Γέροντος Ἰωσήφ

Ἔκφρασις Μοναχικῆς Ἐμπειρίας

[illegible]

βλέπε άνθρωπε το Μέγα αξίωμα
όλου σου έχαρισεν ο θεός ήσε ή
πνοή του Θεού και θεοράν το άξι
ομάσου και την τόσω αγάθιν
του Θεού προτιμά φιλάγαν νά
μην τον λιωσίς τον τόσον μεγάλον
μας Θεόν όλου έυτου μή όντα
σε έφερεν και τέκνοντου άγαθι
τον διατής πνοήςτου και έκατέ
στισεν διαμονή της πολίςτου αγάθη
και έωδίδι ο θεός ήνε όλα αγάθι
και όσα έκαμεν τα άνο και κά
το έγιναν αθό την πολίντου αγά
θιν δεν έλιτισεν αθ' τόν άνθροθον
άλο τίθοτα ήμί την αγάθιν εθιδί
και ήνε όλος αγάθι διαυτό παρα
δίδον τόν νόμον γραθτόν εις.
τόν Μοϊσήν ος προτι και μεγάλη
πασόν εντολόν τον φωνάλη

αγαθίσης Κύριον τόν θεόνσου εξ όλης
ψυχής εξ όλης της διανίας εξ όλης
ήσχηος διλαδί όλη ή έφεσις της ψυ
χής νά καταθγί τον Θεόν ή γνώσης
ή έσθισις ή διάνια θεορία διαύγια
και πάσα κίνισης του νόος τά
πάντα έν πάσι νά ένούν τον Θεόν
και ο άνθροθος ο θιλος να αθοδίδι
τασά έυτόν σόν όντος μεγαλίαν
παράδοξον και όλε μέν εαρετέ και
τά θία χαρίσματα έχουσιν έσθισην
και ενέργιαν ήδέ θύα αγάθι ο
θόταν φθάσι καινής να αγαθίσι τόν
αγαθόντα ήθερβένι την έσθισιν και
πλέον ενεργί ή θύα αγάθι και βασι
λέβι ή θεορία τότε φονάζι οενεργού
μενος αθόθιαν αγάθιν όλησεύ μου
ηχυνία αγάθι προτού σε ήδο με
ήδες οφώς της ψυχής μου προτού

Γέροντος Ἰωσήφ
Ἔκφρασις Μοναχικῆς Ἐμπειρίας

Ἔκδοσις πρώτη 1979

Ἔκδοσις δευτέρα 1981

Ἔκδοσις τρίτη 1985· περιέχουσα ἐπὶ πλέον εἰς τὸ α΄ μέρος δεκαεπτὰ ἀνεκδότους ἐπιστολάς, τὸ πρῶτον ἐνταῦθα ἐκδιδομένας ὑπὸ τὴν ἀρίθμησιν ΞΕ΄ ἕως ΠΑ΄. *Ἡ ἐπιστολιμαία πραγματεία πρὸς ἡσυχαστὴν ἐρημίτην* ἀποτελεῖ –ἐκτὸς ἀριθμήσεως– τὸ β΄ μέρος τοῦ τόμου.

Ἔκδοσις τετάρτη 1992· ἐπανάληψις τῆς τρίτης πλὴν βελτιώσεων εἰς τὴν διακόσμησιν.

Ἔκδοσις πέμπτη 1996· ἐπανάληψις τῆς τετάρτης πλὴν ἐλαχίστων βελτιώσεων εἰς τὴν διακόσμησιν.

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ἸΩΣΗΦ

ἜΚΦΡΑΣΙΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗ͂Σ ἘΜΠΕΙΡΊΑΣ

ἜΚΔΟΣΙΣ ἹΕΡΑ͂Σ ΜΟΝΗ͂Σ ΦΙΛΟΘΈΟΥ

ἍΓΙΟΝ ὌΡΟΣ αϡϟϛ΄

Ἡ ΜΟΝῊ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

Τὸ βιβλίον ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ τοῦ **Γέροντος Ἰωσήφ,** ἐξετυπώθη εἰς Ε΄ ἔκδοσιν ἐν Θεσσαλονίκῃ, κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον 1996, εἰς τὸ Τυπογραφεῖον *«Νέα Στοιχειοθετική»* Ἀχελώου 6, τηλ. 542.940 - 522.503 καὶ ἐβιβλιοθετήθη εἰς τὸ βιβλιοδετεῖον *Ἀφοὶ Βαρουσιάδη,* Λαχανᾶ 17, τηλ. 839.414.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Ἀντὶ προλόγου 15

Ὀλίγα τινὰ διὰ τὴν ἔκδοσιν 27

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΜΟΝΑΣΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΟΥΣ

Α΄ Πρὸς νέον ἐρωτήσαντα περὶ τῆς "εὐχῆς" 35

Β΄ Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς εὐχῆς, καὶ ἀπόκρισις ἐρωτήσεων 39

Γ΄ Πρὸς Μοναχὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀθλήσεως 43

Δ΄ Παιδί μου, ἐὰν προσέχῃς ὅ,τι σοῦ γράφω 51

Ε΄ Μὴ ἐνδύεσαι μόνον μὲ φύλλα 56

ϛ΄ Γράφεις διὰ τὸν θυμὸν εἰς τοῦ ἄφρονος τὴν καρδίαν 59

Ζ΄ Ἄκουσον ἕνα γεγονὸς ὅπου ἔγινεν εἰς ἐμένα 64

Η΄ Δὲν τὰ ὑπομένεις ὅλα διὰ τὴν ἰδικήν μου ἀγάπην; 71

Θ΄ Καὶ λοιπὸν σὲ ἐνεφύσησεν ὁ Δημιουργὸς καὶ σοῦ ἔδωκεν πνεῦμα ζωῆς 75

Ι΄ Πάντοτε προηγεῖται ἡ χάρις τῶν πειρασμῶν ὡς μία εἰδοποίησις προετοιμασίας 83

ΙΑ΄ Εὗρον πολλοὺς τῶν Πατέρων ἐν «πράξει» καὶ «θεωρίᾳ» 89

ΙΒ΄ Ἔτσι γίνεται ὁ νοῦς ὅλος φῶς, ὅλος διαύγεια 94

ΙΓ΄ Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἔγκειται εἰς τοὺς χρόνους 99

ΙΔ΄ Ὄντως μέγα κατὰ ἀλήθειαν τὸ μυστήριον τῆς Ὑπακοῆς 101

ΙΕ΄ - Λοιπόν, δὲ μὲ ἀκοῦς νὰ γυρίσῃς ὀπίσω; 106
Ιϛ΄ Ἐνόσῳ ἀνεβαίνεις τὸν Γολγοθᾶν ἀνάγκη εἶναι νὰ πίπτῃς 113
ΙΖ΄ Εἰς καιρὸν πειρασμοῦ μὴ ἀφήνῃς τὴν θέσιν σου 117
ΙΗ΄ Καὶ πάλιν ἠγέρθην καὶ συνεκρότησα μάχην μὲ ὅλα τὰ πνεύματα 122
ΙΘ΄ Βάζε μετάνοιαν συνεχῶς ὅταν σφάλῃς καὶ μὴ χάνῃς καιρὸν 127
Κ΄ Μὴ ἀπελπίζεσαι! εἰς ὅλους συμβαίνουν αὐτὰ 130
ΚΑ΄ Τὸ ἁμάρτημα τὸ μικρὸν ἢ τὸ μέγα διὰ τῆς ἀληθοῦς μετανοίας ἐξαφανίζεται 134
ΚΒ΄ Λοιπὸν δὲν θέλεις νὰ πάσχῃς; μὴ θέλε νὰ ἀνεβαίνῃς 137
ΚΓ΄ Τὸ δὲ ξύλον εἶναι παντὸς πάθους ἀλεξητήριον 142
ΚΔ΄ Ἐκεῖνο τὸ βράδυ μοῦ ἔδειξεν ὁ Θεὸς τὴν κακίαν τοῦ Σατανᾶ 146
ΚΕ΄ Καταπαύουσιν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἁρπάζεται ὁ εὐχόμενος εἰς θεωρίαν 151
*
Κϛ΄ Ἀδελφὴ ἐν Κυρίῳ καὶ εὐλαβεστάτη Καθηγουμένη 155
ΚΖ΄ Διὰ Θεὸν τρέχω· οὐ μέλλει μοι διὰ τοὺς ἀνθρώπους 161
ΚΗ΄ Πρὸς Μοναχήν, λαμβάνουσαν τὸ ἅγιον καὶ ἀγγελικὸν Σχῆμα 165
ΚΘ΄ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἀνυψῶν θνητοὺς ἔτι μετὰ σώματος εἰς τὴν ζωὴν τῶν Ἀσωμάτων 168
Λ΄ Χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μήτε ἀσθενοῦμεν μήτε ἀποθνήσκομεν 174
ΛΑ΄ Δι᾿ ἐσένα πλέον ὁ κόσμος ἀπέθανε καὶ σὺ διὰ τὸν κόσμον 183
ΛΒ΄ Ἡ δὲ μικροψυχία εἶναι μήτηρ τῆς ἀνυπομονησίας .. 189
ΛΓ΄ Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω πόσον ἀρέσκει ἡ Παναγία μας τὴν σωφροσύνην καὶ καθαρότητα 194

ΛΔ΄ Εἰς ὅλους μας, παιδί μου, συμβαίνουν αὐταὶ αἱ ἀλλοιώσεις 199
ΛΕ΄ Τέμνεται ἡ εὐχή, παύουν τὰ μέλη, καὶ μόνον ὁ νοῦς θεωρεῖ μέσα εἰς ἄπλετον φῶς 204
Λϛ΄ Ἡ ἐντὸς τῆς καρδίας κυκλικὴ προσευχὴ δὲν φοβεῖται πλάνην ποτὲ 212
ΛΖ΄ Μέλλω γὰρ δι᾿ ἀγάπην σας καὶ ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς σας σκιαγραφῆσαι τὸν βίον μου 218
*
ΛΗ΄ Ἠγαπημένη μου Μητέρα μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν μου συγγενῶν καὶ φίλων 231
ΛΘ΄ Ἀδελφή μου ἠγαπημένη, χαίροις ἐν Κυρίῳ 237
Μ΄ Πάντοτε βοηθεῖ ὁ Θεός, πάντα προφθάνει, ἀλλὰ θέλει ὑπομονὴν 244
ΜΑ΄ Τὸ ἔαρ ἐγγίζει· ὁ χειμὼν τῶν θλίψεων μικρόν-μικρὸν διαλύεται 250
ΜΒ΄ Αὐτή, ἀδελφή μου, εἶναι τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν 254
ΜΓ΄ Εἶδον γὰρ ἀληθῶς, ἀδελφὸν ὅπου ἦλθεν εἰς ἔκστασιν καθήμενος ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ 260
*
ΜΔ΄ Πρόσεχε, καλόν μου θυγάτριον, διότι πλέον ἐμεγαλύνθης καὶ ἀρχίζουν οἱ λογισμοὶ νὰ ἀλλάσσωνται 266
*
ΜΕ΄ Χαίροις ἐν Κυρίῳ, ὁ ἀγαπητὸς καὶ ποθεινότατός μου υἱὸς 270
Μϛ΄ Ὁ κόσμος οὗτος, παιδί μου, εἶναι ματαιότατος 273
ΜΖ΄ Ἡμεῖς δὲ ἐνθάδε τὴν οὐράνιον ἐκλεξάμενοι φιλοσοφίαν... 275
ΜΗ΄ Ἄκουσον τῆς φωνῆς μου, ἀγαθέ μου υἱὲ 278
*
ΜΘ΄ Ἡ ζωή μου ἐμένα ἔτσι ἐπέρασεν εἰς τὸν πόνον καὶ τὰς ἀσθενείας 283
Ν΄ Τίς οἶδε, παιδί μου, τὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ; 286
*
ΝΑ΄ Μακάριος ὅστις νυχθημερὸν ἐνθυμεῖται

β´
Πρὸς ἀπάντησιν ἐρωτήσεων τοῦ αὐτοῦ 401
γ´
Περὶ πνευματικῆς ἐργασίας τῆς διανοίας καὶ πῶς πρέπει νὰ φρονοῦμεν 403
δ´
Περὶ προσοχῆς· ἂν μᾶς ἔλθη ἡ θεία βοήθεια, πῶς νὰ παλαίσωμεν τὸν λογισμὸν τῆς οἰήσεως 408
ε´
Περὶ τοῦ πῶς ἔρχεται ἡ θεία χάρις, καὶ πῶς γνωρίζεται ἐκ τῆς πλάνης, καὶ περὶ τῆς συντόμου ὁδοῦ 412
ϛ´
Περὶ τοῦ πῶς πίπτουσιν εἰς πλάνας οἱ τοιοῦτοι ἀγωνισταί, ὅταν εἶναι χωρὶς ὁδηγόν· καὶ ποῖον εἶναι τὸ φάρμακον τῆς θεραπείας των 419
ζ´
Περὶ τοῦ πῶς ἐπανέρχεται ἡ θεία χάρις ἀφοῦ καλῶς πρῶτον μᾶς παιδαγωγήση 426
η´
Περὶ ἑτέρας πλάνης 434
θ´
Περὶ διαφορᾶς τῆς ἰδίας πλάνης 439
ι´
Περὶ τῆς διπλῆς πάλης τῶν δαιμόνων, καὶ ὅτι πολεμοῦν τὸν ἄνθρωπον ἐπιστημονικῶς 443
ια´
Περὶ τῶν τριῶν καταστάσεων τῆς φύσεως ὅπου ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται ὁ ἄνθρωπος: κατὰ φύσιν, παρὰ φύσιν, ὑπὲρ φύσιν. Καὶ περὶ τῶν τριῶν τρόπων τῆς θείας χάριτος ὅπου ἐνδέχεται νὰ λάβη, ὅταν βιάζεται ἡ ἀνθρωπίνη φύσις: καθαρτικῆς, φωτιστικῆς καὶ τελειωτικῆς 447
ιβ´
Περὶ ἀγάπης 453
ιγ´
Ἐπίλογος 461

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Δεκαεννέα ἐτῶν ἤμουν, ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἐπῆρα τὸν δρόμον διὰ τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας μας, τὸ Ἅγιον Ὄρος. Τὸν δρόμον αὐτὸν πρὸς τὸν Μοναχικὸν βίον μοῦ τὸν ὑπέδειξεν ἡ ἐνάρετος καὶ φιλομόναχος μητέρα μου - νῦν Μοναχὴ Θεοφανώ.

Εἰς τὰ πρῶτα ἔτη τῆς δυστυχίας τῆς Κατοχῆς, ὅταν εἶχα διακόψει χάριν ἐργασίας τὸ Γυμνάσιον, ἦλθε σὲ μίαν ἀπὸ τὶς δύο ἐκκλησίες τῶν Παλαιοημερολογιτῶν εἰς τὸν Βόλον ἕνας ἱερομόναχος Ἁγιορείτης ὡς ἐφημέριος. Αὐτὸς ἦτον καλογέρι τοῦ Γέροντος Ἰωσὴφ τοῦ ἡσυχαστοῦ, καθὼς τὸν ἔλεγεν. Αὐτὸς ὁ Ἁγιορείτης ἱερομόναχος ἐστάθηκε δι᾽ ἐμένα ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πολύτιμος σύμβουλος καὶ βοηθὸς εἰς τὴν πνευματικήν μου πορείαν. Τὸν ἔκαμα Πνευματικὸν καὶ μὲ τὶς διηγήσεις του καὶ τὶς συμβουλές του εἰς ὀλίγον καιρὸν ἄρχισα νὰ αἰσθάνωμαι τὴν καρδίαν μου νὰ ξεμακραίνη ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ νὰ προσκολλᾶται πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Μάλιστα, ὅταν μοῦ ὡμιλοῦσε διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Γέροντος Ἰωσήφ, κάτι ἐφλέγετο μέσα μου, καὶ διάπυρος ἐγένετο ἡ εὐχὴ καὶ ὁ πόθος μου, πότε νὰ τὸν γνωρίσω.

Ὅταν ἦλθε πλέον ἡ ὥρα - Σεπτεμβρίου εἰκοσιέξι 1947 - ἕνα καραβάκι μᾶς ἔφερνε ἀργὰ-ἀργὰ ἕνα πρωϊνὸ ἀπὸ

τὸν κόσμον πρὸς τὸ ἁγιώνυμον Ὄρος· ὡσὰν νὰ εἰπῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν ὄχθην τοῦ προσκαίρου πρὸς τὴν ἀντιπέραν τῆς αἰωνιότητος.

Εἰς τὴν σκάλα τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐπερίμενε ἕνα σεβάσμιον Γεροντάκι, ὁ Γέρο-Ἀρσένιος.

- Δὲν εἶσαι σὺ ὁ Γιαννάκης ἀπὸ τὸ Βόλο; μὲ ἐρωτᾷ.

- Ναί, τοῦ λέγω, Γέροντα, ἀλλὰ πῶς μὲ ξέρετε;

- Ἄ, λέγει, ὁ Γέροντας Ἰωσὴφ τὸ ξέρει ἀπὸ τὸν Τίμιον Πρόδρομον. Τοῦ ἐμφανίσθηκε ἀπόψε καὶ τοῦ εἶπε: "Σοῦ φέρνω ἕνα προβατάκι, βάλε το στὴν μάνδρα σου".

Ἐγώ, ἐκόλλησεν ἡ σκέψις μου εἰς τὸν Τίμιον Πρόδρομον, τὸν προστάτην μου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως ἐγεννήθηκα. Αἰσθανόμουν πολλὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φροντίδα του αὐτήν.

- Λοιπόν, Γιαννάκη, πάμε, μοῦ λέγει ὁ Γέρο Ἀρσένιος. Πᾶμε, διότι ὁ Γέροντας μᾶς περιμένει.

Ἀνηφορίσαμε. Τί αἰσθήματα! Ὅσην δύναμιν καὶ ἂν διαθέτῃ κανεὶς δὲν περιγράφονται.

Τὸ βράδυ ἐκεῖνο, μέσα στὸ Ἐκκλησάκι τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ποὺ εἶναι λαξευμένο μέσα στὴν σπηλιά, ἔβαλα τὴν μετάνοιαν τῆς ὑποταγῆς μου. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ παραμικρὸν ἐκεῖνο φῶς ἐγνώρισεν ἡ ψυχή μου μὲ τὸν ἰδικόν της τρόπον τὴν φωτεινὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἁγίου Γέροντός μου.

Ἤμουν ὁ μικρότερος τῆς Συνοδείας κατὰ σωματικὴν καὶ πνευματικὴν ἡλικίαν. Καὶ ὁ Γέρων Ἰωσὴφ ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἁγιορείτικα πνευματικὰ ἀνα-

στήματα τοῦ καιροῦ μας. Ἔμεινα πλησίον του δώδεκα ἔτη μαθητευόμενος παρὰ τοὺς πόδας του. Τόσον ἔζησε μετὰ ταῦτα. Μὲ ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ τὸν ὑπηρετήσω μέχρι τελευταίας ἁγίας του πνοῆς. Καὶ ἦτον ἄξιος πάσης ὑπηρεσίας· ἔναντι τῶν πολλῶν του πνευματικῶν κόπων· ἔναντι τῶν ἁγίων του εὐχῶν, τὰς ὁποίας μᾶς ἄφησε βαρύτιμον πνευματικὴν κληρονομίαν. Τὸν ἐγνώρισα ὄντως θεοφόρον. Πνευματικὸς στρατηγὸς ἄριστος. Ἐμπειρότατος εἰς τὴν πάλην κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν δαιμόνων. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔλθῃ πλησίον του ἄνθρωπος, ὅσον ἐμπαθὴς καὶ ἂν ἦτο, καὶ νὰ μὴ θεραπευθῇ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ τοῦ ἔκαμνε ὑπακοήν.

Ἀναφερόμενος εἰς τοὺς μοναχοὺς ὑπεράνω ὅλων ἔθετε τὴν Χριστομίμητον ὑπακοήν. Διὰ τοὺς κοσμικοὺς προέκρινε τὴν νοερὰν προσευχήν, ἀλλὰ πάντοτε τῇ ὑποδείξει ἐμπείρων ὁδηγῶν. Διότι εἶχεν πολὺ φοβηθῆ τὸ μάτι του ἀπὸ τὶς πλάνες τῶν ἀνθρώπων.

- Εἶδες ἄνθρωπον νὰ μὴ συμβουλεύεται ἢ νὰ μὴν τηρῇ τὶς συμβουλές; Εἰς ὀλίγον καιρὸν περίμενε νὰ τὸν ἰδῇς πλανεμένον. Αὐτὸ συχνὰ μᾶς τὸ ἔλεγεν.

Εἰς τὴν τάξιν μας τὴν ἀσκητικὴν ἦτο αὐστηρότατος. Ἠγάπησε μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν "νηστείαν, ἀγρυπνίαν, προσευχήν". Τὸ ψωμάκι του καὶ τὸ φαγάκι του πάντοτε μὲ μέτρον. Δὲν ἔτρωγε δὲ φαγητὸν πρόσφατον, ἐὰν ἐγνώριζεν ὅτι ὑπῆρχε κάτι περίσσευμα τῆς ἐχθὲς ἢ τρίτης ἡμέρας. Εἰς ἡμᾶς ὅμως τοὺς νέους ἦτο μετριοπαθὴς ὡς πρὸς τὴν δίαιταν. Διότι διέβλεπε τόσες σωματικὲς ἀδυναμίες, ὅπου ἔκρινε ὅτι ἔπρεπε νὰ μᾶς οἰκονομήσῃ. Ἀλλ' ἡ ἐπιείκειά του ἐφαίνετο ὡσὰν νὰ ἐξηντλεῖτο ὅλη εἰς αὐτὴν τὴν συγκατάβασιν. Πέραν τούτου σφόδρα ἀπαιτητικός. Ὄχι ὅτι δὲν ἐγνώριζε νὰ συγχωρῇ

τὰ σφάλματα ἢ νὰ ἀνέχεται ἀδυναμίες, ἀλλὰ ἤθελε ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ἐπιστρατεύωμεν ὅλες τὶς δυνάμεις ψυχῆς καὶ σώματος εἰς τὴν ἄσκησιν. Διότι ἔλεγε· "ὅ,τι δὲν δίνομεν νὰ τὸ χρησιμοποιήση ὁ Θεός, τὸ χρησιμοποιεῖ ὁ ἄλλος. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος μᾶς δίδει ἐντολὴν νὰ τὸν ἀγαπῶμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, διὰ νὰ μὴ εὑρίσκῃ τόπον καὶ ἀνάπαυσιν ὁ πονηρὸς νὰ σταθῇ μέσα μας".

Ἀγρυπνούσαμε κάθε νύκτα. Αὐτὸ ἦτο τὸ τυπικόν μας. Ἀπαιτοῦσε νὰ ἀγωνιζώμεθα μέχρις αἵματος ἐναντίον τοῦ ὕπνου καὶ τῶν αἰσχρῶν λογισμῶν. Ἐκεῖνος ἀγρυπνοῦσε σκοτεινὰ μέσα στὸ κελλάκι του μὲ ἀχώριστον σύντροφον τὴν ἀδιάλιπτον νοερὰν προσευχήν. Καίτοι ἀπομονωμένος ἐκεῖ μέσα ἔδειχνεν ὅτι ἐγνώριζε τὶ συμβαίνει ἔξω· πῶς κινούμεθα ἡμεῖς καὶ πῶς πορευόμεθα. Μὲ μίαν ἁπλῆν ματιὰν ἐδιάβαζε τοὺς λογισμούς μας. Καί, ὅταν ἔβλεπε ὅτι εἴχαμε ἀνάγκην τονώσεως πνευματικῆς, μᾶς ἐδιηγεῖτο διάφορα θαυμαστὰ κατορθώματα τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων. Εἰς τὴν διήγησίν του ἦτο χαριέστατος. Ὅταν ὡμίλει ἤθελες συνεχῶς νὰ τὸν ἀκοῦς. Παρ' ὅλον ὅμως τὸ φυσικὸν διηγηματικόν του χάρισμα, ὅταν ἔφτανε νὰ μᾶς ὁμιλῇ διὰ τὸν θεῖον φωτισμόν, διὰ τὶς καταστάσεις τῆς χάριτος, πολλὲς φορὲς ἔδειχνε ὅτι στενοχωρεῖται, διότι τὸ πτωχὸν ἀνθρώπινον λεξιλόγιον δὲν τὸν ἐβοηθοῦσε νὰ ἐκφράσῃ ἐκεῖνα του τὰ βαθέα νοήματα. Ἔμενεν ὡσὰν ἄφωνος, ὡσὰν μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, μὴ δυνάμενος νὰ ὁμιλήσῃ δι' ἐκεῖνα ὅπου εὑρίσκονται εἰς τὴν ὑπεράγνωστον, ὑπέρλαμπρον, ἀκροτάτην κορυφὴν τῶν μυστικῶν λογίων· ἐκεῖ ὅπου τὰ ἁπλᾶ καὶ ἀπόλυτα, τὰ ἄτρεπτα καὶ ἀπόρρητα μυστήρια τῆς Θεολογίας.

Δὲν εἶχε σπουδάσει ὁ Γέροντάς μου Θεολογίαν. Ὅμως ἐθεολόγει μὲ πολλὴν βαθύτητα. Γράφει εἰς μίαν

ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του· "ὁ ἀληθὴς Μοναχός, ὅταν ἐν τῇ ὑπακοῇ καὶ τῇ ἡσυχίᾳ καθαρίσῃ τὰς αἰσθήσεις καὶ γαληνιάσῃ ὁ νοῦς καὶ καθαρισθῇ ἡ καρδία του, τότε λαμβάνει χάριν καὶ φωτισμὸν γνώσεως καὶ γίνεται ὅλος φῶς, ὅλος νοῦς, ὅλος διαύγεια· καὶ βρύει θεολογίαν, ὅπου ἂν γράφουν τρεῖς δὲν προλαμβάνουν τὸ ρεῦμα τῆς χάριτος ὅπου βρύει κυματωδῶς καὶ σκορπίζει εἰρήνην καὶ ἄκραν ἀκινησίαν παθῶν εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Φλογίζεται ἡ καρδία ἀπὸ θείαν ἀγάπην καὶ φωνάζει: Κράτει, Ἰησοῦ μου, τὰ κύματα τῆς χάριτός σου, ὅτι ἀναλύομαι ὡσεὶ κηρός. Καὶ ὄντως ἀναλύεται μὴ βαστάζων. Καὶ ἁρπάζεται ὁ νοῦς εἰς τὴν θεωρίαν, καὶ γίνεται σύγκρασις, καὶ μετουσιοῦται ὁ ἄνθρωπος, καὶ γίνεται ἕνα μὲ τὸν Θεόν, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ ἢ νὰ χωρίζῃ τὸν ἑαυτόν του καθὼς ὁ σίδηρος εἰς τὸ πῦρ, ὅταν ἀνάψῃ καὶ ἀφομοιωθῇ εἰς τὸ πῦρ."

Ἀπὸ τὰ λόγια του αὐτὰ φαίνεται ὅτι ὁ θεῖος γνόφος, τὸν ὁποῖον καταυγάζει τὸ ἄκτιστον φῶς, δὲν τοῦ ἦτο ἄγνωστος καὶ ἀπρόσιτος περιοχή, ἀλλὰ τὸν ἐγνώριζεν ὡς χῶρον καὶ τρόπον παρουσίας Θεοῦ· ὡς μυστήριον ἀπόρρητον, ὡς φῶς ὑπέρλαμπρον καὶ ὑπερφανέστατον. Καὶ τοῦτο διότι ὁ Γέροντάς μου ἐγνώριζε νὰ προσεύχεται. Πολλὲς φορές, ὅταν ἔβγαινε ἀπὸ τὴν πολύωρον καρδιακὴν προσευχήν του, ἐβλέπαμε τὸ πρόσωπόν του ἀλλοιωμένον καὶ φωτεινόν. Δὲν εἶναι διόλου θαυμαστὸν τὸ ὅτι τὸ φῶς ἐκεῖνο μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ἐλούζετο συνεχῶς ἡ ψυχή του, κατὰ καιροὺς περιέλουε ἐμφανῶς καὶ τὸ σῶμα του. Ἐξ ἄλλου τὸ φωτοστέφανον τῶν Ἁγίων δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ αὐτὴ ἡ ἀνταύγεια τοῦ ἀκτίστου φωτὸς τῆς χάριτος, ὅπου λάμπει καὶ χρυσαυγίζει μέσα τους.

Ἡ ἁγνότης τοῦ Γέροντος ἦτο κάτι τὸ θαυμαστόν.

Ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἔμπαινα τὸ βράδυ εἰς τὸ κελλάκι του, εὐωδίαζεν ὅλο. Ἡ δὲ ὀσμὴ τῆς προσευχῆς του αἰσθανόμουν νὰ διαποτίζῃ ὅ,τι τὸν περιέβαλεν, ἐπηρεάζοντας ὄχι μόνον τὶς ἐσωτερικὲς ἀλλὰ καὶ τὶς ἐξωτερικές μας αἰσθήσεις. Ὅταν μᾶς ὡμιλοῦσε διὰ τὴν ἁγνότητα ψυχῆς καὶ σώματος, ἔφερνε πάντοτε ὡς παράδειγμα τὴν Παναγίαν μας.

- Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω, ἔλεγε, πόσον ἀρέσκει ἡ Παναγία μας τὴν σωφροσύνην καὶ καθαρότητα. Ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἁγνὴ Παρθένος δι᾽ αὐτὸ καὶ ὅλους τοιούτους μᾶς θέλει καὶ ἀγαπᾷ. Καὶ πάλιν ἔλεγε· δὲν ὑπάρχει ἄλλη θυσία πλέον εὐώδης εἰς τὸν Θεόν, ὅσον ἡ ἁγνότης τοῦ σώματος, ὅπου ἀποκτᾶται μὲ αἷμα καὶ ἀγῶνα φρικτόν. Καὶ κατέληγε· βιασθῆτε ὅθεν καθαρεύοντες τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· μὴ δέχεσθε ποσῶς αἰσχροὺς λογισμούς.

Ἂν εἰπῆτε διὰ τὴν σιωπήν· λόγον δὲν ἔβγαζε χωρὶς ἀνάγκης. Ἰδιαιτέρως τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, ὅταν ἦσαν μόνοι των μὲ τὸν Γερο-Ἀρσένιον, ἐτηροῦσαν σιωπὴν ὅλην τὴν ἑβδομάδα. Ὡμιλοῦσαν μόνον ἀπὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ τοῦ Σαββάτου ἕως τὸ Ἀπόδειπνον τῆς Κυριακῆς, καὶ ἔκτοτε σιωπηλοὶ ὅλην τὴν ἑβδομάδα. Μὲ νοήματα συνεννοοῦντο. Καί, ἐπειδὴ πολλὴν ὠφέλειαν εἶχεν ἰδεῖ ἀπὸ τὴν ἄσκησιν τῆς σιωπῆς, ἀπαγόρευε καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ ὁμιλοῦμε μεταξύ μας· μόνον διὰ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἐπέτρεπε νὰ χαλοῦμεν τὴν σιωπήν. Ὅταν μᾶς ἔστελνε ἔξω τοῦ ἡσυχαστηρίου μας διὰ κάποιαν "διακονίαν" δὲν μᾶς ἐπέτρεπε νὰ ὁμιλήσωμεν μὲ κανένα. Ἐνθυμοῦμαι, ὅταν ἐπέστρεφα, πάντοτε μοῦ ἔκαμε ἀκριβῆ ἐξέτασιν, ἐὰν ἐτήρησα ἀπόλυτον ὑπακοὴν καὶ σιωπήν. Εἰς παράβασιν δύο-τριῶν λέξεων ὁ πρῶτος μου "κανόνας" ἦτον διακόσιες μετάνοιες.

Ὅμως ἤξευρε αὐτὸς ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος μὲ τόσην δεξιοτεχνίαν νὰ θεραπεύῃ τὰ πάθη τῶν ὑποτακτικῶν του, ὥστε μόνον νὰ ἔμεναν πλησίον του καὶ ἐγίνοντο ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἀλλὰ ὀλίγοι ἔμεναν. Ἐνῶ πολλοὶ ἐπέρασαν. Δὲν ἦτο εὔκολον νὰ μείνῃ κανεὶς κοντά του. Ἰδίως τὴν ταπεινότητά μου ἡ πατρική του ἀγάπη μοῦ ἔκαμε τόσην παιδείαν, ὅπου ἴσως μερικῶν θὰ ἐφαίνετο ἀπίστευτον, ἐὰν ἤκουον. Λόγου χάριν, εἰς τὰ δώδεκα ἔτη, ὅπου ἐζήσαμεν μαζί, μετρημένες φορὲς ἄκουσα τὸ ὄνομά μου ἀπὸ τὸ στόμα του. Διὰ νὰ μὲ προσφωνήσῃ, νὰ μὲ φωνάξῃ, ἐχρησιμοποιοῦσε ὅλους τοὺς ὀνειδισμοὺς καὶ ὅλα τὰ ἀνάλογα κοσμητικὰ ἐπίθετα. Ὅμως τί στοργὴ μέσα εἰς αὐτὰ τὰ περίτεχνα σκώμματα· τί ἐνδιαφέρον ἁγνὸ πίσω ἀπὸ τοὺς ὀνειδισμοὺς αὐτούς! Καὶ πόσον εὐγνωμονεῖ τώρα ἡ ψυχή μου δι᾽ ἐκεῖνες τὶς χειρουργικὲς ἐπεμβάσεις τῆς καθαρωτάτης γλώσσης του!

Ἐμείναμε εἰς τὴν ἔρημον ἀρκετοὺς χρόνους. Ἀλλ᾽ ὅμως ἀπὸ τὶς διάφορες κακουχίες σχεδὸν ὅλοι ἀσθενήσαμεν. Ὁ Γέροντας ἐπῆρε εἰς τὴν προσευχήν του τὴν πληροφορίαν πῶς ἔπρεπε νὰ κατεβοῦμε παρακάτω· ὅπως καὶ ἔγινε. Ἐκεῖ τὸ κλῖμα ἠπιώτερον, οἱ κόποι μετριώτεροι, καὶ συνήλθαμεν. Ἐκτὸς τοῦ Γέροντος· αὐτὸς ἦτον ἀσθενὴς εἰς ὅλην του τὴν ζωήν. Θέλετε ἀπὸ τὴν νηστείαν, θέλετε ἀπὸ τοὺς κόπους τῆς ἀγρυπνίας, ἀπὸ τὸν ἱδρῶτα τῆς προσευχῆς ἢ ἀπὸ συνέργειαν πειρασμοῦ, πάντως ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔφθασε νὰ εἶναι ὅλος μία πληγή. Μιὰν ἡμέρα τὸν ἐρώτησα: - Γέροντα, γιατί κάμετε τώρα τόσην νηστείαν, ἔπειτα ἀπὸ τόσην ἐξάντλησιν; Καὶ μοῦ ἀπήντησε: - Τώρα, παιδί μου, νηστεύω νὰ δώσῃ σὲ σᾶς τὴν χάριν Του ὁ ἀγαθός μας Θεός.

Ὅμως, παρὰ τὰς σωματικάς του ἀσθενείας καὶ πόνους, ᾐσθάνετο μέσα του τόσην ψυχικὴν εὐφορίαν καὶ

μακαριότητα, ὅπου δυσκολευόμενος νὰ τὴν περιγράψῃ ἔλεγεν ὅτι κάτι ὡσὰν Παράδεισος εἶναι μέσα του.

Τέλος ἦλθε καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναχωρήσεώς του. Τὸν θάνατον τὸν ἀνέμενε εἰς ὅλην του τὴν ζωήν. Διότι ἡ παραμονή του ἐδῶ ἦτον ἀγώνας καὶ κόπος καὶ πόνος. Ἐλαχταροῦσε ἡ ψυχή του ἀνάπαυσιν· καὶ τὸ σῶμα του ἐπίσης. Καὶ εἰς ἡμᾶς, παρ' ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μᾶς εἶχεν ἐμφυτεύσει ἔντονον τὴν μνήμην τοῦ θανάτου, ἔκαμε πολὺ ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν ἡ ἐξοικείωσίς του μὲ τὸ "φοβερώτατον τοῦ θανάτου μυστήριον". Ἔδειχνεν ὅτι ἑτοιμάζεται διὰ πανήγυριν. Τόσον ἡ συνείδησίς του τὸν ἐπληροφόρει περὶ τοῦ θείου ἐλέους. Ὅμως τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἔκλαυσε πάλιν πέραν τοῦ συνηθισμένου. Τοῦ λέγει ὁ Γέρο-Ἀρσένιος, νὰ τὸν παρηγορήσῃ: - Γέροντα, τόσους κόπους, τόσην προσευχὴν ἐκάματε εἰς ὅλην σας τὴν ζωήν, τόσα κλάματα· πάλιν κλαῖτε; Τὸν ἐκύτταξε ὁ Γέροντας καὶ ἀναστέναξε: - Ἔ, Γέρο Ἀρσένιε! ἀλήθεια εἶναι αὐτὰ ὅπου εἶπες, ἀλλὰ ἄνθρωπος εἶμαι. Μήπως γνωρίζω ἂν ἦσαν ἀρεστὰ ὅσα ἔπραξα εἰς τὸν Θεόν μου; Αὐτὸς Θεὸς εἶναι· δὲν κρίνει καθὼς ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι. Καὶ μήπως θὰ ξαναγυρίσωμε πάλιν ἐδῶ διὰ νὰ κλαύσωμεν; Ὅ,τι προλάβῃ τώρα ὁ καθένας μας. Ὅσον πενθήσῃ καὶ κλαύσῃ, τόσον θὰ παρακληθῇ.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν Παναγίαν μας εἶναι ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς. Μόνον ποὺ ἀνέφερε τὸ ὄνομά της τὰ μάτια του ἔτρεχαν. Τὴν παρακαλοῦσε ἀπὸ καιρόν, νὰ τὸν πάρῃ, νὰ ξεκουρασθῇ. Καὶ τὸν εἰσήκουσεν ἡ Παντάνασσα. Τὸν ἐπληροφόρησε ἕνα μῆνα πρὶν διὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Μὲ ἐκάλεσε τότε ὁ Γέροντας καὶ μοῦ ὑπέδειξε τὶ νὰ ἑτοιμάσωμεν. Ἐπεριμέναμε.

Τὴν παραμονὴν τῆς κοιμήσεώς του - 14 Αὐγούστου

1959 - ἐπέρασε νὰ τὸν ἰδῇ ὁ κ. Σχοινᾶς ἀπὸ τὸν Βόλον· ἦσαν γνώριμοι πολύ.

- Τί κάμετε, Γέροντα, τοῦ λέγει, πῶς ἔχει ἡ ὑγεία σας;

- Αὔριον, Σωτήρη, ἀναχωρῶ διὰ τὴν αἰωνίαν πατρίδα. Ὅταν ἀκούσῃς τὶς καμπάνες, νὰ ἐνθυμηθῇς τὸν λόγον μου.

Τὸ βράδυ εἰς τὴν ἀγρυπνίαν τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας μας ὁ Γέροντας συνέψαλλε ὅσον ἠδύνατο μὲ τοὺς Πατέρας. Εἰς τὴν Θείαν Λειτουργίαν τὴν ὥραν ποὺ ἐκοινώνησε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια εἶπε: "ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου". Ξημέρωσε 15η Αὐγούστου. Ὁ Γέροντας κάθεται στὴν μαρτυρική του πολυθρονίτσα στὴν αὐλὴ τοῦ ἡσυχαστηρίου μας. Περιμένει τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν. Εἶναι σίγουρος διὰ τὴν πληροφορίαν ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ἡ Παναγία μας, ἀλλὰ βλέποντας τὴν ὥραν νὰ περνᾷ καὶ τὸν ἥλιον νὰ ἀνεβαίνῃ τοῦ ἔρχεται κάτι ὡσὰν στενοχώρια, ὡσὰν ἀγωνία διὰ τὴν βραδύτητα. Εἶναι ἡ τελευταία ἐπίσκεψις τοῦ Πονηροῦ. Μὲ φωνάζει καὶ μοῦ λέγει: - Παιδί μου, γιατὶ ἀργεῖ ὁ Θεὸς νὰ μὲ πάρῃ; Ὁ ἥλιος ἀνεβαίνει καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀκόμη ἐδῶ! Βλέποντας ἐγὼ τὸν Γέροντά μου νὰ λυπῆται καὶ σχεδὸν νὰ ἀδημονῇ τοῦ λέγω μὲ θάρρος: - Γέροντα μὴ στενοχωρῆστε, τώρα ἐμεῖς θὰ κάνωμε "εὐχή" καὶ θὰ φύγετε. Ἐσταμάτησαν τὰ δάκρυά του. Οἱ πατέρες, ὁ καθένας τὸ κομποσχοίνι του καὶ ἔντονον τὴν εὐχήν. Δὲν ἐπέρασε ἕνα τέταρτο καὶ μοῦ λέγει: - Κάλεσε τοὺς Πατέρες νὰ βάλουν μετάνοιαν, διότι φεύγω. Ἐβάλαμε τὴν τελευταίαν μετάνοιαν. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἐσήκωσε τὰ μάτια του ὑψηλὰ καὶ ἔβλεπε ἐπιμόνως ἐπὶ δύο λεπτὰ περίπου. Κατόπιν γυρίζει, καὶ πλήρης νηφαλιότητος καὶ ἀνεκφράστου ψυχικοῦ θάμβους μᾶς λέγει: - Ὅλα ἐτελείωσαν, φεύγω, ἀναχωρῶ,

εὐλογεῖτε! Καὶ μὲ τὶς τελευταῖες λέξεις ἔγειρε τὸ κεφάλι του δεξιά, ἀνοιγόκλεισε δύο-τρεῖς φορὲς ἤρεμα τὸ στόμα καὶ τὰ μάτια, καὶ αὐτὸ ἦταν. Παρέδωκε τὴν ψυχήν του εἰς χεῖρας Ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἐπόθησε καὶ ἐδούλευσεν ἐκ νεότητος.

Θάνατος ὄντως ὁσιακός. Εἰς ἡμᾶς ἐσκόρπισε ἀναστάσιμον αἴσθησιν. Ἐμπροστά μας εἴχαμε νεκρὸν καὶ ἥρμοζε πένθος, ὅμως μέσα μας ἐζούσαμε ἀνάστασιν. Καὶ τοῦτο τὸ αἴσθημα δὲν ἔλειψε πλέον· μὲ αὐτὸ συνοδεύεται ἔκτοτε ἡ ἐνθύμησις τοῦ ἀειμνήστου ἁγίου Γέροντος.

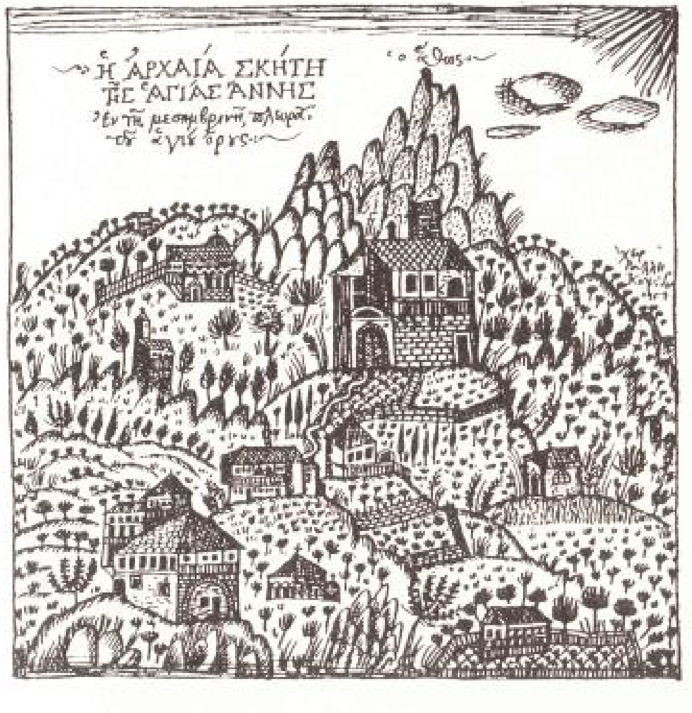
Ἐπειδὴ αὐτὴ καθ᾽ ἑαυτὴν ἡ ζωή του ὑπῆρξε δι᾽ ἡμᾶς γραπτὴ καὶ προφορικὴ διδασκαλία· ἐπειδὴ καὶ ἐγνωρίσαμεν ἐξ ἰδίας πείρας τὴν δύναμιν τῶν λόγων του· καὶ ἐπειδὴ ὑπὸ πολλῶν πιεστικῶς ἀπὸ ἐτῶν παρακαλούμεθα νὰ γράψωμεν περὶ τοῦ ἁγίου Γέροντος· ἰδοὺ ὅπου διὰ τῆς παρούσης ἐπιμελείας δίδομεν εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τὴν δυνατότητα νὰ ὁμιλήσῃ διὰ μέσου τῶν ἐπιστολῶν του.

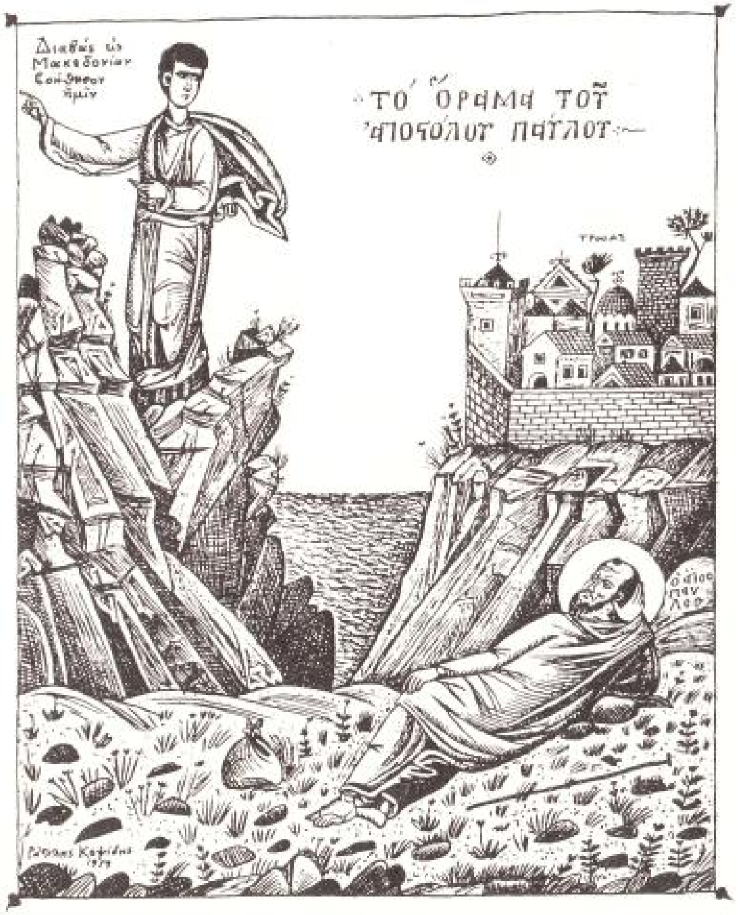
Ὁ Γέρων Ἰωσὴφ ἦτον ἀγράμματος κατὰ κόσμον - μόλις Δευτέρας Δημοτικοῦ. Ὅμως ἦτον σοφὸς περὶ τὰ θεῖα. Θεοδίδακτος. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς ἐρήμου τοῦ ἔμαθεν ἐκεῖνα τῶν ὁποίων κυρίως ἔχομεν ἀνάγκην· τὰ οὐράνια.

Γνωρίζομεν ὅτι θὰ ὠφεληθοῦν διὰ τῶν λόγων τοῦ Γέροντος οἱ μονάζοντες· γνωρίζομεν ὅτι θὰ ὠφεληθοῦν οἱ ἐν κόσμῳ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνιζόμενοι. Ἐὰν ὠφεληθοῦν καὶ κάποιοι ἄλλοι, αὐτὸ ὁ Κύριος τὸ γνωρίζει, καὶ ἂς κάμῃ ὡς εὐδοκεῖ ἡ ἀγαθότης Του. Πάντως τὰ τοιαῦτα μήτε εὐκόλως ἀκούονται - χωρὶς γενναῖον φρόνημα - μήτε καὶ γίνονται πρᾶξις, χωρὶς ἀγῶνα καὶ κόπον πολύν.

Εὐχαριστοῦμεν πολὺ καὶ ἐπικαλούμεθα τὰς εὐχὰς τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος ἐπὶ πάντας τοὺς συνεργήσαντας εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν. Ζητοῦμεν ταπεινῶς ἐκ βαθέων συγγνώμην διὰ τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν μέχρι τοῦδε τῆς ἐξαγγελίας περὶ τῆς βιογραφίας τοῦ ἀειμνήστου μακαριστοῦ Γέροντος.

Ἀρχιμ. Ἐφραίμ, Καθηγούμενος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει
Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Φιλοθέου.

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙΝ

Ὕδωρ ζῶν εἶναι ὁ λόγος τῆς χάριτος. Ὡσὰν νερὸ δροσερὸ θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ταπεινοῦ τούτου βιβλίου ὅσοι θέλουν νὰ σβήσουν μέσα τους τὸ πῦρ τὸ φιλόϋλον καὶ νὰ ἀνάψουν εἰς τὴν καρδίαν τους τὸ ἄϋλον πῦρ τῆς θείας ἀγάπης.

Εἶναι αὐτὲς αἱ ἐπιστολὲς τοῦ Γέροντος Ἰωσὴφ μία ἀπόρροια τῆς ἐσωτερικῆς του ζωῆς, μία ἔκφρασις τῆς μοναχικῆς του ἐμπειρίας, μία ἀνάβλυσις ὕδατος ζῶντος.

Ὅποιος διψᾷ αὐτὸ τὸ νερὸν, ἐμπρός του εἶναι.

Εἶναι ὀγδόντα δύο ἐπιστολὲς ἀπὸ τὶς πολλὲς ὅπου ἔγραψεν ὁ σοφὸς τὰ θεῖα Γέρων.

Αὐτὸς δὲν ἔμαθεν, ἔπαθε τὰ θεῖα. Καὶ ἰδοὺ σαφῶς καὶ ἁπλανῶς, ταπεινῶς καὶ χαριέντως διδάσκει, αὐτοβιογραφούμενος ἀναμέσον τῶν σελίδων του.

Τὸ ὅλον βιβλίον διηρέθη εἰς δύο μέρη.

Εἰς τὸ α΄ μέρος περιλαμβάνονται ὅλες αἱ ἐπιστολὲς πλὴν μιᾶς, τῆς τελευταίας. Αὐτὴ μόνη της ἀποτελεῖ τὸ β΄ μέρος τοῦ βιβλίου. Εἶναι μία ἐκτεταμένη ἐπιστολή - τρόπον τινὰ μία πραγματεία ἐν εἴδει ἐπιστολῆς. Καὶ ἀπευθύνεται πρὸς ἡσυχαστὴν εἰς τὴν ἔρημον. Εἶναι διῃρημένη εἰς δώδεκα κεφάλαια.

῞Ολες αἱ ἄλλες ἐπιστολὲς εἶναι τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Γέροντος πρὸς τὰ πνευματικά του τέκνα ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τοῦ κόσμου· πρὸς μονάζοντας δηλαδὴ καὶ κοσμικούς. ῎Αλλοι ἐξ αὐτῶν ζοῦν καὶ ἄλλοι ἐκοιμήθησαν. Εὔλογον ὅτι παρελείφθησαν τὰ ὀνόματα μετὰ τῶν προσωπικῶν ἢ παρεμφερῶν στοιχείων.

Καλῶς ἢ κακῶς παρελείψαμεν καὶ αὐτὴν τὴν ὀρθὴν γραφὴν τῶν χωρίων τῆς ῾Αγίας Γραφῆς, τὰ ὁποῖα μὲ τόσην δεινὴν ἑρμηνευτικὴν εὐχέρειαν χρησιμοποιεῖ ὁ θεοδίδακτος Γέρων.

᾿Εξ ἀρχῆς ἀνέκυψεν ὁ πειρασμὸς τῶν ὑποσημειώσεων. Διερωτήθημεν: θὰ ὑπομνηματίσωμεν τὸ κείμενον ἢ ὄχι; Εἴδομεν ὅτι αἱ δυνάμεις μας δὲν ἐξαρκοῦν. ᾿Αλλ᾿ ἴσως καὶ τὸ ἰδιάζον τοῦ κειμένου δὲν προσφέρεται εἰς τοιαύτην δοκιμασίαν. Πάντως ἡμεῖς εὕρομεν προτιμώτερον νὰ ἀφεθοῦν ὡρισμένα τινὰ μετέωρα κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου παρὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν σημειώσεις καὶ ἐπεξηγήσεις.

Καθότι μέχρι νὰ τελειώση ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὅλου βιβλίου θὰ ἔχουν λυθῆ μεταξύ των αἱ περισσότερες ἀπορίες, αἱ δὲ ἄλλες θὰ ἔχουν μεταποιηθῆ εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν διὰ τὸν πολύπειρον-πολυπαθῆ Γέροντα καὶ τὴν ἄνωθεν σοφίαν τῶν γραφομένων του.

᾿Εξ ἄλλου ἡμεῖς τώρα δὲν κάμνομεν κριτικὴν ἔκδοσιν. Προσφέρομεν εἰς τὰ μέτρα τῶν δυνατοτήτων μας ἕτοιμον λόγον Θεοῦ εἰς οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν ψυχῶν. Λοιπὸν οὐδεμία ὑποσημείωσις.

Καλὸν νὰ εἰποῦμεν ὅτι ἐπιστολὴ ἀπὸ ἐπιστολῆς ἢ μᾶλλον ἐπιστολαὶ ἀπὸ ἐπιστολῶν διαφέρουν εἰς ἔκτασιν, εἰς ὕφος, εἰς λεξιλόγιον· ἀναλόγως τῶν προσώπων, τοῦ

θέματος ἢ τῆς ψυχικῆς καταστάσεως ὑπὸ τὴν ὁποίαν διετέλει γράφων ὁ Γέρων.

Συνήθως ἔγραφε κατὰ τὴν νύκτα μετὰ τὴν πολύωρον καρδιακὴν προσευχήν του. "᾿Εργάζομαι νοερῶς, λέγει, καὶ πληρῶ ἀνελλιπῶς τὰ μοναχικά μου καθήκοντα. Καὶ τὰς νύκτας, ἐπ᾿ ἀρκετὸν ἀφοῦ ὁ νοῦς κουρασθῆ εἰς τὴν εὐχήν, γράφω οὐκ ὀλίγας ἐπιστολὰς ὅπου πολλαχῶς οἱ Χριστιανοὶ μοῦ ζητοῦσιν ὠφέλειαν".

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁρισμένων ἐπιστολῶν ὁ ἀναγνώστης διαπιστώνει ὅτι ὁ λόγος ποὺ τρέχει ἐμπρός του ἀβίαστα, φυσικά, χαριτωμένα, ἔχει κάποιον ρυθμόν, ἕνα μέτρον, μίαν πεζὴν ἐναρμόνιον ποίησιν.

Θὰ συναντήσετε κατὰ τὴν διαδρομὴν τῶν σελίδων τούτων, συχνήν, ἀλλ᾿ ὄχι κουραστικὴν τὴν χρῆσιν ὡρισμένων βοηθητικῶν λέξεων· λοιπόν, ὅπου, ἀλλά, καὶ ἄλλων παρομοίων.

᾿Επίσης ἀπὸ τόπου εἰς τόπον συναντᾶται καὶ μία ἀσυνήθης ἰδιότυπος σύνταξις ρημάτων. Φερ᾿ εἰπεῖν· ἐμνήσθην ἡμέρας τοῦ παρελθόντος, σᾶς προσεύχομαι, δὲν ἀρέσω αὐτά, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Δὲν εἶναι λάθος τυπογραφικόν, ἐὰν ἰδῆτε· ἀρωτῶ, ἀλησμονῶ, ἐσήμερον, ἐδικόν μου.

Θὰ συναντήσετε καὶ λέξεις-φράσεις νὰ προβάλλουν πρὸ ὀφθαλμῶν σας διὰ πρώτην φοράν. Τὶς ἐδημιούργησεν ἡ ἀνάγκη τοῦ Γέροντος νὰ κενώση τὸν ἀκένωτον πλοῦτον τῶν νοημάτων του. Νὰ ἀναφέρωμεν ἐνδεικτικῶς μίαν πρότασιν· "χάρις δὲ εἶναι, ἵνα εἴπωμεν διαφανέστερον, μικρὰ ἢ μεγάλη δωρεὰ τῆς ἀπείρου θείας πλουταναδόσεως, ὅπου Αὐτὸς ὡς ἀγαθὸς διανέμει ἀπὸ ἄκραν ἀγαθότητα".

῞Οταν θὰ εὑρίσκεσθε εἰς τὶς ἐπιστολὲς περὶ ἀσθενείας, μὴν ἀφήσετε τὸν λογισμόν σας νὰ κλείση τὸ ὅλον θέμα.

Πρὸς τὸ τέλος θὰ εὕρητε μίαν ἠπιωτέραν γνώμην τοῦ Γέροντος. Εἶναι χαρακτηριστική: ἡ μὲν πρώτη τοῦ νεανικοῦ ζήλου καὶ τῆς τελείως προσωπικῆς ἐμπειρίας, ἡ δὲ δευτέρα τῆς ὡριμότητος καὶ τῆς εὐθύνης τῶν Πατέρων νὰ μετριάζουν τὶς ὑπερβολές, δεικνύοντες ἐν τέλει χάριν τῶν πολλῶν μᾶλλον τὴν μέσην καὶ βασιλικὴν ὁδόν.

Ἄς σημειωθῇ ἐπὶ πλέον ὅτι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατὰ τὴν ροὴν τοῦ λόγου ἐναλλάσσουν τὰ πρόσωπα καὶ ὁ ἑνικὸς γίνεται πληθυντικός· διότι ὁ λόγος ἀπὸ τοῦ ἑνὸς συγκεκριμένου προσώπου ἁπλώνεται νὰ συμπεριλάβῃ τὴν ὅλην κοινοβιακὴν ἀδελφότητα ἢ ἴσως καὶ τοὺς μετέπειτα - νῦν ἀναγνώστας.

"Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· γράψον, μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ᾽ ἄρτι. Ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν".

Ἀναφέρεται εἰς τὸ Γεροντικὸν ὅτι ὁ ἀββᾶς Ἀμμωνᾶς, πηγαίνοντας νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Μέγαν Ἀντώνιον, περιπλανήθη εἰς τὸν δρόμον καὶ κουρασμένος ἔπεσε ὀλίγον νὰ κοιμηθῇ. Ὅταν ἐξύπνησε προσηυχήθη εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἶπε:

- Κύριε Θεέ μου, παρακαλῶ τὴν ἀγάπην σου, μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ ἀπωλεσθῇ τὸ πλᾶσμα σου!

Τοῦ παρουσιάσθη τότε θεία βοήθεια ὡσὰν ἕνα χέρι κρεμάμενο ἀπὸ τὸν οὐρανὸν νὰ τοῦ δείχνῃ τὸν δρόμον· ἕως ὅτου ἦλθε καὶ ἐστάθη στὸ σπήλαιον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

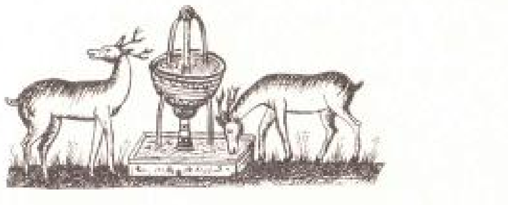
Ἐὰν μᾶς ἐπετρέπετο ἕνας - κάποιος ταπεινὸς παραλληλισμὸς θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ εἰποῦμεν ὅτι εἴκοσιν ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμήσεώς του ὁ Γέρων Ἰωσήφ, ὡσὰν νὰ προβάλῃ διὰ τῶν ἐπιστολῶν του τούτων εἰς τὸ νοητὸν στερέωμα καὶ νὰ

δεικνύῃ τὴν πνευματοφόρον γραφήν του ὡς κατευθυντήριον πορείαν τῶν τέκνων του. Ὡσὰν νὰ μᾶς δείχνῃ τὸν δρόμον ὅπου αὐτὸς ἐπέρασε, ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τῶν Πατέρων, καὶ ἡμεῖς νὰ περιπατήσωμεν.

Εὐχαριστοῦμεν - ἐξ ὀνόματος ὅλων ὅπου θὰ ὠφεληθοῦν - ἐκείνους ὅπου μᾶς ἔστειλαν τὶς ἐπιστολὲς καὶ ἐκείνους ποὺ θὰ μᾶς στείλουν. Εὐχαριστοῦμεν καὶ ὅσους τῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν θὰ θελήσουν νὰ μᾶς ὑποδείξουν τὰ ποικίλα λάθη διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀπειρία μας ἐκόσμησεν αὐτὴν τὴν πρωτόπειρον ἔκδοσιν.

Ἰδέτε τώρα τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν πῶς ἀναβρύει ἀνὰ μέσον τῶν χειλέων του, τὸν πλοῦτον τῶν ἐννοιῶν πῶς ἀναπηδᾷ ἐκ τῆς φυσικῆς ἁρμονίας τῶν λόγων του.

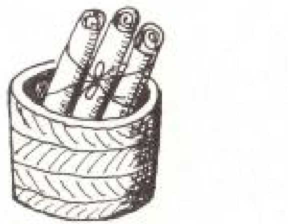
"Τὰ κύματα τῶν νοημάτων μοῦ καταπλήττουν τὸν νοῦν. Ἡ γλῶσσα ναρκεῖ εἰς τὴν διάλεξιν, μὴ προλαμβάνουσα νὰ προφέρῃ τοὺς λόγους. Οἱ νοητοὶ σίφωνες ἐπιρρέουν ραγδαίως τὸν ὑετόν, ἀλλὰ γῆ εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐλαχίστη. Ὁ πλοῦτος πολὺς τοῦ Κυρίου μας, ἀλλὰ δυστυχῶς κληρονόμοι ὀλίγοι. Ἀπαιτεῖται βία αἱματηρά, ἀλλὰ ὑπάρχει ἀδράνεια εἰς τὸν τόπον μας. Δι᾽ αὐτὸ ἀναγκάζομαι νὰ ἀνοίγω τοὺς αὔλακας εἰς τὸν κόσμον· καθότι ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ δεχθῶσι τὸν λόγον ψυχαὶ καθαραὶ καὶ εἰς ἐμὲ νὰ γίνῃ ὠφέλεια ὁ μισθὸς τῆς ἀγάπης. Λοιπὸν ἀκούσατέ μου τοὺς λόγους, χαρίσατέ μου τὰς ἀκοάς..."

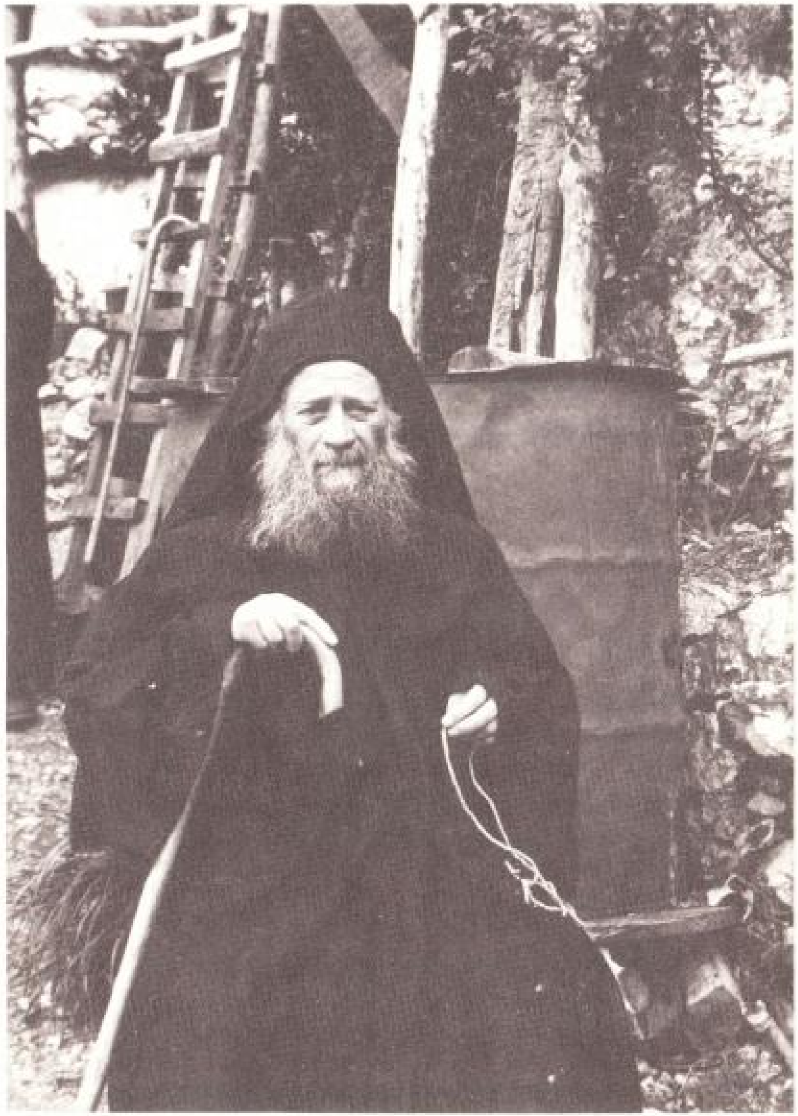

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΜΟΝΑΣΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΟΥΣ

α´

Πρὸς νέον ἐρωτήσαντα περὶ τῆς "εὐχῆς"

Αγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ μου, εὔχομαι νὰ εἶσαι καλά. Ἐσήμερον ἔγινα κάτοχος τῆς ἐπιστολῆς σου καὶ σὲ δίδω ἀπάντησιν εἰς ὅσα μοῦ γράφεις. Αἱ πληροφορίες, ὅπου ζητεῖς, δὲν ἀπαιτοῦσι καιρὸν καὶ κόπον διὰ νὰ σκεφθῶ νὰ σὲ ἀπαντήσω.

Ἡ νοερὰ προσευχὴ εἰς ἐμένα εἶναι ὅπως ἡ τέχνη τοῦ καθενός, καθότι ἐργάζομαι αὐτὴν τριανταέξ καὶ ἐπέκεινα χρόνια.

Ὅταν ἐγὼ ἦλθα στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐζήτησα ἀπ' εὐθείας τοὺς ἐρημίτας, ὅπου ἐργάζονται τὴν προσευχήν. Τότε ὑπῆρχαν πολλοὶ – πρὶν σαράντα χρόνια – ὅπου εἶχαν ζωὴ μέσα τους. Ἄνθρωποι ἀρετῆς. Γεροντάκια παλαιά. Ἀπὸ αὐτοὺς ἐκάναμε Γέροντα καὶ τοὺς εἴχαμεν ὁδηγούς.

Λοιπὸν ἡ πρᾶξις τῆς νοερᾶς προσευχῆς εἶναι νὰ βιάσῃς τὸν ἑαυτόν σου νὰ λέγῃς συνεχῶς τὴν εὐχὴν μὲ

τὸ στόμα, ἀδιαλείπτως. Εἰς τὴν ἀρχὴν γρήγορα· νὰ μὴν προφθάνῃ ὁ νοῦς νὰ σχηματίζῃ λογισμὸν μετεωρισμοῦ. Νὰ προσέχῃς μόνον στὰ λόγια: "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με". Ὅταν αὐτὸ πολυχρονίσῃ, τὸ συνηθίζει ὁ νοῦς καὶ τὸ λέγει. Καὶ γλυκαίνεσαι ὡσὰν νὰ ἔχῃς μέλι στὸ στόμα σου. Καὶ θέλεις ὅλο νὰ τὸ λέγῃς. Ἂν τὸ ἀφήνῃς, στενοχωρεῖσαι πολύ.

Ὅταν τὸ συνηθίσῃ ὁ νοῦς καὶ χορτάσῃ - τὸ μάθῃ καλά - τότε τὸ στέλνει εἰς τὴν καρδίαν. Ἐπειδὴ ὁ νοῦς εἶναι ὁ τροφοδότης τῆς ψυχῆς καὶ ὅ,τι καλὸν ἢ πονηρὸν ἰδῇ ἢ ἀκούσῃ ἡ δουλειά του εἶναι νὰ τὸ κατεβάσῃ εἰς τὴν καρδίαν, ὅπου εἶναι τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς καὶ σωματικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου, ὁ θρόνος τοῦ νοῦ· λοιπόν, ὅταν ὁ εὐχόμενος κρατάῃ τὸν νοῦν του νὰ μὴν φαντάζεται τίποτε, ἀλλὰ προσέχει μόνον στὰ λόγια τῆς εὐχῆς, τότε ἀναπνέοντας ἐλαφρὰ μὲ κάποιαν βίαν καὶ θέλησιν ἐδικήν του τὸν κατεβάζει εἰς τὴν καρδίαν· καὶ τὸν κρατεῖ μέσα δίκην κλεισούρας, καὶ λέγει μὲ ρυθμὸν τὴν εὐχήν:

- Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ἐλέησόν με!

Εἰς τὴν ἀρχὴν λέγει μερικές φορὲς τὴν εὐχὴν καὶ παίρνει μίαν ἀναπνοήν. Κατόπιν, ὅταν συνηθίσῃ νὰ στέκῃ ὁ νοῦς εἰς τὴν καρδίαν, λέγει εἰς κάθε ἀναπνοὴν μίαν εὐχήν. "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ": ἐμβαίνει ἡ ἀναπνοή, "ἐλέησόν με": ἐβγαίνει. Αὐτὸ γίνεται μέχρις ὅτου ἐπισκιάσῃ καὶ ἀρχίσῃ νὰ ἐνεργῇ ἡ χάρις μέσα εἰς τὴν ψυχήν· μετὰ πλέον εἶναι θεωρία.

Λοιπὸν παντοῦ λέγεται ἡ εὐχή· καὶ καθήμενος καὶ στὸ κρεβάτι καὶ περιπατώντας καὶ ὄρθιος. "Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε", λέγει ὁ Ἀπόστολος. Δὲν πρόκειται ὅμως μόνον ὅταν πλαγιάζῃς νὰ προσεύχεσαι. Θέλει ἀγῶνα· ὄρθιος-καθήμενος. Ὅταν κουράζεσαι, κάθεσαι. Καὶ πάλιν ὄρθιος. Νὰ μὴ σὲ πιάνῃ ὁ ὕπνος.

Αὐτὰ λέγονται "πρᾶξις". Δεικνύεις τὴν προαίρεσίν σου εἰς τὸν Θεόν· τὸ δὲ πᾶν ἔγκειται εἰς Αὐτόν, ἐὰν σοῦ δώσῃ. Ὁ Θεὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἡ χάρις Του ἐνεργεῖ ὅλα. Αὐτὴ εἶναι ἡ κινητήριος δύναμις.

Τὸ δὲ πῶς γίνεται, πῶς ἐνεργεῖται ἡ ἀγάπη, εἶναι νὰ φυλάξῃς τὰς ἐντολάς. Ὅταν ἐσὺ ἐγείρεσαι τὴν νύκτα καὶ προσεύχεσαι· ὅταν βλέπῃς τὸν ἀσθενῆ καὶ τὸν συμπαθῇς· τὴν χήραν καὶ τὰ ὀρφανά, τοὺς γέροντας καὶ τοὺς ἐλεῇς, τότε σὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Καὶ τότε καὶ σὺ τὸν ἀγαπᾷς. Ἐκεῖνος πρῶτον ἀγαπᾷ καὶ ἐκχέει τὴν χάριν Του. Καὶ ἡμεῖς τὰ ἴδια ἐκ τῶν ἰδίων, "τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν" ἀποδίδομεν.

Ἐὰν λοιπὸν ζητῇς νὰ τὸν εὕρῃς μόνον διὰ τῆς "εὐχῆς", μὴ βγάλῃς πνοὴν χωρὶς τὴν εὐχήν. Πρόσεχε μόνον νὰ μὴ δέχεσαι φαντασίες. Διότι τὸ Θεῖον εἶναι ἀνείδεον, ἀφάνταστον, ἀχρωμάτιστον· εἶναι ὑπερτέλειον. Δὲν δέχεται συλλογισμούς. Ἐνεργεῖ ὡς αὔρα λεπτὴ ἐν ταῖς διανοίαις ἡμῶν.

Ἡ κατάνυξις ἔρχεται, ὅταν σκέπτεσαι πόσον ἐλύπησες τὸν Θεόν. Ὅπου Ἐκεῖνος εἶναι τόσον καλός, τόσον γλυκύς, τόσον ἐλεήμων, ἀγαθός, ὅλος γεμᾶτος ἀγάπη. Ὅπου ἐσταυρώθη καὶ ὅλα τὰ ἔπαθεν δι᾽ ἡμᾶς. Αὐτὰ καὶ ἄλλα ὅπου ἔπαθεν ὁ Κύριος, ὅταν μελετᾷς, σοῦ φέρνουν κατάνυξιν.

Λοιπόν, ἐὰν ἠμπορέσης νὰ λέγης τὴν εὐχὴν ἐκφώνως καὶ ἀδιαλείπτως, σὲ δύο-τρεῖς μῆνες τὴν συνηθίζεις. Καὶ ἐπισκιάζει ἡ χάρις καὶ σὲ δροσίζει. Μόνον νὰ τὴν λέγης ἐκφώνως, χωρὶς διακοπήν. Καὶ ὅταν τὴν παραλάβη ὁ νοῦς, τότε θὰ ξεκουρασθῆς μὲ τὴν γλῶσσαν νὰ τὴν λέγης. Καὶ πάλιν, ὅταν τὴν ἀφήνη ὁ νοῦς, ἀρχίζει ἡ γλῶσσα. Ὅλη ἡ βία χρειάζεται εἰς τὴν γλῶσσαν, ἕως ὅτου νὰ συνηθίσης εἰς τὴν ἀρχήν· κατόπιν, ὅλα τῆς ζωῆς σου τὰ ἔτη, θὰ τὴν λέγη ὁ νοῦς χωρὶς κόπον.

Ὅταν ἔλθης, ὡς λέγεις, εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, νὰ ἔλθης νὰ μᾶς ἰδῆς. Ἀλλὰ τότε θὰ ὁμιλήσωμεν ἄλλα πράγματα. Δὲν θὰ σοῦ μείνη καιρὸς διὰ τὴν εὐχήν. Τὴν εὐχὴν αὐτοῦ θὰ τὴν 'βρῆς, ὅπου θὰ εἶναι ἥσυχον τὸ μυαλό σου. Ἐδῶ ὅπου θὰ γυρίζης στὰ Μοναστήρια ἀλλοῦ θὰ περισπᾶται ὁ νοῦς σου, εἰς ἐκεῖνα ὅπου θὰ ἀκοῦς καὶ θὰ βλέπης.

Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τὴν 'βρῆς τὴν "εὐχή". Μὴν ἀμφιβάλλης. Μόνον κτύπα εὐθέως εἰς τὴν θύραν τοῦ θείου ἐλέους καὶ πάντως ὁ Χριστὸς θὰ σοῦ ἀνοίξη· εἶναι ἀδύνατον. Ἀγάπησέ τον πολύ, διὰ νὰ λάβης πολύ. Εἰς τὴν ἀγάπην Του, πολλὴν ἢ ὀλίγην, ἔγκειται ἡ δόσις, πολὺ ἢ ὀλίγον.

Β΄

Πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῆς εὐχῆς, καὶ ἀπόκρισις ἐρωτήσεων.

Εχάρην πολὺ διὰ τὴν προθυμίαν σου ὅπου ἔχεις νὰ ὠφελήσης τὴν ψυχήν σου. Καὶ ἐγὼ διψῶ νὰ ὠφελήσω τὸν κάθε ἀδελφόν, ὅπου ζητεῖ νὰ σωθῇ.

Λοιπόν, ἀγαπητέ μου καὶ προσφιλέστατε ἀδελφέ, ἄνοιξόν σου τὰ ὦτα. Ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ ἐγεννήθη εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν, εἶναι νὰ 'βρῇ τὸν Θεόν. Δὲν ἠμπορεῖ ὅμως νὰ τὸν 'βρῇ, ἐὰν πρῶτον δὲν τὸν 'βρῇ ὁ Θεός. "Ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα", ἀλλὰ τὰ πάθη μᾶς ἔχουν κλείσει τοὺς ψυχικοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ δὲν βλέπομεν. Ὅταν ὅμως στρέψη τὸ ματάκι του πρὸς ἡμᾶς ὁ πολὺ ἀγαθὸς μας Θεός, τότε ὡς ἀπὸ ὕπνον ξυπνοῦμε, καὶ ἀρχίζομεν νὰ ζητοῦμεν τὴν σωτηρίαν μας.

Ὅθεν, διὰ τὸ πρῶτον σου ἐρώτημα: Τώρα σὲ εἶδεν ὁ Θεὸς καὶ σὲ ἐφώτισε καὶ σὲ ὁδηγεῖ. Αὐτοῦ ὅπου εἶσαι ἐργάσου. Λέγε ἀκατάπαυστα τὴν εὐχήν· μὲ τὴν γλῶσσα καὶ μὲ τὸν νοῦν. Ὅταν ἡ γλῶσσα κουράζεται,

ἄς ἀρχίζῃ ὁ νοῦς. Καὶ πάλιν, ὅταν ὁ νοῦς βαρύνεται, ἡ γλῶσσα. Μόνον νὰ μὴν παύῃς. Κάμνε μετάνοιες πολλές. Ἀγρύπνα τὴν νύκτα, ὅσον ἠμπορεῖς. Καὶ ἄν ἀνάψῃ φλόγα εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ζητῇς ἡσυχίαν καὶ δὲν ἠμπορῇς νὰ σταθῇς εἰς τὸν κόσμον - διότι μέσα σου ἀνάβει ἡ εὐχὴ - τότε γράψε μου καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ εἰπῶ τί θὰ κάμῃς. Ἐὰν πάλιν δὲν ἐνεργήσῃ ἔτσι ἡ χάρις, ἀλλὰ κρατεῖται ὁ ζῆλος μέχρι τοῦ νὰ πράττῃς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν πλησίον, τότε ἡσύχαζε ὅπως εἶσαι, καὶ καλὰ εἶσαι· μὴ ζητῇς ἄλλο τίποτε. Τὴν διαφορὰν τῶν τριάκοντα, ἑξήκοντα, ἑκατόν, θὰ τὴν εὕρῃς, ὅταν διαβάσῃς τὸν Εὐεργετινόν. Θὰ εὕρῃς ἐκεῖ καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα γραμμένα καὶ πολὺ θὰ ὠφεληθῇς.

Λοιπόν, ἀπόκρισις τῶν ἄλλων σου ἐρωτήσεων: Ἡ εὐχὴ ἔτσι πρέπει νὰ λέγεται μὲ τὸν ἐνδιάθετον λόγον. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν τὴν ἔχει συνηθίσει ὁ νοῦς, τὴν ξεχνᾷ. Δι᾽ αὐτὸ τὴν λέγεις, πότε μὲ τὸ στόμα καὶ πότε μὲ τὸν νοῦν. Καὶ αὐτὸ γίνεται μέχρις ὅτου τὴν χορτάσῃ ὁ νοῦς καὶ γίνῃ ἐνέργεια.

Ἐνέργεια λέγεται ἐκεῖνο ὅπου, ὅταν λέγῃς τὴν εὐχήν, αἰσθάνεσαι μέσα σου - χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις - καὶ θέλεις διαρκῶς νὰ τὴν λέγῃς. Λοιπόν, ὅταν παραλάβῃ ὁ νοῦς τὴν εὐχὴν καὶ γίνῃ αὐτὴ ἡ χαρὰ ποὺ σοῦ γράφω, τότε θὰ λέγεται μέσα σου ἀδιαλείπτως, χωρὶς τὴν βίαν τὴν ἐδικήν σου. Αὐτὸ λέγεται αἴσθησις-ἐνέργεια· ἐπειδὴ ἡ χάρις ἐνεργεῖ χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Τρώγει, περιπατεῖ, κοιμᾶται, ξυπνᾷ, καὶ μέσα φωνάζει διαρκῶς τὴν εὐχήν. Καὶ ἔχει εἰρήνην, χαράν.

Τώρα, διὰ τὰς ὥρας τῆς προσευχῆς· ἐπειδὴ εἶσαι εἰς τὸν κόσμον καὶ ἔχεις διάφορες μέριμνες, ὁπόταν βρίσκῃς καιρὸν κάμνε προσευχήν. Ἀλλὰ βιάζου συνεχῶς νὰ μὴ ἀμελήσῃς. Διὰ τὴν "θεωρίαν" ὅπου ζητεῖς, αὐτοῦ δύσκολον εἶναι· διότι θέλει ἀπόλυτον ἡσυχίαν.

Εἰς τρεῖς τάξεις διαιρεῖται ἡ κατάστασις ἡ πνευματική· καὶ ἀναλόγως ἐνεργεῖ ἡ χάρις εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ μία κατάστασις λέγεται καθαρτική, ἡ ὁποία καθαρίζει τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὴ τώρα ἐσὺ ὅπου ἔχεις λέγεται χάρις καθαρτική. Αὐτὴ διεγείρει τὸν ἄνθρωπον εἰς μετάνοιαν. Ἡ κάθε προθυμία, εἰς τὰ πνευματικὰ ὅπου ἔχεις, ὅλα τῆς χάριτος εἶναι. Ἐδικόν σου δὲν εἶναι τίποτε. Αὐτὴ μυστικῶς ὅλα ἐνεργεῖ. Αὐτὴ λοιπὸν ἡ χάρις, ὅταν βιάζεσαι, παραμένει μαζὶ ὡρισμένα χρόνια. Καί, ἐὰν προκόψῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς, λαμβάνει ἄλλην χάριν πολὺ διαφορετικήν.

Ἡ πρώτη, ὡς εἴπομεν, ὀνομάζεται αἴσθησις-ἐνέργεια καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ καθαρτική, ὅτι ἠσθάνθη ὁ εὐχόμενος κίνησιν-ἐνέργειαν θεϊκὴν μέσα του.

Ἡ ἄλλη ὀνομάζεται φωτιστική. Κατ᾽ αὐτὴν λαμβάνει φῶς γνώσεως, ἀνάγεται εἰς θεωρίαν Θεοῦ. Ὄχι φῶτα, ὄχι φαντασίες, ὄχι εἰκονισμοί· ἀλλὰ διαύγεια τοῦ νοός, καθαρότης λογισμῶν, βάθος ἐννοιῶν. Αὐτὸ διὰ νὰ ἔλθῃ πρέπει ὁ εὐχόμενος νὰ ἔχῃ πολλὴν ἡσυχίαν καὶ ὁδηγὸν ἀπλανῆ.

Καὶ τρίτη κατάστασις - ἐπισκίασις χάριτος - εἶναι μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἡ χάρις ἡ τελειωτική, ὅπου εἶναι δῶρον

μεγάλο. Δὲν σοῦ γράφω τώρα δι᾽ αὐτό, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη. Ἐὰν ὅμως θέλῃς νὰ διαβάσῃς περὶ αὐτοῦ, ἔχω γράψει μὲ τὴν ἀγραμματωσύνην μου, ὅταν ἐγίνοντο αὐτὲς αἱ ἐνέργειες βιβλιαράκι χειρόγραφον "πνευματοκίνητος σάλπιγξ". Ζήτησε νὰ τὸ εὕρῃς. Ἀγόρασε καὶ τὸν ἅγιον Μακάριον ἀπὸ τὸν Σχοινᾶν, τὸν ἀββᾶν Ἰσαάκ, καὶ πολὺ θὰ ὠφεληθῇς. Καὶ ὅ,τι ἀλλοίωσιν συναντᾷς γράψε μου καὶ ἐγὼ σοῦ ἀπαντῶ μὲ προθυμίαν πολλήν.

Ἐγὼ τὸν καιρὸν ἐτοῦτον ὅλο γράφω εἰς ὅσους ἀρωτοῦν. Ἐφέτος ἦλθαν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μόνον καὶ μόνο νὰ μάθουν διὰ τὴν νοερὰν προσευχήν. Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν μοῦ γράφουν μὲ τόσην προθυμίαν. Ἀπὸ τὸ Παρίσι εἶναι τόσοι, ὅπου θερμῶς ζητοῦν. Ἡμεῖς ἐδῶ εἰς τὰ πόδια μας, διατί ἀμελοῦμε; Μήπως εἶναι σκάψιμο νὰ φωνάζωμεν διαρκῶς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ νὰ μᾶς ἐλεήσῃ;

Τέλος, ἐπικρατεῖ καὶ μία ἐσκοτισμένη ἰδέα τοῦ πειρασμοῦ· ὅτι, ἂν λέγῃ κανεὶς τὴν εὐχήν, φοβεῖται μὴν πλανηθῇ· ἐνῷ αὐτὸ εἶναι πλάνη ποὺ λέγει.

Ὅποιος θέλει, ἂς δοκιμάσῃ. Καί, ὅταν χρονίσῃ ἡ ἐνέργεια τῆς εὐχῆς, θὰ γίνῃ Παράδεισος μέσα του. Θὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ πάθη, θὰ γίνῃ ἄλλος ἄνθρωπος. Ἂν δὲ εἶναι καὶ εἰς τὴν ἔρημον, ὤ! ὤ! δὲν λέγονται τὰ καλὰ τῆς εὐχῆς!

Γ΄

Πρὸς Μοναχὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀθλήσεως.

Χαίροις ἐν Κυρίῳ, τέκνον ἀγαπητόν, τὸ ὁποῖον ἡ χάρις τοῦ Ἰησοῦ μου ἐφώτισε καὶ τοῦ κόσμου ἀπήλλαξε. Ἐπέταξε εἰς τὴν Ἔρημον καὶ ηὑλίσθη εἰς τὸ Κοινόβιον μετὰ ἱερᾶς Συνοδείας. Καὶ νῦν δοξολογεῖ καὶ εὐχαριστεῖ ἐκ ψυχῆς τὸν Θεόν.

Ἡ θεία χάρις, τέκνον μου, εἶναι ὅπου ὡς δόλωμα εἰσέρχεται στὴν ψυχὴν καὶ ἑλκύει ἀβιάστως τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ ἀνώτερα. Αὐτὴ γνωρίζει τὸν τρόπον νὰ σαγηνεύῃ τοὺς λογικοὺς ἰχθύας καὶ ἐξάγῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς θαλάσσης τοῦ κόσμου. Ὅμως τί τὸ μετὰ ταῦτα;

Ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐβγάλῃ ἀπὸ τὸν κόσμον τὸν ἐρχόμενον νὰ μονάσῃ καὶ τὸν φέρῃ στὴν ἔρημον, δὲν τοῦ δεικνύει εὐθὺς μήτε τὰ πάθη του μήτε τοὺς πειρασμούς, μέχρις ὅτου γένῃ Μοναχὸς καὶ τὸν δέσῃ ὁ Χριστὸς μὲ τὸν φόβον Του. Καὶ οὕτως ἄρχεται ἡ δοκιμασία, ὁ ἀγὼν καὶ ἡ πάλη.

Καί, ἄν ἐξ ἀρχῆς ὁ δοκιμαζόμενος βιασθῇ καὶ προλάβῃ νὰ ἀνάψῃ μὲ τοὺς ἀγῶνας του λαμπάδα ἀσκήσεως, δὲν σβήνει αὐτή, ὑποχωρούσης τῆς χάριτος, ὅταν ἔλθουν οἱ πειρασμοί. Ἀλλέως, ὅταν ἡ χάρις συνέλθῃ, θὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἰδικήν του πρώην κατάστασιν. Καί, ἀναλόγως τὰ πάθη ὅπου εἶχεν εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἐγερθοῦν οἱ πειρασμοὶ καὶ θὰ κινήσουν τὰς πρώην συνηθείας, ὅπου ἐδούλευεν καὶ δεδούλωτο.

Καὶ πρῶτον γνώριζε, τέκνον μου, ὅτι·

Ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου πολλὴν διαφορὰν ἔχει· καὶ μοναχὸς μοναχοῦ. Ἔχει ψυχὰς μαλακοῦ χαρακτῆρος ὅπου πείθονται μὲ πολλὴν εὐκολίαν. Ἔχει καὶ ψυχὰς σκληροῦ χαρακτῆρος, ὅπου δὲν ὑποτάσσονται εὔκολα. Ἔχουν τόσην διαφοράν, ὅσον βαμβάκι ἀπὸ σιδήρου. Τὸ βαμβάκι θέλει μόνον ἐπάλειψιν λόγου. Ἀλλὰ τὸ σίδηρον θέλει φωτιὰ καὶ καμίνι τῶν πειρασμῶν διὰ νὰ δουλευθῇ. Καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ τοιοῦτος ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμοὺς διὰ νὰ γένῃ ἡ κάθαρσις. Ὅταν δὲν ἔχῃ ὑπομονήν, εἶναι λύχνος μὲ χωρὶς ἔλαιον· σβήνει συντόμως καὶ χάνεται.

Ὅταν λοιπὸν κανεὶς τοιαύτης φύσεως σκληροτέρας σιδήρου ἔρχεται νὰ μονάσῃ, εὐθὺς ὡς εἰσέρχεται εἰς τὸ στάδιον, εὐθὺς ἀποστατεῖ τῆς ὑπακοῆς. Εὐθὺς ἀθετεῖ τὰς ὑποσχέσεις καὶ παραιτεῖται τῆς μάχης. Καὶ βλέπεις: μόλις συσταλῇ ὀλίγον ἡ χάρις διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἡ προαίρεσις καὶ ὑπομονή του, εὐθὺς αὐτὸς ρίπτει τὰ ὅπλα καὶ ἀρχίζει νὰ μετανοῇ, διατὶ ἦλθε νὰ γένῃ μοναχός. Καὶ διέρχεται τὰς ἡμέρας του πλήρης

παρακοῆς καὶ πικρίας, ὅλος ἀντιλογία καὶ ἔπαρσις.

Ἐκδιώκει ἡ χάρις μικρόν, δι' εὐχῶν τοῦ Γέροντος, τὰ νέφη τῶν πειρασμῶν διὰ νὰ συνέλθῃ ὀλίγον καὶ ἀνανήψῃ· ἀλλ' αὐτὸς μετ' ὀλίγον πάλιν θέλημα καὶ παρακοή, πάλιν ταραχὴ καὶ σύγχυσις.

Γράφεις διὰ τὸν ἀδελφὸν ὅπου βλέπεις αὐτοῦ καὶ θαυμάζεσαι, πῶς τόσον κόπον βάνει εἰς τὴν διακονίαν του καὶ πάλιν ἔσωθεν ὁ ἐγωϊσμὸς κυριεύει. Μὰ εὔκολον εἶναι, νομίζεις, νὰ νικήσῃ πάθος ὁ ἄνθρωπος;

Αἱ καλωσύνες καὶ ἐλεημοσύνες καὶ πάντα τὰ ἔξωθεν καλὰ δὲν κατευνάζουν τὸ ἀγέρωχον τῆς καρδίας· ἀλλὰ ἡ διανοητικὴ ἀδολεσχία, ὁ πόνος τῆς μετανοίας, ἡ συντριβὴ καὶ ταπείνωσις, αὐτὰ ταπεινώνουν τὸ ἄτακτον φρόνημα. Καὶ εἶναι κόπος πολὺς καὶ δυσβάστακτος ἀνυπότακτος ἄνθρωπος.

Μόνον μὲ ἄκραν ὑπομονὴν ἠμπορεῖ αὐτὸς νὰ οἰκονομηθῇ. Μόνον μὲ τὴν ἄκραν ὑπομονὴν τῶν Γερόντων, τὴν ἀνοχὴν καὶ ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν δυνατὸν νὰ ἔλθουν εἰς αἴσθησιν σκληροτράχηλοι ὑποτακτικοί. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅπου εἶναι καὶ αὐτοὶ χρήσιμοι πολλάκις ὡσὰν δεξὶ χέρι. Καὶ σχεδὸν πάντοτε οἱ τοιοῦτοι ποὺ ἔχουν κάποιον τι χάρισμα ἔναντι τῶν ἄλλων, δύσκολα νὰ ταπεινωθοῦν. Νομίζουν· αὐτοὶ εἶναι καὶ ἄλλοι δὲν εἶναι.

Χρεία λοιπὸν κόπου πολλοῦ καὶ μακροθυμίας πολλῆς ἕως νὰ ἀνασκαφῇ τὸ παλαιὸν αὐτὸ τῆς ὑπερηφανείας θεμέλιον καὶ τεθῇ ὡς ἄλλον θεμέλιον ἡ

ταπείνωσις καὶ ὑπακοὴ τοῦ Χριστοῦ. Ὅμως βλέπων ὁ Κύριος τοὺς κόπους καὶ τὴν προαίρεσιν καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἄλλων τοὺς παραχωρεῖ εἰς ἄλλον πειρασμόν, ὅπου ἀντιδρᾷ εἰς τὸ πάθος των, καί, τῷ ἐλέει αὐτοῦ, σώζει καὶ αὐτοὺς "ὁ πάντας θέλων σωθῆναι". Σὺ δὲ βλέπε τίνων θέλεις νὰ ὁμοιάσῃς.

Ἄριστον ἦτον νὰ ἦσαν ὅλοι ἀγαθοῦ χαρακτῆρος, ταπεινοὶ καὶ ὑπάκουοι. Ὅμως, ἂν συντύχῃ κανεὶς καὶ φύσεως σκληροτέρας σιδήρου, ἂς μὴν ἀπελπίζεται. Θέλει ἀγῶνα, ἀλλὰ χάριτι Θεοῦ, δύναται νὰ νικήσῃ. Ὁ δὲ Θεός, δὲν εἶναι ἄδικος νὰ ζητήσῃ ἄλλα ἀντὶ ἄλλων. Καθὼς ἔδωκε τὰ χαρίσματα, ζητεῖ καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν.

Καθότι ἀπ᾽ ἀρχῆς τῆς δημιουργίας εἰς τρεῖς τάξεις ἐχώρισε τοὺς ἀνθρώπους: Εἰς ἕναν ἔδωκε πέντε τάλαντα, εἰς ἄλλον δύο, καὶ εἰς ἕτερον ἕνα.

Ὁ πρῶτος ἔχει ἀνώτερα τὰ χαρίσματα· χωρητικώτερος εἰς τὸν νοῦν καὶ λέγεται θεοδίδακτος, διότι λαμβάνει ἀπὸ Θεοῦ χωρὶς διδαχήν. Ὅπως ἦσαν τὴν παλαιὰν ἐποχὴν ὁ Μέγας Ἀντώνιος, ὁ Ἅγιος Ὀνούφριος, ἡ Ὁσία Μαρία, Κύριλλος Φιλεώτης, Λουκᾶς ὁ ἐν Στειρίῳ καὶ μύριοι ἄλλοι, ὅπου χωρὶς ὁδηγὸν ἔγιναν τέλειοι.

Ὁ ἕτερος πρέπει νὰ διδαχθῇ τὸ καλὸν διὰ νὰ τὸ κάμῃ. Ὁ δὲ τρίτος, κἂν ἀκούσῃ, κἂν μάθῃ, τὸ κρύπτει στὸ χῶμα· δὲν κάμνει τίποτε.

Δι᾽ αὐτὸ λοιπὸν ὑπάρχει τόση διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ μοναχῶν ὅπου βλέπεις. Καὶ διὰ

τοῦτο πρῶτον πάντων τὸ "γνῶθι σαὐτόν". Ἤγουν νὰ γνωρίσῃς τὸν ἑαυτὸν σου, ὁποῖος εἶσαι. Ὁποῖος εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ, ὄχι ὁποῖος νομίζεις ἐσὺ ὅτι εἶσαι. Μὲ τὴν γνῶσιν αὐτὴν γίνεσαι ὁ σοφώτερος τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τοιαύτην ἐπίγνωσιν καὶ εἰς ταπείνωσιν ἔρχεσαι καὶ χάριν λαμβάνεις παρὰ Κυρίου. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἀποκτήσεις αὐτογνωσίαν, ἀλλ᾽ ὑπολογίζεις εἰς μόνον τὸν κόπον σου, γνώριζε ὅτι πάντοτε μακρὰν τῆς ὁδοῦ θὰ εὑρίσκεσαι. Διότι δὲν λέγει ὁ Προφήτης· "ἰδέ, Κύριε, τὸν κόπον μου", ἀλλὰ "ἰδέ, λέγει, τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου". Ὁ κόπος εἶναι διὰ τὸ σῶμα, ἡ ταπείνωσις διὰ τὴν ψυχήν· καὶ πάλιν τὰ δύο ὁμοῦ, κόπος καὶ ταπείνωσις, δι᾽ ὅλον τὸν ἄνθρωπον.

Ποῖος ἐνίκησε τὸν Διάβολον; Αὐτὸς ποὺ ἐγνώρισε τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν, τὰ πάθη καὶ ἐλαττώματα, ὅπου ἔχει. Ὁ φοβούμενος νὰ γνωρίσῃ ἑαυτόν, αὐτὸς μακρὰν τῆς γνώσεως μένει· καὶ ἄλλο τίποτε δὲν ἀγαπᾷ παρὰ νὰ βλέπῃ μόνον λάθη στοὺς ἄλλους καὶ νὰ τοὺς κρίνῃ. Αὐτὸς δὲν βλέπει εἰς ἄλλους χαρίσματα, ἀλλὰ μόνον, ἐλαττώματα· δὲν βλέπει εἰς ἑαυτὸν ἐλαττώματα, παρὰ μόνον χαρίσματα. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀληθῶς τὸ ὑστέρημα ὅπου πάσχομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τοῦ ὀγδόου αἰῶνος· ὅπου δὲν ἀναγνωρίζομεν ὁ εἷς τοῦ ἑτέρου τὸ χάρισμα. Ὁ ἕνας ὑστερεῖται πολλά, μὰ οἱ πολλοὶ τὰ ἔχουσιν ὅλα. Αὐτὸ ὅπου ἔχει ὁ ἕνας δὲν τὸ ἔχει ὁ ἄλλος. Καί, ἂν ἀναγνωρίζωμεν τοῦτο, πολλὴ ταπείνωσις γίνεται. Καθότι τιμᾶται καὶ δοξάζεται ὁ Θεός, ὅστις ποικιλοτρόπως ἐστόλισε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὑπέδειξεν ἀνισότητα εἰς ὅλα του τὰ δημιουργήματα. Ὄχι καθὼς πασχίζουν οἱ ἀσεβεῖς νὰ φέρουν

ἰσότητα ἀνατρέποντες τὴν θείαν Δημιουργίαν. Ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν.

Ὅθεν, τέκνον μου, τώρα ποὺ εἶναι ἀρχὴ φρόντισε νὰ γνωρίσῃς τὸν ἑαυτόν σου καλῶς, διὰ νὰ βάλῃς θεμέλιον στερεὸν τὴν ταπείνωσιν. Φρόντισε νὰ μάθῃς τὴν ὑπακοήν, νὰ ἀποκτήσῃς τὴν εὐχήν.

Τὸ "Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με" ἄς εἶναι ἡ ἀναπνοή σου.

Μὴ ἀφήνῃς τὸν νοῦν σου ἀργόν, διὰ νὰ μὴ διδαχθῇς τὰ κακά. Μὴ ἀφήνεσαι νὰ κυττάζῃς τὰς ἐλλείψεις τῶν ἄλλων, διότι, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇς, θὰ εὑρίσκεσαι συνεργὸς τοῦ πονηροῦ καὶ ἀπρόκοπος εἰς τὸ ἀγαθόν. Μὴ συμμαχῇς ἐν ἀγνοίᾳ μὲ τὸν ἐχθρὸν τῆς ψυχῆς σου.

Ὡς πολυμήχανος ὁ ἐχθρὸς γνωρίζει καλῶς νὰ κρύπτεται πίσω ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τίς ἀδυναμίες. Ὁπότε διὰ νὰ κτυπήσῃς αὐτόν, πρέπει νὰ πολεμήσῃς, νὰ θανατώσῃς τὸν ἑαυτόν σου - ὅλα τὰ πάθη. Ὅταν ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ, τότε θὰ καταργηθῇ ἡ δύναμις τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἀντικειμένου.

Δὲν εἶναι ἡμῶν ἡ πάλη πρὸς ἄνθρωπον, ὅπου τυχὸν ἠμπορεῖς νὰ τὸν θανατώσῃς μυριοτρόπως, ἀλλὰ εἶναι πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους. Δὲν πολεμοῦνται μὲ γλυκὰ καὶ λουκούμια, ἀλλὰ μὲ δακρύων ὀχετούς, μὲ πόνον ψυχῆς ἕως θανάτου, μὲ ἄκραν ταπείνωσιν καὶ μεγίστην ὑπομονήν. Νὰ τρέχῃ αἷμα ἀπὸ ὑπερκόπωσιν τῆς εὐχῆς. Νὰ πέφτῃς ἑβδομάδες ἐξηντλημένος ὡς βαρειὰ ἀσθενής. Καὶ νὰ μὴν παραιτῆσαι τῆς μάχης, ἕως νὰ νικηθοῦν καὶ ὑποχωρήσουν οἱ δαίμονες. Ὁπότε λαμβάνεις ἐλευθερίαν παθῶν.

Καὶ λοιπόν, τέκνον μου, βίασε σεαυτὸν ἐξ ἀρχῆς νὰ εἰσέλθῃς διὰ τῆς στενῆς πύλης· διότι μόνη αὐτὴ εἰσάγει εἰς τὴν εὐρυχωρίαν τοῦ Παραδείσου. Κόπτε καθ' ἡμέραν καὶ ὥραν τὸ θέλημά σου καὶ μὴ ζητῇς ἄλλην ὁδὸν πλὴν αὐτῆς. Αὐτὴν ἐπεριπάτησαν οἱ πόδες τῶν ὁσίων Πατέρων. Ἀποκάλυψον καὶ σὺ πρὸς Κύριον τὴν ὁδόν σου καὶ αὐτὸς σὲ ὁδηγήσει. Ἀποκάλυψον εἰς τὸν Γέροντα τοὺς λογισμούς σου καὶ αὐτὸς σὲ θεραπεύει. Μὴ κρύψῃς ποτὲ λογισμόν σου, διότι ἐντὸς αὐτοῦ εὑρίσκεται κεκρυμμένη ἡ πονηρία τοῦ διαβόλου· ἐν τῷ λέγειν ἀφανίζεται. Μὴ ἀποκαλύψῃς σφάλμα ἑτέρου, εἰς δικαίωσιν ἐδικήν σου, διότι εὐθὺς ἡ χάρις ἀποκαλύπτει τὰ ἰδικά σου, ὅπου μέχρι τοῦ νῦν σὲ ἐσκέπαζεν. Ὅσον ἐσὺ ἐν ἀγάπῃ σκεπάζεις τὸν ἀδελφόν, τοσοῦτον ἡ χάρις θάλπει καὶ φυλάττει σε ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων.

Διὰ δὲ τὸν ἄλλον ἀδελφὸν ὅπου λέγεις, φαίνεται ὅτι ἔχει ἀνεξομολόγητες ἁμαρτίες, ἐπειδὴ ἐντρέπεται νὰ τὲς εἰπῇ εἰς τὸν Γέροντα. Καὶ δι' αὐτὸ λαμβάνει χώραν ὁ πειρασμός. Ὅμως πρέπει νὰ διορθώσῃ αὐτὸ τὸ ἄτοπον. Διότι χωρὶς ἐξομολόγησιν καθαρὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν καθαρίζεται. Καὶ εἶναι κρῖμα νὰ ἐμπαίζεται ἀπὸ τὸν δαίμονα. Εἰς τὸ βάθος εἶναι κρυμμένος ἐγωϊσμός. Ὁ Κύριος νὰ φωτίσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς αἴσθησιν. Σὺ εὔχου καὶ ἔχε ἀγάπην εἰς αὐτὸν καὶ εἰς πάντας· πλὴν φύλαττε σεαυτὸν ἀπὸ πάντων.

Πάντως τώρα ποὺ εἰσῆλθες στὸ στάδιον ἔχεις νὰ

δοκιμάσης πολλῶν εἰδῶν πειρασμοὺς καὶ ἑτοιμάζου νὰ κάμης ὑπομονήν. Λέγε διαρκῶς τὴν εὐχὴν καὶ ὁ Κύριος θὰ σὲ βοηθήση μὲ τὴν χάριν Του. Δὲν εἶναι ποτὲ οἱ πειρασμοὶ τῆς χάριτος ἰσχυρότεροι.

Δ'

Παιδί μου, ἐὰν προσέχης ὅ,τι σοῦ γράφω.

Παιδί μου, ἐὰν προσέχης ὅ,τι σοῦ γράφω καὶ βιάζης τὸν ἑαυτόν σου, θὰ εὕρης μεγάλην ὠφέλειαν. Αὐτὰ ὅλα σοῦ γίνονται, διότι δὲν βιάζεσαι εἰς τὴν εὐχήν. Λοιπὸν βιάσου. Λέγε διαρκῶς τὴν εὐχήν. Μὴν παύσης καθόλου τὸ στόμα. Ἔτσι θὰ τὴν συνηθίσης μέσα σου καὶ κατόπιν θὰ τὴν παραλάβη ὁ νοῦς. Μὴν ξεθαρρεύης στοὺς λογισμούς, διότι μαλθακώνεσαι καὶ μολύνεσαι.

Εὐχή, βία φύσεως διηνεκής, καὶ θὰ ἰδῆς πόσην χάριν θὰ λάβης.

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, παιδί μου, εἶναι θλῖψις, διότι εἶναι στὴν ἐξορία. Μὴ ζητῆς τελείαν ἀνάπαυσιν. Ὁ Χριστός μας ἐσήκωσε τὸν Σταυρόν, καὶ ἡμεῖς θὰ σηκώσωμεν. Ὅλας τὰς θλίψεις ἐὰν τὰς ὑπομένωμεν, εὑρίσκομεν χάριν παρὰ Κυρίου. Δι' αὐτὸ μᾶς ἀφήνει ὁ Κύριος νὰ πειραζώμεθα, διὰ νὰ δοκιμάζη τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς Αὐτὸν ὅπου ἔχομεν. Δι' αὐτὸ χρεία ὑπομονῆς. Χωρὶς ὑπομονὴν δὲν γίνεται ὁ ἄν-

θρωπος πρακτικός, δὲν μανθάνει τὰ πνευματικά, δὲν φθάνει εἰς μέτρα ἀρετῆς καὶ τελειώσεως.

Ἀγάπα τὸν Ἰησοῦν καὶ λέγε ἀδιάλειπτα τὴν εὐχὴν καὶ αὐτὴ σὲ φωτίζει εἰς τὴν ὁδόν Του.

Πρόσεχε νὰ μὴν κατακρίνης. Διότι ἀπὸ αὐτὸ παραχωρεῖ ὁ Θεὸς καὶ φεύγει ἡ χάρις καὶ σὲ ἀφήνει ὁ Κύριος νὰ πέφτης, νὰ ταπεινώνεσαι, νὰ βλέπης τὰ ἰδικά σου σφάλματα.

Αὐτὰ ὅσα γράφεις εἶναι καλά. Τὰ πρῶτα ὅπου αἰσθάνεσαι εἶναι χάρις Θεοῦ, ἡ ὁποία, ὅταν ἔρχεται, γίνεται ὁ ἄνθρωπος πνευματικός. Καὶ ὅλα τοῦ φαίνονται καλὰ καὶ ὡραῖα. Τότε ὅλους ἀγαπᾷ, ἔχει κατάνυξιν, δάκρυα, θέρμην ψυχῆς. Ἀλλ᾽ ὅταν ὑποχωρῇ ἡ χάρις νὰ δοκιμασθῇ ὁ ἄνθρωπος, τότε γίνονται ὅλα σαρκικὰ καὶ πέφτει ἡ ψυχή. Σὺ ὅμως τότε μὴ χάνης τὴν προθυμίαν σου, ἀλλὰ φώναζε διαρκῶς τὴν εὐχήν· μὲ βίαν, μὲ τὸ ζόρι, μὲ πόνον πολύν.

– Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με!

Καὶ πάλιν καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ συνεχῶς. Καὶ ὡς ἀτενίζων νοερῶς τὸν Χριστὸν νὰ τοῦ λέγης· "Εὐχαριστῶ σοι, Χριστέ μου, εἰς τὰ καλὰ ὅπου μοῦ ἔδωκες καὶ εἰς τὰ κακά, ὅπου πάσχω. Δόξα σοι, δόξα σοι, ὁ Θεός μου". Καὶ ὑπομένων, πάλιν θὰ ἔλθη ἡ χάρις, πάλιν ἡ χαρά. Ὅμως καὶ πάλιν ὁ πειρασμὸς καὶ ἡ λύπη, ἡ ταραχὴ καὶ τὰ νεῦρα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀγώνας, νίκη, εὐχαριστία. Καὶ αὐτὸ γίνεται μέχρις ὅτου ὀλίγον-ὀλίγον καθαρίζεσαι ἀπὸ τὰ πάθη καὶ γίνεσαι πνευματικός. Καὶ σὺν τῷ χρόνῳ γηράσκων ἔρχεσαι εἰς ἀπάθειαν.

Ἀλλὰ ἀγωνίσου. Μὴ ζητῇς νὰ ἔλθουν μόνα τους τὰ καλά. Μὲ τὰ πούπουλα δὲν γίνεται ὁ μοναχός. Ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ ὑβρισθῇ, νὰ χλευασθῇ, νὰ δοκιμασθῇ, νὰ πέση, νὰ σηκωθῇ, νὰ γένη ἄνθρωπος. Ὄχι στὴν ἀγκάλην τῆς μάννας του. Ἂν εἶναι δυνατόν, ἂν ἠκούσθη ποτὲ νὰ γίνης μοναχὸς κοντὰ εἰς τὴν μάννα σου· ὅπου μόλις εἰπῇς, ὤχ! – Φάγε, νὰ μὴν ἀσθενήσης!

Ἡ ἄσκησις, παιδί μου, θέλει στερήσεις. Τὰ καλὰ δὲν τὰ ᾽βρίσκεις εἰς τὰ λουτρὰ καὶ τὴν καλοπέρασιν. Θέλει ἀγῶνα καὶ κόπον πολύν. Θέλει νὰ φωνάζης ἡμέραν καὶ νύκτα πρὸς τὸν Χριστόν. Θέλει ὑπομονὴν εἰς ὅλους τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις. Θέλει νὰ πνίξης θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν.

Θὰ κουρασθῇς πολύ, ἕως νὰ ἐννοήσης ὅτι προσευχὴ χωρὶς προσοχὴν καὶ νῆψιν εἶναι ἀπώλεια χρόνου· κόπος χωρὶς πληρωμήν. Πρέπει εἰς ὅλας τὰς αἰσθήσεις μέσα καὶ ἔξω νὰ στήσης ἄγρυπνον φύλακα τὴν προσοχήν. Διότι χωρὶς αὐτῆς ὁ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις διαχέονται στὰ μάταια καὶ συνήθη, ὡσὰν τὸ ἄχρηστο νερὸ ποὺ τρέχει στοὺς δρόμους. Οὐδεὶς ποτὲ εὗρε προσευχήν, χωρὶς προσοχὴν καὶ νῆψιν. Οὐδεὶς ποτὲ ἠξιώθη νὰ ἀνεβῇ πρὸς τὰ ἄνω χωρὶς πρῶτον νὰ καταφρονήση τὰ κάτω. Πολλάκις ἐσὺ εὔχεσαι καὶ ὁ νοῦς σου περισπᾶται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἀρέσκεται, εἰς ὅσα ἐκ συνηθείας ἕλκεται. Καὶ θέλει βίαν πολλὴν νὰ τὸν ἀποσπάσης ἐκεῖθεν, νὰ προσέξῃ τοὺς λόγους τῆς προσευχῆς.

Πολλὲς φορὲς εἰς τὸν λογισμόν, εἰς τὸν λόγον σου, εἰς τὴν ἀκοήν, εἰς τὸ βλέμμα σου, ὑπεισέρχεται δολίως

ὁ ἐχθρὸς καὶ δὲν τὸ γνωρίζεις. Κατόπιν τὸ ἐννοεῖς καὶ θέλεις ἀγῶνα νὰ καθαρισθῇς. Ὅμως μὴ ἀποκάμνης ἀντιμαχόμενος πρὸς τῆς πονηρίας τὰ πνεύματα. Χάριτι Χριστοῦ θὰ νικήσης καὶ θὰ χαρῇς ἀνθ᾽ ὧν ἐλυπήθης.

Ἐπὶ τούτοις πρόσεχε - εἰπὲ καὶ τοὺς ἄλλους· προσέχετε νὰ μὴν ἐπαινῆτε ἕνας τὸν ἄλλον κατὰ πρόσωπον. Διότι βλάπτει καὶ τοὺς τελείους ὁ ἔπαινος, ὄχι ἐσᾶς ὅπου εἶσθε ἀκόμη ἀδύνατοι.

Ἕναν Ἅγιον τὸν εἶπεν ἕνας μουσαφίρης τρεῖς φορὲς ὅτι πλέκει καλὰ τὸ ἐργόχειρον. Καὶ τὴν τρίτην φορὰν τὸν εἶπεν ὁ Ἅγιος: - Ἀφ᾽ ὅτου εἰσῆλθες ἐδῶ, ἄνθρωπε, ἐδίωξες τὸν Θεὸν ἀπ᾽ ἐμοῦ!

Βλέπεις πόσην ἀκρίβειαν εἶχον οἱ Ἅγιοι; Δι᾽ αὐτὸ θέλει εἰς ὅλα πολλὴν προσοχήν. Μόνον ὀνειδισμοὶ καὶ ὕβρεις ὠφελοῦν πνευματικῶς τὸν ἄνθρωπον. Διότι ἐξ αὐτῶν γεννᾶται ταπείνωσις. Κερδίζει στεφάνους. Ὑπομένων πνίγει ἐγωϊσμὸν καὶ κενοδοξίαν.

Ὅθεν, ὁπόταν σὲ ὑβρίζουν· ὑπερήφανε, ὑποκριτά, ἀνυπόμονε, καὶ τὰ ὅμοια· ὥρα ὑπομονῆς. Ἐὰν ὁμιλήσῃς, ἔχασες.

Λοιπὸν ἔχε πάντοτε φόβον Θεοῦ. Ἔχε ἀγάπην πρὸς πάντας καὶ πρόσεχε μὴ λυπῇς οὕτως ἢ ἄλλως ἢ βλάπτῃς τινά, διότι ἐν καιρῷ προσευχῆς θὰ εὕρῃς ἐμπόδιον τὴν θλῖψιν τοῦ ἀδελφοῦ σου. Γίνου εἰς πάντας καλὸν ὑπόδειγμα λόγων καὶ ἔργων καὶ ἡ θεία χάρις πάντοτε θὰ σὲ βοηθῇ, θὰ σὲ σκέπῃ.

Καὶ πρόσεχε, παιδί μου, μὴ λησμονήσῃς ποτὲ εἰς

ὅλην σου τὴν ζωὴν ὅτι ὁ μοναχὸς πρέπει νὰ εἶναι παράδειγμα εἰς τοὺς κοσμικοὺς καὶ ὄχι σκάνδαλον· καθὼς πάλιν αὐτὸς νὰ λαμβάνῃ παράδειγμα ἀπὸ τοὺς Ἀγγέλους. Ὅθεν ὀφείλει πολὺ νὰ προσέχῃ, νὰ μὴν τὸν κλέψῃ ὁ Σατανᾶς.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔβγῃ ὁ μοναχὸς εἰς τὸν κόσμον; Ἂς ἔβγῃ. Ὅμως ὀφείλει νὰ εἶναι ὅλος ὀφθαλμός, ὅλος φῶς· νὰ βλέπῃ καλῶς, διὰ νὰ μὴν ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους καὶ αὐτὸς τυχὸν νὰ βλαβῇ.

Ἐξόχως κινδυνεύουν ἐβγαίνοντες εἰς τὸν κόσμον οἱ νέοι μοναχοὶ καὶ αἱ μοναχές, ὅπου εἶναι ἀκόμη εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των· ἐν μέσῳ παγίδων διαβαίνουν.

Αὐτῶν ποὺ ἐπέρασε κάπως ἡ ἡλικία καὶ ἔχουν ἀπὸ τὴν ἄσκησιν μαρανθῆ δὲν εἶναι τόσος ὁ φόβος. Αὐτοὶ δὲν βλάπτονται τόσον, ὅσον ἠμποροῦν νὰ ὠφελήσουν, ἐὰν ἔχουν πεῖραν καὶ γνῶσιν.

Πλὴν ἐν γένει πᾶς μοναχὸς δὲν ὠφελεῖται ἀπὸ τὸν κόσμον, εἰ μὴ ἐπαίνους καὶ δόξαν ὅπου τὸν ξεπλένουν καὶ μένει γυμνός. Καὶ ἀλλοίμονον, ἐὰν δὲν ἐσκέπαζεν ἡ θεία χάρις, ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ σκοποῦ, ὅπου ἕκαστος ἐβγαίνει.

Ε´

Μὴ ἐνδύεσαι μόνον μὲ φύλλα.

Τέκνον μου, ἐν Κυρίῳ ἀγαπητόν, τοῦ Θείου Πνεύματος γέννημα. Χαίρω, ἐάν χαίρῃς. Χαίρουσιν Ἀρχαὶ καὶ Ἐξουσίαι· τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφίμ· Ἀγγελικαὶ στρατιαί· χοροὶ Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, Μαρτύρων καὶ Δικαίων· καὶ ἡ Πάναγνος Μητέρα μας, Βασίλισσα καὶ Κυρία τῶν ὅλων.

Σήμερον ηὔφρανες τὴν ψυχὴν μου ἐν τοῖς σοῖς λεγομένοις διὰ μέλανος καὶ χαρτίου.

Λίαν δὲ χαίρω καὶ τὰ μάλα εὐφραίνομαι, ἐὰν μέχρι τέλους πιστοποιήσῃς αὐτὰ ὅπου σήμερον γράφεις. Καθότι ὁ πόλεμος τοῦ ἐχθροῦ μετὰ τρία-τέσσερα ἔτη ἀρχίζει. Διότι τότε ἡ χάρις συστέλλεται πρὸς δοκιμασίαν. Καὶ ἡ λαμπάδα σβέννυται. Καὶ τὰ νῦν ὡραῖα φαινόμενα - ὅπου πράγματι εἶναι ὡραῖα - τότε φαίνονται ἄσχημα , μαῦρα καὶ σκοτεινά. Δι' αὐτὸ αὐτὰ ὅπου τώρα σοῦ συμβαίνουν μὴν τὰ ἔχῃς ποσῶς διὰ πειρασμούς. Καθότι ἄλλος φρουρεῖ. Καί, ἀφοῦ,

ἀγαπητόν μου παιδί, ζητῇς παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ συμβουλήν, ἄκουσον:

Μὴ ἐνδύεσαι μόνον μὲ φύλλα, ἀλλὰ ἅπλωσε τὲς ρίζες βαθειὰ νὰ εὕρῃς πηγήν, ὡσὰν ὅπου κάμνουν τὰ πλατάνια. Ὥστε νὰ ἀρδεύεσαι συνεχῶς ὕδωρ, καὶ συνεχῶς νὰ βλαστάνῃς. Καὶ ὅταν ἐπέλθῃ σοι ξηρασία, νὰ μὴν πάθῃς καμμίαν ἀλλοίωσιν. Καθότι εὗρες ἰδίαν πηγήν. Καὶ ὅταν σβήσῃ ἡ νῦν, οἵαν κατέχεις λαμπάδα, ἐσὺ θὰ ἔχῃς ἀνάψει ἄλλην διὰ τῶν ἔργων σου. Καὶ ποσῶς δὲν θὰ πάσχῃς σκοτίαν. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀποκτήσεως τούτων εἶναι·

Πρῶτον ἡ τελεία καὶ ἀδιάκριτος εἰς ὅλους ὑπακοή. Ἐξ αὐτῆς γεννᾶται ταπείνωσις. Τῆς ταπεινώσεως γνώρισμα εἶναι τὰ ἀμέτρητα δάκρυα, ὅπου ἐπὶ τρία-τέσσερα ἔτη τρέχουν ἐν εἴδει πηγῆς. Ἐξ αὐτῶν γεννᾶται ἡ ἀδιάλειπτος προσευχή, ἡ λεγομένη νοερὰ προσευχή. Ὅπου, μόλις εἰπῇς· - Ἰησοῦ μου γλυκύτατε! τρέχουν τὰ δάκρυα. Μόλις εἰπῇς· - Παναγία μου! δὲν δύνασαι νὰ κρατήσῃς. Ὁπότε ἐξ αὐτῶν γεννᾶται μία γαλήνη εἰς ὅλον τὸ σῶμα καὶ τελεία εἰρήνη.

Ἕνας ἀδελφὸς ἠθέλησε κάποτε νὰ κρατήσῃ τὸν ἑαυτόν του - ἐπειδὴ εἶχον κινήσει τὰ δάκρυα καὶ κάποιος τὴν θύραν ἐκτύπησε - καὶ δὲν ἐδυνήθη, μέχρις ὅτου παρῆλθον· τόσην δύναμιν ἔχουν.

Ἐὰν λοιπὸν αὐτὰ ἀποκτήσῃς, δὲν φοβεῖσαι νὰ πάθῃς ἀλλοίωσιν. Διότι γίνεσαι ἄλλης φύσεως ἄνθρωπος. Ὄχι ὅτι ἀλλάσσει ἡ φύσις, ἀλλὰ τὰ ἰδιώματα αὐτῆς μεταλλάσσει ἡ χάρις διὰ τῶν τοῦ Θεοῦ θείων ἐνεργειῶν.

Τὰ λεγόμενα "τυπικά" πρέπει νὰ περικλείουν οὐσίαν, καθὼς τὰ φύλλα τῶν δένδρων σκεπάζουν καρπούς.

Ἡ ψαλμῳδία νὰ γίνεται ταπεινά. Ὁ νοῦς νὰ κυνηγᾷ τὸ νόημα τοῦ τροπαρίου. Ἡ διάνοια νὰ ἡδύνεται εἰς τὸ νοούμενον ὑπὸ τοῦ νοὸς καὶ νὰ ἀνάγεται εἰς τὴν θεωρίαν του.

Ἡ ἀνάγνωσις ὡσαύτως νὰ γίνεται μετὰ πολλῆς προσοχῆς. Ὁπότε μὲ ὅλα αὐτὰ αὐξάνει ἡ ψυχή, μεγαλύνεται. Σβήνει, ἀποθνήσκει ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος καὶ ἀνακαινοῦται ὁ νέος· καὶ πλεονάζει ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ. Καὶ δὲν εὐχαριστεῖται ποσῶς πλέον ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ γήϊνα, ἀλλὰ διαρκῶς ὀρέγεται τὰ οὐράνια.

Ἐπίσης διὰ τὸ σῶμα· πρέπει νὰ ἀγωνίζεται μεθ' ὅλης ἰσχύος. Νὰ εἶναι πάντοτε δουλωμένον εἰς τὸ πνεῦμα. Νὰ μὴν τὸ λυπῆσαι ποσῶς. Καί, εἴτε τρώγεις εἴτε ἐργάζεσαι, τὴν εὐχὴν νὰ μὴν παύῃς.

Εἰς ὅλας δὲ τὰς προσευχὰς ὁ νοῦς νὰ ἀκολουθῇ καὶ νὰ ἐννοῇ τὸ τί εὔχεσαι καὶ τί ὁμιλεῖς. Διότι, ἂν σὺ δὲν ἐννοῇς τὸ τί λέγεις, πῶς θὰ γίνῃ συνεννόησις μετὰ τοῦ Θεοῦ, νὰ σὲ χαρίσῃ ὅ,τι ζητεῖς;

Ἂν φυλάξῃς αὐτά, εὖ σοι γένηται. Ἐσώθης διὰ παντὸς καὶ ἐμὲ χαροποιεῖς· εἰ δὲ καὶ δι' ἀμέλειαν παρακούσῃς, πρόξενος θλίψεως θέλεις γένει εἰς πολλούς.

ιϛ'

Γράφεις διὰ τὸν θυμὸν εἰς τοῦ ἄφρονος τὴν καρδίαν.

Λοιπὸν ἄκουσόν μου καὶ πάλιν.

Βάλε θεμέλιον στερεόν. Κτίζε παλατάκι ὡραῖον στοὺς οὐρανούς. Καθάριζε τὸ ἔσω τοῦ ποτηρίου, καθὼς μᾶς διδάσκει ὁ Κύριος, διὰ νὰ γίνῃ καὶ τὸ ἔξωθεν καθαρόν. Καθότι ὅλα τὰ διὰ τοῦ σώματος ἐκτελούμενα εἶναι φύλλα, ὅπου στολίζουν τὸν ἔξωθεν ἄνθρωπον.

Καὶ ταῦτα εἶναι καλὰ καὶ ὡραῖα, τὰ δὲ ὅσα σοῦ ἔγραψα ἔμπροσθεν ἐκεῖνα καθαρίζουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ μέσα. Ἐκεῖνα θὰ ἀνοίξουν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς. Ἐξ' ἐκείνων θὰ καθαρισθῇ ἡ καρδία νὰ ἰδῇ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Καθότι, χωρὶς διανοητικῆς ἐργασίας, μικρὰ ἡ ὠφέλεια ἐκ τῶν ἔξωθεν.

Ἐὰν δὲν βλέπῃς τὰ δάκρυα νὰ χέουν εἰς κάθε ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, ἀγνωσίαν νοσεῖς, ἐξ οὗ γεννᾶται ὑπερηφάνεια καὶ σκληρύνεται ἡ καρδία.

Ἔστω λοιπὸν ἡ ταπείνωσις ὡς ἔνδυμα εἰς ὅλας σου τὰς κινήσεις καὶ γίνου σπόγγος τῇ Συνοδείᾳ καθαρίζων πάντα ὀνειδισμὸν καὶ ἐξουδένωσιν· ποτίζων τὴν ψυχήν σου ὄχι μὲ τιμὰς καὶ ἐπαίνους, ἀλλὰ μὲ ὀνειδισμοὺς καὶ κατηγορίας, ὢν ἀνεύθυνος.

Μὴ ζητήσῃς ποτέ σου νὰ εὕρῃς τὸ δίκαιον, διότι τότε ἔχεις τὸ ἄδικον. Ἀλλὰ μάθε νὰ ὑπομένῃς ἀνδρείως τοὺς πειρασμούς, οἱουσδήποτε καὶ ἂν ἐπιτρέψῃ ὁ Κύριος. Χωρὶς πολλὰς δικαιολογίας νὰ λέγῃς· - Εὐλόγησον! καὶ χωρὶς νὰ σφάλῃς νὰ μετανοῇς ὅτι ἔσφαλες. Ἐν ἐπιγνώσει ψυχῆς· καὶ ὄχι ἀπ᾽ ἔξω, δι᾽ ἔπαινον, νὰ λέγῃς πώς ἔσφαλες καὶ μέσα νὰ κατακρίνῃς.

Μὴ ζητῇς εἰς τὰς θλίψεις σου παράκλησιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ παρακληθῇς ἀπὸ τὸν Θεόν.

Ἡ γέφυρα διὰ τῆς ὁποίας διαβαίνομεν πάντες εἶναι ἡ συγχώρησις εἰς τοὺς πταίοντας· καὶ ἂν τὸν πταίοντα δὲν συγχωρῇς, χαλᾷς τὴν γέφυραν, ὅθεν ἤθελε διαβῇς. Γίνου λοιπὸν τύπος καλὸς καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους διὰ τῶν ἔργων σου τῶν καλῶν καὶ εὐαρέστων τῷ Κυρίῳ, καὶ μὴ θέλε διὰ τῆς γλώσσης σου νὰ νικήσῃς τοὺς πάντας.

Μὴ νομίζῃς ἀνάπαυσιν, ὁπόταν ὁμιλήσῃς, ἐὰν ζητήσῃς νὰ εὕρῃς τὸ δίκαιον. Τὸ δίκαιον εἶναι νὰ ὑπομείνῃς ἀνδρείως τὸν ἐπερχόμενον πειρασμὸν διὰ νὰ βγῇς νικητής, κἂν ἔπταισες ἢ δὲν ἔπταισες. Εἰ δὲ καὶ λέγεις· "μά, διατί;" μάχεσαι τὸν Θεόν, τὸν ἀποστείλαντα λυπηρὰ διὰ τὴν ἐμπαθῆ σου κατάστασιν. Ὁ Θεὸς μᾶς παιδεύει, διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς ἀπάθειαν. Καί, ἂν δὲν τὰ βαστάζῃς, ὄντως τὸν Θεὸν πολεμεῖς.

Γράφεις διὰ τὸν θυμὸν εἰς τοῦ ἄφρονος τὴν καρδίαν. Ὁ θυμὸς καθ᾽ ἑαυτὸν εἶναι φυσικός. Ὅπως τὰ νεῦρα στὸ σῶμα. Εἶναι καὶ αὐτὸς νεῦρον ψυχῆς. Καὶ ὀφείλει νὰ τὸν μεταχειρίζεται ὁ καθεὶς ἐναντίον τῶν δαιμόνων, ἀνθρώπων αἱρετικῶν, καὶ παντὸς κωλύοντος ἀπὸ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲ θυμώνῃς κατὰ τῶν ὁμοψύχων ἀδελφῶν ἤ, ἐκτὸς ἑαυτοῦ γενόμενος, χαλᾷς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, γίνωσκε ὅτι κενοδοξίαν νοσεῖς καὶ κάμνεις παράχρησιν τοῦ νεύρου τῆς ψυχῆς. Ἀπαλλάττεσαι δὲ διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς πάντας καὶ ἀληθοῦς ταπεινώσεως.

Διὰ τοῦτο, ὅταν σοὶ ἔλθῃ θυμὸς κλεῖσε τὸ στόμα δυνατὰ καὶ μὴ ὁμιλήσῃς εἰς τὸν ὑβρίζοντα ἢ ἀτιμάζοντα ἢ ἐλέγχοντα ἢ πολυειδῶς σε πειράζοντα ἄνευ λόγου.

Καὶ αὐτὸς ὁ Ὄφις θὰ στρίψῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν, θὰ ἀνέλθῃ μέχρι τὸν λαιμόν, καὶ ἀφοῦ δὲν θὰ τοῦ δώσῃς διέξοδον θὰ πνιγῇ καὶ θὰ σκάσῃ. Καί, ὅταν αὐτὸ ἐπαναληφθῇ ὀλίγας φοράς, θὰ ὀλιγοστεύσῃ καὶ θὰ παύσῃ τελείως.

Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος λογικὸς καὶ ἥμερος, διορθώνεται ἀσυγκρίτως καλύτερον μὲ τὴν ἀγάπην καὶ μὲ τὸν ἥμερον τρόπον, παρὰ μὲ τὸν θυμὸν καὶ τὸ ἄγριον.

Τοῦτο εὗρον καὶ ἐγὼ ἐν πολλῇ καὶ μεγάλῃ δοκιμασίᾳ. Μὲ τὸ καλὸν καὶ μὲ τὴν ἀγάπην ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς πολλοὺς νὰ ἡμερέψουν. Καὶ ἂν κανεὶς εἶναι

καλοπροαίρετος, τὸν κάμνεις ὀγλήγορα νὰ συμμορφωθῇ, νὰ γένῃ Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ.

Λοιπὸν τοῦτο λέγω πρὸς σὲ καὶ πρὸς πάντας. Ποτὲ μὲ θυμὸν μὴ ζητῆτε νὰ διορθώνεσθε, διότι πειρασμὸς τὸν πειρασμὸν δὲν ἐβγάζει· ἀλλὰ μὲ ταπείνωσιν καὶ ἀγάπην εἰλικρινῆ. Ὁπόταν βλέπῃς προπορευόμενον τὸν θυμὸν ἄφες πρὸς στιγμὴν τὴν διόρθωσιν. Καὶ ὅταν ἰδῇς ὅτι παρῆλθεν ὁ θυμὸς καὶ ἦλθεν εἰρήνη καὶ ἐργάζεται τὸ διακριτικὸν ἀπαθῶς, τότε ὁμιλεῖς τὰ ὠφέλιμα.

Ποτὲ δὲν εἶδα ἐγὼ νὰ γίνῃ διόρθωσις μὲ θυμὸν, ἀλλὰ πάντοτε μὲ ἀγάπην. Τότε καὶ ὁ νουθετούμενος θυσιάζεται. Λοιπὸν ἔτσι νὰ κάμνετε. Πάρε παράδειγμα ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτόν σου· Πότε ἡμερεύεις; Μὲ τὰς ὕβρεις; Ἢ μὲ τὴν ἀγάπην;

Καὶ δὲν θαυμάζεις εἰς τὸν λόγον ὅπου λέγει ἐκεῖνος ὁ Ἅγιος εἰς τὸ Γεροντικόν· "ὅτι ὁ θυμώδης καὶ ὀργίλος ἄνθρωπος, καὶ νεκρὸν ἀκόμη ἐὰν ἀναστήσῃ, δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ"!

Λέγεις ὅτι τιμᾷς τοὺς λόγους μου. Δοκίμασε λοιπὸν ἐὰν ἀληθεύῃ αὐτό, ἐν τούτοις ὅπου σοῦ γράφω. Καὶ πνίξε τὸ πάθος, ὅταν ἔλθῃ νὰ σὲ πνίξῃ αὐτό. Κράτα τὸ φίδι μέσα κλειστὸν ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις, καὶ θὰ εὕρῃς εὐθὺς τὴν ὁδὸν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς νίκης. Καὶ τότε θὰ ἐνεργήσουν εὐθὺς αἱ προσευχαὶ ὑπέρ σοῦ ὅπου κάμνω. Καὶ ἀφοῦ νικηθῇ ἡ μητέρα, καταπίπτει ἅπαν τὸ σμῆνος τῶν θυγατέρων, ὅπου γεννᾷ ὁ θυμός.

Διότι τὰ κύρια πάθη, ὅπου γεννῶσιν ὅλα τὰ ἄλλα, εἶναι θυμὸς καὶ ἐπιθυμία.

Λοιπόν, πνίξε μὲ ὅλην σου τὴν δύναμιν τὸν θυμὸν, εἰς κάθε στιγμὴν ποὺ θὰ κινηθῇ, καὶ θὰ τὸν ᾽βρῇς τὴν ἐπομένην πιὸ ἀσθενέστερον. Καὶ πάλιν ἐξακολούθει νὰ τὸν κτυπᾷς καὶ νὰ τοῦ κόπτῃς τὴν κεφαλὴν - ὅταν τὸν ἰδῇς νὰ σηκώνῃ κεφάλι· καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐξανθήσῃ καρπὸς τῆς μακροθυμίας ἡ ἀταραξία. Ἐντεῦθεν εἰρήνη καὶ χάρις, καὶ ἀκολουθοῦν ὅλα τὰ ἀγαθά.

Ἡ δὲ ἄλλη μητέρα εἶναι τὸ ἐπιθυμητικόν, ὅπου ρίπτει τὸν ἀναβάτην. Καὶ, ὅταν ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλα ἐγκράτεια καὶ δὲν γίνῃ προσθήκη τῆς ὕλης, δὲν περισσεύει τὸ αἷμα. Καί, ὅταν δὲν περισσεύει, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ρίξῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ πολεμεῖ.

Ἀντιστάσου λοιπὸν ἀντιρρητικῶς. Μὴν ἀφήνῃς τοὺς λογισμοὺς νὰ εἰσέρχωνται, ἀλλὰ μάχου διὰ τῆς προσευχῆς. Μάχου ἀνδρείως καὶ ὄχι χαύνως. Καὶ εὐθὺς παραλύονται. Καὶ οὕτω ποιῶν θὰ ἐξανθήσῃ τὸ ἄνθος τῆς καθαρότητος καὶ ἁγνείας, ὅπου θὰ χαίρεται ἡ ψυχή σου χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ πληροφορίαν ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν ἡτοιμάσθη σοι τόπος τῆς ἀναπαύσεως. Καὶ οὕτω παραλύεις τὴν κακίαν καὶ τούτου τοῦ πάθους, καὶ ὅλων τῶν θυγατέρων τὰς κακίας αὐτῶν.

Ζ΄

Ἄκουσον ἕνα γεγονὸς ὅπου ἔγινεν εἰς ἐμένα.

Ἔλαβον μόλις αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν ἐπιστολήν σου καὶ εἶδον τὰ ἐν αὐτῇ· καὶ χαίρω εἰς τὴν ὑγείαν σου, λυποῦμαι δὲ εἰς τὰς θλίψεις σου.

Τὰ ὅσα γράφεις παιδί μου, σοῦ γίνονται, διότι δὲν ἔχεις ὑπομονήν.

Ἐσύ, παιδί μου, ζητεῖς τὸν Χριστόν· ζητεῖς νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν οὐράνιον πόλιν. Δέεται περὶ τούτου ὁ Γέροντας, δέονται οἱ Πατέρες, δέομαι καὶ ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἐδῶ εἰς τὰ βράχια. Λοιπὸν μᾶς εἰσακούει ὅλους ὁ Κύριος, καὶ διὰ συντριβὴν τῆς ὑπερηφάνου ψυχῆς σου, διὰ νὰ ταπεινωθῇ καὶ πολεμηθῇ ὁ θυμός, ἡ ὀργή, ἡ ἔξαψις, ὁ ἐγωϊσμός, σοῦ ἔστειλεν ἕνα ψύλλον - αὐτὸν τὸν μικρὸν πειρασμὸν - νὰ σὲ τσιμπάῃ, νὰ ὑπομένῃς· νὰ σὲ ἐνοχλῇ, νὰ μακροθυμῇς. Καὶ ὀλίγον-ὀλίγον νὰ καταπραΰνῃς τὸν θυμόν, τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ταραχήν· πνίγοντας μέσα σου αὐτὰ καὶ μὴ ἀφήνοντας νὰ ἐξέλθῃ λόγος σκληρός. Καὶ τότε, ἡ δύναμις ἐκείνη τοῦ

Σατανᾶ, ὅπου πνίγεται μέσα ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις, φεύγει καὶ ἀφήνει τὸν ἄνθρωπον ὡσὰν ἀρνάκι πρᾷον καὶ ἥσυχον.

Καὶ ἄκουσον ἕνα γεγονός, ὅπου ἔγινεν εἰς ἐμένα. Ἐγώ, ὅταν ἤμουν εἰς τὸν κόσμον, μὲ χιλίους τὰ ἔβαζα. Εἶχον καρδίαν λεοντιαίαν. Καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μὲ ἔκανε πτῶμα. Ἐὰν θελήσω νὰ διηγοῦμαι τὰ ὅσα ὑπέφερα καθ᾽ ἡμέραν ἀπὸ τὸ πάθος αὐτό, πρέπει νὰ κάμω βιβλίον. Διότι ὁ Θεός, θέλων νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ, μοῦ ἔφερνε ὅλα τὰ ἐπιτήδεια· νὰ μὲ ἐνοχλοῦν ἀδίκως, νὰ μὲ ὑβρίζουν, νὰ μὲ πειράζουν. Ὄχι πειράγματα ἔτσι ἁπλῶς, ἀλλὰ δυνάμενα νὰ κάμουν φόνον. Καὶ ὑπομένων καὶ πνίγων μέσα τὸν Σατανᾶν μὲ τὴν ἄκραν ὑπομονὴν ἔλαβον ἄφεσιν τοῦ κακοῦ.

Λοιπὸν εἰς ἕνα χειμῶνα βαρὺν ἐφύλαξεν ὁ πειράζων καὶ ἐξήγειρεν ὅλα τὰ ἐπιτήδεια, ὅπως γνωρίζει αὐτὸς νὰ πειράζῃ καὶ ὁ Θεὸς ἀφήνει νὰ δοκιμάζῃ. Καὶ λοιπὸν ἀφοῦ ἔκαμε τρεῖς καὶ τέσσερις δοκιμὲς καὶ εὗρε τὰς ἐπιθέσεις του νεκράς, ἐμβαίνει ἀπὸ τὴν θύραν τόσον αἰφνίδιος ὁρμὴ τοῦ ἀέρος, ὅπου τινάζει τὴν στέγην μὲ ὅλους τοὺς παραστάτες, τὴν σκεπὴν μὲ χιλιάδες ὀκάδες πέτρες ἐπάνω - εἰς τὸν ἀέρα ὡσὰν ἀεροπλάνο ἐφέρετο - καὶ τὴν ἔριξεν ἀντίκρυ στοὺς βράχους, ἐπάνω στὰ χιόνια. Καὶ ἡμεῖς ἐμείναμεν αἴθριοι ὑπὸ τὰς χιόνας.

Ἀλλ᾽ ἐὰν ἀκούσῃς καὶ τὰ εἴδη τῶν πειρασμῶν, δὲν ἠμπορεῖς νὰ βαστάξῃς χωρὶς νὰ βλαβῇς, κατακρίνων τοὺς ὑπαιτίους. Πλὴν ὅμως ὑπομένων τὰς δοκιμασίας σου τόσην χάριν θὰ λάβῃς κατ᾽ ἄντικρυς, ἀναλογίᾳ

τῶν πειρασμῶν, ὅπου μέτρον δὲν ἔχει. Ὥστε μὴ νομίσης ὅτι, ἂν παραιτηθῆς ἀπὸ αὐτόν, δὲν θὰ σοῦ ἔλθη ἄλλος πειρασμός. Ἀπαραιτήτως θὰ ἔλθη. Καὶ ἂν φανῆς ἄνανδρος εἰς αὐτόν, καὶ εἰς ὅλους τοὺς πειρασμοὺς ἔτσι θὰ εἶσαι.

Διότι ὁ πειρασμὸς μέσα μας εἶναι. Δὲν τὸν βλέπεις, παιδί μου; Γιὰ πρόσεξέ τον! Αὐτὸς ἐξ ὀμφαλοῦ γαστρὸς ἀνεβαίνει εἰς τὴν καρδίαν. Πυρώνει αὐτήν. Θερμαίνει τὸ αἷμα καὶ ἀνεβαίνει εἰς τὸν λαιμόν. Κτυπᾷ στὸ κεφάλι. Σκοτίζει τὸν νοῦν. Καὶ ὡσὰν κόμπος στέκει στὸν λάρυγγα καὶ φράζει καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοὴν καὶ πνίγει τὸν ἄνθρωπον.

Λοιπὸν ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἄλλος ποὺ τὸν κινεῖ ὁ χειρότερος ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον τὸν βάζει καὶ ἐκεῖνον ὁ πειρασμὸς διὰ νὰ ταράξη καὶ συγχύση ἐσένα. Ὅμως ὁ Κύριος τὸν ἀφήνει νὰ γίνεσαι καθ' ἑκάστην δοκιμώτερος, καὶ νὰ ἔλθης εἰς ἀπάθειαν. Διότι, ὁπόταν ἐσὺ ἑτοιμάζεσαι καὶ τὸν περιμένης, δὲν συγχύζεσαι, δὲν ταράττεσαι· δὲν γίνεσαι ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Γράφεις ὅτι, ἂν ἐγνώριζες ὅτι θὰ ἐλάμβανες χάριν, χιλίους πειρασμοὺς ὡσὰν αὐτὸν θὰ ὑπέμενες. Καὶ ποῦ ἠξεύρεις ἐσὺ ὅτι, ἂν ὑπέμενες, δὲν θὰ ἐλάμβανες χάριν; Ἐγὼ λέγω ἐσένα καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφούς· ὅτι ἄλλος δρόμος δὲν εἶναι πιὸ συντομώτερος, ὡς τὸ νά ὑπομένη κανεὶς τοὺς πειρασμοὺς ὅπου ἔρχονται, μὲ ὁποιον τρόπον τοῦ ἔλθουν. Ἡ πνευματικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ χάρις ποὺ ἔχει, ἐκ τῆς ὑπομονῆς λαμβάνει τὴν μαρτυρίαν. Πῶς σᾶς ὑπομένει ὅλους ὁ Γέροντας; Διότι ἔχει ὑπομονήν. Ἐκ τούτου μαρτυρεῖται πώς ἔχει χάριν. Ἔχει ἀρετήν.

Δὲν ἔχει κουδούνι ἡ ἀρετὴ νὰ τὴν γνωρίζης μὲ τὸ κουδούνισμα. Τὸ κουδούνι τῆς ἀρετῆς εἶναι ἡ ἀνοχή, ἡ μακροθυμία, ἡ ὑπομονή. Αὐτὰ εἶναι τὰ στολίδια τοῦ μοναχοῦ καὶ παντὸς χριστιανοῦ.

Προβλέπων ὁ ἀγωνιζόμενος τὴν ἄνωθεν μισθαποδοσίαν καὶ τὴν χάριν ποὺ ἔχει νὰ λάβη παρὰ Κυρίου, ὅλα τὰ ὑπομένει. Ἰδοὺ ὅτι εἰς τὸν ἀδελφὸν ὡς δυνατὸν ἔδωκεν ὁ Γέροντας νὰ βαστάζη καὶ ὑπομένη τὸν πειραζόμενον. Εἰς ἐσένα ὡς ἀδύνατον ἔδωκεν αὐτὸν τὸν ἐλάχιστον σκόλοπα. Λοιπὸν δεῖξε ὑπομονὴν διὰ νὰ γένης δυνατὸς νὰ βαστάζης καὶ σὺ δαιμονισμένον. Νὰ τὸν ἀνέχεσαι, νὰ τὸν ὑπηρετῆς, νὰ τὸν ὑπομένης. Μεγάλη ἀρετή! Ἠξεύρεις τὶ εἶναι νὰ βαστάζης καὶ νὰ ὑπομένης τρελλόν;

Εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ἕνας τρελλὸς καὶ τὸν ἐλυπήθην νὰ τὸν διώξω. Πανταχόθεν τὸν ἔδιωχναν. Λοιπὸν τὸν ἐκράτησα, νὰ ἀκουμπήση ὀλίγον, νὰ ζεσταθῆ ἡ καρδιά του ὡς ἄνθρωπος. Καί τί τὸ μετὰ ταῦτα; Τὸν ἔβαλα ὑπεράγαν νηστείαν, λέγοντος τοῦ Κυρίου· "Τὸ γένος τοῦτο ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ".

Καὶ λοιπὸν μίαν ἡμέραν εἴμεθα ὅλοι ἔξω καὶ ἔκλεισεν ὅλες τὲς θύρες καὶ παράθυρα τοῦ κελλίου καὶ μᾶς ἄφησεν ἔξω. Καὶ μὲ πολλὰς παρακλήσεις δὲν ἄνοιγεν. Ἐπιτέλους, τί νὰ κάμωμεν; Εὑρήκαμε βιδολόγον καὶ 'ξηλώσαμεν τοὺς μεντεσέδες καὶ ἀνοίξαμε. Καὶ τότε ἐβγῆκεν ἔξω.

- Βρέ, τὸν λέγω· διατί ἔκλεισες καὶ μᾶς ἄφησες ἔξω;

- Ἐπειδή, λέγει, εἶχε μέσα κρομμύδια καὶ πατάτες, ἤθελα μόνος νὰ ἀσκητεύσω· νὰ τρώγω τὰ κρομμύδια καὶ τὲς πατάτες!

Αὐτὸς ἔγινε καλὰ εἰς ὀλίγον καιρόν, ἀλλὰ ἔφυγε, καὶ πάλιν ἐδαιμονίσθη. Τρεῖς φορὲς ἦλθε καὶ μόλις ἐγίνετο καλά, ἔφευγε καὶ πάλιν ἐτρελλαίνετο, καὶ τὸν ἐκυρίευον τὰ δαιμόνια. Τώρα τὸν ἔχουν εἰς τὸ θεραπευτήριον.

Σὺ δὲ πρόσεχε μὴ καταφρονήσῃς ἕνα τῶν ἐλαχίστων, τῶν ἐξουδενωμένων καὶ ἀσθενῶν τοῦ κόσμου τούτου. Διότι ἡ καταφρόνησις αὐτὴ καὶ ἡ προσβολή σου δὲν σταματᾷ εἰς αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς, ἀλλ᾽ ἀναβαίνει δι᾽ αὐτῶν εἰς τοῦ Ποιητοῦ καὶ Πλάστου τὸ πρόσωπον, τοῦ Ὁποίου φέρουν τὴν εἰκόνα. Καὶ ἔχεις νὰ ἐκπλαγῇς περισσῶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐὰν ἰδῇς νὰ ἀναπαύεται περισσότερον εἰς αὐτοὺς παρὰ εἰς τὴν ἰδικήν σου καρδίαν τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Ἐγὼ πλέον ἠσθένησα. Εἶμαι ὡς ἕνας παράλυτος. Δέκα βήματα νὰ κάμω δὲν ἠμπορῶ. Δι᾽ αὐτὰ καὶ δι᾽ ὅλα ἔγινα πτῶμα. Παρακαλῶ πολὺ νὰ μὲ εὔχεσθε. Διότι ἔχω πολλὰς ψυχάς, ὅπου μοῦ γυρεύουν βοήθειαν.

Καὶ πιστεύσατε, Πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, ὅτι διὰ τὴν κάθε μίαν ψυχὴν ὅπου βοηθεῖται, δοκιμάζω τὸν πόλεμον ὅπου ἔχει.

Δι᾽ αὐτὰ καὶ ὁ Γέροντάς σας εἶναι ἄρρωστος διαρκῶς. Διότι ἐξατονεῖ ἀπὸ διανοητικὴν ὑπερκόπωσιν καὶ ἀπὸ τοὺς πειρασμούς, ὅπου δι᾽ ὅλους σας πάσχει. Δι᾽ αὐτὸ μὴ λέγῃς, παιδί μου, αὐτὸ ποὺ σοῦ λέγει ὁ δαίμονας· ὅτι ἀδιαφορεῖ διὰ λόγου σου ὁ Γέροντας, ὅτι παραβλέπει τὸν κόπον καὶ τὲς ἀνάγκες σου. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀδιαφορῇ αὐτός, ὅπου δι᾽ ὅλους σας πάσχει;

Πρόσεχε! Ἄφες αὐτὸν τὸν λογισμὸν καὶ κάμε ὑπομονήν, νὰ ἰδῇ ὁ Θεὸς τὴν προαίρεσιν, νὰ ἐλαφρώσῃ τὸν κόπον σου. Δέξου τὸν πειρασμὸν καὶ μὴ αἰτιᾶσαι τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον. Διότι, ὅταν δὲν ὑπομένῃς τὸν ἕνα πειρασμὸν καὶ τὸν ἄλλον καὶ αἰτιᾶσαι τοὺς ἄλλους - ἐπειδὴ ὁ Κύριος μᾶς τὰ δίδει - τότε θὰ μᾶς μαστίξῃ ὁ Ἴδιος, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ δεινότερον καὶ τὰ μάλα σκληρόν. Καθότι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἠμπορεῖ νὰ παιδεύσῃ, ὅπως παιδεύει ὁ Παντοδύναμος. Δι᾽ αὐτὸ παιδί μου· "δράξασθε παιδείας, μήποτε ὀργισθῇ ὁ Κύριος τῶν ἁπάντων". Ἀγαπήσατε τὸ θέλημα Αὐτοῦ καὶ βαστᾶτε ὡς ἴδια τὰ ἐπερχόμενα, μὴν τύχῃ καὶ μᾶς παραδώσῃ εἰς τὴν μικροψυχίαν καὶ βλασφημίαν.

Καί, ὅταν πάλιν σφάλῃς καὶ πίπτῃς, πάλιν μετανόει. Μὴ ἀπελπίζεσαι. Δίδε θάρρος καὶ ἐλπίδα τοῦ ἑαυτοῦ σου. Λέγε· - Συγχώρησόν με, Χριστέ μου, καὶ πάλιν μετανοῶ! Μὴ λέγῃς· - Νὰ πάω, εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ! Κρῖμα δὲν εἶναι; Ἄνθρωποι εἴμεθα.

Μὴ ἀγανακτῇς μὲ τοὺς ἀδελφούς. Βάσταζε τὰ λάθη τους, νὰ βαστάζουν τὰ ἐδικά σου. Ἀγάπα νὰ σὲ ἀγαποῦν καὶ ὑπόμενε νὰ σὲ ὑπομένουν. Γίνου καλὸς καὶ ὅλοι θὰ γίνουν καλοὶ μαζί σου. Ὑπόταξε τὰ πάθη σου, καὶ θὰ

ἰδῆς πολλοὺς νὰ εὐλαβῶνται ὄχι μόνον τοὺς λόγους σου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ νεῦμα τῶν ὀφθαλμῶν σου.

Διὰ τὰ διακονήματα, ὅπου λέγεις, ἐὰν εἶναι πολλὰ καὶ δὲν τὰ προφθάνης καὶ σοῦ γίνεται σύγχυσις, παρακαλῶ καὶ ἐγὼ τὸν Γέροντα νὰ σὲ ἐλαφρώση, νὰ μὴν τὰ κάμης μὲ γογγυσμόν.

Διὰ δὲ τὰ ἄλλα ὅπου μοῦ γράφεις, τοῦτο δεικνύεις· ὅτι ἔχεις ματαιοδοξίαν πολλήν. Δι᾽ αὐτὸ γίνου πτῶμα νὰ σὲ πατᾶνε ὅλοι ἐπάνω. Γίνου χῶμα. Δεῖρε, κτύπα, μίσησον ὡς ἐχθρὸν ἄσπονδον τὸν ἑαυτόν σου. Τέλειον μῖσος μίσησον αὐτόν. Διότι, ἐὰν δὲν τὸν ρίξης, θὰ σὲ ρίξη. Ἀνδρίζου, μὴν τὸν λυπῆσαι! Χάριτι Θεοῦ, ἐγὼ σὲ βαστάζω. Ἀλλ᾽ ἐνθυμίζω σε καὶ τοὺς λόγους τῶν Πατέρων ποὺ λέγουν· "Ἐὰν δὲν χύσης αἷμα, δὲν λαμβάνεις Πνεῦμα".

Μὴ λογίζεσαι ἄνθρωπος, ὅταν χάριν δὲν λάβης. Καὶ χωρὶς χάριν ματαίως ἐγεννήθημεν ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον.

Ἀναλόγως δὲ τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς καὶ τὸν φωτισμόν, ὅπου ἔλαβεν ὁ καθεὶς μας ἐδῶ, τόσον θὰ βλέπη τὸν Χριστὸν ἐκεῖ πλησιέστερον, καθαρώτερα, καὶ θὰ ἀπολαμβάνη τὴν Αὐτοῦ εὐωδίαν· καὶ τῶν ἄλλων θὰ χαίρεται καὶ θὰ σκιρτᾷ περισσότερον.

Λοιπόν, μὴ λογίζεσαι ἄνθρωπος, ὅταν χάριν δὲν λάβης.

Η΄

Δὲν τὰ ὑπομένεις ὅλα διὰ τὴν ἰδικήν μου ἀγάπην;

Οὐδὲν ἄλλο δύναται τόσον νὰ βοηθήση καὶ κατευνάση τὸν θυμὸν καὶ ὅλα τὰ πάθη, ὅσον ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πάντα συνάνθρωπον. Μὲ τὴν ἀγάπην εὐκόλως νικᾷς, παρὰ μὲ τοὺς ἄλλους ἀγῶνας.

Ἀλλὰ καὶ ἀγωνιζόμενος δὲν αἰσθάνεσαι πόνον, ὁπόταν κυριεύη τὸν νοῦν ἡ ἀγάπη. Δι᾽ αὐτὸ ἡ ἀγάπη δὲν πίπτει, ἐφ᾽ ὅσον τῆς ψυχῆς τὸ πηδάλιον κατευθύνεις πάντοτε πρὸς αὐτήν. Καὶ ὅ,τι συμβῆ, φωνάζεις τὸ σύνθημα· – Διὰ τὴν ἀγάπην σου, Ἰησοῦ μου, γλυκεῖα ἀγάπη!, βαστάζω τὰς ὕβρεις, ὀνείδη, ἀδικίας, κόπους, καί πάσας τὰς θλίψεις, ὅ,τι ἤθελε μοῦ συμβῆ. Καὶ εὐθὺς, τοιαῦτα λογιζόμενος, τὸ φορτίον τοῦ πόνου ἐλαφροῦται καὶ ἡ πικρία τοῦ δαίμονος καταπαύει.

Καὶ πίστευσον εἰς αὐτὸ ὅπου μέλλω νὰ σοῦ εἰπῶ. Μίαν φορὰν, ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων μου φρικτῶν

πειρασμῶν, εἶχον κυριευθῆ ἀπὸ λύπην καὶ ἀθυμίαν καὶ ἐδικαζόμην πρὸς τὸν Θεὸν ὡς ἀδικούμενος.

Ὅτι παραδίδει με εἰς τόσους πολλοὺς πειρασμούς, χωρὶς νὰ τοὺς ἀναχαιτίζῃ ὀλίγον, νὰ παίρνω κἂν ὀλίγην ἀνάσα. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πικρίαν ἤκουσα μίαν φωνὴν ἔνδον μου πολὺ γλυκεῖαν καὶ πολὺ καθαρὰν μὲ ἄκραν συμπάθειαν· - Δὲν τὰ ὑπομένεις ὅλα διὰ τὴν ἰδικήν μου ἀγάπην; Καὶ μὲ τὴν φωνὴν ἐχύθην εἰς δάκρυα τόσον πολλά, καὶ μετενόουν διὰ τὴν ἀθυμίαν ὅπου εἶχον κυριευθῆ. Δὲν ἀλησμονῶ ποτέ μου αὐτὴν τὴν φωνήν, τὴν τόσο γλυκεῖαν, ὅπου ἀμέσως ἐξηφανίσθη ὁ πειρασμὸς καὶ ὅλη ἡ ἀθυμία.

- Δὲν τὰ ὑπομένεις ὅλα διὰ τὴν ἰδικήν μου ἀγάπην;

- Ὢ γλυκειὰ ὄντως Ἀγάπη! Διὰ τὴν ἀγάπην Σου ἐσταυρώθημεν καὶ ὅλα βαστάζομεν!

Διηγήσατό μοι πάλιν ἐκεῖνος ὁ ἀδελφὸς ὅτι μίαν φορὰν εἶχε λύπην διὰ τινα ἀδελφόν, ὅπου τὸν ἐσυμβούλευε καὶ αὐτὸς παρήκουε, καὶ εἶχε λύπην πολλὴν δι᾿ αὐτόν. Καὶ προσευχόμενος ἦλθεν εἰς ἔκστασιν.

Καὶ βλέπει τὸν Κύριον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καρφωμένον, ὅλον ἐν μέσῳ φωτός. Καὶ ἐγείρας τὴν κεφαλὴν ὁ Χριστὸς στρέφει πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν λέγει: - Ἰδὲ εἰς ἐμένα πόσα ὑπέφερα διὰ τὴν ἀγάπην σου! Σὺ τί ὑπέφερες; Καὶ μὲ τὸν λόγον διελύθη ἡ λύπη, ἐπληρώθη χαρᾶς καὶ εἰρήνης, καὶ χέων δακρύων πηγὰς ἐθαύμαζε καὶ θαυμάζει εἰς τὴν συγκατάβασιν τοῦ Κυρίου. Ὅπου ἀφήνει τὰς θλίψεις, ἀλλὰ καὶ πάλιν παρηγορεῖ, ὁπόταν βλέπῃ νὰ ἀθυμοῦμεν.

Διὰ τοῦτο μὴ ἀθυμῇς· μὴ στενοχωρῆσαι εἰς τὰς θλίψεις καὶ πειρασμούς, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ μας νὰ ἐλαφρύνῃς τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἀθυμίαν.

Καὶ δίδε θάρρος τοῦ ἑαυτοῦ σου λέγων· - Ψυχή μου, μὴ ἀθυμῇς! Διότι μικρὰ θλῖψις σὲ καθαρίζει ἀπὸ πολυχρόνιον νόσον. Ἀλλὰ καὶ μετ᾿ ὀλίγον θὰ φύγῃ. Ὅπως καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι αὐτή.

Οἱ πειρασμοί· ὅσον ὀλίγη εἶναι ἡ ὑπομονή, τόσον μεγάλοι φαίνονται οἱ πειρασμοί. Καὶ ὅσον συνηθίζει ὁ ἄνθρωπος νὰ τοὺς ὑπομένῃ, τόσον μικραίνουν καὶ τοὺς περνᾷ χωρὶς κόπον. Καὶ γίνεται στερεὸς ὡσὰν βράχος.

Λοιπὸν ὑπομονή! Καὶ αὐτὸ ὅπου τώρα σοῦ φαίνεται δύσκολον νὰ τὸ κατορθώσῃς, ἀφοῦ θὰ περάσουν ἔτη πολλὰ θὰ ἔλθῃ στὸ χέρι σου νὰ τὸ κατέχῃς ὡς ἴδιον κτῆμα, χωρὶς νὰ καταλάβῃς πόθεν σοὶ ἔγινε.

Δι᾿ αὐτὸ ἔργασαι τώρα εἰς τὴν νεότητα χωρὶς νὰ λέγῃς τὸ "διατί" καὶ νὰ ἀθυμῇς. Καὶ ὅταν γηράσῃς θὰ δρέπῃς δράγματα ἀπαθείας. Καὶ θὰ ἀπορῇς· πόθεν σοι ἐγενήθησαν τοιοῦτοι ὡραῖοι στάχυες, ἀφοῦ ἐσὺ μηδὲν ἐγεώργησας! Καὶ ἔγινες πλούσιος ὁ μηδενὸς ἄξιος! Καὶ ὅλοι οἱ γογγυσμοί, αἱ παρακοὲς καὶ ἀθυμίες σου, ἐβλάστησαν τοιούτους καρποὺς καὶ ἄνθη εὐώδη!

Διὰ τοῦτο βιάζου.

Κἂν μυριάκις πέσῃ ὁ δίκαιος, δὲν χάνει τὴν παρρησίαν του, ἀλλὰ πάλιν ἐγείρεται καὶ συνάζει δυνάμεις καὶ τοῦ ἐπιγράφει νίκας ὁ Κύριος. Καὶ τὰς

μὲν νίκας δὲν τοῦ τὰς δείχνει, διὰ νὰ μὴν ὑπεραίρεται· τὰ δὲ πεσίματα τὰ φέρνει πρὸ ὀφθαλμῶν του, νὰ τὰ βλέπῃ, νὰ πάσχῃ, νὰ ταπεινώνεται.

᾿Αφοῦ δὲ παρέλθῃ τὰ καταλύματα τῶν ἐχθρῶν καὶ κροτήσῃ νίκας πανταχοῦ ἀφανεῖς, τότε ἀρχίζει νὰ τοῦ δείχνῃ ὀλίγον-ὀλίγον ὅτι νικᾷ, ὅτι βραβεύεται· ὅτι ψηλαφῶσιν αἱ χεῖρες του κάτι ὅπου προηγουμένως ἐζήτει καὶ δὲν τοῦ ἐδίδετο. Καὶ οὕτω γυμνάζεται, δοκιμάζεται, τελειοῦται, καθόσον χωρεῖ ἡ φύσις, ὁ νοῦς, ἡ διάνοια, καὶ τῆς ψυχῆς μας τὸ σκεῦος.

Διὰ τοῦτο ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε ἐν Κυρίῳ καὶ μὴ σμικρύνῃς τὴν προθυμίαν σου. ᾿Αλλὰ ζήτει, φώναζε διαρκῶς, κἂν λαμβάνῃς κἂν οὔ.

Θ΄

Καὶ λοιπὸν σὲ ἐνεφύσησεν ὁ Δημιουργὸς καὶ σοῦ ἔδωκεν πνεῦμα ζωῆς.

Χάρις δὲ εἶναί, ἵνα διαφανέστερον, εἴπωμεν, μικρὰ ἢ μεγάλη δωρεὰ τῆς ἀπείρου θείας πλουταναδόσεως, ὅπου Αὐτὸς ὡς ἀγαθὸς διανέμει ἀπὸ ἄπειρον ἀγαθότητα. Καὶ πάλιν λαμβάνων τὰ ὅσα ἡμεῖς ἀποδίδομεν πρὸς εὐχαριστίαν· ἤγουν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ - ἐξ οὗ πηγάζει ὁ θαυμασμὸς - ἀγάπην, λατρείαν, ὕμνον, δοξολογίαν· ὅλα αὐτὰ λαμβάνων ὁ ἀγαθὸς παροχεύς, πάλιν μᾶς ἀνταμείβει ἐκ τῶν ἰδίων τὰ ἴδια, "τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν".

᾿Εκ τοῦ ἰδίου πλούτου μοιράζει, καὶ ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ καὶ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἀπ᾿ ἐκεῖνον πλουτίζομεν, καὶ ὁ ἴδιος πλοῦτος εἰς Αὐτὸν παραμένει· μήτε ὑστερεῖται, μήτε πλεονάζει. ῏Ω μεγαλεῖον ἀφάνταστον! ῞Ολους πλουτίζει! Χιλιάδες χιλιάδων καὶ μυριάδες μυριάδων ἐπλούτισαν καὶ ἔγιναν ῞Αγιοι, καὶ ὁ ἴδιος πλοῦτος εἰς τὸν Θεὸν διαμένει.

μὲν νίκας δὲν τοῦ τὰς δείχνει, διὰ νὰ μὴν ὑπεραίρεται· τὰ δὲ πεσίματα τὰ φέρνει πρὸ ὀφθαλμῶν του, νὰ τὰ βλέπῃ, νὰ πάσχῃ, νὰ ταπεινώνεται.

Ἀφοῦ δὲ παρέλθῃ τὰ καταλύματα τῶν ἐχθρῶν καὶ κροτήσῃ νίκας παντοῦ ἀφανεῖς, τότε ἀρχίζει νὰ τοῦ δείχνῃ ὀλίγον-ὀλίγον ὅτι νικᾷ, ὅτι βραβεύεται· ὅτι ψηλαφῶσιν αἱ χεῖρες του κάτι ὅπου προηγουμένως ἐζήτει καὶ δὲν τοῦ ἐδίδετο. Καὶ οὕτω γυμνάζεται, δοκιμάζεται, τελειοῦται, καθόσον χωρεῖ ἡ φύσις, ὁ νοῦς, ἡ διάνοια, καὶ τῆς ψυχῆς μας τὸ σκεῦος.

Διὰ τοῦτο ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε ἐν Κυρίῳ καὶ μὴ σμικρύνῃς τὴν προθυμίαν σου. Ἀλλὰ ζήτει, φώναζε διαρκῶς, κἄν λαμβάνῃς κἄν οὔ.

Θ΄

Καὶ λοιπὸν σὲ ἐνεφύσησεν ὁ Δημιουργὸς καὶ σοῦ ἔδωκεν πνεῦμα ζωῆς.

Χάρις δὲ εἶναί, ἵνα διαφανέστερον, εἴπωμεν, μικρὰ ἢ μεγάλη δωρεὰ τῆς ἀπείρου θείας πλουταναδόσεως, ὅπου Αὐτὸς ὡς ἀγαθὸς διανέμει ἀπὸ ἄπειρον ἀγαθότητα. Καὶ πάλιν λαμβάνων τὰ ὅσα ἡμεῖς ἀποδίδομεν πρὸς εὐχαριστίαν· ἤγουν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ – ἐξ οὗ πηγάζει ὁ θαυμασμὸς – ἀγάπην, λατρείαν, ὕμνον, δοξολογίαν· ὅλα αὐτὰ λαμβάνων ὁ ἀγαθὸς παροχεύς, πάλιν μᾶς ἀνταμείβει ἐκ τῶν ἰδίων τὰ ἴδια, "τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν".

Ἐκ τοῦ ἰδίου πλούτου μοιράζει, καὶ ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ καὶ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἀπ' ἐκεῖνον πλουτίζομεν, καὶ ὁ ἴδιος πλοῦτος εἰς Αὐτὸν παραμένει· μήτε ὑστερεῖται, μήτε πλεονάζει. Ὢ μεγαλεῖον ἀφάνταστον! Ὅλους πλουτίζει! Χιλιάδες χιλιάδων καὶ μυριάδες μυριάδων ἐπλούτισαν καὶ ἔγιναν Ἅγιοι, καὶ ὁ ἴδιος πλοῦτος εἰς τὸν Θεὸν διαμένει.

Ὅθεν ἐν πρώτοις γνώριζε, τέκνον μου, ὅτι πᾶν ἀγαθὸν ἐκ Θεοῦ ἔχει τὴν ἀρχήν. Δὲν γίνεται ἀγαθὸς λογισμὸς μὴ ὢν ἐκ Θεοῦ, μηδὲ πονηρὸς μὴ ὢν ἐκ τοῦ Διαβόλου. Ὅ,τι καλὸν λοιπὸν διανοηθῇς, εἰπῇς, διαπράξῃς, ὅλα εἶναι τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ. "Πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον". Ὅλα εἶναι τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ· ἐδικόν μας δὲν ἔχομεν τίποτε.

Πᾶς λοιπὸν ὅστις ἐπιθυμεῖ καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ τὴν χάριν, νὰ τὸν δώσῃ δωρεὰν ὁ Θεός, πρέπει πρῶτον νὰ γνωρίσῃ καλῶς τὴν ἰδίαν του ὕπαρξιν, τὸ "γνῶθι σαὐτόν". Καὶ τοῦτο εἶναι ἡ ὄντως ἀλήθεια. Διότι κάθε πρᾶγμα ἔχει ἀρχήν. Καὶ ἂν τὴν ἀρχὴν δὲν θὰ μάθῃς οὐκ ἀποβῇ σοι εἰς τέλος καλόν.

Καὶ ἀρχὴ λοιπὸν καὶ ἀλήθεια εἶναι νὰ γνωρίσῃ κανεὶς ὅτι εἶναι μηδὲν - 0 - καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς παρήχθησαν ἅπαντα. "Εἶπε καὶ ἐγενήθησαν· ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν". Εἶπε καὶ ἐγένετο γῆ. Καὶ λαβὼν πηλὸν ἔπλασεν ἄνθρωπον. Ἄψυχον, ἄνουν· ἕνα πήλινον ἄνθρωπον. Αὕτη ἡ ἰδία σου ὕπαρξις. Αὐτὸ εἴμεθα ὅλοι μας. Χῶμα καὶ λάσπη.

Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον μάθημα εἰς ἐκεῖνον ὅπου θέλει νὰ λάβῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ μένῃ διαπαντὸς ἡ χάρις πλησίον του. Ἐκ τούτου ἀποκτᾷ τὴν ἐπίγνωσιν καὶ ἐξ αὐτοῦ γεννᾶται ταπείνωσις. Ὄχι μὲ λόγια ἀργά, νὰ ταπεινολογῇ, ἀλλὰ ἐπὶ βάσεως στερεᾶς ὁμιλεῖ τὴν ἀλήθειαν: Εἶμαι χῶμα, εἶμαι πηλός, εἶμαι λάσπη. Αὐτή μας εἶναι ἡ πρώτη μητέρα.

Λοιπὸν τὸ χῶμα πατᾶται, καὶ σὺ ὡς χῶμα ὀφείλεις νὰ πατηθῇς. Εἶσαι λάσπη, δὲν ἔχεις καμμίαν ἀξίαν, ἔνθεν κἀκεῖθεν ρίπτεσαι, σὲ κτίζουν· ἀπὸ ἕνα σὲ ἄλλο μετασκευάζεσαι ὡς ἄχρηστος ὕλη.

Καὶ λοιπὸν σὲ ἐνεφύσησεν ὁ Δημιουργὸς καὶ σοῦ ἔδωκεν πνεῦμα ζωῆς. Καὶ ἰδοὺ εὐθὺς ἔγινες ἕνας ἄνθρωπος λογικός. Ὁμιλεῖς, ἐργάζεσαι, γράφεις, διδάσκεις· ἔγινες ἕνα μηχάνημα τοῦ Θεοῦ. Ὅμως μὴ λησμονῇς ὅτι ἡ ρίζα σου εἶναι τὸ χῶμα. Καὶ ἂν λάβῃ τὸ πνεῦμα αὐτὸς ὅπου σοὶ τὸ ἔδωκε, ἐσὺ πάλιν θὰ κτίζεσαι στὰ ντουβάρια.

Διὰ τοῦτο "μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου καὶ οὐ μὴ ἁμαρτήσῃς εἰς τὸν αἰῶνα".

Ἐτοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον αἴτιον, ὅπου ὄχι μόνον ἑλκύει τὴν χάριν, ἀλλὰ τὴν πληθύνει καὶ τὴν συγκρατεῖ. Αὐτὴ ἀναβιβάζει τὸν νοῦν εἰς τὴν πρώτην θεωρίαν τῆς φύσεως. Καὶ ἐκτὸς αὐτῆς τῆς ἀρχῆς εὑρίσκει μὲν κάτι ὀλίγον, ἀλλὰ μετὰ καιρὸν θὰ τὸ χάσῃ. Διότι δὲν κτίζει ἐπὶ ἐδάφους στερεοῦ, ἀλλὰ προσπαθεῖ μὲ τρόπους καὶ τέχνην.

Λέγεις λόγου χάριν· εἶμαι ἁμαρτωλός! Ἀλλὰ ἔσωθεν λογίζεσαι δίκαιος. Δὲν δύνασαι νὰ ἀποφύγῃς τὴν πλάνην. Ἡ χάρις ζητεῖ νὰ σταθῇ, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἀκόμη ἐμπράκτως δὲν ἔχεις ᾽βρῇ τὴν ἀλήθειαν, κατ᾽ ἀνάγκην πρέπει νὰ φύγῃ. Διότι ἀναμφιβόλως θὰ πιστεύσῃς εἰς τὸν λογισμόν σου ὅτι εἶσαι αὐτὸ τὸ ὁποῖον δὲν εἶσαι, καὶ χωρὶς ἄλλο θὰ πλανηθῇς. Ὡς ἐκ τούτου δὲν παραμένει ἡ χάρις.

Καθότι ἔχομεν τὸν ἀντίπαλον, ὅπου εἶναι τεχνίτης ἰσχυρός, εἶναι ἐφευρέτης κακῶν, καὶ τῆς κάθε πλάνης

δημιουργός. Ὅπου ἀγρυπνεῖ πρὸς τὴν πτέρνα μας. Ὅπου ἀπὸ φῶς ἔγινε σκότος καὶ ὅλα γνωρίζει. Ὅπου εἶναι ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ζητεῖ ὅλους νὰ μᾶς κάμῃ ἐχθρούς Του. Καὶ ἐν τέλει εἶναι πνεῦμα πονηρὸν καὶ εὐκόλως ἀναμειγνύεται μὲ τὸ πνεῦμα, ὅπου μᾶς 'χάρισεν ὁ Θεός, καὶ παίρνει τὴν μηχανούλα μας καὶ τὴν κινεῖ ὅπως θέλει αὐτός. Κυττάζει, ποῦθεν ρέπει ἡ ὄρεξις τῆς ψυχῆς, καὶ ποίῳ τρόπῳ τὴν βοηθεῖ ὁ Θεός, καὶ εὐθὺς μηχανᾶται καὶ ἐκεῖνος τὰ ὅμοια.

Διότι εἶναι πόλεμοι ὅπου τοὺς γνωρίζει καὶ τοὺς ἀποφεύγει ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλ' εἶναι ἄλλοι ὅπου δὲν τοὺς γνωρίζει· καθότι εἶναι ἡ πάλη νοερὰ καὶ δὲν εἶναι εὔκολον νὰ τοὺς διακρίνῃ κανείς. Εἶναι ψυχικαὶ ἀλλοιώσεις, διανοητικαὶ κινήσεις, σωματικαὶ ἀσθένειαι καὶ μεταβολαί.

Καθότι ὁ Δημιουργός, ὅπου ἔπλασε τὸν πηλόν, ἔλαβεν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὴν σύστασιν: ξηρόν, ὑγρόν, θερμὸν καὶ ψυχρόν. Καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀνάγκη εἰς κάθε στιγμὴν νὰ πάσχῃ ὁ ἄνθρωπος συμφώνως τῆς μεταλλαγῆς τοῦ κάθε στοιχείου. Ἤγουν νὰ ξηραίνεται, νὰ ὑγραίνεται, νὰ θερμαίνεται, νὰ ψυχραίνεται. Καί, ἂν περισσεύῃ τοῦ ἑνὸς στοιχείου τὰ ἰδιώματα, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀσθενήσῃ τὸ σῶμα. Καὶ συνεπῶς συμπάσχει καὶ ἡ ψυχή. Δὲν δύναται ὁ νοῦς νὰ ἀποδώσῃ τὰς νοεράς του κινήσεις, καθότι χωλαίνει μαζὶ μὲ τὸ σῶμα.

Ξηραίνεται ἀπὸ τὴν ζέστην τοῦ ἡλίου τὸ σῶμα; Ξηραίνεται καὶ ὁ νοῦς. Ὑγραίνεται, ἐάν βρέχῃ, τὸ σῶμα καὶ χαλαρώνει; Χαλαρώνει ἐπίσης καὶ ὁ νοῦς.

Ψυχραίνεται, ἂν φυσάῃ ἀέρας, τὸ σῶμα; Πληθύνει ἡ χολὴ περισσῶς, σκοτίζεται καὶ ὁ νοῦς, καὶ θριαμβεύουν μόνον αἱ φαντασίαι.

Εἰς ὅλας λοιπὸν τὰς ἀλλοιώσεις αὐτάς, ἂν καὶ ἡ χάρις ὑπάρχῃ, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐνεργεῖ, διότι τὰ ὄργανα ἀσθενοῦν, ὁ δὲ ἐχθρός μας διάβολος ἠξεύρει εἰς τὴν κάθε ἀλλοίωσιν πῶς πρέπει νὰ πολεμήσῃ. Διότι ἐκ τοῦ ξηροῦ σὲ σκληρύνει νὰ γίνεσαι πέτρα, νὰ ἀντιλέγῃς, νὰ παρακοῦς. Ἐκ τοῦ ψυχροῦ γνωρίζει νὰ σοῦ ψυχραίνῃ τὸν ζῆλον, νὰ γίνεσαι κρύος στὰ θεῖα καὶ παγωμένος. Ἐκ τοῦ θερμοῦ νὰ θυμώνῃς καὶ νὰ ταράττεσαι· νὰ μὴ σὲ ἀφήνῃ νὰ διακρίνῃς τὸ ἀληθές. Καθότι, ὡς εἴπομεν, περισσεύει τὸ αἷμα καὶ μὲ τὴν ζέστην κινεῖ τὴν ἐπιθυμίαν - μέρος παθητικὸν - καὶ τὸν θυμόν. Ἐκ δὲ τοῦ ὑγροῦ σοῦ γεννᾷ νυσταγμόν, χαλάρωσιν, κομμάρες, παραλυσίαν ὅλου τοῦ σώματος.

Εἰς ὅλα ταῦτα λοιπὸν πάσχει τὸ σῶμα, συμπάσχει καὶ ἡ ψυχή, καίτοι νοερὰ καὶ ἀσώματος.

Παρομοίως καὶ ἡ χάρις. Ὅταν πλησιάζῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, δὲν μεταβάλλει τὴν φύσιν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ φυσικὰ ἰδιώματα καὶ ἀγαθὰ πλεονεκτήματα, ὅπου εἶναι προικισμένη ἡ φύσις - καθόσον χωροῦν τοῦ καθενὸς τὰ δοχεῖα - ἀναπληροῖ καὶ ὑπερπληροῖ ἢ τὸ ἀνάπαλιν ἐλαττώνει καὶ ἀφαιρεῖ.

Καθὼς λοιπὸν προηγεῖται ἡ πλᾶσις τοῦ ἐμφυσήματος, οὕτω πρέπει νὰ προηγῆται καὶ ἡ πρᾶξις τῆς θεωρίας. Καὶ "πρᾶξις" μὲν ὀνομάζεται ὅσα τελοῦνται διὰ τοῦ σώματος, "θεωρία" δὲ ὅσα ἐργάζεται νοερῶς ἡ διάνοια.

Ἀδύνατον χωρὶς πρᾶξιν νὰ ἔλθης εἰς θεωρίαν. Ἀγώνισαι λοιπὸν τώρα εἰς ὅσα ἡ πρᾶξις ζητεῖ, τὰ δὲ ὑψηλότερα θὰ ἔλθουν μόνα τους.

Ἰδού, ἔμαθες ὅτι εἶσαι πηλός, πτωχὸς καὶ γυμνός. Τώρα ζήτησε ἀπὸ τὸν δυνάμενον ἀναπλᾶσαι τὴν φύσιν νὰ σὲ πλουτίσῃ. Καί, ἂν σοὶ δώσῃ πολὺ ἢ ὀλίγον, ἐπίγνωθι τὸν σὸν εὐεργέτην. Καὶ μὴ σφετερισθῇς τὰ ξένα ὡς ἴδια. Μὲ πόνον καὶ δάκρυα θὰ λάβῃς τὴν χάριν. Καὶ πάλιν μὲ δάκρυα χαρᾶς καὶ εὐχαριστίας, μὲ φόβον Θεοῦ αὐτὴν θὰ κρατήσῃς. Μὲ θέρμην καὶ ζῆλον ἑλκύεται· μὲ ψυχρότητα καὶ ἀμέλειαν χάνεται.

Δὲν σοῦ ζητεῖ περισσότερον ὁ Χριστὸς διὰ νὰ σοῦ δώσῃ τὰ ἁγιά Του χαρίσματα· μόνον νὰ ἀναγνωρίζῃς ὅτι, εἴτι καλὸν καὶ ἂν ἔχῃς, εἶναι ἐδικόν Του. Καὶ νὰ συμπαθᾷς τὸν μὴ ἔχοντα. Νὰ μὴν τὸν κρίνῃς ὅτι δὲν ἔχει· ὅτι εἶναι ἁμαρτωλός, φαῦλος, πονηρός, φλύαρος, κλέπτης, πόρνος καὶ ψεύτης. Ἐὰν τὴν ἐπίγνωσιν αὐτὴν ἀποκτήσῃς, δὲν ἠμπορεῖς ποτὲ νὰ κρίνῃς κανένα, κἂν νὰ τὸν βλέπῃς θανασίμως νὰ ἁμαρτάνῃ· διότι λέγεις εὐθύς·

– Δὲν ἔχει, Χριστέ μου, τὴν χάριν σου δι' αὐτὸ ἁμαρτάνει. Ἂν φύγῃς καὶ ἀπὸ ἐμένα θὰ πράξω χειρότερα. Ἂν στέκω, στέκω, διότι Σὺ μὲ βαστάζεις. Τόσον βλέπει ὁ ἀδελφός, τόσον κάμνει. Εἶναι τυφλός. Πῶς τὸν θέλεις νὰ βλέπῃ χωρὶς ὀφθαλμούς; Εἶναι πτωχός. Πῶς γυρεύεις νὰ εἶναι πλούσιος; Δός του πλοῦτον νὰ ἔχῃ. Δός του μάτια νὰ βλέπῃ.

Ἐὰν ζητήσῃς τὸ δίκαιον δι' οἱονδήποτε πρᾶγμα,

ὅπου θὰ σὲ ἀδικήσῃ, ἀτιμάσῃ, ὑβρίσῃ, κτυπήσῃ, διώξῃ ἢ τὴν ζωήν σου ἐπιβουλευθῇ ὁ πλησίον σου, καὶ πάλιν ἐσὺ εὑρίσκεσαι ἄδικος, ἐὰν αὐτὸν θεωρήσῃς αἴτιον ἢ ἐμπαθῶς τὸν κατηγορήσῃς. Διότι ζητεῖς ἀπ' αὐτὸν αὐτό ὅπου δὲν τοῦ τὸ ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐὰν καλῶς ἐννοήσῃς αὐτὸ ποὺ σοῦ λέγω, ὅλοι θὰ σοῦ εἶναι ἀνεύθυνοι, δι' οἱονδήποτε σφάλμα, καὶ μόνον ἐσὺ θὰ εἶσαι εἰς ὅλα ὑπεύθυνος.

Καθότι τρεῖς ἐχθροὶ πολεμοῦν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος· οἱ δαίμονες, ἡ ἰδία μας φύσις καὶ ἡ συνήθεια. Ἐκτὸς τούτων ἄλλος πόλεμος δὲν ὑπάρχει.

Ἂν λοιπὸν ἀφαιρέσῃς τὸν δαίμονα, ὅπου τυραννεῖ ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, τότε θὰ εἴμεθα ὅλοι καλοί. Ἰδοὺ εἰς ποῖον πρέπει νὰ δώσῃς τὸ ἄδικον. Αὐτὸν νὰ μισήσῃς, νὰ κατακρίνῃς καὶ μέχρι τέλους νὰ τὸν ἔχῃς ἐχθρόν.

Ὁ ἄλλος εἴπομεν ὅτι εἶναι ἡ φύσις, ὅπου, ἀφότου ὁ ἄνθρωπος ἐννοήσῃ τὸν κόσμον, αὐτὴ ἀντιτάσσεται εἰς τὸν νόμον τοῦ πνεύματος, καὶ ζητεῖ πᾶν ὅ,τι εἶναι εἰς ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς. Ἰδοὺ καὶ ὁ ἄλλος ἐχθρός, ὅπου εἶναι ἄξιος μίσους ἐφ' ὅρου ζωῆς. Αὐτὸν πρέπει νὰ κατακρίνῃς, νὰ κατηγορῇς.

Ἔχομεν προσέτι καὶ τὸν τρίτον ἐχθρόν, τὴν συνήθειαν· ὅπου συνηθίζοντες νὰ πράττωμεν πᾶν εἶδος κακίας γίνεται εἰς ἡμᾶς ἕξις καὶ ἐπέχει δευτέρας φύσεως θέσιν καὶ κατέχει ὡς νόμον τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ θέλει ὡσαύτως τὸν ἴσον ἀγῶνα διὰ νὰ λάβωμεν θείαν ἀλλοίωσιν καὶ ἀπαλλαγήν. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ ὁ τρίτος ἐχθρός, ὅπου εἶναι ἄξιος μίσους τελείου.

Ἐὰν θέλῃς λοιπὸν τὸν πλησίον σου νὰ εἶναι εἰς πάντα καλός, καθὼς σοῦ ἀρέσει, ἀφαίρεσέ του τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἐχθροὺς μὲ τὴν χάριν ὅπου κατέχεις. Ἐτοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον, ἂν ζητῇς νὰ τὸ εὕρῃς: Νὰ κάμῃς εὐχὴν εἰς τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς. Καὶ τότε θὰ εἴσαστε σύμφωνοι.

Εἰ δὲ καὶ ζητήσῃς ἄλλως νὰ εὕρῃς τὸ δίκαιον, θὰ εἶσαι πάντοτε ἄδικος, καὶ ἐπομένως ἡ χάρις εἶναι ἀνάγκη νὰ πηγαίνῃ - νὰ ἔρχεται, μέχρις ὅτου εὕρῃ ἀνάπαυσιν στὴν ψυχήν σου. Διότι, τόσην χάριν δικαιοῦται εἰς ἑαυτὸν νὰ ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅσον πειρασμὸν εὐχαρίστως ὑπομένει, ὅσον βάρος τοῦ πλησίον του ἀγογγύστως βαστάζει.

Λοιπὸν τὰ προηγούμενα γράμματα ποὺ σοῦ ἔστειλα περιεῖχον τὴν "πρᾶξιν". Ἐτοῦτο ὅπου ἔγραψα τώρα περιέχει τὸν φωτισμόν. Ἀπὸ τὴν πρᾶξιν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος γνώσεως φωτισμόν. Διότι ἡ πρᾶξις εἶναι τυφλὴ καὶ ὁ φωτισμὸς εἶναι οἱ ὀφθαλμοί, διὰ τῶν ὁποίων βλέπει ὁ νοῦς ἐκεῖνο ὅπου δὲν τὸ ἔβλεπε πρῶτα.

Τώρα λοιπὸν ἔχει λύχνον καὶ μάτια καὶ βλέπει ἀλλέως τὰ πράγματα. Καὶ πρῶτα ἦτον ἡ χάρις τῆς πράξεως, ἀλλὰ τώρα ἔλαβε δεκαπλάσιον χάριν. Τώρα ἔγινεν ὁ νοῦς οὐρανός. Βλέπει μακράν. Ἔχει Χωρητικότητα ὑπερβάλλουσαν τὴν προτέραν. Τώρα τὸν λείπει ἡ θεωρία. Εὗρε τὸν θρόνον, καθὸ βασιλεύς, καὶ τὸν λείπει τὸ θέατρον, περὶ τοῦ ὁποίου θὰ εἴπωμεν ἄλλοτε. Σὺ δὲ ἀντέγραψε τὰς ἐπιστολὰς μὲ μελάνη, νὰ μὴ σβήνουν - ἐπειδὴ εἶναι μὲ τὸ μολύβι - νὰ τὰς μελετᾷς, νὰ διορθώνῃς τὴν πολιτείαν σου.

Ι΄

Πάντοτε προηγεῖται ἡ χάρις τῶν πειρασμῶν ὡς μία εἰδοποίησις προετοιμασίας

Πρᾶξις λέγεται ὄχι τὸ νὰ δοκιμάσῃ κανεὶς καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ. Ἀλλὰ "πρᾶξις" λέγεται τὸ νὰ εἰσέλθῃ, νὰ μονομαχήσῃ· νὰ νικήσῃ, νὰ νικηθῇ· νὰ κερδίσῃ, νὰ χάσῃ· νὰ πέσῃ, νὰ ἐγερθῇ· νὰ ἀναμοχλεύσῃ τὰ πάντα, καὶ νὰ ἐκδέχεται ἀγῶνα καὶ πάλην μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς.

Καὶ ποτὲ νὰ μὴν ξεθαρρεύσῃ στὸν ἑαυτόν του ἕως ἡ ψυχή του νὰ 'βγῇ. Ἀλλά, ὅταν ἀνεβαίνῃ στὸν οὐρανόν, πρέπει νὰ περιμένῃ τὴν ἑπομένην νὰ κατεβῇ εἰς τὸν Ἅδην. Ἀφήνω ὅτι καὶ τὴν ἰδίαν στιγμὴν γίνεται ἡ κατάβασις. Δι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ξενίζεται εἰς τὰς ἀλλοιώσεις, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι ἀμφότερα εἶναι ἐδικά του.

Γνώριζε ὅτι πάντοτε προηγεῖται ἡ χάρις τῶν πειρασμῶν ὡς μία εἰδοποίησις προετοιμασίας. Καὶ εὐθύς, ὅταν βλέπῃς τὴν χάριν, νὰ συσφίγγεσαι καὶ νὰ λέγῃς: Ἦλθε τὸ διάγγελμα τοῦ πολέμου! Φυλάξου

πηλέ, πόθεν θὰ κροτήση τὴν μάχην ὁ μοχθηρός. Πολλάκις ἔρχεται σύντομα καὶ πολλάκις μετὰ δύο ἡμέρας ἢ τρεῖς. Πάντως θὰ ἔλθη, καὶ νὰ εἶναι τὰ προχώματα στερεά: Ἐξομολόγησις κάθε ἑσπέρας· ὑπακοὴ εἰς τὸν Γέροντα· ταπείνωσις καὶ ἀγάπη εἰς ὅλους. Καὶ οὕτως ἐλαφρύνεις τὴν θλῖψιν.

Τώρα, ἐὰν ἔρχεται ἡ χάρις πρὸ τοῦ καθαρισμοῦ καὶ ἄλλα παρόμοια - ζητῶ προσοχὴν καὶ διάνοιαν καθαράν.

Εἰς τρεῖς τάξεις διαιρεῖται ἡ χάρις: Καθαρτική, φωτιστική, τελειωτική. Εἰς τρεῖς καὶ ἡ πολιτεία: Κατὰ φύσιν, ὑπὲρ φύσιν, παρὰ φύσιν. Εἰς αὐτὰς τὰς τρεῖς τάξεις ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται. Τρία εἶναι καὶ τὰ μεγάλα χαρίσματα, ὅπου λαμβάνει: Θεωρία, ἀγάπη, ἀπάθεια.

Λοιπόν· εἰς τὴν "πρᾶξιν" συνεργεῖ χάρις καθαρτική, ἡ ὁποία βοηθεῖ εἰς τὴν κάθαρσιν. Καὶ πᾶς τις, ὅπου ἐμετανόησεν, ἡ χάρις εἶναι ποὺ τὸν προτρέπει εἰς τὴν μετάνοιαν. Καὶ ὅσα κάμνει τῆς χάριτος εἶναι, ἂν καὶ δὲν γνωρίζη αὐτὸς ποὺ τὴν ἔχει. Ὅμως αὐτὴ τὸν τροφοφορεῖ καὶ τὸν ὁδηγεῖ. Καὶ ἀναλόγως τὴν προκοπὴν ποὺ λαμβάνει, ἀνέρχεται ἢ κατέρχεται· ἢ μένει εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν. Ἐὰν ἔχῃ ζῆλον καὶ αὐταπάρνησιν ἀνεβαίνει εἰς θεωρίαν, τὴν ὁποίαν διαδέχεται φωτισμὸς θείας γνώσεως καὶ ἐν μέρει ἀπάθεια. Ἐὰν ψυχρανθῇ ὁ ζῆλος, ἡ προθυμία, συστέλλεται καὶ τῆς χάριτος ἡ ἐνέργεια.

Διὰ τὸν ἐν γνώσει εὐχόμενον, ὅπου λέγεις, εἶναι ἐκεῖνος ὅπου γνωρίζει τὶ εὔχεται καὶ τὶ ζητεῖ ἀπὸ τὸν

Θεόν. Ὁ ἐν γνώσει εὐχόμενος δὲν βαττολογεῖ, δὲν ζητεῖ περιττά· ἀλλὰ γνωρίζει τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸν καιρόν· καὶ ζητεῖ τὰ ἁρμόδια καὶ ὠφέλιμα τῆς ψυχῆς του. Ἐπικοινωνεῖ νοερῶς μὲ τὸν Χριστόν. Τὸν πιάνει καὶ τὸν κατέχει· καὶ "Οὐ μὴ σὲ ἀφήσω, λέγει, εἰς τὸν αἰῶνα".

Καὶ λοιπὸν, ἐκεῖνος ὅπου προσεύχεται ζητεῖ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ζητεῖ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου. Ἐὰν ζητῇ καὶ μεγάλα πρὸ τοῦ καιροῦ, δὲν τοῦ τὰ δίδει ὁ Κύριος. Διότι ὁ Θεὸς τὰ δίδει μὲ τάξιν. Καί, ἂν ἐσὺ τὸν βαρύνῃς ζητώντας, ἀφήνει τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης καὶ προσποιεῖται τὴν χάριν καὶ σὲ πλανᾷ, δεικνύων σοι ἄλλα ἀντὶ ἄλλων. Δι' αὐτὸ δὲν εἶναι ὠφέλιμον νὰ ζητῇ κανεὶς τὰ ὑπέρμετρα. Ἀλλά, καὶ ἂν εἰσακουσθῇ πρὸ τοῦ καθαρισμοῦ, ὅταν δὲν εἶναι στὴν τάξιν, γίνονται φίδια καὶ βλάπτουν. Σὺ ἔχε μετάνοιαν καθαράν, κάμνε εἰς ὅλους ὑπακοήν, καὶ μόνη ἡ χάρις θὰ ἔλθη χωρὶς ἐσὺ νὰ ζητῇς.

Ὁ ἄνθρωπος ὡς βρέφος ψελλίζον ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸ θέλημά του τὸ ἅγιον. Ὁ Θεός, ὡς Πατὴρ ὑπεράγαθος, τοῦ δίδει τὴν χάριν, ἀλλὰ τοῦ δίδει καὶ πειρασμούς. Ἐὰν ὑπομένη ἀγογγύστως τοὺς πειρασμοὺς λαμβάνει προσθήκην τῆς χάριτος. Ὅσην χάριν περισσοτέρως λαμβάνει, τόσην προσθήκην καὶ πειρασμῶν.

Οἱ δαίμονες, ὅταν πλησιάζουν, νὰ κροτήσουν τὴν μάχην, δὲν πηγαίνουν ἐκεῖ ποὺ ἐσὺ ἀγογγύστως θὰ τοὺς νικήσῃς· ἀλλὰ δοκιμάζουν, ποῦ ἔχεις ἀδυναμίαν. Ὅπου ἐσὺ ποσῶς δὲν τοὺς περιμένεις, ἐκεῖ τειχορυχίζουν τὸ κάστρον. Καί, ὅταν εὕρουν ψυχὴν ἀσθενῆ καὶ

μέρος ἀδύνατον, πάντα ἐκεῖ τὸν νικοῦν καὶ τὸν κάμουν ὑπεύθυνον.

Ζητεῖς χάριν ἀπὸ τὸν Θεόν; Ἀντὶ χάριτος σοῦ ἀφήνει πειρασμόν. Δὲν ἀντέχεις τὸν πόλεμον, πίπτεις; Δὲν σοῦ δίδεται προσθήκη τῆς χάριτος. Πάλιν ζητεῖς; Πάλιν ὁ πειρασμός. Πάλιν ἧττα; Πάλιν ὑστέρησις· ἐφ' ὅρου ζωῆς. Πρέπει λοιπὸν νὰ 'βγῆς νικητής. Ἀντέχου τοῦ πειρασμοῦ ἕως θανάτου. Πέσε πτῶμα στὴν μάχην, φωνάζων κάτω παράλυτος: "Οὐ μὴ σὲ ἀνῶ, γλυκύτατε Ἰησοῦ! Οὐδ' οὐ μὴ σὲ ἐγκαταλίπω! Ἀχώριστος θὰ μείνω εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ δι' ἀγάπην Σου ξεψυχῶ εἰς τὸ στάδιον". Καὶ αἴφνης παρίσταται εἰς τὸ στάδιον καὶ φωνεῖ διὰ λαίλαπος: "Πάρειμι! Δέσε ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀκολούθει μοι"! Σὺ δὲ ὅλος φῶς καὶ χαρά: "Οἴμοι τῷ τάλανι! Οἴμοι τῷ πονηρῷ καὶ ἀχρείῳ! Ἀκοὴν ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ Σε εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου· διὸ καὶ ἐφαύλισα ἐμαυτόν, ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν".

Τότε πληροῦσαι θείας ἀγάπης. Καὶ φλέγεται ἡ ψυχή σου ὡσὰν τοῦ Κλεόπα. Καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ δὲν καταλείπεις πλέον τὴν σινδόνα, καὶ νὰ φύγῃς ἐπὶ γυμνοῦ, ἀλλὰ καρτερεῖς εἰς τὰς θλίψεις διαλογιζόμενος· καθὼς παρῆλθεν ὁ ἕνας πειρασμὸς καὶ ὁ ἄλλος, οὕτως θὰ παρέλθῃ καὶ ἐτοῦτος.

Ὅταν ὅμως ἀθυμῇς καὶ γογγύζῃς καὶ δὲν ὑπομένῃς τοὺς πειρασμούς, τότε, ἀντὶ νὰ νικᾷς πρέπει διαρκῶς νὰ μετανοῇς· διὰ τὰ σφάλματα τῆς ἡμέρας, διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς νυκτός. Καὶ, ἀντὶ νὰ λαμβάνῃς ἐπὶ χάριτος χάριν, μεγαλώνεις τὰς θλίψεις σου.

Διὰ τοῦτο μὴ δειλιᾷς· μὴ φοβῆσαι τοὺς πειρασμούς. Κἂν πέσῃς πολλάκις, ἀνάστα. Μὴ χάνῃς τὴν ψυχραιμίαν σου. Μὴν ἀπογοητεύεσαι. Σύννεφα εἶναι καὶ θὰ περάσουν.

Καὶ ὅταν, συνεργούσης τῆς χάριτος ποὺ σὲ καθαρίζει ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, παρέλθῃς ὅλα αὐτὰ ὅπου εἶναι ἡ "πρᾶξις", τότε γεύεται ὁ νοῦς φωτισμὸν καὶ κινεῖται εἰς θεωρίαν.

Καὶ πρώτη θεωρία εἶναι τῶν ὄντων:

Πῶς ὅλα τὰ πάντα ἐποίησε διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός, καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀγγέλους προσέτι εἰς διακονίαν αὐτοῦ. Πόσην ἀξίαν, πόσον μεγαλεῖον, τί μέγα προορισμὸν ἔχει ὁ ἄνθρωπος - αὐτὴ ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ! Ὄχι διὰ νὰ ζήσῃ ἐδῶ τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ἐξορίας του, ἀλλὰ νὰ ζήσῃ αἰώνια μὲ τὸν Πλάστην του. Νὰ βλέπῃ τοὺς θείους Ἀγγέλους. Νὰ ἀκούῃ τὴν ἄρρητον μελῳδίαν τους. Τί χαρά! Τί μεγαλεῖον! Μόλις λαμβάνει τέρμα αὐτὴ ἡ ζωή μας καὶ κλείνουν τοῦτοι οἱ ὀφθαλμοί, εὐθὺς ἀνοίγουν οἱ ἄλλοι καὶ ἀρχίζει ἡ νέα ζωή. Ἡ ὄντως χαρά, ὅπου πλέον τέλος δὲν ἔχει.

Τοιαῦτα νοῶν βυθίζεται ὁ νοῦς εἰς μίαν εἰρήνην καὶ ἄκραν γαλήνην, ὅπου ἁπλοῦται εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ τελείως ξεχνᾷ ὅτι ὑπάρχει εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν.

Τοιαῦται θεωρίαι διαδέχονται ἡ μία τὴν ἄλλην. Ὄχι νὰ πλάθῃ φαντασίες στὸν νοῦν του, ἀλλ' ἡ κατάστασις εἶναι τοιαύτη-ἐνέργεια χάριτος, ὅπου φέρνει νοήματα καὶ ἀδολεσχεῖ ὁ νοῦς εἰς τὴν θεωρίαν. Δὲν τὰ πλάθει ὁ ἄνθρωπος· μόνα τους ἔρχονται καὶ

ἁρπάζουν τὸν νοῦν εἰς τὴν θεωρίαν. Καὶ τότε ἁπλοῦται ὁ νοῦς καὶ γίνεται ἄλλος ἐξ ἄλλου. Φωτίζεται. Εἶναι ὅλα ἀνοικτὰ εἰς αὐτόν. Πληροῦται σοφίας, καὶ ὡς υἱὸς κατέχει τὰ τοῦ Πατρός του. Ἠξεύρει ὅτι εἶναι μηδέν, πηλός, ἀλλὰ καὶ υἱὸς Βασιλέως. Μηδὲν ἔχει, ἀλλὰ πάντα κατέχει. Πληροῦται θεολογίας. Φωνάζει ἀχόρταστα, μὲ πλήρη ἐπίγνωσιν, ὁμολογῶν ὅτι ἡ ὕπαρξίς του εἶναι μηδέν. Ἡ καταγωγή του εἶναι ὁ πηλός· ἡ δὲ ζωτικὴ δύναμίς του; ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ - ἡ ψυχή του. Εὐθὺς πετᾷ ἡ ψυχὴ εἰς τὸν οὐρανόν! - Εἶμαι τὸ ἐμφύσημα, ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ! Ὅλα διελύθησαν, ἔμειναν εἰς τὴν γῆν, ἐξ οὗ καὶ ἐλήφθησαν! Εἶμαι Βασιλέως αἰωνίου υἱός! Εἶμαι θεὸς κατὰ χάριν! Εἶμαι ἀθάνατος καὶ αἰώνιος! Εἶμαι, μετὰ μίαν στιγμήν, κοντὰ εἰς τὸν οὐράνιόν μου Πατέρα!

Αὐτὸς εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου· διὰ τοῦτο ἐπλάσθη, καὶ ὀφείλει νὰ ἔλθη ὅθεν ἐξῆλθε. Τοιαῦται εἶναι αἱ θεωρίαι, ὅπου ἀδολεσχεῖ ὁ ἄνθρωπος ὁ πνευματικός. Καὶ ἀναμένει τὴν ὥραν ποὺ θὰ ἀφήση τὸ χῶμα καὶ θὰ πετάξη ἡ ψυχὴ στὰ οὐράνια.

Θάρσει λοιπόν, τέκνον μου, καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα ὑπόμενε κάθε πόνον καὶ θλῖψιν. Ἀφοῦ μετ᾿ ὀλίγον θὰ ἀξιωθῶμεν αὐτά. Δι᾿ ὅλους μας εἶναι τὰ ἴσα. Ὅλοι εἴμεθα τέκνα Θεοῦ. Αὐτὸν φωνάζομεν ἡμέραν καὶ νύκτα καὶ τὴν γλυκειάν μας Μαννούλα, τὴν Δέσποιναν τοῦ Παντός, τὴν ὁποίαν ὅποιος παρακαλεῖ, δὲν τὸν ἀφήνει ποτέ.

ΙΑ΄

Εὗρον πολλοὺς τῶν Πατέρων ἐν "πράξει" καὶ "θεωρίᾳ".

Ὅταν τοῦ Κυρίου μας ἡ ἀγάπη πυρπολήση τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, δὲν κατέχεται πλέον αὐτὸς ὑπὸ μέτρων, ἀλλ᾿ ἐβγαίνει τοῦ περιορισμοῦ. Δι᾿ αὐτὸ "ἔξω βάλλει τὸν φόβον"· καὶ εἴ τι γράφει, εἴ τι λαλεῖ, κλίνει πρὸς ἀμετρίαν. Ἀλλὰ κατ᾿ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῆς χάριτος ὅ,τι καὶ ἂν λέγη ἔναντι τῆς πυριφλεγοῦς αἴγλης τῆς θείας ἀγάπης, ὅλα εἶναι μικρὰ ὅπου ὁμιλεῖ. Κατόπιν, ἀφοῦ συσταλῇ ἡ καρδία καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθη στὰ ἴδια, τότε ἐμβαίνει ὁ διαβήτης στὸ μέσον καὶ ζητεῖ μέτρον νὰ διακρίνη.

Λοιπὸν ὅλα αὐτὰ ὅσα σᾶς ἔγραψα, ἕνας εἶναι ὁ σκοπὸς ποὺ ἐλέχθησαν: Νὰ θερμάνω τῆς ψυχῆς σας τὴν θέρμην· νὰ προτρέψω εἰς ἐπιθυμίαν καὶ ζῆλον τοῦ γλυκυτάτου μας Ἰησοῦ. Καθὼς καὶ εἰς τὰ στρατεύματα κάμουν οἱ στρατηγοί· ὅπου διηγοῦνται τῶν γενναίων τὰ κατορθώματα, καὶ οὕτως τοὺς ἀναγκάζουν νὰ πολεμοῦν μὲ ἀνδρείαν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγίων, τοὺς Βίους καὶ τοὺς λόγους των ὅπου ἔγραψαν καὶ μᾶς ἄφησαν, ὁ σκοπὸς αὐτὸς εἶναι. Ἐπίσης καὶ ἡ ψυχὴ – ὅπου ἔτσι τὴν ἔπλασεν ὁ Θεὸς – ἐὰν δὲν ἀκούῃ συχνὰ τοιαῦτα ὑψηλὰ καὶ θαυμάσια, τῆς ἔρχεται νυσταγμὸς καὶ ἀμέλεια. Καὶ μόνον μὲ τὰ τοιαῦτα· μὲ ἀναγνώσεις καὶ ἄξια διηγήματα διώκει τὴν λήθην καὶ ἀνακαινίζει τὸ παλαιὸν οἰκοδόμημα.

Ἐγώ, ὅταν ἦλθα στὸ Ἅγιον Ὄρος, εὗρον πολλοὺς τῶν Πατέρων ἐν "πράξει" καὶ "θεωρίᾳ". Γηραιοὺς καὶ ἁγίους ἀνθρώπους.

Ἦτον ὁ Γέρων Καλλίνικος. Ἄριστος ἀσκητής. Ἔγκλειστος τεσσαράκοντα ἔτη. Ἐξασκῶν τὴν νοερὰν ἐργασίαν καὶ ἐσθίων τῆς θείας ἀγάπης τὸ μέλι· γενόμενος καὶ εἰς ἄλλους ὠφέλιμος. Οὗτος ἐγεύθη τὴν ἁρπαγὴν τοῦ νοός.

Κάτωθεν αὐτοῦ ἦτον ἕτερος, ἕνας Γέρων Γεράσιμος. Ἄκρον ἡσυχαστής. Χῖος τὴν καταγωγήν. Θαυμάσιος ἀσκητής. Ἐξασκῶν τὴν νοερὰν προσευχήν. Ἐνενήντα ἐτῶν. Ἔκαμε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Προφήτου Ἠλιοὺ δεκαεπτὰ ἔτη· παλεύων μὲ δαίμονας καὶ κεραυνιζόμενος ἀπὸ τοὺς καιρούς, ἔμεινεν ἄσειστος στῦλος ὑπομονῆς. Αὐτὸς εἶχε τὰ δάκρυα συνεχῆ. Γλυκαινόμενος τῇ μελέτῃ τοῦ Ἰησοῦ ἐξετέλεσε τὸν ἀμέριμνον βίον του.

Ὑψηλότερα ἦτον ὁ Γέρων Ἰγνάτιος. Ἀόμματος ἔτη πολλά. Χρόνια πνευματικός. Γέρων ἐνενήντα πέντε ἐτῶν. Εὐχόμενος νοερῶς καὶ ἀδιαλίπτως· καὶ ἐκ τῆς εὐχῆς ἀνέπεμπε τὸ στόμα του εὐωδίαν, τόσον ὅπου

ἐχαίρετο κανεὶς νὰ ὁμιλῇ πλησίον στὸ στόμα του.

Ἦτον καὶ ἄλλος πλέον θαυμασιώτερος εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον τὸν Ἀθωνίτην, ὁ Παπα-Δανιήλ, μιμητὴς τοῦ Μεγάλου Ἀρσενίου. Ἄκρον σιωπηλός, ἔγκλειστος· ἐφ' ὅρου ζωῆς λειτουργός. Ἑξήκοντα ἔτη μήτε μίαν ἡμέραν δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἀφήσῃ τὴν Θείαν Ἱερουργίαν. Καὶ τὴν Μεγάλην Σαρακοστὴν ὅλες τὲς ἡμέρες ἔκαμε Προηγιασμένες. Καὶ μέχρι τελευταίας ἡμέρας ὑπέργηρος ἐτελειώθη δίχως ἀσθένειαν. Ἡ δὲ Λειτουργία του ἐκράτει πάντοτε τρισήμισυ ἢ τέσσαρες ὧρες, διότι δὲν ἠδύνατο ἀπὸ τὴν κατάνυξιν νὰ δώσῃ τὰς ἐκφωνήσεις. Ἀπὸ τὰ δάκρυα 'μούσκευε πάντα μπροστά του τὸ χῶμα. Δι' αὐτὸ δὲν ἤθελε ξένος κανεὶς νὰ εἶναι στὴν Λειτουργίαν του, νὰ μὴ βλέπῃ τὴν ἐργασίαν του. Ἀλλ' ἐγώ, ἐπειδὴ μὲ πολλὴν θέρμην τὸν παρεκάλεσα, μὲ ἐδέχετο. Καὶ τὴν κάθε φορὰν ποὺ ἐπήγαινα – τρεῖς ὥρας βαδίζων ὁλονυκτίως διὰ νὰ παρασταθῶ εἰς αὐτὴν τὴν φρικώδη ὄντως θείαν παράστασιν – μοῦ ἔλεγε ἕνα ἢ δύο ρητὰ ἐβγαίνοντας ἀπ' τὸ Ἱερόν, καὶ ἀμέσως ἐκρύπτετο ἕως τὴν ἄλλην ἡμέραν. Αὐτὸς εἶχεν ἐφ' ὅρου ζωῆς νοερὰν προσευχὴν καὶ ὁλονύκτιον ἀγρυπνίαν. Ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν τάξιν καὶ εὑρῆκα μεγίστην ὠφέλειαν. Ἔτρωγε εἰκοσιπέντε δράμια ψωμὶ κάθε ἡμέραν καὶ ἦτον ὅλος μετέωρος εἰς τὴν Λειτουργίαν του. Καὶ χωρὶς νὰ γένῃ λάσπη τὸ ἔδαφος δὲν ἐτελείωνε Λειτουργίαν.

Ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ θεωρητικοί. Τοὺς ὁποίους ἐγὼ δὲν ἠξιώθην νὰ ἰδῶ, διότι εἶχον τελειωθῆ πρὸ ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν. Καὶ μοῦ ἔλεγον τὰ θαυμάσια αὐτῶν

κατορθώματα. Διότι ἐγὼ μὲ αὐτὰ ἀδολέσχησα. Βῆμα πρὸς βῆμα ἐγύριζα τὰ βουνὰ καὶ τὰ σπήλαια νὰ εὕρω τοιούτους. Διότι ὁ Γέροντάς μου ἦτον ἀγαθὸς καὶ ἁπλοῦς καί, ἀφοῦ τοῦ ἑτοίμαζα τὴν τροφήν του, μοὶ ἔδιδε "εὐλογίαν" νὰ γυρεύω τοιαῦτα, ὠφέλιμα διὰ τὴν ψυχήν μου. Καὶ ὅταν τὸν ἔθαψα πλέον, τότε ἐξηρεύνησα ὅλον τὸν Ἄθωνα.

Ἦτον ἕνας σὲ μία σπηλιά, ὅπου ἔπρεπε τὴν ἡμέρα νὰ κλαύσῃ ἑπτὰ φορές. Αὐτὸ ἦτον ἡ ἐργασία του. Τὴν δὲ νύκτα ὅλην νὰ τὴν διέλθῃ μὲ δάκρυα. Καὶ τὸ προσκεφάλι του, ἦτον ὅλο πάντα βρεγμένο. Καὶ τὸν ἠρώτα ὁ διακονητής, ὅπου πήγαινε δύο-τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα - διότι δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἔχῃ κοντά του, νὰ μὴν τοῦ διακόπτῃ τὸ πένθος·

- Γέροντα, διατὶ τόσον κλαίεις;

- Ὅταν, παιδί μου, ὁ ἄνθρωπος θεωρῇ τὸν Θεόν, ἀπὸ τὴν ἀγάπην του τρέχουν τὰ δάκρυα καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ κρατήσῃ.

Ἦσαν καὶ ἄλλοι μικρότεροι· ὁ Παπα-Κοσμᾶς καὶ λοιποί· καὶ μεγάλοι, ὅπου ἂν τοὺς γράψῃ κανείς, θέλει νὰ ἔχῃ περίσσα χαρτιά.

Αὐτοὶ ὅλοι ἀπέθανον τώρα ἐδῶ καὶ ζοῦν εἰς τοὺς αἰῶνας ἐκεῖ.

Τὴν δὲ σήμερον δὲν ἀκούεται λόγος περὶ τὰ τοιαῦτα. Διότι τόσον πολλὴ μέριμνα καὶ φροντὶς ὑλικὴ κατέλαβε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τελεία σχεδὸν καταφρόνησις εἰς τὴν νηπτικήν, ὅπου πολλοὶ ὄχι μόνον δὲν θέλουν νὰ ἐρευνήσουν, νὰ μάθουν, νὰ πράξουν αὐτά,

ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκούσουν νὰ εἰπῇ τοιαῦτα κανείς, εὐθὺς ἐξεγείρονται δυσμενῶς ἐναντίον του. Καὶ τὸν ἔχουν διὰ παράλογον καὶ μωρόν, διότι εἶναι ἀνόμοιος ὁ βίος του, καὶ ἐλογίσθη εἰς χλεύην αὐτοῖς.

Καὶ γίνεται ἕνα παρόμοιον τῆς εἰδωλολατρικῆς ἐποχῆς. Ἐτότε, ὅταν ὕβριζες τὰ εἴδωλα, σὲ ἐλιθοβόλουν καὶ κακὴν κακῶς σὲ ἐθανάτωνον. Καὶ τώρα τὸ κάθε πάθος ἐπέχει θέσιν εἰδώλου. Καί, ἂν ἐλέγξῃς καὶ κατακρίνῃς τὸ πάθος ποὺ βλέπεις ὁ καθεὶς νὰ νικᾶται, ὅλοι φωνάζουν: Λιθοβολῆστε τον· διότι ὕβρισεν τοὺς θεούς μας!

Τέλος· ἐγὼ ἐπειδὴ κανένα δὲν δέχομαι, μηδενὸς ἐξαιρουμένου· μήτε θέλω νὰ ἀκούω πῶς ζοῦν ἢ τί κάμουν ὁ κόσμος - οἱ μοναχοί, εἶμαι διαπαντὸς ὁ στόχος τῆς κατακρίσεως. Καὶ δὲν παύω ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ εὔχωμαι τοὺς πατέρας καὶ νὰ λέγω, ὅτι ὅλον τὸ δίκαιον ἔχουν αὐτοί. Μόνον ἐγὼ εἶμαι ἄδικος ὁπόταν σκανδαλισθῶ εἰς αὐτούς. Διότι βλέπουν μὲ τὰ μάτια ποὺ τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεός. Δὲν εἶμαι ἄδικος καὶ κατάδικος, ἂν θὰ εἰπῶ· διατὶ δὲν βλέπουν ὅπως βλέπω ἐγώ;

Εἴθε ὁ Θεὸς τῶν ὅλων ὅλους νὰ ἐλεήσῃ δι᾿ εὐχῶν τῶν Ὁσίων Θεοφόρων Πατέρων.

ΙΒ΄

Ἔτσι γίνεται ὁ νοῦς ὅλος φῶς, ὅλος διαύγεια.

Γιὰ τὴν προσευχήν, ὅπου γράφεις, παιδί μου· ἐφ᾽ ὅσον ὁ Γέροντας ἔχει γνῶσιν τῆς προσευχῆς, δὲν εἶναι φόβος νὰ πλανηθῆς. Ἐσὺ κάμε ὅπως σοῦ λέγει ὁ Γέροντάς σου καί, ἂν ἡ χάρις πηγαίνῃ καὶ ἔρχεται, ἐσὺ μὴ λυπῆσαι· ἐπειδὴ ἔτσι γυμνάζει τὸν ἄνθρωπον, νὰ φρονῇ ταπεινὰ καὶ νὰ μὴν ὑπεραίρεται.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἔτσι κάμνει ὁ νήπιος. "Οὐαί σοι πόλις, ἐφ᾽ ἧς ὁ Βασιλεύς σου νεώτερος", λέγει ἡ θεία Γραφή· "οὐαί σοι ψυχή, ἐφ᾽ ἧς ὁ νοῦς σου εἶναι ἀρχάριος εἰς τὰ τοιαῦτα!".

Ὁ νοῦς, παιδί μου, δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ εἰς μίαν στάσιν· μάλιστα ἐκείνου ὅπου εἶναι ἀδύνατος στὰ πνευματικά. Θέλει ἄλλην ὥραν ἀνάγνωσιν, ἄλλην ψαλμωδίαν, ἄλλοτε σιωπήν. Σιωπῶν ὁ ἄνθρωπος, εὑρίσκει ὁ νοῦς εὐκαιρίαν νὰ ἀδολεσχῇ εἰς διάφορα θεωρήματα τῆς Γραφῆς, ὅπου προλαβὼν ἐμελέτησεν.

Ὅταν λοιπὸν τοῦ δίδῃς ὅ,τι καλὸν τοῦ ἀρέσει, λαμβάνει δυνάμεις, καθὼς ἀναλαμβάνει τὸ σῶμα μὲ τὴν ὑγιεινὴν τροφὴν ὅπου παίρνει. Ὅταν ὅμως τοῦ δίδῃς ὅ,τι φθάσῃς ἐσύ, τότε, ἀντὶ νὰ φωτίζεται, σκοτίζεται. Ἐπίσης, ὅταν κουράζεται, θέλει ἀνάπαυσιν.

Ἔτσι μανθάνει νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Ἔτσι γίνεται ὁ νοῦς ὅλος φῶς, ὅλος διαύγεια. Βλέπει τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς. Βλέπει τοὺς σκόλοπας. Ὑπομένει τοὺς πειρασμούς. Πληθύνει ἡ χάρις. Καθαρίζει τὸ σῶμα ἀπὸ τὰ πάθη. Εἰρηνεύει ἡ ψυχή. Καὶ τέλος ἔρχονται ὅλα τὸ ἕνα κατόπιν του ἄλλου ὡς ἄλυσος δεδεμένα συντόμως καὶ χωρὶς κόπον πολύν· διότι τὰ φέρνει ὅλα ἡ τελεία ὑπακοή. Καὶ ἄκου νὰ ἰδῆς:

Ἐκεῖνος ποὺ κάμνει τελείαν ὑπακοὴν ἔχει τελείαν ἀμεριμνησίαν ὁ νοῦς του.

Λοιπὸν ὁ νοῦς εἶναι ὁ οἰκονόμος τῆς ψυχῆς, ὅπου κουβαλᾷ τὴν τροφὴν - ὅ,τι τὸν δώσῃς ἐσύ. Ὅταν λοιπὸν ἔχῃ εἰρήνην καὶ τοῦ δίδεις ὅ,τι θέλει καλόν, αὐτὸς τὰ κατεβάζει εἰς τὴν καρδίαν. Πρῶτον καθαρίζει αὐτὸς ἀπὸ ὅσας προλήψεις κατείχετο εἰς τὸν κόσμον. Ξεθολώνει ἀπὸ τοῦ βίου τὲς μέριμνες καὶ λέγοντας συνεχῶς τὴν εὐχὴν παύει τελείως ὁ μετεωρισμός. Καὶ τότε καταλαμβάνεις ὅτι ἐκαθαρίσθη. Διότι πλέον δὲν ἀποκλίνει εἰς τὰ πονηρὰ καὶ ἀκάθαρτα, ὅπου εἶδεν ἢ ἤκουσεν εἰς τὸν κόσμον. Μετὰ αὐτὸς διὰ τῆς εὐχῆς, εἰσερχομένης - ἐξερχομένης εἰς τὴν καρδίαν, καθαρίζει δρόμον καὶ ἐκβάλλει πᾶσαν αἰσχρότη-

τα, πονηρίαν, ἀκαθαρσίαν ἀπὸ αὐτήν. Διότι στήνει ὁ νοῦς πόλεμον πρὸς τὰ πάθη καὶ τοὺς δαίμονας, ὅπου ἐγείρουν αὐτὰ καὶ ὅπου τόσα ἔτη ἐμφώλευον εἰς αὐτὴν καὶ κανεὶς δὲν τοὺς ἤξευρε, μήτε τοὺς ἔβλεπεν. Τώρα ὅμως ὅπου ὁ νοῦς ἔλαβε καθαρότητα - τὴν ἀρχαίαν στολήν του - τοὺς βλέπει καὶ ὡς κύων γαυγίζει, ὑλακτεῖ, μάχεται μετ᾽ αὐτῶν ὡς κύριος καὶ φύλαξ τοῦ ὅλου διανοητικοῦ τῆς ψυχῆς. Κρατῶν ὡς ὅπλον τὸ ὄνομα Ἰησοῦς μαστίζει τοὺς πολεμίους, μέχρις ὅτου τοὺς βγάλῃ ὅλους ἀπ᾽ ἔξω, τριγύρω στὸ περικάρδιον· καὶ ὑλακτοῦν καὶ αὐτοὶ ὡς ἄγριοι σκύλοι. Ὁ δὲ νοῦς ἀρχίζει νὰ καθαρίζῃ τὴν βρώμαν καὶ τὴν ὅλην ἀκαθαρσίαν, ὅπου εἶχον μολύνει οἱ δαίμονες μὲ τὰς συγκαταθέσεις ποὺ εἴχομεν κάμει εἰς ὅ,τι κακὸν καὶ ἐφάμαρτον. Καὶ ἐν συνεχείᾳ πολεμεῖ μὲ τοὺς δαίμονας νὰ τοὺς βγάλῃ, ἀπομακρύνων τελείως αὐτοὺς νὰ μὴν τοῦ δίδουν καμμίαν ἐνόχλησιν. Καὶ ὅλον ἀγωνίζεται νὰ ρίχνῃ ἔξω τὲς βρῶμες, ὅπου αὐτοὶ διαρκῶς ρίχνουν μέσα. Ἔπειτα ὡς οἰκονόμος καλὸς φέρει τροφὰς ἁρμοζούσας εἰς φωτισμὸν καὶ ὑγείαν ψυχῆς.

Εἰς ὅλα αὐτὰ συνεργεῖ χάρις καθαρτική. Σκεπάζεται ὁ εὐχόμενος ὡς ὑπὸ σκιὰν ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ὑπακοῆς. Φρουρεῖται ὑπὸ τὴν χάριν αὐτοῦ, ὅπου ἀνέλαβε τὴν ψυχήν του ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ γίνεται κατ᾽ ὀλίγον ἀλλοίωσις τοῦ Ὑψίστου. Καί, ἀφοῦ ἐν ὀλίγοις διωχθῶσιν ἔξω τελείως οἱ δαίμονες, καθαρισθῇ δὲ ἔσωθεν ἡ καρδία, παύει ὁ μολυσμός. Ἐνθρονίζεται ὁ νοῦς ὡς Βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν καὶ χαίρει ὡς νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ ἐν τῷ θαλάμῳ. Ἄγει χαρὰν

ἁγίαν, εἰρηνικήν, ἄμωμον. Λέγει τὴν εὐχὴν χωρὶς κόπον. Καὶ τότε ἡ χάρις ἐνεργεῖ ἐλευθέρως καὶ δεικνύει εἰς τὸν νοῦν τὰς ἐπαγγελίας, ὅπου ἐκδέχεται νὰ λάβῃ ὡς ἀμοιβήν, ἐὰν ἐκτελῇ τὰ καθήκοντά του ἀνελλιπῶς. Καὶ ἔκτοτε ἤρεμος καὶ εἰρηνικός, ἐπελθούσης τῆς χάριτος, τὸν ἐγείρει εἰς θεωρίαν, ἀναλόγως τὴν χωρητικότητα ὅπου ὁ θεμέλιος ἔχει.

Λοιπὸν εἶναι πρῶτον ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, ἡ πίστις, ἡ τελεία ὑπακοή, ἡ αὐταπάρνησις, ὅπου φέρουσιν ὅλα αὐτά. Καὶ φθάνει ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν μακαρίαν ἀγάπην καὶ τέλος ἀπάθειαν. Νὰ μὴν κινῆται ποσῶς τὸ κακὸν εἰς τὸν νοῦν του, ἀλλὰ νὰ φωνάζῃ ἐκ βάθους· - Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρὸς Σὲ τὸν Θεόν μου! Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τὴν ἁγίαν Σου θέαν; Καὶ τὸν θάνατον περιμένει ὡς τὴν μεγίστην χαράν. Πότε θὰ κλείσουν ἐτοῦτοι οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ θὰ ἀνοίξουν ἐκεῖνοι, ὅπου θὰ βλέπῃ τὰ πάντα εὐφραινόμενος διὰ πάντα.

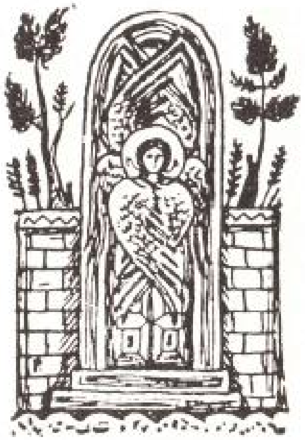
Ὅθεν βιάσου, τέκνον μου, βιασθῆτε εἰς τὴν μακαρίαν ὑποταγὴν ὅπου ὑπάρχουν ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθά, καὶ διάγετε ὡς μία ψυχὴ εἰς διάφορα σώματα. Καὶ ξεκουράζεται καὶ ὁ Γέροντας καὶ ἀδειάζει νὰ σᾶς προσεύχεται μὲ ὅλην του τὴν ψυχὴν ἐν πλήρει χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει. Ἐνῶ, ὅταν ἐσεῖς παρακοῦτε καὶ ζημιώνεσθε ὅλα αὐτά, τότε καὶ αὐτὸς βαρύνεται διαρκῶς ἡ ψυχή του καὶ ἀπὸ λύπην ἐξασθενεῖ καὶ μικρὸν κατ᾽ ὀλίγον πορεύεται εἰς τὸν θάνατον.

Ὅλα αὐτὰ διὰ πείρας τὰ ἐδοκίμασα καὶ τὸν καρπόν τους ἔφαγα καὶ εἶναι λίαν γλυκύς. Δὲν εἶδα ἐγὼ

μεγαλυτέραν ἀνάπαυσιν ὡς τῆς τελείας ὑπακοῆς. Ἔθαψα τὸ ἀγαθόν μου Γεροντάκι· εὗρον καὶ τὴν ἡσυχίαν διὰ τῆς ἐκείνου εὐχῆς.

Λοιπὸν ἐργασθῆτε τώρα ποὺ εἶσθε νέοι, νὰ θερίσετε καρπὸν ἀπαθείας εἰς τὸ γῆρας. Καὶ ὄχι γῆρας πολύ, ἀλλ᾽ εἰς εἴκοσιν ἔτη, ἐὰν βιασθῆτε, θὰ ἰδῆτε αὐτὸ ποὺ σᾶς λέγω. Εἰ δὲ καὶ δὲν βιασθῆτε, καὶ τοῦ Μαθουσάλα τὰ χρόνια νὰ ζήσετε, δὲν θὰ χαρῆτε αὐτὰ τὰ χαρίσματα.

Βιασθῆτε λοιπὸν καὶ ζηλώσατε ὅλοι τὸν Γέροντα καὶ ἕνας τὸν ἄλλον εἰς τὸ καλόν. Καὶ θὰ ἰδῆτε τοιαύτην ἀκινησίαν παθῶν καὶ εἰρήνην ψυχῆς ὡς νὰ εἶσθε μέσα εἰς τὸν Παράδεισον.

ΙΓ΄

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἔγκειται εἰς τοὺς χρόνους.

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, παιδί μου, καὶ σὲ δίδω ἀπάντησιν εἰς ὅσα μοῦ γράφεις.

Ἀρωτᾶς λοιπόν, ποῖος ἐκ τῶν δύο λαμβάνει τὴν χάριν γρηγορώτερα, ὁ ἡσυχαστὴς ἢ ὁ ὑποτασσόμενος. Ἀναμφιβόλως ὁ ὑπήκοος μαθητὴς καὶ χάριν συντόμως λαμβάνει, καὶ πάντα ἀκίνδυνος εἶναι· δὲν φοβεῖται μήτε νὰ πέσῃ μήτε νὰ χάσῃ. Μόνον ἀρκεῖ εἰς ἀμέλειαν νὰ μὴν περιπέσῃ. Καὶ ὁπόταν ὁ ἄνθρωπος ἔλθῃ μέσα του ὁ Χριστός, καὶ μόνος καὶ μὲ τοὺς πολλοὺς ἡσυχάζει, καὶ ἔχει εἰρήνην παντοῦ.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν ἔγκειται εἰς τοὺς χρόνους, ἀλλὰ εἰς τὸν τρόπον, καὶ εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου.

Ἡ πεῖρα διὰ τῆς πράξεως ἀποκτᾶται μὲ χρόνους· ἡ δὲ χάρις, διὰ τοῦτο λέγεται χάρις, ἤγουν δῶρον-χάρισμα ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὸν Θεόν· καὶ διδόμενον ἀναλογίᾳ θερμότητος πίστεως, ταπεινώσεως καὶ καλῆς προαιρέσεως.

῾Ο Σολομῶν ἔλαβε χάριν δωδεκαετής. ῾Ο Δανιὴλ εἰς τὴν αὐτὴν ἡλικίαν. ῾Ο Δαυῒδ μειράκιον ποιμαῖνον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός του. Καὶ ὅλοι ὁμοίως οἱ Παλαιοὶ καὶ οἱ Νέοι.

Εὐθὺς ὅπου ἀληθῶς μετανοήσει ὁ ἄνθρωπος τὸν πλησιάζει ἡ χάρις, καὶ μὲ τὸν ζῆλον αὐξάνει· ἡ δὲ πεῖρα ζητεῖ πολυχρόνιον ἄσκησιν.

Πρὸ παντὸς ἄλλου πράγματος, ὁ ζητῶν χάριν παρὰ Κυρίου, ὀφείλει νὰ ὑπομένῃ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις, καθ᾽ οἱονδήποτε τρόπον μᾶς ἔλθουν. Εἰ δὲ καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ δυσανασχετῇ καὶ δὲν δείξῃ ἀρκοῦσαν ὑπομονήν· μήτε ἡ χάρις ἐπαρκοῦσα θὰ ἔλθῃ, μήτε ἡ ἀρετὴ τελειοῦται, μήτε χαρίσματος ἀξιοῦται.

Εἴ τις ἔμαθε ποία εἶναι ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἶναι αἱ θλίψεις καὶ ἐν γένει ὅσα μᾶς προξενοῦσιν οἱ πειρασμοί, αὐτὸς εὑρῆκε κατὰ ἀλήθειαν τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ τοὺς περιμένει νὰ ἔλθουν· ὅτι δι᾽ αὐτῶν καθαρίζεται· ὑπομένων φωτίζεται· καὶ καθορᾷ τὸν Θεόν.

῾Ο Θεὸς ἀλλέως δὲν βλέπεται, ἀλλὰ διὰ μέσον τῆς γνώσεως. ῾Η γνῶσις αὐτὴ εἶναι ἡ θεωρία. Ἤγουν, ὅταν ἐννοῇς ὅτι εἶναι πλησίον σου ὁ Θεὸς καὶ ἐντὸς τοῦ Θεοῦ περιστρέφεσαι, καὶ ὅ,τι κάμνεις τὸ βλέπει, καὶ προσέχῃς νὰ μὴν τὸν λυπήσῃς - διότι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς ὅλα τὰ θεωρεῖ - τότε δὲν ἁμαρτάνεις. Διότι τὸν βλέπεις, τὸν ἀγαπᾷς, καὶ προσέχεις νὰ μὴν τὸν λυπήσῃς, "ὅτι ἐκ δεξιῶν σου ἐστί".

Πᾶς λοιπόν, ὅπου ἁμαρτάνει, δὲν θεωρεῖ τὸν Θεόν, ἀλλὰ εἶναι τυφλός.

ΙΔ.

Ὄντως μέγα κατὰ ἀλήθειαν τὸ μυστήριον τῆς ῾Υπακοῆς

Χαίροις ἐν Κυρίῳ, τέκνον τοῦ ἐπουρανίου Πατρός.

Μοῦ γράφεις, παιδί μου, διὰ τὸν λογισμὸν ἐναντίον τοῦ Γέροντος. Αὐτὸν τὸν λογισμόν σου πολὺ νὰ τὸν φοβῆσαι· νὰ τὸν ἀποφεύγῃς ὡς ὄφιν φαρμακερόν. Καθότι ἔχει ἰσχὺν τρομερὰν εἰς τὴν γενεάν μας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ τέχνη τοῦ Πονηροῦ. Φέρνει λογισμοὺς ἐναντίον τοῦ Γέροντος διὰ νὰ σὲ ἀποστήσῃ ἀπὸ τὴν χάριν ποὺ σὲ σκεπάζει, νὰ σὲ κάμῃ ὑπεύθυνον, καὶ κατόπιν νὰ σὲ μαστίζῃ ἀσπλάγχνως. Λοιπὸν φύλαξε τὸν λόγον μου καὶ μὴ ἀφήσῃς ποτὲ λογισμὸν οἱονδήποτε ἐναντίον τοῦ πνευματικοῦ σου Πατρὸς νὰ ἐμφωλεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου. Νὰ τὸν ἀποβάλλῃς εὐθὺς ὡς ὄφιν φαρμακερὸν.

῾Επίσης διὰ τὸ βιβλίον ὅπου ἐζήτησες· κἂν καὶ

πρόκειται νὰ σωθῆς μὲ αὐτό, μὴν τὸ λάβης χωρὶς εὐλογίαν. Διότι, χωρὶς νὰ ἀρωτήσης, μοιχεία σοι λογίζεται κοντὰ εἰς τὸν Θεόν. Τόσον φύλαξε ἀκρίβειαν εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα, ὥστε χωρὶς τὴν εὐλογίαν τοῦ πνευματικοῦ σου Πατρὸς μήτε νὰ εὐχηθῆς, μήτε νὰ ἐλεήσης, μήτε τι ἄλλο καλὸν εὔλογον νὰ ποιήσης.

Ἄκουσον ὅτι καὶ ὁ Σαοὺλ ὅπου τὸν ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πᾶσαν φυλὴν Ἰσραὴλ καὶ τὸν ἔχρισεν Βασιλέα· ἀλλά, διότι δὲν ἔκαμε τελείαν ὑπακοὴν εἰς τὸν Σαμουὴλ καὶ ἐκράτησε τὰ καλὰ διὰ τὴν θυσίαν, τὸν ἐξωλόθρευσεν ὁ Θεός, λέγοντος τοῦ Προφήτου· “Κρείσσων ὑπακοὴ ὑπὲρ θυσίαν καθαράν”.

Ὄντως μέγα κατὰ ἀλήθειαν τὸ μυστήριον τῆς ὑπακοῆς.

Ἀφοῦ ὁ γλυκὺς ἡμῶν Ἰησοῦς πρῶτος τὸν δρόμον ἐχάραξε καὶ τύπος ἐγένετο εἰς ἡμᾶς, πόσον μᾶλλον ἡμεῖς χρεωστοῦμεν ὀπίσω Του νὰ βαδίσωμεν;

Εἴθε νὰ ἤμην, τέκνον μου,καὶ ἐγὼ ἀναμέσον ὑμῶν, ἐξασκῶν τὴν ποθητήν μου ἐν ἀληθείᾳ ὑπακοήν.

Καθότι ὁμολογῶ εἰλικρινῶς μεθ᾽ ὅλης ἰσχύος, ἐν πλήρει ἐπιγνώσει, ὅτι ἄλλη ὁδὸς σωτηρίας δὲν εἶναι, ἀπέχουσα ἀπὸ κάθε πλάνην καὶ ἐνέργειαν τοῦ ἐχθροῦ, ὡς αὐτή. Καὶ εἴ τις ἐπιθυμεῖ ἀληθῶς νὰ σωθῇ καὶ νὰ εὕρῃ συντόμως τὸν γλυκὺν Ἰησοῦν ὀφείλει νὰ κάμνῃ ὑπακοήν. Καὶ μὲ τόσην ἀγάπην ὀφείλει νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸν Γέροντα ὡς νὰ βλέπῃ τύπον Χριστοῦ.

Κράτει λοιπόν, παιδί μου, στερεὰ τὴν πανοπλίαν,

ἣν ἔλαβες, καὶ κραταιῶς ἀγωνίζου· τείνων τὰ βέλη εὐτόνως πρὸς τοὺς ἐχθρούς· εἰς ἕνα σκοπὸν ἀποβλέπων καὶ τὴν βολίδα ἐκπέμπων· εἰς τὸ νὰ μὴν παρακούσης ποτὲ τοῦ πνευματικοῦ σου Πατρός. Καθότι, ἐὰν διὰ σοῦ λυπηθῇ ὁ Θεός, ἔχεις τὸν Γέροντα πρεσβευτὴν νὰ ἐκλιπαρήσῃ Αὐτὸν περί σοῦ· εἰ δὲ καὶ τοῦτον λυπήσης, ποῖος λοιπὸν δι᾽ ἐσὲ θὰ ἐξιλεώσῃ τὸν Κύριον;

Ἀγωνίζου κατὰ δύναμιν νὰ ἐλαφρύνης τὸ φορτίον τοῦ Γέροντός σου, διὰ νὰ ἔχης ἐλάφρωσιν καὶ ὑπομονὴν εἰς τὰς θλίψεις σου. Ἔγνωκα γὰρ διὰ τῆς ἐμῆς πείρας πόσην εὐθύνην καὶ πόσον βάρος ἀναλαμβάνει ὁ Γέροντας· καὶ πόσα πάσχει, ἕως ὅτου ἐξ ἀναξίου ἀξίαν ποιήσῃ μίαν ψυχὴν καὶ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸν Παράδεισον· μάλιστα, ἐὰν τύχῃ φύσεως σκληρᾶς.

Διότι ὁ Γέροντας, διὰ κάθε μίαν ψυχὴν ποὺ ἀναλαμβάνει, μία βαρυτάτη ἅλυσος περιτίθεται εἰς τὸν τράχηλόν του. Καὶ χρήζει πολλῶν καὶ ἁγίων εὐχῶν νὰ ἐλαφρύνῃ τὸ βάρος. Χρήζει ἀγάπης πολλῆς καὶ ἀνοθεύτου· ὄχι παρακοῆς καὶ ἀντιλογίας. Χρήζει νὰ στάζουν τὰ χείλη τῶν ὑποτακτικῶν του εὐλάβειαν καὶ χάριν· ὄχι χολὴν καὶ πικρίαν, φιλονεικίας καὶ ἔριδας.

Διότι ὁ κάθε λόγος ὁ σκληρὸς ποὺ θὰ εἰπῆτε ἐν καιρῷ πειρασμοῦ εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ προέρχεται ἐκ τοῦ ὄφεως διαβόλου, ὡς δηλητήριον ποτίζει τὴν ψυχήν του· καὶ ὡς ἄνθος μαραίνεται, εὐθὺς ὅπου τὸ κτυπᾷ τὸ χαλάζι. Καὶ πλέον μήτε διὰ τὸν ἑαυτόν του δὲν ἐξαρκεῖ νὰ προσευχηθῇ μέχρι νὰ παρέλθῃ ὁ πόνος.

Ἐνῶ, ὅταν οἱ ὑποτακτικοὶ κατὰ πάντα ὑπακούουν, τότε καὶ ὁ Γέροντας εὐθυδρομεῖ, αἴρεται εἰς ὕψος· εὔχεται θερμῶς, φωτίζεται περισσῶς, ὁμιλεῖ συνετῶς, συμβουλεύει εὐτάκτως· λαμβάνει προσθήκην χάριτος καὶ γίνεται κρουνὸς ἀείρροος νέμων εἰς ἕκαστον τὴν θείαν χάριν, οἵαν λαμβάνει παρὰ Κυρίου.

Ὅθεν, παιδί μου, ἐὰν θέλῃς συντόμως καὶ χωρὶς κόπον πολὺν νὰ προκόψῃς, μάθε νὰ παραιτῆσαι ἀπὸ κάθε γνώμην ᾽δικήν σου διὰ νὰ μὴν σοῦ γίνεται θέλημα. Τὸ αὐτί σου νὰ εἶναι εἰς τὸ στόμα τοῦ Γέροντος καὶ ὅ,τι σὲ λέγει νὰ τὸ δέχεσαι ὡς ἀπὸ στόμα Θεοῦ· νὰ τὸ πράττῃς χωρὶς δισταγμόν· καὶ θὰ ἔχῃς πάντα εἰρήνην. Καὶ πάντα νὰ ἐνθυμῆσαι ὅτι ἡ ὑπακοὴ ἢ ἡ παρακοή σου δὲν σταματᾷ εἰς τὸν Γέροντα, ἀλλὰ δι᾽ αὐτοῦ ἀνατρέχει εἰς τὸν Θεόν.

Μὴ κρύψῃς ποτὲ λογισμὸν ἀπὸ τοῦ Γέροντός σου καὶ μὴ ἀλλοιώσῃς τοὺς λόγους σου ἐξομολογούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Λέγε εὐθέως τοὺς λογισμούς σου, καὶ εὐθὺς ἀναπαύεται ἡ καρδία σου.

Σύντριψον τὸν αὐχένα σου ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ὑπακοῆς καὶ κολλήθητι εἰς τὴν ἀναπνοὴν τοῦ Γέροντός σου. Μόλις ἐβγαίνει ὁ λόγος ἀπὸ τὸ στόμα του εὐθὺς νὰ τὸν ἁρπάζῃς· νὰ κάμῃς πτερά, νὰ πετᾷς, νὰ τὸν τελειώνῃς, χωρὶς νὰ ἐξετάζῃς καλῶς ἢ κακῶς.

Κάμε ἀδιάκριτα καὶ τυφλὰ ὅ,τι σὲ προστάζει αὐτὸς ποὺ ἔχει τὴν εὐθύνην, διὰ νὰ εἶσαι σὺ ἀνεύθυνος εἰς τὰς πράξεις σου. Ὅστις προστάζει θὰ ἀπολογηθῇ, ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς ἐπρόσταξεν. Σὺ θὰ ἀπολογηθῇς, ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς ὑπήκουσες.

Δὲν εἶναι ὑπακοὴ νὰ κάμῃς αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐντολήν, ὅπου σὲ ἐπρόσταξαν, καὶ ἀπὸ μέσα νὰ ἔχῃς ἀντιρρήσεις. Ὑπακοὴ εἶναι νὰ ὑποτάξῃς τὸ φρόνημα τῆς ψυχῆς, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇς ἀπὸ τὸν κακὸν ἑαυτόν σου.

Ὑπακοὴ εἶναι νὰ γίνῃς δοῦλος, διὰ νὰ γίνῃς ἐλεύθερος. Ἀγόρασε μὲ τίμημα μικρὸν τὴν ἐλευθερίαν σου. Γίνου ἀνεύθυνος καὶ χαρούμενος.

Καὶ μὴν ἀκοῦς τὸν λογισμόν σου αὐτόν, ὅπου στὲς δύσκολες ὧρες σὲ συμβουλεύει, νὰ ἀναχωρήσῃς τοῦ Μοναστηρίου σου.

Γνώριζε καλῶς ὅτι ὁ μὴ ὑποτασσόμενος ἑνὶ ὑποτάσσεται πολλοῖς· καὶ ἐν τέλει ἀνυπότακτος μένει.

ΙΕ'

– Λοιπόν, δὲν μὲ ἀκοῦς νὰ γυρίσης ὀπίσω;

Εἶπεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδάμ: "Καὶ τίς ἀνήγγειλέ σοι ὅτι γυμνὸς εἶ; Ἢ μήπως ἔφαγες ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ὁποίου σοὶ ἔδωκα ἐντολὴν νὰ μὴν φάγης";

Κἀγὼ σοι λέγω· – Ποῖος σοῦ ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν ὅλα αὐτὰ ὅπου γράφεις; Ἢ μήπως ἤνοιξας θύραν εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ εἰσελθὼν μὲ ὅλην αὐτοῦ τὴν παρεμβολὴν ἐταπείνωσε τὴν ψυχήν σου;

Αὐτὰ ποὺ λογίζεσαι τώρα, παιδί μου, ὤφειλες νὰ τὰ λογισθῇς προτοῦ νὰ φορέσης τὸ ἅγιον ἔνδυμα. Τώρα ποὺ ἐνεδύθης τῶν Ἀγγέλων τὸ Σχῆμα καὶ ἐσφράγισεν ὁ Χριστὸς ὅσα τὸν ὑπεσχέθης δὲν ἔχουσι πλέον θέσιν οὐδόλως. Καθότι τελεσιουργηθέντος τοῦ Μυστηρίου ἐσβέσθησαν πλέον συγγενεῖς καὶ γονεῖς, καὶ τὰ πάντα.

Καὶ πρόσεχε καλῶς εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῶν λόγων μου.

Ἐὰν μετὰ ταῦτα ὀκλάσῃ καὶ ῥαθυμήσῃ ὁ μοναχὸς καὶ ἀφήσῃ χωρὶς λόγον τὸν Γέροντα ἢ τὴν Συνοδείαν, θανάσιμον ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν· ὅτι θὰ περιπέσῃ εἰς μεγάλα δεινὰ καὶ οὐκ ἐκφεύξεται δίκης. Ἐφ' ὅρου ζωῆς θὰ πληρώνῃ καὶ ἐν τέλει χρεωμένος θὰ εἶναι. Ἀρνητὴς ὑποσχέσεως θὰ λογισθῇ καὶ ἐντολῆς παραβάτης. Καθότι εἶπεν ὁ Κύριος: "Ὁ ἀγαπῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος". Καὶ πάλιν εἶπεν: "ὁ βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω οὐκ εὐθυδρομεῖ πρὸς τὴν Βασιλείαν". Καὶ πάλιν ἐπίσης: "Καλὸν τὸ μὴ εὔξασθαι ἢ εὔξασθαι καὶ μὴ ἀποδοῦναι".

Ὅταν λοιπὸν αὐτὰ ὁμιλεῖ ἀποφαντικῶς ὁ Χριστός, ὁ Διδάσκαλος, ὁ Θεὸς καὶ Πατήρ σου, ὁ κατέχων εἰς χεῖρας Αὐτοῦ τὴν πνοὴν καὶ ζωήν σου, ποίαν θέσιν ἔχουν αὐτὰ ἐσὺ ὅπου λέγεις; Ὅτι δὲν θὰ ἡσυχάσης, ὅτι θὰ σὲ τύπτῃ διαρκῶς ἡ συνείδησις διὰ τὰς ὑποχρεώσεις ποὺ ἄφησες, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ὅλα αὐτὰ ἂς τὰ σκεφθῇ ὁ Θεός, ὅπου ἔβαλεν ὅρους καὶ ὁροθέσια· ἂς δώσῃ λόγον Αὐτὸς εἰς τὸν ἑαυτόν Του, ἂν δὲν τὰ εἶπε καλά. Σὺ δὲ καὶ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ ἐνδυθέντες ἐτοῦτο τὸ ἅγιον Σχῆμα ὀφείλομεν νὰ φυλάξωμεν πάσῃ θυσίᾳ τὰς ὑποσχέσεις ὅπου Τοῦ ἐδώσαμεν, διὰ νὰ γίνωμεν κληρονόμοι τῶν ἀγαθῶν, ὅπου μᾶς ὑπεσχέθη.

Καὶ μὴ νομίσης ὅτι καὶ οἱ γονεῖς θὰ ὠφεληθοῦν τώρα, ἐὰν ἐσὺ στρέψης εἰς τὰ ὀπίσω. Μεγάλως θὰ ζημιωθῇ ἡ ψυχή των, καὶ εἰς ἀπώλειαν ἔσονται οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὡς τῷ θείῳ θελήματι ἀντιπίπτοντες.

Ἀλλὰ μήτε ἐγὼ θὰ συνεργήσω ποτὲ εἰς τὴν ἁμαρτίαν αὐτήν· μήτε τώρα συμφωνῶ εἰς τὴν λύσιν ποὺ δίδετε. Ἀλλὰ καὶ ὁ Γέροντας, ἐὰν τελικῶς βαρυνθεὶς σὲ ἀπεμπολήση, πολὺ ἀκριβὰ θὰ πληρώση αὐτὴν τὴν συγκατάβασιν.

Λοιπὸν σβῆσε εἰς τὸ παντελὲς ἀπὸ τὴν μνήμην σου τῆς πονηρίας αὐτὸ τὸ ἐνθύμημα, διὰ νὰ παύση ὁ πόλεμος τῶν λογισμῶν, νὰ εἰρηνεύση ἡ καρδία σου. Εἰ δὲ καὶ νικηθῆς καὶ γυρίσης ὄχι μόνον ἄλλην ἐπιστολὴν δὲν θὰ σοῦ γράψω, ἀλλὰ καὶ θὰ σὲ σβήσω παντάπασιν ἀπὸ τὴν καρδίαν μου. Πλέον τούτου νὰ πράξω δὲν ἠμπορῶ ἐφ᾿ ὅσον βλέπω ὅτι, ἐνῷ ἐννοεῖς πὼς εἶναι πειρασμὸς καὶ διάβολος, ἐσὺ ἐπιμένεις νὰ τὸν ἀκούης. Λοιπὸν τί νὰ γράφω τὰ περιπλέον;

Πλὴν ἄκουσόν μου, ἐν ὅσῳ εἶναι καιρός. Διότι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐν γνώσει ὑποχωρῇ εἰς τὸν πειρασμόν, κατόπιν ἔρχεται καιρὸς ὅπου δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ἀκούση τὸ ὑγιὲς καὶ ὠφέλιμον· καθότι ἐχάλασεν ἤδη ἡ ἀκοὴ τῆς ψυχῆς του. Καὶ γίνεται μετὰ ταῦτα καταφρονητὴς,πορευόμενος εἰς ἀπώλειαν.

Δὲν βλέπεις ὅτι ὁ Κύριος πρὸς ὅλους ὁμιλῶν ἐν τέλει κατέληγεν "ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω";

Ὅθεν ἄφες κατὰ μέρος τοὺς λογισμούς σου αὐτοὺς καὶ στήριξον τὴν διάνοιάν σου "πνεύματι ἡγεμονικῷ".

Ἐσὺ βάρος δὲν ἔχεις εἰς τίποτε ἐξ ὅσων ἄφησες πίσω, ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ τῶν οἰκείων σου. Ἔχει δι᾿ ὅλα πρόνοιαν καὶ φροντίδα Ἐκεῖνος ὅπου ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ μεριμνᾷ δι᾿ ὅλους.

Καὶ ἄκουσον ἕνα θαυμαστὸν γεγονὸς ὅπου ἔγινεν ἐδῶ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἴσως ἕως τώρα δὲν τὸ ἔχεις ἀκούσει.

Ἔτυχε κάποιος εἰς τὰς ἡμέρας μας ἐδῶ εἰς τὰ Κατουνάκια, ὅπου ἐγὼ δὲν τὸν πρόφθασα, διότι πρὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχεν ἀποθάνει. Αὐτὸς ἦτον ὑποτακτικὸς εἰς ἕνα Γέροντα τυφλόν. Λοιπὸν μίαν ἡμέραν ἦλθεν ἕνας πτωχὸς κοσμικός, περαστικὸς ἀπὸ τὸ Κελλίον του. Καὶ τὸν ἐρωτᾷ ὁ νέος μοναχός·

- Πόθεν εἶσαι;

Καὶ ἦτον χωριανός του.

Λοιπὸν δὲν τοῦ ἔδωκε γνωριμίαν, μόνον τοῦ εἶπε τὶ κάμνει ὁ δεῖνα - διὰ τὸν πατέρα του. Τὸν λέγει ὁ ξένος, ὅτι αὐτὸς ἀπέθανε καὶ ἄφησε τὴν γυναῖκα του καὶ τρία κορίτσια εἰς τοὺς δρόμους ὀρφανὰ καὶ πτωχά. Εἶχαν καὶ ἕναν υἱόν, λέγει, ὅπου ἔφυγεν ἀπὸ χρόνια καὶ δὲν γνωρίζουν τὶ ἔγινε.

Λοιπὸν εὐθὺς ὡς ἀπὸ κεραυνοῦ ἐπλήγη ὁ μοναχός. Καὶ εὐθὺς τὸν προσέβαλεν ἡ πάλη τῶν λογισμῶν.

- Θὰ φύγω, λέγει εἰς τὸν Γέροντά του. Θὰ φύγω νὰ πάω νὰ τοὺς προστατεύσω!

Ζητεῖ εὐλογίαν. Δὲν τοῦ δίδει ὁ Γέροντας. Αὐτὸς συνεχῶς ἐπιμένει. Καὶ συμβουλεύων ὁ Γέρων· κλαίει δι᾿ ἑαυτόν, κλαίει καὶ δι᾿ ἐκεῖνον. Ἀλλ᾿ ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸν μεταπείση. Τέλος τὸν ἄφησεν εἰς τὸ θέλημά του, καὶ ἔφυγεν ὁ ὑποτακτικός.

Ἀφοῦ ἐβγῆκεν ἔξω τοῦ Ὄρους ἐκάθισε νὰ συνέλ-

θη ὑπὸ μίαν δενδροσκιάν.

Καὶ ἔφθασεν ἐκεῖ κατὰ συγκυρίαν ἱδρωμένος καὶ ἕτερος μοναχός· ἐκάθισε καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὴν ἰδίαν σκιάν. Καὶ ἤρχισεν ὁ φανεὶς νὰ τὸν λέγῃ:

- Σὲ βλέπω, ἀδελφέ, ταραγμένον. Δὲν μοῦ λέγεις τί ἔχεις;

-Ἄφησε, Πάτερ, τὸν λέγει· ἔπαθα μεγάλο δυστύχημα. Καὶ τὸν διηγεῖται καταλεπτῶς ὅλην τὴν ἱστορίαν του. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ὁδοιπόρος τὸν λέγει:

-Ἂν θέλῃς, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, νὰ ἀκούσῃς· στρέψε ὀπίσω εἰς τὸν Γέροντά σου καὶ ὁ Θεὸς θὰ προστατεύσῃ τὸ σπίτι σου. Σὺ ὑπηρέτει τὸν Γέροντά σου, ἀφοῦ μάλιστα εἶναι καὶ τυφλός.

Ἀλλ᾽ αὐτὸς δὲν τὸν ἤκουεν. Κυριευμένος ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς τοῦ ἐφαίνοντο ὡσεὶ λῆρος οἱ λόγοι τοῦ ἄλλου. Καί, ἀφοῦ τὸν ἔφερεν πολλὰ παραδείγματα, ὅπως τώρα ἐσένα ἐγώ, ἐσηκώθη ὁ ἀνυπάκουος μοναχὸς νὰ συνεχίσῃ τὸν δρόμον του πρὸς τὸν κόσμον. Ὁ δὲ φανεὶς ἐν τέλει τοῦ λέγει·

- Λοιπὸν δὲν μὲ ἀκοῦς νὰ γυρίσῃς ὀπίσω;

-Ὄχι! ἀντιλέγει ἐκεῖνος.

-Ἔ τότε! λέγει ὁ φανείς· Ἐγὼ εἶμαι Ἄγγελος Κυρίου καὶ ἐμένα ἐπρόσταξεν ὁ Θεός, εὐθὺς ὅπου ἀπέθανεν ὁ πατὴρ σου νὰ πάω κοντά τους νὰ τοὺς φυλάγω καὶ νὰ γίνω προστάτης των. Ἀφοῦ λοιπὸν τώρα ἐσὺ πηγαίνεις ἀντὶ ἐμοῦ, καὶ ἐγὼ τοὺς ἀφήνω καὶ φεύγω, ἐφ᾽ ὅσον δὲν μὲ ἀκοῦς. Καὶ ἔγινεν

ἄφαντος ἀπ᾽ ἐμπρός του. Τότε λοιπὸν συνῆλθεν ὁ μοναχὸς καὶ ἐγύρισεν εὐθὺς εἰς τὸν Γέροντα· καὶ τὸν ηὗρε γονατιστόν, νὰ εὔχεται δι᾽ αὐτόν.

Ἐννόησες, τέκνον μου; Ἔτσι γίνεται, ὅταν ἡμεῖς ἀφήνομεν ὅλα εἰς τὸν Θεόν. Ἀφοῦ λίαν καλῶς τὰ οἰκονομεῖ Ἐκεῖνος ὡς ἀγαθὸς κυβερνήτης καὶ οὐδὲν ἐσφαλμένον κατ᾽ εὐδοκίαν Αὐτοῦ. Ἀλλὰ θέλει ὑπομονὴν νὰ ἔχῃ ἐκεῖνος ὅπου ζητεῖ νὰ σωθῇ. Εἰ δὲ καὶ ζητοῦμεν ἡμεῖς νὰ τὰ κάμνῃ ὁ Θεός, ὅπως ἀρέσουν εἰς τὴν ἰδικήν μας διάκρισιν, τότε ἀλλοίμονον εἰς τὸ χάλι μας.

Ὁ διάβολος, μὴ δυνάμενος νὰ εἰσέλθῃ ὅπου ἡ εὐλογία τῆς ὑπακοῆς καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης, παντοειδῶς πολεμεῖ νὰ ἀπομονώσῃ δι᾽ ἀποστασίας τὸν ἄνθρωπον, καὶ κατόπιν νὰ τὸν κάμῃ παίγνιον τῆς κακίας καὶ πανουργίας του. Ὅταν ὅμως ὁ φρόνιμος πείθεται εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, ὅπου γνωρίζουν τὸν δρόμον, πίπτει ὁ δαίμων ποὺ στήνει παγίδες καὶ στρέφει τὸ κακὸν εἰς τὴν κεφαλήν του.

Ἔχε λοιπόν, τώρα ὑπακοὴν στοὺς μεγαλυτέρους σου καὶ σὺν τῷ χρόνῳ θὰ γίνῃς καὶ σὺ ἔμπειρος νὰ ὠφελήσῃς τοὺς μικροτέρους. Ἐκεῖνο ὅπου τώρα δὲν ἔχεις καὶ σοῦ φαίνεται δύσκολον νὰ τὸ κατορθώσῃς, θὰ ἔλθῃ καιρὸς ποὺ θὰ τὸ κατέχῃς καὶ θὰ θαυμάζῃς πῶς τὸ ἀπέκτησες, ἀφοῦ πλέον ἐσὺ εἶχες παύσει νὰ τὸ ζητῇς. Θὰ γίνουν αὐτά, ἀρκεῖ μόνον ἐσὺ νὰ ἐμμένῃς ὑπομένων καὶ ζητῶν τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς σου. Θὰ παύσῃ καὶ ὁ θυμός, θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ εἰρήνη, θὰ εὕρῃς καὶ τὴν ἀνάλογον τῆς ἐργασίας σου ἀπάθειαν,

θὰ εὕρῃς καὶ τὴν εὐχήν. Ἀρκεῖ νὰ ζητῇς καὶ νὰ βιάζεσαι κατὰ δύναμιν. Διὰ μιᾶς δὲν γίνονται ὅλα. Καθὼς καὶ σωματικῶς δὲν ἔγινες διὰ μιᾶς ἀπὸ νήπιον ἄνδρας.

Ὅλα τώρα αὐτὰ τὰ πεσίματα σοῦ γίνονται γνωστικὰ ταπεινοφροσύνης μαθήματα. Ὥστε δὲν εἶναι νὰ λυπηθῇς, ἀλλὰ νὰ προσέχῃς· καὶ νὰ ἐνισχύεσαι εἰς τὲς συμπλοκές, ὅπου ἔρχονται ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. Καὶ τὸ μάθημα τῆς μιᾶς ἑτοιμασία διὰ τὴν ἑπομένην. Ἡ δὲ ἑτοιμασία εἶναι αὐτή: Εἰς ὅ,τι ἤθελε μοῦ συμβῇ, ἐξ ὅσων δύναται νὰ κινήσῃ ὁ δαίμων ὑπὸ τὸν οὐρανόν, ἐγὼ θέλημα δὲν θὰ στήσω, γνώμην δὲν δίδω, φιλονεικίαν δὲν κάμνω. Ἂς εἶναι στραβό, ἄς εἶναι ὅ,τι εἴδους θέλει τὸ προστασσόμενον, ὡσὰν σταυρός· ἐγὼ χωρὶς διάκρισιν νὰ τὸ κάμω· καὶ ἂς ἰδῇ ὁ Θεὸς τὴν καρδίαν μου νὰ μοῦ ἐλαφρώσῃ τὸν πόλεμον.

Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ στέκῃ ὡς ἕνας σκοπὸς καὶ νὰ περιμένῃ πόθεν θὰ τὸν κτυπήσῃ ὁ ἐχθρός. Καὶ εὐθὺς κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ μέρος νὰ γυρίζῃ τὰ ὅπλα. Καὶ ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς νὰ μὴν περιμένῃ ἀνάπαυσιν, κἂν καὶ δίδῃ πολλάκις ὁ Κύριος. Ὅμως αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ ξεθαρρεύῃ ἀλλὰ συνεχῶς ν᾽ ἀγρυπνῇ ὡς στρατιώτης ἐν ὥρᾳ τῆς μάχης. Διότι μία στιγμὴ ἀξίζει καὶ φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τόσην ὠφέλειαν, ὅσην δὲν φέρνει ὅλος ὁ χρόνος· ὡσαύτως καὶ ἡ ζημία, ἐὰν δὲν προσέξῃ ὁ ἄνθρωπος.

ΙϚ΄

Ἐνόσῳ ἀνεβαίνεις τὸν Γολγοθᾶν ἀνάγκη εἶναι νὰ πίπτῃς.

Σπλάγχνα μου τῆς ψυχῆς ἱερά, τέκνον ἀγαπητὸν ἐν Κυρίῳ· ἔλαβον μόλις ἐσήμερον τὴν ἐπιστολήν σου.

Καὶ ἰδού· πάλιν κλαίω καὶ πάλιν πενθῶ, πάλιν τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θύσω.

Ἀνάστα λοιπόν. Σοὶ δίδωμι τὴν τρέμουσαν χεῖρά μου. Μὴ θροῆσαι. Πάλιν βαστῶ σε. Κλαῦσον ἐπὶ τοῦ ὤμου μου. Πλησίον σου εἶμαι, συγκλαίω μαζί σου. Στενάζω, πονῶ, ἀλγεῖ ἡ ψυχή μου, καὶ ἡ καρδία μου πάλλει μέχρις ὅτου σὲ ἀνεβάσω εἰς τὸ Θαβώρειον. Καθότι ἐνόσῳ ἀνεβαίνεις τὸν Γολγοθᾶν, ἀνάγκη εἶναι νὰ πίπτῃς. Βαρὺς ὁ Σταυρός. Πολλάκις θὰ γονατίζῃς. Ἀλλὰ σύ, διατί ἀκοῦς τὸν πειράζοντα; Ἐν τέλει αὐτὸς θὰ ᾽βγῇ νικημένος.

Ὅμως ἰδοὺ τὸ δίκαιον ἔχει ὁ Γέροντας. Νὰ σὲ φωνήσῃ δύο φορὲς καὶ σὺ νὰ κάμῃς παρακοήν; Καὶ τίνος ἔκαμες ὑπακοὴν τὴν ὥραν ἐκείνην; Τί ἔλεγον τὴν στιγμὴν ἐκείνην οἱ λογισμοί σου;

Λοιπόν, εἴ τι καὶ ἂν ἐγένετο, δὲν θὰ ἀπελπισθῶμεν. Θὰ παρακαλέσωμεν τὸν Γέροντα νὰ μᾶς συγχωρήση καὶ θὰ κάμωμεν τὸν κανόνα μας. Μαζί σου καὶ ἐγὼ θὰ μετανοῶ. Ἐσὺ θὰ κάμης περιπλέον εἰκοσιπέντε μετάνοιες ἡμερησίως. Καὶ πρόσεχε τοῦ λοιποῦ. Βάλε πάλιν ἀρχὴν καὶ φυλάξου ἀπὸ τὴν παρακοήν. Διότι, ἅπαξ καὶ νικηθῇ εἰς ἕνα πάθος ὁ ἄνθρωπος πρέπει εἰς τὸ ἑξῆς πολὺ νὰ προσέξη ἀνταγωνιζόμενος εἰς τὸν πειρασμόν, διὰ νὰ μὴν ξαναπέση.

Ὅθεν ἀνδρίζου. Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν περιστρέψη τὰ βέλη ὁ πονηρός, ἡμεῖς θὰ τὰ στρέψωμεν εἰς τὴν ψόαν αὐτοῦ. Νὰ καταλάβη ὅτι δὲν εἶσαι μόνος. Ὅτι ἔχεις καὶ τὸν δραγάτην, ὅπου ἀγρυπνεῖ διὰ σὲ καὶ τοῦ χαλᾷ τὲς παγίδες ποὺ αὐτὸς στρώνει ὑπὸ τοὺς πόδας σου. Εὐχαρίστως ὄχι μόνον σαράντα ἀλλὰ τρὶς σαράντα θὰ νηστεύσω, θὰ ἀγρυπνήσω, θὰ συγκοπιάσω πρὸς χάριν σου. Σὺ δὲ ἀνάστα καὶ στῆθι ἀνδρείως. Λάβε ἀνδρείαν παρὰ Κυρίου καὶ μὴ φοβῆσαι τὸν κασιδιάρη, ὅπου τὸν ἐξενεύρισεν ὁ Χριστὸς καὶ εἶναι πλέον χωρὶς νεῦρα καὶ δύναμιν ὅπου εἶχε. Μόνον φαντασίας καὶ φόβους ἀνακινεῖ· μόνον λόγους θρασεῖς καὶ ἀθυρόστομους λέγει. Λάβε ἐξ ὕψους χάριν νὰ τὸν πατᾷς, καὶ ἔστω ἰσχὺς ἐν τοῖς μέλεσί σου, λέγων:

Παῦσον ἐχθρὲ νὰ μὲ πολεμῇς, ὅτι ὁ Πατήρ μου ἀγρυπνεῖ δι᾿ ἐμὲ καὶ τὰ ὑστερήματά μου βαστάζει. Δι᾿ ἐμὲ κακοπαθεῖ καὶ νηστεύει. Κἂν καὶ πέσω ἑβδομηκοντάκις ἑπτά, πάλιν ἐσὺ νικημένος θὰ εἶσαι.

Τοιαῦτα λέγων δίδε θάρρος τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ εὐθὺς μετανόει δι᾿ ὅσα ὡς ἄνθρωπος σφάλλεις. Διότι ὅλα εἶναι

τοῦ πονηροῦ· νὰ σὲ ἀπελπίζη, νὰ σὲ κάμη νὰ ἀθυμῇς· νὰ σοῦ τρυγᾷ μὲ τὴν λύπην τὸ πᾶν. Ἀλλὰ μὴν τὸν ἀκοῦς.

Καὶ τὰ γράμματα, ὅπου καθυστεροῦν καὶ ἄλλα ποὺ χάνονται αὐτὸς ἐμποδίζει. Αὐτὸς βάζει νὰ τὰ ἀνοίγουν. Αὐτὸς εἶναι ὅλων τῶν κακῶν ὁ ὑπαίτιος. Κανεὶς ἄλλος δὲν πταίει παρὰ μόνον αὐτός. Λοιπὸν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ πολεμήσωμεν ἐφ᾿ ὅρου ζωῆς. Ὄχι τοὺς ἀδελφούς, ἀλλ᾿ αὐτὸν ὅπου τοὺς κινεῖ νὰ λογίζωνται καὶ νὰ πράττουν πᾶν κακόν, φανερὸν ἢ κρυπτόν.

Λοιπόν, ἀφοῦ σὲ εἶπον ὅτι εἶμαι πλησίον σου, ὅταν θυμώνης, ὅταν εἶσαι ἕτοιμος νὰ παραφερθῇς, λέγε τοῦ ἑαυτοῦ σου: Δι᾿ ἀγάπην τοῦ Γέροντος, ὅπου θὰ κλαίη ὅταν τὸ μάθη, ἂς μὴ θυμώσω, ἂς μὴν κάμω παρακοήν. Ποῖος ὠφελήθη ποτὲ ἀπὸ τὴν παρακοήν, νὰ ὠφεληθῶ τώρα καὶ ἐγώ.

Διὰ τὸν Ἀββᾶ Δωρόθεον ποὺ ἐζήτησες, εὔκολον εἶναι νὰ βροῦμεν, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπουν νὰ βγῇ ἔξω ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐὰν εἶναι παλαιὰ τυπωμένον. Καὶ εἶναι ὁ Ἀββᾶς Δωρόθεος πολὺ κατανυκτικός, χαριέστατος, πολλὰ ψυχωφελής. Θὰ ἐρωτήσω ἂν ἐπιτρέπουν νὰ ἀγοράσω νὰ στείλω τὸν Εὐεργετινὸν ἢ τὴν Φιλοκαλίαν.

Διὰ τὸν ἀδελφόν, ὅπου ἔγραψες ὅτι πάσχει, θὰ κάμωμεν τὰς δεήσεις. Πάντως κάτι κρυπτὴ ἁμαρτία θὰ γίνεται τώρα ἢ παλαιὰ καὶ δι᾿ αὐτὸ συγχωρεῖ ὁ Θεὸς νὰ πάσχη κατὰ τὸν τρόπον αὐτόν. Πολλάκις γίνεται ἁμαρτία ὅπου δὲν γνωρίζει μήτε ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος ὅτι πράττων οὕτως ἁμαρτάνει. Καὶ πορεύεται ὡς τυφλὸς εἰς τὸ σκότος, μὴ ἔχων τὸ θάρρος νὰ

ἰδῇ ἑαυτὸν εἰς τὸ φῶς. Νὰ εἰπῇ· "ἥμαρτον Θεέ μου"!

Ὁ δὲ διάβολος, ὅσον περνᾷ ὁ καιρὸς καὶ φθάνει τὸ τέλος του, τόσον πολεμεῖ καὶ βιάζεται μὲ ἄκραν μανίαν ὅλους νὰ μᾶς κολάσῃ.

Τώρα πρὸ παντὸς τὴν Μεγάλην Σαρακοστὴν ποὺ μᾶς ἔρχεται, πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ πολλὰς ταραχὰς κινοῦν κατ' ἐπάνω μας οἱ παμμόχθηροι δαίμονες. Ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τοὺς θλίβομεν περισσῶς μὲ νηστείαν καὶ προσευχήν, γίνονται καὶ αὐτοὶ καθ' ἡμῶν ἀγριώτεροι. Φρόντισε λοιπὸν νὰ κερδίσῃς στεφάνους εἰς τὸ στάδιον αὐτὸ τῆς ἀθλήσεως. Πρέπει νὰ γίνῃς γενναιότερος. Νὰ παραταχθῇς στῆθος πρὸς στῆθος πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀσάρκους. Μὴν τοὺς φοβῆσαι.

Ἐσὺ δὲν βλέπεις εἰς κάθε εὐχήν, ὅπου λέγεις, πόσοι πίπτουν, πόσοι στρέφουν τὰ νῶτα. Ἐσὺ βλέπεις μόνον πόσον πληγώνεσαι σύ. Ἀλλὰ δέρονται καὶ αὐτοί. Καὶ αὐτοὶ ὑποφέρουν. Εἰς κάθε ὑπομονὴν ὅπου κάμνομεν, φεύγουν ἁλματωδῶς, καὶ εἰς κάθε εὐχὴν πληγώνονται σοβαρῶς. Μὴ θέλῃς λοιπὸν ἐν καιρῷ τοῦ πολέμου νὰ ρίπτῃς ἐσὺ σφαῖρες καὶ βόλια καὶ νὰ σοῦ ρίχνουν αὐτοὶ λουκούμια καὶ σοκολάτες.

Ἐνθυμεῖσαι τί ἔγραφες τότε εἰς τὴν ἀρχήν; Ἔλεγες ὅτι ἐνεδύθης τὸ Ἅγιον Σχῆμα ὡς πανοπλίαν, νὰ πολεμήσῃς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους. Λοιπὸν ἀγωνίζου νὰ συμφωνῇς μὲ τοὺς λόγους σου.

ΙΖ΄

Εἰς καιρὸν πειρασμοῦ μὴ ἀφήνῃς τὴν θέσιν σου.

Τέκνον μου συμπαθὲς μετὰ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος... Χαίρετε τὴν ἁγίαν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σήμερον τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους. Ἐχθὲς ᾿μάθαμεν ὅτι ἦλθε ὁ ταχυδρόμος, καὶ τριημερεύων τὴν νηστείαν ὁ ἀδελφὸς ἐπῆγε στὴν Δάφνην καὶ ἔλαβε τὴν ἐπιταγὴν καὶ τὴν συστημένην ἐπιστολήν. Παρακαλῶ, μὴ στέλνετε συστημένην, διότι εἶναι κόπος πολὺς νὰ πηγαίνωμεν ἀπ' ἐδῶ εἰς τὴν Δάφνην. Καί, ὡς ἔχουν τώρα τὰ πράγματα, εἶναι πολὺ τὸ ἔξοδον δι' ἡμᾶς εἰς κάθε φοράν.

Τὸ ἄνοιγμα τῶν ἐπιστολῶν ἔχει ὡς ἑξῆς: Φαίνεται ὅτι μερικοὶ νομίζουν πὼς ἐγὼ γράφω τὰ σφάλματά τους στὸν Γέροντα, ὅπου εἶναι Πνευματικός, καὶ δι' αὐτὸ ἀνοίγουν νὰ ἰδοῦν τὰ γραφόμενα. Ἀλλὰ περὶ τούτου ποσῶς δὲν ἀνησυχῶ. Μήτε ἐσεῖς νὰ ἀνησυχῆτε. Ἂς φροντίσῃ ὁ καθεὶς διὰ τὴν ψυχήν του. Διότι θὰ δώσωμεν ἕκαστος λόγον ὄχι μόνον διὰ τὰς θεμιτὰς

καὶ ἀθεμίτους πράξεις του, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγον ἀργὸν καὶ διὰ τὰς ἐννοίας, ὅπου διενοήθημεν ἐσφαλμένως.

Βάλε μετάνοιαν εἰς τὸν Γέροντα καὶ δὸς τὴν εὐχαριστίαν μου διὰ τὴν χάριν ποὺ μᾶς ἔκαμε καὶ σὲ ἔλυσε τοῦ κανόνος. Καὶ πρόσεχε, παιδάκι μου, στὸ ἑξῆς, διότι ἔχουν ὀδύνην τὰ σφάλματα καὶ εἶναι κόπος νὰ κανονίζεσαι. Νὰ σοῦ ὁμιλῇ ὁ Γέροντας καὶ σὺ νὰ μὴν πηγαίνῃς ἢ νὰ μὴν ἀποκρίνεσαι εἶναι δεινὴ καταφρόνησις. Τοῦτο δὲν δικαιολογεῖται εἰς ἕναν, ὅπου αὔριον μέλει νὰ ἰδῇ πάλιν τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός του. Αὐτὸ μόνον ἐκεῖνος ἠμποροῦσε νὰ τὸ κάμῃ ὅπου εἶναι ἀποφασισμένος καὶ ἕτοιμος νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ πλησίον του, καὶ πλέον νὰ μὴν τὸν ἰδῇ. Ἀλλέως, αὐτὸς ὅπου μένει, μὲ ποῖον πρόσωπον θὰ ἀντικρύσῃ πάλιν τὸν πνευματικὸν του Πατέρα; Πῶς θὰ τοῦ ὁμιλήσῃ, θὰ ζητήσῃ τὴν εὐλογίαν του;

Πρόσεχε παιδί μου, διότι αὐτὸ εἶναι ἐγωϊσμὸς σκληρὸς καὶ ἀταπείνωτον φρόνημα. Ὅταν συμβαίνῃ ὡς ἄνθρωπος νὰ εἶσαι κουρασμένος ἢ ἀσθενὴς ἢ σὲ βαρύνῃ τὸ διακόνημα, εἰπέ το τοῦ Γέροντος μὲ ταπείνωσιν. Κάμε ἐξήγησιν ἄδολον μὲ εὐθεῖαν συνείδησιν. Καὶ αὐτὸς γνωρίζει νὰ κάμῃ τὴν συγκατάβασιν. Γνωρίζει κατὰ καιρὸν νὰ σοῦ ἐλαφρύνῃ τὸ βάρος, διὰ νὰ μὴ κολοβώνεται ὁ κόπος σου καὶ ζημιώνεσαι ἀντὶς δι᾿ ὠφέλειαν.

Ὅμως μάθε νὰ ὑπακούῃς ἀπροφασίστως μέ χωρὶς ἀνταλλάγματα. Καὶ μὴ χρεώνῃς μὲ οἰκονομίες καὶ συγκαταβάσεις τὸν Γέροντα· διότι εἰς τὸ τέλος, ἐδῶ ἢ ἐκεῖ, τὰ ἔξοδα ὅλων αὐτῶν τῶν "οἰκονομιῶν" ἐσὺ θὰ

τὰ πληρώσῃς. Μὴ βαρύνῃς δι᾿ ἀσήμαντα πράγματα τὸν λογαριασμὸν τῆς ψυχῆς σου.

Καὶ τώρα ὅπου ἐνικήθης καὶ ἔπεσες μίαν φορὰν ἔσο ἄγρυπνος τοῦ λοιποῦ εἰς τοῦτο τὸ πάθος. Διότι ὁ πειρασμὸς πάντοτε στέκει στὸ πλάϊ· καὶ εἰς ὅποιον πόλεμον ἐνικήθη μίαν φορὰν -κἂν καὶ ἑκατὸν ἔτη παρέλθουν- μόλις ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, ὅπου ἐνικήθη τὸ ἅπαξ, εὐθὺς τὸν ρίχνει καὶ πάλιν.

Διὰ τοῦτο λέγω ἐσένα καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφούς, ὅτι εἰς κάθε πόλεμον τοῦ ἐχθροῦ πρέπει νὰ ᾿ βγῇς νικητής. Ἢ νὰ ἀποθάνῃς εἰς τὸν ἀγῶνα· ἢ μὲ τὸν Θεὸν νὰ νικήσῃς. Ἄλλος δρόμος δὲν εἶναι.

Εἰς καιρὸν πειρασμοῦ μὴ ἀφήνῃς τὴν θέσιν σου· μὴ λιποτακτήσῃς· μὴ θελήσῃς νὰ δείξῃς τοῦ ἑτέρου τὸ σφάλμα· μὴ ζητήσῃς τὸ δίκαιον· ἀλλὰ σιωπῶν μέχρι θανάτου πάρελθε τὸν πειρασμὸν καὶ τὴν ταραχήν.

Καί, ἀφοῦ περάσῃ ὁ πειρασμὸς καὶ γίνῃ τελεία εἰρήνη -κἂν Γέροντας εἶσαι, κἂν ὑποτακτικὸς- τότε δεῖξε ἀπαθῶς τὴν ζημίαν καὶ τὴν ὠφέλειαν. Καὶ οὕτως οἰκοδομεῖται ἡ ἀρετή.

Ὅλοι οἱ πειρασμοὶ καὶ αἱ θλίψεις θέλουν ὑπομονήν, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ νίκη τους. Σημείωσον τὰ ὀνόματα τῶν ὑπομεινάντων ἕως θανάτου ἐν καιρῷ πειρασμοῦ, ὅπου γίνεται εἰς τὸ στόμα τὸ-σάλιο τους αἷμα διὰ νὰ μὴν ὁμιλήσουν. Αὐτοὺς νὰ τοὺς ἔχῃς εἰς μεγάλην εὐλάβειαν καὶ νὰ τοὺς τιμᾷς ὡς Μάρτυρας, ὡς Ὁμολογητάς. Τοιούτους, ἐγὼ ἀγαπῶ, τοιούτους φιλῶ, καὶ

δι᾿ αὐτοὺς ὀφείλω νὰ χύνω κάθε ἡμέραν καὶ τὴν τελευταίαν ρανίδα μου ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ. Καθότι τὸν βλέπεις ὅτι ὑπομένων προτιμᾷ μυρίους θανάτους, πάρεξ νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ στόμα του λόγον ψυχρόν. Καί, ὁπόταν τὸν πνίγουν οἱ ἄνθρωποι, τὸν πνίγει τὸ δίκαιον, τὸν πνίγει καὶ ὁ ἔσωθεν λογισμός· καὶ αὐτὸς μαχόμενος ἀτονεῖ καὶ πίπτει ὡσεὶ νεκρός· καὶ ἔτι μάχεται νοερῶς μὲ τὸν πειρασμὸν καὶ παίρνει ὅλα τὰ βάρη ἐπάνω τοῦ πονῶν καὶ στενάζων ὡς ἐπταικώς.

Λοιπὸν οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμῶ καὶ τόσον πολὺ ἀγαπῶ, ὅσον νὰ ἀκούω ὅτι κάμνετε ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμούς.

Καθότι ὁ Θεός, ὡς Ὂν αὐτοδόξαστον, δὲν χρῄζει τῆς ἐργασίας τοῦ ἀνθρώπου. Χαίρει ὅμως καὶ ἀγαπᾷ, ὅταν διὰ τὴν ἀγάπην Του μαρτυροῦμεν καὶ πάσχωμεν. Δι᾿ αὐτὸ καὶ μᾶς στεφανώνει ὡς ἀθλητάς, μᾶς χαρίζει πλουσίως τὴν χάριν Του.

Ἤθελα νὰ κάμω τρεῖς λόγους, ἢ καὶ βιβλία, ὅπου τὸ ἕνα νὰ περιέχῃ μόνον αὐτό: Ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μηδέν· καὶ διαρκῶς νὰ φωνάζω ὅτι εἶμαι μηδέν. Τὸ ἄλλο νὰ γράφῃ: Ὅτι τὰ πάντα ἐν πᾶσι καὶ ἐπὶ πᾶσι εἶναι ὁ Θεὸς αὐτοδόξαστος. Καὶ τὸ τρίτον: Ἔχε εἰς ὅλα ὑπομονὴν ἕως θανάτου. Κἂν εἶσαι νέος, κἂν ᾿γήρασες, κἂν ἠγωνίσθης χρόνους πολλούς, ἐὰν δὲν κάμῃς ὑπομονὴν μέχρι νὰ ᾿βγῇ ἡ ψυχή σου, ὡς ράκος λογίζονται τὰ ἔργα σου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Λοιπὸν γνῶθι σαυτὸν ὅτι εἶσαι μηδέν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὕπαρξίς σου· μηδέν. Ἡ καταγωγή σου εἶναι ὁ πηλός, καὶ ἡ ζωτικὴ δύναμίς σου εἶναι ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ. Ὅλα

λοιπὸν εἶναι τοῦ Θεοῦ. Γνῶθι σ᾿ αὐτὸν ὅτι εἶσαι μηδὲν καὶ ἔχε ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμούς, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇς ἐξ αὐτῶν, καὶ νὰ γίνῃς θεὸς κατὰ χάριν· διότι εἶσαι ἡ πνοή, τὸ ἐμφύσημα τοῦ Θεοῦ.

Φώναζε λοιπὸν συχνὰ τὸν Πατέρα σου ὅπου τὸν ἔχεις πάντα πλησίον σου καὶ δὲν ἀπουσιάζει ποτέ. Εἶναι πλησιέστερος καὶ ἀπὸ τὴν ροπὴν τοῦ νοός σου· εἶναι εἰς τὴν πνοήν, εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὸν λόγον σου. Θεὸς τὸ πᾶν περιέχει. Ἐν αὐτῷ ζῶμεν· εἰς τὴν ἀγκάλην του βασταζόμεθα· ἄθλιοι καὶ ἀνόητοι εἴμεθα. Ὁ Πατὴρ σου εἶναι παρών· σὲ βλέπει διαπαντός· ἐσὺ διατί δὲν τὸν βλέπεις; Διατί ἁμαρτάνεις; Διατί παρακούεις; Διατί λυπεῖς τὸν Ζωοδότην; Ἐνῶ Αὐτὸς σὲ βλέπει, λυπεῖται, καὶ παραβλέπει· διότι εἶσαι τυφλός. Παρακάλει Αὐτόν, ὑπομένων τοὺς πειρασμοὺς ποὺ σοῦ στέλνει καὶ θὰ ἀνοίξουν τὰ μάτια σου νὰ ἰδῇς Αὐτόν, καὶ τότε μὲ τὸν Ἰὼβ θὰ φωνάξῃς: "Ἀκοὴν ἤκουόν Σου τὸ πρότερον νυνὶ δὲ ἑώρακά Σε καὶ ἐφαύλισα ἐμαυτόν, ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν!".

ΙΗ΄

Καὶ πάλιν ἠγέρθην καὶ συνεκρότησα μάχην μὲ ὅλα τὰ πνεύματα.

Αὐτὸ ποὺ σοῦ ἔγινε τέκνον μου, δεικνύει ὅτι ἔχεις κενοδοξίαν πολλήν. Ἔχεις διὰ τὸν ἑαυτόν σου μεγάλην ἰδέαν. Καὶ δι᾿ αὐτὸ δὲν ἔχεις πνεῦμα συγκαταβάσεως, ταπεινοφροσύνης. Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι πλέον δὲν θὰ πταίσῃς, δὲν θὰ κάμῃς παρακοήν, δὲν θὰ λάβῃς ἀλλοίωσιν, ἀλλὰ θὰ ζήσῃς εἰς τὸ ἑξῆς ἀναλλοίωτον βίον, ὅπου δὲν εἶναι τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων νὰ τὸ ἔχουσι τοῦτο.

Καὶ ἤδη ἐλέχθη σοι ὅτι νοσεῖς ἀγνωσίαν πολλήν, ὅπερ τίκτει τὴν ἔπαρσιν. Λοιπὸν πρόσεχε, τέκνον μου, καὶ φεῦγε τὴν ἄγνοιαν, τὴν μητέρα πάσης κακίας. Ἡ ἄγνοια τοῦ καλοῦ εἶναι σκότος ψυχῆς. Καὶ ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν συμμαχήσῃ μὲ τὸν Χριστόν, ὅπου εἶναι τὸ Φῶς, δὲν ἠμπορεῖ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τοῦ σκότους, τὸν Διάβολον.

Ἰδού, ἐπὶ τοῦ Κυρίου μου μάρτυρος, τοῦ ἀπολοῦντος τοὺς ψεύστας μετὰ τοῦ ψεύδους· εἰκοσιπέντε ἔτη

καὶ πλέον ἐν κόσμῳ ἔχω ὅπου μανιωδῶς καὶ αἱματηρῶς παλαίω τοῖς δαίμοσιν. Ἐκατέβην εἰς τὸν βυθὸν τοῦ πελάγους, γυμνὸς αὐταρεσκείας καὶ ἰδίου θελήματος, διὰ νὰ εὕρω τὸν Πολύτιμον Μαργαρίτην. Ἐχειρωσάμην τὸν ἴδιον Σατανᾶν σὺν πάσῃ στρατείᾳ, ἐπιστήμῃ, καὶ τέχνῃ αὐτοῦ. Καὶ διὰ ταπεινώσεως πεδήσας αὐτὸν ἐρωτῶ· – Διατὶ ἔχεις τόσην μανίαν εἰς ἡμᾶς καὶ μᾶς πολεμεῖς μὲ τόσον θυμόν; Καὶ μὲ λέγει· – Διὰ νὰ ἔχω συντρόφους πολλοὺς εἰς τὸν Ἅδην καὶ νὰ καυχῶμαι εἰς τὸν Ναζωραῖον ὅτι δὲν εἶμαι ὁ μόνος παραβάτης ἐγώ, ἀλλ᾿ ἰδοὺ πόσοι ἄλλοι εἶναι μαζί μου!

Καὶ πάλιν ἀνέβην εἰς οὐρανοὺς διὰ χάριτος καὶ πνευματικῆς θεωρίας καὶ εἶδον ἀπόρρητα κάλλη τοῦ Παραδείσου, οἷα ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Καὶ μετὰ ταῦτα πάντα ἐπήρθη ἡ χάρις κατὰ μικρὸν καὶ παραμικρὸν οἱ πόδες μου ἐσαλεύθησαν. Καὶ ἔπεσα εἰς ὀλίγην ἀμέλειαν, καὶ ἠχμαλώτευσέ με ὁ ὕπνος καὶ πολλὰ ἀγαθὰ μὲ ὑστέρησε. Καὶ πάλιν μετ᾿ ὀλίγον ἠγέρθην καὶ συνεκρότησα πόλεμον καὶ μάχην αἱματηράν· καὶ νικήσας πάλιν κατέπεσα εἰς τὸν νυσταγμόν. Καὶ πάλιν ἡ μητέρα πάσης κακίας ἀμέλεια μοῦ ἤσθιεν τὰ ὀστᾶ. Πλὴν καὶ πάλιν ἠγέρθην καὶ συνεκρότησα μάχην μὲ ὅλα τὰ πνεύματα.

Ὀκτὼ ἔτη εἰς τὴν ἀρχὴν ἐμαχησάμην μὲ τὰ πάθη τὰ σαρκικά. Δὲν ἐκοιμήθην ἐπὶ πλευρόν, ἀλλὰ ὄρθιος στὴν γωνία ἢ ἐπὶ σκαμνίου καθήμενος. Ἐδερόμην δὶς καὶ τρὶς τὴν ἡμέραν οἰμώζων καὶ κλαίων, νὰ μὲ λυπηθῇ ὁ Θεός, νὰ πάρῃ τὸν πόλεμον. Μέχρις ὅτου

ἠλέησέ με ὁ Πανοικτίρμων καὶ ἦρε τὴν μανίαν τοῦ Σατανᾶ. Καὶ νῦν τὰ ἄπειρά μου παθήματα ὡς ἐν συντόμῳ σκιαγραφῶ, ρανίδα μίαν ἀπὸ τὸ πέλαγος δίδω σε.

Εἰς ὅλας τὰς νύκτας τάγματα δαίμονες μὲ ξύλα, τσεκούρια, καὶ ὅ,τι ἄλλο φθοροποιὸν, μανιωδῶς ἐβασάνιζαν εἰς ὅλα χρόνια ὀκτώ. Ἄλλος τὰ μικρά μου τότε γενάκια, ἄλλος τὰ μαλλιά, τὰ πόδια, τὰ χέρια, πᾶν εἶδος κακοῦ καὶ βασάνων. Ὅλοι ἐφώναζαν: Πνῖξτε τον! Σκότωμα! Καὶ μόνον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας μας ἐγίνοντο ἄφαντοι, καὶ ἡ ἰσχύς των ὡς καπνὸς διελύετο. Τέλος ἠλέησέ με ὁ Κύριος καὶ ἐξήγαγέ με ἀπὸ βυθοῦ καὶ λάκκου ταλαιπωρίας.

Καὶ νῦν, τέκνον μου, γίνομαι ἄφρων ἐξαγγέλλων σοι ταῦτα, ἀλλὰ νομίζων ὅτι θὰ προξενήσω ὠφέλειαν εἶπον καὶ ἐξακολουθῶ νὰ σοὶ λέγω τὰ νῦν.

Τώρα λοιπόν, ὅπου ἀπὸ νέος ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ ἐγήρασα ὡς νὰ ἤμην ἑκατοντούτης ἀπὸ τὰ βάσανα τῶν πολλῶν ἀλλοιώσεων· πρῶτον διὰ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν μου, ὡς εἶδες ἀπὸ αὐτὸ ποὺ σοῦ ἔστειλα, πορίζω τὸν ἄρτον μου ἐν ἱδρῶτι. Ἔρχονται ἀπὸ διαφόρους Μονὰς ἢ Σκήτας τοῦ Ὄρους καί, θείᾳ χάριτι, λέγομεν τὰ χορηγούμενα παρὰ τοῦ Κυρίου.

Ἐργάζομαι νοερῶς καὶ πληρῶ ἀνελλιπῶς τὰ μοναχικά μου καθήκοντα. Καὶ τὰς νύκτας ἐπ᾽ ἀρκετόν, ἀφοῦ ὁ νοῦς κουρασθῇ εἰς τὴν εὐχήν, γράφω οὐκ ὀλίγας ἐπιστολάς, ὅπου πολλαχῶς οἱ Χριστιανοὶ μοῦ ζητοῦσιν ὠφέλειαν. Καὶ κατόπιν ὅλων ὧν ἤκουσας

πίπτω εἰς ἀπόγνωσιν ὅτι δὲν πράττω τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μου·

- Ἀρά γε λέγων καὶ κλαίων: Ποῖος γινώσκει ἂν αὐτὸ ποὺ κάμνω εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὸν Κύριόν μου ἢ μήτοι πλανῶμαι, καὶ ἄλλους κηρύττων αὐτὸς ἀδόκιμος μένω; Ἄδηλον γὰρ εἰς ἐμὲ τὸ θεῖον τοῦ Κυρίου μου θέλημα. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Παντοκράτορος· ἢ τίς ὑποστήσεται ἐναντίον Αὐτοῦ, ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃ;

Σὺ λοιπὸν τέκνον μου, διὰ μίαν παρακοὴν ἔρριψες ὅλα τὰ ὅπλα; Διὰ τὸν λόγον ἑνὸς δαίμονος παραιτεῖσαι τῆς μάχης; Καὶ ποῦ εἶδες ἐσὺ τὸν χειμῶνα; Ποῦ χιονοθύελλες; Ποῦ τάγματα καὶ συντάγματα δαιμόνων νὰ σὲ φοβερίζουν; Ἑνὸς δαίμονος ἀπειλὴν ἐπτοήθης; Ἀλλὰ μὴν πιστεύσῃς ποτὲ εἰς αὐτὰ ὅπου λέγει. Διότι εἶναι ἀνέκαθεν ψεύστης· καὶ δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἰσχὺν καθ᾽ ἡμῶν, εἰ μὴ μόνον ἐὰν εὑρεθῶμεν εἰς ὑπερήφανον ἀγνωσίαν. Αὐτοὶ μόνον ἀπειλοῦν καὶ φοβερίζουν ἡμᾶς, ὄχι ὅμως ὅτι ἰσχύουν. Διότι, ἂν εἰς τοὺς χοίρους δὲν εἶχαν τὴν ἐξουσίαν νὰ πᾶνε, πῶς θὰ πειράξουν ἡμᾶς χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ Κυρίου;

Λοιπὸν μάθε νὰ ἔχῃς φρόνημα ταπεινὸν καὶ μὴ φοβῆσαι ποσῶς λόγους δαιμονισμένου ἀνθρώπου. Ἔχομεν σαφῆ μαρτυρίαν τοῦ Κυρίου μας· ὅπου ἅπαξ λαλήσας ὁ δαίμων, εἰπὼν "οἴδαμεν τὶς εἶ", καίτοι εἰπὼν τὴν ἀλήθειαν, ὁ Κύριος τὸν ἐφίμωσε· δίδων παράδειγμα εἰς ἡμᾶς νὰ μὴ ἀκούωμεν λόγους δαιμονισμένων - ὅσον καὶ ἂν φαίνωνται αὐτοὶ ὅτι ἀληθεύουν. Διότι διὰ στόματος τοῦ ἀνθρώπου λαλεῖ ὁ δαίμων.

Καί, τώρα θὰ εἰπῆ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὕστερα πάλιν τὸ ψεῦδος· ἐπειδὴ ἀπ' ἀρχῆς εἶναι ψεύστης καὶ δὲν στέκει ποτὲ στὴν ἀλήθειαν. Καί, ἂν ἀφεθῆ ὁ ἄνθρωπος νὰ πιστεύη αὐτά, συντόμως θὰ γίνη χλεύη καὶ ἐμπαιγμὸς τῶν δαιμόνων.

Σύνελθε λοιπὸν καὶ ἀπόβαλε τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νοός σου. Ὁ ταπεινός, μυρίας φορὰς καὶ ἂν πέση, πάλιν ἐγείρεται καὶ νίκη ἡ πτῶσις λογίζεται. Ὁ δὲ ὑπερήφανος, εὐθὺς μὲ τὴν πτῶσιν εἰς τὸ ἁμάρτημα, πίπτει καὶ στὴν ἀπόγνωσιν· καὶ σκληρύνων δὲν θέλει πλέον νὰ ἐγερθῆ. Ἡ ἀπόγνωσις εἶναι θανάσιμος ἁμαρτία· καὶ χαίρει ἐν αὐτῆ ὑπὲρ ἅπαντα ὁ διάβολος. Διαλύεται δὲ εὐθὺς μὲ τὴν ἐξαγόρευσιν.

Καὶ λοιπόν, τέκνον μου, βιάζου εἰς πᾶν ἀγαθόν. Καὶ ἂν συνεργοῦντες εἰς τὸ καλόν, πίπτωμεν κάτω πολλάκις, ὅμως νὰ μὴ μένωμεν ἐν τῷ πτώματι· ἀλλὰ ἀνιστάμενοι νὰ ζητοῦμεν συγχώρησιν παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἐκεῖνος δέ, ἐφ' ὅσον εἶπεν εἰς τὸν μαθητὴν Του νὰ συγχωρῆ τῷ πταίοντι ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ τὴν ἡμέραν, πῶς ὁ ἴδιος νομοθέτης δὲν θὰ συγχωρήση ἡμᾶς;

Ὅθεν μὴ φοβοῦ. Ἀλλ' ὁσάκις πίπτεις ἔγειραι καὶ ζήτει διὰ τῶν Ἱερέων συγχώρησιν. Καὶ Αὐτὸς ὡς Ὑπεράγαθος δὲν σοῦ κρατεῖ κακίαν, δὲν συντηρεῖ θυμόν· "καθόσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν".

ΙΘ´

Βάζε μετάνοιαν συνεχῶς ὅταν σφάλης καὶ μὴ χάνης καιρόν.

Ἔλαβον, τέκνον μου, τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ εἶδον ἐν αὐτῆ τὴν ἀνησυχίαν σου.

Ὅμως μὴ λυπῆσαι, παιδί μου. Μὴ τόσον ἀνησυχῆς. Κἂν πάλιν ἔπεσες, πάλιν ἀνάστα. Οὐρανοδρόμος ἐκλήθης. Δὲν εἶναι, θαυμαστὸν νὰ σκοντάφτη ἐκεῖνος ποὺ τρέχει. Μόνον θέλει νὰ ἔχη ὑπομονὴν καὶ μετάνοιαν εἰς κάθε στιγμήν.

Ὅθεν βάζε μετάνοιαν συνεχῶς, ὅταν σφάλης, καὶ μὴ χάνης καιρόν. Καθότι, ὅσον ἀργεῖς νὰ ζητήσης συγχώρησιν, τόσον δίδεις ἄδειαν εἰς τὸν πονηρὸν νὰ ἁπλώνη μέσα σου ρίζες. Μὴν τὸν ἀφήνης νὰ κάμη νεῦρα εἰς βάρος σου.

Λοιπὸν μὴ ἀπελπίζεσαι πίπτων, ἀλλ' ἐγειρόμενος πρόθυμα βάζε μετάνοιαν λέγων· – Συγχώρησόν με, Χριστέ μου, ἄνθρωπος εἶμαι καὶ ἀσθενής.

Δὲν εἶναι ἐγκατάλειψις τοῦτο. Ἀλλά, ἐπειδὴ ἔχεις εἰσέτι μεγάλην ὑπερηφάνειαν κοσμικήν, κενοδοξίαν πολλήν, σὲ ἀφήνει ὁ Χριστός μας νὰ σφάλλῃς, νὰ πίπτῃς. Νὰ μανθάνῃς καθ' ἑκάστην αἰσθητῶς τὴν ἀδυναμίαν σου καὶ νὰ ὑπομένῃς τοὺς πταίοντας. Νὰ μὴν κατακρίνῃς τοὺς ἀδελφούς, ἐὰν σφάλλουν, ἀλλὰ νὰ βαστάζῃς αὐτούς.

Ὥστε, ὁσάκις πίπτεις, πάλιν νὰ ἐγείρεσαι, καὶ εὐθὺς νὰ ζητῇς τὴν συγχώρησιν.

Μὴν κρύπτῃς λύπην εἰς τὴν καρδίαν σου. Διότι ἡ χαρὰ τοῦ πονηροῦ εἶναι ἡ λύπη, ἡ ἀθυμία, ἐξ ἧς γεννῶνται πολλὰ καὶ ἐξ ὧν γεμίζει πικρίαν ἡ ψυχὴ τοῦ ἔχοντος ταῦτα. Ἐνῷ τοῦ μετανοοῦντος ἡ διάθεσις λέγει: "Ἥμαρτον, συγχώρησον, Πάτερ"! Καὶ διώκει τὴν λύπην. "Μήπως, λέγει, δὲν εἶμαι ἄνθρωπος ἀσθενής; Λοιπόν, τί ἔχω νὰ κάμω"; Ὄντως, τέκνον μου, οὕτως ἔχει. Ἔχε θάρρος.

Μόνον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ὅταν ἔλθῃ, τότε στέκει στὰ πόδια ὁ ἄνθρωπος. Ἀλλέως, χωρὶς χάριν, πάντοτε περιτρέπεται καὶ πάντοτε πίπτει. Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ μὴ φοβῆσαι ποσῶς.

Εἶδες πῶς ὑπέμεινε τὸν πειρασμὸν ὁ ἀδελφὸς ὅπου γράφεις; Τὸ ὅμοιον κάμε καὶ σύ. Κτῆσαι γενναῖον φρόνημα ἔναντι τῶν ἐπερχομένων σοι πειρασμῶν. Πάντως θὰ ἔλθουν. Ἔχεις ἀνάγκην ἀπὸ αὐτούς. Διότι ἄλλως δὲν καθαρίζεσαι. Ἄφες τί λέγει ἡ ἀκηδία καὶ ῥαθυμία σου. Μὴν τοὺς φοβῆσαι. Καθὼς μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ παρῆλθον οἱ προηγούμενοι, ἔτσι θὰ περάσουν καὶ αὐτοί, ἀφοῦ κάμουν τὸ ἔργον τους.

Φάρμακα εἶναι οἱ πειρασμοὶ καὶ βότανα ἰατρικά, ὅπου θεραπεύουν τὰ πάθη τὰ φανερὰ καὶ τὲς ἀόρατες πληγές μας.

Ἔχε λοιπὸν ὑπομονὴν διὰ νὰ κερδίζῃς καθ' ἑκάστην, νὰ ταμιεύῃς μισθόν, ἀνάπαυσιν καὶ χαρὰν εἰς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν. Διότι ἔρχεται νύξ, ἡ τοῦ θανάτου, ὅτε οὐδεὶς δύναται πλέον ἐργάζεσθαι. Διὰ τοῦτο σπεῦσον. Μικρὸς ὁ καιρός.

Ἔστω δέ σοι καὶ τοῦτο γνωστόν· ὅτι κάλλιον μιᾶς ἡμέρας ζωὴ νικηφόρος μὲ βραβεῖα καὶ στέφη, πάρεξ ἔτη πολλὰ καὶ νὰ ζήσῃς ἐν ἀμελείᾳ. Καθότι μιᾶς ἡμέρας ἀγὼν ἐν γνώσει καὶ αἰσθήσει ψυχῆς, ἰσχύει διὰ πενῆντα χρόνους ἄλλου τινός, χωρὶς γνῶσιν, ἀλλὰ ἀμελῶς ἀγωνιζομένου.

Χωρὶς ἀγῶνα καὶ χύσιν αἵματος μὴ περιμένῃς ἐλευθερίαν παθῶν. Ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀναφύει ἡ γῆ μας μετὰ τὴν παράβασιν. Ἐντειλάμεθα κάθαρσιν· πλὴν μὲ πόνον πολύν, ἡμαγμέναις χερσί, καὶ διὰ πολλῶν ἀναστεναγμῶν ξερριζώνονται. Κλαῦσον λοιπόν, χῦσε δάκρυα ποταμούς, καὶ μαλακώνει ἡ γῆ τῆς καρδίας σου. Καί, ἀφοῦ τὸ χῶμα βραχῇ, εὔκολα ξερριζώνεις τὰ ἀγκάθια.

Κ΄

Μὴ ἀπελπίζεσαι! εἰς ὅλους συμβαίνουν αὐτά.

Ἀλγῶ τὴν ψυχὴν καὶ νέφος βαρὺ καλύπτει μου τὴν καρδίαν. Στέκει ὁ νοῦς μου, σιγᾷ ἡ γλῶσσα, ναρκεῖ ἡ χείρ μου διὰ σέ. Ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι πῶς δὲν ἠμπορεῖς νὰ βάλῃς ὀλίγην βίαν εἰς τὸν ἑαυτόν σου.

Ἄχ, καὶ νὰ ἔβλεπες, παιδάκι μου, τὸν πόνον μου καὶ τὰ δάκρυα, ὅπου ἔρρευσαν διὰ σέ! Καὶ πόσον ἀνησυχῶ, μέχρις ὅτου ἀκούσω ὅτι ἠγέρθης καὶ ἐρράπισες τὸν ἀντίπαλον! Διότι δὲν εἶσαι σὺ ὅπου κάμνεις αὐτά, ἀλλ᾽ αὐτός, ὁ πονηρὸς, ὁ ἀντάρτης διάβολος -ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταργήσῃ!

Λοιπὸν λάβε θάρρος, παιδί μου, καὶ ἐγέρθητι ἐκ τῆς πτώσεως. Σήκω ἐπάνω. Θύμωσε ἐναντίον τοῦ πειράζοντος, ἠξεύρων ὅτι αὐτὸς εἶναι ὅπου τεχνεύεται αὐτὴν ὅλην τὴν πανουργίαν. Ἀλλὰ μὴν τὸν ἀφήνῃς. Πολέμησέ τον.

Καί, ὅταν σοῦ φέρνῃ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ προσώ-

που ἐκείνου, παῖρνε τὸ ξύλον καὶ κτύπα δυνατὰ στοὺς μηρούς σου, νὰ μαραίνεται ἡ ἐπιθυμία ἡ σαρκική. Θὰ κλαύσῃς ἀπὸ τοὺς πόνους, ἀλλὰ καθαρίζει ὁ νοῦς ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν. Χάνονται αἱ εἰκόνες, καὶ φεύγει ἡ ἀπάτη τῆς φαντασίας.

Αὐτὸν τὸν πειρασμόν, παιδί μου, πολὺ νὰ τὸν φοβῆσαι. Διότι εἶναι μολυσμὸς στὴν ψυχήν. Αὐτὸς ὁ ἀκάθαρτος θέλει ξύλο ἀλύπητα.

Ἐδῶ ὅλοι οἱ νέοι οἱ ἰδικοί μου ἔχουν ξύλο στὸ μαξιλάρι τους. Καί, μόλις τοὺς ἔλθῃ σαρκικὸς λογισμός, δός του ξύλο! Ἔτσι μαραίνεται ἡ ἐπιθυμία καὶ θάλλει ἡ ψυχή. Λοιπὸν ἄλλο φάρμακον δὲν ὑπάρχει· προσευχή, νηστεία καὶ ξύλο! Καὶ τότε καθαρίζει ὁ νοῦς. Κατανύσσεται εὔκολα ἡ ψυχή. Μαλακώνει ἡ καρδία. Καὶ λαμβάνεις παρρησίαν ἐν καιρῷ προσευχῆς σου.

Μὴ ἀπελπίζεσαι. Εἰς ὅλους συμβαίνουν αὐτά. Πόλεμος εἶναι τοῦ πειρασμοῦ καὶ θὰ περάσῃ. Ἐπειδὴ τὸν ἐπολέμησες στὴν ἀρχή, καὶ τώρα, ἐπειδὴ ἐψυχράνθη ὁ ζῆλος σου, θέλει νὰ βγάλῃ τὰ δανεικά του. Ἀλλὰ καὶ σὺ πάλιν ἐγείρου, μετανόει καὶ κλαῖε.

Δὲν ἐνθυμεῖσαι ἐκεῖνον τὸν ἀδελφόν, ὅπου ἔλεγεν εἰς τὸν δαίμονα· "τὸ κελλίον τοῦτο χαλκεῖόν ἐστι· μίαν σφῦραν δίδεις καὶ μίαν λαμβάνεις"; Λοιπόν, πολέμησον σθεναρῶς πρὸς τὸ πάθος, καὶ συντόμως, Θεοῦ βοηθείᾳ, θὰ λάβῃς ἀπαλλαγήν.

Ὅμως πρέπει πρῶτον νὰ ἐννοήσῃς τοῦ πειρασμοῦ τὴν αἰτίαν.

Αὐτὸ σοῦ συνέβη, διότι μέσα σου ἄφησες λογισμοὺς ἐναντίον τοῦ Γέροντος καὶ τῆς Ἀδελφότητος.

Ὁ διάβολος, ὡς τεχνίτης κακομήχανος ὅπου εἶναι, φέρνει μῖσος πρὸς τὸν Γέροντα καὶ τοὺς ἀδελφούς, διὰ νὰ κόψῃ τὸν σύνδεσμον τῆς ἀγάπης. Φέρνει ἀποστροφὴν πρὸς ὅλους τοὺς ἐναρέτους, διὰ νὰ κάμῃ νὰ παύσουν τὴν προσευχήν. Διότι αἱ προσευχαὶ τῶν πολλῶν τὸν δεσμεύουν καὶ τὸν κάμουν ἀνίσχυρον.

Διὰ τοῦτο ζητεῖ μὲ τί τρόπον καὶ πρόφασιν νὰ ἀπομονώνῃ τοὺς πειθομένους στοὺς λογισμούς του, νὰ τοὺς χωρίζῃ ἀπὸ τὴν σύναξιν τῶν πατέρων. Ὁπότε κατόπιν τοὺς κυριεύει κάμνοντάς τους ὑποχειρίους.

Ὅθεν κατανόησον ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι μεθοδεῖες καὶ τέχνη τοῦ πονηροῦ. Διὰ τοῦτο μὴν τὸν ἀκοῦς τί σοῦ ψιθυρίζει στοὺς λογισμούς.

Πρόσεχε μὴ σὲ βγάλῃ ἀπὸ τὸν κανόνα σου διότι πλέον ἐχάθης. Ἂς μὴ ἐπιχαρῇ εἰς τὲς προσδοκίες του.

Περιμένω νὰ μὲ χαροποιήσῃς μὲ τὸ ῥάπισμα αὐτὸ ὅπου κατὰ πρόσωπον θὰ τοῦ δώσῃς.

Ἐγὼ τώρα θὰ βάλω ἐδῶ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς νὰ κάμουν προσευχὴν διὰ νὰ λάβῃς ἄνωθεν δύναμιν. Ἂν καὶ ἐγὼ δὲν παύω ποσῶς νὰ σὲ εὔχωμαι, ὅμως τώρα θὰ γίνῃ ἀπὸ κοινοῦ. Σὺ δὲ μὴ ἀμελῇς τοῦ λοιποῦ καὶ μὴ ἀπελπίζεσαι.

Δέξου καὶ τὸ μικρὸ κομποσχοίνι, εὔχου καὶ λάμβανε δύναμιν. Ἀγάπα τὸν Γέροντα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μὴν πικραίνεσαι ἄδικα πρὸς αὐτούς.

Κραταιὰ ἀληθῶς ἡ ἀγάπη ὑπὲρ πᾶσαν τέχνην καὶ δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ.

Ὅ,τι καὶ ἂν ἐσυνέβη, μὴν τὸ λογίζεσαι διὰ τίποτε, ἐφ᾽ ὅσον δὲν εἶσαι σὺ ὁ ὑπαίτιος. Μήτε ἐσὺ ἐπείραξες αὐτοὺς μήτε αὐτοὶ ἐσένα, ἀλλ᾽ ὁ πειρασμός, ὅπου ὅλους μᾶς πολεμεῖ καὶ ἀνακατεύει. Διότι αὐτὸ ἔχει ὡς ἔργον του. Σήμερον ἐπειράσθης ἐσύ, αὔριο ἄλλος καὶ μεθαύριον ἕτερος, ἐφ᾽ ὅσον πάντοτε θὰ εἶναι ὁ πειράζων εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν.

Ὅμως πάλιν λέγω, καὶ ἄκουσον τῆς φωνῆς μου· Μὴ ἀπελπίζεσαι! Μαζὶ θὰ πᾶμε εἰς τὸν Παράδεισον. Καὶ ἂν δὲν βάλω ἐσένα, μήτε ἐγὼ δὲν καθέζομαι μέσα. Γνῶθι ἐκ τῶν λόγων τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀγάπης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΑ΄

Τὸ ἁμάρτημα τὸ μικρὸν ἢ τὸ μέγα διὰ τῆς ἀληθοῦς μετανοίας ἐξαφανίζεται

Γράφεις, μήπως δὲν ἐσυγχωρήθη τὸ σφάλμα σου. Ἄλλη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν Πατέρων.

Τὸ κάθε σφάλμα ὅπου θὰ πράξῃ πᾶς ἄνθρωπος, τὸ μὲν ἁμάρτημα συγχωρεῖται, ὁπόταν μετανοήσῃ, ἡ δὲ φαντασία παραμένει ἕως ἐσχάτης πνοῆς.

Καί, ὅταν ὀλίγον νυστάξῃ, ὅταν μικρὸν ἀμελήσῃ ὁ ἄνθρωπος, τοῦ τὴν εἰκονίζει ξυπνητὸν ἢ καθ᾽ ὕπνον· διὰ νὰ τοῦ μολύνῃ τὸν λογισμόν, νὰ τὸν καταστήσῃ ὑπεύθυνον παλαιᾶς ἁμαρτίας ἢ κἂν νὰ τοῦ μετεωρίζῃ τὸν νοῦν.

Δὲν βλέπεις τὸν Προφήτην Δαυΐδ, ὅταν τὸν ἐλέγχῃ ὁ Νάθαν διὰ τὴν Βηρσαβεέ; Φωνάζει: "Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ"! Καὶ ὁ Προφήτης τὸν λέγει: "Καὶ Κύριος παρεβίβασεν τὸ ἁμάρτημά σου". Λοιπόν, ἐσυγχωρήθη εὐθύς, πλὴν ὅμως ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς ἐπαιδεύετο.

Πρῶτον ἀπέθανε τὸ παιδάριον, ὅπου ἔκαμεν ἡ Βηρσαβεέ. Ἔπειτα ἡμάρτησεν ὁ υἱός του πρὸς τὴν θυγατέρα του Θάμαρ. Κατόπιν τὸν ἐδίωξεν ὁ υἱός του Ἀβεσσαλώμ... καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ὑπέστη κατόπιν τῆς συγχωρήσεως. Βλέπεις, ὅτι, καίτοι συγχωρεῖται ἡ ἁμαρτία, ὁ κανόνας παραμένει ἀναλογίᾳ τοῦ πταίσματος;

Δὲν βλέπεις τὴν Ἁγίαν Θεοδώραν Ἀλεξανδρείας, ὅπου ἔζησεν ὡς μοναχός; Ἡμάρτησεν, ἔφυγε, μετενόησεν, ἡγιάσθη. Καὶ ὅμως ἡ μοιχεία δὲν εἶχεν κανονισθῆ. Ὅταν ἐσυκοφαντήθη καὶ ἐδιώχθη, ἀνέθρεψε τὸ ξένον παιδί, αὐτὴ μόνη της τὸ ἐγνώριζε πόθεν συκοφαντεῖται.

Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Ἐφραίμ; Δὲν τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν ὅτι ἔκλεψε τὸ μοσχάρι, ἐνῶ ἦτον Ἅγιος; -Ναί, τὸν εἶπεν ὁ Κύριος, τώρα δὲν ἔκλεψες, ἀλλ᾽ ὅταν ἦσουν παιδὶ δὲν τὸ ἔλυσες καὶ ἔγινε θηριάλωτον;

Λοιπόν, ἂν καὶ συγχωρῆται ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἁμαρτίαν του, ὅμως παραμένει ἡ φαντασία τοῦ σφάλματος καὶ ἡ ἐργασία αὐτῆς.

Καὶ σύ, ἐπειδὴ ἐσχάτως ἠμέλησες, παρεχώρησεν ὁ Θεὸς καὶ σοὶ ἐπανέστη ὁ πειράζων, διὰ νὰ ᾽ξυπνήσῃς. Ὅθεν ἀνάστα καὶ φώνησον· "Υἱὲ Δαυΐδ, θέλω νὰ ἀναβλέψω"! Καὶ ἰδοὺ πάρεστιν ὁ φωτοδότης Ἰησοῦς ἀνατέλλων σοι φῶς μετανοίας καὶ θεϊκῆς ἐπιγνώσεως.

Λοιπὸν δὲν λυποῦμαι, παιδί μου, διὰ τὰ παρελθόντα, ἀλλὰ χαίρω διὰ τὰ μέλλοντα. Τὸ γὰρ ἔλλαττον ὑπὸ

τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται, καὶ τὸ ἁμάρτημα τὸ μικρὸν ἢ τὸ μέγα διὰ τῆς ἀληθοῦς μετανοίας ἐξαφανίζεται.

Ὅθεν μὴ βλέπε τὰ ὄπισθεν, ἀλλὰ τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνου.

Λίαν δὲ χαίρω, παιδί μου, ὅπου ζητεῖς νὰ μανθάνῃς. Καὶ τοῦτο τεκμήριον ἄριστον· ὁπόταν κανεὶς ζητεῖ νὰ μανθάνῃ, πάντως καὶ κάτι θὰ πράξῃ· εἶναι ἀδύνατον. Ἀλλά, καὶ εἰ μὴ κατορθώσῃ, ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἔχει ἄλλους, ὅπου ἐργάζονται. Καὶ μεμφόμενος ἑαυτὸν ταπεινοῦται, ζητῶν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἔλθῃ τὸ ἔλεος Αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν νὰ τὸν ἐνισχύσῃ. Καὶ οὕτως φθάνει εἰς μέτρον τῶν κατορθωσάντων τὴν ἀρετήν.

ΚΒ΄

Λοιπὸν δὲν θέλεις νὰ πάσχῃς;
μὴ θέλε νὰ ἀνεβαίνῃς

Σπλάγχνα μου τῆς ψυχῆς! Διατὶ ἀθυμεῖς; Διατὶ ἀπελπίζεσαι; Διατὶ ἀποκάμνεις; Τόσον εὐκόλως ἐσὺ παραιτεῖσαι τοῦ ἀγῶνος;

Ἰδοὺ ὅτι ἄφησεν ὁ Θεὸς τοὺς δαίμονας νὰ σὲ σινιάσουν ὀλίγον, νὰ ἰδῇς, ποῦ εὑρίσκεσαι. Νὰ φανῇ ἡ ὑπερηφάνεια, νὰ ταπεινωθῇ ἡ καρδία σου. Νὰ μάθῃς ὅτι εἶσαι ἄνθρωπος, τὸ "γνῶθι σαυτόν". Νὰ γίνῃς συμπαθὴς πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ ποσῶς νὰ μὴν τοὺς κατακρίνῃς.

Πῶς θὰ γνωρίσῃς τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν, ἐὰν δὲν σὲ ξυπνήσουν οἱ κόρακες; Ἐὰν ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς δὲν συστείλῃ τὴν χάριν του, πῶς ἐσὺ θὰ μάθῃς τὴν τέχνην πασῶν τῶν τεχνῶν, τὴν ἐπιστήμην πασῶν τῶν ἐπιστημῶν;

Τώρα μανθάνεις τὴν τέχνην. Τώρα ἔχεις μισθόν. Τώρα δεικνύεις ὅτι ἀγαπᾷς τὸν Χριστόν, ὄχι ὅταν εἶναι ἡ χάρις.

Ποίαν χάριν θὰ δείξης, ὅταν εἶναι ἡ χάρις; Αὐτὴ τότε φωνάζει ἀλαλήτως ὑπὲρ ἑαυτῆς: "Ἀββᾶ ὁ Πατήρ"! Ἡ χάρις φωνάζει τὸν δοτῆρα τῆς χάριτος: "Τίς δύναταί με χωρίσαι ἐκ τῆς ἀγάπης σου, Ἰησοῦ μου;" Ἡ χάρις λέγει αὐτά, ἡ ἐνοικοῦσα δύναμις διὰ μέσου τοῦ ὀργανικοῦ στόματος, ὄχι ἡ σάρξ. Καθὼς καὶ ἕνας δαιμονισμένος ὑβρίζει καὶ βλασφημεῖ διὰ στόματος τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ δὲ σάρξ χωρὶς τὴν χάριν οὐ δύναται ποιῆσαι οὐδέν.

Ἡ σάρξ μὴ οὔσης τῆς χάριτος ἀρνεῖται τὸν Ἰησοῦν. Φωνάζει ἀλέκτωρ. Μιμνήσκεται ὁ Πέτρος. Κλαίει πικρῶς. Φωνάζει τὸ "ἥμαρτον". Ἀλλὰ κρύπτεται πάλιν εἰς τὸ ὑπερῷον. Φοβεῖται τοὺς Ἰουδαίους. Ὡσὰν ποντικὸς κτυπᾷ ἡ καρδιά του αἰσθανόμενος τοὺς γάτους ἀπ' ἔξω. "Σὺν σοί, λέγει, κἂν δέῃ ἀποθανεῖν με"! Δὲν σὲ ἀρνοῦμαι, λέγει, ὅταν εἶναι ὁ Χριστός. Ἀλλὰ τρὶς τὸν ἀρνεῖται, ὅταν φεύγῃ ὁ Χριστός.

Βλέπεις λοιπόν; Ἐννοεῖς τί μέγα μυστήριον κρύπτεται ἐδῶ εἰς τὸν λόγον; Χριστὸς ἐντυγχάνει ὑπὲρ ὑμῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Δι' αὐτό, ὅταν ἔρχεται, γινόμεθα ῥήτορες. Οἱ ψαράδες διδάσκαλοι. Οἱ πόρνοι σωφρονοῦν. Οἱ κλέπται δὲν κλέπτουν. Καὶ ὅλοι μετανοοῦν. Καὶ ποῖος ἐνήργησεν ὅλα αὐτά; Ὁ μόνος εἰδώς. Ὁ ἀγαθὸς κυβερνήτης. Ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς. Ἡ μόνη Ἀγάπη.

Πότε ὁ ἄνθρωπος ἐννοεῖ τὸν ἀνθρώπινον πόνον; Ὅταν καὶ αὐτὸς συμπονέσῃ. Ὅταν περάσῃ τὰ ὅμοια.

Τότε μανθάνει, κατανοεῖ τοῦ ἄλλου τὸν πόνον. Εἰ δὲ μή, εἶναι σκληρός, δὲν λυπεῖται· ἐκτὸς καὶ τύχῃ φύσεως ἀγαθῆς. Ἀλλὰ τὰ τῆς φύσεως πάντα οὔτε τιμῆς ἀξιοῦνται οὐδὲ ἀτιμίας· τῆς προαιρέσεως εἶναι τὰ κατορθώματα καὶ αἱ πτώσεις.

Λοιπόν, πῶς θὰ μάθωμεν αὐτὴν τὴν πάσης γνώσεως ἐπιστήμην, ἂν δὲν μᾶς σινιάσῃ ὁ πειρασμός; Ἀφοῦ, ὅταν φύγῃ ἡ χάρις, ὄχι ἐσὺ καὶ ἐγώ, ἀλλὰ μήτε οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι δὲν θὰ ἦσαν Ἀπόστολοι! Πῶς δύναται ὁ πηλὸς - τὸ κεράμιον, νὰ κρατήσῃ τὸ ὕδωρ, ὅταν δὲν ψηθῇ στὴν φωτιάν; Τοιούτους μᾶς ζητεῖ ὁ Θεὸς νὰ μᾶς κάμῃ, ὡσὰν τὸν "πεχλιβάνη" στὸ θέατρον ἢ ὅπως τὴν μπάλλα ποὺ παίζουν.

Σὲ ἀνεβάζει στοὺς οὐρανούς. Σὲ δείχνει οἷα ὀφθαλμὸς ἐμπαθοῦς ἀνθρώπου οὐκ εἶδε καὶ ἀκοὴ μεριμνῶντος τὴν ὕλην οὐκ ἤκουσε. Καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ πταίσῃς γυρίζει τὸ φύλλον καὶ σὲ ῥίπτει στὰ καταχθόνια. Καὶ χαίρεται νὰ σὲ βλέπῃ ὡς ἀθλητὴν νὰ παλεύῃς μὲ ὅλα τὰ τάγματα τῶν δαιμόνων. Καὶ πιάσε τὸν Παῦλον καὶ ἄφες ἐμένα. Ἀφοῦ ἀνέβη εἰς τὸν τρίτον οὐρανὸν καὶ εἶδε καὶ ἤκουσεν ἄρρητα, πάλιν φωνάζει: "Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί!".

Ταῦτα κάμνει ὁ κραταιὸς τῇ δυνάμει, μέχρις ὅτου καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον: νὰ ἀνεβαίνῃ, νὰ θεωρῇ· νὰ καταβαίνῃ καὶ νὰ μοχθῇ. Καὶ νὰ τὰ ἔχῃ ὡς πρᾶγμα κοινόν, τὸ μὲν καὶ τὸ δέ. Χωρὶς νὰ τοῦ κάμουν αἴσθησιν αἱ κοιναὶ ἀλλοιώσεις. Καὶ τὰ δύο, σοῦ λέγει, εἶναι δι' ἐμένα.

Λοιπόν· δὲν θέλεις νὰ πάσχῃς; Μὴ θέλε νὰ ἀνεβαί-

νης. Εἴ τις δὲν θέλει νὰ ὑπομένῃ τὰς θλίψεις, μήτε χάριν νὰ μὴν τοῦ ζητῇ.

Δι᾿ αὐτὸ λοιπὸν σοῦ ἐπῆρε τὴν χάριν, διὰ νὰ γίνῃς σοφός. Καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ. Δὲν σὲ ἀφήνει. Εἶναι νόμος Θεοῦ. Ἀλλὰ πάλιν θὰ φύγῃ. Μὰ καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ. Ἀρκεῖ νὰ μὴν παύῃς νὰ τὴν ζητῇς, μέχρις ὅτου σὲ καταστήσῃ τέλειον.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι, ὁπόταν ἕνας ἐμπαθὴς διδάξῃ τὸν ἕτερον πάσχοντα, εὐθὺς ἡ χάρις ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸν πρῶτον καὶ πίπτει εἰς τὰ ἴδια. Διότι πρὸ τῆς "πράξεως" δὲν τοῦ ἐδόθη τοιοῦτο ὀφφίκιον.

Ὄχι ὅμως ὅτι εἶναι αὐτὴ ἡ ὅλη αἰτία, ὅπου σὲ ἄφησεν ὁ Θεός. Καθότι καὶ αὐτὸ νὰ μὴν ἦτον ἡ χάρις ἀπαραιτήτως θὰ ἔφευγε εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα. Δὲν ἐνθυμεῖσαι εἰς τὰς ἀρχὰς ποὺ σὲ εἶπον: Αὐτὰ ὅπου λέγεις τώρα θέλω νὰ μοῦ τὰ λέγῃς μετὰ τέσσερα ἔτη; Ψηλάφησον τὰς πρώτας ἐπιστολὰς καὶ θὰ τὸ ἰδῇς.

Εἶναι νόμος Θεοῦ ἀπαράβατος, μετὰ τρία-τέσσερα καὶ σπάνιον πέντε ἔτη νὰ ἀναχωρῇ ἡ χάρις, διὰ νὰ γυμνάσῃ τὸν ἔχοντα· καὶ αὐτὸς – ἂν θελήσῃ, νὰ τὸν κάμῃ σοφόν.

Μὴ λυπῆσαι λοιπόν, εἶναι κοινὸν τὸ ποτήριον. Μελέτησον τὸν Ἅγιον Ἀνδρέα –διὰ Χριστὸν Σαλὸν– νὰ ἰδῇς τὶ ἔλεγεν ὅταν τοῦ ἔδιδεν ὁ Χριστὸς τὸ πικρόν. Αὐτὸ δι᾿ ὅλους μας εἶναι, εἰς ἑκάστου τὸ μέτρον.

Λοιπὸν ὑπόμεινον τὴν ἄλυσον τοῦ Χριστοῦ σου. Κλεῖε τὸ στόμα σφικτὰ καὶ λόγον μὴ βγάζῃς. Δίδε θάρρος τοῦ ἑαυτοῦ σου λέγων:

Τί λυπεῖσαι, ψυχή μου, καὶ τί ἀθυμεῖς; Οὐδὲν κακόν σοι ἐγένετο. Ἔφυγεν ὁ Χριστὸς δι᾿ ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ. Βραδύνει ὀλίγον θέλων νὰ σὲ διδάξῃ ὑπομονὴν καὶ ταπείνωσιν. Οἱ Ἅγιοι ὑπέμειναν τόσα· καὶ σὺ ὀλίγον δὲν ἠμπορεῖς νὰ ὑπομείνῃς τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος; Τοιαῦτα νὰ λέγῃς εἰς τὴν ψυχήν σου καὶ νὰ μὴ ἀθυμῇς. Διότι οἱ πειρασμοί, αὐτὴ εἶναι ἡ χαρά τους· νὰ βλέπουν ὅτι λυπεῖσαι καὶ ἀθυμεῖς.

Καί, ὅταν ἔλθῃ ἡ χάρις καὶ φύγῃ καὶ πάλιν ἔρχεται καὶ φεύγει, τότε μανθάνεις τὸν πόλεμον· καὶ δὲν σοῦ κάμνει ἐντύπωσιν, ἀλλὰ χαίρων θὰ λέγῃς: Δοκίμασόν με, Χριστέ μου, καὶ πείρασόν με ὡς τὸ ἀργύριον. Τότε κάμνεις ρίζες βαθειά, ὅπως τὰ δένδρα, ὅπου, ὅσον τὰ φυσᾷ ὁ ἀέρας, τόσον ριζώνουν βαθύτερα. Καὶ μάρτυς μου ὁ Θεὸς ὅτι εἰς τοὺς μεγαλυτέρους μου πειρασμοὺς εὗρον τὴν μεγαλυτέραν παράκλησιν.

Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ ἴσχυε ἐν Κυρίῳ ὑπομένων τοὺς πειρασμοὺς καὶ πάλιν ἔρχεται ἡ χάρις.

ΚΓ΄

Τὸ δὲ ξύλον εἶναι παντὸς πάθους ἀλεξητήριον.

Πάντοτε προηγεῖται ἡ χάρις τοῦ πειρασμοῦ, εἰδοποιοῦσα καὶ λέγουσα· γίνου ἕτοιμος καὶ ἀποκλεισόν σου τὰς θύρας.

Ὅταν βλέπῃς παράκλησιν στὴν καρδίαν σου, φωτισμὸν εἰς τὸν νοῦν σου καὶ θεωρίαν, εὐθὺς γενοῦ ἕτοιμος. Μὴ λέγῃς ὅτι ἀνάπαυσίς μοι ἐδόθη, ἀλλὰ γεμίσας τὰ ὅπλα σου - δάκρυα, νηστεία, ἀγρυπνία, καὶ προσευχή - βάλε σκοποὺς στὰς αἰσθήσεις τὸν νοῦν νὰ φυλάγῃ:

Ἐκ ποίου τρόπου ἄρα θὰ γίνῃ ἡ συμπλοκή; Ἐκ τῶν δαιμόνων; Ἐκ τῶν ἀνθρώπων; Ἢ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ σου; Καὶ μὴ νυστάξῃς ἕως ὅτου κροτήσῃ ἡ σάλπιγξ τῆς μάχης. Καὶ γενομένης τῆς μάχης φανῇ σοι ὁ σὸς ἀγὼν καὶ ἡ νίκη.

Τότε ἀσφαλῶς νὰ φοβῆσαι, ὅταν ἡ χάρις ἐνεργῇ ἐπὶ σέ. Εἰ δέ, ὅταν βλέπῃς καὶ σὲ πνίγουν οἱ πειρασμοὶ καὶ αἱ θλίψεις ἀπὸ παντοῦ, τότε νὰ χαίρῃς. Μὴ

λυπῆσαι, μὴ γογγύζῃς, μὴ ἀθυμῇς. Δίδε θάρρος τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὅτι χαρὰ καὶ παράκλησις, θὰ σοὶ ἔλθῃ.

-Ἀνδρίζου, ψυχή μου, νὰ λέγῃς. Αὐτὸς μόνον εἶναι ὁ πειρασμός, ἡ δοκιμασία, ἡ θλῖψις· καὶ μετὰ ἐν ἡμέραις πολλαῖς θὰ ἔχῃς εἰρήνην καὶ χαρὰν καὶ χάριν. Εὐχαριστῶ σοι, Χριστέ μου, νὰ λέγῃς, ὅτι ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς με καὶ παιδεύων ἐπαίδευσάς με καὶ ἐξήγαγες εἰς ἀναψυχὴν τὴν ψυχήν μου.

Τὸ δὲ ξύλον εἶναι παντὸς πάθους ἀλεξητήριον. Ὅπου καὶ οἱ δαίμονες τὸ φοβοῦνται καὶ φρίττουν, ὁρῶντες τὸν ἄνθρωπον νὰ τιμωρῆται ὡς Μάρτυς διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγάπην.

Πότε καὶ πότε, ὅταν τὰ πάθη ἐγείρονται κατὰ τῆς ψυχῆς καὶ θέλουν νὰ ρίξουν τὸν νοῦν, τὸν ἀναβάτην· ὅταν τὸ κάθε πάθος ἐγείρει κεφαλήν, τοῦ δίδεις τὸ σύνθημα: Σιώπα, πεφίμωσο! διότι θὰ δουλεύσῃ ἡ ράβδος!

Ἔρχεται, λόγου χάριν, ὁ λογισμὸς καὶ σὲ θλίβει στὴν Ἐκκλησίαν: Διατί νὰ ψάλῃ πάλιν ὁ ἀδελφός σου καὶ ὄχι ἐσύ, κατὰ τὴν σειράν; Σὺ τοῦ λέγεις· - Προτιμώτερον νὰ ἀναπαυθῇ ὁ ἀδελφός μου καὶ ὄχι ἐγώ. Ἐπιμένει ὁ λογισμός· - Μὰ διατί, ἀφοῦ αὐτὸ εἶναι τὸ δίκαιον καὶ σωστόν; Σὺ εἰπέ του· - Διάβολε, ἄφες με! Καὶ βάλε τὸν νοῦν σου εἰς τὴν "εὐχήν". Ἐξεγείρεται ὁ πειράζων, πάει νὰ σκάσῃ· - Μὰ ὄχι, διατί; - Καλά, εἰπέ του, καλά! Περίμενε ὀλίγον νὰ σοῦ πῶ τὸ "διατί"!.

Καὶ εὐθὺς προφασιζόμενος ἔβγα τῆς Ἐκκλησίας

καὶ σπεῦσον εἰς τὸ κελλί σου. 'Εκεῖ λάβε τὴν ράβδον καὶ εἰπὲ μὲ θυμόν: Νὰ τὸ "διατί" σου, διάβολε! αὐτὸ εἶναι. Αὐτὸ εἶναι τὸ "δίκαιον", ὅπου μοῦ ζητεῖς. Λάβε το λοιπόν! Καὶ, ἀφοῦ τὸν πληγώσῃς εἰς τὸ σῶμα σου, τὸν καταγγέλλεις εἰς τὸν Χριστὸν ὡς αἴτιον τοῦ πόνου σου. Φεύγει φρίττων ὁ δαίμων, ἔρχεται ὁ Χριστός, γεμίζει παράκλησιν, ἐλαφρώνει τὸ πάθος καὶ μανθάνεις τὴν τέχνην πῶς νὰ νικᾷς.

Σὲ κυριεύει ὁ ὕπνος; Πάταξον τὴν ἀμέλειαν. Σὲ ταράσσει ὁ θυμός; Σύντριψον τὸν ἐγωϊσμόν. Σὲ πικραίνει ἡ μνησικακία, ὁ φθόνος; Τὰ ὅμοια. Δὲν σοῦ ἀρέσει τὸ φαγητόν; 'Επίσης. 'Εγείρεται ὁ πόλεμος τῆς σαρκός; 'Εξεγέρθητι ὡς δυνατὸς καὶ πολέμησον τοὺς ἐχθρούς σου. Καὶ ἐν γένει, ὅπου τὸ σῶμα καὶ ὁ λογισμὸς θὰ ζητήσουν τὸ "δικαίωμα" καὶ τὸ "διατί", ἡ λύσις εἶναι ἡ ράβδος.

-"Η θὰ ζήσω μίαν ὥραν καθὼς θέλεις, Χριστέ μου, ἢ ἂς μὴ ὑπάρχω εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν. "Ετσι κλαίεις, θρηνεῖς, καὶ ἔρχεται τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου. 'Ησυχάζουν τὰ πάθη καὶ εἰρηνεύεις μὲ τὸν ἑαυτόν σου, μὲ τὸν Θεὸν καὶ μὲ ὅλην τὴν κτίσιν. Καταπίπτει τὸ σῶμα μὲ ὅλα του τὰ φρονήματα, καὶ τότε πλέον δὲν θέλει ξύλο, ἀφοῦ ἔμαθε νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸ πνεῦμα.

Καὶ ἐγώ, μέχρι νὰ πέσῃ τὸ σῶμα μου, πολλὰ ξύλα ἔσπασα στοὺς μηρούς μου. 'Ωσὰν δήμιος, ἐστεκόμην ἐπάνω τοῦ ἑαυτοῦ μου. "Ετρεμε ὅλον τὸ σῶμα μου, ὅταν ἔβλεπεν ὅτι θὰ πάρω τὸ ξύλο. Οἱ δαίμονες ἔφευγον, τὰ πάθη ἡμέρευον, παράκλησις ἤρχετο, καὶ ἔχαιρεν ἡ ψυχή. Καθότι εἶναι νόμος Θεοῦ·

Πᾶν ὅ,τι προξενεῖ ἡδονὴν θεραπεύεται μὲ ὀδύνην.

'Αρκεῖ λοιπὸν περὶ τούτου. "Αν ζητῇς πλειονότερα, ἀνάγνωθι τοὺς Βίους τῶν 'Αγίων. 'Ανάγνωθι νὰ ἰδῇς πόσην κακοπάθειαν μετεχειρίσθησαν οἱ "Αγιοι ἔναντι τοῦ παλαιοῦ των ἀνθρώπου· πόσον ἑκουσίως - ἀκουσίως ἔθλιψαν ἑαυτούς, ἕως ὅτου ἐξανθήσῃ μέσα τους τὸ ἄνθος τῆς ἀγνότητος, τῆς ἁγιότητος ἡ εὐωδία. Διὰ τοῦτο εὐωδιάζουν καὶ μυροβλύζουν τὰ μαρτυρικὰ καὶ ὁσιακὰ αὐτῶν ἅγια λείψανα.

ΚΔ΄

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ μοῦ ἔδειξεν ὁ Θεὸς τὴν κακίαν τοῦ Σατανᾶ

Μὴ ξενίζεσαι, τέκνον μου. Ἔτσι εἶναι ὁ μοναχός. Ὁ βίος τοῦ μοναχοῦ εἶναι μαρτύριον διαρκές. Ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς μέσα εἰς τὰς θλίψεις γνωρίζεται. Καὶ μόλις θὰ τὸν ζητήσῃς, θὰ σοῦ προβάλῃ τὰς θλίψεις. Ἡ ἀγάπη Του εἶναι μέσα στὰ βάσανα. Ὀλίγον μέλι σοῦ δείχνει καὶ ἀποκάτω ἔχει κρύψει ὁλόκληρον ἀποθήκην πικρίας. Προηγεῖται τὸ μέλι τῆς χάριτος καὶ ἀκολουθεῖ ἡ πικρία τῶν πειρασμῶν.

Ὅταν θελήσῃ νὰ σοῦ στείλῃ τὰ βάσανα σὲ εἰδοποιεῖ καὶ ὡς ἀγγελιαφόρον σοῦ στέλνει ἀνάλογον χάριν. Ὡς νὰ σοῦ λέγῃ: Γίνου ἕτοιμος! Νὰ περιμένῃς πόθεν θὰ σὲ προσβάλῃ καὶ θὰ χτυπήσῃ ὁ ἐχθρός. Καὶ οὕτως ἀρχίζει ὁ σὸς ἀγὼν καὶ ἡ πάλη.

Πρόσεχε, μὴ δειλιάσῃς. Μὴ ξενίζεσαι, ὅταν "πέφτουν κανόνια", ἀλλὰ στῆθι ἀνδρείως ὡς τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, ὡς δόκιμος ἀθλητής, ὡς γενναῖος πολεμι-

στής. Διότι ἐδῶ ἡ παροῦσα ζωὴ εἶναι στάδιον τοῦ πολέμου. Ἐκεῖθεν θὰ εἶναι ἡ ἀνάπαυσις. Ἐδῶ ἐξορία, ἐκεῖθεν ἡ ἀληθινή μας πατρίδα.

Δὲν σὲ εἶπον καὶ ἄλλην φοράν; Ὀκτὼ ἔτη εἰς τὴν ἀρχὴν εἶχα μάχην φρικτὴν μετὰ τῶν δαιμόνων. Κάθε νύκτα λυσσώδης ἀγών· καὶ τὴν ἡμέραν οἱ λογισμοὶ καὶ τὰ πάθη. Ἤρχοντο μὲ σπαθιά, ἀξίνες, μπαλτάδες καὶ φτυάρια.

- Ὅλοι ἐπάνω του! 'φώναζαν. Μαρτύριον ἐτραβοῦσα.

- Πρόφθασε, Παναγία μου! 'φώναζα· καὶ ἅρπαζα ἕνα· καὶ δός του ἐκτυποῦσα στοὺς ἄλλους· ἔσπαζα τὰ χέρια μου στὰ ντουβάρια.

Καὶ κατὰ τύχην ἦλθε κάποιος γνωστός μας ἀπὸ τὸν κόσμον, νὰ μᾶς ἰδῇ. Καὶ τὴν νύκτα τὸν ἔβαλα στὸ μικρό μου καλυβάκι νὰ κοιμηθῇ. Καὶ ἔρχονται οἱ δαίμονες, καθὼς εἶχαν συνήθειαν εἰς ἐμένα, καὶ τὸν πιάνουν στὸ ξύλο, καὶ βάζει κάτι φωνές! Ἔφριξεν ὁ ἄνθρωπος. Κόντευσε νὰ τὰ χάσῃ. Τρέχω εὐθύς.

- Τί ἔχεις; τὸν λέγω.

- Οἱ δαίμονες, λέγει, παρ' ὀλίγον μὲ ἔπνιγαν! Μὲ 'σκότωσαν στὸ ξύλο!

- Μὴ φοβεῖσαι, τὸν λέγω, ἐδικές μου ἦταν αὐτὲς καὶ ἀπόψε κατὰ λάθος τὶς ἔφαγες ἐσύ! Ὅμως μὴν ἀνησυχῇς. Τὸν εἶπα καὶ ἄλλα τοιαῦτα φαιδρὰ νὰ τὸν ἠρεμήσω. Ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Δὲν ἠμποροῦσε πλέον νὰ μείνῃ στὸν τόπον ἐκεῖνον τοῦ μαρτυρίου.

Ἔντρομος ἐκύτταζε δεξιά-ἀριστερὰ καὶ παρεκάλει νὰ φύγη. Νύχτα-μεσάνυχτα τὸν ὡδήγησα στὴν Ἁγία Ἄννα καὶ ἐπέστρεψα.

Ἤμεθα εἰς τὸν Ἅγιον Βασίλειον τότε.

Λοιπὸν μετὰ ὀκτὼ ἔτη τοιαῦτα, ἀπὸ τὸ ξύλον, ὅπου ἔδινα κάθε ἡμέραν στὸ σῶμα μου διὰ τὸν πόλεμον τῆς σαρκός, ἀπὸ τὴν νηστείαν ποὺ ἔκαμα, ἀγρυπνίαν καὶ λοιπὰ ἀγωνίσματα, ἔγινα πτῶμα. Καὶ ἔπεσα ἀσθενής. Καὶ ἀπελπίσθηκα πλέον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ νικήσω τοὺς δαίμονας καὶ τὰ πάθη.

Καὶ μίαν νύκτα ὅπως ἤμουν καθήμενος ἄνοιξεν ἡ θύρα. Ἐγὼ σκυφτὸς εὐχόμην νοερῶς καὶ δὲν 'κύτταξα. Εἶπα ὅτι ὁ π. Ἀρσένιος ἄνοιξε. Κατόπιν αἰσθάνομαι κάτω μου ἕνα χέρι νὰ μὲ ἐρεθίζῃ πρὸς ἡδονήν. Κυττάζω καὶ βλέπω τὸν δαίμονα τῆς πορνείας, τὸν ψωριάρη. Ὥρμησα ἐπάνω του ὡσὰν σκύλος - τέτοια μανία τὸν εἶχα - καὶ τὸν ἅρπαξα. Καὶ στὴν ἀφήν μου αἱ τρίχες του ἦσαν ὅπως τοῦ χοίρου. Καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Ἐγέμισε βρῶμα ὅλος ὁ τόπος. Καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔφυγε μαζί του καὶ ὁ πόλεμος τῆς σαρκός. Καὶ ἔγινα πλέον ὡς βρέφος σὲ μεγάλην ἀπάθειαν.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ μοῦ ἔδειξεν ὁ Θεὸς τὴν κακίαν τοῦ Σατανᾶ.

Ἤμην πολὺ ὑψηλὰ εἰς ἕνα ὡραῖον μέρος, καὶ κάτωθεν μεγάλη πλατέα, καὶ πλησίον ἡ θάλασσα. Καὶ εἶχαν στήσει οἱ Δαίμονες μυριάδες παγίδες. Καὶ ἐπερνοῦσαν οἱ μοναχοί· καὶ πίπτοντας αἱ παγίδες

ἄλλον ἔπιαναν ἀπὸ τὸ κεφάλι, ἄλλον ἀπὸ τὸ πόδι, ἄλλον ἀπὸ τὸ χέρι, ἀπὸ τὰ ροῦχα, ἀπὸ ὅπου ἦτον τρόπος τὸν καθένα. Ὁ δὲ βύθιος δράκων εἶχε τὸ κεφάλι του ἔξω ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ - βγάζων πῦρ ἀπὸ τὸ στόμα του, μάτια καὶ μύτη - ἔχαιρε καὶ ἠγάλλετο εἰς τὴν πτῶσιν τῶν μοναχῶν. Ἐγὼ δὲ βλέπων τὸν ὕβριζα.

- Ὦ βύθιε δράκον! ἔλεγα. Δι' αὐτὸ μᾶς ἀπατᾷς καὶ μᾶς παγιδεύεις!

Καὶ συνῆλθα ἔχων χαρὰν καὶ θλῖψιν ὁμοίως. Χαράν, διότι εἶδον τὲς παγίδες τοῦ Διαβόλου. Θλῖψιν διὰ τὴν πτῶσιν μας καὶ τὸν κίνδυνον, ὅπου κινδυνεύομεν ἐφ' ὅρου ζωῆς.

Ἔκτοτε ἦλθα εἰς μεγάλην εἰρήνην καὶ προσευχήν. Ἀλλὰ δὲν παύει αὐτός. Ἐγύρισε κατ' ἐπάνω μου τοὺς ἀνθρώπους. Δι' αὐτὸ σοῦ τὰ γράφω, νὰ κάμετε ὑπομονὴν σὺ καὶ οἱ λοιποὶ ἀδελφοί.

Εἶναι ἀγώνας εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν, ἂν θέλῃς νὰ κερδίσῃς· δὲν εἶναι ἀστεῖα! Μὲ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα πολεμεῖς, ὅπου δὲν μᾶς ρίχνουν γλυκὰ καὶ λουκούμια, ἀλλὰ σφαῖρες ὀξεῖες ποὺ θανατώνουν ψυχήν, ὄχι σῶμα.

Πλὴν μὴ λυπῆσαι. Μὴ δειλιᾷς. Ἔχεις βοήθειαν. Ἐγὼ σὲ βαστάζω. Σὲ εἶδα κατὰ ἀλήθειαν ἐχθὲς εἰς τὸν ὕπνον μου, ἀνεβαίναμε μαζὶ πρὸς τὸν Χριστόν. Λοιπόν, ἀνάστα καὶ δρᾶμε ὀπίσω μου.

Μόνον πρόσεχε, ἀφοῦ εἶδες τὲς παγίδες τῶν πονηρῶν· καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ποὺ πιάσουν.

Εὔκολα δὲν ἠμπορεῖ ἀπὸ τὰ νύχια τους νὰ ξεφύγη.

Βεβαίως δὲν ἠμπορεῖ - ὅσον καὶ ἂν τὸ θελήση - ὁ Διάβολος μόνος νὰ μᾶς κολάση, ἐὰν ἡμεῖς δὲν συνεργήσωμεν στὴν κακίαν του· ἀλλ᾽ οὔτε πάλιν ὁ Θεὸς θέλει μόνος Του νὰ μᾶς σώση, ἐὰν καὶ ἡμεῖς δὲν γίνωμεν συνεργοὶ τῆς Αὐτοῦ χάριτος εἰς τὴν σωτηρίαν μας. Πάντοτε βοηθεῖ ὁ Θεός, πάντα προφθάνει, ἀλλὰ θέλει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐργασθοῦμεν, νὰ κάμωμεν ἐκεῖνο ὅπου ἠμποροῦμεν.

Ὅθεν μὴ λέγης ὅτι δὲν ἐπρόκοψες, καὶ διατὶ δὲν ἐπρόκοψες, καὶ ἄλλα παρόμοια. Διότι ἡ προκοπὴ δὲν ἔγκειται εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον, κἂν θελήση, κἂν καὶ πολὺ κοπιάση. Ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ χάρις Του ἡ εὐλογημένη, αὐτὴ κάμνει τὸ πᾶν, ὅταν τὸ ἐξ ἡμῶν λάβη. Αὐτὴ σηκώνει τὸν πεσμένον, αὐτὴ ἀνορθοῖ τὸν κατερραγμένον.

Αὐτὸν τὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν νὰ παρακαλοῦμεν καὶ ἡμεῖς ἐξ ὅλης καρδίας νὰ ἔλθη· νὰ σφίξη τὸν παράλυτον, νὰ ἐγείρη τὸν τετραήμερον Λάζαρον, νὰ δώση ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν τυφλόν, νὰ θρέψη τὸν πεινασμένον.

ΚΕ΄

Καταπαύουσιν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἁρπάζεται ὁ εὐχόμενος εἰς θεωρίαν.

Ἐκεῖνο ποὺ ἐγεύθης, παιδί μου, εἰς τὴν προσευχήν σου ἐκείνην τὴν νύκτα εἶναι τῆς χάριτος ἡ ἐνέργεια. Αὐτὸ πάλιν γύρευε νὰ σοῦ δώση ὁ Κύριος, ὅταν θελήση.

Γινώσκω ἕνα γνωστὸν ἀδελφόν, ὅπου μίαν ἡμέραν συνήντησε πολλοὺς πειρασμούς· καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην διῆλθε μὲ δάκρυα, χωρὶς ποσῶς νὰ γευθῆ.

Καὶ δύνοντος τοῦ ἡλίου, εἰς μίαν πέτραν καθήμενος, ἔβλεπεν εἰς τὴν κορυφὴν τὸν Ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως καὶ κλαίων παρεκάλει μὲ πόνον καὶ ἔλεγε:

Κύριε, καθὼς μετεμορφώθης εἰς τοὺς Μαθητάς Σου, μεταμορφώθητι καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου! Παῦσον τὰ πάθη, εἰρήνευσον τὴν καρδίαν μου! Δὸς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ, καὶ κράτησον τὸν ἀκράτητον νοῦν μου!

Τοιαῦτα μὲ πόνον φθεγγόμενος ἦλθεν ἐκεῖθεν μία πνοὴ ὡς ἀέρας λεπτὸς ἀπὸ τὸν Ναόν, εὐωδίαν γεμᾶτος· ὅπου, ὡς μοὶ ἔλεγεν, ἐπλήρωσε τὴν ψυχήν του χαράν, φωτισμόν, θείαν ἀγάπην· καὶ ἤρχισε μέσα του ἀπὸ τὴν καρδίαν νὰ βρύη μετὰ μέλιτος ἀδιάλειπτα ἡ εὐχή.

Ὁπότε ἐγερθεὶς εἰσῆλθεν ἐκεῖ ποὺ ἐκάθητο, διότι ἤδη ἐνύχτωσε· καὶ κύψας τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ στῆθος ἤρχισε νὰ ἐσθίη τὸν γλυκασμόν, ὅπου ἔρρεεν ἡ δοθεῖσα εὐχή. Ὅπου εὐθὺς ἡρπάγη εἰς θεωρίαν, ὅλος γενόμενος ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Δὲν περικλείεται ἀπὸ τοίχους καὶ βράχους. Ἔξω πάσης θελήσεως. Εἰς μίαν γαλήνην, εἰς ἄπλετον φῶς, ἀπεριόριστον εὖρος. Χωρὶς σῶμα. Καὶ μόνον τοῦτο περιστρέφει ὁ νοῦς του: Νὰ μὴν γυρίση πλέον στὸ σῶμα, ἀλλ' ἐκεῖ ὅθεν εἶναι νὰ μείνη διαπαντός.

Αὐτὴ ἦτον ἡ πρώτη θεωρία, ὅπου εἶδεν ἐκεῖνος ὁ ἀδελφὸς καὶ πάλιν ἦλθε στὸν ἑαυτόν του, καὶ ἠγωνίζετο πῶς νὰ σωθῆ.

Ἐκάθισα καὶ συνῆλθα ὀλίγον· καὶ μνησθεὶς τὰ ἔμπροσθεν συνδέω τὴν κοπεῖσαν χορδήν. Καὶ κρατήσας τὴν λύραν μου μελιρρύζω τὰ ἀκανθολογήματα, ἅπερ συνάγω ἐν τῇ ἐρήμῳ. Δεῦρο λοιπὸν καὶ πάλιν φιλοξενήθητι ὑπὸ τὴν σκιάν μου. Κἀγὼ συλλέγω σοι ἐξ ἀκανθῶν μαστίχην εὐώδη. Καὶ ὁπόταν σοι ἐπέρχεται θλῖψις ἀναμυρίκασαι τὰς ἐννοίας τῶν λεγομένων καὶ φανήσονται οἱ λόγοι μου γλυκύτεροι μέλιτος.

Λοιπὸν οἱ δύο τρόποι τῆς προσευχῆς εἶναι καλοί.

Ἂν καὶ ὁ δεύτερος μὲ τὰ λόγια εἶναι ἐπίφοβος, ὅμως πιὸ καρποφόρος. Ἐγὼ καὶ τοὺς δύο μεταχειρίζομαι κάθε ἑσπέρας. Πρῶτον μὲ λόγια· καὶ ἀφοῦ κουρασθῶ καὶ δὲν βρίσκω καρπὸν τὸν κλείνω εἰς τὴν καρδίαν.

Εἶδα ἐγὼ ἐκεῖνον τὸν ἀδελφόν, ὅπου ὅταν ἦτον νέος 28-30 ἐτῶν, ἓξ ὥρας κατέβαζε τὸν νοῦν του εἰς τὴν καρδίαν· καὶ δὲν τὸν ἐσυγχώρει νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τὰς ἐννέα ἀπόγευμα ἕως τὰς τρεῖς τὴν νύκτα· εἶχε ὡρολόγι ὅπου 'κτυποῦσε τὶς ὧρες. Καὶ ἐγένετο μούσκεμα στὸν ἱδρῶτα. Καὶ κατόπιν ἐγείρετο ἐργαζόμενος τὰ ὑπόλοιπα χρέη του.

Λοιπὸν ἐν ὀλίγοις· διὰ νὰ κερδίση ἐλευθερίαν ὁ ἄνθρωπος, ὀφείλει νὰ σαπίση τὸ σῶμα του, καὶ νὰ μὴν ψηφίζη τὸν θάνατον.

Ἡ προσευχὴ ὅπου γίνεται μὲ τὰ λόγια, πάλιν νοερῶς γίνεται, χωρὶς φωνήν, καὶ λέγεται αἴτησις, ἱκεσία. Λοιπὸν ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἀρχίση τὴν αἰτήσιον εὐχὴν ἄρχεται οὕτως:

"Θεὲ ἀόρατε, ἀκατάληπτε· ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· ἡ μόνη δύναμις καὶ βοήθεια πάσης ψυχῆς· ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος· ἡ ζωή μου, ἡ χαρὰ καὶ εἰρήνη...", καὶ ἐξακολουθεῖ ὥραν ἱκανὴν μὲ αὐτοσχέδιον τοιαύτην εὐχήν.

Καί, εἰ μὲν ἐνεργήση ἡ χάρις, εὐθὺς ἀνοίγεται θύρα καὶ φθάνει εἰς τὴν πύλην τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ὡς στῦλος ἢ φλόγα πυρὸς ἀναβαίνει ἡ προσευχή· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν γίνεται ἡ ἀλλοίωσις. Εἰ δὲ καὶ δὲν συμβάλη ἡ χάρις, ἀλλὰ γίνεται σκορπισμὸς τοῦ νοός,

τότε τὸν κλείει εἰς τὴν καρδίαν κυκλοφερῶς· καὶ ὡς ἐν φωλεᾷ ἡσυχάζει καὶ δὲν μετεωρίζεται - ὡσὰν ποὺ ἡ καρδία ἐπέχη τόπον κλεισούρας καὶ φυλακῆς τοῦ νοός.

Ἐνῶ, ὅταν γίνῃ ἀλλοίωσις, μέσης τῆς αἰτήσεως γίνεται. Καὶ πλημμυρούσης τῆς χάριτος πληροῦται φωτισμοῦ καὶ ἀπείρου χαρᾶς. Ὁπότε μὴ δυνάμενος ὁ καταλήπτης νὰ κρατήσῃ τὸ πῦρ τῆς ἀγάπης, καταπαύουσιν αἱ αἰσθήσεις καὶ ἁρπάζεται εἰς τὴν θεωρίαν. Μέχρις ἐδῶ εἶναι αἱ κινήσεις τῆς ἰδίας τοῦ ἀνθρώπου θελήσεως. Πέραν τούτου δὲν ἐξουσιάζει πλέον αὐτὸς μήτε γνωρίζει τὸν ἑαυτόν του. Διότι ἡνώθη πλέον αὐτὸς μὲ τὸ πῦρ, ὅλος μετουσιώθη, θεὸς κατὰ χάριν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ θεία συνέντευξις, ὅπου τὰ τείχη ἀπέρχονται καὶ αὐτὸς ἀναπνέει ἄλλον ἀέρα, τῆς διανοίας, ἐλεύθερον, πλήρη εὐωδίας τοῦ Παραδείσου. Ὕστερον πάλιν ὀλίγον-ὀλίγον συστέλλεται ἡ νεφέλη τῆς χάριτος καὶ σκληρύνει ὁ πήλινος ὡς ὁ κηρὸς καὶ ἔρχεται εἰς τὸν ἑαυτόν του ὡσὰν νὰ ἐβγῆκε ἀπὸ ἕνα λουτρόν· καθαρός, ἐλαφρός, διαυγής, χαριέστατος, γλυκύς, μαλακὸς ὡσὰν τὸ βαμβάκι καὶ πλήρης σοφίας καὶ γνώσεως.

Πλὴν ἐκεῖνος ποὺ θέλει τοιαῦτα ὀφείλει νὰ βαδίζῃ πρὸς θάνατον εἰς κάθε στιγμήν.

ΚΗ΄

Ἀδελφὴ ἐν Κυρίῳ καὶ εὐλαβεστάτη Καθηγουμένη.

Ἀδελφὴ ἐν Κυρίῳ καὶ εὐλαβεστάτη Καθηγουμένη... Εὔχομαι διὰ τὴν ὑγείαν σου, ὅπου εἶναι πολύτιμος διὰ τὴν Συνοδείαν σου.

Εὐλογημένη Γερόντισα. Ἐσήμερον ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου καὶ εἶδον τὰ ἐν αὐτῇ. Ἀφοῦ μὲ γράφεις ὅτι θὰ γίνῃ ὠφέλεια, πιστεύω καὶ ἐγὼ ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ ἀφήνω τὸ θέλημά μου, εὐχόμενος νὰ σᾶς γίνῃ ἡ κάθε λέξις ὠφέλεια καὶ ψυχῆς σωτηρία.

Λοιπόν, ἄνοιξόν σου τὰ ὦτα καὶ δέξαι τοὺς λόγους μου.

Ἐμεῖς, ἀδελφή μου, ὅταν ἤλθαμε εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν ἐκλείσθημεν, εἰς ἕνα σπίτι καθὼς οἱ πολλοὶ συνηθίζουν. Ἀλλὰ ἐζητήσαμεν, ἐφωνάξαμεν, ἐκλαύσαμεν· βουνὸ καὶ τρύπα δὲν ἀφήσαμεν, γυρεύοντες ἀπλανῆ ὁδηγόν· νὰ ἀκούσωμεν λόγια ζωῆς, ὄχι ἀργὰ καὶ μάταια. Λοιπὸν δὲν ἀφήσαμεν Γέροντα Ἐρημίτην

ὅπου νὰ μὴ λάβωμεν ἐξ αὐτοῦ ἔστω καὶ ρανίδα ὠφέλειαν.

Ἄλλος ἐνενήντα ἐτῶν μᾶς ἔλεγε ὅτι ἐκάθισε σὲ μίαν κορυφὴν δεκαεπτὰ χρόνους. Καὶ ἔπιπταν κεραυνοὶ καὶ τοῦ ἔσχιζαν τὰ ροῦχα· καὶ ἔκαμνε ἄκραν ὑπομονήν.

Ἄλλος μᾶς ἔλεγεν ὅτι εἶχε δώσει ἀντίδωρον σὲ γυμνοὺς ἁγίους Ἀσκητάς, ὅπου ἦσαν ἀόρατοι.

Ἄλλος ὅτι τοὺς κοινωνοῦσε λειτουργῶν τὰ μεσάνυχτα.

Ἄλλος ὅτι ἦτον Ρῶσος καὶ ἔκαμε χρόνια εἰς τὴν κορυφήν. Καὶ κάθε δέκα χρόνους ἤρχετο καὶ συναντοῦσε ἕτερον Ἐρημίτην. Καὶ μᾶς εἶπεν ὅτι τώρα ὅπου εἴμεθα ἐκεῖ τὸν περίμενε. Καὶ θὰ τὸν βλέπαμε καὶ ἡμεῖς. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν ἔρημον.

Ὅλοι αὐτοὶ εὐωδίαζαν ὡς ἅγια λείψανα.

Καὶ τοιαῦτα ἀκούων ἐγὼ ἄναβεν μέσα μου ἡ φωτιὰ περισσότερον. Λοιπὸν ἀρωτοῦσα· πῶς τρώγουν, πῶς προσεύχονται, τὶ εἶδαν, τὶ ἐννόησαν, ἀποθνήσκοντες τὶ βλέπουν.

Ἄλλος εἶδε τὴν Παναγίαν, ἄλλος Ἀγγέλους, ἐβγαίνοντας ἡ ψυχή τους. Καὶ τὸ νῦν συμβαίνουν αὐτά. Ὅπου πρὸ τοῦ θανάτου βλέπουν ὁράσεις, νὰ τοὺς πάρῃ ὁ Θεὸς μὲ γαλήνην.

Ὅθεν τοιαῦτα ὡς ἤκουον ἔτρεχα διψασμένος, ὅταν ἀπέθνησκαν, νὰ βλέπω, νὰ ἀκούω τὶ λέγουν.

Καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἁγίους ἔλαβα "τάξιν" καὶ "τυπικόν" πῶς νὰ περιπατῶ στὴν ζωήν μου. Αὐτοὶ μὲ ὡδήγησαν. Δὲν λέγω τίποτε ἐδικόν μου.

Ἤξευρα καὶ τὸ σπίτι τοῦ Γέροντος ὅπου λέγετε· αὐτὸν ποὺ καλάϊτιζε, τὸν ζαχαρᾶ ποὺ ἐψάρευε, τὸν παπα-Νεόφυτον ὅπου ἔκαμε τὰ ἐγκόλπια, καὶ ἄλλους πολλούς. Ἀλλὰ ἐγὼ ἐκύτταζα ποῦ ὑπάρχει ζωή. Ποῦ ἠμπορῶ νὰ κερδίσω ὠφέλειαν ψυχῆς. Ὅπου θὰ φύγουν οἱ θησαυροὶ εἰς τοῦ Θεοῦ τὰ ταμεῖα καὶ θὰ πέσῃ πεῖνα, νὰ μὴν ἀκούεται λόγος Θεοῦ. Οἱ λύχνοι σβήνουν. Καὶ βαδίζομεν εἰς σκότος ψηλαφητόν. Λόγος πῶς νὰ σωθῇς σπανίως ἀκούεται. Μόνον καταλαλιὰ καὶ κατάκρισις. Ἕνας νὰ θέλῃ νὰ διδάσκῃ τὸν ἕτερον· καὶ κάποιος ἀραιὰ τὴν ζωήν του νὰ δίδῃ εἰς ἐπαλήθευσιν τοῦ Εὐαγγελίου - ὡς συνέχειαν τῆς ζωῆς τῶν Πατέρων. Φόβος μέγας τῶν πειρασμῶν καὶ καύχησις ἄμετρος διὰ τῶν λόγων.

Ἀλλ᾽ ἂς ἀφήσωμεν τοὺς περὶ ἡμᾶς, εὐλογημένη Γερόντισσα. Αὐτοί, καθὼς ἕκαστος ζῇ ἔτσι καὶ ὁμιλεῖ. Ἔτσι βλέπουν, ἔτσι λέγουν. Ὅλοι δίκαιον ἔχουν.

Ὅταν χάσῃ κανεὶς τὸν δρόμον του - ἐπειδὴ ἐλοξοδρόμησε καὶ ἄλλον δρόμον δὲν ἠξεύρει - θέλει ὅλους νὰ πηγαίνουν καθὼς πηγαίνει αὐτός. Ἐὰν κανεὶς τὸν εἰπῇ ὅτι ἔχει καὶ ἄλλο δρομάκι πιὸ σύντομον αὐτὸς θὰ εἰπῇ· - Ἐπλανήθης! ἄλλος δρόμος δὲν εἶναι· διότι αὐτὸς δὲν τὸν γνωρίζει. Δι᾽ αὐτὸ δίκαιον ἔχει. Αὐτὸ ὅπου βλέπει, αὐτὸ ποὺ νομίζει, αὐτὸ ἐξ ἰδίων λέγει καὶ κρίνει.

Τώρα ἡμεῖς ἐπειδὴ ἐγκλεισθήκαμε νὰ ἡσυχάσωμε - διότι ἔτσι ἐμάθαμεν ἐξ ἀρχῆς - ὅλοι ἔχουν νὰ

κάμουν ἐναντίον μου. Ἢ μᾶλλον ὁ πειρασμὸς τὰ διενεργεῖ ὅπου δὲν τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ ὅτι φροντίζει κανεὶς νὰ σωθῇ εἰς τὴν γενεάν μας. Λοιπὸν αὐτὸν ἂς καταργήσῃ ὁ Κύριος καὶ ἂς ἐλεηθοῦν οἱ ἀδελφοὶ δι' ὅσα λέγουν καί κρίνουν.

Καὶ ἐγὼ τὰ ἀφήνω ὅλα εἰς τὸν Θεὸν καὶ μανθάνω νὰ ὑπομένω τὰ ἐπερχόμενα ἀγογγύστως.

Ὅμως ἂς εἰποῦμεν τώρα διὰ τὴν "εὐχήν" ποὺ ἐζήτησες.

Νομίζω, ἀγαθή μου Γερόντισα, ὅτι ἀδικήθης πολύ. Δὲν ἦσουν ἐσὺ διὰ τόσες φροντίδες, ἀλλ' ἦσουν διὰ ἡσυχίαν. Λοιπόν, ἂν θέλῃς νὰ μὲ ἀκούσῃς, εὑρίσκω καλὸν νὰ μετριάσωμεν συγκιρνῶντες τὰ ἀμφότερα: πρᾶξιν καὶ ἡσυχίαν. Διότι χωρὶς ἡσυχίαν ἡ χάρις δὲν παραμένει· καὶ χωρὶς τὴν χάριν ὁ ἄνθρωπος εἶναι μηδέν.

Ὅθεν παρακάλεσε τὸν Γέροντα νὰ σοῦ δώσῃ ἕνα κελλάκι χωριστά, νὰ ἡσυχάζῃς ἐκεῖ. Καὶ ἕως τὸ μεσημέρι νὰ δέχεσαι, νὰ ὁμιλῇς. Μετὰ δέ, ἀφοῦ φάγῃς, νὰ κοιμηθῇς ἕως τὸ βράδυ. Καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπῃς νὰ σὲ ἐνοχλήσουν μέχρι τὸ ἄλλο πρωΐ, κἂν καὶ νὰ πάρῃ φωτιὰ τὸ Μοναστήρι. Καὶ ἀφοῦ ξυπνήσῃς - ἂν εἶναι ἀκόμη ἡμέρα ἢ δύνοντος τοῦ ἡλίου - διαβάζεις μόνη σου ἀνάγνωσιν, "κάμνεις κανόνα", καὶ ὅταν σκοτεινιάσῃ, πίνεις ἕναν καφὲ καὶ ἀρχίζεις τὴν ἀγρυπνίαν σου· ἀρχίζεις τὴν προσευχήν.

Ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ κινήσῃς τὴν χάριν. Νὰ γίνῃ ἐνέργεια. Καί, ὅταν ἐνεργήσῃ ἡ χάρις, αὐτὸ εἶναι τὸ πᾶν.

Ἐγὼ ἀρχίζω· πρῶτον, Ἀπόδειπνον καὶ Χαιρετισμοί. Καί, ἀφοῦ τελειώσω, ἀρχίζω μὲ λόγια εἰς τὸν Χριστόν, εἰς τὴν Παναγίαν μας, ὅπως ἔλθουν στὸν νοῦν μου·

-Ἰησοῦ μου γλυκύτατε, τὸ φῶς τῆς ψυχῆς μου, ἡ μόνη ἀγάπη, ἡ μόνη χαρά, ἡ εἰρήνη... Καὶ λέγω πολλὰ καὶ μὲ πόνον. Ὕστερα εἰς τὴν Παναγίαν. Μὰ ἡ γλυκειά μας Μαννούλα πολλὴν ἀγάπην δεικνύει· εἴθε νὰ τὴν εἴχατε πάντοτε εἰς τὰ χείλη.

Καὶ ἀφοῦ ἠρεμήσῃ ὁ νοῦς, γλυκανθῇ ἡ ψυχή, καθίζεις καὶ λέγεις νοερῶς τὴν εὐχήν, ὅπως γράφεις· μέχρις ὅτου πλησιάσῃ ὁ νυσταγμός. Τότε πάλιν σιγανά-σιγανὰ ψάλλεις μὲ γλυκύτητα καὶ ὑμνεῖς τὸν Δεσπότην Χριστόν, τὴν Πανάχραντον Μητέρα Του. Λέγεις ἀργά, καθαρά: Φῶς ἱλαρόν... Τίς Θεὸς μέγας... Ἅγιος ὁ Θεός... καὶ ἄλλα ὅσα γνωρίζεις.

Κατόπιν εἰς τὴν Παντάνασσαν: Χαίροις Ἄνασσα... Ἐπὶ σοὶ χαίρει Κεχαριτωμένη... Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς... Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ... καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Καὶ ἂν ἐπιμένῃ ὁ νυσταγμός, ἐπιλέγεις: Ἀγκάλας πατρικάς... Ἤθελον δάκρυσιν ἐξαλεῖψαι... Τίς χειμαζόμενος καὶ προστρέχων... Πρόβατον ἐγὼ εἰμι... καὶ εἴ τι ἕτερον ἐνθυμεῖσαι.

Λέγε αὐτὰ ἐν κατανύξει καθημένη εἰς τὴν κλίνην σου, ἐκδεχομένη τὸ ἔλεος καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὕτως, ἂν δὲν ἐνεργήσῃ ἡ χάρις εἰς τὰ λόγια, θὰ ἐνεργήσῃ εἰς τὴν εὐχήν· εἰ δέ, μὲ τὸν ὕμνον.

Τὴν δὲ κατὰ μόνας ἀνάγνωσιν μὴν τὴν ἀφήνῃς ποτέ, ὅτι πολλὴν ὠφέλειαν ἔχει. Διότι λαμβάνεις

παράδειγμα ἀπὸ τοὺς Ἁγίους. Βλέπεις ὡς εἰς καθρέπτην τὰ λάθη σου, τὰς ἐλλείψεις, καὶ διορθώνεις τὸν βίον σου. Εἶναι ἡ ἀνάγνωσις φῶς εἰς τὸ σκότος.

Ἔτσι περισσότερον θὰ ὠφελήσῃς τὰς Ἀδελφὰς παρά, ὅταν ὅλην τὴν ἡμέραν κουράζεσαι.

Κατόπιν ἐγείρεσαι. Ἂν θέλῃς, κατεβαίνεις στὴν Ἐκκλησίαν. Εἰ δὲ καὶ μείνεις μόνη σου, κάμνεις μὲ κομβοσχοίνι Ἀκολουθίαν καὶ ἀναπαύεσαι.

Οὕτω καὶ τὴν ὑγείαν σου θὰ τηρήσῃς, καὶ τὴν ψυχήν σου θὰ ὠφελήσῃς, καὶ εἰς τὰς Ἀδελφὰς θὰ εἶσαι ἀναμμένη λαμπάδα. Εἰδ᾿ ἄλλως, ὅσον γηράσκεις μέσα εἰς τὲς φωνές, θὰ χάσῃς τελείως τὴν προσευχήν σου· διότι ἔχεις μάθει τὴν ἡσυχίαν.

Λοιπόν, γνησία μου ἀδελφή, ἐπειδὴ ἐδοκίμασες καὶ τὴν ἡσυχίαν καὶ μὲ πολλούς, ἐγνώρισας τὴν ὠφέλειαν ἀμφοτέρων. Ὅθεν συγκέρασον τὰ ἀμφότερα καὶ εὖ σοι γένηται. Φρόντισον νὰ ἡσυχάσῃς ὅσον δυνηθῇς· καὶ νὰ φύγῃς τῶν ἔνθεν ἀναπαυμένη.

ΚΖ΄

Διὰ Θεὸν τρέχω· οὐ μέλλει μοι διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Λέγεις διὰ τὸν Γέροντα ὅτι θέλει νὰ ἔλθῃ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Καλὸν καὶ ἅγιον ἔργον θὰ κάμῃ. Πλὴν ἐμένα μόνον ἂς μὴ λάβῃ ὑπ᾿ ὄψιν του ὅτι γνωρίζει ἢ ὅτι ὑπάρχω εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν. Καθότι ζῶ εἰς ἀπόλυτον ἡσυχίαν· μὲ τάξιν ἑτέραν τῆς συνηθισμένης, ὅπου δύσκολον νὰ μὲ συναντήσῃ. Καθότι ἡ θύρα εἶναι κλειστὴ καὶ ὡρισμένες μόνον ὧρες ἀνοίγει.

Ὅ,τι μὲν θέλει, συνεργείᾳ τῶν ἀδελφῶν, δύναμαι νὰ τὸν βοηθήσω. Τὸ δὲ πέραν τῆς τάξεως ὅπου ἔχω, νὰ ἀνοίξω τὴν θύραν, νὰ ὁμιλήσω, νὰ χάσω τὴν προσευχήν μου καὶ ἡσυχίαν, αὐτὸ οὐδαμῶς. Ἐκτὸς ἐξ ἀνάγκης τὴν ὥραν ποὺ ὁρίζω ἐγώ. Διότι αἱ ὧρες μου εἶναι μὲ μέτρον. Καὶ πρέπει νὰ παραδράμω ὀλίγον, νὰ χάσω, διὰ νὰ ὁμιλήσω τὴν νύκτα μίαν ὥραν ἢ δύο.

Καὶ ταῦτα γράφω διὰ νὰ ἐξηγηθῶ, προτοῦ παρεξηγηθῶ. Ἐγὼ εἰς ὅλες μου τὲς ἐνέργειες ἔτσι συνηθίζω

νὰ λέγω καὶ νὰ πράττω ὅλα καθαρὰ ᾿σὰν καθρέπτης· λόγῳ καὶ ἔργῳ, εἴτε κατὰ διάνοιαν, νὰ μὴ δίδω ὑπόνοιαν σὲ κανένα.

Διότι ἦλθον πολλοὶ ἀπὸ διάφορα μέρη, χωρὶς νὰ ζητήσουν νὰ μάθουν τὴν τάξιν ποὺ ἔχομεν. Καί, ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἐδέχθην, ἐσκανδαλίσθησαν. ᾿Αλλὰ καὶ ἐδῶ ὅλοι οἱ γείτονες ἐναντίον μου ἔχουν, διότι δὲν τοὺς ἀνοίγω. Πλὴν ἐγὼ δὲν κλείνω διὰ νὰ σκανδαλισθοῦν οἱ Πατέρες. ᾿Αλλά, γυμνασθεὶς τόσα ἔτη καὶ ἰδὼν ὅτι δὲν ὠφελοῦμαι ἀπὸ αὐτὲς τὲς "ἀγάπες" - μόνον τὴν ψυχήν μου χαλῶ χωρὶς νὰ ὠφελοῦμαι - δι᾿ αὐτὸ ἔκλεισα ὅλους διαπαντὸς καὶ ἡσύχασα. Τώρα δὲν ἀνοίγω κανένα. Μήτε ἔχω δωμάτιον περισσὸν διὰ ἕναν ἀπ᾿ ἔξω. Καί, ἂν ἔλθη κανεὶς μακρυνός, πρέπει νὰ ἔλθη τὴν ὥραν ποὺ ἐργάζονται οἱ Πατέρες, πρωΐ. Καί, ἂν εἶναι ἀνάγκη, στέκει εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Παπᾶ μου. Διότι εἰς ὅλα τὰ Σάββατα, Κυριακάς, καὶ ἑορτὰς ἔχομεν Λειτουργίαν. Ἔρχεται ἐδικός μας Παπᾶς καὶ μᾶς λειτουργεῖ καὶ μεταλαμβάνομεν.

᾿Ιδοὺ λοιπὸν εἶπον, ἵνα μὴ γένηται σκάνδαλον. Διὰ Θεὸν τρέχω· οὐ μέλλει μοι διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Κἂν ὑβρίσουν, κἂν ὀνειδίσουν, κἂν συκοφαντήσουν, κἂν τὸ ὄνομά μου ἀτιμάσουν, κἂν ὅλη ἡ κτίσις ἀσχοληθῇ νὰ λέγῃ ἐναντίον μου.

Εἶδον γὰρ καὶ πολυειδῶς ἐδοκίμασα ὅτι, ἂν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲν φωτίσῃ τὸν ἄνθρωπον, τὰ λόγια ὅσα καὶ ἂν ὁμιλήσῃς δὲν ᾿βγάνεις ὠφέλειαν. Πρὸς στιγμὴν τὰ ἀκούει καὶ τὴν ἄλλην στρέφει πάλιν αἰχμάλωτος εἰς τὰ ἴδια. ᾿Εὰν ὅμως εὐθὺς μὲ τὸν λόγον ἐνεργήσῃ ἡ χάρις,

τότε γίνεται κατ᾿ ἐκείνην τὴν ὥραν ἀλλοίωσις μὲ τὴν ἀγαθὴν τοῦ ἀνθρώπου προαίρεσιν. Καὶ ἀλλάσσει θαυμαστῶς ἡ ζωή του ἐκ τῆς ὥρας ἐκείνης. Ὅμως αὐτὸ συμβαίνει εἰς ὅσους δὲν ἐσκλήρυναν ἀπὸ μέσα τους ἀκοὴν καὶ συνείδησιν. Εἰς δὲ τοὺς ἀκούοντας καὶ ἐν παρακοῇ παραμένοντας εἰς τὰ κακά των θελήματα· εἰς αὐτοὺς κἂν ἡμερονύκτια ὁμιλῆς κἂν τὴν σοφίαν τῶν Πατέρων εἰς τὰς ἀκοάς των κενώσῃς, κἂν θαύματα πρὸ ὀφθαλμῶν των ποιήσῃς, κἂν τὸ ρεῦμα τοῦ Νείλου ἐπάνω των γυρίσῃς, αὐτοὶ δὲν λαμβάνουν μήτε ρανίδα ὠφέλειαν. Μόνον θέλουν νὰ ἔρχωνται, νὰ ὁμιλοῦν, νὰ περάσῃ ἡ ὥρα των, χάριν τῆς ἀκηδίας. Δι᾿ αὐτὸ λοιπὸν κλείω καὶ ἐγὼ τὴν θύραν καὶ ὠφελοῦμαι τοὐλάχιστον ἐγὼ διὰ τῆς εὐχῆς καὶ τῆς ἡσυχίας. Καθότι τὴν εὐχὴν ὑπὲρ πάντων ὁ Θεὸς πάντοτε τὴν ἀκούει, ἐνῶ τὴν ἀργολογίαν πάντοτε ἀποστρέφεται, ἂς φαίνεται καὶ πνευματικὴ ὅτι εἶναι. ᾿Επειδὴ κατὰ τοὺς Πατέρας, ἀργολογία εἶναι κυρίως νὰ περνᾷς τὸν καιρὸν σου μὲ λόγια, χωρὶς νὰ κάμῃς τοὺς λόγους σου πράξεις.

Λοιπὸν μὴν ἀκοῦτε τὶ λέγουν, ὅταν ἄνθρωποι ἄγευστοι ὁμιλοῦν τὰ τοιαῦτα.

Ὅποιος δὲν ἐδοκίμασε ἀνάγκη εἶναι νὰ δοκιμάσῃ· καὶ μὲ τὴν πεῖραν θὰ μάθῃ καὶ θὰ βρῇ ὅ,τι τοῦ λείπει. ῾Η πεῖρα δὲν ἀγοράζεται. Εἶναι ἑκάστου ἀπόκτημα, κατὰ τὸν κόπον του καὶ τὸ αἷμα του ποὺ θὰ δώσῃ μόνος του νὰ τὴν ἀποκτήσῃ.

Πιστεύσατε, ᾿Αδελφές μου, ὅτι κόπος πολὺς εἶναι εἰς τὴν Μοναχικὴν πολιτείαν. Δὲν ἔπαυσα καὶ δὲν

παύω ἡμέρα καὶ νύκτα φωνάζων, ζητῶν τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου· καὶ εἰς ἀπόγνωσιν προσεγγίζω, ὡς μηδὲν ἐργαζόμενος, ὡς μηδέποτε "ποιήσας ἀρχήν". Ἀλλά, τὸ καθ' ἡμέραν ποιῶν τὴν ἀρχήν, εὑρίσκομαι ψεύστης καὶ ἁμαρτάνων. Ὅμως ἐσεῖς μιμεῖσθε τὰς φρονίμους παρθένους καὶ ἀγρυπνοῦσαι φωνάζετε νοερῶς, τὸ θεῖον ἐπικαλούμεναι ἔλεος. Ὅτι ἦλθε δι' ἡμᾶς τὸ τέλος. Ἴσως ἐτελείωσεν ἡ εἰρήνη. Λοιπὸν μὲ τοὺς ἀποθαμένους εἴμεθα καὶ ἡμεῖς. Ὅθεν βιασθῆτε.

Ἀρκοῦσιν αὐτὰ κατὰ τὸ παρὸν ὅπου εἴπομεν. Εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν σᾶς γράφω καὶ πάλιν, ἂν καρποφορήσουν αὐτὰ καὶ δείξετε προθυμίαν. Τώρα μόνον λυποῦμαι διὰ τὴν μητέρα τῆς μικρᾶς μοναχῆς ποὺ γογγύζει καὶ κακολογεῖ, ὡς μοῦ γράφετε. Πολλὲς μητέρες ἀπώλεσαν δυστυχῶς τὰ τέκνα τους ἀπὸ γογγυσμούς, διότι δὲν τὰ ἀφιέρωσαν εἰς τὸν Χριστὸν μὲ ὅλην τὴν ψυχήν τους. Καὶ ἐκεῖνα μὲν σώζονται, χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' αὐταὶ ἀπ' αὐτῶν μακρὰν ἀπομένουν.

Πλὴν ἐσεῖς κάμετε τὴν ὑπομονὴν καὶ μὴ συνερίζεστε τὰ ἐκείνων λεγόμενα. Ὁ χρόνος, χάριτι Θεοῦ, θὰ τὰ θεραπεύσῃ. Καὶ αὐτὴ μὲ τὸν καιρὸν θὰ μετανοήσῃ. Καὶ θὰ λυπῆται δι' ὅσα νῦν λέγει καὶ πράττει. Ἀλλὰ τώρα θέλει ἀνοχήν. Θέλει ἀγάπην ἀνόθευτον καὶ ἄκραν σιωπήν. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγουν, ἐσεῖς τὰ λόγιά σας μετρημένα. Καί, ὅταν ὁμιλῆτε, νὰ εὔχεσθε νοερῶς, διὰ νὰ ἐνδύωνται οἱ λόγοι σας ἄνωθεν δύναμιν.

Σὺ δὲ εὐλογημένη Γερόντισσα, τὰ πάντα συγκέρασον ἐν διακρίσει καὶ μακροθυμίᾳ πολλῇ.

ΚΗ΄

Πρὸς Μοναχήν, λαμβάνουσαν τὸ ἅγιον καὶ ἀγγελικὸν Σχῆμα.

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, ἡ ἀμνὰς τοῦ Ἰησοῦ μου· καὶ προχωρῶν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἔφθασα εἰς τὸ καταθύμιον τῆς ψυχῆς μου. Καὶ εὐθὺς ἀπὸ τὴν χαράν μου ὡς ἔξαλλος ἐξηγέρθην. Καί, τὰ γόνατα κλίνας, τὰς χεῖρας ἐξέτεινα. Καί, τί ἂν σοὶ εἴπω! Ἡ γλῶσσα ἐφθέγγετο. Τὰ χείλη διαρκῶς ἐψιθύριζον. Ὁ δὲ νοῦς ἐθεολόγει ἀπαύστως. Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔρρεον δάκρυα συνεχῆ.

- Εὐχαριστῶ σοι, ἔλεγον, γλυκεῖα πνοή, ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς μου, τὸ φῶς τοῦ νοός μου, ἡ παράκλησις τῆς καρδίας μου, ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς μου. Εὐχαριστῶ σοι, ἀγάπη μου γλυκυτάτη, Ἰησοῦ ποθεινότατε, ὅτι δὲν παρεῖδες τὰς ταπεινάς μου δεήσεις, ἀλλ' ἐπήκουσας τῆς φωνῆς μου καὶ ἠλέησας τὸ μικρόν μου τεκνίον.

Καὶ ἰδοὺ πλέον μετὰ δύο ἡμέρας λαμβάνει, κατόπιν τῆς παρελθούσης δοκιμασίας, τὸ ἅγιον Σχῆ-

μα. Γίνεται νέος ἄνθρωπος. Ἀποθνήσκει ὁ παλαιός. Ἀλλάζει τὸ ὄνομα. Φορεῖ ἔνδυμα γάμου. Συγχωροῦνται αἱ ἁμαρτίαι. Ὑπόσχεται ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων. Γράφεται εἰς τοὺς οὐρανούς.

Παύει πλέον νὰ ἔχῃ γονεῖς καὶ συγγενεῖς ἐν τῷ κόσμῳ. Ἀφήνει τὰ κάτω, τὰ ἄνω φρονεῖ. Τοῖς ἄνω συνάπτεται, ἐκεῖνα νοεῖ. Μηδενὸς ἔχει πλέον θέλησιν ἢ αὐταρέσκειαν ἢ ἰδίου σώματος ἐξουσίαν. Τὰ πάντα ἀρνεῖται καὶ κρέμαται εἰς τῆς Γεροντίσης τὸν λόγον ἕως ἐσχάτης πνοῆς.

Καὶ πλέον ποσῶς δὲν ἐρωτᾷ τί κάμνει ὁ πλησίον, ἀλλ᾿ ἄγει διαρκῆ ἡσυχίαν. Ἐργάζεται πλέον νοερὰν ἐργασίαν. Ἔχει δάκρυα συνεχῆ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Γλῶσσαν μελίρρυτον. Λαλιὰν σύμμετρον. Σῶμα ἁγνόν. Νοῦν καθαρὸν καὶ ἀφάνταστον. Ἀμετεώριστον προσευχήν. Εἰρήνην διαρκῆ. Τελείαν ὑπακοήν. Ἀγάπην πυριφλεγῆ πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ὅπου διαρκῶς νὰ καίῃ χωρὶς νὰ σβήνῃ, χωρὶς νὰ σβήνῃ ποτέ. Ὥστε καὶ μόνον τὴν φωνὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ἂν ἀκούῃ, εὐθὺς νὰ σκιρτᾷ ἡ ψυχή, νὰ γλυκαίνουν τὰ χείλη, καὶ νὰ ξυπνᾷ ὅλος ὁ νοητόκτιστος ἄνθρωπος. Ἔθος γὰρ τῇ ἀγάπῃ καὶ θεῖον προνόμιον νὰ σκιρτᾷ ἡ καρδία ὅταν ἀκούῃ τὸ ἀγαπώμενον ὄνομα· κἂν ὦσι σωματικά, κἂν ὦσι πνευματικά, ἐκ τῆς αὐτῆς καρδίας προχέει τῆς ἀγάπης ὁ γλυκασμός.

Ὅταν ἡ χάρις διαυγάσῃ τὸ φάος τῆς θείας τοῦ Πνεύματος αἴγλης, ὅλος ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἔξαλλος, καὶ ὡς ὁ θεῖος Δαυῒδ σκιρτᾷ καὶ χορεύει νοερῶς πρὸ τῆς θείας εἰκόνος, ὅπως ἐκεῖνος πρὸ τῆς σκιώδους κιβωτοῦ.

Ἰδοὺ λοιπόν, θυγάτηρ τοῦ Ἰησοῦ μου, διατὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς σου, κατόπιν τῆς προσευχῆς μου διὰ σέ, σοῦ ἔγραψα τὴν ἀπάντησιν πλήρης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως. Τὴν δὲ Κυριακὴν – διότι τώρα ξημερώνει Παρασκευὴ – τὴν ὥραν ὅπου θὰ δίδῃς τὰς ὑποσχέσεις καὶ θὰ λαμβάνῃς τῶν Ἀγγέλων τὸ Σχῆμα θὰ εἶμαι παρὼν καὶ ἐγὼ νοερῶς νὰ συμψάλω· "ἀγκάλας πατρικάς..." καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀγρυπνίαν θὰ εὔχωμαι διὰ σὲ καὶ πάσας τὰς Ἀδελφάς.

Καὶ μόλις θὰ λάβῃς τὴν ἐπιστολὴν γράψε μου τὸ οὐράνιον ὄντως κατὰ ἀλήθειαν ὄνομα· διὰ νὰ σβήσωμεν πλέον τὸ παλαιὸν καὶ νὰ βάλωμεν τὸ νέον εἰς τὴν θέσιν του. Καὶ φρόντισε πλέον ἡ ζωή σου νὰ εἶναι ἀγγελική· καθότι ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τοὺς χοροὺς τῶν Ἀγγέλων κατετάγης, νὰ ὑμνῇς καὶ νὰ δοξάζῃς τὸν Θεόν ἐν τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματί σου.

ΚΘ΄

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἀνυψῶν θνητοὺς ἔτι μετὰ σώματος εἰς τὴν πολιτείαν τῶν Ἀσωμάτων.

Θεὸς ὅπου βούλεται νικᾶται φύσεως τάξις· καὶ ὁ θέλων νὰ βαστάσῃ τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ νικᾷ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. Μεγίστη ὄντως ἡ δύναμις καὶ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικοῦ Σχήματος τῶν Μοναχῶν.

Χαῖρε καὶ εὐφραίνου, τεκνίον μου ἠγαπημένον, μεθ' ὅλης τῆς ἱερᾶς Συνοδείας ἢ μᾶλλον πνευματικῆς εὐωδίας. Χαίρετε αἱ φρόνιμοι ἐν Κυρίῳ παρθένοι, ὅτι ἠξιώθητε ἐπὶ γῆς τοιαύτης ἀγγελικῆς πολιτείας. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἀνυψῶν θνητοὺς ἔτι μετὰ σώματος εἰς τὴν πολιτείαν τῶν Ἀσωμάτων.

Εὔχομαι, τεκνία μου, καὶ δέομαι ἐκ βαθέων ἡ θεία μυρίπνοος χάρις ὡς αὔρα λεπτή, ὡς μυροβόλος θεία πνοὴ νὰ πνέῃ διηνεκῶς ἀνάμεσον ὑμῶν εὐωδιάζουσα, ὁσίας ψυχάς, ἁγιάζουσα ἀσκητικὰ σώματα.

Πλήν, παρακαλῶ ἐκτενῶς, φροντίσατε τὰς ψυχάς σας. Μηδὲ μία ἂς μὴν ὁμοιάσῃ τὴν προμήτορα Εὔαν, ἀλλὰ πᾶσαι τὴν θεόπαιδα Μαριάμ, τὴν Παρθένον Μαρίαν. Αὕτη εἰποῦσα· "ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου!" γέγονε Μήτηρ Θεοῦ καὶ τῶν Ἀγγέλων Κυρία. Αὐτῆς ὁ καρπός, ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, δι' ὑπακοῆς, ἀνελθὼν εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ κατελθὼν εἰς τὸν Ἅδην ἰάτρευσε τῆς παρακοῆς τὸ μέγα τραῦμα. Ὅθεν νοήσατε ἀπ' ἐδῶ τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν.

Τὸ Σχῆμα τῶν Μοναχῶν εἶναι Σταυρός, ἀντὶ τοῦ Σταυροῦ ὃν ἐβάστασεν ὁ Χριστός, σώζων ἡμᾶς. Ὁπότε ἡμεῖς, ἐνδυόμενοι τὸ Ἅγιον Σχῆμα, τὴν ὑπακοὴν ἐνδυόμεθα· καὶ ὑπακοὴν ἐπιμελούμενοι καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Χριστοῦ μας περιπατοῦμεν.

Σᾶς λέγω καὶ τοῦτον τὸν λόγον·

Τῆς ὑπακοῆς τὸ φορτίον λογίζεται σύνοψις τῶν λοιπῶν ἀρετῶν, ὅπως καὶ ὁ Σταυρὸς τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου. Καὶ καθὼς ὁ Ληστὴς διὰ τοῦ Σταυροῦ εἰσῆλθεν εἰς τὸν Παράδεισον, οὕτω καὶ ἡμεῖς διὰ τῆς ὑπακοῆς ὡς διὰ Σταυροῦ, εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Βασιλείαν. Προφανῶς οἱ παρήκοοι ἔξω τῆς Βασιλείας.

Λοιπόν, μακαρία ἡ ὁδός· βιασθῆτε. Προσέχετε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Καθότι ὅστις δὲν ἔχει ταπείνωσιν, δὲν κάμνει ὅ,τι τοῦ λέγουν, γίνεται δοῦλος δαιμόνων. Καὶ γίνονται τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θλῖψις καὶ ὄνειδος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

Οὕτως ἐν ὀλίγοις τὰ γράφω, νὰ φοβηθῆτε ἔνθεον

φόβον, νὰ μὴ παρακούετε τὴν Γερόντισα. Καθότι δὲν ἔχετε νὰ κάμετε μὲ αὐτήν, ἀλλὰ μὲ τὸν Θεόν, ὅστις ἀπαιτεῖ τὴν ὑπακοὴν εἰς ψυχῆς σωτηρίαν.

Λοιπόν, διὰ τὸ Σχῆμα ποὺ γράφεις, αὐτὸ τὸ ἔδειξεν ὁ Ἄγγελος εἰς τὸν θεῖον Παχώμιον.

Κατὰ πρῶτον εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν Χριστιανῶν ὅσαι ἐξέλεγον παρθενίαν - ὅπως τώρα ἐσεῖς - ἐδοκιμάζοντο τρία ἔτη καὶ κατόπιν ἑτοίμαζον στέφανον ἀπὸ ἄνθη εὐώδη. Καὶ τὲς διάβαζε, λέγει, ὁ Ἀρχιερεὺς εὐχάς, ὅπως τώρα τοῦ Σχήματος, ὡς νύμφες Χριστοῦ. Καὶ ὅταν ἀπέθνησκον τὰ ἔβαναν μαζὶ εἰς τὸν τάφον.

Λοιπόν, ἀφήνω ἐκεῖνο.

Τώρα τὸ Σχῆμα εἶναι μυστήριον ὅπως τοῦ γάμου τὰ στέφανα. Ἐσὺ φορεῖς Σχῆμα ἀντὶ τῶν στεφάνων. Ὅπου νυμφεύεσαι τὸν Χριστόν, ὑποσχομένη παρθενίαν ἐφ' ὅρου ζωῆς. Εἰς τοὺς θνητοὺς γάμους φοροῦν στέφανα, ὑποσχόμενοι σωφροσύνην ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἕως τέλους ζωῆς. Ἠμποροῦν αὐτοὶ νὰ δώσουν τὰ στέφανα νὰ στεφανωθῇ ἄλλος γάμος κατόπιν; Ὄχι. Ἀλλά, ἀφοῦ ἀποθάνουν τὰ ρίχνουν στὸν τάφον.

Λοιπόν, ἐσὺ πῶς δίδεις τὸ στέφανόν σου καὶ στεφανώνεται ἄλλος ἢ τὸ δίδεις εἰς ἄλλον; Πῶς δίδεις τὸ Σχῆμα σου διὰ νὰ γίνῃ ἄλλη Μοναχή; Αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἀλλά, ἐπειδὴ δὲν ἠξεύρατε, ἔχετε δίκαιον. Ἄλλο νὰ μὴν ξαναγίνῃ.

Τώρα ἐδῶθεν ἀρχίζομεν ἕτερον θέμα.

Μοῦ γράφεις καὶ λέγεις ὅτι πολὺ μὲ ζαλίζεις μὲ τὰς

ἐρωτήσεις. Καὶ λέγω σοι ὅτι, ἀφ' ὅτου εἰσῆλθες εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ μακαρίαν Μονήν, μακαρία ἔχεις νὰ γίνῃς, ἐὰν θὰ κάμνῃς ὑπομονὴν μέχρι τέλους καὶ τελείαν ὑπακοήν. Ὅθεν σύντριψόν σου τὸ φρόνημα, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν ὑπερηφάνειαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἶμαι πάντα πλησίον σου.

Ἀφότου ἀφιερώθης εἰς τὴν Μονὴν παρακολουθῶ τὴν πορείαν σου. Συμμετέχω στὰς θλίψεις καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἀδελφῶν σου. Ἀφοῦ δι' ἄλλους τόσους καὶ τόσους φροντίζω καὶ δὲν παύω νὰ εὔχωμαι καὶ νὰ γράφω, δι' ἐσᾶς τὰς γνησίας μου ἀδελφὰς δὲν θὰ φροντίζω; Ἀφοῦ μάλιστα μὲ ἔταξεν ὁ Γέροντας μὲ εὐλογίαν εἰς τὸ διακόνημα τοῦτο;

Ἀρκεῖ εἰς ἐμένα νὰ ἔχετε πίστιν καὶ ἀγάπην ὡς πνευματικὸν ἀδελφόν σας, νὰ ὠφελῆσθε πνευματικῶς. Τὸ πρόσωπόν μου δὲν θὰ ἰδῆτε ποτέ. Δὲν θὰ σᾶς βλάψω ἐν τοῖς λόγοις μου. Θὰ φροντίσω μὲ ὅλην μου τὴν ψυχὴν νὰ σᾶς ὠφελήσω. Ὅ,τι δὲν δύνασθε νὰ τὸ κάμετε θὰ κατεβῶ χαμηλότερα. Ὅσον φθάνετε, ἐκεῖ θὰ σταθῶ· νὰ μὲ φθάνετε.

Μόνον καὶ σεῖς νὰ μὲ εὔχεσθε. Διότι πολλοὶ μοῦ γυρεύουν βοήθειαν. Καὶ ὅσους βοηθῶ τὸν πειρασμόν τους βαστάζω. Ἃς ἔχῃ δόξαν ὁ Κύριος περὶ πάντων.

Σεῖς, ἂν ἀκούσετε λόγια ψυχρὰ ἐναντίον μου, μὴν πιστεύσετε· ἀλλὰ μὲ ἀγάπην ἀδελφικὴν νὰ μὲ ἀρωτᾶτε: Ἔτσι μᾶς εἶπαν, ἔτσι ἀκούσαμεν. Καὶ ἐγὼ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ, μὲ φόβον Θεοῦ, θὰ σᾶς εἰπῶ μετὰ Θεὸν τὴν ἀλήθειαν. Ψεῦμα δὲν θὰ σᾶς 'πῶ καμμίαν φοράν.

Παρακαλῶ πολὺ νὰ προσέξετε μὴν τύχῃ καὶ πεισθῆτε εἰς τὸ φρόνημα τοῦ πατρὸς ὅπου γράφετε. Διότι γινώσκω καλῶς ὅτι δὲν εἶναι κατὰ Θεόν. Καὶ μὴν εἰπῆτε ὅ,τι σᾶς λέγω εἰς τὴν μητέρα καὶ ἀδελφήν του, νὰ μὴ λυπηθοῦν.

Ἐγὼ εἶδα μίαν φορὰν πρὸ ἐτῶν ὅτι ἦσαν δύο δρόμοι ὅπου ἐχάραξαν οἱ Πατέρες· ὁ κοινοβιάτικος καὶ ὁ ἀσκητικός.Καὶ εἶδα τὸν ἀδελφὸν αὐτὸν καὶ δὲν ἐπῆγε μήτε στὸν ἕνα μήτε στὸν ἄλλον, ἀλλὰ λέγει· Ἐγὼ θὰ πάω ἐδῶ! Καὶ πῆρε ἕνα κατήφορον μέσ᾽ στὸ ρουμάνι ὅπου κατέβαινε εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἦτον ἕνας πλησίον του καὶ μοῦ λέγει· Τὸν βλέπεις αὐτόν; τὸν δρόμον ποὺ πῆρε στὸ φοῦντο θὰ πάῃ!

Ἀμέσως βλέπω πάλιν ὅτι ἤμουν εἰς τὸν Ἅγιον Βασίλειον, ἐπάνω στὴν Σκήτην. Καὶ ἤμην στὴν κορυφήν. Καὶ βλέπω μία φωτιὰ τρομερὴ ὅπου ἔκαιε ὅλην τὴν Σκήτην. Καὶ λέγω στενοχωρούμενος· ποῖος ἔβαλε αὐτὴν τὴν φωτιὰν καὶ θὰ κάψῃ ὅλην τὴν Σκήτην; Καὶ κάποιος μὲ λέγει· ὁ τάδε τὴν ἔβαλε, θέλων νὰ στηρίξῃ τὸ φρόνημά του!

Δι᾽ αὐτὸ σᾶς λέγω ὅτι δὲν εἶναι κατὰ Θεόν, ἀλλὰ παγίδα δεξιὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ἐγὼ δὲν σᾶς ζητῶ τίποτε ὑλικόν, δὲν ἔχω τὴν ὑλικήν σας ἀνάγκην, νὰ εἰπῆτε ὅτι σᾶς ἀγαπῶ διὰ τὸ συμφέρον. Ἀλλὰ διὰ τὴν ψυχήν σας τὰ λέγω καὶ αὐτὴν εἰλικρινῶς ἀγαπῶ. Ἀλλ᾽ ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ. Μὲ ὅλους εἶμαι εὐνοϊκός. Εἰς τόσον ὅπου, τόσα φρονήματα εἶναι, καὶ ὁ καθεὶς ποὺ θὰ ὁμιλήσωμεν νομίζει ὅτι εἶμαι μαζί του. Δὲν ἀπελπίζω κανένα,

ἂς γνωρίζω ὅτι πλανᾶται. Ἐφ᾽ ὅσον ἠξεύρω ὅτι καὶ ἂν ὁμιλήσω δὲν θὰ ἀκούσῃ, διατί νὰ τὸν συγχύσω καὶ νὰ λυπηθῶ καὶ ἐγώ;

Παρακαλῶ μὴ λέτε αὐτὰ εἰς κανένα, μὴν τὰ ἀκούσῃ καί, οὔτε αὐτὸς θὰ ὠφεληθῇ, ἀλλὰ θὰ ἁμαρτήσῃ χειρότερα. Διότι θὰ ποῦν οἱ περὶ αὐτὸν ὅ,τι φθάσει ἡ γλῶσσα τους. Καὶ τότε ποῖος θὰ ἔχῃ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν γινόμεθα ἀφορμὴ νὰ καταλαλοῦν καὶ νὰ κατακρίνουν εἰς βάρος μας; Ἐγὼ δι᾽ ἐμένα δὲν μὲ πειράζει ὅ,τι καὶ ἂν εἰποῦν, ὅσον νὰ ἐπαινοῦν! Ἀλλὰ δι᾽ αὐτοὺς εἶναι πολὺ τὸ κακόν, ὅπου τὴν συνείδησίν τους βαρύνουν.

Δι᾽ αὐτὸ προσοχή, νὰ μὴν γινώμεθα ἡμεῖς αἴτιοι τοῦ κακοῦ εἰς τὸν ἄλλον. Καὶ ἂν δὲν δυνάμεθα νὰ τὸν ἐπιστρέψωμεν, ἀλλὰ τὸν ἑαυτόν μας ἠμποροῦμεν νὰ τὸν φυλάγωμεν, νὰ μὴν πλανηθοῦμεν.

Ἀρκοῦσι, λοιπόν, τὰ πνευματικά. Παρακαλῶ νὰ εὔχεσθε μὲ ἀγάπην τοὺς ἀδελφοὺς νὰ μετανοήσουν. Καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς μίαν ἡμέραν νὰ γίνουν καλά. Καὶ ὑγιεῖς τὴν ψυχὴν νὰ ἔμβουν εἰς τὸν Παράδεισον, διὰ νὰ σκάσουν οἱ δαίμονες ὅπου τοὺς πάντας παντοιοτρόπως πειράζουν.

λ'

Χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου
μήτε ἀσθενοῦμεν μήτε ἀποθνήσκομεν.

Φόβος Κυρίου ἀρχὴ τῆς σοφίας", ὁμιλεῖ ὁ σοφὸς Σολομῶν, καὶ συμφωνοῦν οἱ Πατέρες. Κἀγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· "Μακάριος καὶ τρισμακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον".

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ θείου φόβου γεννᾶται ἡ πίστις πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ πιστεύει ὁ ἄνθρωπος ὁλοψύχως ὅτι, ἀφοῦ τελείως ἀφιερώθη εἰς τὸν Θεόν, ἔχει καὶ ὁ Θεὸς ὅλην τὴν πρόνοιαν δι' αὐτόν. Καὶ ἐκτὸς τροφῆς καὶ σκεπάσματος - ὅπου πάλιν Αὐτὸς τὸν παρακινεῖ νὰ φροντίζη - ἄλλην φροντίδα δὲν ἔχει. Ἀλλὰ μὲ ὅλην ἁπλότητα εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἀκολουθῶν ὑποτάσσεται.

Ὁπότε, ὅταν ριζώση ἡ πίστις αὐτὴ καταργεῖται τελείως ἡ γνῶσις ἐκείνη ὅπου γεννᾷ τὴν ἀμφιβολίαν εἰς ὅλα καὶ σμικρύνει τὴν πίστιν, καὶ πολλάκις τὴν ἀφαιρεῖ· διότι ἔχει ἰσχὺν φύσεως, καθότι μὲ αὐτὴν ἀνετράφημεν.

Ἀφοῦ ὅμως νικήση ἡ πίστις κατόπιν πολλῶν δοκιμασιῶν, τότε στρέφεται καὶ γεννᾷ, ἢ μᾶλλον τῆς δίδεται δῶρον γνῶσις πνευματική, ὅπου δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν πίστιν, ἀλλὰ μὲ τὰς πτέρυγάς της πετᾷ καὶ ἐξερευνᾷ τὰ βάθη τῶν μυστηρίων· καὶ εἶναι πλέον αὐτὲς αἱ δύο, πίστις καὶ γνῶσις - γνῶσις καὶ πίστις, ἀχώριστες ἀδελφές.

Ἂς ἐξετάσωμε λοιπὸν τώρα ἐμεῖς, ὅπου ἀφιερώθημεν τῷ Θεῷ, ἂν εἶναι ἡ πίστις αὐτὴ εἰς ἡμᾶς ἢ κυριεύη ἡ γνῶσις. Καί, ἐὰν μὲν ἀφήνης τὰ πάντα εἰς τὸν Θεόν, ἰδοὺ ὅπου ἔχεις καταλάβει τὴν πίστιν, καὶ ἀσφαλῶς χωρὶς καμμίαν ἀμφιβολίαν θὰ εὕρης Αὐτὸν βοηθόν. Ὁπότε κἂν μυριάκις δοκιμασθῆς καὶ σὲ πειράξη ὁ Σατανᾶς, ἵνα σοῦ ἀμβλύνη τὴν πίστιν, ἐσὺ προτίμησε μυριάκις τὸν θάνατον καὶ μὴ ὑπακούσης τὴν γνῶσιν. Καὶ οὕτως θὰ ἀνοιγῆ ἡ θύρα τῶν μυστηρίων. Καὶ θὰ θαυμάσης ὅτι ἦσουν πρότερον δεμένος μὲ ἁλύσεις τῆς γνώσεως. Καὶ τώρα πετᾷς μὲ πτέρυγας θεϊκὰς ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν. Καὶ ἀναπνέεις ἄλλον ἀέρα ἐλευθερίας, ὅπου οἱ ἄλλοι τὸν ὑστεροῦνται.

Εἰ δὲ καὶ βλέπεις τὴν γνῶσιν νὰ βασιλεύη, καὶ εἰς ἕνα παραμικρὸν κίνδυνον τὰ χάνεις καὶ ἀπελπίζεσαι, γίνωσκε ὅτι εἰσέτι ὑστερεῖσαι τῆς πίστεως· καὶ ἑπομένως δὲν ἔχεις ἀκόμη ὅλην σου τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, ὅτι δύναται νὰ σὲ σώση ἀπὸ κάθε κακόν. Φρόντισε νὰ διορθωθῆς ἐδῶ καθὼς λέγομεν διὰ νὰ μὴ ὑστερηθῆς ἕνα τόσον μέγα καλόν.

Καὶ νῦν πρόσχες εἰς τὸ λεγόμενον·

Ἦλθε κάποιος μίαν φορὰν εἰς ἡμᾶς, ἀπὸ χρόνια

πολλὰ μοναχός, ὅπου ἦτο στὴν Ἐλβετίαν. Διότι εἶχεν τρεῖς μεγάλας καὶ φοβερὰς ἀλλὰ καὶ ἀνιάτους ἀσθενείας. Καὶ ἐξώδευε πλοῦτον στὰ φάρμακα. Διότι ἦτον πλούσιος ἄνθρωπος. Καὶ ἐπειδὴ κάποιος τὸν ἐσύστησεν εἰς ἐμένα νὰ ἔλθη, νὰ εἰπῆ τὸν λογισμόν του, τὸν ἐλυπήθην πολύ. Λοιπὸν τὸν εἶπα ὅτι γίνεται ἀμέσως καλά, μόνον νὰ πιστεύση ὅτι δύναται ὁ Θεὸς νὰ τὸν θεραπεύση. Τέλος, ἐὰν σᾶς γράψω ὅλην τὴν ἱστορίαν, τὸ πόσον ὑπέφερα νὰ τὸν πείσω, πρέπει νὰ γράψω τέσσαρες κόλλες. Διότι, μήτε μὲ ἄφηνε καὶ νὰ φύγη μήτε ἤθελε νὰ πιστεύση. Μέχρις ὅτου συνήργησεν ὁ Θεὸς καὶ ἤκουσε μίαν φωνὴν αἰσθητῶς·

- Διατὶ δὲν ἀκούεις, νὰ γίνης καλά;

Καὶ ἔτσι ἐλυτρώθη. Διότι ἡ αἴτησις, ὅπου τὸν ἐζήτησα ἦτον νὰ φάγη τὰ ἀντίθετα - ὅπου ἔλεγεν ὅτι ἐὰν φάγη θὰ ἀποθάνη - καὶ νὰ ἀφήση ὅλην τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀφήσας τὴν γνῶσιν νὰ ἀκολουθήση τὴν πίστιν. Καὶ ἀντὶ δέκα φορὰς ὅπου ἔτρωγε τὴν ἡμέραν, μίαν νὰ τρώγη. Μόνον τρεῖς ἡμέρας ἀρκέσθη ὁ Θεὸς νὰ τὸν δοκιμάση. Καὶ ἐγὼ ἐκτενῶς δι' αὐτὸν προσηυχόμην. Καὶ τὴν νύκτα εἶδα καθ' ὕπνον δύο ὄρνεα φοβερά, ποὺ τὸν εἶχον ἁρπάσει διὰ νὰ τὸν φάγουν. Καὶ ὄφις τὸν εἶχε τυλίξει σφικτὰ εἰς τὸν λαιμόν. Καὶ μὲ ἐφώναζε μὲ ἀγρίας φωνὰς νὰ τὸν σώσω. Ὁπότε παλαίσας ἐγὼ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐθανάτωσα καὶ ἐξύπνησα. Ἔρχεται λοιπὸν καὶ μοῦ λέγει·

- Ἔγινα τελείως καλά, ὅπως ἐγεννήθην!

Καὶ ὄντως ἀποκατεστάθη ἡ σάρξ του ὡς παιδίου

μικροῦ. Εἶχε λοιπὸν φάρμακα καὶ δύο κάσσες ἐνέσεις. Καὶ τὸν εἶπα καὶ τὰ ἔρριξεν ὅλα τὸν κατήφορον εἰς τὰ βράχια. Καὶ πλέον ἔζησεν ὑγιής, ἅπαξ τῆς ἡμέρας ἐσθίων.

Βλέπετε λοιπὸν ἡ πίστις τί ἐνεργεῖ; Μὴ νομίσετε ὅτι ἐγὼ τὸ ἐνήργησα. Ὄχι. Δὲν ἔχω τοιαύτην κατάστασιν. Ἡ πίστις εἶναι, ὅπου ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κάμνη τοιαῦτα.

Ἀκούσατε πάλιν·

Μία μοναχὴ μοῦ ἔγραψε ὅτι πάσχει καὶ ἂν δὲν κάμη ἐγχείρησιν ἀποθνήσκει. Ἐγὼ γράφω, λέγων τελείως ἀντίθετα. Ἐκείνη πάλιν γράφει ὅτι τῆς εἶπεν ὁ ἰατρὸς εἰς τόσας ἡμέρας, ἂν δὲν κάμη ἐγχείρησιν, θὰ γίνη διάτρησις καὶ τέλος ὁ θάνατος. Ἐπαναλαμβάνω ἐγώ: - Ἔχε πίστιν· ἄφησέ τα ὅλα εἰς τὸν Θεόν· προτίμησε θάνατον. Μοῦ στέλνει ἀπάντησιν, ὅτι ἐστράφη ὀπίσω.

Βλέπετε; Μυρίας φορὰς ἐδοκίμασα τὸ τοιοῦτον. Ὅταν βάλης ἐμπρός σου τὸν θάνατον καὶ τὸν περιμένης εἰς κάθε στιγμήν, φεύγει μακρὰν ἀπὸ σοῦ. Ὅταν φοβῆσαι τὸν θάνατον, διαρκῶς σὲ καταδιώκει. Τρεῖς φθισικοὺς ἔθαψα τρέφων ἐλπίδα ὅτι θὰ κολλήσω καὶ ἐγώ. Τὸ ροῦχο του ἐφόρεσα, ὅταν ἐξέδυσα ἀποθνήσκοντα, ἀλλ' ὁ θάνατος ἔφυγε πηγαίνων εἰς τοὺς φοβουμένους αὐτόν. Εἶμαι ἀσθενὴς εἰς ὅλην μου τὴν ζωήν. Δὲν ἔκαμα ποτὲ θεραπείαν. Τρώγω ἐνάντια ἐπιμόνως. Ἀλλὰ ποῦ ὁ θάνατος!

Τοιαῦτα γράφω ὑμῖν, ἐπειδὴ ἀγαπᾶτε τὴν τελειό-

τητα. Διότι οἱ κοσμικοὶ δὲν ἁμαρτάνουν τὰ τῆς γνώσεως πράττοντες, ἐπειδὴ δὲν ζητοῦν ἄλλην ὁδόν.

Θέλω δὲ νὰ εἰπῶ, μὲ ὅλα αὐτὰ ὅτι, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, μήτε ἀσθενοῦμεν μήτε ἀποθνήσκομεν. Φύγε λοιπὸν μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ὀλιγοπιστία.

Καὶ ἀφοῦ πρῶτον γνωρίσωμεν τὸν Θεὸν ὡς δημιουργὸν παντὸς ἀγαθοῦ, Πατέρα, προνοητὴν καὶ κηδεμόνα ἡμῶν, πρέπει νὰ πιστέψωμεν εἰς Αὐτὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας. Καὶ μόνον εἰς Αὐτὸν νὰ ἐλπίζωμεν. Καὶ κατόπιν θὰ τὸν ἀγαπήσωμεν αἰσθόμενοι τὰς πολλάς του εὐεργεσίας. Καί, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπήσωμεν ἐξ ὅλης καρδίας ὡς Πλάστην, τότε καὶ τὸν πλησίον θὰ ἀγαπήσωμεν ὡς ἑαυτόν, εἰδότες ὅτι ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοὶ - κατὰ φύσιν Ἀδάμ, καὶ κατὰ χάριν, Χριστοῦ. Καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν πρέπει ὁ ἄνθρωπος ὁ πνευματικὸς νὰ θεωρῇ τὴν συγγένειαν τῆς σαρκός, ἀφοῦ ἀφιερώθη εἰς τὸν Θεόν, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος τὴν συγγένειαν. Διότι ἡ σάρξ, ἄρρεν καὶ θῆλυ εἶναι διὰ τὸν πληθυσμόν, ὅπερ ἡμεῖς ἀπαρνήθημεν καὶ ἀνέβημεν ὑψηλότερα. Λοιπὸν ὡς πνευματικοὶ ὅπου εἴμεθα πρέπει καὶ πνευματικῶς νὰ βλεπώμεθα. Κατὰ τὴν ψυχήν, δὲν ἔχει ἄρρεν καὶ θῆλυ ψυχή, μήτε νέα ἢ γέρων, ἀλλὰ χάρις Χριστοῦ ἐπὶ πάντα.

Ἀφήσατε ὅθεν παρακαλῶ τὸν νοῦν σας ἐλεύθερον - μὴν τὸν κλείετε ὑπὸ νόμον, ἀφοῦ ἐσμὲν ὑπὸ χάριν - νὰ θεωρήσῃ τὶ μέγα μυστήριον κρύπτεται ἐν τοῖς λόγοις, ὅπου σᾶς λέγω. Νὰ γευθῇ ἀθώαν ἀγάπην. Καὶ νὰ πετάξῃ εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ μόνου Θεοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ μας Πατρός.

Ἀφοῦ ὅλοι εἴμεθα ἀδελφοί, ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ, τὸ θεῖον ἐμφύσημα, καὶ ὁ ζωοπάροχός μας Πατὴρ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, ὅλαι αἱ πράξεις μας, κινήματα καὶ νοήματα, κρίνονται διαφανῶς ὑπὸ τὸ ὄμμα Αὐτοῦ. Καὶ προτοῦ ἐσὺ κινηθῇς ἢ διανοηθῇς κάτι καλὸν ἢ κακόν, εὐθὺς ἡ πνοή, ἡ ψυχὴ ὡς ἐμφύσημα τοῦ Θεοῦ κεντᾷ τὸν Θεόν. Εἶδε προλαβὼν τὶ θὰ πράξῃς καὶ κατόπιν ἐσὺ θὰ κάμῃς τὴν κίνησιν τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος.

Τώρα πρόσχες εἰς τὸ λεγόμενον τοῦ Προφήτου: "Προωρώμην τὸν Κύριόν μου ἐνώπιόν μου διαπαντός". Ἆρα γε εἶναι πάντοτε ἀνοικτοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς σου, ἢ νομίζεις ὅτι, ἐπειδὴ δὲν βλέπεις ἐσὺ πλησίον σου τὸν Θεόν, δὲν σὲ βλέπει καὶ Ἐκεῖνος; Ἢ νομίζεις ὅτι ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς κάτι κρυφὰ ἀπ' Αὐτόν, ἐπειδὴ ὁ νοῦς σου εἶναι κλειστός; Ὅμως Ἐκεῖνος σὲ βλέπει, λυπεῖται καὶ παραβλέπει· μέμφεται τὴν ὀλιγοπιστίαν σου καὶ τὸν σκοτισμὸν τοῦ νοός σου.

Δὲν γνωρίζεις ὅτι ὁ Ἰησοῦς γίνεται ἐν ἑκάστῳ θεραπεία πάσης ἀνάγκης; Ἤγουν τροφὴ τῷ πεινῶντι, τῷ διψῶντι ὕδωρ, ὑγεία τῷ ἀσθενεῖ, ἐνδυμασία τῷ γυμνητεύοντι, φωνὴ εἰς τοὺς ψάλλοντας, τῷ εὐχομένῳ πληροφορία, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα εἰς σωτηρίαν;

Πίστευσον, τέκνον μου, ὅτι εἰς ὅσα καὶ ἂν πάσχωμεν, εἰς ὅλα ὁ Χριστὸς εἶναι ἄριστος ἰατρὸς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃς τὴν τελείαν αὐταπάρνησιν, τὴν τελείαν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς αὐτὸν χωρὶς δισταγμόν.

Ἀφοῦ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς εἶναι τόσον καλός, εὔσπλαγχνος, ἀγαθὸς, διατί νὰ ἀπελπισθῇς; Ἕνα ὀλίγον τὸν ἐζητοῦμε καὶ αὐτὸς μᾶς δίδει τόσον πολύ. Μίαν ἀκτῖνα φωτὸς τοῦ γυρεύουμε καὶ αὐτὸς μᾶς χαρίζεται ὅλος Φῶς, Ἀλήθεια, Ἀγάπη. Λοιπὸν ταπεινώσου καὶ πᾶσαν τὴν ἐλπίδα σου στήριζε εἰς Αὐτόν.

Καὶ πίστευσόν μοι τὴν ἀλήθειαν λέγοντι ὅτι· ἀφότου ἔγινα μοναχός, ὁσάκις ἠσθένησα, παντάπασι δὲν ἐπιμελήθην τὸν ἑαυτόν μου. Μήτε ἄφησα κανένα νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν σωματικήν μου ὑγείαν, ἀλλὰ ὅλην μου τὴν ἐλπίδα ἄφησα εἰς τὸν ἄμισθον ἰατρόν.

Καὶ τόσον ἐδοκιμάσθην εἰς τὴν ἀρχήν, ὅπου ἐγέμισε μεγάλα ὡσὰν λεμόνια σπυριὰ ὅλη ἡ ράχη μου μέχρι καὶ κάτω. Καὶ ἔγινα ὡσὰν ξύλινος, μὴ δυνάμενος νὰ λυγίσω. Καὶ ἐγὼ ἐμαχόμην τὸ πάθος, χωρὶς νὰ ἀλλάξω ποσῶς μήτε φανέλλα μήτε ἕτερον ροῦχο. Ἀλλὰ ἐφορτώθηκα ἕνα τορβὰ εἰς τὴν ράχην καὶ ἐγύρισα ὅλον τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ὡσότου ἔσπασαν ὅλα ἐκεῖνα καὶ ἔτρεχαν μόνα τους μέχρι τοὺς πόδας μου. Καὶ δὲν ἄλλαξα, ὡς εἶπον, μαχόμενος καὶ δεινῶς ὑπομένων· καὶ ἔγιναν ἡ φανέλλα καὶ κάτω ἕνα δάκτυλο πάχος τὸ ροῦχο ἀπὸ τὴν ὕλην ποὺ ἔτρεξε. Καὶ εἰς τὲς τρύπες τῶν πληγῶν ἐχωροῦσε τὸ δάκτυλον. Καὶ δὲν ἔπαθα τίποτε. Καὶ μέχρι σήμερον ὅ,τι ἀρρώστεια μοῦ ἔρχεται μὲ πολλὴν χαρὰν τὴν ἐκδέχομαι, μήπως μὲ φέρῃ τὸν αἰώνιον ὕπνον· νὰ εὑρεθῶ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Ἀλλὰ δὲν ἦλθεν ἡ ὥρα. Πάντως θὰ ἔλθῃ συντόμως.

Ὁ θάνατος, ὅπου εἰς τοὺς πολλοὺς εἶναι μέγας καὶ

τρομερός, εἰς ἐμένα εἶναι μία ἀνάπαυσις, ἕνα γλυκύτατον πρᾶγμα, ὅπου μόλις ἔλθῃ θὰ μὲ ξεκουράσῃ ἀπὸ τὰς θλίψεις τοῦ κόσμου. Καὶ τὸν περιμένω ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Εἶναι μέγας ὄντως· ἀλλὰ πολὺ μεγάλος ἀγὼν νὰ σηκώσῃ κανεὶς ὅλα τὰ βάρη τοῦ κόσμου ἐσήμερον, ὅπου ὅλοι ζητοῦν ἀπὸ τὸν ἄλλον νὰ πληρωθοῦν ὅλαι αἱ ἐντολαί.

Ἔτσι εἶναι τὰ χρόνια μας. Δι᾽ αὐτὸ ἀπαιτεῖται ὑπομονὴ ἕως νὰ ξεψυχήσωμεν ὄρθιοι. Διὰ τοῦτο ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω ἡ ψυχή σου εἰς πᾶν ὅ,τι σοι ἀκολουθεῖ.

Δι᾽ αὐτὰ καὶ δι᾽ ὅλα καὶ ἐγὼ ἔγινα πτῶμα. Παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ πάρῃ νὰ ἡσυχάσω. Παρακαλῶ τὴν ἀγάπην σας πολὺ νὰ μὲ εὔχεσθε. Διότι ἔχω πολλὰς ψυχὰς ὅπου μοῦ γυρεύουν βοήθειαν.

Καὶ πιστεύσατε, ὅτι διὰ τὴν κάθε μίαν ψυχὴν ὅπου λαμβάνει βοήθειαν δοκιμάζω τὸν πόλεμον ὅπου ἔχει.

Καὶ πάλιν γράφω αὐτὰ δίδων σας θάρρος νὰ μὴ φοβῆσθε τὰς ἀσθενείας, κἂν καὶ νὰ πάσχωμεν ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς.

Ἀφοῦ εἶναι διαρκῶς παρὼν ὁ Θεός, διατὶ ἀνησυχεῖς; Ἐν αὐτῷ ζῶμεν, κινούμεθα. Εἰς τὴν ἀγκάλην του βασταζόμεθα. Θεὸν ἀναπνέομεν· Θεὸν περιβαλλόμεθα· Θεὸν ψηλαφῶμεν· Θεὸν ἐσθίομεν ἐν Μυστηρίῳ. Ὅπου στρέψῃς, ὅπου ἰδῇς, παντοῦ Θεός· ἐν οὐρανοῖς, ἐπὶ γῆς, εἰς τὰς ἀβύσσους, εἰς τὰ ξύλα, μέσα στὶς πέτρες, εἰς τὸν νοῦν σου, εἰς τὴν καρδίαν σου. Λοιπὸν δὲν σὲ βλέπει πῶς πάσχεις; Ὅτι ὑποφέρεις;

Εἰπὲ εἰς αὐτὸν τὰ παράπονά σου καὶ θὰ ἰδῆς παράκλησιν, θὰ ἰδῆς θεραπείαν, ὅπου νὰ θεραπεύη ὄχι μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ψυχῆς σου τὰ πάθη.

Μὲ γράφεις ὅτι μετέχεις εἰσέτι τοῦ παλαιοῦ σου ἀνθρώπου. Κἀγὼ σοὶ λέγω ὅτι μήτε ρανίδα δὲν ἔχεις ἀκόμη ἀπὸ τὸν νέον Ἀδάμ· ὅλος εἶσαι ὁ παλαιός. Καί, ὁπόταν ἀρχίση ὁ νέος Ἀδὰμ νὰ μορφώνεται ἐπὶ σοί, ἐγὼ μόνος θὰ σοῦ γράψω τὰ σχήματα τῆς μορφώσεως τοῦ νέου ἀνθρώπου, ἐὰν εἶμαι ἐν τῇ ζωῇ.

ΛΑ΄

Δι᾽ ἐσένα πλέον ὁ κόσμος ἀπέθανε καὶ σὺ διὰ τὸν κόσμον.

Θυγάτηρ τοῦ Ἰησοῦ μου, τεκνίον μου ἠγαπημένον, εὔχομαι νὰ εἶσαι καλὰ ὁμοῦ μὲ τὴν ὁσιωτάτην Γερόντισα καὶ πᾶσαν τὴν ἱερὰν Συνοδείαν.

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου καὶ εἶδον τὰ ἐν αὐτῇ. Ἐχάρην διὰ τὴν ὑγείαν σου, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ δι᾽ ὅσα μοῦ γράφεις.

Ὁ ζῆλος αὐτὸς ὅπου γράφεις, δὲν εἶναι τῆς χάριτος. Δὲν ζητεῖ τώρα ἀπὸ λόγου σου ὁ Θεὸς τοιαύτην ὁμολογίαν ποὺ λέγεις. Σύ, τὸ ἐδικόν σου τώρα αὐτοῦ ὅπου μένεις, εἶναι μυριάκις ἀνώτερον. Διότι, ἂν ὑπομένης τὴν ἄσκησιν τῆς ἡμέρας, τὴν κάθε φορὰν ποὺ πιέζεις τὴν ψυχήν σου νὰ βαστάσης ἕνα λόγον ψυχρὸν, ἕνα χλευασμόν, ἕναν ἔλεγχον, γίνεσαι ὁμολογητής. Σὲ κάθε ὑπομονὴν ὅπου κάμνεις στέφανον παίρνεις καὶ σοῦ λογίζεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μαρτύριον ἡμερήσιον.

Καὶ μάρτυς ἡ ἀνὰ χεῖρας ἀλήθεια. Ὅλα αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις εἶναι τέχνη τοῦ Πονηροῦ: Νὰ διαλυθοῦν τὰ μοναστήρια· νὰ μὴν τὸν ἐνοχλοῦν!

Μὰ καλά! Ἐὰν ἦτον ἔξω δι' ἡμᾶς ἡ σωτηρία, τότε διατί τὰ ἀφήσαμεν ὅλα; Διατί μὲ ὅρκους φρικτοὺς τὰ ἀπαρνήθημεν, φοροῦντες τὸ Ἅγιον Σχῆμα; Διάβασε τὰς ὑποσχέσεις τότε ποὺ ἔδωκες νὰ ἰδῆς, ἂν συμφωνοῦν μὲ τὰ λόγια ποὺ γράφεις.

Δὲν ὑπεσχέθης, παιδί μου, ὅτι ἀρνεῖσαι τὸν κόσμον καὶ ὅλα τοῦ κόσμου; Δὲν εἶπες ὅτι σβήνεις πλέον τὸν πρῶτον σου ἄνθρωπον διὰ νὰ σβήσῃ καὶ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς τὴν προτέραν ζωήν σου; Δὲν εἶπες, ὅταν σὲ ἐρωτοῦσεν ὁ Ἱερεύς· ὅτι "παραμενεῖς τῷ Μοναστηρίῳ ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς"; Ποῦ λοιπὸν τώρα οἱ λόγοι ἐκεῖνοι; Ἢ μήπως ἐπειδὴ ἐσύ, θολωμένος ὁ νοῦς ἀπὸ λογισμοὺς δὲν τὰ ἐνθυμεῖσαι, νομίζεις ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς τὰ ἀλησμόνησεν; Ἀλλὰ τὸν κάθε σου λόγον ὅπου εἶπες τὴν ὥραν ἐκείνην Ἄγγελοι τὸν κατέγραψαν καὶ θὰ ζητηθῇ ἐν ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως.

Λοιπὸν μιμήσου αὐτὰς τὰς ἁγίας ψυχὰς ποὺ βαστάζουν τριγύρω σου τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ, ὑπομένουσαι τὸν ἐγκλεισμὸν μέσα εἰς τὴν Μονήν. Ἰδοὺ ὁ καρπὸς μέσα σου εἶναι.

Ἡ μέλισσα μέσα στὸ σκότος κατασκευάζει τὸ μέλι, νὰ μὴν τὴν βλέπῃ κανείς. Ἂν τὴν ἐβγάλῃς στὸ φῶς, τὴν καταστρέφεις. Ἐὰν τὴν βάλῃς σὲ γυάλα, αὐτὴ τὴν χρίει καὶ σκοτεινιάζει. Ἰδοὺ παράδειγμα τῆς μοναχικῆς μας ζωῆς.

Δὲν βλέπεις τὴν Γερόντισα, τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς πῶς ἐπρόκοψαν; Ἰδὲ καὶ ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον, ποὺ ἐκλείσθην εἰς ἕνα τάφον καὶ δὲν θέλω νὰ μάθω, ἄλλοι ἂν ζοῦν καὶ πῶς νὰ διάγουν.

Βλέπω τὴν ψυχήν μου νεκρὰν καὶ στενάζω ἐπάνω αὐτῆς. Πάσχω, ἀνησυχῶν δι' ἐννέα ψυχὰς ποὺ μοῦ ἐμποδίζουν τὸν δρόμον. Διότι φέρω εὐθύνην καὶ ὀδυνῶμαι. Ἐπειδὴ ἄλλα ἦσαν ἐκεῖνα τὰ χρόνια ποὺ ἔδιδαν δύναμιν καὶ ἰσχὺν εἰς τοὺς μοναχούς. Καθότι εἶχον περίσσιαν τὴν χάριν καὶ τὸ παράδειγμα.

Σὺ ὅμως, ὅσον σοῦ χρειάζεται νὰ γίνῃς καλή, ἔχεις αὐτοῦ. Φθάσε αὐτὰς καὶ ἡσύχαζε. Τόσον φθάσε τὴν ἀρετήν τους καὶ εἶναι ἀρκετὸν διὰ σέ. Καί, ἂν θελήσῃς νὰ τὰς περισσεύσῃς, ὁ τρόπος εἶναι νὰ γίνῃς ἕνα μηδέν. Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ ὕψος καὶ ἡ ἀνάβασις· νὰ κατέβῃς εἰς τὸ μηδέν. Δὲν εἶναι νὰ κάμῃς φτερά, νὰ πετάξῃς, νὰ φύγῃς ἀπὸ τὸ Μοναστήρι· ἀλλὰ νὰ γίνῃς χῶμα νὰ σὲ πατοῦν. Διότι ἐκ τοῦ μηδενὸς ἔγινες χῶμα. Ἰδοὺ ἡ καταγωγή σου. Μὴ λησμονῇς πόθεν ἐλήφθης. Εἶσαι πηλός. Μὴ ἐπαίρεσαι. Εἶσαι λάσπη. Ἀξίζεις νὰ σὲ βάλουν σοβᾶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον. Μὴ μισῇς, μὴ γογγύζῃς, μὴν καταλαλῇς τὸν ἕτερον πηλόν. Διότι ὅλοι διὰ σοβᾶ ἱκανοῦμεν.

Αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν βαστάζῃς, εὖ σοι γένηται. Αὐτὸν τὸν προορισμόν σου, ἂν 'γνώριζες, φίδια νὰ ἦτον γεμᾶτο τὸ Μοναστήρι θὰ ἔλεγες: Κάλλιον νὰ φαγωθῶ ἀπὸ φίδια, πάρεξ νὰ ἔβγω ἀπὸ τὴν θύραν τῆς Μετανοίας μου. Μάννα τώρα ἔχω τὴν Παναγίαν, καὶ δεύτερον τὴν εὐλογημένην Γερόντισα. Ἀδελφοὺς

τοὺς 'Αγίους καὶ τὰς ἀδελφὰς τῆς Μονῆς.

Τὸ Μοναστήρι εἶναι ἕνας ἐπίγειος Παράδεισος καὶ ὀφείλετε ὅλες νὰ γίνετε ἄνθη λογικὰ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς. Ἂν βιασθῆτε, θὰ σωθῆτε αἰώνια. Θὰ γίνετε μῦρον ἡδύπνοον, θυμίαμα εὔοσμον· καὶ τί πολυτιμώτερον καὶ πλέον εὐπρόσδεκτον ἐνώπιον τῆς 'Αγίας Τριάδος;

Λοιπόν, κόρη μου, δι' ἐσένα πλέον ὁ κόσμος ἀπέθανε, καὶ σὺ διὰ τὸν κόσμον. Μὴ θέλης νὰ γένης στήλη ἁλὸς ὡς ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ, στραφεῖσα εἰς τὰ ὀπίσω. Μὴν προφασίζεσαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Διότι θὰ πάθης ὅ,τι ἔπαθον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ 'Αγίου Σερβίου οἱ μοναχοί, ὅπου γράφει ὁ Ἅγιος Νεῖλος. Δὲν γνωρίζω, ἂν τὸ διαβάσατε. Τέλος τώρα δὲν εἶναι καιρὸς νὰ τὸ γράψω.

Γράφεις διὰ τὴν μητέρα ὅπου λυπεῖται ἕως θανάτου. Ὅμως καλῶς δὲν ἐννόησα τὸ γραφόμενον. Ποῖος εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν δώσει· ἡ μητέρα διὰ τὴν θυγατέρα της νὰ γίνη μοναχὴ ἢ ἡ θυγατέρα διὰ τὸν ἑαυτόν της; Πάντως, ὅπως καὶ ἂν εἶναι, δὲν εἶναι διὰ νὰ λυπῆται. Δὲν θὰ ζητήση λόγον ὁ Θεός, ἀφοῦ Αὐτὸς ὡς Κύριος ζωῆς καὶ θανάτου τόσον ἐνωρὶς καὶ ἔξαφνα τὴν ἐπῆρε. Λόγον θὰ ζητοῦσε ὁ Κύριος, ἂν ἐζοῦσε ἡ θυγατέρα καὶ δὲν ἐξεπλήρωνε τὴν ὑπόσχεσιν, ποὺ αὐτὴ εἶχε δώσει. Τώρα ὁ στεφοδότης Χριστὸς τὴν προαίρεσιν θὰ βραβεύση.

Ὅμως ἂς κάμουν στὸ ὄνομα τῆς κόρης Σαρανταλείτουργον, καὶ νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην τὸ κατὰ δύναμιν.

'Επίσης καὶ ἡ μητέρα τοῦ 'Ιερομονάχου ἂς μὴ ἀπελπίζεται. Ναὶ μὲν κακῶς ὁ υἱός της ἄφησε τὸν τόπον τῆς Μετανοίας του καὶ χωρὶς εὐλογίαν τώρα εὑρίσκεται εἰς τὸν κόσμον, ὅμως καὶ αἱ προσευχαὶ καὶ τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς ἰσχύουν πολὺ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. 'Αντὶ νὰ λυπῆται ἂς εὔχεται. Καὶ ὁ Θεὸς μὲ τὸν καιρὸν τὸν φωτίζει.

Τοῦ Θεοῦ αἱ ἐνέργειαι δὲν ὁμοιάζουν μὲ ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς σιγὰ-σιγὰ μὲ πᾶσαν ὑπομονὴν ἐργάζεται τὴν σωτηρίαν ὅλων τῶν θελόντων σωθῆναι. Πιστεύω ὅτι καὶ ἐδῶ δὲν θὰ ἀφήση τοὺς στεναγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς νὰ πᾶνε χαμένα.

Ὅστις εἶδε καὶ ἐγνώρισε γνῶσιν καὶ χάριν Θεοῦ αὐτὸς μόνος ἠξεύρει πόσον ἀπέχουν οἱ λογισμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ πῶς ὁ Θεὸς κρίνει τὸν κόσμον. Μόνον τὴν μετάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν λάβη εἰς χεῖρας Του ὁ φιλάνθρωπος, ὅλα τὰ ἄλλα γνωρίζει Αὐτὸς νὰ οἰκονομῇ πανσόφως εἰς σωτηρίαν.

Διὰ δὲ τὸν 'Αββᾶ 'Ισαὰκ ὅπου γράφεις δὲν λέγει μόνον αὐτό· ὅτι τὸν ἀγωνιζόμενον θὰ τὸν βάλη μὲ τὸν τέλειον ὁ Θεός, ἐὰν βιάζεται καὶ δὲν φθάση νὰ τελειωθῇ – προφθασθεὶς ὑπὸ τοῦ θανάτου· ἀλλὰ καὶ μετὰ Μαρτύρων, λέγει, θὰ βάλη τὰ λείψανά του, ἐὰν πέση εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἀποθάνη.

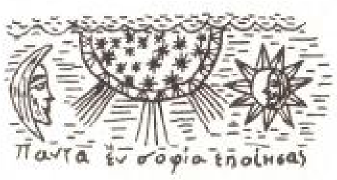
'Επίσης διὰ τὸν πατέρα ποὺ εὐχαριστεῖ διὰ τὸ φῶς ποὺ τοῦ στέλνει τὸ παιδί του μὲ τὸν λύχνον τοῦ Σχήματος τοῦ Μοναχικοῦ· οὕτως ἡ ἀλήθεια εἶναι. Οἱ γονεῖς εὐλογοῦνται ἀπὸ τὰ τέκνα τους, ἐὰν θὰ σωθοῦν. Καὶ γίνεται ἡ φωτεινὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν

λύχνος εἰς τοὺς γονεῖς· τοὺς δίδεται χάρις. Καὶ μέχρις ἑπτὰ γενεὰς προσδοκοῦν γενεαλογικῶς νὰ λάβουν βοήθειαν, ἀπὸ τὴν χάριν τῶν μοναζόντων. Καὶ πολλοὶ σώζονται ἐξ ἡμῶν, ἐὰν πολιτευώμεθα καθὼς ἀρέσει ὁ Κύριος.

Δι᾿ αὐτὸ πρέπει ἀγώνας μέχρι θανάτου· ὑπομονὴ καὶ ὑπακοή.

Λοιπὸν ἔχε πίστιν τελείαν εἰς τὴν εὐλογημένην Γερόντισα καὶ ὑπόμενε τὰς θλίψεις χωρὶς γογγυσμόν, διὰ νὰ ἀξιωθῆς τὰ ἀγαθὰ τοῦ Κυρίου· καὶ νὰ σωθοῦν καὶ ἄλλοι ἀφορμὴ ἀπὸ ἐσένα, ὅταν θὰ γίνῃς ὅπως σὲ θέλει ὁ ἀγωνοθέτης Χριστός.

Ἐγὼ εἶδα μίαν φορὰν τὸν Ἱερέα ὅπου μᾶς ἐβάπτισεν ὅλους εἰς τὴν πατρίδα. Ὅπου ἦτον ἅγιος ἄνθρωπος. Ἐφύλαγε παρθενίαν. Ἔκαμνε πολλὰς ἐλεημοσύνας. Καὶ εἰς τὸν ὕπνον μοῦ λέγει· – Ἐγώ, λέγει, ὅταν ἤμουν εἰς τὴν ζωὴν ἐνόμιζα ὅτι μόνον αἱ Λειτουργίες ἐβγάζουν ψυχὴν ἀπὸ τὸν Ἅδην, ἀλλὰ τώρα ὅπου ἀπέθανα, εἶδα ἐμπράκτως ὅτι καὶ αἱ προσευχὲς ὅπου κάμνετε ἐβγάζουν ψυχὲς κολασμένες. Λοιπὸν μὴν παύετε νὰ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν. Διότι ὁ ἐλεήμων Θεὸς αἰτίαν γυρεύει καὶ ἀφορμὴν διὰ νὰ σώσῃ ψυχήν.

Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας

ΛΒ΄

Ἡ δὲ μικροψυχία εἶναι μήτηρ τῆς ἀνυπομονησίας.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἔρχομαι ταπεινὸς ὁ πατήρ σου νὰ ἐγείρω διὰ λόγων τὴν προθυμίαν σου.

Ἐγείρου, παιδί μου, ἀπὸ τοῦ ὕπνου τῆς ῥαθυμίας σου. Ἄκουσόν με καὶ μὴ πλέον κοιμᾶσαι. Ξύπνα καὶ ἀποτίναξε τὸν νυσταγμόν σου τῆς ἀκηδίας.

Ἀνάλαβε πάλιν τὴν πανοπλίαν καὶ στῆθι κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου ἀνδρείως. Πολέμησον μὲ ὑπομονήν. Μὴ στρέφῃς τὰ νῶτα. Στῆθος πρὸς στῆθος ἀγωνίσου.

Συμφέρει εἰς ἡμᾶς νὰ πέσωμεν νικηταὶ εἰς τὴν μάχην, καὶ ὄχι νὰ νικηθῶμεν.

Ὢ θαῦμα θαυμάτων! Οἱ κοσμικοὶ διὰ νὰ βγάλουν δύο ψαράκια παλεύουν ὅλην τὴν νύκτα. Καὶ τὰ τρώγουν ἢ τὰ πωλοῦν καὶ πορεύονται. Καὶ δὲν ἐλπίζουν ἄλλο τι ἀπ᾿ αὐτό. Καὶ τελειώνει ὁ βίος τους, μὲ τὴν ἐργασίαν αὐτὴν βασανιζόμενοι ἐφ᾿ ὅρου ζωῆς.

Ἡμεῖς δὲ οἱ τάλανες εἴμεθα ἄξιοι οἴκτου διὰ τὴν πολλὴν ἀγνωσίαν μας. Ὅπου δωρεὰν μᾶς τρέφει ὁ Χριστὸς καὶ ἑκατονταπλασίως μᾶς ἀνταμείβει. Ἐργαζόμεθα μίαν ἡμέραν καὶ μᾶς πληρώνει ἑκατόν. Καὶ αἰωνίως νὰ χαίρωμεν καὶ νὰ ἀγαλλώμεθα εἰς τὴν Βασιλείαν Του. Νὰ εὑρισκώμεθα μὲ τὴν Παναγίαν μας ὡς γνήσια τέκνα της. Ὅμοιοι τῶν ἁγίων Ἀγγέλων εἰς ἄπλετον φῶς καὶ χαρὰν ἀνεκλάλητον!

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ δὲν βλέπομεν οἱ ἀναίσθητοι τὸ φαινόμενον κέρδος - τὰ ὀλίγα ψαράκια - ἢ ἄλλο ὅ,τιδήποτε πρόσκαιρον, δι᾽ αὐτὸ ἀνυπομονοῦμεν.

Ἐὰν εἴχομεν γεννηθῆ δοῦλοι, καὶ ξύλον καὶ ραπίσματα καθ᾽ ἡμέραν θὰ ἐδεχόμεθα. Τώρα ἕνα λόγον ψυχρὸν ἀσθενοῦς ἀδελφοῦ δὲν ὑπομένομεν.

Ὢ ἀνόητοι καὶ ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ! Δι᾽ ἕνα μικρὸν πειρασμὸν ἀμέσως ἡ ἄρνησις. Προτιμῶμεν αἰώνιον χωρισμὸν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἕνωσιν αἰώνιον μὲ τὸν Σατανᾶν, παρὰ νὰ ὑπομείνωμεν ταπεινῶς τὴν δοκιμασίαν μίας στιγμῆς!

Καὶ τί ἄλλο εἶναι, νωθρὰ καὶ ἠγαπημένη ψυχή, αὐτὸς ὁ λόγος ποὺ λέγεις ἐν ὥρᾳ λιποψυχίας σου; Ὅτι θὰ εὕρω τρόπον νὰ σκοτωθῶ, νὰ τελειώσω τὴν ζωήν μου! Ὢ τύφλωσις καὶ σκότος ψηλαφητόν! Θὰ σκοτωθῇς ἢ θὰ ἑνωθῇς αἰωνίως μὲ τὸν Διάβολον; Θὰ τελειώσῃς τὴν ζωήν σου ἢ θὰ κατέλθῃς διὰ παντὸς εἰς τὸν Ἅδην; Καὶ δὲν φοβεῖσαι, ψυχὴ μικρόψυχη, τὴν αἰωνίαν καταδίκην, τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν, τὴν Ζωὴν καὶ τὸ Φῶς;

Ὢ καὶ πόσον λυπεῖται ὁ Δεσπότης Χριστός, πόσον πικραίνεται τῶν ψυχῶν ὁ Νυμφίος, ὅταν διὰ παραμικρὸν πειρασμὸν τοῦ θέτομεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀπογνώσεως ἡμῶν· τὸν ἀκάνθινον στέφανον!

Μόλις Νυμφίον - διὰ τῆς ἱερολογίας τοῦ Σχήματος - τὸν ὀνομάσωμεν, εὐθὺς διαζύγιον τοῦ ζητοῦμεν! Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο χολὴ τῆς ἀρνήσεως μεμιγμένη μὲ ὄξος πικρὸν ἀνυπομονησίας;

Πρόσχωμεν, τέκνον μου, διότι οὕτως μεγάλως λυποῦμεν τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν καὶ χαροποιοῦμεν ἀνελπίστως τὸν χαιρέκακον διάβολον.

Ὢ! καὶ τίς μοι δώσει δακρύων πηγὰς καὶ ἀπαραμύθητον πένθος, ἵνα κλαύσω ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου λιποψυχούντων!

Εὔχομαι, τέκνον μου, νὰ ὀρθοποδήσῃς εἰς τὸ ἑξῆς καὶ πολὺ νὰ προσέχῃς, νὰ μὴ σοῦ συμβῇ παρόμοιος πειρασμὸς ἐσένα ἢ ἄλλην ἀδελφήν.

Προσέχετε, τεκνία τοῦ Χριστοῦ, διότι αὐτὰ συμβαίνουν εἰς ὅλους. Μὴ σκληρύνεσθε· ἀλλὰ ἔχετε τελείαν ὑπακοὴν καὶ ἀγάπην εἰς τὴν εὐλογημένην Γερόντισα, νὰ σᾶς σκεπάζῃ ἡ εὐχή της ἐν καιρῷ πειρασμοῦ.

Ὅπου σκληρότης, ὑπερηφάνεια· ἐκεῖ παρακοὴ καὶ τὰ σκάνδαλα. Ὅπου ὑπακοὴ καὶ ταπείνωσις· ἐκεῖ Θεὸς ἀναπαύεται.

Λέγουν οἱ θεῖοι Πατέρες: Πρὸ τοῦ πτώματος ἡγεῖται ὑπερηφάνεια, καὶ πρὸ τῆς Χάριτος ἡ ταπείνω-

σις. Ἡ δὲ μικροψυχία εἶναι μήτηρ τῆς ἀνυπομονησίας.

Εἶδες ἄνθρωπον, καὶ δὴ Μοναχὸν μὲ δίχως ὑπομονήν; Εἶναι λύχνος μὲ χωρὶς ἔλαιον, ὅπου συντόμως θὰ σβήσῃ τὸ φῶς του.

Ἐκ τῆς μικροψυχίας γεννῶνται τέκνα πολλά· γογγυσμός, ἀνηκοΐα, αἰσχρότης, μεμψιμοιρία, βλασφημία, ἀπόγνωσις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ἡ δὲ ὑπερηφάνεια καὶ σκληρότης εἶναι γνήσιες ἀδελφὲς ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην, ἐξ ὧν γεννῶνται μύρια τέκνα, συντείνοντα ὅλα ὁμοῦ εἰς ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς.

Κατάργησις δὲ ὅλων αὐτῶν διὰ μιᾶς εἶναι ἡ ταπείνωσις καὶ τελεία ὑπακοή.

Λοιπὸν φρόντισε τέκνον μου, περὶ τῆς μακαρίας ὑπακοῆς. Ὑποτάξου τελείως. Διότι, τώρα ποὺ ἔμαθεν ὁ ἐχθρὸς ὅτι νικᾶσαι εὐκόλως, θὰ κάμῃ τὴν βόλταν του καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ. Ὅμως νὰ μὴ σὲ εὕρῃ ἀμέριμνον καὶ σὲ ἀνατρέψῃ. Ἑτοιμάσου. Καὶ ὅταν ἔλθῃ, δός του νὰ καταλάβῃ ὅτι ἔχεις φρουρὸν τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅλων τὰς εὐχάς, ἐδῶ καί αὐτοῦ.

Μὴ μανθάνῃς νὰ πίπτῃς εὐκόλως. Διότι εἰς κάθε πτῶσιν καταπίπτει καὶ τὸ τειχόκαστρον τῆς ψυχῆς καὶ γίνεται πλέον εὐκολωτέρα ἡ εἴσοδος τοῦ ἐχθροῦ· μέχρις ὅτου καταστήσῃ τὸν νικώμενον τελείως αἰχμάλωτον.

Ἐνθυμεῖσαι τί σοῦ ἔγραφα, ὅταν ἐπῆγες εἰς τὴν Μονήν; Ὅτι αὐτὰ ὅπου γράφεις τώρα θέλω νὰ τὰ λέγῃς μετὰ τέσσερα ἔτη· καί, ὅπως βλέπεις τώρα τὰς

ἀδελφάς, ἔτσι νὰ τὰς βλέπῃς καὶ τότε. Ἐὰν ψηλαφήσῃς τὰς πρώτας ἐπιστολὰς θὰ τὰ εὕρῃς αὐτά.

Λοιπὸν καὶ τώρα πάλιν σοῦ λέγω· πρόσεχε. Πρόσεχε, διότι ἀκόμη εἶναι ἀρχὴ καὶ ἠμπορεῖ νὰ βάλῃς ἀρχήν. Ἀλλ᾽ ἐὰν τώρα δὲν βιασθῇς, θὰ ἔλθῃ καιρός, ὅπου καὶ νὰ θελήσῃς δὲν θὰ ἠμπορέσῃς νὰ κάμῃς αὐτὸ ὅπου τὸ νῦν παραλείπεις.

Βάλε τὸν ὀβολόν σου ἐσύ, νὰ βάλῃ καὶ ὁ Θεὸς τὰ μύρια τάλαντα.

Ρίψε κάτω τὸν ἑαυτόν σου. Γίνε χῶμα νὰ σὲ πατοῦν. Γίνου Ἀβάκυρος. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου καὶ κλαῦσον μὲ πόνον ψυχῆς, νὰ σὲ λυπηθῇ ὁ Θεός. Κλαίω καὶ ἐγὼ καθ᾽ ἡμέραν, ἀλλὰ ζητεῖ καὶ τὰ ἰδικά σου δάκρυα ὁ Χριστός.

Ξύπνα λοιπὸν καὶ ἀποτίναξε τὴν μικροψυχίαν. Ρίξε τὸν ἐχθρὸν ἅπαξ, διὰ νὰ μάθῃς νὰ τὸν νικᾷς μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Κυρίου. Ἡ νίκη εἶναι ὑπομονή, ἡ νίκη εἶναι ταπείνωσις, ἡ νίκη εἶναι ὑπακοή.

Ἐπὶ τούτοις γνώριζε ὅτι·

Εἴωθεν ὁ πειράζων νὰ πολεμῇ τεχνηέντως τοὺς ἀθλητάς. Καί, ἀφοῦ παντοδαπῶς πολεμήσῃ καὶ δὲν τοὺς νικήσῃ, κατόπιν φέρει τὰς ἀσθενείας ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς. Καὶ συχνὰ πονεῖ ὅλον τὸ σῶμα, καὶ γίνεται ὁ ἄνθρωπος ὅλος μία πληγή, καὶ ἕνα ὤχ! συνεχές. Ὅμως τότε ἐγγὺς τὸ τέλος καὶ ἡ ἀνάπαυσις.

ΛΓ´

Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω πόσον ἀρέσκει ἡ Παναγία μας τὴν σωφροσύνην καὶ καθαρότητα.

Ημεῖς, παιδί μου, ὅλα αὐτὰ ὅπου λέγεις τὰ εἴδομεν, τὰ ἀπεράσαμεν καὶ μίαν καὶ δύο καὶ πολλάκις. Ἐγράψαμεν καὶ βιβλίον περὶ αὐτῶν τῶν ἀλλοιώσεων, μήπως καὶ τύχῃ νὰ πάθῃ κανείς, νὰ μὴ ἀπελπίζεται. Ἀλλὰ ὄχι νὰ μένῃ ἀργός, ὅπως κάμνεις τώρα ἐσύ. Θέλει βίαν, θέλει ἀγῶνα, θέλει ἄκραν ταπείνωσιν καὶ τελείαν ὑπακοήν. Μὴ στέκῃς λοιπόν, ἀλλὰ φώναζε·

– Χριστέ μου! Παναγία μου!

Μὴ χαυνώνεσαι καὶ δέχεσαι λογισμούς. Φώναζε συνεχῶς τὸν Χριστόν.

Προτοῦ ὁ πειρασμὸς προλάβῃ νὰ σχεδιάσῃ τὸν λογισμὸν εἰς τὸν νοῦν σου, ἐσὺ νὰ τὸν χαλᾷς μὲ τὴν εὐχήν. Μὴν τὸν ἀφήνῃς.

Ἀλλά, ὅταν ἐσὺ ἀφήνῃς τὲς ἀκαθαρσίες ποὺ ρίχνει μέσα σου ὁ ἐχθρός, λοιπὸν ἐντὸς ὀλίγης ὥρας σὲ

ἔχωσεν μέσα εἰς αὐτές. Κατόπιν, τί ἀγώνας, διὰ νὰ καθαρισθῇς! Ὅθεν βιάσου. Θέλει κόπον καὶ πόνον, ὄχι ἀστεῖα! Αἷμα θὰ στάξῃ ἡ καρδιά σου. Πικρίαν, φαρμάκι θὰ πιῇς, καὶ ἔτσι θὰ λάβῃς ἐλευθερίαν, νὰ γλυκανθῇς.

Μὴ νομίσῃς μικρὸν τὸν ἀγῶνα. Ὡσὰν τρελλὴ πρέπει νὰ φωνάζῃς: Ἰησοῦ μου σῶσον με! Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι! Ὡσὰν μηχανὴ νὰ πηγαίνῃ ἡ γλῶσσα σου: – Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με! Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με! Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ἐλέησόν με! Καί, ὅταν κουράζεσαι, θὰ σοῦ ἔρχεται παράκλησις ὅπου δὲν τὴν ἐγεύθης ποτέ. Εἰ δὲ καὶ ἀργεῖς ὅπως τώρα καὶ ἀμελεῖς, εἰς τὸν αἰῶνα δὲν θεραπεύεσαι.

Καθήμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ σπίτι του δὲν ταξιδεύει νὰ πάῃ στὴν Πόλι· ἀμελῶν ὁ μοναχὸς καὶ μὴ εὐχόμενος δὲν γίνεται ἄξιος τῆς ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Λοιπὸν ἀνάστα! Βάλε ἐσὺ τὸν ὀβολόν σου, νὰ βάλῃ καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὰ μύρια τάλαντα. Δεῖξε τὴν ἀγαθήν σου προαίρεσιν. Στρέψε ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν τὸ πρόσωπόν σου. Τί ἀφήνεις νὰ μοιχεύεται ἡ ψυχή σου ἀπὸ τὸν δαίμονα;

Ποῦ εἶναι ἡ ταπείνωσις, ὅταν βλέπῃς καὶ λέγῃς ὅτι ὅλοι σὲ πταίουν καὶ μόνον ἐσὺ εἶσαι καλή;

Ταπείνωσις εἶναι νὰ σφάλλῃ ὁ ἄλλος καί, πρὶν νὰ προλάβῃ αὐτὸς νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν, ἡμεῖς νὰ τοῦ βάνωμεν μετάνοιαν λέγοντες: – Συγχώρησον, ἀδελφέ μου, εὐλόγησον!

Μὴ σοῦ φαίνεται δύσκολον αὐτὸ καὶ βαρύ. Εἶναι ἕνα οὐδὲν ἐμπρὸς εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔκαμε πρὸς ἡμᾶς ὁ Δεπότης Χριστός. Ἐνώπιον τῶν Ἀγγέλων ἔσκυψε καὶ ἔβαλε μετάνοιαν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ "ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη". Θεὸς πρὸς ἀνθρώπους! Καὶ σὺ κάμεις ἄνω κάτω τὸν κόσμον διὰ νὰ μὴν εἰπῇς ἕνα "εὐλόγησον"! Ποῦ λοιπὸν ἡ ταπείνωσις;

Ὅταν ἐσὺ ταπεινωθῇς, ὅλοι θὰ σοῦ φαίνωνται ἅγιοι· ὅταν ἐσὺ εἶσαι φαντασμένη, ὅλοι σοῦ εἶναι ἀνάποδοι καὶ κακοί.

Τί εἶναι ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν βρωμερότερον, καὶ τί δυσωδέστερον ἀπὸ τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας; Καὶ ὅμως, τοὺς ἀνέχεσαι, σὲ ρυπαίνουν. Εὔκολα τοὺς ἀφήνεις καὶ ἐμβαίνουν καὶ σοῦ χαλοῦν τοὺς φράχτες, ἀλλὰ νὰ ἰδοῦμε κατόπιν πῶς ἐβγαίνουν! Εὔκολα δέχεσαι τοὺς αἰσχροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμούς, ἀλλά, νὰ ἰδοῦμε κατόπιν πῶς θὰ καθαρισθῇς!

Οὐδὲν ἄλλο τόσον μισεῖ ὁ Θεὸς ὡς τὴν παράνομον ἡδονικὴν ἀκαθαρσίαν τοῦ σώματος. Καὶ αὐτὸς ποὺ μοιχεύει μὲ τοὺς αἰσχροὺς λογισμούς, ὅλος βρωμάει ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡσὰν σκυλὶ ψόφιο.

Ἐνῶ αὐτὸς ὅπου ἀγωνίζεται καὶ φυλάγει τὸ σῶμα του καθαρὸν καὶ τὸν νοῦν του ἀμόλυντον ἀπὸ ρυπαροὺς λογισμούς, ὡς εὐῶδες θυμίαμα ἀνεβαίνει ἡ ζωὴ καὶ ἡ προσευχὴ του στοὺς οὐρανούς.

Τὸ εἶδον ἐμπράκτως αὐτὸ ὅπου τώρα σᾶς λέγω. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη θυσία πλέον εὐώδης πρὸς τὸν Θεόν, ὅσον ἡ ἁγνότης τοῦ σώματος, ὅπου ἀποκτᾶται

μὲ αἷμα καὶ ἀγῶνα φρικτόν.

Ἔχω πολλὰ νὰ εἰπῶ περὶ αὐτῆς τῆς μακαρίας ἁγνείας, ὅπου ἐγεύθην καὶ ἔφαγα τὸν καρπὸν της· ἀλλὰ τώρα μήτε ἐσὺ μήτε αἱ ἀδελφαί σου ἠμπορεῖτε νὰ βαστάσετε τὰ λεγόμενα.

Τώρα ἕνα μόνον σᾶς λέγω: ὅτι καὶ τὰ ροῦχα τους ὅταν ἀλλάζουν αὐτοὶ ὡσὰν μυροθήκη ἀναψυκτικὴ ἁπλώνεται καὶ εὐωδιάζει ὅλον ἐκεῖνο τὸ σπίτι. Καὶ εἶναι αὐτὴ πληροφορία Θεοῦ διὰ τὴν μακαρίαν ἁγνείαν, τὴν ἁγιωτάτην παρθενίαν.

Ὅθεν βιασθεῖτε καθαρεύοντας τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Μὴ δέχεσθε ποσῶς ρυπαροὺς λογισμούς. Καὶ θὰ ἰδῆτε αὐτὰ ὅπου σᾶς λέγω. Καὶ ἀσφαλῶς θὰ πεισθῆτε τοῖς λόγοις μου. Καί, ὅσα σᾶς ἔγραψα ἕως τὴν σήμερον δοκιμᾶστε τα, καὶ θὰ βρῆτε εἰς τὴν πρᾶξιν ὅτι λέγω ἀλήθειαν διὰ πείρας.

Ὅπου ὑπακοή, ταπείνωσις καὶ ἀγώνας, οἱ δαίμονες δὲν ἰσχύουν ποτὲ νὰ αἰχμαλωτίσουν τὸν ἄνθρωπον. Σκληρότης, παρακοὴ καὶ ὑπερηφάνεια γεννοῦν τὴν ἀκηδίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν, ὅπου ἔρχονται ὅλοι οἱ δαίμονες καὶ κάμνουν κοπρῶνα καὶ σταῦλον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Καὶ δὲν ἡσυχάζουν μέχρις ὅτου τὸν καταστήσουν ὑπεύθυνον νέας καὶ παλαιᾶς ἁμαρτίας, καὶ τελείως αἰχμάλωτον.

Βιάσου λοιπόν, τέκνον μου, καθὼς καὶ ὅλαι αἱ ἀδελφαί. Διότι, ἂν ἀμελήσετε, εἶναι ἀνάγκη νὰ πάθετε τὰ κακὰ καὶ τὰ ἄσχημα. Ἂν ὅμως βιασθῆτε, θὰ σωθῆτε αἰώνια. Θὰ γίνετε θυμίαμα εὔοσμον καὶ

μύρον πολύτιμον. Θὰ γίνετε ἀληθῶς θυσία λογική, εὐάρεστος εἰς τὸν Κύριον.

Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω πόσον ἀρέσκει ἡ Παναγία μας τὴν σωφροσύνην καὶ καθαρότητα. Ἐπειδὴ Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ἁγνὴ Παρθένος, δι᾿ αὐτὸ καὶ ὅλους τοιούτους μᾶς θέλει καὶ ἀγαπᾷ.

Καὶ μόλις ἡμεῖς τὴν φωνάζομεν, σπεύδει εὐθὺς εἰς βοήθειαν. Δὲν προλαμβάνεις νὰ εἰπῇς: - Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι! Καὶ εὐθὺς ὡς ἀστραπὴ διαυγάζει τὸν νοῦν καὶ πληροῖ φωτισμοῦ τὴν καρδίαν. Καὶ ἑλκύει τὸν νοῦν εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὴν καρδίαν εἰς τὴν Ἀγάπην.

Καὶ πολλάκις παρέρχεται ὁλόκληρος νύχτα μὲ κλαυθμοὺς καὶ φωνὰς λιγυρὰς ὑμνολογῶντας Αὐτὴν καὶ ἐξόχως Τὸν βασταζόμενον ὑπ᾿ Αὐτῆς.

Λοιπόν, βιασθῆτε, σιωπᾶτε, προσεύχεσθε, ὑπακούετε, ταπεινώσεσθε, διὰ νὰ βρῆτε κάθε καλόν. Ἔχετε τὴν εὐλογημένην Γερόντισα ὅπου εἶναι εὐωδία Χριστοῦ. Μὴν τὴν θλίβετε. Μὴ ἀντιλογῆτε. Ἔχετε σιωπὴν καὶ εὐχήν, καὶ ἀφήνετέ την νὰ ἡσυχάζῃ. Διότι, ὅταν ἀποθάνῃ καὶ τὴν χάσετε καὶ μείνετε ὡς νυκτικόρακες ἐν οἰκοπέδῳ, τότε θὰ φανῇ ἡ ἀξία της, ἀλλὰ δι᾿ ἐσᾶς τότε θὰ εἶναι ἀργά.

Καὶ πάλιν ἐν τέλει παρακαλῶ, παιδάκι μου, βιάζου καὶ μὴ χάνῃς καιρόν. Μὴ μὲ κουράζῃς μόνον νὰ γράφω. Ἀλλὰ ἔγειρε καὶ πάτησε τοὺς ἐχθρούς σου. Γίνου χῶμα νὰ σὲ πατοῦν καὶ κάμε ὑπακοὴν διὰ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου.

λδ΄

Εἰς ὅλους μας, παιδί μου, συμβαίνουν αὐταὶ αἱ ἀλλοιώσεις.

Κατόπιν χρόνου πολλοῦ, ἐσήμερον μόλις, παιδί μου, ἐπῆρα ἐπιστολήν σου.

Καὶ ἤμην τὸ διάστημα αὐτὸ ὡς στενοχωρημένος. Καθότι ἐσχάτως δὲν ἦσουν καλὰ καὶ σὲ εἶχον κάπως μαλώσει. Καὶ εἶχον δι᾿ αὐτὸ λύπην καὶ πόνον εἰς τὴν πτωχήν μου καρδίαν.

Τέλος πάντως ἐσήμερον ἐχάρην μικρόν, μανθάνων ὅτι συνῆλθες ὀλίγον καὶ ἀρχίζεις νὰ διορθώνῃς τὴν μικράν σου βαρκούλα, νὰ πλεύσῃς πρὸς τὸν γαληνώδη καὶ ἀκύμαντον λιμένα τῆς ἀπαθείας.

Κατὰ ἀλήθειαν, τέκνον μου, μέγας ὁ ἀγὼν κατὰ τῶν παθῶν, ἀλλὰ χάριτι Θεοῦ ὅλα κατορθοῦνται· καὶ τῇ Αὐτοῦ βοηθείᾳ, τὰ ἀδύνατα δυνατὰ γίνονται.

Εἰς ὅλους μας, παιδί μου, συμβαίνουν αὐταὶ αἱ

ἀλλοιώσεις, ἀλλὰ θέλει εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἀνωμαλίαι, ἡ ταραχή, τὸ μῖσος, ἀποστροφή, κινήσεις ἄγριαι τῶν παθῶν, ὅλα εἶναι τοῦ Σατανᾶ. Καὶ θέλουν ὅλα ἐξ ἴσου ἀποστροφήν. Μὲ τὸ ζόρι, μὲ πόνον, μὲ θλῖψιν. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Προτοῦ εἰσέλθουν αὐτοὶ καὶ πιάσουν τὰς νομὰς καὶ κόψουν τὰ ὕδατα ἔξωθεν καὶ λιμοκτονήσουν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὴν οὐράνιον δρόσον.

Βλέπεις; Ὅταν γίνεται συγκατάθεσις εἰς τοὺς λογισμούς, ὅπου σπέρνει ὁ πονηρός, τότε σοῦ κόπτει ἀμέσως τὴν παρρησίαν τῆς προσευχῆς.

Ἰδοὺ ὅπου σοῦ ἔκοψεν ἔξω τὰ ὕδατα, τῆς ψυχῆς τὴν τροφήν, καὶ θὰ λιμοκτονήσῃς εἰς ὀλίγας ἡμέρας. Ἐνῷ εἰς τὴν ἀρχὴν ἠμπορεῖς μὲ ὀλίγην ἀντίρρησιν νὰ τοὺς ἀποκρούσῃς. Καὶ σὺ ἀμελεῖς καὶ χαυνώνεσαι προσέχων ἐπιμελῶς τοῖς αὐτῶν λεγομένοις. Ὅταν ἔμβουν αὐτοί, θὰ μᾶς σύρουν αἰχμαλώτους.

Πρόσεχε καὶ μὴ δίδῃς ἐμπιστοσύνην, κἂν νὰ νομίζῃς πὼς ἔφυγαν. Δι' ὀλίγον τοὺς διώχνουν αἱ εὐχαὶ τῶν μεγαλυτέρων σου, ἀλλὰ αὐτοὶ πάλιν γυρίζουν. Ἡ χάρις τοὺς ἀναχαιτίζει, διὰ νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ψυχή, ἀλλὰ καὶ πάλιν αὐτοὶ ἐπιστρέφουν.

Ὅμως ἐν καιρῷ τῆς εἰρήνης ἐσὺ μὴ ἀμελῇς, ἀλλὰ προσεύχου, κάμνε διόρθωσιν, ἑτοιμάζου πρὸς πόλεμον. Δίδε θάρρος τοῦ ἑαυτοῦ σου. Ἔχε ὑπομονήν. Κάμνε τελείαν ὑπακοήν. Ἔτσι δύνασαι χωρὶς ἄλλο νὰ λάβῃς ἀπαλλαγὴν μίαν ἡμέραν. Ἀλλὰ μὲ ἀγῶνα πολὺν

καὶ πολλὴν προσοχήν.

Τὸ κάθε βῆμα, ὅπου θὰ κάμῃ ὁ μοναχὸς εἰς τὰ ἐμπρὸς πρέπει νὰ χύσῃ δάκρυα πολλά, καὶ αἷμα σταγόνες, καὶ χρόνον καιρόν. Καὶ ἔρχεται ὁ διάβολος, τὸ ἀρχαῖον κακόν, καὶ τοῦ βάζει ἕνα λοστόν, ὅπου, ἂν δὲν προλάβῃ ἡ χάρις καὶ ἄλλων εὐχές, τοῦ τὰ γυρίζει ὅλα καπάκι. Καὶ πάλιν ἀρχὴ ἐξ ἀρχῆς. Καὶ πάλιν αἵματος χύσις.

Δι' αὐτὸ χρεία ὑπομονῆς. Μὴ ἀθυμῇς. Μὴ μικροψυχῇς. Κάμνε ὑπομονήν, νὰ σὲ σκεπάζῃ ἡ χάρις. Ἔχεις πολλοὺς ὅπου σὲ βαστάζουν.

Τὸ κάθε σου βῆμα πρὸς τὴν εὐθυμίαν δίδει καὶ εἰς ἐμὲ εὐθυμίαν. Ἡ ἰδική σου ἀνάστασις συνανασταίνει τὴν ψυχήν μου.

Ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἀπὸ τὰ ἰδικά μου βάσανα γνωρίζω καλῶς τοὺς πειρασμοὺς τῆς Γερόντισας. Ὅτι πολὺ πάσχει καὶ ὑποφέρει, φέρουσα καθ' ἑκάστην τὰ βάρη σας, διὰ τὴν εὐθύνην ποὺ ἔχει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πικρίαν γεύεται κάθε ἡμέραν καὶ πόνον ἐκ περισσοῦ. Καί, τότε μόνον ἀγάλλεται, ὅταν ἐσεῖς βαδίζετε δρόμον καλόν.

Τώρα βλέπεις ὅτι ἦλθε πάλιν ἡ χάρις. Πρόσεχε ὅτι πάλιν θὰ φύγῃ. Καί, ἂν φεύγῃ· ἀνδρεία, ὑπομονή, τελεία ὑποκοή· καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ. Σὲ εἶπον, ὅτι τὰ Χριστούγεννα ἤθελεν ἔλθη. Ἦλθε, ἀλλὰ δὲν ἐστάθη, διότι δὲν σὲ εὗρηκε μὲ ζῆλον. Τώρα ἦλθεν, ἀλλὰ πάλιν θὰ φύγῃ, διὰ νὰ σὲ καθαρίσῃ ἀπὸ τὰ πάθη. Τοῦτο θὰ γίνεται μέχρις ὅτου γένῃς καθὼς θέλει ὁ Κύριος διὰ

νὰ βρίσκῃ τόπον καὶ τρόπον νὰ μένῃ ἡ χάρις Του. Λοιπὸν βιάζου εἰς τὸν ἀγῶνα. Μὴ ῥαθυμῇς καὶ ἀφήνῃς τὸν καιρὸν νὰ περνᾷ. Διότι τὸν χρόνον ὅπου ξοδεύεις ἀσκόπως καὶ μάταια κάθε ἡμέραν δὲν θὰ τὸν ξαναβρῇς. Καὶ θὰ ἔχῃς νὰ δώσῃς λόγον δι' ὅλες τὶς ἡμέρες καὶ ὧρες καὶ στιγμὲς τῆς ζωῆς σου. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι νὰ τρέχῃ μόνον, ἀλλὰ νὰ μετρᾷ καὶ τὰ στάδια τοῦ δρόμου. Μήτε πάλιν νὰ μένῃ ὀπίσω, νὰ ἀμελῇ.

Ἐπὶ τούτοις μάθε καὶ τοῦτο· ὅτι μὲ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν περισσοτέρως ἀποκτᾷς νῆψιν καὶ θεωρίαν παρὰ μὲ ἄλλους ἀγῶνας. Καλὰ εἶναι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ὅταν καλῶς γίνωνται, ἀλλ' ἡ ἀγάπη ὑπέρκειται ὅλων. Ὁπόταν περιπτύσσεσαι τὴν εἰκόνα ὡς ζῶσαν καὶ μὲ δάκρυα θερμῶς τὴν καταφιλεῖς.

– Μάννα μου, φωνάζεις, Παναγία μου, σῶσόν με, ὅτι χάνομαι ἐὰν μὲ ἀφήσῃς! – Κύριε Θεέ μου, ἐλέησόν με διὰ τῆς Παναχράντου Σου Μητρὸς καὶ Πάντων Σου τῶν Ἁγίων!

Καὶ ὅταν τοιαῦτα λέγοντας βλέπῃς ἀγάπην πολλήν, ὅπου θέλεις νὰ καταφιλῇς συνεχῶς τὴν εἰκόνα, αὐτὸ εἶναι σημεῖον ὅτι σοῦ ἀνταποδίδει τὸν ἀσπασμόν. Ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀσπασθῶ μίαν φορὰν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ νὰ χωρίσω. Ἀλλ' ὅταν πλησιάσω κοντά της ὡσὰν μαγνήτης μὲ τραβάει ἐπάνω της. Καὶ πρέπει νὰ εἶμαι μόνος. Διότι θέλω ὧρες νὰ τὴν ἀσπάζωμαι. Καὶ κάτι ζῶσαν πνοὴν γεμίζει μέσα ἡ ψυχή μου καὶ γεμίζω χάριν καὶ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ φύγω. Ἀγάπη, ἔρως Θεοῦ, πῦρ φλέγον· ὅπου μόλις εἰσέλθῃς στὴν ἐκκλησίαν

προλαμβάνει – ὅταν εἶναι θαυματουργὸς ἡ εἰκὼν – καὶ ἀποδίδει τὸσον εὐώδη πνοήν, ὅπου μένεις ὧρες ἐκστατικὸς χωρὶς νὰ εἶσαι στὸν ἑαυτόν σου, ἀλλὰ εἰς εὐώδη Παράδεισον.

Τόσην χάριν δίδει ἡ Παναγία μας εἰς ὅσους φυλάγουν σῶμα ἁγνόν.

Διότι ὡς ἐκατάλαβα πολὺ ἀγαπᾷ τὴν ἁγνείαν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ παντὸς ἄλλου πάθους περισσότερον ἐπολέμησα μὲ τὴν σάρκα. Καὶ μοὶ ἐδόθη ὡς δῶρον ἡ καθαρότης, νὰ μὴν ξεχωρίζω γυναῖκα ἢ ἄνδρα. Δὲν μοι κινεῖται πάθος ποσῶς. Μὲ τὴν δωρεὰν τοῦ Κυρίου ἔλαβον ἐν αἰσθήσει τὴν χάριν τῆς καθαρότητος.

Ταῦτα γράφω σοι τέκνον μου, καὶ ταῖς ἀδελφαῖς σου νὰ βιάζεσθε εἰς τὴν μίμησιν. Ἀλλέως δὲν ἦτον λόγος νὰ ἐκφαίνω τὴν πνευματικήν μου κατάστασιν, μήτε νὰ μὲ ἐπαινέσετε θέλω. Ἀλλ' ἐπειδὴ σᾶς ἔχω μέσα εἰς τὴν ψυχήν μου ὡς γνήσιος ὑμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφός, δι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ κατὰ δύναμιν νὰ σᾶς βοηθήσω. Ἕκαστος ἂς δοκιμάσῃ. Ἐὰν βιασθῆτε, θὰ ἰδῆτε πόσον μᾶς ἀγαπᾷ ἡ Παναγία μας.

Μίαν ἑσπέραν ἀσπαζόμενος τὴν Εἰκόνα της ἐκουράσθην. Καὶ καθίσας εἰς τὸ στασίδι ὕπνωσα μικρόν. Καὶ ἦλθεν ἐν σώματι – ὄχι εἰκόνα – καὶ μὲ κατεφίλει· καὶ ἐπλήσθην ἀρρήτου χαρᾶς καὶ εὐωδίας. Τὸ δὲ οὐράνιον ἐκεῖνο Βρέφος μὲ ἐθώπευε εἰς ὅλον τὸ πρόσωπον – φιλώντας ἐγὼ τὸ παχουλόν του χεράκι – ὅπως νὰ εἶναι ζωντανόν. Καὶ δὲν νομίζεις πὼς εἶναι ὕπνος, ἀλλ' ὡσὰν μίας ἄλλης ζωῆς αἴσθησις, ἄγνωστος καὶ ἄγευστος εἰς τοὺς μὴ εἰδότας τοιαῦτα.

λε΄

Τέμνεται ἡ εὐχή, παύουν τὰ μέλη, καὶ μόνον ὁ νοῦς θεωρεῖ μέσα εἰς ἄπλετον φῶς.

Τεκνίον μου ἠγαπημένον καὶ πᾶσαι αἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφαὶ κατὰ τάξιν, χαίρετε καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

Ἀρχίζω καὶ πάλιν νὰ ὁμιλῶ εἰς τὰ ὦτα ὅπου ἐπιθυμοῦν καὶ ζητοῦν νὰ ἀκούσουν. "Αἰτεῖτε, λέγει ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς καὶ δοθήσεται, ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται". Τιμῶ τὴν προαίρεσιν, ἐπαινῶ τὸν ζῆλον, ἐκτιμῶ τὴν ἀγάπην, καὶ μιμοῦμαι ὑμᾶς.

Λοιπὸν ἀκούσατέ μου καὶ πάλιν.

Καὶ πρῶτον· ὁ τρόπος ποὺ γράφεις, παιδί μου, ὅτι ἀρχίζεις τὴν προσευχήν σου εἶναι λίαν καλός. Μὲ τοιαύτας ἐννοίας δύνασαι νὰ κρατήσῃς τὸν νοῦν σου, λογιζομένη ὅτι ὁ Γέροντας, ἡ Γερόντισα ὡς πυρίνη στήλη ἀναβαίνει ἡ προσευχή τους καὶ νοερῶς ὁμιλοῦσι μὲ τὸν Θεόν. Καὶ τοιαῦτα ὁ νοῦς νοῶν καὶ φρονῶν πρὸς στιγμὴν σταματᾷ· καὶ γλυκαίνεται ἡ εὐχή, καὶ

σταλάζουν τὰ δάκρυα. Καὶ ἐγγίζει ἡ χάρις αὐτὴ ὅπου λέγεις τῶν ἀρχαρίων ὡς μία μητέρα ὅπου διδάσκει τὰ μικρά της πῶς νὰ περιπατοῦν.

Τὸ ἀφήνει καὶ φεύγει καὶ αὐτὸ τὴν ζητεῖ. Κλαίει, φωνάζει, τὴν γυρεύει. Ἔρχεται μετ᾽ ὀλίγον, καὶ πάλιν ἀναχωρεῖ. Πάλιν κλαίει, φωνάζει. Πάλιν γυρίζει. Μέχρις ὅτου μᾶς μεγαλώσῃ, δὲν εἶναι τρόπος νὰ καθήσῃ μαζί μας, διότι τὴν ἐμποδίζουν τὰ πάθη.

Τὰ πάθη εἶναι ὕλη σκληρά. Οὐράλια ὄρη! Χιλιόμετρα ὕψος! Ἡ χάρις εἶναι ὁ ἥλιος. Ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, ἀλλ᾽ ἡ σκιὰ τῶν ὀρέων δὲν τὸν ἀφήνει νὰ περιθάλψῃ ὅλον τὸν νοητόκτιστον ἄνθρωπον. Μόλις μία ἀκτὶς τὸν εὑρίσκει, καὶ εὐθὺς πυρπολεῖται ἀπὸ χαράν. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον μέρος εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν παθῶν. Καὶ δύνανται νὰ ἐνεργήσουν εὐθὺς καὶ οἱ δαίμονες συσταλείσης τῆς χάριτος. Καὶ πολλάκις τὴν ἐμποδίζουν ὡς τὰ νέφη, ποὺ ἐμποδίζουν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καθότι ἡ σκιὰ τῶν παθῶν ἀναβιβάζει ἀτμίδα, ὅπου σκοτίζει τὴν ἀκτῖνα τὴν μικρὰν ὅπου ἀνατέλλει. Καὶ εἶναι αὐτή, οἱ λογισμοὶ τῆς ἀπελπισίας ποὺ γράφεις. Δειλία, φόβος, ἀναίδεια, βλασφημίαι, καὶ ἄλλα παρόμοια διὰ τῶν ὁποίων μαραίνεται ἡ ψυχὴ καὶ χάνει τὴν παρρησίαν.

Κάθε λογισμὸς ὅπου φέρει ἀπόγνωσιν καὶ λύπην πολλήν, εἶναι τοῦ διαβόλου. Εἶναι ἀτμὶς τῶν παθῶν καὶ πρέπει εὐθὺς νὰ τὸν ἀποβάλῃς· μὲ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν, μὲ τὴν ἐξαγόρευσιν στὴν Γερόντισα, μὲ τὰς εὐχὰς τῶν μεγαλυτέρων, λογιζομένη ὅτι δι᾽ ἐσένα προσεύχονται καὶ ἐκλιπαροῦν τὸν Θεόν.

Λύπη μικρὰ μετὰ χαρᾶς σὺν δάκρυσι μεμιγμένη καὶ μὲ παράκλησιν στὴν ψυχὴν εἶναι τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ μᾶς ὁδηγεῖ πρὸς μετάνοιαν εἰς ὅ,τι καὶ ἂν σφάλλωμεν ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς.

Διώχνει τὸ σφάλμα τὴν πρὸς Θεὸν παρρησίαν, ἀλλ᾽ ἡ μετάνοια εὐθὺς τὴν ἀνακαλεῖ. Δὲν ἀπελπίζει ἡ χάρις. Ἀλλὰ συνεχῶς διεγείρει τὸν πίπτοντα εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ λόγοι τοῦ δαίμονος εὐθὺς τοῦ δίδουν ἀπόγνωσιν· τὸν μαραίνουν ὡς τὸ χαλάζι ποὺ πίπτει εἰς τὰ τρυφερὰ φυλλαράκια, ὅπου νεωστὶ ἀνεφύησαν.

Πρόσχες λοιπὸν εἰς αὐτὸ τὸ μαθηματάκι τῆς "πράξεως".

Ὁπόταν βλέπῃς τὴν χάριν νὰ ἐνεργῇ, καὶ εὐφραίνεται ἡ ψυχή σου καὶ σταλάζουν χωρὶς βίαν τὰ δάκρυα - διὰ τὰ ἐλέη ὅπου σοῦ ᾽χάρισεν ὁ Θεὸς - ἐὰν εἶσαι εἰς τὴν προσευχήν, στάσου. Ὄρθια, ἐὰν εἶσαι, μὴν κινῆσαι. Ὅπου κάθεσαι, κάθου. Ἐὰν εὔχεσαι, εὔχου, χωρὶς λογισμὸν νηπιώδη, καὶ δέχου τὴν ἐπομβρίαν τοῦ Πνεύματος, ὅσον ἐπέλθῃ σοι. Καθότι καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν ἂν ἔλθῃ, ἐὰν σηκωθῇς εἰς εὐχήν, διακόπτεται. Θέλει, ὅπου σὲ ηὗρεν, ἐκεῖ νὰ σταθῇς. Νὰ μὴ γίνῃς ἐσὺ τεχνίτης εἰς αὐτήν. Αὐτὴ ζητεῖ νὰ διδάξῃ τὸν λογισμόν σου νὰ μὴν πιστεύῃς ποτὲ εἰς τὸν ἑαυτόν σου, ἐνόσῳ ὑπάρχεις εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν.

Καὶ μιᾶς ἡμέρας βροχὴ οἰκονομεῖ τὰ φυτευθέντα εἰς τὴν ψυχήν σου ὅλον τὸ διάστημα ὅπου φεύγει ἡ χάρις.

Ἄλλη τῆς Ἱερωσύνης ἡ χάρις. Ἄλλη τοῦ Σχήματος. Ἄλλη τῶν Μυστηρίων. Ἄλλη ἡ ἐνέργεια χάριτος τῆς Ἀσκήσεως. Ὅλα ἐξέρχονται ἀπὸ μίαν πηγήν, ἀλλὰ διαφέρει τὸ ἓν τοῦ ἑτέρου τῇ ὑπεροχῇ καὶ τῇ δόξῃ.

Ἡ χάρις τῆς μετανοίας, ὅπου ἐνεργεῖται εἰς αὐτοὺς ὅπου ἀγωνίζονται, εἶναι κληρονομία πατροπαράδοτος. Εἶναι συνάλλαγμα καὶ ἀντάλλαγμα θεῖον, ὅπου δίδομεν γῆν καὶ λαμβάνομεν οὐρανόν. Ἀνταλλάσσομεν ὕλην λαμβάνοντες Πνεῦμα. Ὁ κάθε ἱδρώτας, ὁ κάθε πόνος, ἡ κάθε ἄσκησις διὰ τὸν Θεὸν μᾶς εἶναι ἀλλαγὴ συναλλάγματος. Ἀφαίρεσις αἵματος, εἰσροὴ Πνεύματος.

Ἡ χάρις αὐτὴ αὐξάνει καθόσον δύναται νὰ χωρέσῃ ὁ ἄνθρωπος· ἀναλόγως τὸ σκεῦος, καθ᾽ ὅσον χωρεῖ.

Λέγεται δὲ αὐτὴ ἡ χάρις τῆς πράξεως καὶ χάρις καθαρτική.

Τώρα· τὴν "πρᾶξιν" διαδέχεται "φωτισμός"· καὶ εἶναι αὐτὸ δεύτερον στάδιον, ἤγουν χάρις φωτιστική.

Ἀφοῦ δηλαδὴ καλῶς παιδαγωγηθῇ ὁ ἀγωνιζόμενος μὲ τὴν χάριν τῆς πράξεως καὶ ἀπείρως πέσῃ καὶ σηκωθῇ, τὸν διαδέχεται γνώσεως φωτισμός· διαύγεια τοῦ νοός, ὅπου καθορᾷ τὴν ἀλήθειαν. Βλέπει τὰ πράγματα εἰς τὴν φύσιν τους. Χωρὶς τέχνην καὶ τρόπους καὶ συλλογισμοὺς ἀνθρωπίνους. Τὸ κάθε πρᾶγμα στέκει φυσικῶς στὴν πραγματικήν του ἀλήθειαν. Ἀλλά, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ἐδῶ, προηγοῦνται πολλὰ πειράματα, ὀδυνηραὶ ἀλλοιώσεις. Ἀλλὰ ἐνθάδε εὑρίσκει εἰρήνην τῶν λογισμῶν καὶ ἀνάπαυλαν ἐκ τῶν πειρασμῶν.

Τὸν δὲ φωτισμὸν διαδέχονται διακοπὴ τῆς εὐχῆς καὶ συχναὶ θεωρίαι· ἁρπαγὴ τοῦ νοός, κατάπαυσις τῶν αἰσθήσεων, ἀκινησία καὶ ἄκρα σιγὴ τῶν μελῶν, ἕνωσις Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου εἰς ἕν.

Τοῦτο εἶναι τὸ θεῖον συνάλλαγμα, ὅπου, εἴ τις ὑπομένει τοὺς πειρασμοὺς καὶ δὲν παύσει τὸν δρόμον ἀγωνιζόμενος, ἀνταλλάσσει τὴν ὕλην τῇ ἀϋλίᾳ...

Δράμετε ὅθεν ὀπίσω τοῦ οὐρανίου Νυμφίου αἱ δορκάδες τοῦ Ἰησοῦ μου. Ὀσφρανθῆτε μύρου νοητοῦ. Εὐωδιάσατε τὴν ζωὴν - τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα σας, μὲ τὴν ἁγνείαν καὶ παρθενίαν. Δὲν εἶδα ἐγὼ ἄλλο ποὺ νὰ ἀρέση τόσον ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς καὶ ἡ Πανάχραντος Μήτηρ Του ὡς τὴν ἁγνείαν καὶ παρθενίαν. Καὶ εἴ τις θέλει νὰ ἀπολαύση τὴν πολλὴν Τους ἀγάπην ἄς φροντίζη νὰ καθαρεύη, νὰ ἁγνεύη τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Καὶ οὕτως κάθε οὐράνιον ἀγαθὸν μέλλει νὰ λάβη.

Τώρα νὰ σᾶς κάμω ἐξήγησιν τί ἐννοεῖ ὁ λόγος "διακοπὴ τῆς εὐχῆς", ὁπόταν ἡ χάρις εἰς τὸν ἄνθρωπον πληθυνθῇ.

Τῆς μὲν "πράξεως" ἡ χάρις ἀπεικάζεται ὡς ἀστέρων διαύγεια, τοῦ δὲ φωτισμοῦ ὡς πανσέληνος, τῆς δὲ θεωρίας ἡ τελειωτικὴ ὡς ἡλίου μεσημβρινοῦ διαβαίνοντος τὸν ὁρίζοντα. Καθότι εἰς τρεῖς τάξεις διήρεσαν οἱ Πατέρες τὴν πνευματικὴν πολιτείαν.

Ὁπόταν λοιπὸν ἡ χάρις πληθυνθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον, καὶ γνωρίζη ὅλα τὰ γεγραμμένα, ὡς εἴπομεν, ἔρχεται εἰς μεγάλην ἁπλότητα· ὁ νοῦς του ἁπλώνει

ἔχων Μεγάλην Χωρητικότητα. Καὶ ὅπως ἐγεύθης τὴν ρανίδα ἐκείνην τῆς χάριτος, ὁπόταν σοῦ ἦλθε χαρὰ πολλὴ καὶ ἀγαλλίασις, ἔτσι ἔρχεται πάλιν, ὅταν στέκη ὁ νοῦς εἰς τὴν προσευχήν. Ἀλλὰ πολύ, ὡς αὔρα λεπτή, ὡς εὐώδης βιαία πνοή. Καὶ πλημμυρίζει εἰς ὅλον τὸ σῶμα, καὶ τέμνεται ἡ εὐχή. Παύουν τὰ μέλη. Καὶ μόνον ὁ νοῦς θεωρεῖ μέσα εἰς ἄπλετον φῶς. Γίνεται ἕνωσις Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου. Δὲν δύναται νὰ χωρίση αὐτὸς ἑαυτόν. Ὅπως τὸ σίδηρον. Προτοῦ βληθῇ εἰς τὸ πῦρ λέγεται σίδηρον. Ὅταν ἀνάψη καὶ κοκκινίση, εἶναι ἕνα μὲ τὴν φωτιά. Ἢ ὅπως τὸ κερί, ὅπου, ὅταν πλησιάση εἰς τὴν φωτιὰ ἀναλύει, δὲν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ εἰς τὴν φύσιν του.

Μόνον ὁπόταν παρέλθῃ ἡ θεωρία ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν φύσιν του. Ἐνῷ διατελῶν ἐν τῇ θεωρίᾳ εἶναι ἄλλος ἐξ ἄλλου. Ἑνοῦται ὅλως διόλου μὲ τὸν Θεόν. Σῶμα δὲν νομίζει πὼς ἔχει μήτε καλύβην. Ὅλος εἶναι μετέωρος. Χωρὶς σῶμα ἀναβαίνει στὸν οὐρανόν!

Ὄντως μέγα εἶναι αὐτὸ τὸ μυστήριον. Διότι βλέπει ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνα ποὺ γλῶσσα ἀνθρώπου δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ.

Καί, ὁπόταν παρέρχεται ἡ θεωρία αὐτή, εἶναι εἰς τόσην ταπείνωσιν, ὅπου κλαίει ὡσὰν παιδάκι μικρό, πῶς τὸν δίδει τοιαῦτα ὁ Κύριος, ἀφοῦ αὐτὸς δὲν κάμνη οὐδέν. Καὶ τοιαύτη ἐπίγνωσις γίνεται, ὅπου, ἂν ἐρωτήσης αὐτόν, νομίζει πὼς εἶναι πάμπτωχος, ἀνάξιος νὰ ὑπάρχη εἰς τὴν ζωήν.

Καὶ ὅσον τοιαῦτα λογίζεται, τὸν δίδει πιὸ περισσότερον.

Φθάνει! φωνάζει εἰς τὸν Θεόν.

Καὶ ἔτι πληθύνει ἡ χάρις. Γίνεται υἱὸς Βασιλέως.

Καὶ ἂν λέγῃς:

- Τίνος εἶναι αὐτὰ ποὺ φορεῖς;
- Τοῦ Κυρίου μου, λέγει.
- Τὸ ψωμὶ καὶ φαΐ, ὅπου τρώγεις;
- Τοῦ Κυρίου μου.
- Τὰ χρήματα ὅπου βαστάζεις;
- Τοῦ Κυρίου μου.
- Τί ἔχεις ἐδικόν σου;
- Μηδέν.

Εἶμαι χῶμα, εἶμαι λάσπη, εἶμαι σκόνη.
Μὲ σηκώνεις, σηκώνομαι.
Μὲ ρίπτεις, ρίπτομαι.
Μὲ ἀνεβάζεις, πετῶ.
Μὲ ρίχνεις, κτυπῶ.
Ἡ φύσις μου εἶναι μηδέν.

Αὐτὸ δὲν χορταίνει νὰ λέγῃ. Καὶ τί εἶναι αὐτὸ τὸ μηδέν; Εἶναι ἐκεῖνο ὅπου, προτοῦ ποιήσῃ ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, ἦτο μηδέν.

Αὐτὴ λοιπὸν μᾶς εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεως. Τὸ δὲ φύραμα καὶ ἡ καταγωγή μας εἶναι ὁ πηλός. Καὶ ἡ δύναμίς μας; Τὸ θεῖον ἐμφύσημα, ἡ πνοὴ τοῦ Θεοῦ.

Λάβε λοιπόν, Θεέ, ἐραστὰ τῶν ἐφέσεων καὶ Δημιουργὲ παντὸς ἀγαθοῦ, λάβε τὸ θεῖον ἐμφύσημα, ὅπου ἐνεφύσησες ἡμᾶς εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἐλάβομεν πνεῦμα ζωῆς, καὶ καταλύομεν πάλιν εἰς τὸν πηλόν.

Τί ἔχεις λοιπόν, ὑπερήφανε ἄνθρωπε, ὅπερ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ δῆθεν λαβών; Γνῶθι, ψυχὴ ταπεινή, τὸν σὸν εὐεργέτην καὶ πρόσχες μὴ σφετερισθῇς τὰ ξένα - τὰ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἴδια κατορθώματα. Γνῶθι, ἀθλία, τὴν ὕπαρξίν σου· ἐπίγνωθι τὴν καταγωγήν σου. Μὴ λησμονῇς πῶς εἶσαι ξένη ἐδῶ καὶ ὅλα ξένα! Καί, ἂν σοῦ ἔδωκεν ὁ γλυκὺς εὐεργέτης Θεός, ἀπόδος ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ἐκ τῶν ἰδίων τὰ ἴδια "τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν".

Ἐὰν ἀνέβῃς εἰς οὐρανοὺς καὶ εἶδες τῶν Ἀγγέλων τὰς φύσεις, ἤκουσας δὲ καὶ φωνὰς τῶν θείων Δυνάμεων· ἐὰν θεολογῇς καὶ διδάσκῃς, ἐὰν ἐνίκησας τὰς μηχανὰς τῶν δαιμόνων, ἐὰν γράφῃς καὶ λέγῃς καὶ κάμῃς, ὅλα εἶναι Θεοῦ δωρεά.

Εἰπὲ λοιπὸν τῷ Κυρίῳ σου·

- Λάβε, πνοή μου γλυκεῖα, Ἰησοῦ μου, "τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν"! Καὶ τότε, ἄχ! τότε, ψυχή μου! Τί ἔχεις νὰ ἰδῇς, ὅταν ἀνοίγουν οἱ θησαυροὶ τοῦ Θεοῦ καὶ σὲ λέγει·

- Λάβε υἱέ μου, τὰ πάντα, διότι ἐφάνης πιστὸς καὶ καλὸς κυβερνήτης!

λϛ΄

Ἡ ἐντὸς της καρδίας κυκλικὴ προσευχὴ δὲν φοβεῖται πλάνην ποτέ.

Ο κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς Θεὸς καὶ Κύριος τῶν ἁπάντων· ὁ παρέχων ἡμῖν πνοὴν καὶ ζωὴν καὶ τὰ πάντα, καὶ διαπαντὸς μεριμνῶν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν· Αὐτὸς νὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τὰς ἱεράς σας ψυχὰς Πνεῦμα παρακλήσεως· φωτισθῇ δὲ ὁ νοῦς σας, καθάπερ ἐφωτίσθησαν οἱ Μαθηταὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν· διαυγάσῃ δὲ τὸ φάος τῆς θείας Του αἴγλης εἰς ὁλόκληρον τὸν πνευματικὸν νοητόκτιστον ἄνθρωπον· πυρωθῇ δὲ ἡ καρδία σας ὅλη εἰς τὸν ἔνθεον ἔρωτα ὡς τοῦ Κλεόπα καὶ σκιρτήσῃ συλλαβοῦσα καὶ πληροφορηθεῖσα τὴν σύλληψιν τοῦ νέου Ἀδάμ, διαφθαρῇ δὲ εἰς τέλος ὁ παλαιὸς μὲ ὅλα τὰ πάθη του· καὶ οὕτως εἰς κάθε στιγμὴν ἀεννάως θὰ τρέχουν τὰ δάκρυα ὡς πηγὴ ῥέουσα γλυκασμόν. Ἀμήν.

Σήμερον, τεκνίον μου, ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου καὶ εἶδον τὰ ἐν αὐτῇ καὶ σοῦ δίδω ἀπάντησιν δι᾽ ὅσα μοῦ γράφεις.

Ὁ τρόπος τῆς νοερᾶς προσευχῆς εἶναι ὅπως σοῦ λέγει ἡ ὁσία Γερόντισα. Ἡ ἐντὸς τῆς καρδίας κυκλικὴ προσευχὴ δὲν φοβεῖται πλάνην ποτέ. Ὁ ἄλλος ἢ καὶ οἱ ἄλλοι τρόποι ἔχουν φόβον, διότι εὐκόλως τοὺς πλησιάζει ἡ φαντασία καὶ εἰσέρχεται ἡ πλάνη στὸν νοῦν.

Ὁπόσον φοβερὰ ἡ πλάνη τοῦ νοός! Καὶ λίαν δυσνόητος!

Νὰ σᾶς γράψω ὀλίγα περὶ αὐτῆς νὰ γνωρίζετε. Καθότι ἤμην πολὺ τολμηρὸς εἰς αὐτὰ καὶ εἰσῆλθον εἰς ὅλας τὰς προσευχάς. Ἐδοκίμασα πάντα. Διότι, ὅταν ἡ χάρις πλησιάσῃ τὸν ἄνθρωπον, τότε ὁ νοῦς - τὸ ἀναιδὲς ὄρνεον ποὺ τὸν λέγει ὁ Ἀββᾶς Ἰσσάκ - ζητεῖ νὰ εἰσδύσῃ παντοῦ, νὰ δοκιμάσῃ τὰ πάντα. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν πλᾶσιν τοῦ Ἀδὰμ καὶ καταλήγει εἰς βάθη καὶ ὕψη, ὅπου ἂν δὲν τοῦ βάλῃ φραγμοὺς ὁ Θεός, αὐτὸς δὲν γυρίζει ὀπίσω.

Λοιπὸν αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς καρδιακῆς προσευχῆς εἶναι τρόπος τῆς πράξεως, τὸν ὁποῖον μεταχειριζόμεθα διὰ νὰ κρατήσωμεν εἰς τὴν καρδίαν τὸν νοῦν. Καί, ὅταν πλεονάσῃ ἡ χάρις, ἁρπάζει τὸν νοῦν εἰς τὴν θεωρίαν καὶ φλέγεται ἡ καρδία ἀπὸ ἔρωτα θεῖον καὶ πυρπολεῖται ὅλος ἀπὸ ἀγάπην. Ὁπότε ὁ νοῦς εὑρίσκεται ἑνωμένος τελείως μὲ τὸν Θεόν. Μετουσιοῦται καὶ ἀναλύει καθὼς τὸ κερὶ ἀναλύει, ὅταν πλησιάσῃ εἰς τὴν φωτιὰ ἢ ὅπως τὸ σίδηρον ἀφομοιοῦται στὸ πῦρ. Καὶ δὲν ἀλλάσσει τοῦ σιδήρου ἡ φύσις, ἀλλὰ ὅσον εἶναι εἰς τὴν φωτιὰ εἶναι ἕνα μὲ τὴν φωτιά, ὅταν δὲ ἡ πύρωσις συσταλῇ ἐπανέρχεται πάλιν εἰς τὴν φυσικήν του σκληρότητα.

Αὐτὴ λέγεται θεωρία. Καὶ βασιλεύει γαλήνη εἰς τὸν νοῦν, καὶ εἰρηνεύει ὅλον τὸ σῶμα. Τότε καὶ μὲ λόγια καὶ αὐτοσχεδίους εὐχὰς εὔχεται ὁ εὐχόμενος καὶ ἀνεβαίνει εἰς θεωρίαν, χωρὶς ἐγκλεισμὸν τοῦ νοὸς στὴν καρδίαν.

Καθότι νοερὰ προσευχὴ εἶναι νὰ ἔλθῃ ἡ χάρις.

Ὅταν εἶναι ἡ χάρις ὁ νοῦς δὲν μετεωρίζεται. Καί, ὅταν ὁ νοῦς στέκεται, ὅλα τὰ εἴδη τῆς προσευχῆς μεταχειρίζεται· δοκιμάζει τὰ πάντα.

Λοιπὸν καὶ ὁ τρόπος ποὺ κάμνουν αὐτὲς ὅπου εἶπες δὲν εἶναι πλάνη, ὅμως εὐκόλως μεταγυρίζει εἰς πλάνην· διότι ὁ νοῦς των εἶναι ἁπλοῦς, δὲν ἔχει καθαρισθῆ, καὶ δέχεται φαντασίες ἀντὶ θεωρίας.

Παραδείγματος χάριν· εἶναι μία πηγή, ὅπου ἀναβλύζει νερὸ καθαρὸν στὸ ἀκροθαλάσσι. Ἐξαίφνης γίνεται τρικυμία καὶ 'βγαίνει ἡ θάλασσα καὶ θολοῦται μὲ θαλάσσιον ὕδωρ ἡ μικρά μας πηγή. Ἔλα τώρα ἐσύ, ὅσον εὐφυὴς καὶ ἂν εἶσαι, νὰ καθαρίσῃς τὸ νερὸν τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὸ νερὸν τῆς πηγῆς. Τὸ ὅμοιον γίνεται εἰς τὸν νοῦν.

Καὶ πρόσεχε εἰς τὸ λεγόμενον.

Οἱ δαίμονες εἶναι πνεύματα. Λοιπὸν συγγενεύουν καὶ ἀφομοιοῦνται μὲ τὸ ἰδικόν μας πνεῦμα, τὸν νοῦν. Ὁ δὲ νοῦς ὡς τροφοδότης τῆς ψυχῆς ὅπου εἶναι - καθότι αὐτὸς φέρει πᾶσαν νοερᾶς κινήσεως ὄψιν καὶ νόησιν εἰς τὴν καρδίαν, ἡ δὲ καρδία τὸ διϋλίζει καὶ τὸ δίδει πρὸς τὴν διάνοιαν - ὁ νοῦς λοιπὸν ἀπατᾶται κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς πηγῆς. Ἤγουν κλεψιμαίῳ τῷ

τρόπῳ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα θολώνει τὸν νοῦν καὶ αὐτὸς τὸ δίδει πρὸς τὴν καρδίαν, ὅπως εἶναι, κατὰ συνήθειαν. Ἂν ἡ καρδία δὲν εἶναι καθαρά, σκοτεινῶς τὸ δίδει εἰς τὴν διάνοιαν. Καὶ σκοτίζεται τότε καὶ ἀμαυροῦται ἡ ψυχή. Καὶ ἔκτοτε ἀντί θεωρίας δέχεται διαρκῶς φαντασίες. Καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐβγῆκαν ὅλες αἱ πλάνες καὶ ἔγιναν αἱ αἱρέσεις.

Ὅταν ὅμως ὁ ἄνθρωπος χορτάσῃ ἀπὸ τὴν χάριν καὶ εἶναι πάντα προσεκτικὸς καὶ δὲν ξεθαρρεύῃ ποτέ, δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνην στὸν ἑαυτόν του, ἀλλ' ἔχει τὸν φόβον ἀνάμικτον ἐφ' ὅρου ζωῆς· τότε, ὅταν πλησιάσῃ ὁ πονηρός, βλέπει ὅτι κάτι ἀνωμαλία, κάποια ἀνομοιότης συμβαίνει. Καὶ τότε νοῦς, καρδία, διάνοια, ἡ ὅλη δύναμις τῆς ψυχῆς ζητεῖ τὸν δυνάμενον σώζειν. Ζητεῖ Αὐτὸν ποὺ τὰ πάντα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήγαγε καὶ διϋλίζει τὰ πάντα. Αὐτὸς δύναται νὰ χωρίζῃ ὕδατα ἀπὸ ὕδατα. Καὶ θερμῶς μὲ ἄφθονα δάκρυα προσκληθείς, ἐμφανίζεται ἡ ἀπάτη· καὶ μανθάνεις τὸν τρόπον νὰ φεύγῃς τὴν πλάνην. Καὶ πολλάκις ὅταν γευθῇς τὰ τοιαῦτα γίνεσαι ἄνθρωπος "πρακτικός". Καὶ ἀπείρως δοξάζεις, εὐχαριστεῖς τὸν Θεόν, ποὺ ἀνοίγει τὸν νοῦν νὰ γνωρίζωμεν παγίδες καὶ τέχνες τοῦ πονηροῦ καὶ νὰ φεύγωμεν ἐξ αὐτῶν.

Καὶ ἐγὼ ἐπ' ἀληθείᾳ σᾶς λέγω ὅτι εἰσῆλθον εἰς ὅλα τὰ καταφύγια τοῦ ἐχθροῦ καὶ μονομαχήσας σκληρῶς ἐξῆλθον διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου. Καὶ τώρα, ἐὰν ὑπάρχῃ κανεὶς ἀσθενῶν, δύναμαι χάριτι τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν ἀπαλλάξω τῆς ἀσθενείας τῶν λογισμῶν καὶ τῆς ἀρρωστίας τῆς πλάνης. Ἀρκεῖ νὰ μοῦ ὑπακούσῃ. Διότι ἐκεῖνος ποὺ θὰ πιασθῇ εἰς τὴν πλάνην, ἐπειδή,

ἐὰν ὑπακούσῃ εἰς ἄλλον, εἶναι κίνδυνος νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπ᾽ αὐτήν, νὰ τὸν χάσῃ ὁ πονηρός· δι᾽ αὐτὸ τὸν συμβουλεύει, τὸν καταπείθει νὰ μὴν πιστεύῃ πλέον ἄλλον κανένα, νὰ μὴ ὑπακούῃ εἰς ἄλλον ποτέ, ἀλλὰ στὸ ἑξῆς νὰ δέχεται μόνον τοὺς ἰδίους του λογισμούς, νὰ πιστεύῃ εἰς μόνην τὴν ἰδικήν του διάκρισιν.

Εἰς αὐτὸ τὸ ἀταπείνωτον φρόνημα ἐμφωλεύει ὁ πολὺς ἐκεῖνος ἐγωϊσμός, ἡ ἑωσφορικὴ ὑπερηφάνεια τῶν αἱρετικῶν, ὅλων τῶν πλανεμένων ποὺ δὲν θέλουν νὰ ἐπιστρέψουν.

Λοιπὸν ὁ Χριστός μας, ὅπου εἶναι τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν, Αὐτὸς νὰ φωτίσῃ καὶ κατευθύνῃ τοῦ κάθε ἑνὸς τὰ διαβήματα, ὅπου θέλουν εἰς Αὐτὸν νὰ προσέλθουν.

Σεῖς δέ, ἐὰν ἀγαπᾶτε τὴν νοερὰν προσευχήν, πενθεῖτε καὶ κλαίετε ζητώντας τὸν Ἰησοῦν. Καὶ Αὐτὸς θὰ ἀποκαλυφθῇ ὡς ἐν ἐμπύρῳ ἀγάπῃ, ὅπου καταφλέγει ὅλα τὰ πάθη. Καὶ θὰ γίνετε ὅπως ἕνας πολὺ ἐρωτευμένος, ὅπου μόλις ἐνθυμηθῇ τὸ πρόσωπον ποὺ ἀγαπᾷ, εὐθὺς σκιρτᾷ ἡ καρδία του καὶ τρέχουν δάκρυα οἱ ὀφθαλμοί. Τοιοῦτος ἔρωτας θεῖος καὶ πῦρ τῆς ἀγάπης πρέπει νὰ καίῃ εἰς τὴν καρδίαν. Ὅπου μόλις θὰ ἀκούσῃ ἢ θὰ εἰπῇ· - Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ μου, γλυκεῖα ἀγάπη! ἢ γλυκειά μου Μαννούλα, Παναγία Παρθένε! εὐθὺς νὰ τρέχουν τὰ δάκρυα.

Ὅλοι οἱ Ἅγιοι ἔκαμαν πολλὰ ἐγκώμια εἰς τὴν Παναγίαν μας. Μὰ ἐγὼ ὁ πτωχὸς δὲν ηὗρα πιὸ ὡραῖον ἐγκώμιον νὰ τὴν ὀνομάσω καὶ πλέον γλυκύτερον, ὡς τὸ νὰ τὴν φωνάζω εἰς κάθε στιγμήν·

- Μάννα μου! Γλυκειά μου Μαννούλα! εἰς χεῖράς σου ἡ ψυχή μου ἐξερχομένη νὰ ἔλθῃ καὶ δι᾽ αὐτῶν νὰ δοθῇ εἰς τὸν Πλάστην της, τὸν Μονογενῆ Σου Υἱόν. Ἄλλο δὲν ἀγαποῦμε γλυκειά μας Μαννούλα, εἰμὴ ἐν καιρῷ πυρπολήσεως ἔρωτος θείου, ἐν τῇ πυριφλεγεῖ ἐκείνῃ ἀγάπῃ νὰ ξεψυχήσωμεν· ὁπόταν φλέγεται ἡ ψυχὴ μας καὶ σταματᾷ ὁ νοῦς καὶ πνέῃ εὐώδης πνοὴ ἐν αὔρᾳ λεπτῇ καὶ ὑπὸ τοῦ γνόφου καλύπτεται· ὅπου αἱ αἰσθήσεις παύουν καὶ βασιλεύει ὁ ποθητός, ὁ ἔρως, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ζωή, ὁ γλυκὺς διαπαντὸς Ἰησοῦς.

Ὅθεν, τεκνία τοῦ ἐπουρανίου Πατρὸς καὶ τῆς Αὐτοῦ Βασιλείας κληρονόμοι, δράμετε, σπεύσατε, κλαύσατε, χαρῆτε, σταλάξατε δάκρυα ἀγάπης. Βυθίσατε τὸν νοῦν σας εἰς τὸν βυθίσαντα τὸ σῶμα Αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ σώσῃ ἡμᾶς. Ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ἐκατέβη διὰ νὰ ἀναβῶμεν ἡμεῖς. Ἀπέθανε καὶ Ἀνέστη διὰ νὰ ἀναστήσῃ ἡμᾶς. Χαρῆτε, σκιρτήσατε, ὅτι ἠξιώθημεν νὰ γίνωμεν τέκνα του, νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὰ αἰώνια ἀγαθά του, καὶ ἐκ τῶν ὧδε νὰ συγχαίρωμεν εἰς τὴν ἄπειρόν του ἀγάπην.

ΛΖ΄

Μέλλω δι᾽ ἀγάπην σας καὶ ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς σας σκιαγραφῆσαι τὸν βίον μου.

Πάλιν καὶ πάλιν τῇ ἀγαπητῇ μου κόρῃ μετὰ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος.

Εὔχομαι ὑμᾶς ἐν πλήθει δακρύων, ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ ἁγνῇ καὶ πεπληρωμένῃ...

Λοιπὸν μοῦ γράφεις ὅτι ἔχεις πολλοὺς πειρασμούς. Ἀλλὰ μὲ αὐτούς, παιδί μου, μᾶς γίνεται ἡ κάθαρσις τῆς ψυχῆς. Μέσα στὰς θλίψεις, μέσα στοὺς πειρασμούς, ἐκεῖ εὑρίσκεται καὶ ἡ χάρις. Ἐκεῖ θὰ βρῇς τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν.

Τώρα πρέπον νὰ δείξῃς ὅτι ἀγαπᾷς τὸν Χριστόν, ὅταν ὑπομένῃς τὰς θλίψεις. Καὶ πάλιν θὰ ἔλθῃ ἡ χάρις καὶ πάλιν θὰ φύγῃ. Μόνον ἐσὺ μὴ παύσῃς μὲ δάκρυα αὐτὴν νὰ ζητῇς.

Ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν Γερόντισσα, ὅλην τὴν ἱερὰν Συνοδείαν. Ἔχεις τὸν Γέροντα ὅπου εἰσέρχεται

εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος καί, τῆς θείας νεφέλης ἐπιφοιτούσης, ἐκλιπαρεῖ τὸν Θεόν. Ἔχεις ἔσχατον καὶ ἐμένα ὅπου, ὅταν γίνεται ἐπίσκεψις τοῦ Νυμφίου ὅλα τὸν λέγω καὶ θερμῶς ὑπὲρ σοῦ καὶ δι᾽ ὅλας τὰς ἀδελφὰς τὸν παρακαλῶ. Καὶ συχνὰ μὲ φωνάζει· – Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὄχι ἐν ἀνυπομονησίᾳ. Ὅλα θὰ γίνουν, ὅλα ἀκούω· ἀλλὰ σιγά-σιγά!

Λοιπόν, μητέρες καὶ ἀδελφές μου ἐν Κυρίῳ ἠγαπημένες ἀκούσατέ μου καὶ πάλιν, ἐνωτίσασθέ μου τοὺς λόγους, κλίνατε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς παραβολάς.

Μέλλω γὰρ δι᾽ ἀγάπην σας καὶ ὠφέλειαν τῆς ψυχῆς σας σκιαγραφῆσαι τὸν βίον μου, ἵνα ἰδῆτε καὶ λάβετε δύναμιν καὶ ὑπομονήν· ὅτι χωρὶς τῆς ὑπομονῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ κερδίσῃ ὁ ἄνθρωπος.

Μοναχὸς χωρὶς τὴν ὑπομονήν, εἶναι λύχνος μὲ χωρὶς ἔλαιον.

Τὰ γράφω πυκνὰ φειδόμενος τοῦ χάρτου, διότι δὲν ἔχω. Μυρίζει καὶ ἡ κόλλα ἀπὸ φάρμακο διὰ τοὺς κορεοὺς καὶ ψύλλους. Διότι μὲ τὰ ἔστειλεν ἕνας ἰατρὸς ὅπου ἀλληλογραφεῖ μαζί μου. Δι᾽ αὐτὸ ἂς ἔχω συγγνώμην.

Λοιπὸν ἐν ἄκροις λόγοις συντόμως σᾶς λέγω:

Ἐν κόσμῳ ἤμην καὶ ἐν κρυπτῷ δριμεῖς καὶ αἱμάτων πλήρεις ἀγῶνας ἐποίουν. Ἐνάτην καὶ κατὰ δύο ἡμέρας ἅπαξ ἐσθίων. Τὰ βουνὰ τῆς Πεντέλης καὶ σπήλαια ἔγνωσάν με ὡς νυκτικόρακα πεινῶντα καὶ κλαίοντα, ζητοῦντα σωθῆναι. Δοκιμάζων, ἐὰν δύνα-

μαι νὰ ὑποφέρω τοὺς πόνους, νὰ φύγω διὰ μοναχὸς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος. Καί, ἀφοῦ καλῶς ἐγυμνάσθην ὀλίγα ἔτη, παρεκάλουν τὸν Κύριον νὰ μὲ συγχωρῇ, ὅτι ἤσθιον κατὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἔλεγον ὅτι, ὅταν ἔλθω εἰς Ἅγιον Ὄρος, θὰ ἐσθίω ἀνὰ ὀκτώ, καθὼς γράφουν οἱ Βίοι τῶν Ἁγίων.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἦλθα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ζητήσας ἐπιμελῶς δὲν ηὗρα πλέον παρὰ τὸ ἅπαξ τῆς ἡμέρας - ὅσον διὰ τὴν τροφὴν - ἰλιγγιῶ νὰ σᾶς εἰπῶ τὰ δάκρυα καὶ τῆς ψυχῆς μου τὸν πόνον, τὰς φωνάς, ὅπου ραγίζουν τὰ ὄρη· ἡμέραν καὶ νύκτα κλαίων, διατὶ δὲν εὐρῆκα καθὼς διαλαμβάνουν οἱ Ἅγιοι τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Τὰ σπήλαια ὁλοκλήρου τοῦ Ἄθωνος μὲ ὑπεδέχοντο ἐπισκέπτην· βῆμα πρὸς βῆμα, ὡσὰν τὰς ἐλάφους ὅπου ζητοῦν νοτίδα ὑδάτων νὰ δροσίσουν τὴν δίψαν τους, ἐζήτουν νὰ εὕρω πνευματικὸν νὰ μὲ διδάξῃ οὐράνιον θεωρίαν καὶ πρᾶξιν.

Ἐπιτέλους, κατόπιν δύο ἐτῶν πολυμόχθου ἐρεύνης καὶ κολυμβήθρας δακρύων, ἀπεφάσισα νὰ καθίσω εἰς ἕνα ἁπλοῦν, ἀγαθόν, καὶ ἄκακον Γεροντάκι μαζὶ μὲ ἕνα ἕτερον ἀδελφόν. Μοὶ ἔδωκε λοιπὸν τὴν εὐλογίαν ὁ Γέροντας ὅσον δύναμαι νὰ ἀγωνισθῶ καὶ εἰς ὅποιον πνευματικὸν ἀναπαύομαι νὰ κάμω ἐξομολόγησιν.

Ἔκαμα λοιπὸν τελείαν ὑπακοήν.

Προτοῦ δὲ νὰ καθίσω εἰς τὸν Γέροντα εἶχον συνήθειαν· κάθε ἀπόγευμα δύο-τρεῖς ὥρες μέσα εἰς

τὴν ἔρημον - ὅπου εἶναι μόνον θηρία - ἐκαθήμην καὶ ἀπαρηγόρητα ἔκλαιγα, ὥσπου ἐγένετο λάσπη τὸ χῶμα ἀπὸ τὰ δάκρυα· καὶ μὲ τὸ στόμα ἔλεγα τὴν εὐχήν. Δὲν ἐγνώριζα μὲ τὸν νοῦν νὰ τὴν λέγω, ἀλλὰ παρεκάλουν τὴν Παναγίαν μας καὶ τὸν Κύριον νὰ μὲ δώσουν τὴν χάριν νὰ λέγω νοερῶς τὴν εὐχήν, καθὼς γράφουν εἰς τὴν Φιλοκαλίαν οἱ Ἅγιοι. Καθότι διαβάζοντας ἐννοοῦσα ὅτι κάτι ὑπάρχει, ἀλλ᾽ ἐγὼ δὲν τὸ εἶχον.

Καὶ μίαν ἡμέραν μὲ ἔτυχαν πολλοὶ πειρασμοί. Καὶ ὅλην αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐφώναζα μὲ μεγαλύτερον πόνον. Καὶ πλέον τὸ βράδυ, δύοντος τοῦ ἡλίου, κατέπαυσα· νηστικός, παϊλτισμένος ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ἐκοίταζα τὴν ἐκκλησίαν, τὴν Μεταμόρφωσιν εἰς τὴν κορυφήν, καὶ παρεκάλουν τὸν Κύριον μαραμένος καὶ πληγωμένος. Καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖθεν μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦλθε μία βιαία πνοή. Καὶ ἐγέμισεν ἡ ψυχή μου ἄρρητον εὐωδίαν. Καὶ εὐθὺς ἤρχισεν ἡ καρδία μου ὡσὰν ὡρολόγι νὰ λέγῃ νοερῶς τὴν εὐχήν. Ἠγέρθην λοιπὸν πλήρης χάριτος καὶ ἀπείρου χαρᾶς καὶ ἐμβῆκα στὸ σπήλαιον. Καὶ κύψας τὴν σιαγόνα μου εἰς τὸ στῆθος ἤρχισα νὰ λέγω νοερῶς τὴν εὐχήν.

Καὶ μόλις εἶπον ὀλίγας φορὰς τὴν εὐχήν, εὐθὺς ἡρπάγην εἰς θεωρίαν. Καὶ ἐνῶ ἤμην μέσα στὸ σπήλαιον - καὶ φραγμένη ἡ θύρα του - εὑρέθην ἔξω στὸν οὐρανόν, εἰς ἕνα θαυμάσιον μέρος ἐν ἄκρᾳ εἰρήνῃ καὶ γαλήνῃ ψυχῆς. Τελειωμένη ἀνάπαυσις. Τοῦτο μόνον διενοούμην· -Θεέ μου, ἂς μὴν γυρίσω πλέον εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὴν πληγωμένην ζωήν, ἀλλὰ ἂς μείνω ἐδῶ. Κατόπιν, ἀφοῦ μὲ ἀνέπαυσεν ὅσον ὁ Κύριος ἤθελε,

τότε ἦλθα πάλιν στὸν ἑαυτόν μου καὶ εὑρέθην μέσα στὸ σπήλαιον.

Ἔκτοτε δὲν ἔπαυσε μέσα μου νὰ λέγεται νοερῶς ἡ εὐχή.

Ὅταν κατόπιν ἦλθα στὸν Γέροντα, τότε ἤρχισα τοὺς μεγάλους ἀγῶνας - πάντοτε μὲ τὴν εὐλογίαν του.

Μίαν νύκτα λοιπόν, ὅπως ηὐχόμην, ἦλθον πάλιν εἰς θεωρίαν καὶ ἡρπάγη ὁ νοῦς μου εἰς ἕνα κάμπον. Καὶ ἦσαν κατὰ τάξιν - κατὰ σειρὰν - μοναχοὶ συνταγμένοι εἰς μάχην. Καὶ ἕνας ὑψηλὸς στρατηγὸς ἦλθε πλησίον μου καὶ μοῦ λέγει: Θέλεις, μοῦ λέγει, νὰ εἰσέλθῃς, νὰ πολεμήσῃς εἰς τὴν πρώτην γραμμήν; Καὶ ἐγὼ τὸν ἀπάντησα ὅτι σφόδρα ἐπιθυμῶ νὰ μονομαχήσω μὲ τοὺς ἀντίκρυ αἰθίοπας· ὅπου ἦσαν κατέναντι ὠρυόμενοι καὶ πνέοντες πῦρ ὡς ἄγριοι σκύλοι, ὅπου μόνον ἡ θεωρία τους σοῦ ἐπροξένει τὸν φόβον. Ἀλλ' εἰς ἐμένα δὲν ἦτο φόβος· διότι εἶχον τοσαύτην μανίαν, ὅπου μὲ τὰ δόντια μου νὰ τοὺς σκίσω. Εἶναι δὲ ἀληθὲς ὅτι καὶ ὡς κοσμικὸς ἤμην τοιαύτης ἀνδρείας ψυχῆς. Τότε λοιπὸν μὲ χωρίζει ὁ στρατηγὸς ἀπὸ τὰς γραμμὰς ὅπου ἦτον ἡ πληθὺς τῶν πατέρων. Καὶ ἀφοῦ διήλθομεν τρεῖς ἢ τέσσαρας γραμμὰς συνταγματικῶς μὲ ἔφερεν εἰς τὴν πρώτην γραμμήν, ὅπου ἦσαν ἕνας ἢ δύο ἀκόμη κατὰ πρόσωπον τῶν ἀγρίων δαιμόνων. Ὅπου αὐτοὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ὁρμήσουν καὶ ἐγὼ ἔπνεον ἐναντίον τους πῦρ καὶ μανίαν. Κἀκεῖθεν μὲ ἄφησεν ἐπειπόντος ὅτι· εἴ τις ἐπιθυμεῖ νὰ πολεμήσῃ ἀνδρείως μὲ αὐτούς, ἐγὼ δὲν τὸν ἐμποδίζω, ἀλλὰ βοηθῶ.

Καὶ ἦλθον πάλιν εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Καὶ διελογιζόμην· ἄραγέ τί πόλεμος θὰ εἶναι αὐτός;

Ἔκτοτε λοιπὸν ἤρχισαν οἱ ἄγριοι πόλεμοι, ὅπου δὲν μὲ ἄφηναν ἡσυχίαν ἡμέρα καὶ νύκτα. Ἄγριοι πόλεμοι! Μήτε ὥραν νὰ ἡσυχάσω. Ἐπίσης καὶ ἐγὼ μὲ μανίαν εἰς αὐτούς.

Ἓξ ὥρας καθήμενος εἰς προσευχὴν τὸν νοῦν δὲν ἐσυγχώρουν νὰ 'βγῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν. Ἀπὸ τὸ σῶμα μου ὁ ἱδρώτας ἔτρεχε βρύσις. Ξύλον ἀλύπητα. Πόνος καὶ δάκρυα. Νηστεία ἄκρα καὶ ὁλονύκτιος ἀγρυπνία. Καὶ ἐπιτέλους κατέπεσα.

Ὅλα ἔτη ὀκτὼ κάθε νύκτα μαρτύριον. Ἔφευγαν οἱ δαίμονες καὶ ἐφώναζαν. Μᾶς ἔκαψε! Μᾶς ἔκαψε! Ὅπου ἔτυχε μίαν νύκτα καὶ τοὺς ἤκουσε καὶ ὁ πλησίον μου ἀδελφὸς ξενιζόμενος, ποῖοι ἦσαν αὐτοὶ ποὺ ἐφώναζαν.

Καὶ ὅμως, τὴν τελευταίαν ἡμέραν, ποὺ θὰ τοὺς 'δίωκεν ὁ Χριστός, ἐγὼ πλέον διελογιζόμην ἀπεγνωσμένος ὅτι, ἀφοῦ τὸ σῶμα μου ἔπεσε τελείως νεκρὸν καὶ τὰ πάθη μου ἐνεργοῦν ὡς ἐν τελείᾳ ὑγείᾳ, οἱ δαίμονες εἶναι οἱ νικηταί. Αὐτοὶ μὲ ἔκαψαν ἀσφαλῶς καὶ ἐνίκησαν καὶ ὄχι ἐγώ. Ἐπιτέλους, καθὼς ἐκαθήμην νεκρός, πληγωμένος, ἀπεγνωσμένος, αἰσθάνομαι ὅτι ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ ἦλθε κάποιος, πλὴν δὲν ἐστράφην νὰ ἰδῶ, ἀλλὰ ἔλεγα τὴν εὐχήν. Καὶ αἴφνης αἰσθάνομαι ὅτι κάτω μου κάποιος μὲ ἐρεθίζει πρὸς ἡδονήν. Καὶ στρέφομαι καὶ βλέπω τὸν δαίμονα, ὅπως εἶναι κασίδης· πληγωμένη ἡ κεφαλή του βρωμάει! Καὶ ὥρμησα θηριωδῶς νὰ τὸν πιάσω. Καί, ὅπως τὸν

ἔπιασα, εἶχε τρίχες τοῦ χοίρου, καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Εἰς δὲ τὴν ἀφήν μου μὲ ἄφησε τὴν αἴσθησιν τῶν τριχῶν του καὶ τὴν βρώμα στὴν ὄσφρησιν. Καὶ ἐπιτέλους ἀπ᾿ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐρράγη ὁ πόλεμος καὶ ἔπαυσαν ὅλα. Καὶ ἦλθεν εἰρήνη εἰς τὴν ψυχήν. Καὶ ἀπαλλαγὴ τελεία τῶν ἀκαθάρτων παθῶν τῆς σαρκός.

Ἐν τέλει τὴν νύκτα ἐκείνην ἦλθα πάλιν εἰς ἔκστασιν. Καὶ βλέπω ἕνα μέρος εὐρύχωρον, καὶ θάλασσα τὸ ἐχώριζε. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν εὐρυχωρίαν ἦτον παγίδες ἐστρωμένες παντοῦ. Καὶ κρυμμένες νὰ μὴν φαίνωνται. Ἐγὼ δὲ ἤμην εἰς ἕνα μέρος πολὺ ὑψηλόν, καὶ ὅλα ὡς ἐν θεάτρῳ τὰ ἔβλεπα. Ἀπὸ δὲ τὸ μέρος αὐτὸ ἔπρεπε νὰ διέλθουν ὅλοι οἱ μοναχοί. Ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἦτον ἕνας δράκων - δαίμονας φοβερὸς - ὅπου ἔβγαζαν φλόγες τὰ μάτια του. Ἐξαγριωμένος. Καὶ ἔβγαζε τὸ κεφάλι του καὶ ἐκοίταζε - Πιάνονται στὲς παγίδες; Οἱ δὲ μοναχοὶ περνώντας χωρὶς φόβον καὶ προσοχήν, ἄλλος ἐπιάνετο ἀπὸ τὸν λαιμόν, ἄλλος ἀπὸ τὴν μέσην, ἄλλος ἀπὸ τὸ πόδι, ἄλλος ἀπὸ τὸ χέρι. Καὶ βλέπων ὁ δαίμων ἐγελοῦσε χαίρων καὶ ἀγαλλώμενος. Ἐγὼ δὲ ἐλυπούμην σφόδρα καὶ ἔκλαιον. Ἄχ! ἔλεγα, πονηρὲ δράκον! Τί μᾶς κάμεις καὶ πῶς μᾶς πλανᾷς! Καὶ ἦλθα πάλιν εἰς τὸν ἑαυτόν μου· καὶ ἤμην μέσα στὸ καλυβάκι μου.

Ἡ τάξις μου ἦτο νὰ ἐσθίω ἅπαξ τῆς ἡμέρας ὀλίγον· μὲ μέτρον, ψωμὶ καὶ φαΐ. Καὶ κἂν Πάσχα ἢ Ἀπόκρηες ἕνα ἦτον εἰς ἡμᾶς τὸ φαγητόν. Ἅπαξ.

Καὶ εἰς ὅλον τὸ ἔτος ὁλονύκτιος ἀγρυπνία.

Τὴν τάξιν αὐτὴν παρελάβαμε μὲ τὸν Γέρο-Ἀρσένιον ἀπὸ ἕνα νηπτικὸν καὶ ἅγιον Γέροντα, τὸν Παπα-Δανιήλ. Εἶχε καὶ ἄλλους ἐτότε ἁγίους πολλούς. Αὐτὸς ἦτον ὁ ἕνας. Καὶ ἱερεὺς καὶ ἡσυχαστὴς ἄκρον. Δὲν ἐδέχετο εἰς τὴν Λειτουργίαν του κανένα. Βαστοῦσε ἡ Λειτουργία του τρισήμισυ καὶ τέσσαρες ὧρες. Ἀπὸ τὰ δάκρυα δὲν ἠμποροῦσε νὰ δώσῃ τὰς ἐκφωνήσεις. Ἐγένετο λάσπη τὸ ἔδαφος. Δι᾿ αὐτὸ καὶ ἀργοῦσε πολύ. Αὐτὸς ἦτον πενῆντα καὶ πλέον ἔτη ἱερουργός. Μίαν ἡμέραν δὲν ἐννοοῦσε νὰ ἀφήσῃ τὴν Θείαν Λειτουργίαν. Καὶ τὴν Σαρακοστὴ ὅλες τὲς ἡμέρες ἔκαμε Προηγιασμένες. Καὶ μέχρι τέλους χωρὶς ἀσθένειαν ἐκοιμήθη.

Ἕνας δὲ ἄλλος ἦτον Ρῶσος. Αὐτὸς νύκτα καὶ ἡμέραν εἶχε τὰ δάκρυα ἀδιάλειπτα. Ὅλος μετέωρος καὶ θεωρίας ἀνάπλεως. Ἐπέρασε καὶ πολλοὺς πρώην Ἁγίους. Ἔλεγεν: "Ὅταν βλέπῃ κανεὶς τὸν Θεὸν δὲν ἔχει νὰ τὸν εἰπῇ· μόνον ἀπὸ χαρὰν κλαίει". Αὐτὸς εἶχε καὶ προορατικόν, διότι ἐγνώριζε τοὺς ἐρχομένους.

Τὴν τάξιν λοιπὸν ἐπήραμε ἀπὸ τὸν πρῶτον. Αὐτὸς δὲν ἐδέχετο κανένα ὡς εἴπομεν· ἀλλ᾿ ἐγὼ ἐπειδὴ ἤμην πολὺ ἐπιτήδειος νὰ ἐρευνῶ διὰ νὰ μάθω - δι᾿ αὐτό, ἢ καὶ οἰκονομία Θεοῦ, ὅπου θερμῶς τὸν ἐζητοῦσα - ἐσυγκατέβη καὶ μὲ ἐδέχετο. Καὶ εἰς κάθε φορὰν μὲ ἔλεγεν ὀλίγα πλήρη χάριτος λόγια. Καὶ ἐβάδιζα ὅλην τὴν νύκτα διὰ νὰ πάω ἐκεῖ μόνος, νὰ ἰδῶ τὴν ὄντως θείαν ἐκείνην παράστασιν, καὶ νὰ ἀκούσω ἕνα-δύο λογάκια.

Αὐτοὶ καὶ οἱ δύο ἦσαν τελείως ἔγκλειστοι. Ἦσαν καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἔχοντες ἕκαστος ἴδιον χάρισμα καὶ

πάντες ἡγιασμένοι, εὐωδιάζοντες ὡς κρῖνα τὴν ἔρημον.

Μίαν φορὰν βαδίζων τὴν νύκτα - οὖσα πανσέληνος - ἐπήγαινα εἰς τὸν Γέροντα νὰ εἰπῶ τοὺς λογισμοὺς καὶ νὰ κοινωνήσω. Ἀφοῦ ἔφθασα, ἐστάθην ὀλίγον μακρὰν ἀπεπάνω εἰς ἕνα βραχάκι, νὰ μὴν τοὺς ἀνησυχήσω τὴν νοερὰν ἀγρυπνίαν τους. Καὶ καθήμενος καὶ εὐχόμενος νοερῶς ἤκουσα μία γλυκεῖαν φωνήν, ὅπου ἐκελαϊδοῦσε ἕνα πουλί. Θὰ ἦτον ὥρα τέσσαρες τῆς νυκτός. Καὶ ἡρπάγη ὁ νοῦς μου εἰς τὴν φωνήν. Καὶ ἠκολούθουν ὀπίσω νὰ ἰδῶ ποῦ εἶναι αὐτὸ τὸ πουλί. Καὶ προσεκτικὰ παρετήρουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὅπου ἐρευνώντας εἰσῆλθον εἰς ἕνα ὡραῖον λιβάδι. Καὶ προχωρῶν, ἦτον χιονόλευκος δρόμος μὲ ἀδαμάντινα καὶ κρυστάλλινα τείχη. Μέσον δὲ ἀπὸ τὰ τείχη ἦτον ἄνθη πολυποίκιλα καὶ χρυσόχρωμα, ὅπου ὁ νοῦς μου ἀλησμόνησε τὸ πουλὶ καὶ ὅλος ἠχμαλωτίσθη εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Παραδείσου ἐκείνου. Καὶ προχωρῶν, ἦτον ἕνα παλάτι ὑψηλὸν καὶ θαυμάσιον, ἐκπλῆττον νοῦν καὶ διάνοιαν. Καὶ εἰς τὴν θύραν ἵστατο ἡ Παναγία μας βαστάζουσα ὡς βρέφος τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν εἰς τὴν ἀγκάλην της. Ὅλη ὡσεὶ χιὼν κατάλευκος καὶ ἀπαστράπτουσα. Καὶ προσεγγίσας ἐγὼ ἠσπασάμην ὡς ἐν ἀπείρῳ ἀγάπῃ. Καὶ ὡς βρέφος μὲ ἐνηγκαλίσθη καὶ κάτι μὲ εἶπε. Δὲν ἀλησμονῶ τὴν ἀγάπην, ὅπου μὲ ἔδειξεν ὡς γνησία Μητέρα. Τότε χωρὶς φόβον ἢ συστολὴν ἦλθον πλησίον της, καθὼς πλησιάζω εἰς τὴν εἰκόνα της. Καὶ ὅ,τι κάμνει ἕνα μικρὸ καὶ ἀθῶον παιδάκι, ὅταν ἰδῇ τὴν γλυκειά του μαννούλα, τὰ ὅμοια καὶ ἐγώ. Πῶς δὲ ἔφυγα ἀπὸ κοντά της μήτε τώρα δὲν τὸ γνωρίζω, καθότι ὁ νοῦς μου ἄνωθεν εἶχεν ὅλος καταποθῆ. Κἀκεῖθεν ἀναχωρήσας ἀπὸ ἄλλην ὁδὸν ἦλθον πάλιν εἰς τὸ λιβάδι. Ὅπου ἦτον κατοικία ὡραία. Καὶ μοὶ ἔδωκαν εὐλογίαν τινὰ καὶ μὲ εἶπαν ὅτι ἐδῶ εἶναι ὁ κόλπος τοῦ Ἀβραάμ· καὶ εἶναι συνήθεια, ὅποιος διέλθῃ ἀπ᾽ ἐδῶ, νὰ τὸν δίδομεν εὐλογίαν. Καὶ οὕτως παρῆλθον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἦλθον εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Καὶ ἤμην πάλιν εἰς τὸ βραχάκι ἀκουμπισμένος.

Καὶ ἀφήσας τὸν σκοπὸν ὅπου πήγαινα ἐκατέβην νὰ προσκυνήσω περιχαρὴς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας εἰς τὴν Σπηλιὰν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου· διότι εἶχον πολλὴν εὐλάβειαν εἰς αὐτήν. Καὶ εἶχον καθήσει ἕξι μῆνες ἐκεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν δι᾽ ἀγάπην της καὶ ἄναβα τὸ καντήλι. Νύκτα-ἡμέρα αὐτὴ ἡ ἀδολεσχία μου. Λοιπόν, καθὼς ἤμην ὅλως αἰχμάλωτος ἐκείνην τὴν νύκτα εἰς τὴν θείαν ἀγάπην, ἐκατέβην νὰ τὴν εὐχαριστήσω. Καὶ μόλις ἐμβῆκα καὶ τὴν προσκύνησα - ἐστάθην ἀντίκρυ καὶ τὴν ὡμιλοῦσα εὐχαριστώντας - ἐξῆλθε τόση πολλὴ εὐωδία, ὡσὰν μία ἀναπνοὴ δροσοβόλος ἀπὸ τὸ γλυκύτατον στόμα της, ὅπου ἐγέμισεν ἡ ψυχή μου καὶ ἔγινα ἄφωνος εἰς δευτέραν ἔκστασιν ὥραν πολλήν. Καί, ὅταν ἀσηκώθηκαν νὰ ἰδοῦν τὰ καντήλια ὁ ἐκκλησάρης, ἐγὼ ὡς ἔξαλλος ἔφυγα, μὴν ἐννοήσῃ αὐτὸς τίποτε ἢ καὶ ἀρχίσῃ νὰ μὲ ἐρωτᾷ.

Ἄλλην φορὰν πάλιν ἀγρυπνώντας μόνος εἰς τὸ πολὺ μικρὸ καλυβάκι μου - διότι μόνοι μας μὲ τὸν Γέρο-Ἀρσένιον ἀγρυπνούσαμε κάθε νύκτα στὸ κελλί ὁ καθένας μὲ εὐχὴν καὶ μὲ δάκρυα - ἦλθον πάλιν εἰς θεωρίαν. Ἐγέμισεν φῶς τὸ κελλί μου, ὅπως ὅταν εἶναι

ἡμέρα. Καὶ εἰς τὸ μέσον ἐφάνησαν τρία παιδάκια ἕως δέκα ἐτῶν τὸ καθένα. Ἕνα ἀνάστημα. Μία μορφή. Μία ἐνδυμασία. Ἕνα πρόσωπον, εἰς τὴν εὐμορφίαν. Καὶ ἐγὼ θαυμάζων εἰς τὴν θεωρίαν τους ἤμην ὅλος ἐκστατικός. Αὐτὰ δὲ ἀκουμβώντας τὸ ἕνα εἰς τὸ ἕτερον μὲ ηὐλόγουν τὰ τρία ὁμοῦ, ὅπως εὐλογεῖ ὁ ἱερεύς, καὶ μελῳδικῶς ἔψαλλον: "Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Ἀλληλούϊα"! Καὶ ἐβάδιζον ἐπάνω μου, καὶ πάλιν ὀπίσω-ὀπίσω ἐπήγαιναν, χωρὶς νὰ κάμουν μεταβολήν, καὶ πάλιν ἐβάδιζον κατ' ἐπάνω μου ψάλλοντας. Ἐγὼ δὲ ἔλεγον διαλογιζόμενος· ποῦ ἔμαθαν τόσον μικρὰ νὰ ψάλλουν τόσον ὡραῖα καὶ νὰ εὐλογοῦν; Χωρὶς νὰ ἔλθῃ στὸν νοῦν μου ὅτι εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος δὲν ὑπάρχουν τόσον μικρὰ καὶ τόσον ὡραῖα παιδάκια. Καὶ οὕτως πάλιν, ὡς ἦλθον, ἔφυγαν νὰ ὑπάγουν νὰ εὐλογήσουν καὶ ἄλλους. Καὶ ἐγὼ ἔκθαμβος, ἡμέρες παρήρχοντο νὰ διαλυθῇ ἡ χαρά, νὰ ἐξαλειφθοῦν ἀπὸ τὴν μνήμην μου. Ἀλλὰ μήτε ἐξαλείφονται ποτὲ τὰ τοιαῦτα.

Ἄλλην φορὰν ἤμην πολὺ στενοχωρημένος. Καὶ τοῦτο γνωστόν· ὅτι ὁ Θεὸς δὲν παρακαλεῖ τὴν ψυχὴν μήτε δεικνύει τοιαῦτα, χωρὶς κινδύνους καὶ δεινοὺς πειρασμούς, ὅπου νὰ εἶναι ἀνάγκη. Ὄχι ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε.

Λοιπὸν εἰς τὴν ἄμετρον θλῖψιν μου, ὅπως ἄλλοτε, πλήρης φωτὸς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἐνεφανίσθη ὁ Ἰησοῦς καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν μὲ ἐνθύμιζε: "Ἰδέ, πόσα ἐγὼ ὑπέφερα δι' ἐσένα"! Καὶ ὅλαι αἱ θλίψεις μου ὡς καπνὸς διελύθησαν.

Τί εἴπωμεν διὰ τὴν τόσην ἀγάπην, ὅπου δεικνύει ὁ

Κύριος εἰς ἡμᾶς, νὰ μᾶς σώσῃ! Καὶ ἡμεῖς, διὰ παραμικρὸν πειρασμόν, ὅλα τὰ ἀλησμονοῦμεν. Ἐνῷ μέσα εἰς τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις ἐκεῖ εὑρίσκεται ὁ Χριστός. Ἀλλὰ θλίψεις δὲν λέγονται αἱ στενοχώριες καὶ μέριμνες, τὸ πῶς νὰ ζήσῃς· ἀλλὰ θλίψεις διὰ Χριστόν. Διωγμοί· τὸ νὰ πάσχῃς διὰ νὰ σώσῃς τὸν ἄλλον. Ἀγῶνες δι' ἀγάπην Χριστοῦ καὶ ἐναντιώσεις τῶν πειρασμῶν. Νὰ δυστυχῇς ἕως θανάτου διὰ Χριστόν. Νὰ ὑπομένῃς ὕβρεις καὶ ὀνείδη ἀδίκως. Νὰ καταφρονῆσαι ἀπὸ ὅλους ὡς πλανεμένος. Τότε δικαίως ὁ Κύριος παρακαλεῖ τὴν ψυχὴν καὶ εὐφραίνει αὐτήν.

Μίαν φορὰν ἤμην τόσο θλιμμένος - καθότι ὅλη μου ἡ ζωὴ ὑπῆρξεν ἕνα μαρτύριον· καὶ τὸ περισσότερον ὑποφέρω δι' ἄλλους, ὅπου θέλεις νὰ τοὺς σώσῃς καὶ δὲν σὲ ἀκοῦν καὶ σὺ κλαῖς καὶ προσεύχεσαι καὶ αὐτοὶ χλευάζονται καὶ τοὺς κυριεύει ὁ πειρασμός. Ὄντος μου λοιπὸν εἰς ὀδύνην καὶ πόνον πολὺν ἦλθον εἰς θεωρίαν. Καὶ ὅπως ἐβάδιζα εὑρέθην εἰς ἕνα κάμπον· ὡσεὶ χιὼν λευκὸν ὅλον τὸ ἔδαφος. Καὶ ὅλος ἔκθαμβος ἠπόρουν. Πῶς εὑρέθην εἰς τοιοῦτον ὡραῖον τοπίον; Καὶ ἐζήτουν μέρος νὰ φύγω, μὴν τύχῃ κανεὶς καὶ μὲ μαλλώσῃ, διότι χωρὶς ἄδειαν εἰσῆλθον ἐκεῖ. Καὶ κυττάζων μὲ περιέργειαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, νὰ εὕρω διέξοδον, εἶδα μίαν θύραν ὑπόγειον καὶ εἰσῆλθον ἐκεῖ. Καὶ ἦτον ναὸς τῆς Ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου. Καὶ ἐκάθηντο νέοι ὡραῖοι ἐστολισμένοι στολὴν θαυμασίαν. Καὶ εἶχον σταυρὸν ἐρυθρὸν εἰς τὸ στῆθος καὶ εἰς τὸ μέτωπον ἐμπρός. Καὶ ἠγέρθη ἀπὸ τὸν θρόνον ὁ εἷς, ὅπου ἦτον ὡσὰν στρατηγὸς καὶ ἐφόρει λαμπροτέραν στολήν, καὶ μὲ λέγει·

- Ἔλα, λέγει, διότι ἐσένα ἀναμένομεν.

Καὶ μὲ προέτρεψε νὰ καθήσω.

- Συγχώρησόν με, λέγω, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ καθήσω αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀρκεῖ νὰ σταθῶ ἐδῶ εἰς τοὺς πόδας σας.

Καὶ μειδιάσας μὲ ἄφησε καὶ ἦλθεν ἐμπρὸς εἰς τὸ τέμπλον, εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, καὶ λέγει·

- Κυρία καὶ Δέσποινα τοῦ παντός, Βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων, Ἄχραντε Θεοτόκε Παρθένε! δεῖξον τὴν χάριν σου εἰς τὸν δοῦλον σου τοῦτον, ὅπου τόσον πάσχει διὰ τὴν ἰδικήν σου ἀγάπην, ἵνα μὴ ὑπὸ τῆς θλίψεως καταποθῇ.

Καὶ αἴφνης ἐξῆλθε τόση λαμπρότης ἀπὸ τὴν θείαν εἰκόνα της καὶ ἐφάνη τόσον ὡραία ἡ Παναγία, ὁλόσωμος, ὅπου ἀπὸ τὴν τόσην ὡραιότητα - μυριάδας τοῦ ἡλίου φαεινοτέρα - ἔπεσα κάτω εἰς τοὺς πόδας της μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἀτενίσω, καὶ κλαίων ἐφώναζα·

- Συγχώρησόν με, Μαννούλα μου, ὅπου ἐν ἀγνοίᾳ μου σὲ λυπῶ!

Καὶ οὕτως κλαίων ἐν ἀληθείᾳ συνῆλθον βρεγμένος στὰ δάκρυα καὶ πλήρης χαρᾶς.

Ἀλλὰ τώρα διηγοῦμαι μόνον τὰς παρακλήσεις. Πρέπει νὰ διηγηθῶ καὶ τί ἦσαν αὐτὲς αἱ τόσον ἀφόρητες θλίψεις, φαρμακεροὶ ἕως θανάτου πειρασμοί. Ὅπου εἰς κάθε τοιαύτην παράκλησιν προηγεῖτο ἐπιθανάτιος θλῖψις. Πνιγμὸς ψυχῆς καὶ καταχθονίου σκοτίας ἐπιφοραί...

ΛΗ΄

Ἠγαπημένη μου Μητέρα μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν μου, συγγενῶν καὶ φίλων.

Ἠγαπημένη μου Μητέρα μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν μου, συγγενῶν καὶ φίλων, πάντες χαίρετε ἐν Κυρίῳ.

Ἐγὼ μὲν καλῶς ὑγιαίνω δι᾽ εὐχῶν τῶν γονέων καὶ πάππων μας. Χαίρω δὲ καὶ εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, ὅπου μὲ ἠξίωσεν νὰ ἔλθω εἰς τοιοῦτον μέγα καὶ ἐπουράνιον δῶρον· νὰ φορέσω τὸ Μέγα καὶ Ἀγγελικὸν Σχῆμα καὶ νὰ λέγωμαι Μοναχός· ἐγὼ ὁ ἀνάξιος τοιαύτης δωρεᾶς.

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ ἐλεήμων, εὔσπλαχνος, καὶ ἀγαθὸς μας Πατήρ, ὅπου δὲν μὲ ἀπεστράφη, ἀλλὰ μὲ ἠλέησε ὡς τὸν ἄσωτον υἱόν. Μὲ ἐξέλεξεν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ μὲ ἔφερεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, εἰς τοιοῦτον ἐπίγειον παράδεισον.

Ἐπεπόθουν δὲ καὶ ἐκαταφλέγετο ἡ ψυχή μου εἰς τὸ νὰ μανθάνω περὶ τῆς ὑγείας σας ψυχικῆς καὶ σωματικῆς. Ἀλλ᾽ ἡ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου ἡ λέγουσα· "ὁ

ἀγαπῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος" αὐτὴ μὲ ἀναγκάζει νὰ ἀλησμονήσω ὄχι μόνον γονεῖς, ἀδελφούς, συγγενεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἴδιον σῶμα· καὶ ὅλος ὁ ἔρωτας καὶ τῆς ψυχῆς ἡ ἀγάπη, ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι πλέον στραμμένη πρὸς τὸν Θεόν. Εἰς αὐτὸν θέλει νὰ ἀτενίζῃ καὶ νὰ θεωρῇ. Νὰ προσεύχεται, νὰ ζητῇ, νὰ λαμβάνῃ τὰ ἁρμόδια φάρμακα εἰς κάθαρσιν τῆς καρδίας καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου.

Τώρα ὅμως βλέπων τὴν μεγίστην συμφορὰν ὅπου ἠκολούθησεν εἰς τὸν κόσμον καὶ φοβούμενος μήπως φθάσῃ καὶ εἰς ὑμᾶς ὁ κίνδυνος τῆς ἀσεβείας, καὶ ἀπωλέσω τὰς συνεχεῖς ἀγρυπνίας μου δι' ὑμᾶς ὅπου κάμνω, ἠναγκάσθην νὰ μεταχειρισθῶ τὸ "εἰς ἀνάγκην καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται" καὶ εἶπα· Ἂς παραβῶ ἐγὼ μίαν ἐντολήν, μήπως κερδήσω τοὺς ἠγαπημένους μου.

Ὁ ἐμὸς πόθος, ἡ καῦσις τῆς ἐμῆς καρδίας, ὁ θεῖος μου ἔρως ὁ φλογίζων τὰ σπλάχνα μου διαρκῶς, εἶναι πῶς νὰ σωθοῦν ψυχαί· πῶς νὰ προσφερθοῦν εἰς τὸν γλυκύτατον Ἰησοῦν μας θυσίαι λογικαί.

Ὁ μόνος μου πόθος εἶναι νὰ ἰδῶ τοὺς ἐμοὺς ὅλους, μητέρα, ἀδελφούς, καὶ τέκνα αὐτῶν, νὰ γίνουν ὅλοι τέκνα Θεοῦ. Νὰ γίνουν ὅλοι θεία θυσία, εὐάρεστος τῷ Ἁγίῳ Θεῷ. Ἄχ! ἀλλὰ τὰ πάθη, ἡ κακὴ διάγνωσις, ἡ σκότωσις τῆς ψυχῆς δὲν ἀφήνουν τὸν νοῦν νὰ ὑψωθῇ μικρὸν πρὸς τὰ ἄνω, νὰ φανῇ τὸ συμφέρον τῆς ψυχικῆς σωτηρίας. Ὅμως πάλιν δὲν παραπονοῦμαι, διότι ὁ ἄλλος ὁ κόσμος εἶναι πολὺ πλέον χειρότερα.

Λέγω στὸν ἑαυτόν μου· ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀδελφοί μου εἶναι ἀντίκρυ στοὺς ἄλλους ὡς Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Κύριος, ἀφοῦ σᾶς συνδέῃ ὅλους ἡ θεία ἀγάπη καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν εὑρίσκεται ὁ Χριστός. Ὅπου δὲ ὁ Χριστὸς ἐκεῖ καὶ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς παρούσης. Διὰ τοῦτο εἶπεν Αὐτός, ἡ μόνη Ἀλήθεια· "ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν μου, καὶ ὅλα τὰ πρόσκαιρα μετὰ προσθήκης θὰ σᾶς τὰ δώσω".

Καὶ πάλιν εἶπε· "τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ μείνῃ ἔξω τοῦ Παραδείσου;"

Ποῖος λοιπὸν ἀναμένων τοιαῦτα δὲν παραβλέπει ὅλας τοῦ κόσμου τὰς εἰρωνείας, συκοφαντίας καὶ ὕβρεις· ὅλας τὰς ἀδικίας καὶ ἀνομίας τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων· ἔτι δὲ καὶ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις τῶν ἀσπλάγχνων δαιμόνων, διὰ νὰ γίνῃ ἄξιος τῆς οὐρανίου ἐκείνης χαρᾶς;

Ἄχ, καὶ ποῖος ἤθελεν εἶναι πλησίον μου νὰ ἤκουε τὰς εὐχάς μου, τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας μου· νὰ ἔβλεπε καὶ τὰ δάκρυα ὅπου χύνω ὑπέρ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν; Ὅλην τὴν νύκτα προσεύχομαι καὶ φωνάζω· ἢ σῶσε τοὺς δούλους σου Κύριε, ἢ καὶ ἐμένα σβῆσε· δὲν θέλω Παράδεισον!

Ἐὰν δι' ὅλον τὸν κόσμον, ὅλην τὴν δύναμιν ψυχῆς καὶ καρδίας ἐκχέωμεν πρὸς τὸν Κύριον τῶν ἁπάντων, πόσον μᾶλλον δι' ὑμᾶς;

Λοιπὸν ἀκούσατέ μου τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου

μοναχοῦ καὶ μὴ μὲ καταφρονήσετε ὡς ἀμαθῆ καὶ ἀγράμματον. Ἀνοίξατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς σας νὰ ἰδῆτε τί ὑπάρχει πέραν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ζωήν.

Οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου ἀγαποῦν τὸν κόσμον, ἐπειδὴ δὲν ἐγνώρισαν ἀκόμη τὴν πικρίαν αὐτοῦ. Εἶναι ἀκόμη τυφλοὶ στὴν ψυχὴν καὶ δὲν βλέπουν τί κρύπτεται μέσα εἰς αὐτὴν τὴν προσωρινὴν χαράν. Δὲν ἦλθεν ἀκόμη εἰς αὐτοὺς φῶς νοητόν· δὲν ἔφεξεν ἀκόμη ἡμέρα σωτηρίας.

Ὅμως ἐσεῖς, ὅπου τόσα ἔχετε ἰδεῖ καὶ ἀκούσει, πρέπει νὰ ἐννοήσετε, ὅτι τῶν προσκαίρων αἱ ἀπολαύσεις παρέρχονται ὡς σκιά. Καὶ ὁ καιρὸς τῆς ζωῆς μας φεύγει, περνᾷ, δὲν γυρίζει ὀπίσω. Ὁ δὲ καιρὸς τοῦ παρόντος βίου εἶναι καιρὸς θέρους καὶ τρυγητοῦ. Καὶ ὁ καθεὶς συνάγει τροφὴν - ὅσον δύναται καθαρὰν - καὶ ταμιεύει εἰς τὴν ἄλλην ζωήν.

Δὲν κερδίζει ὁ ἔξυπνος, ὁ εὐγενής, ὁ ὁμιλῶν τορνευτά, ἢ ὁ πλούσιος· ἀλλ' ὅστις ὑβρίζεται καὶ μακροθυμεῖ, ἀδικεῖται καὶ συγχωρεῖ, συκοφαντεῖται καὶ ὑπομένει· ἐκεῖνος ποὺ γίνεται σπόγγος καὶ καθαρίζει ὅ,τι ἀκούει ὅ,τι τοῦ λέγουν, ὁποίας λογῆς καὶ ἂν εἶναι. Αὐτὸς καθαρίζεται καὶ λαμπρύνεται περισσότερον. Αὐτὸς φθάνει εἰς μέτρα μεγάλα. Αὐτὸς ἐντρυφᾷ εἰς θεωρίας μυστηρίων. Καὶ τέλος αὐτὸς εἶναι ἀπὸ ἐδῶ μέσα εἰς τὸν Παράδεισον.

Καὶ ὅταν ἔλθῃ τοῦ θανάτου ἡ ὥρα ἐκείνη, μόλις κλείσουν τὰ μάτια αὐτά, ἀνοίγουν τὰ ἐσωτερικά - τῆς ψυχῆς. Καὶ ἐνόσῳ διανοῆται τὰ ἐκεῖθεν, εὑρίσκεται αἴφνης εἰς ἐκεῖνα ποὺ ἐπεθύμει, χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ

καταλάβῃ. Ἀπὸ σκότος μεταβαίνει εἰς φῶς, ἀπὸ θλίψεως εἰς ἀνάπαυσιν, ἀπὸ ζάλης εἰς λιμένα ἀτάραχον, ἀπὸ πολέμου εἰς εἰρήνην διηνεκῆ.

Ὅθεν, ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ ἠγαπημένοι, ὅστις ἀδικεῖται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ θελήσει νὰ ζητήσῃ τὸ δίκαιον, ἂς γνωρίζῃ ὅτι εἶναι αὐτό· νὰ βαστάζῃ τὸ βάρος τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ πλησίον του, μέχρις ἐσχάτης πνοῆς· καὶ νὰ κάμνῃ ὑπομονὴν εἰς ὅλα τὰ λυπηρὰ τῆς παρούσης ζωῆς.

Διότι ἡ κάθε θλῖψις ὅπου μᾶς γίνεται, εἴτε ἐξ ἀνθρώπων, εἴτε ἐκ δαιμόνων, εἴτε ἐξ αὐτῆς τῆς ἰδίας μας φύσεως, πάντοτε ἔχει κλεισμένον ἐντός της τὸ ἀνάλογον κέρδος. Καὶ ὅποιος τὴν ἀπερνᾷ δι' ὑπομονῆς λαμβάνει τὴν πληρωμήν· ἐνταῦθα τὸν ἀρραβῶνα κἀκεῖθεν τὸ τέλειον.

Χρεία λοιπὸν τῆς ὑπομονῆς, καθάπερ ἅλας ἐν φαγητῷ. Καθότι ἄλλος δρόμος δὲν εἶναι τοῦ νὰ κερδίσωμεν, νὰ πλουτίσωμεν, νὰ βασιλεύσωμεν. Αὐτὸν τὸν δρόμον ὁ Χριστὸς μας τὸν χάραξε. Καὶ ἡμεῖς, ὅσοι τὸν ἀγαποῦμεν, ὀφείλομεν δι' ἀγάπην Του νὰ ἀκολουθοῦμεν. Ἂν καὶ μᾶς εἶναι πικρὸν τὸ ἀψίνθιον, ἀλλ' ὅμως καθαρίζει τὸ αἷμα καὶ ὑγιαίνει τὸ σῶμα μας. Χωρὶς πειρασμὸν δὲν γνωρίζονται αἱ ἁγνὲς ψυχές, δὲν φαίνεται ἡ ἀρετή, δὲν διακρίνεται ἡ ὑπομονή. Χωρὶς πειρασμοὺς ἀδύνατον ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς νὰ φανῇ. Αὐτὸ εἶναι τὸ καθαρτήριον πῦρ, ὅπου καθαρὰν καὶ λαμπρὰν ἀπεργάζεται τὴν ψυχήν.

Ἀλησμόνησα νὰ σᾶς γράψω ἕνα μελίρρυτον διηγηματάκι· ὅπου μίαν φορὰν γονατισμένος, ἀφοῦ ἐκου-

ράσθην εἰς τὴν προσευχήν, εἶδα ἕνα θαυμάσιον: Ἕνας πυρίμορφος νεανίας εἶχε δύο μικρὰ ὡραῖα κοριτσάκια πλησίον του. Τὸ ἕνα ἦτον ἡ Μαρουσώ μας καὶ τὸ ἄλλο ἡ Ἐργίνα· τὰ μικρὰ ὅπου εἶχαν ἀποθάνει. Καὶ τοὺς λέγει ὁ νέος· "Αὐτὸς εἶναι ὁ ἀδελφός σας, τὸν γνωρίζετε"; Ἡ Μαρουσὼ ἦτον μεγαλύτερη. "Τὸν γνωρίζω, λέγει, ἀλλὰ πολλὰ ἔτη πέρασαν ἀπὸ τότε". Τὸ ἄλλο εἶπεν· "Ἐγὼ δὲν τὸν εἶδα ὅταν ἤμην εἰς τὴν ζωήν". Καὶ τοὺς λέγει· "Ἀσπασθῆτε τον καὶ νὰ φύγωμεν". Καὶ μὲ φίλησαν τὰ δυὸ μικρὰ ὡς μυρίπνοα ἄνθη καὶ ἔφυγαν. Καὶ συνῆλθα μὲ δάκρυα πλήρεις τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνθυμούμενος τὴν χαρὰν ὅπου γίνεται εἰς τοὺς οὐρανούς, ὅταν οἱ ἁμαρτωλοὶ μετανοοῦν, καὶ ὅταν οἱ Δίκαιοι εἰσέρχωνται εἰς τὸν Παράδεισον.

ΛΘ΄

Ἀδελφή μου ἠγαπημένη, χαίροις ἐν Κυρίῳ.

Ἀδελφή μου ἠγαπημένη, χαίροις ἐν Κυρίῳ. Σήμερον ἔλαβον τὴν πλήρη ἀγάπης καὶ εὐλαβείας ἐπιστολήν σου. Καὶ τὰς χεῖρας ἐκπετάσας μετὰ ζεούσης ψυχῆς καὶ θερμῆς ἀγάπης τὰς μυστικὰς φωνὰς τῆς ταπεινῆς μου καρδίας ἠντιβόλουν πρὸς Κύριον·

–Ἐπάκουσον, λέγω, ὦ γλυκεῖα ἀγάπη, Ἰησοῦς ὁ Σωτήρ μου, τὸ Φῶς τὸ ὑπὲρ πᾶν φῶς, τὸ ἐξ ἀνάρχου Πατρὸς Γεννήτορος· ἡ γνῶσις καὶ ἡ Ἀλήθεια, ἡ ἐλπὶς καὶ παρηγορία μου, ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δύναμίς μου, ἡ ἀγάπη καὶ ὁ φωτισμός μου· ἐπάκουσον καὶ πέμψον ἐπὶ τὴν ἀδελφήν μου τὸ φῶς τῆς θείας σου παρακλήσεως καὶ διάσπασον τοὺς μοχλοὺς καὶ τὰ κλεῖθρα τῆς σκοτεινῆς καὶ πεπονημένης ψυχῆς της· καὶ τῇ φωταυγείᾳ τῆς σῆς αἴγλης παρακάλεσον τὴν αὐτῆς καρδίαν, ὅπως μικρανθῶσιν αἱ θλίψεις της καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα κύματα τῶν πειρασμῶν. Ναὶ ὁ γλυκύς μου Χριστός, τὸ Φῶς τὸ φωτίζον νεφροὺς καὶ καρδίαν, ψυχὴν καὶ

σῶμα, νευρὰς καὶ ὀστέα, νοῦν καὶ διάνοιαν καὶ πᾶσαν τὴν σύστασιν τοῦ ἡμετέρου σκηνώματος· ἐπάκουσόν μου δεομένου σου ὑπέρ τῆς ἀδελφῆς μου θλιβομένης καὶ καταπονουμένης.

Ταῦτα καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἀγάπης πρὸς σέ μου τεκμήρια, πρὸς τὸν ἐμὸν Δεσπότην ἀναφωνῶ. Καθότι οὐκ ἀγνοῶ μνημονεύων σου παιδιόθεν τῶν πολλῶν καὶ ἀναριθμήτων βασάνων. Χάριν δὲ τούτων ὑπὲρ ἀγαπῶ σε. Καὶ ἐξ ὅλων τῶν ἀγαπητῶν μοι σοὶ δίδωμι τῆς ἀγάπης τὸ πλεῖστον. Τὰ γὰρ ἐμὰ πρωτοτόκια τῆς ἀγάπης σὰ ἐστί.

Τοῦτο μόνον ζητῶ παρὰ σοῦ νὰ κάμης εἰς ἐμὲ ἀντίδοσιν τῆς τόσης πρὸς σέ μου ἀγάπης· νὰ κάμης ὀλίγην προσθήκην ὑπομονῆς. Καὶ πιστεύω εἰς τὸν ἡμᾶς ἀγαπήσαντα Ἰησοῦν ὅτι πάντα τὰ σὰ αἰτήματα μετὰ προσθήκης θὰ τὰ πληρώση. Καὶ τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς σου θὰ εὕρῃς, καὶ ἡσυχίαν, καὶ πᾶν ὅ,τι εἶναι συμφέρον εἰς τὴν ταλαίπωρόν μας ψυχὴν θὰ σὲ χαρίσῃ ὁ Κύριος. Σὺ μόνον ζήτει μετὰ δακρύων, τὸ πῶς γινώσκει ὁ Κύριος νὰ γίνῃ τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα καὶ ὄχι τὸ ἐδικόν σου.

Ἅπαξ οἶδας ὅτι ἡμάρτηκας τῷ Κυρίῳ; μηκέτι προστίθει τοῖς μώλωψι τραύματα. Εἰ δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπος πάλιν πέσῃς, μὴ ἀθυμῆς, μὴ ἀπελπίζῃς σαὐτήν. Ὁ γὰρ εἰπὼν τῷ Πέτρῳ, συγχωρεῖν τὸν πταίστην ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ τὴν ἡμέραν, πῶς δὲν θὰ συγχωρήσῃ ἡμᾶς ὁ φιλάνθρωπος Κύριος;

Ἄφες τὸν ἄνδρα σου ὅπως θέλει ἃς κάμῃ. Εἰπὲ ὅτι ἐσὺ αὐτὰ τὰ ἔδωκες ἐλεημοσύνην. Καὶ αὐτὸ ὅπου εἰς

ἄλλον θὰ ἔδιδες μὴν τὸ δώσῃς ἐκεῖ. Μὴν κάμῃς ἄλλην σὲ ἄλλον εὐεργεσίαν. Ἀρκεῖ αὐτή. Ἄφες τὸ ἴδιον θέλημα διὰ νὰ εὕρῃς τῆς ψυχῆς τὴν εἰρήνην. Τὸ γὰρ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου γέγονεν τεῖχος χαλκοῦν καὶ ἐμποδίζει τὸν ἀπὸ Θεοῦ φωτισμὸν καὶ τὴν εἰρήνην.

Βλέπε παράδειγμα τὸν γλυκὺν Ἰησοῦν ὅστις ἐγένετο ὑπήκοος πρὸς τὸν ἄναρχον Αὐτοῦ Πατέρα μέχρι θανάτου σταυρικοῦ. Δέδωκε τὸ σῶμα εἰς μάστιγας, τὰς σιαγόνας εἰς ῥαπίσματα καὶ τὸ πρόσωπόν Του οὐκ ἀπεστράφη ἀπὸ ἐμπτυσμάτων. Ὁρᾷς, ἀδελφή μου, πόσην ἀγάπην ἔδειξε εἰς ἡμᾶς ὁ εὔσπλαχνος Κύριος; Λοιπόν, ἃς ἀφήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἰδικά μας θελήματα· ἃς ἀφήσωμεν καὶ τοῖς πταίουσιν εἰς ἡμᾶς. Καὶ τότε μετὰ παρρησίας θὰ εἴπωμεν· "Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν".

Πάντες γὰρ ἄνθρωποι εἴμεθα ἐκ τοῦ χοὸς γεγενημένοι καὶ πάντες ἡμάρτομεν. Πηλὸς εἴμεθα, ἄγνοιαν ἔχομεν. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν κλέπτει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν ὑβρίζει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν συκοφαντεῖ. Ὁ πηλὸς τοῦ πηλοῦ ἐπαίρεται. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν πλουτεῖ. Ὁ πηλὸς τοῦ πηλοῦ ἄρχει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν δέρει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν φυλακίζει. Καὶ ἐν γένει· ὁ πηλὸς τοῦ πηλοῦ θεωρεῖται σοφώτερος, δυνατώτερος, πλουσιώτερος, εὐγενέστερος, τιμιώτερος, πλουτῶν ἀνοησίαν καὶ ἄγνοιαν τῆς ἰδίας ὑπάρξεως· τοῦ πόθεν καὶ ποῦ εὑρέθη, πῶς ἐγεννήθη, τὶς ὁ προορισμός του, ποῦ καταλήγει, τί τὸ μετὰ ταῦτα.

Ὅλα λοιπὸν αὐτά, ἐπειδὴ τὰ κατεβρόχθισεν ἡ λήθη

καὶ ἄγνοια καὶ γέγονεν χάος ἀναισθησίας, διὰ τοῦτο ὀδυνόμεθα ἐδῶ καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, ὅσοι ἀμετανόητοι. Καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει ὅποιος βλέπει καλύτερα καὶ εἶναι ὀλίγον ξεσκοτισμένος νὰ συγχωρῇ καὶ νὰ συμπαθῇ τὸν ὁμόψυχον, ὁμόπαθον πλησίον του ἀδελφόν.

Ἀπ᾿ ἀρχῆς γὰρ οὐχ οὕτως ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἵνα ὅλα αὐτὰ πάσχῃ καὶ ὀδυνᾶται, ἀλλ᾿ ἰσάγγελον αὐτὸν ἐποίησεν· μικρόν τι παρ᾿ Ἀγγέλοις διέφερεν. Καὶ Παράδεισον ἐν Ἐδὲμ ποιήσας τοῦτον ἔθετο· ὥσπερ Βασιλέα τῇ προαιρέσει καὶ αὐτεξουσιότητι κυβερνᾶσθαι· ἐπὶ μίᾳ καὶ μόνον ἐντολῇ δεσμεύσας αὐτόν, ἵνα φαίνεται ὅτι ὑπ᾿ ἀνωτέρου διευθύνεται. Αὐτὸς δὲ πλανηθεὶς ὑπὸ τοῦ Δαίμονος καὶ τῇ ἰσοθεΐᾳ ἡδυνθεὶς - ὅτι θὰ ἐλάμβανεν - ἐξωρίσθη τοῦ Παραδείσου τῇ ἐξορίᾳ ταύτῃ καὶ ταῖς ὀδύναις περιέπεσεν· ἀφορισθεὶς παρὰ Θεοῦ, ἵνα ἀκάνθας καὶ τριβόλους θερίζῃ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

Τί δὲ εἰσὶν αἱ ἄκανθαι καὶ οἱ τρίβολοι, εἰ μὴ αἱ ἀλλεπάλληλοι συμφοραὶ καὶ καθημεριναὶ θλίψεις; Ἐκ τῶν πειρασμῶν, ἐκ τῶν διεστραμμένων ἀνθρώπων, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς μοχθηρᾶς ἡμῶν φύσεως,ἡ ὁποία ἐκ τῆς κακῆς συνηθείας καὶ ἕξεως ἐγένετο ὡς δευτέρα φύσις, καὶ πάσχομεν ἐξ αὐτῆς ὀδυνηροὺς πειρασμοὺς πλέον παρὰ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν. Καί, εἰ μὴ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ προφθάσει ἡμᾶς, κινδυνεύομεν ἐλθεῖν εἰς ἀπώλειαν.

Καὶ ταῦτα δὲ πάντα μέχρι τίνος ἔχουσι τέρμα; Ἄχρις ὅτου, λέγει· «ἐκ γῆς ἐλήφθης καὶ εἰς γῆν

ἀπελεύσῃ». Τοῦδε λοιπὸν ἔθετο τέρμα τῶν ὀδυνῶν καὶ τῶν θλίψεων ὁ φιλάνθρωπος Κύριος.

Λοιπὸν τί ζητεῖς, ὦ καλὴ ἀδελφή μου; Ποίαν τρίβον νὰ εὕρωμεν, ἡ ὁποία νὰ μὴ ἀνατέλῃ ἀκάνθας καὶ τριβόλους; Ποία ἄλλη ὁδὸς εἶναι, ὅπου νὰ μὴν περιέχεται ὑπὸ τὸν θεῖον ἀφορισμόν;

Ὅρα μοι λοιπὸν τοὺς Βασιλεῖς, ὅπου πρὸ ὀλίγου ἐκρότουν δι᾿ αὐτοὺς μουσικά, ὅπου τοὺς ἔτρεμεν ἡ κτίσις. Ποῦ ὅλα αὐτά; Αἱ ἄκανθαι τοὺς ἔπνιξαν. Ποῦ οἱ πρὸ ὀλίγου ὑπουργεύοντες, ὅπου τοὺς ἔφαγαν ζωντανοὺς τὰ μελίσσια; Ἰδοὺ οἱ τρίβολοι.

Λοιπόν, ποῖος ἐδυνήθη ἐξιλάσαι ἑαυτὸν ἐκ τῶν ἀκανθῶν; Οὐδείς, εἰ μὴ ὁ θάνατος.

Δεῦρο λοιπὸν ὁμοῦ νὰ φωνάξωμεν τὸν Σολομώντειον λόγον: "Ματαιότης ματαιοτήτων καὶ τὰ πάντα ματαιότης"!

Μακάριος ὅστις ὑπέμεινεν ἄχρι τέλους, τὰ πάντα καταφρονῶν· καὶ διὰ τῆς μακροθυμίας ὀλιγοστεύει τὰς ἀκάνθας καὶ τοὺς τριβόλους, ἀφήνων νὰ γίνεται ζημία ἐπίγειος καὶ πλοῦτος ἐπουράνιος.

Δι᾿ αὐτὸ λοιπόν, ἀδελφή μου ἀγαπητή, ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, παράδραμε καὶ σὺ τὰ "δίκαιά σου" καὶ τὰ "θελήματα" χάριν τῆς τόσης πρὸς σὲ μου ἀγάπης. Καὶ σύζευξον τὴν καλὴν συζυγίαν: ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν.

Νὰ εὔχεσαι καὶ ἐμένα νὰ μὲ φυλάγῃ ὁ Κύριος· διότι πολλὴν βοήθεια βλέπω ἀπὸ τὰς ἀγαπητάς σου εὐχὰς τὰς ἀδελφικάς, τὰς πνευματικάς. Καὶ ὅταν

εὕρῃς καιρὸν, νὰ κάμῃς καὶ κανένα Σαρανταλείτουργον, νὰ ὀλιγοστεύουν τὰ βάρη τῆς ψυχῆς.

Μὲ γράφεις διὰ εἰκόνα νὰ παραγγείλω, ἀλλὰ ἀλησμόνησες νὰ γράψῃς, τί Ἅγιον, τί μέγεθος. Γράψε καὶ ἐγὼ θὰ δώσω νὰ κάμουν.

Τώρα μόλις αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐπῆρα τὸ καλαθάκι, τὸ ἄνοιξα καὶ εὑρῆκα τὸ μέτρον τῶν ἁγίων εἰκόνων. Λοιπὸν νὰ μένῃς ἥσυχη. Μόνον θὰ ἀργήσουν ὀλίγον νά γίνουν.

Ἔλαβον καὶ τὰ δῶρα σου τὰ ἀδελφικά. Δῶρα ὄχι ἁπλᾶ, ἀλλὰ δῶρα ἀγάπης, δῶρα ἀδελφῆς παιδιόθεν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνιζομένης. Καὶ διὰ τῶν μικρῶν τούτων δώρων λαμβάνει ἀντίδωρον παρὰ τοῦ πλουσιοδώρου Θεοῦ τρυφὴν καὶ ἀπόλαυσιν εἰς τὴν ἐπουράνιον Αὐτοῦ βασιλείαν.

Ἄχ! εἶδα εἰς τὸ καλαθάκι τὰ ἐκ παιδικῆς μας ἡλικίας τροφίματα, τοὺς καρποὺς τῆς πατρίδος, καὶ μνημονεύσας τὴν παιδικὴν μας ἀνάπτυξιν εἶπον·

Ὢ μάταιε κόσμε! Πόσον ἦσουν δυστυχής, εἶσαι καὶ θὰ εἶσαι μέχρι τέλους; Καὶ πόσον μακαρία τοῖς μάκαρσιν ἡ αἰώνιος καὶ ἄληκτος ἐκείνη τρυφή! Ἄχ, ἀδελφή μου! Καὶ μόνον ἐὰν δοκιμάσῃς μικρόν τι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, θὰ γίνῃς ὡς σίδηρος ἐν τῇ ὑπομονῇ.

Γράφεις ὅτι ταράττεσαι καὶ κτίζεις βουλάς. Ἀληθῶς λέγεις. Ἀλλὰ ὁ κόσμος αὐτὸς τοιαῦτα ἔχει. Ὅμως θάρσει. Ὅποιος ἔμαθε νὰ κτίζῃ, κάποτε θὰ μάθῃ νὰ μὴν τὸν βολῇ. Ἴσως θὰ μᾶς εὕρῃ ὁ Κύριος,

ὅταν κτίζωμεν νὰ μᾶς πάρῃ, ὅπου πλέον δὲν βολοῦν αἱ βουλαὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τότε θὰ ἔχωμεν σπίτι διὰ πάντα.

Λοιπὸν θάρσει. Κἀγὼ μετὰ σοῦ διὰ σὲ κτίζω, χωρὶς νὰ μοῦ τὸ χαλάῃ κανείς. Μόνον φρόντιζε νὰ μοῦ στέλνῃς δική σου καμμίαν δραχμὴν νὰ ἀγοράζω καρφιὰ διὰ τὰ πορτοπαράθυρα! Θάρσει καὶ ἔχε ὑπομονήν. Δι᾽ ὅλα πολὺ σὲ εὐχαριστῶ καὶ σὲ εὔχομαι ἐξ ὅλης ψυχῆς μου. Δόσε τὰς ταπεινάς μου εὐχὰς εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς μας. Φιλῶ τοὺς πόδας τῆς Μητέρας. Ἀσπάζομαι τὸν καλοκάγαθον σύζυγον καὶ τὰ τέκνα σου καὶ τὰ εὔχομαι νὰ γίνουν καλὰ παιδία.

Μάθε καὶ διὰ τὰς ἐρωτήσεις σου: Ὁ υἱὸς τῆς μητρὸς ποὺ σὲ ᾽ρώτησε δὲν μνημονεύεται ἐπ᾽ Ἐκκλησίαις, καθότι αὐτοκτόνησε. Μόνον ἂν θέλῃ ἂς κάμῃ δι᾽ αὐτὸν ἐλεημοσύνες. Καὶ ὁ Κύριος Μέγας εἶναι καὶ ἄπειρον τὸ βάθος τῆς Αὐτοῦ ἐλεημοσύνης. Μάλιστα, ἂν θέλῃ ἂς στείλῃ εἰς τοὺς Ἀσκητάς, ὅπου ἀκούει ὁ Κύριος τὰς δεήσεις των, νυχθημερὸν εὐχομένων. Αὐτή, ὡς λέγεις, γνωρίζει πολλοὺς μοναχούς. Ἂς τοὺς δώσῃ νὰ τὰ μοιράσουν. Ἢ σὲ μοναχάς. Ἄλλο δὲν γίνεται δι᾽ αὐτόν.

Διὰ δὲ τὴν κόρην ποὺ λέγει ὅτι ἔχει ὅρκον, αὐτὸς ὁ ὅρκος δὲν πιάνεται, διότι εἶναι ἐνάντιος τοῦ Θεοῦ. Λοιπὸν πρέπει νὰ τὰ εἰπῇ ὅλα εἰς τὸν πνευματικόν...

Μ΄

Πάντοτε βοηθεῖ ὁ Θεός, πάντα προφθάνει, ἀλλὰ θέλει ὑπομονήν.

Δεῦρο ἡ καλὴ καὶ ἠγαπημένη μου ἀδελφή· δεῦρο καὶ πάλιν παραμυθήσομαι τὰς θλίψεις σου. Δεῦρο καὶ τὸν Θεὸν εὐλογήσομεν μὲ γλυκεῖαν τῆς καρδίας φωνήν, διὰ στόματος ἐκφωνουμένην καὶ διὰ τοῦ νοὸς ἐνηχουμένην. "Εὐλόγει, λέγοντες, ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον Αὐτοῦ".

Βλέπεις πόσον μᾶς ἀγαπᾷ ὁ Κύριος; Βλέπεις πόσον εἴμεθα οἱ ἀχάριστοι εὐτυχεῖς δι' ὅσα μᾶς χαρίζει καθ' ἡμέραν ἡ ἀγαθότης Του; Ἀλλ' ἔτι μᾶς ἀναμένει ἐκείνη ἡ ὥρα τοῦ πραγματικοῦ θερισμοῦ· τῆς μακαρίας ἐκείνης στιγμῆς ὅπου θὰ ἀφήσωμεν τὰ ἐδῶ καὶ θὰ ἀπέλθωμεν εἰς ἄλλην πατρίδα, τὴν ὄντως ἀληθινήν· τὴν μακαρίαν ζωήν, τὴν βεβαίαν χαράν· ἵνα λάβωμεν ἕκαστος τὴν μερίδα, οἵαν χαρίζει ὁ πλουτοδότης γλυκύτατος Ἰησοῦς.

Ὢ χαρά! ὢ εὐχαριστία! ὢ ἀγάπη Πατρὸς οὐρανίου!

Νὰ μᾶς καθαρίζῃ ἀπὸ ὅλους τοὺς μολυσμούς, νὰ μᾶς τιμᾷ, νὰ μᾶς πλουτίζῃ, χαρίζων τὰ πλούτη Του!

Ἐκεῖ, χρυσῆ ἀδελφή μου, δὲν ὑπάρχει ὁ ἀδικῶν, ὁ πανοῦργος· ἐξέλιπε ζῆλος καὶ φθόνος. Ἐκεῖ οὐδαμῶς τὰ πάθη· καὶ οἱ ἔχοντες ταῦτα πρὸ τῆς γεφύρας ἀπέμειναν. Χάσμα μέγα ἐστήρικται ἔνθεν καὶ ἔνθεν.

Ἀλλ' ὢ ἀγάπη γλυκεῖα Χριστοῦ, τί καλὸν εἶδες ἀπὸ ἡμᾶς καὶ μᾶς ὡδήγησες εἰς τὴν θείαν ὁδόν Σου;

Εὐφραίνου λοιπὸν καὶ ἀγάλλου, ἀγαπητὴ ἀδελφή μου· εὐχαρίστει καὶ δόξαζε τὸν Θεόν, καὶ ἰδοὺ ἐγγίζει ἡ ὥρα. Ἔφθασεν ἡ στιγμὴ μετ' ὀλίγον νὰ ἀκούσωμεν τὴν εὐλογημένην φωνήν· "Δεῦτε πρός με". Καὶ μόλις θὰ κλείσουν οἱ αἰσθητοὶ αὐτοὶ ὀφθαλμοὶ θὰ ἀνοίξουν οἱ νοεροὶ τῆς ψυχῆς· καὶ ὡς ἀπὸ ὕπνου θά 'ξυπνήσωμεν εἰς τὴν ἄλλην ζωήν. Τότε θὰ ἰδῇς γονεῖς, ἀδελφούς, συγγενεῖς. Τότε θὰ ἰδῇς Ἀγγέλους, Ἁγίους, καὶ τὴν μακαρίαν τῶν Πάντων Μητέρα, ἁγνὴν Παρθένον καὶ Θεοτόκον· τὴν ὁποίαν ὅλοι φωνάζομεν εἰς κάθε στιγμὴν καὶ μετὰ Θεὸν εἰς Αὐτὴν χρεωστοῦμεν τὰ πάντα.

Τότε μὲ ποῖον πρῶτα νὰ ὁμιλήσωμεν, ποῖος πρῶτα θὰ μᾶς φιλήσῃ, θὰ τὸν φιλήσωμεν; Ὅλα ἁγνά, ὅλα σεμνά, ὅλα ἅγια.

Ποῖος λοιπόν, ἀναμένων τοιαῦτα δὲν πρέπει νὰ ὑπομένῃ ἐδῶ κάθε λυπηρὸν τῆς παρούσης ζωῆς;

Ὅθεν ἀδελφή μου καλὴ καὶ ἠγαπημένη·

Ποίησον τοῦ βίου σου ἀνασκόπησιν. Μελέτησον

τίνι τρόπῳ παρῆλθες. Ἐνθυμήσου τὰς ἀπείρους εὐεργεσίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς γλυκυτάτης Μητρός Του καὶ ἔχε ὑπομονὴν εἰς τοὺς ἐπερχομένους σοι πειρασμούς.

Πάντοτε βοηθεῖ ὁ Θεός, πάντα προφθάνει, ἀλλὰ θέλει ὑπομονήν. Ἀκούει ἀμέσως, ὅταν φωνάζωμεν, ἀλλ᾽ ὄχι κατὰ τὴν ἰδική σου γνώμην.

Ἐσὺ νομίζεις ὅτι δὲν ἔφθασεν ἀμέσως ἡ φωνή σου εἰς τοὺς Ἁγίους, εἰς τὴν Παναγίαν μας, εἰς τὸν Χριστόν. Μά, προτοῦ ἐσὺ νὰ φωνάξῃς, οἱ Ἅγιοι ἔσπευσαν εἰς βοήθειάν σου, γνωρίζοντες ὅτι θὰ τοὺς ἐπικαλεσθῇς καὶ θὰ ζητήσῃς τὴν ἐκ Θεοῦ προστασίαν τους. Ὅμως ἐσύ, μὴ βλέποντας πέραν αὐτῶν ὅπου φαίνονται καὶ μὴ γνωρίζοντας πῶς ὁ Θεὸς κυβερνᾷ τὸν κόσμον, θέλεις εὐθὺς ὡς ἀστραπὴ νὰ γίνῃ τὸ αἴτημά σου. Ὅμως δὲν εἶναι ἔτσι. Ὁ Κύριος ζητεῖ τὴν ὑπομονήν. Θέλει νὰ δείξῃς τὴν πίστιν σου. Δὲν εἶναι μόνη ἡ προσευχὴ ὅπου νὰ λέγῃ κανεὶς ὡσὰν παπαγάλος. Εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεργῇ εἰς ὅσα εὔχεται καὶ κατόπιν νὰ μάθῃ νὰ περιμένῃ. Ἰδοὺ ὅτι ἔγινεν ὅ,τι ἐχθὲς καὶ προχθὲς ἐπεθύμεις. Ὅμως ἐζημιώθης, διότι δὲν εἶχες ὑπομονὴν νὰ ἀναμένῃς· ὁπότε κερδίζεις μαζὶ τὰ μὲν καὶ τὰ δέ, πρόσκαιρα καὶ αἰώνια.

Τώρα θυμώνεις καὶ ἀθυμεῖς καὶ λυπεῖσαι, λογιζομένη ὅτι βραδύνει νὰ ἀπαντήσῃ ὁ οὐράνιος Πατήρ. Κἀγὼ σοὶ λέγω ὅτι καὶ αὐτὸ θὰ γίνῃ καθὼς τὸ ἐπιθυμεῖς - χωρὶς ἄλλο θὰ γίνῃ - ἀλλὰ θέλει πρῶτα προσευχὴν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ κατόπιν νὰ περιμένῃς. Καὶ ὅταν ἐσὺ παύσῃς νὰ ἐνθυμῆσαι τὸ ζητούμενον

καὶ νὰ τὸ ζητῇς, τότε θὰ σοῦ ἔλθῃ ὡς δῶρον τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς καρτερίας σου. Ὅταν, εὐχόμενος καὶ ζητῶν ἐγγίζῃς εἰς ἀπόγνωσιν, τότε ἐγγύς σου ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ αἰτήματος. Κάτι κρυπτὸν πάθος θέλει νὰ θεραπεύσῃ μέσα σου ὁ Χριστὸς καὶ δι᾽ αὐτὸ ἀναβάλλει νὰ χορηγήσῃ τὸ αἴτημα. Ἂν λάβῃς ἐνωρίτερα, ὁπόταν ἐσὺ ἀπαιτῇς μένει τὸ πάθος σου ἀθεράπευτον. Ἐὰν περιμένῃς, λαμβάνεις καὶ τὸ ζητούμενον, καὶ τοῦ πάθους τὴν θεραπείαν. Καὶ τότε χαίρεις μεγίστην χαρὰν καὶ εὐχαριστεῖς θερμῶς τὸν Θεόν, ὅπου τὰ πάντα σοφῶς οἰκονομεῖ καὶ ὅλα πρὸς τὸ συμφέρον μας κάμνει.

Δὲν ὠφελεῖ λοιπόν, ἐὰν ἀθυμῇς, ἐὰν στενοχωρῆσαι, ἂν λέγῃς λόγια. Πρέπει νὰ κλείνῃς τὸ στόμα. Κανεὶς νὰ μὴν σὲ ἐννοῇ. Καὶ νὰ βγαίνῃ καπνὸς ἀπὸ τὰ μάτια καὶ ὄχι ἀπὸ τὴ μύτη. Ὄχι νὰ ξεφυσᾷς, δῆθεν νὰ ξεθυμάνῃς, ἀλλὰ νὰ γαληνεύῃς· καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας νὰ καίῃς τὸν διάβολον.

Ἐγώ, μάρτυς μου ὁ Κύριος ὁ ἀπολλύων πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος, μεγάλως ὠφελήθην ἀπὸ αὐτὸ ποὺ σοῦ λέγω. Τόσον ἦτον οἱ πειρασμοί, ὥστε νὰ νομίζῃς ἀπὸ τὸν πόνον ὅτι θὰ ᾽βγῇ ἡ ψυχή σου ὡς ἐκ καμίνου πυρός. Καὶ ὅμως, ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ δοκιμασία, ἔρχεται τόση παράκλησις, ὡσὰν νὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν Παράδεισον χωρὶς σῶμα. Σὲ ἀγαπᾷ ὁ Χριστός, σὲ ἀγαπᾷ ἡ Παναγία μας, σὲ ἐπαινοῦν οἱ Ἅγιοι, οἱ Ἄγγελοι σὲ θαυμάζουν.

Βλέπεις πόσα ἀγαθὰ προξενοῦν οἱ πειρασμοὶ καὶ αἱ θλίψεις; Λοιπόν, ἐὰν θέλῃς νὰ ἴδῃς, νὰ γευθῇς καὶ

σὺ ἀγάπην Χριστοῦ, ὑπόμεινον εἰς ὅ,τι σοῦ ἔλθη. Ὄχι, ὅπου ἀρέσεις ἐσύ, ἀλλ᾽ ὅπου θελήση ὁ Κύριος νὰ σὲ δοκιμάση. Οὐδὲν εἶναι αὐτὰ ὅπου κάμνομεν ἡμεῖς προαιρετικῶς, ὅσον ἀνώτερα μυριοπλασίως εἶναι ἐκεῖνα ὅπου μᾶς στέλνει ὁ Κύριος παρὰ τὴν προαίρεσιν. Ὀστοῦν πρὸς ὀστοῦν καὶ αἷμα πρὸς αἷμα, τόσον πολεμεῖ τὸν ἄνθρωπον ὁ ἐχθρὸς διάβολος, θελήσει Θεοῦ. Τόσον ὅπου νὰ ρέη, νὰ τήκεται ὡσεὶ κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός.

Ὅταν ὅμως ἡ δοκιμασία παρέλθη, πληροῦσαι ὅλος χαρᾶς. Περικυκλοῦσαι ἀπὸ ἄπλετον φῶς καὶ βλέπεις μυστήρια, ὅπου ἀδυνατεῖ γλῶσσα νὰ τὰ λαλήση. Καὶ τότε πλέον διψᾷς, πότε πάλιν νὰ ἔλθουν οἱ πειρασμοί, ἀφοῦ ἤδη ἐγνώρισες πόσην ὠφέλειαν ἔχουν.

Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος κατὰ ἀλήθειαν, ἀδελφή μου, καὶ ὁ γράφων σοι ἐκ πείρας τὴν ἀλήθειαν μαρτυρεῖ.

Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ ἴσχυε ἐν Κυρίῳ, ὑπομένουσα εἰς ὅ,τι σοῦ ἔρχεται, ἐκδεχομένη ὁμοῦ μὲ τὸν πόνον γαλήνην καὶ χάριν Θεοῦ.

Βάστα τὴν ψυχούλαν σου στερεά, λογιζομένη ὅτι κουτσοὶ καὶ λωβοὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ δὲν εἰσέρχονται. Δι᾽ αὐτὸ μᾶς ἀφήνει τοὺς πειρασμοὺς ὁ Χριστός, νὰ καθαριζώμεθα ἀπὸ τὰς προλήψεις. Αὐτὸ εἶναι τὸ σαπούνι καὶ ὁ κόπανος ὅπου κτυπῶν μᾶς λευκαίνει. Καὶ ὅσα ροῦχα εἶναι στερεὰ χρησιμεύουν εἰς τὸν Νυμφίον. Ὅσα δὲν ὑπομένουν τὸν κόπανον σχίζουν καὶ ρίπτονται ἔξω στὰ ἄχρηστα.

Δι᾽ αὐτὸ ἂς βιασθοῦμεν ὀλίγον ἐδῶ, διότι ἐγγίζει ἡ ὥρα. Νὰ φυλάγης τὰ γράμματα ποὺ σοῦ στέλνω, νὰ τὰ ἔχης ὅταν πειράζεσαι ἀπὸ θλίψεις. Διότι μὲ φαίνεται ὅτι θὰ σὲ ἀφήσω ὀγλήγορα. Διότι ὅσον ἀπερνᾷ ὁ καιρός, βαρύτερα ἀσθενῶ. Εἶμαι ὡς ἕνας παράλυτος.

Ὑστερόγραφον.

Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σὲ γράψω τὸ θαῦμα ὅπου ἔδειξεν εἰς ἐμένα ὁ Κύριος, νὰ μὲ διορθώση εἰς ἕνα σφάλμα ὅπου ἔσφαλλα ἀγνοῶν, ὡς ἠξεύρεις. Βλέπεις λοιπὸν τὴν πολλὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου μας; Βλέπεις ὅτι καὶ μὲ θαύματα ἐνεργεῖ, ὅταν τὸ κρίνη εὔλογον ἡ θεία Του πρόνοια;

Διότι ὁ ἄνθρωπος πολλάκις ἐξ ἀγνοίας πλανᾶται ἢ ἄλλοι τὸν παρασύρουν. Ἀλλ᾽ ὅταν εἶναι εὐθείας ψυχῆς καὶ καλῆς προαιρέσεως, δὲν ἀφήνει ὁ Κύριος, ἀλλὰ πολλαχῶς θὰ τὸν φέρη νὰ τὸν φωτίση. Τοῦτο μὲ κάμνει νὰ γίνωμαι χῶμα, στάχτη, σκουλήκι τῆς γῆς.

Μέγα παναληθῶς τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου. Δίκαιον ἔχει ὁ Ψαλμωδός, ἐὰν λέγη: "Οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν".

Διατί λοιπὸν καὶ σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῇς τὸν Θεόν; Διατί νὰ γογγύζης; Ἐὰν ἐγὼ σοῦ γράψω τοὺς πειρασμοὺς ὅπου πάσχω δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κρατήσης. Καὶ ὅμως ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας μας ὅλα τὰ διαλύει. Ἔχε ὑπομονήν. Διότι ἡ Βασίλισσα Θεοτόκος καὶ Κυρία τῶν Ὅλων δὲν μᾶς ἀφήνει. Αὐτὴ προσεύχεται δι᾽ ἡμᾶς.

ΜΑ΄

Τὸ ἔαρ ἐγγίζει· ὁ χειμὼν τῶν θλίψεων μικρὸν-μικρὸν διαλύεται.

Ἔλαβον, ἀδελφή μου, τὴν πλήρη εὐλαβείας ἐπιστολήν σου καὶ χαριέντως αὐτὴν ἀναγνώσας ἐπληρώθη χαρᾶς ἡ ψυχή μου· ὁρῶν καὶ νοῶν τὰ περισσεύματα τῆς καρδίας σου ἀναθάλλοντα, ἐπιμαρτυροῦντα τὴν γέννησιν τοῦ νέου ἀνθρώπου, τοῦ πνευματικοῦ νηπίου.

Λοιπὸν ἀνδρίζου καὶ κραταιούσθω ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἡ καρδία σου, καὶ ἐγκολπώνου ὡς μέγιστον φυλακτήριον τὴν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν. Ἔτι καὶ ἔτι κραταιωθήτω ἡ ἰσχύς σου ἐν ταῖς θλίψεσι καθότι μικρὸν καὶ ἀπερχόμεθα τῶν ἐνθάδε.

Τὸ ἔαρ ἐγγίζει. Ὁ χειμὼν τῶν θλίψεων μικρόν-μικρὸν διαλύεται. Καὶ τὰς φωλεάς, ὅπου διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων εἰργασάμεθα, μετ᾽ ὀλίγον θὰ καταλάβωμεν. Καὶ οὐδεὶς πλέον τότε ὁ ἐρίζων. Οὐδεὶς ὁ φθονῶν. Οὐδεὶς ὁ ἐπηρεάζων καὶ ἐκδικῶν. Πάντα ταῦτα ἐνθάδε μεμένηκαν.

Καὶ τὸ μοχθηρὸν καὶ περιπαθὲς τοῦτο σωμάτιον, ὅ περικείμεθα ἔνθα - τὸ μὴ θέλον τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἐργάσασθαι - ἐνταῦθα εἰς τὴν τεκοῦσαν αὐτὸ μητέρα γῆν ἀποσπώμεθα, καὶ ἡμεῖς ἐλευθερίῳ ἀέρι ὡς ἀετοὶ ὑψιπέται τὰς ἁγίας μονὰς καταληψόμεθα.

Εἰ δὲ καὶ πάλιν μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸ χοϊκὸν τοῦτο φυλάκιον λαμβάνομεν, ἀλλ᾽ οὐχὶ πλέον καρυβαρὲς καὶ πολύφορτον, ἡδυπαθὲς καὶ δυσκίνητον· ἀλλὰ ὅλως τῇ πυραυγεῖ αἴγλῃ τοῦ γλυκυτάτου μας Ἰησοῦ ἠλλοιωμένον· ἀπαστράπτον καὶ ἀκτῖνας ἐκπέμπον ὑπὲρ τὸν ἥλιον, διαυγάζον καὶ αὐτὸν τὸν αἰθέρα.

Λοιπὸν μικρὰ τὰ ἐνταῦθα παθήματα πρὸς σύγκρισιν τῆς μελλούσης ἀνταποδόσεως. Ὅθεν, ψυχή μου, κάμνε ὑπομονήν. Καὶ δι᾽ αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις, ὅλοι τὰ εἴχομεν, ὅταν ἐθεωρούσαμεν τὴν ματαιότητα τοῦ κόσμου ὡς μέγα πρᾶγμα. Τώρα ὅμως, ἀφοῦ ἤλθομεν εἰς ἐπίγνωσιν καὶ τὸ ψεῦδος κατενοήσαμεν, δὲν κυττάζει πλέον τὸ παρελθὸν ὁ Θεός, ἀλλὰ τὸ νῦν. Ἐκεῖνα ὅλα μὲ μίαν ἐξομολόγησιν καθαρὰν ἐξαλείφονται, ἀρκεῖ τώρα νὰ πορευώμεθα κατὰ δύναμιν εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου.

Μὲ γράφεις νὰ στέλνω γράμμα εἰς τοὺς γνωστοὺς μας. Ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ὅσον δὲν ὑπάρχει ὕλη, προθυμία ψυχῆς, πῶς νὰ ἐργασθῶ; Πρέπει νὰ ζητήσουν νὰ μάθουν καὶ ἐγὼ νὰ εἰπῶ. Ἔτσι κουτουροῦ ἀέρα θὰ δέρωμεν. Ὁ ἕνας θέλει νὰ γράφῃ, ἀλλὰ δὲν ἀρωτᾷ περὶ τῆς ψυχῆς του, διὰ τὰς ἁμαρτίας, τὰ λάθη του, πῶς νὰ τὰ διορθώσῃ, ἀλλὰ μόνον λέγει· "τί χαμπάρια"!

Ἄλλος γράφει πῶς εἶναι ὁ καιρός. Οἱ δὲ ἄλλοι διόλου δὲν ἀρωτοῦν. Λοιπὸν μήτε ὁ Κύριος λέγει νὰ ὁμιλῇς ὅταν δὲν σὲ ῾ρωτοῦν, ἀλλὰ λέγει· "τῷ αἰτοῦντί σε δίδου". Δὲν λέγει "τῷ μὴ αἰτουμένῳ".

Εἶναι χιλιάδες ψυχὲς ποὺ ζητοῦν διὰ νὰ δώσωμεν καὶ μᾶς ἀπαιτεῖ ὁ Θεός. Τοὺς δὲ μὴ ζητοῦντας ὠφελεῖ μᾶλλον ἡ προσευχή· νὰ τοὺς εὐχώμεθα νὰ ἔλθουν εἰς αἴσθησιν, καὶ τότε καὶ αὐτοὶ θὰ ζητήσουν· ὁπότε καὶ ἡμεῖς εὐχερῶς ἐκ τῶν παρὰ Θεοῦ ἡμῖν δεδομένων ἀποδώσωμεν αὐτοῖς μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγάπης.

Διὰ τὸ ἀνάμα ποὺ ἔστειλες ὁ παπᾶς ἐφοβήθη μὴν ἔχῃ νερὸν μέσα καὶ δὲν τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἤπια ἐγὼ στὴν ὑγείαν σας. Καὶ μνησθεὶς ἡμερῶν ἀρχαίων ἐμελέτησα νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου καὶ εἶπον·

"Ματαιότης ματαιοτήτων καὶ τὰ πάντα ματαιότης"!

Ὅλα ἐνύπνια ἦσαν καὶ διελύθησαν. Πομφόλυγες ἦσαν καὶ διερράγησαν. Ἱστὸς ἀράχνης ποὺ διεσπάσθη.

"Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπινα, ὅσα οὐχ ὑπάρχει μετὰ θάνατον".

Βαβαί! εἰς μίαν ἐξορίαν εὑρισκόμεθα καὶ δὲν θέλομεν νὰ τὸ ἐννοήσωμεν. Ἐκ ποίου ὕψους ἐξεπέσαμεν δὲν θέλομεν νὰ ἰδοῦμεν. Ἀλλ᾽ ἐθελοκάκως κωφεύομεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύομεν, τυφλώττοντες ἑκουσίως, νὰ μὴ βλέπωμεν τὴν ἀλήθειαν. Οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι τὸ ἐνταῦθα σκότος ὡς φῶς ἐννοοῦμεν καὶ τὸ ἐκεῖθεν φῶς ὡς σκότος τὸ ἀποφεύγομεν· διὰ τὴν μικρὰν ἡδονὴν τοῦ αἰῶνος τούτου· διὰ τὴν μικρὰν

θλῖψιν ὅπου ἔχει τὸ σῶμα, διὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀνάπαυσιν.

Φεῦ τῆς ταλαιπωρίας ἡμῶν! Ὅτι ὁ Θεὸς βοᾷ πρὸς ἡμᾶς τέκνα Αὐτοῦ γενέσθαι, ἡμεῖς δὲ γινόμεθα υἱοὶ σκότους. Διὰ βραχὺ μέλι τοὺς ὅλους αἰῶνας ἀλλάσσομεν. Διὰ μικρὰν ἡδονὴν κἄν τε τρυφῆς, κἄν τε δόξης τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ παραιτούμεθα καὶ ἐκπίπτομεν.

Μακάριος λοιπὸν ὅστις εἶδε τὴν πλάνην ταύτην καὶ ἐγκρατεύσατο τὴν ἡδονὴν τοῦ βραχέος μέλιτος, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἐκεῖθεν ἀπόλαυσιν.

Σὺ δὲ, ἀδελφή μου καλὴ καὶ ἠγαπημένη, ἡ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας τὸν Θεὸν ἐκλελεγμένη, βιάζου νὰ λαμπρύνῃς τὴν στολὴν τοῦ νυμφῶνος. Καὶ παρακάλει τὸν Κύριον ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ σοῦ συγχωρήσῃ πάντα τὰ παρελθόντα. Νὰ σοῦ δώσῃ δύναμιν ἐξ ὕψους νὰ φυλάξῃς τὰς θεὶας Του ἐντολάς. Καὶ ὅταν ἐν μετανοίᾳ σὲ παραλάβῃ μετὰ Δικαίων τὴν ψυχήν σου νὰ ἀριθμήσῃ. Καὶ ἐκεῖ πλέον θὰ ἀπολαύσωμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἀχορτάστως εἰς αἰῶνας τοὺς ἅπαντας.

ΜΒ΄

***Αὐτή, ἀδελφή μου, εἶναι τέχνη τεχνῶν
καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν.***

Σήμερον, ἀδελφή μου, δὲν εἶναι ὅπως τὴν παλαιὰν ἐποχήν, ὅπου βάνεις ἐσὺ μὲ τὸν νοῦν σου. Ἡ σημερινὴ κατάστασις τῶν πολλῶν περιωρίσθη εἰς ἕνα τύπον ἐξωτερικόν. Πέραν τούτου δὲν ὑπάρχει φροντίδα καὶ μέριμνα διὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ψυχῆς, ὅπου συνίσταται τὸ πᾶν· ὅπου ἑνώνεται ὁ ὑλικὸς μὲ τὸν ἄϋλον· ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεόν, κατὰ τὸ ἐγχωροῦν εἰς τὴν χωματώδη μας φύσιν.

Τοῦτο εἶναι τὸ πολὺ ὡραῖον καὶ τὸ πάνυ καλόν. Ἀλλὰ τὸ ἀποφεύγομεν πάντες. Πάντες τὰ νῶτα στρέφομεν. Καθότι ἀπαιτεῖται ἀγών. Ἀλλὰ καὶ πολὺ φρικιᾷ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν μόνον ἀκούσῃ περὶ αὐτῶν.

Εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα πρέπει νὰ συνεργήσῃ ὁ Θεός. Διότι χωρὶς αὐτοῦ οὐδὲν κατορθοῦται. Πρέπει νὰ ἀγωνισθῇ ἡ προαίρεσις τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ πρέπει

νὰ στάξῃ αἷμα τὸ σῶμα. Καθότι θὰ 'βγῇ ἡ δορὰ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου. Θὰ λυώσῃ ὡς κηρὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ παλαιός. Καὶ ὅπως ὁ σίδηρος, ὅταν ἐμβαίνῃ στὴν φωτιά, ξεκολλᾷ καὶ πέφτει ἡ σκουριὰ ποὺ ἔχει ἐπάνω, ἔτσι καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον γίνεται.

Ἔρχεται κατ' ὀλίγον ἡ χάρις, καὶ μόλις πλησιάσῃ τὸν ἄνθρωπον ὡς κηρὸς ἀναλύει. Καὶ δὲν γνωρίζει εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸν ἑαυτόν του ὁ ἄνθρωπος, ἐνῷ ὅλος εἶναι πολυόμματος νοῦς καὶ διαυγέστατος. Ὅμως εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερφυῆ ἐνέργειαν δὲν ἠμπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του, διότι ἑνοῦται ὅλος μὲ τὸν Θεόν.

Καὶ τότε πίπτει ἡ σκουριά. Ἀφαιρεῖται ἡ σφραγίδα. Ἀποθνήσκει ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος. Ἀφαιρεῖται τὸ μητρικὸν αἷμα. Ἀνακαινοῦται τὸ φύραμα. Καὶ δὲν ἀλλάζει κατὰ τὸ σῶμα ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ τὰ φυσικὰ προτερήματα καὶ χαρίσματα τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὰ φωτίζει, ἐνδυναμοῖ καὶ ἀνακαινίζει ἡ χάρις. Καὶ ζωογονεῖται ὁ πάλαι Ἀδάμ, ὁ πλασθεὶς κατ' εἰκόνα Θεοῦ.

Διότι τώρα, καθὼς ἡμεῖς εἴμεθα πατρογονικῶς πονηροί, ἄσωτοι καὶ διεστραμμένοι, εἴμεθα κατ' εἰκόνα τοῦ Πονηροῦ. Ἔτσι μᾶς ἔχει καταστήσει αὐτός· ἀπὸ αἷμα καὶ φλέγμα.

Ἀλλ' ὅμως μέχρι νὰ γίνουν αὐτὰ ἀπαιτοῦνται πολλά. Θέλει ἄκραν νηστείαν, διὰ νὰ φύγῃ τὸ μητρικὸν αἷμα· νὰ καθαρίσῃ τὸ φλέγμα - ἡ λέρα αὐτή. Αἱ προλήψεις ποὺ ἔμαθε παιδιόθεν ὁ ἄνθρωπος, νὰ σβήσουν. Θέλει μαζὶ νὰ συνδέσῃ καὶ τὴν διηνεκῆ

ἀγρυπνίαν. Ὄχι ἅπαξ ἢ δίς, ἀλλὰ συνεχῶς, διὰ νὰ λεπτύνῃ ὁ νοῦς ὁ παχὺς καὶ δυσκίνητος. Καὶ τρίτον τὴν ἀδιάλειπτον προσευχήν. Μὲ νοῦν, μὲ λόγον, καὶ μὲ καρδίαν.

Καὶ καθὼς ἡ πνοὴ ἐὰν παύσῃ ἀποθνήσκει ὁ ἄνθρωπος, ἔτσι καὶ χωρὶς τῆς ἐνδελεχοῦς καὶ ἀεννάου εὐχῆς ἀποθνήσκει ἡ ψυχή. Καθότι κοιμᾶται ἡ ζῶσα σάρξ, ὅπου ἀρχίζει νὰ συλλαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐνδελεχισμοῦ τῆς εὐχῆς, καὶ ἀνακαινοῦνται τὰ πάθη. Διότι ὁ ἐχθρὸς δὲν κοιμᾶται, ἀλλὰ συνεχῶς πολεμεῖ. Καὶ καθὼς τὸ βρέφος ποὺ συλλαμβάνεται εἰς τὴν μήτραν τῆς μάννας, ἂν σταθῇ νὰ μὴν ἀναπνέῃ, σκάζει καὶ ἀποθνήσκει, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν σύλληψιν, ἐὰν σταθῇ ἡ διανοητικὴ ἐργασία.

Οὕτως ἔχει καλῶς τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ᾽ ὅμως δὲν εἶναι ἕως ἐδῶ ὁ ἀγών. Ἔχομεν ἀγῶνας πολλούς. Ἔχεις νὰ πολεμήσῃς μὲ πάμπολλα πνεύματα, ὧν τὸ μεγαλύτερον τῆς πορνείας· ὅπου ὑψώνει τὸ ἱστίον μέχρι τῶν οὐρανῶν καὶ βυθίζεται ἕως τὰς ἀβύσσους. Ὅπου σὺ μὲν νηστεύεις, ἀγρυπνεῖς, φωνάζεις, κλαίεις, πονεῖς· αὐτό, συνεργείᾳ τοῦ Σατανᾶ, δὲν παύει οὔτε στιγμήν, ἀλλὰ διαρκῶς ἐξηγερμένον εὑρίσκεται· πῦρ ἐκ πυρὸς προϊόν, σπέρμα Ἡσαῦ, υἱὸς Βαβυλῶνος. Ἐσὺ φωνάζεις, ζητεῖς τὸν Χριστόν. Δέρεσαι, κλαίεις, πονεῖς. Αὐτὸ φωνάζει: θέλω γυναῖκα! Καὶ ὄχι μίαν ἡμέραν ἢ χρόνον, ἀλλὰ ὀκτὼ καὶ δέκα. Μέχρις ὅτου ἰδῇ ὁ Θεὸς τὴν ὑπομονὴν - ὅπου μέχρις ἀπογνώσεως ὁ ἄνθρωπος φθάνει - καὶ λαμβάνει ὁ Κύριος τὸ κακόν, καὶ ἀφαρεῖται τὸ πάθος. Τοῦτο

γίνεται εἰς ὅλα τὰ πάθη, ἀλλὰ δὲν ἀφαιροῦνται τελείως ὅπως αὐτό. Μήτε ἔχουν τοιαύτην δύναμιν, καθότι εἶναι ἐπείσακτα. Ἐνῶ τὸ πάθος τῆς συζυγίας εἶναι φυσικόν. Καὶ ὁ ἄνθρωπος πολεμεῖ νὰ ἀλλάξῃ τὴν φύσιν. Καὶ δὲν ἠμπορεῖ αὐτὸς νὰ ἀλλάξῃ τὴν φύσιν του, ἀλλ᾽ ὁ Θεὸς τὴν ἀλλάζει. Καθότι ὡς ὁροθέτης χαλᾷ τὰ ὁροθέσια καὶ μεταβάλλει τὴν φύσιν, ὡς βούλεται.

Ἀλλ᾽ ἐὰν θελήσω νὰ γράψω ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ πάθη, πρέπει νὰ γράψω ἕνα βιβλίον.

Καθότι, ἐκτὸς ὅλων ἐκείνων ποὺ πολεμοῦν καὶ ἐναντίον ἐκείνων ποὺ πολεμεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς, εἶναι καὶ ὅσα παραχωρεῖ ὁ Θεὸς διὰ δοκιμήν. Τὰ ὁποῖα, διότι γίνονται χωρὶς τὴν ἰδικήν μας προαίρεσιν, ἔχουν κόπον πολὺν καὶ εἶναι δυσκαταγώνιστα.

Ἠξεύρεις τί εἶναι νὰ μὴν πειράζῃς, νὰ σὲ πειράζουν; Νὰ μὴν κλέπτῃς, νὰ σὲ κλέπτουν; Νὰ εὐλογῇς, νὰ σὲ καταρῶνται; Νὰ ἐλεῇς, νὰ σὲ ἀδικοῦν; Νὰ ἐπαινῇς, νὰ σὲ κατακρίνουν; Νὰ ἔρχωνται χωρὶς λόγον νὰ σὲ ἐλέγχουν, νὰ σὲ φωνάζουν διηνεκῶς πλανεμένον - ἐφ ὅρου ζωῆς; Καὶ νὰ ἠξεύρῃς ὅτι δὲν εἶναι ὡς λέγουν. Καὶ νὰ βλέπῃς τὸν πειρασμόν, ὅπου τοὺς κινεῖ. Καὶ σὺ νὰ μετανοῇς καὶ νὰ κλαίῃς ὡς αἴτιος, ὅτι εἶσαι τοιοῦτος.

Αὐτὰ εἶναι τὰ δυνατώτερα. Καθότι πολεμεῖσαι ἀπὸ αὐτοὺς καὶ πολεμεῖς καὶ σὺ μὲ τὸν ἑαυτόν σου νὰ τὸν πείθῃς ὅτι οὕτως ἔχει, ὡς λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς οὕτως νὰ εἶναι. Νὰ βλέπῃς ὅτι ἔχεις ὅλον ἐξ

ὁλοκλήρου τὸ δίκαιον καὶ νὰ πείθῃς τὸν ἑαυτόν σου ὅτι ἔχεις τὸ ἄδικον.

Αὐτή, ἀδελφή μου, εἶναι ἡ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν.

Νὰ ῥαβδίζῃς τὸν ἑαυτόν σου μέχρις ὅτου πεισθῇ νὰ ὀνομάζῃ τὸ φῶς σκότος καὶ τὸ σκότος φῶς. Νὰ φύγῃ κάθε δικαίωμα. Καὶ νὰ σβήσῃ τελείως ἡ ἔπαρσις. Νὰ γίνῃς μωρὸς ἐν πλήρει συνέσει.

Νὰ βλέπῃς τοὺς πάντας, χωρὶς ποσῶς νὰ σὲ βλέπῃ κανείς. Διότι αὐτὸς ποὺ θὰ γίνῃ πνευματικὸς τοὺς πάντας ἐλέγχει ὑπ᾽ οὐδενὸς ἐλεγχόμενος. Ὅλα τὰ βλέπει. Ἄνωθεν ἔχει τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ κανεὶς δὲν τὸν βλέπει.

Ἡ ἀρετὴ δὲν ἔχει κουδούνι νὰ κουδουνίζῃ, νὰ σοῦ κινήσῃ τὴν περιέργειαν, νὰ κυττάξῃς, νὰ τὸν ἰδῇς. Εἶναι δῶρον Θεοῦ ἄϋλον. Διατί τὴν ὠνόμασαν χάριν; Διότι δὲν βλέπεται, δὲν περικλείεται, δὲν φαντάζεται, δὲν χρωματίζεται. Θεοῦ δωρεά. Ἀνέκφραστον, καὶ ἀνεννόητον καὶ πολύπλουτον θαῦμα.

Δι᾽ αὐτὸ ὁ Κύριος περιπατῶν εἰς τὸν δρόμον ἐφαίνετο ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὄντως Θεός. Τρώγει καὶ πίνει, ἔλεγον. Πλᾶνος καὶ δαιμονισμένος ἐκλήθη.

Καὶ σήμερον, ἐὰν ὁμιλήσῃ κανεὶς περὶ χάριτος, περὶ καθάρσεως τοῦ ἔσω ἀνθρώπου, πλᾶνος λογίζεται.

- Εἶναι πλανεμένος αὐτός! ἀμέσως θὰ ἀκούσῃς.

Καὶ τελείως ἐπάρθη ἡ ἔννοια ἀπὸ τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμεληθοῦμεν τὸ ἔσωθεν τοῦ ποτηρίου, καθὼς μᾶς λέγει ὁ Κύριος.

Ταῦτα λοιπὸν περιληπτικῶς εἶναι μία σταγὼν τῆς θαλάσσης καὶ σοὶ ἐγράφησαν, ἀδελφή μου, ὄχι δι᾽ ἄλλο, ἀλλὰ διότι γράφεις, ὅτι βλέπεις τὰ λάθη τῶν μοναχῶν καὶ δὲν τοὺς εὐλαβεῖσαι. Ὅμως δὲν θέλω ἐσὺ νὰ γράφῃς αὐτά. Διότι εἶσαι ἕνα μέλος παρόμοιον μὲ αὐτοὺς καὶ δὲν εἶσαι τελείως ἀπηλλαγμένη τῆς μέμψεως.

Πρέπει καὶ σὺ νὰ διέλθῃς διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ οὕτως νὰ φανῇ ἡ ἀξία σου· πόσης τιμῆς ἐτιμήθης παρὰ Κυρίου, ὄχι παρὰ ἀνθρώπων.

Οἱ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζουν νὰ ἐκτιμήσουν. Πρέπει νὰ μᾶς τιμήσῃ Αὐτός, ὁ ἀγωνοθέτης· ὅπου προσάγει τὰ ἆθλα, κανονίζει τὴν πάλην, δωρεῖται τὴν δύναμιν, δαμάζει τοὺς ἀντιπάλους, στεφανώνει τοὺς ἀθλητάς, βραβεύει τὴν δόξαν.

Τοῦτο, μήτε εὔκολον εἶναι νὰ τὸ μάθῃς μὲ λόγια, ἂν δὲν εἰσέλθῃς στὴν κάμινον τῆς δοκιμασίας, μήτε ἐννοεῖται, ἐὰν δὲν τὸ γευθῇς.

Λοιπὸν ταπείνωσόν σου τὸ φρόνημα καὶ μὴ νομίζῃς πὼς εἶναι εὔκολον νὰ πάθῃς καὶ νὰ μάθῃς τοιαῦτα.

ΜΓ΄

Εἶδον γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὸν ὅπου ἦλθεν εἰς ἔκστασιν καθήμενος ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ

Θεοῦ εὐδοκίᾳ, ἰδοὺ καὶ πάλιν, χρυσῆ ἀδελφή μου, ὁμιλῶ μετὰ σοῦ διὰ μέλανος καὶ χαρτίου. Ἐγὼ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος εὑρίσκομαι ἡμέρας πλέον τῶν δεκαπέντε. Λοιπὸν προτοῦ νὰ φύγω ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης σοῦ ἔγραψα γράμμα. Ἐπίσης σοῦ ἔστειλα τὰς ἁγίας εἰκόνας. Καὶ ἕνα καλαθάκι γεμάτο. Πλὴν ἀλησμόνησα τί εἶχα βάλλει μέσα. Νομίζω τσάϊ καὶ φουντούκια - εὐλογία διὰ τὰ παιδία. Θὰ τὰ πάρῃς ἀπὸ τὴν Βερονίκην εἰς τῆς Μελετίας τὸ Μοναστήρι. Τέλος τώρα θὰ σοῦ τὰ ἔφεραν.

Λοιπόν, ἐπειδὴ ἄργησες νὰ γράψῃς, δι᾽ αὐτὸ ὅταν ἐβγῆκα δὲν ἔγραψα νὰ ἔλθετε εἰς Θεσσαλονίκην, μήπως βραδύνετε καὶ ἐγὼ ᾽βιαζόμουν νὰ ἐπιστρέψω. Δι᾽ αὐτὸ παρέδραμον τὴν ὑπόσχεσιν. Καὶ ἄλλοτε, ἂν θέλῃ ὁ Θεός, μὲ βλέπετε καὶ σᾶς βλέπω. Ὅπως οἰκονομήσῃ ὁ Κύριος.

Τώρα μόνον παρακαλῶ νὰ κάμνῃς ὑπομονὴν εἰς τοὺς πειρασμούς.

Διὰ τὰ χρήματα τῶν ἁγίων εἰκόνων ἂς μὴ στενοχωρῆσαι. Ὁπόταν τὰ ἔχεις τὰ στέλνεις μαζὶ καὶ τῆς ἄλλης εἰκόνος τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Τώρα γίνεται, κοντεύει νὰ τελειώσῃ. Καὶ παρακαλῶ αὐτὴ ἡ γυναίκα, ἂν εἶναι πτωχή, μὴν τῆς ζητήσῃς ἄλλα χρήματα, μήπως δὲν ἔχει. Καὶ ἐγὼ ἐδῶ φροντίζω καὶ τὰ οἰκονομῶ ὅπως θέλει ὁ Κύριος. Ἤθελα μόνον τοὺς γονεῖς της νὰ στείλῃ τοὺς ἀποθαμένους νὰ μνημονεύωνται.

Καὶ ἄλλη γυναίκα ἂν θέλῃ εἰκόνες ἂς στέλνῃ εἴδησιν καὶ τὰ χρήματα καὶ ἐγὼ παραγγέλλω. Ἐπειδὴ δὲν μὲ κάμει κόπον, καὶ κάμνω εὐκολίαν εἰς τοὺς ἀσκητάς. Καὶ αὐτοὶ πάλιν ἐμένα κάμνουν ἄλλες εὐκολίες. Ἐδῶ κέρδος δὲν εἶναι, ἀλλὰ ἀγάπην πληροῦμεν, λέγοντος τοῦ Κυρίου· "ἀγαπᾶτε ἀλλήλους".

Καθότι ὀφείλει ὁ μοναχὸς ἡμέρα καὶ νύκτα νὰ θυσιάζῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς δόξαν καὶ ἀγάπην Θεοῦ.

Ἡμεῖς ἐδῶ, ἀδελφή μου, τὴν νύκτα διόλου δὲν κοιμούμεθα. Κάθε βράδυ κάμνομεν ἀγρυπνίαν. Δι᾽ ὅλον τὸν κόσμον ὅλην τὴν νύκτα εὐχόμεθα. Μόνον πρωῒ ἡσυχάζομεν λίγο καὶ μεσημέρι, μετὰ ποὺ θὰ φᾶμε. Ἡ τάξις μας εἶναι αὐτή. Τὴν μισὴν ἡμέραν ἐργαζόμεθα· τὸ ὑπόλοιπον ἡσυχάζομεν καὶ ἀρκούμεθα. Ἀσκητικὴ ζωή! Ἔρημος! Ἀγγελικὴ ζωή, πλήρης χάριτος! Νὰ ἦσουν ἀπὸ μέρος νὰ μᾶς ἔβλεπες! Ἄχ, νὰ ἦτο δυνατὸν νὰ μᾶς ἔβλεπες!

Ἐδῶ ἀδελφή μου, εἶναι ἐπίγειος Παράδεισος. Καί, ἂν κανεὶς πιάση ἐξ ἀρχῆς μίαν ζωὴν σκληράν, ὑψηλήν, γίνεται ἅγιος. Ἀλλέως, καὶ πιάση ἐξ ἀρχῆς δρόμον ὀλίγο φαρδύν, κατόπιν ἀργότερα τὸν παίρνει ὁ κατήφορος. Γίνεται καμμίαν φορὰν χειρότερος ἀπὸ κοσμικούς.

Διότι ὁ διάβολος πολὺ πολεμεῖ τοὺς μοναχούς. Ἐπειδὴ θέλει νὰ ἐκδικῆται τὸν Χριστόν. Λέγει·

– Ἰδέ, Ναζωραῖε, οἱ στρατιῶται σου! Ἐσὺ τοὺς τάζεις βασιλείαν αἰώνιον καὶ σὲ ἀρνοῦνται. Ἐγώ, διὰ μικρὰν ἡδονὴν τοῦ λάρυγγος, μὲ ἀκολουθοῦν! Αὐτὰ καυχᾶται ὁ Δαίμων.

Διὰ τοῦτο πρέπει εἰς ἐκεῖνον ὅπου θέλει νὰ γένη μοναχὸς νὰ ἔχη μεγάλην αὐταπάρνησιν. Καὶ νὰ εἰπῆ ὅτι ἄλλο δὲν ἔχει νὰ ζήση εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν. Ἀλλὰ νὰ σταυρώση τὸν ἑαυτόν του, ὑπομένοντας κάθε ἐπερχόμενον πειρασμόν: Πεῖνα, δίψα, γύμνωσιν, ἀδικίας, ὕβρεις, κάθε εἴδους στενοχωρίαν. Εἰ δὲ καὶ αὐτὰ δὲν λάβη ὑπ᾽ ὄψιν του, ἀλλὰ ἔρχεται τυχὸν νὰ ἀναπαυθῆ καλύτερον νὰ μὴν ἔλθη, ἀλλὰ νὰ ζήση εἰς τὸν κόσμον ὡς καλὸς χριστιανός, κἂν ἄνδρας εἶναι κἂν γυναῖκα.

Ὁ μοναχὸς εἶναι καιρὸς ὅπου, ὅταν εἶναι ἡ χάρις καὶ βοηθεῖ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι μέσα εἰς τὸν Παράδεισον καὶ διάγει ὡς ἐν σώματι Ἄγγελος. Ἀλλ᾽ ὁπόταν φεύγη ἡ χάρις διὰ νὰ δοκιμασθῆ, τότε γεύεται κάθε στιγμὴν τοῦ Ἄδου τὰ φαρμακερὰ ὕδατα. Σκότος καὶ ὀδύνη ψυχῆς. Ἀλλά, καὶ πάλιν φῶς καὶ παράκλησις· καὶ πάλιν ὀδύνη ἀνείκαστος.

Ὁ δὲ ἔγγαμος περιπατεῖ ἕνα δρόμον μέτριον· μήτε

πολὺ ἀνήφορος, μήτε πολὺ κατήφορος. Λοιπὸν ὁ Θεὸς νὰ βοηθήση ἕκαστον εἰς τὸ φορτίον ὅπου δύναται νὰ βαστάση.

Διότι μέγα βάρος εἰς τὴν μοναχικὴν ζωὴν καὶ πολὺς ὁ ἀγών. Καὶ χρήζει ὁ ἐρχόμενος μεγάλης νήψεως καὶ διηνεκοῦς βίας τῆς φύσεως. Καὶ μέχρι θανάτου νὰ μὴν ξεθαρρεύση, νὰ ἀφήση τὴν προσοχήν. Διότι εὐθὺς πίπτει καὶ ἀφανίζεται. Καθότι οἱ αἱμοβόροι καὶ δόλιοι δαίμονες στέκονται ἄγρυπνοι καὶ καιρὸν ἐπιτήδειον ἀναμένουν. Λοιπὸν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς δίδη φώτισιν καὶ νὰ μᾶς φυλάγη.

Πάντες ἡμεῖς οἱ μονάζοντες δι᾽ ἕνα σκοπὸν τὸν κόσμον καὶ ὅλα τοῦ κόσμου ἀφήνομεν· νὰ ἀξιωθῶμεν τῶν ἀφθάρτων καὶ αἰωνίων ἀγαθῶν. Καὶ ὅστις ἀλησμονεῖ τὸν σκοπόν του αὐτόν, δείχνει νὰ μὴν ἐννοῆ διατὶ ἐδιάλεξε τὴν σκληρὰν αὐτὴν ὁδὸν τῆς μοναχικῆς πολιτείας.

Ὁ ἐδικός μας ἀγώνας εἶναι νὰ καταφρονήσωμεν ὄχι τὰ εὐχάριστα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ λυπηρὰ τῆς παρούσης ζωῆς, μεταθέτοντες καθ᾽ ἡμέραν τὸ πολίτευμα ἡμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Νὰ ἀγαπήσωμεν ἐν ὅλη ψυχῆ καὶ καρδίᾳ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν γλυκυτάτην Αὐτοῦ Μητέρα, ἀνθ᾽ ὧν παρ᾽ αὐτῶν ἠγαπήθημεν. Καὶ διαπεράσαντες τὸν κλύδωνα αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἀχώριστοι ἐκεῖθεν νὰ εἴμεθα ἀπ᾽ αὐτῶν· ἐνορῶντες διαπαντὸς τὴν ἀπόρρητον δόξαν καὶ τὰ ἄρρητα κάλλη ἐκεῖνα, ὅπου διὰ τοὺς ἀγαπῶντας καὶ ὑπομένοντας ἡτοιμάσθησαν.

Εἶδον γὰρ ἀληθῶς ἀδελφόν, καὶ οὐ ψεύδομαι, ὅστις ἦλθεν εἰς ἔκστασιν καθήμενος ἐν νυκτὶ πανσελήνῳ, ἐν βαθυτάτῃ ἐρημίᾳ. Ἄκρα σιγή· μηδενὸς ἀνθρώπου ἢ καλύβης ἐκεῖθεν. Καὶ ἀγρυπνῶν καὶ εὐχόμενος, τοῦ ἐφάνη φωνὴ πτηνοῦ λιγυρά, καὶ τοῦ εἵλκυσεν ὅλον τὸν νοῦν καὶ τοῦ ἐπῆρε πᾶσαν τὴν αἴσθησιν. Καὶ ἠκολούθει ὀπίσω αὐτῆς, νὰ ἰδῇ πόθεν ἐξέρχεται αὐτὴ ἡ τόσον γλυκεῖα φωνή. Καὶ κυττάζων ὡς ἔξαλλος ἔνθεν κἀκεῖθεν – πλὴν ὄχι μὲ πόδας καὶ ὀφθαλμούς, ἀλλ᾽ ἐν ἐκστάσει βλέπει καὶ περιπατεῖ – καὶ προχωρῶν εἶδεν ὑπέρλαμπρον φῶς, πλῆρες εὐωδίας καὶ χάριτος. Καὶ ἀφήσας τὸ κελάηδημα τοῦ πτηνοῦ ὑψώθη ἢ μᾶλλον ἠχμαλωτίσθη εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ἀπλέτου φωτός. Καὶ βαδίζων ὡς ἄλλος Σαλὸς ἐμβῆκε εἰς μίαν ὁδὸν ὡσεὶ χιόνα λευκήν. Ἔνθεν κἀκεῖθεν τὰ τείχη εἰσὶν ἀδαμάντινα. Ὅλα ἐκεῖθεν ἀπόρρητα διηγήσεως. Ἔσωθεν δὲ ἐπιβλέψας, εἶναι Παράδεισος ὡραιότατος, παντοῖα ἄνθη κεκοσμημένος. Ὅλα χρυσόφυλλα, ὅπου δὲν ἠμπορεῖ γλῶσσα ἀνθρώπου νὰ τὰ εἰπῇ, ἀλλ᾽ ὡσὰν παλαβὸς τὰ κυττάζει καὶ ὅλος αἰχμάλωτος τὰ θαυμάζει. Καὶ προχωρῶν, εἰς τὸ μέσον εἶναι μέγα, χιονόλευκον, οὐρανομῆκες παλάτιον. Καὶ εἰς τὴν θύραν ἵστατο ἡ Κυρία μας Θεοτόκος, ἡ Βασίλισσα τῶν Ἀγγέλων, ἡ μόνη ἀναψυχή μας, ἡ ἄρρητος εὐωδία καὶ παράκλησις πάσης ψυχῆς Χριστιανῶν· βαστάζουσα ὡς χιόνα τὸ χιονόλευκον βρέφος εἰς τὴν ἀγκάλην της, λάμπον ὑπὲρ μυρίους ἡλίους. Καί, ἀφοῦ ἐπλησίασεν ἐκεῖνος ὁ ἀδελφός, ἔπεσεν ὡς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, ὅλος φλεγόμενος ἔρωτι θείῳ. Καὶ τὸν ἐνηγκαλίσθη ὡς γνήσιον τέκνον καὶ κατεφίλησεν. Ὢ ἔρως ἀγάπης Θεοῦ! Ὢ ἀγάπη Μητρὸς πρὸς υἱόν! Τὸν ἠσπάσθη ὡς τέκνον της. Τὸν ἐγέμισεν ἄρρητον εὐωδίαν. Καὶ μὲ εἶπεν ἐκεῖνος ὁ ἀληθὴς ὅτι μέχρις ὅλα τὰ ἔτη του ἐνθυμούμενος τὴν θεωρίαν αἰσθάνεται εὐωδίαν καὶ γλυκασμὸν στὴν ψυχήν του. Τὸν ἐχάϊδευσεν εἰς τὸ πρόσωπον μὲ τὸ παχουλό Του χεράκι ἐκεῖνο τὸ ἄρρητον καὶ γλυκύτατον Βρέφος. Ἐπληροφορήθη ἐκ τῆς Μητρὸς καὶ μυστήριον, ὅπου θερμῶς τὴν ἐδέετο ἐπὶ ἡμέρας πολλάς. Καὶ ὁ υἱὸς πάλιν τὸν εἶπεν ὅτι, διὰ νὰ ἀπολαύσῃς τοιαύτην χαράν, πρέπει νὰ ἀγωνίζεσαι πάσχων ἐφ᾽ ὅρου ζωῆς.

Καὶ οὕτως ἀναχωρῶν ἐξήρχετο πάλιν ὅθεν εἰσῆλθε χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ. Καὶ ὅσον ἐμάκρυνεν ἤκουσε πάλιν τὴν φωνὴν τοῦ πτηνοῦ, ὅπου τὸν ἠχμαλώτισεν ἐν ἀρχῇ. Καὶ κυττάζων ἐπάνωθεν εἶδεν ἕνα μεγάλο πουλὶ μυριόχρωμον ὅπου μὲ τὰ πτερά του ἐσκέπαζεν ὅλον ἐκεῖ τὸν Παράδεισον· καὶ γύρωθεν θρόνοι· καὶ πουλάκια μικρὰ ἐκάθηντο ὁμοιόμορφα καὶ ἔκαμναν ἐκείνην τὴν ἄρρητον μελῳδίαν, καὶ διεσκέδαζαν ὅσοι ἦσαν ἐκεῖθεν. Ὁ δὲ ἑωρακὼς πάλιν ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ εὑρέθη ἐκεῖ ὅπου ἦτον προτοῦ αὐτὰ νὰ ἰδῇ.

Λοιπὸν τοιαῦτα ἀκούοντες ὑπομένομεν πᾶσαν στενοχωρίαν καὶ θλῖψιν διὰ τὰ τόσα ἀγαθά, ὅπου δι᾽ ἡμᾶς ἡτοιμάσθησαν. Διότι τὰ ἐδῶ φαινόμενα ὡραῖα ἐμπρὸς εἰς ἐκεῖνα εἶναι σκότος καὶ κόλασις.

ΜΔ΄

Πρόσεχε, καλόν μου θυγάτριον, διότι πλέον ἐμεγαλύνθης καὶ ἀρχίζουν οἱ λογισμοὶ νὰ ἀλλάσσωνται.

Τὸ ἀγαπητόν μοι θυγάτριον, ἡ καλή μου περιστερά, ἡ καλή μου κόρη. Εὔχομαι, τεκνίον μου, νὰ εἶσαι καλὰ ἐν ψυχῇ καὶ τῷ σώματι. Ἦλθε πρὸ ἡμερῶν λογισμὸς καὶ εἶπον ἐν διανοίᾳ μου· πῶς τόσον ἄργησε νὰ μᾶς γράψῃ τὸ τέκνον μου; Πῶς παρημέλησεν; Ἴσως, λέγω, ἠσχολεῖτο εἰς τὰ γράμματα ἡ θυγάτηρ μου!

Τέλος ἐπῆρα τὸ γράμμα σου καὶ χαίρων διὰ τὴν ὑγείαν, λυποῦμαι διὰ τὰς ἁμαρτίας σου, συνεχῶς ὅπου κάμνεις· καθότι ἐσὺ μία κόρη τόσον μικρὰ μαλώνεις μὲ ὅλους.

Ἀράγε ὅταν θὰ γίνῃς νυφούλα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ὅταν φορέσῃς τὸ Ἅγιον Σχῆμα τῶν μοναχῶν θὰ διορθώσῃς τὸ ἄτοπον ἢ θὰ μαλώνῃς καὶ πάλιν;

Τέλος, τώρα ἂς εἶναι ὅλα συγχωρημένα. Μόνον πρόσεχε τοῦ λοιποῦ, διότι αὐστηρὰ θὰ σὲ "κανονίσω"! Καθότι ὡς νύμφη ἐσὺ τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως

δὲν πρέπει νὰ κάμνῃς τίποτε ἄτοπον, ἀλλ' εἰς ὅλους νὰ εἶσαι μικρότερη, σεμνότερη, ταπεινότερη. Μὲ δάκρυα πολλὰ στοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ κλαίῃς, νὰ παρακαλῇς νὰ ἀξιωθῇς τῆς χαρᾶς τῶν φρονίμων παρθένων μετὰ πάντων τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν Ἁγίων.

Καὶ πρόσεχε, καλόν μου θυγάτριον, διότι πλέον ἐμεγαλύνθης καὶ ἀρχίζουν οἱ λογισμοὶ νὰ ἀλλάσσωνται. Ἤρχισαν τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ νὰ πέτωνται πλησίον σου. Σὺ δὲ φύλαξε τὴν ψυχήν, φύλαξε τὴν τιμήν σου σφόδρα. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία μας θέλουν εἰς ὅλα νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοὶ καὶ μὲ φόβον Θεοῦ.

Μὴ νομίζῃς νὰ εὕρῃς χαρὰν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς ὅσα ἡ ψυχή σου λυπεῖται καὶ ἡ θεία χάρις δὲν ἀναπαύεται. Ἡ χαρὰ εἶναι ἀπὸ Θεοῦ δῶρον εἰς τὴν ψυχήν μας· καὶ ἂν ἐκεῖθεν τὴν ἐντροπιάσῃς δὲν ἐπανέρχεται, πάρεξ ἐὰν μὲ πόνον πολὺν δι' ὅσα ἥμαρτες λυπηθῇς καὶ μετανοήσῃς. Ὅμως ποῖος ὁ λόγος νὰ ἐκδιώξῃς ἀπερισκέπτως τῆς χάριτος τὴν περιστερὰν καὶ κατόπιν μὲ λύπην, μὲ πολλοὺς στεναγμοὺς νὰ τὴν γυρεύῃς νὰ ἔλθῃ πάλιν ὀπίσω;

Πολλοὶ ἐξεδίωξαν τὴν χαράν, κατήσχυναν ἀφρόνως αὐτήν, καὶ πλέον αὐτὴ δὲν ἐπανῆλθε.

Ὅθεν πρόσεχε καλό μου κορίτσι. Χωρὶς τῆς μητρός σου βῆμα μὴν κάμνῃς. Φιλενάδες μὴν πολυέχῃς. Στολίδια μὴν ἀγαπᾷς. Ἀρώματα, μὴν τὰ γυρεύῃς. Ὅλα αὐτὰ εἶναι τοῦ κόσμου ἀδολεσχήματα· ὅσον περιττά, τόσον ἐφάμαρτα.

Σὺ ἔχε τὸν ἔνθεον φόβον παντοτεινὸν στολισμόν, ἔνδυμα σεμνὸν τὴν ταπείνωσιν. Σκέπην κραταιὰν τὴν Παντάνασσαν. Φύλακα ὁδηγὸν τὸν Ἄγγελον τῆς ψυχῆς σου. Ὀσμὴν ἀρωμάτων τὴν παρθενικὴν εὐωδίαν τῆς σῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Ναί, παιδί μου, οὕτω ποίει καὶ ζήσει νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.

Διότι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς πορεύεται πλάϊ σου, προπορεύεται εἰς τὸ βῆμα σου, πτερυγίζει εἰς τὴν καρδίαν σου, πετᾷ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, παλεύει τοὺς λογισμούς σου. Πρόσεχε τὴν ζωήν σου, φύλαξε τὴν ψυχήν σου σφόδρα!

Ναί, χρυσῆ μου θυγάτηρ, διότι ὁ κόσμος ἐχάλασε· καὶ βλέπων ὁ πειρασμὸς τὴν θείαν ἀγάπην καὶ τὸν ἔνθεον ζῆλον σας τίθησι "λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου" ἐν ὁδῷ τῆς ζωῆς. Ὅθεν ἄκουε τοὺς λόγους μου καὶ φύλαττε αὐτούς, νὰ σὲ φυλάττουν ἀπὸ προσκόμματα.

Ἀναγίνωσκε τὰ θεῖα βιβλία, νὰ φωτίζεται ἐκεῖθεν ὁ νοῦς, νὰ κατευθύνεται εἰς ὁδὸν πνευματικὴν ἡ ψυχή σου. Καὶ θὰ σοῦ γίνῃ αὐτὴ ἡ θεία μελέτη εἰς προῖκα οὐράνιον καὶ πλοῦτον αἰώνιον.

Πρόσεχε ἐπὶ πλέον μὴν παρακοῦς τὸν πατέρα σου, μηδὲ τὴν μητέρα. Φυλάγου τὰς συντυχίας τῶν κοσμικῶν. Ἐπέρασεν ἤδη ἡ μικρὰ καὶ ἄδολος ἡλικία.

Μὴ μανθάνῃς νὰ λέγῃς πολλά· καλύτερα τὰ ὀλίγα· ἡ δὲ σιωπή, πλοῦτος ψυχῆς. Ἐὰν μάθῃς νὰ λέγῃς πολλά, καὶ τὴν "εὐχὴν τοῦ Χριστοῦ" συντόμως θὰ

χάσῃς, καὶ τὴν ψυχήν σου πολὺ θὰ κουράσῃς, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐξάπαντος μέλλεις νὰ βλάψῃς. Ἐν γὰρ τῇ πολυλογίᾳ οὐκ ἐκφεύξῃ τὴν ἁμαρτίαν.

Καὶ λοιπὸν φρόντισε, κόρη μου, νὰ εἶσαι πάντοτε φρόνιμη, ταπεινή, ὑπάκουη, σιωπηλή, ὑπομονετική, ἐγκρατής, προκομμένη, ἀδιαλείπτως νυχθημερὸν εὐχομένη. Τὸ στόμα σου νὰ μὴ σταματᾷ τὴν νοερὰν προσευχήν. Καὶ θὰ ἰδῇς πόσον ὁ νοῦς θὰ φωτίζεται, πῶς ἡ καρδία θὰ βρύῃ χαρὰν καὶ εἰρήνην.

Ὅλα μὲ σύνεσιν νὰ τὰ κάμῃς κατόπιν καλῆς συμβουλῆς. Νὰ ἀγαπᾷς τὴν ἐξομολόγησιν, καὶ συχνὰ νὰ κοινωνῇς. Μὴ βλέπῃς τὸν κόσμον, νὰ σὲ βλέπῃ ὁ Θεός.

Καὶ ἂν φυλάγῃς διαπαντὸς παρθενίαν σώματος καὶ ψυχῆς, ἡ Παναγία Παρθένος θὰ σὲ φυλάγῃ ἀπὸ παντὸς κακοῦ, ἀπὸ παντοίων ἐχθρῶν ὁρατῶν, ἀοράτων.

Καὶ εὔχομαι, κόρη μου ταπεινή, ὀγλήγορα νὰ πληρωθῇ ἐπὶ σὲ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου· "δώῃ σοι Κύριος ὁ Θεὸς κατὰ τὴν καρδίαν σου".

ΜΕ΄

Χαίροις ἐν Κυρίῳ, ὁ ἀγαπητὸς καὶ ποθεινότατός μου υἱός.

Χαίροις ἐν Κυρίῳ ὁ ἀγαπητὸς καὶ ποθεινότατός μου υἱός. Ὁ λίαν καλός, ἀλλ᾽ ὀλίγον θυμώδης· ὁ πολὺ φρόνιμος, πλὴν ὀλίγον πεισματάρης· ὁ πολὺ ἀγαθὸς καὶ ὀλίγον ζηλότυπος. Εὔχομαι, τέκνον μου, νὰ σὲ ἰδῶ ὀγλήγορα καθὼς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή μου.

Ἔλαβον τὸ γράμμα σου, καὶ παρακαλῶ παιδάκι μου, νὰ γράφῃς ὀλίγον καθαρότερα· διότι ἀπ᾽ τὲς μουντζοῦρες δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὸ διαβάσω. Διότι ἐγώ, καλό μου παιδί, εἶμαι ὡς βλέπεις ἀλφαβητάριος. Καὶ μόλις συλλαβίζοντας μετὰ βίας νὰ τὰ διαβάσω. Καὶ πάλιν μερικά, ὄχι ὅλα. Ὁπότε ἀλησμονῶ τὴν ἀρχὴν ἕως νὰ φθάσω στὸ τέλος.

Καὶ διατί, παιδί μου, ὅλον παραπονεῖσαι, πῶς δὲν σὲ γράφω; Ἀλλ᾽ ἐγὼ ὁ δυστυχὴς μήτε εἰς ἐκείνους ποὺ γράφουν δὲν εὐκαιρῶ νὰ τοὺς γράψω· πόσῳ μᾶλλον εἰς ὅποιον δὲν γράφει; Δὲν γνωρίζεις, παιδί

μου, ὅτι ἡ δική σου ἐπιστολὴ μὲ παρακινεῖ νὰ σὲ γράψω;

Δὲν ἠξεύρεις ὅτι ἔχω καὶ ἐγώ, καθὸ μοναχός, πολλὰ χρέη πνευματικὰ ὅπου δὲν μὲ ἀφήνουν μήτε στιγμὴν νὰ καθίσω; Διότι ὑποχρεοῦμαι νὰ σᾶς προσεύχωμαι. Καὶ ἀντὶ τῆς ἐπιστολῆς ποὺ θὰ γράψω τὸ ἀναπληρώνω μὲ προσευχήν.

Καθότι δι᾽ ὁμιλίαν πολλοὺς εὑρίσκεις αὐτοῦ νὰ ἀκούσῃς, ἐνῶ προσευχὴ εἰς τὸν κόσμον εἶναι σχεδὸν δυσκολώτατον. Ἀλλ᾽ ἐδῶ εἰς τὴν ἡσυχίαν εἶναι εἰς ἡμᾶς εὐκολώτερον. Δι᾽ αὐτὸ μὴν παραπονῆσαι. Διότι ἐγὼ πᾶν ὅ,τι πράττω, ἐν γνώσει καὶ μὲ φόβον Θεοῦ τὸ ποιῶ.

Ὅταν πάλιν θέλῃς ἐπιστολήν, μὴ βαρύνεσαι, ἀλλὰ γράφε καὶ τότε πάλιν σὲ κάμνω ὑπακοήν. Διότι λέγει ὁ Κύριος· τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, ὄχι τῷ μὴ αἰτουμένῳ.

Εὔχομαι, τέκνον μου, μὲ πόνον ψυχῆς, μὲ πλῆθος δακρύων, νὰ σὲ φυλάττῃ ὁ Κύριος ἀπὸ κάθε κακόν. Σπεύδων ταχέως νὰ φεύγῃς ὡς ἔλαφος ὑπερπηδῶν τὰς παγίδας τοῦ Διαβόλου· καὶ πατῶν ἐπὶ ἀσπίδας καὶ βασιλίσκους νὰ χαίρῃς ἀδιαλείπτως εἰς τὴν χαρὰν τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ καὶ τῆς Παναχράντου Μητρός Του.

Ἐὰν δὲ σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἔλθῃς καμμίαν φορὰν πέραν τοῦ Πάσχα, τότε θὰ ὁμιλήσωμεν ὡραῖα πνευματικά. Θὰ εἰποῦμεν τότε πολλά. Τότε θὰ ἰδῇς ἐδῶ εἰς τὴν ἔρημον τὰ πάνυ μικρὰ καὶ ἔμορφα καλυβάκια μας. Θὰ εὐφρανθῇς ἀληθῶς. Θὰ σκιρτήσῃς ὡς ἔλαφος· θὰ χοροβατήσῃς ὡς ἀμνός.

Θὰ ἰδῆς τίνι τρόπῳ ἐξυπνᾷ ἡ ψυχή. Πῶς γαλουχεῖται ὡσεὶ μικρά, ἀναπτύσσεται σὺν τῷ χρόνῳ διὰ τῆς γνώσεως καὶ αὐξάνει, ἐὰν διατηρῆται καλῶς. Ὡσαύτως πῶς ἀσχημίζει, ἐξασθενεῖ, ἀπονεκροῦται εἰς τὸ παντελὲς καὶ χάνεται εἰς τὸ τέλειον...

Ὀνειρεύου λοιπὸν ἐλπίδες χρηστὲς καὶ ἀνάμενε νὰ ἔλθη ἡ ἄνοιξις, νὰ ἔχης ἐμπρὸς τὸ καλοκαιράκι. Ἀναβίβαζε τὸν νοῦν σου εἰς αὐτὰ ὅπου γράφω καὶ περνᾷ ὀγλήγορα ὁ καιρός. Βιάζου καὶ εἰς τὰ πνευματικά σου καθήκοντα, νὰ μὴν εὑρίσκη ἄδειαν ὁ ἐχθρὸς νὰ σὲ παγιδεύη.

Αὐτὰ ἐν ὀλίγοις, υἱέ μου, μετὰ πολλῆς τῆς πρὸς σέ μου ἀγάπης.

ΜϚ΄

Ὁ κόσμος οὗτος, παιδί μου, εἶναι ματαιότατος.

Χαίρω, παιδί μου, ὅπου εἶσαι καλά. Εἶδον καὶ τὸ σφάλμα σου. Ἐπειδὴ παρ' ὀλίγον νὰ βλασφημήσης, τώρα περιπλέον θὰ κάμης διπλὲς τὶς μετάνοιες σου κάθε ἡμέραν ἕως σαράντα ἡμέρες. Ἀλλὰ θὰ ἀρχίσης μετὰ τῆς Πεντηκοστῆς. Καὶ πρόσεχε, παιδί μου, τοῦ λοιποῦ μὴ σοῦ γίνη καμμία τοιαύτη συνήθεια τῶν δαιμόνων.

Ἄχ, παιδί μου, πρόσεχε. Διότι τὴν σήμερον πολὺ ἄσχημα εἶναι ὁ κόσμος. Καὶ ὁ διάβολος σπείρει τοὺς πονηροὺς λογισμούς, νὰ ἀτονῇ τῆς ψυχῆς ἡ προθυμία. Δι' αὐτὸ ὅσον ἠμπορεῖς ἐγκράτειαν νὰ κάμνης. Διότι ἐκ πολυφαγίας γεννῶνται πονηρίες καὶ φαντασίες. Πάντοτε εἰς τὴν ὥραν τοῦ πειρασμοῦ νὰ καταφεύγης εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν μας. Νὰ ἐπικαλῆσαι τὴν βοήθειαν τῶν Ἁγίων καὶ νὰ προσέχης. Διότι, ἀφοῦ ὁ διάβολος σὲ πλανήσῃ καὶ κάμῃς κανένα ἁμάρτημα, κατόπιν δὲν γίνεσαι ἱερεύς· καὶ

εἶναι κρῖμα νὰ μετανοῇς ἐφ᾿ ὅρου ζωῆς. Δι᾿ αὐτὸ πρόσεχε, πρόσεχε ὅσον ἠμπορεῖς.

Νὰ φεύγῃς ὡσὰν ἀπὸ φωτιὰ τοὺς κακοὺς λογισμούς. Καθόλου νὰ μὴν τοὺς προσέχῃς. Διὰ νὰ μὴν κάμνουν μέσα σου ρίζες. Καὶ πάλιν μὴν ἀπελπίζῃς. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι μεγάλος καὶ συγχωρεῖ τοὺς ἁμαρτάνοντας. Μόνον νὰ μετανοῇς ὅταν σφάλῃς καὶ νὰ βιάζεσαι νὰ μὴν κάμνῃς πάλιν τὰ ὅμοια.

Ἐπίσης πρόσεχε τοὺς συμμαθητάς σου. Μήτε πολλὰ νὰ ὁμιλῇς, μήτε νὰ ἀκοῦς ὅσα δὲν πρέπει. Διότι βρωμίζουν αἱ ἀκοές. Φρόντισε νὰ εἶσαι ὑπάκουος, φρόνιμος, ταπεινός, ἐνάρετος, φίλος τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀναγνώσεως. Μὲ δάκρυα νὰ προσεύχεσαι· μὲ προσευχὴν νὰ μελετᾷς. Τὸ στόμα σου συνεχῶς νὰ μὴν παύῃ:

Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ἐλέησόν με.

Καὶ νὰ γίνεσαι ἕτοιμος, ὅταν θελήσῃ ὁ Ἅγιος Θεός, νὰ γίνῃς ἕνας καλὸς μοναχός, εὐάρεστος εἰς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους. Διότι οὗτος ὁ κόσμος, παιδί μου, εἶναι ματαιότατος· πλήρωμα πάσης κακίας· μία ἐξορία τοῦ Ἀδὰμ καὶ ἀκολούθως καὶ ἰδική μας. Καὶ μακάριος εἴ τις ἠξιώθη νὰ ἐμπορευθῇ καλῶς τὴν ἐξορίαν αὐτήν, νὰ φθάσῃ εἰς λιμένα τῆς σωτηρίας· ὅτι μέλλει μετὰ τῶν Ἁγίων αἰωνίως νὰ χαίρεται, νὰ συμβασιλεύῃ μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς αἰῶνας τοὺς ἅπαντας.

ΜΖ΄

Ἡμεῖς δὲ ἐνθάδε τὴν οὐράνιον ἐκλεξάμενοι φιλοσοφίαν...

Τέκνον ἐμόν, τέκνον τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ, τέκνον τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἁγίων, τίς ὁ πρὸς σὲ μου λόγος;

Πόθεν δυνήσομαι ἐξᾶραι λόγους, ἵνα θερμάνω σου τὴν ψυχήν; Ποῦθεν τὸ ὕδωρ ἀντλήσω, ἵνα ποτίσω σε; Ἄρτον δὲ ποῦ εὑρήσω, ἵνα χορτάσω σε;

Οἴμοι! Οἴμοι ὁ τάλας ἐγώ, ὅτι ἠξιώθην γεννῆσαι ἐν Πνεύματι Θείῳ τοιοῦτον υἱόν, τοιοῦτον μειράκιον ἀγαθόν, τοιοῦτον ὁμόφρονα καὶ ὁμόζηλον!

Ἀλλὰ πότε ἀξιωθήσομαι ἰδεῖν σε πλησίον μου; Πότε ἀπολαύσω τῆς σῆς καλῆς συντροφίας; Πότε ἴδω σε μέσον τῆς ἐκκλησίας μας πεσόντα καὶ κλαίοντα ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τοῦ γλυκυτάτου μας Ἰησοῦ;

Ἆρα γενήσομαι ἄξιος ἰδεῖν τὰ τοιαῦτα;

῎Αράγε νὰ ἐλπίζω; ῎Αρα νὰ περιμένω, μέχρις ὅτου σὲ ἴδω καὶ πλέον εἰπῶ κατὰ Συμεῶνα τὸν θεῖον τό· "Νῦν ἀπολύοις τὸν δοῦλον σου Δέσποτα";

Οἴμοι τῷ τάλανι! Τὰ δάκρυά μου ἀποκλείουν τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ χείρ μου ναρκεῖ. Ὁ κάλαμος ἐξηράνθη. Ἡ καρδία μου ἐκ τῆς συγκινήσεως πάλλει, ἀκούων ὅτι μέλλεις νὰ γένης· σοφὸς μετὰ τῶν σοφῶν, διδάσκαλος μετὰ διδασκάλων, ῥήτωρ μετὰ ῥητόρων, θεολόγος μετὰ θεολόγων, κῆρυξ μετὰ κηρύκων, μοναχὸς μετὰ μοναχῶν, ἱερεὺς μετὰ ἱερέων, καὶ Θεοῦ υἱὸς μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὅθεν ὁ ἀγαπητός μοι νεοσσὸς πετάσθητι πρός με. Ἰδοὺ σοὶ ἀνοίγω κόλπους πατρικοὺς γεμάτους στοργήν. Δράμε ὡς ἔλαφος, κἀγὼ σε ποτίσω τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν. Δεῦρο, υἱέ, εἰς τὴν τράπεζάν μας, κἀγὼ ψωμιῶ σοι ἄρτον ζωῆς.

Γοργῶς βάδιζε. Μὴ χάνης καιρόν. Καθότι ὁ θάνατος μᾶς καταδιώκει ὡς κακὸς ὁδοιπόρος, ὁ δὲ κόσμος ὑπάρχει ψεύτης· καὶ ὁ βίος εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ παγίδες τοῦ Σατανᾶ, διπλοῦν ἐκφέρων τὸν θάνατον εἰς ἡμᾶς. Ἡ δὲ τοῦ κόσμου ἀπόλαυσις παράγει ὡσεὶ σκιά. Τὰ πάντα εἶναι ἐνύπνια, ὡς πομφόλυγες διαρρήγνυνται. Ματαιότης τὰ πάντα!

Ἡμεῖς δὲ ἐνθάδε τὴν οὐράνιον ἐκλεξάμενοι φιλοσοφίαν· τῷ βάθει τῶν θείων μυστηρίων ἐνδιατρίβοντες, νόα διαυγέστατον ἀπεργαζόμενοι, κατὰ δυνατὸν φροντίζομεν ἵνα καταλάβωμεν τὰ διὰ χειρῶν μὲν ἀνέφικτα, νοΐ δὲ καταληπτά· Θεὸν ἔχοντες συνυπουργὸν καὶ ἁγίους Ἀγγέλους πυρφόρους, λαλοῦντας ἡμῖν

καὶ τρίβους οὐρανίους δεικνύοντας διὰ μέσου τῆς ἀγαθῆς συνειδήσεως. Καὶ τέλος δὲ τῶν ὅλων, ἀφοῦ ἡ ψυχή μας ἀπέλθη, τῇ γῇ ἐπαφίουσα ὡς πάντων μητρὶ τὸ χθαμαλὸν τοῦτο σωμάτιον· τότε ὡς εἰς πατρίδα ἀληθινὴν ἀπερχόμεθα, καὶ ὡς μετ' ἀδελφῶν τοῖς Ἀγγέλοις διαλεγόμεθα, ἀσπασμὸν ἀνταλλάσσοντες θεῖον, διηνεκῶς ἐκπληττόμενοι καὶ θαυμάζοντες τὰς οὐρανίους χοροστασίας· ἄχρις οὗ τὸν Δεσπότην μας καὶ Σωτῆρα καταλαβόντες τοῦ λοιποῦ ἀχώριστοι διαμείνομεν.

Ἐλθὲ λοιπὸν τρέχων, ἵνα μὴ τῶν τοιούτων ἐκπέσης. Ἀνάστα καὶ περίζωσαι τὴν ὀσφύν σου καθάπερ ἀνήρ.

Ἐλθὲ κἀγὼ ἀναμένω σε. Ἴσως γὰρ μετὰ χρόνους ἀπέλθω καὶ οὐδὲν σε τότε δύναμαι ὠφελῆσαι.

ΜΗ΄

Ἄκουσον τῆς φωνῆς μου, ἀγαθέ μου υἱέ.

Ἄκουσον τῆς φωνῆς μου ἀγαθέ μου υἱέ.

Οὐδὲν ἄλλο ὡραιότερον, οὐδὲ γλυκύτερον ὡς τὸ ἀγαπᾶν τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Οὐδὲν ὑψηλότερον ὡς τὸ φιλοσοφεῖν περὶ τῶν οὐρανίων καὶ ἐκ τῶν ἐντεῦθεν κατοπτρίζειν τὰ αἰώνια ἀγαθά.

Ἀληθῶς ἡ παρθενία εἶναι τὸ πιὸ ὑψηλότερον πρᾶγμα. Ἄγγελον κάμνει τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς· μεγάλη ἡ δόξα στοὺς οὐρανοὺς καὶ μεγάλη ἡ παρρησία της. Οἱ παρθένοι εἰς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν θὰ ἀκολουθοῦν τὸ ἐσφαγμένον Ἀρνίον, τὸν Ἰησοῦν, θὰ βλέπουν τὴν θεοπρεπῆ αὐτοῦ ὡραιότητα καὶ θὰ ἐντρυφοῦν εἰς τὴν πολυτέλειαν τῆς γλυκυτάτης Του ἀγάπης.

Μακάριος ὅστις ἐφωτίσθη καὶ ἐξέλεξεν ὡς νύμφην τὴν ὡραίαν παρθενίαν· αὐτὴ μὲ τὴν ὡραιότητά της θὰ τὸν κάμη εὐτυχῆ. Μακάριος ὅστις διέφυγε τὸν μάται-

ον περισπασμὸν τοῦ ἐγγάμου βίου καὶ ἠκολούθησε τὸν Χριστόν, αἴρων ἐκ νεότητος τὸν ζυγὸν αὐτοῦ. Αὐτὸς θὰ ὑποστῆ θλίψεις, ἀλλ᾿ αὐταὶ θὰ καλλωπίσουν ἔτι περισσότερον τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς ἁγιωτάτης παρθενίας.

Ἐλθέ, τέκνον μου, νὰ ἀσχοληθῆς εἰς θεῖα φιλοσοφούμενα. Θὰ δημιουργηθῆ νέος κόσμος εἰς σέ· νέον, πνεῦμα, ἄλλος οὐρανός, τὰ ὁποῖα δὲν σοῦ εἶναι γνωστά. Καθότι αὐτοὶ ὅπου συνωμίλησας μέχρι τώρα δὲν ἔχουν εἴδησιν περὶ τούτων.

Ὁ μοναχὸς δὲν εἶναι αὐτὸς ὅπου ἐσὺ συναντᾶς καὶ ἀκούεις λόγια χωρὶς καρπόν.

Ὁ ἀληθὴς μοναχὸς εἶναι προϊὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Καὶ ὅταν ἐν ὑπακοῇ καὶ τῇ ἡσυχίᾳ καθαγνίση τὰς αἰσθήσεις καὶ γαληνιάση ὁ νοῦς καὶ καθαρισθῆ ἡ καρδία του, τότε λαμβάνει χάριν καὶ γνώσεως φωτισμόν. Γίνεται ὅλος φῶς, ὅλος νοῦς, ὅλος διαύγεια. Καὶ βρύει θεολογίαν, ὅπου ἂν γράφουν τρεῖς δὲν προλαμβάνουν τὸ ρεῦμα ποὺ βρύει κυματωδῶς καὶ σκορπίζει εἰρήνην καὶ ἄκραν ἀκινησίαν παθῶν εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Φλογίζεται ἡ καρδία ἀπὸ θείαν ἀγάπην καὶ φωνάζει· "κράτει Ἰησοῦ μου, τὰ κύματα τῆς χάριτός σου, ὅτι ἀναλύομαι ὡσεὶ κηρός". Καὶ ὄντως ἀναλύεται μὴ βαστάζων. Καὶ ἁρπάζεται ὁ νοῦς εἰς τὴν θεωρίαν. Καὶ γίνεται σύγκρασις. Καὶ μετουσιοῦται ὁ ἄνθρωπος καὶ γίνεται ἕνα μὲ τὸν Θεόν· ὥστε νὰ μὴν γνωρίζη ἢ νὰ χωρίζη τὸν ἑαυτόν του, καθὼς τὸ σίδηρον εἰς τὸ πῦρ, ὅταν ἀνάψη καὶ ἀφομοιωθῆ μὲ τὸ πῦρ.

Ταῦτα πάντα λοιπὸν ἐσὺ θὰ γευθῇς ὅταν προσκολληθῇς εἰς Γέροντα ἔμπειρον, πνευματικόν, καὶ ἀδολεσχήσῃς εἰς τὴν νοερὰν προσευχήν. Ἔχεις δὲ καὶ ἐμένα ὅπου θὰ σοῦ γράφω συχνὰ καὶ θὰ σοῦ ἀποκαλύψω μυστήρια ὅπου, ἂν ζήσῃς μέσα εἰς τὸν κόσμον, μήτε ῥανίδα δὲν θὰ γευθῇς ἐξ αὐτῶν. Ἄφες τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ λόγια τὰ φουσκωμένα. Τὸν ἔσω ἄνθρωπον θέλει ἡ θεία Χάρις νὰ ἑνώσῃς μὲ τὸν Θεὸν καὶ τότε θὰ γίνῃς χρήσιμος καὶ εἰς ἄλλους.

Ἀνάγνωθι, ἐὰν θέλῃς, Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν Μελετίου Ἀθηνῶν νὰ ἰδῇς πόσοι διδάσκαλοι· Ὠριγένης καὶ μύριοι ἄλλοι ὅπου ἦσαν πρῶτα φωστῆρες τῆς Ἐκκλησίας μεγάλοι μὲ πᾶσαν μάθησιν· ἀλλά, διότι ἐδόθησαν εἰς τὸ πέλαγος τῆς γνώσεως προτοῦ λάβουν εἰς τὴν ἡσυχίαν τὴν καθαρότητα τῶν αἰσθήσεων καὶ τὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην τοῦ Πνεύματος, ἐβυθίσθησαν εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς Ἁγίας Γραφῆς· καὶ ἐνόμισαν ἀρκετὴν τὴν τῶν γραμμάτων μάθησιν· καὶ μύριοι ἀπωλέσθησαν καὶ παρεδόθησαν ἀναθέματι ἀπὸ τὰς Συνόδους, ὅπου ἦσαν πρώην ὑπέρμαχοι. Ἀνάγνωθι καὶ θὰ ἰδῇς.

Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι θὰ μὲ ἐνθυμηθῇς, ἐὰν ζήσῃς, ἐὰν τώρα δὲν μὲ ἀκούσῃς. Ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀργά. Διότι δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον εἰς αὐτὴν τὴν ζωήν. Καὶ οὐδεὶς σὲ ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, μήτε τολμᾷ νὰ σοῦ εἰπῇ καθαρὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐὰν τὴν βλέπῃ.

Καθότι ἀπὸ ὅσους ἐγνώρισας μέχρι τοῦ νῦν μόνον κολακείας, πολιτικήν, εἰρωνείας, καὶ τὰ τοῦ ὀγδόου αἰῶνος μαθήματα ἤκουσας. Ὅλα πλαστὰ καὶ συνήθη.

Ἐνῶ ἐσὺ ὡς τρυφερὸν βλασταράκι χρῄζεις σοφίας πνευματικῆς καὶ καθαρᾶς ἀληθείας. Ἔχει ἀνάγκην ἡ ψυχή σου ἀπὸ φῶς καθαρόν, καὶ ἡ καρδία σου ἀπὸ βαθειὲς χαραγμὲς διὰ νὰ ἐκρεύσῃ τὸ δηλητήριον τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς ἐμπαθείας.

Ὅμως μὴ διηγῆσαι εἰς πολλοὺς αὐτὰ ποὺ σοῦ γράφω, διότι δὲν ἐπασχολοῦνται εἰς αὐτὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνος τούτου. Δι' αὐτό, ἂν κανεὶς τοὺς εἰπῇ διὰ νοερὰν ἐργασίαν καὶ προσευχήν, νομίζουν ὅτι τοὺς λέγει διὰ κάποιαν αἵρεσιν. Τοιοῦτοι δυστυχῶς οἱ ἄνθρωποι τῆς πονηρᾶς ἐποχῆς μας.

Ἐνῶ ὁ ἀληθὴς μοναχὸς πρέπει ἡμέραν καὶ νύκτα νὰ εἶναι ἐπασχολημένος εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ· κἂν τρώγῃ, κἂν κοιμᾶται, κἂν ἐργάζεται, κἂν περιπατῇ. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πλέον πλησίον μας, ὅπου ἠμποροῦμε διαρκῶς νὰ συνομιλοῦμεν μαζί του. Καθότι εἰς τὸ βλέμμα σου εἶναι Θεός. Εἰς τὸν νοῦ σου Θεός. Εἰς τὸν λόγον, τὴν ἀναπνοήν, εἰς τὸ φαγητόν· ὅπου ἰδῇς, παντοῦ Θεός. Ἐν Αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα. Αὐτὸς μᾶς βαστάζει εἰς τοὺς κόλπους Του.

Λοιπὸν φώναζε διαρκῶς· Θεέ μου, ἀρέσεις αὐτό; Θεέ μου εἶναι θέλημά σου ἐκεῖνο; Καὶ διαρκῶς ἡμέραν καὶ νύκτα ὁμιλεῖς εἰς τὸν Θεὸν μὲ ὅλην ἁπλότητα ὡς υἱὸς πρὸς τὸν Πατέρα αὐτοῦ. Τότε αἰσθάνεσαι καὶ ἀγάπην Πατρὸς καὶ θείαν κηδεμονίαν. Καὶ ἀγαπᾷς, ἀφοῦ ἀγαπᾶσαι. Καὶ φοβεῖσαι μὴ σφάλῃς εἰς τὸ θεῖον Του θέλημα. Καὶ τρέμεις μὴ λυπήσῃς τὸν ἀγαθόν σου Πατέρα, ὅπου τόσον πολὺ σὲ ἠγάπησε καὶ χωρὶς κανένα ἐδικόν του συμφέρον,

δι᾽ ἐσένα καὶ μόνον ἀπέθανεν ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρόν.

Ἡ Ἐκκλησία, ὁ κόσμος, δὲν θὰ διορθωθῆ ἀπὸ ἐσένα. Ἐνῶ ἐσὺ θὰ διορθωθῆς, θὰ τελειωθῆς, θὰ φωτισθῆς, διὰ νὰ φωτίσης τοὺς θέλοντας. Τὸν κόσμον μόνον ὁ πόλεμος θὰ τὸν διορθώση ὅπου ἤδη θὰ ἔλθη ἢ καὶ ἔρχεται μετὰ καλπασμοῦ. Ἡ δυστυχία θὰ φέρη πολλοὺς εἰς συναίσθησιν· οἱ δὲ ἀμετανόητοι, ἀναπολόγητοι.

Μνήσθητι, υἱέ μου, ὅτι ἐπλάσθης πηλός, ἀλλ᾽ εἶσαι καὶ πνοὴ τοῦ Θεοῦ. Μὴ καταφρονῆς τὴν ὑπόληψίν σου καὶ προσηλώνεσαι εἰς τὴν ὕλην. Εἶσαι πνοὴ τοῦ Θεοῦ· βιάσου νὰ γίνῃς ἄξιος τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ.

Χαῖρε καὶ εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ.

Κἀγὼ δὲ χαίρω ἐνταῦθα μὲ τὸν Θεόν μας ἐφησυχάζων. Σκιρτῶ καὶ ἀγάλλομαι εἰς τὴν ποθητήν μου ἡσυχίαν, ψάλλων τὸ ὑγιεινὸν καὶ φιλοσοφικόν μου τροπαράκι:

Εὗρον λιμένα τῆς ἡσυχίας
ἔρρωσο ψυχή μου καὶ σῶμα ὁμοίως
καὶ νόα μου νήχου εἰς τὴν γλυκυτάτην γαλήνην
καὶ ποσῶς μὴ ᾽ρωτήσῃς, τί κάμνει ὁ πέλας.

"Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω."

ΜΘ´

Ἡ ζωή μου ἐμένα ἔτσι ἐπέρασεν εἰς τὸν πόνον καὶ τὰς ἀσθενείας.

Παιδί μου, εὔχομαι νὰ εἶσαι καλά.

Μόλις καὶ ἐγὼ ἔγινα κάπως καλύτερα.

Ἡ ζωή μου ἐμένα ἔτσι ἐπέρασεν, εἰς τὸν πόνον καὶ τὰς ἀσθενείας. Καὶ τώρα πάλιν δι᾽ ἐσᾶς ἦλθα εἰς θάνατον. Εἶπα· ἂς ἀποθάνω ἐγώ, μόνον νὰ ζήσουν τὰ πνευματικά μου παιδιά. Καὶ τελείως δὲν ἔτρωγα.

Ἤμουν καὶ πρώην ἐξηντλημένος, καὶ τώρα πάλιν τελείως νηστεία. Ἐστείλατε τόσα γλυκά, μήτε ποὺ τὰ ἐγεύθην. Τυρὶ δὲν ἐδοκίμασα. Μόνον χόρτα νερόβραστα δίχως ψωμί. Δὲν ἐπέρασε πολύ, ἔπεσα. Ἑκατὸν εἴκοσι ἐνέσεις...

Τρεῖς φορὲς μὲ ἐνυκτέρευσαν ὅτι θὰ ἀπέθνησκα. Ἐφώναξαν ὅλους κοντά μου. Τοὺς εὐχήθην διὰ τελευταίαν φοράν. Ἔκλαιον ἐπάνω μου νυχθημερόν. Τέλος καὶ πάλιν ἐγύρισα.

Μοῦ ἔστειλαν ἕνα ἰδιότροπον φάρμακον καὶ αὐτό, μετὰ Θεόν, ἦτο ἡ θεραπεία μου. Εἶχα σαράντα ἡμέρες νὰ φάγω. Ὅταν ἐπῆρα τὸ φάρμακον, ἔφαγα, ἐκοιμήθην, ἐκαλυτέρευσα. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ἄρχισα κάπως νὰ κινοῦμαι, νὰ γράφω.

Ἐνόσῳ παιδί μου, ζῶ, θὰ σὲ εὔχωμαι· ἕως νὰ γράψῃς ὅτι ἔγινες καλά. Ἂν πάλιν ἀποθάνω, θὰ ἐνθυμῆσαι ὅτι τὸ Γεροντάκι αὐτὸ ἀρρώστησε καὶ ἀπέθανε διὰ νὰ σώσῃ ἡμᾶς.

Θάρρος! Δὲν εἶσαι μόνον ἐσύ. Κόσμος εἶναι πολύς. Ἐγώ, ἦλθαν κοντά μου πολλοί, καὶ μὲ προσευχὴν καὶ νηστείαν ἐθεραπεύθησαν. Τώρα ὅμως, δὲν μὲ ἀκούει ὁ Κύριος, διὰ νὰ μάθω καὶ τὰ φάρμακα καὶ τοὺς ἰατρούς. Νὰ γίνω συγκαταβατικὸς εἰς τοὺς ἄλλους.

Ἐδιάβασα καὶ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου τὲς ἐπιστολὲς καὶ εἶδα πόσον προσεῖχε εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰ φάρμακα ἕνας τόσον μεγάλος Ἅγιος! Ἐγὼ ὁ πτωχὸς ἀσκητὴς ὅλο εἰς τὴν ἔρημον ἐγήρασα καὶ ἤθελα μόνον μὲ τὴν πίστιν νὰ θεραπεύσω. Τώρα μανθάνω καὶ ἐγὼ ὅτι χρειάζονται καὶ τὰ φάρμακα καὶ ἡ χάρις. Λοιπὸν τώρα θὰ λέγω καὶ ἐγὼ ὡσὰν τὸν Ἅγιον: Κύτταξε νὰ γίνῃς καλά· νὰ διορθώσῃς τὰ νεῦρα σου μὲ ὅ,τι τρόπον ἠμπορεῖς, καὶ θὰ εὕρῃς πάλιν τὴν προσευχήν σου καὶ τὴν εἰρήνην.

Φρόντισε νὰ βοηθήσῃς ὅσον ἠμπορεῖς τὸν ἑαυτόν σου. Νὰ ἐπιβάλλεσαι εἰς τὴν ὄρεξιν· νὰ μὴν τρώγῃς ὅ,τι γνωρίζεις πὼς εἶναι βλαπτικὸν τῆς ὑγείας σου. Τηγανητά, ἁλμυρά, σάλτσες, χοιρινό, κρέατα, ψάρια παστά, ποτὰ ἐν γένει· ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ ἀποφεύγῃς καὶ

θὰ σοῦ λογισθῇ ὡς νηστεία ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

Καί, μὴ λέγῃς, παιδί μου, μὲ τὸν λογισμόν σου, διατί τὸ ἕνα καὶ διατί τὸ ἄλλο. Ἄβυσσος τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ. Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Κύριος ὅπου ὅλους μᾶς ἀγαπᾷ. Ἡ ἀγάπη Του, εἰς τὰς ἀσθενείας μας καὶ θλίψεις γνωρίζεται. «Ἡ γὰρ δύναμίς μου, λέγει, ἐν ἀσθενείαις τελειοῦται».

Αὐτὴ τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀγάπη ἔκαμε καὶ ἐμένα νὰ λυπηθῶ καὶ νὰ πάσχω μαζί σου. Ὅμως μὴ φοβῆσαι τὸν πειρασμόν. Δοκιμασία εἶναι. Ἀφήνει ὁ Θεὸς ὅσον νομίζει καὶ εἰς τὸ τέλος ἡ ἀγαθότης Του θὰ νικήσῃ.

Ἐγὼ τώρα εἰκοσιπέντε δράμια ψωμὶ τὴν ἡμέρα καὶ ὀλίγον φαγάκι καὶ ἀγρυπνία ὅλην τὴν νύκτα. Ἔρχεται ὁ Σατανᾶς μακρυὰ καὶ οὐρλιάζει, ἀλλὰ δὲν πλησιάζει. Πηγαίνει στ' ἀδέλφια σου καὶ μὲ φαντασίες τοὺς φοβερίζει. Ἂς μὴ φοβοῦνται. Ἐμένα ὀκτὼ χρόνια εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ πολεμοῦσαν οἱ Δαίμονες παντοιοτρόπως καὶ πλάϊ δὲν ἐκοιμήθην. Ὄρθιος μόνον ἢ ὀλίγον καθήμενος.

Λοιπὸν μὴ φοβῆσθε. Μόνον προσευχή, πίστις θερμὴ καὶ δάκρυα. Μόνον ὅταν ἁμαρτάνῃ κανείς, αὐτὸς νὰ φοβῆται τὸν διάβολον. Τότε ἠμπορεῖ ὁ ἐχθρὸς νὰ τοῦ κάμῃ κακόν, διότι ἀφήνει ὁ Κύριος.

Ν΄

Τίς οἶδε, παιδί μου, τὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ;

Τὶς οἶδε, παιδί μου, τὰς κρίσεις τοῦ Θεοῦ; Ὅλα εἶναι γνωστὰ ἐνώπιον Αὐτοῦ. Ὅλα τὰ βλέπει καὶ τίποτε δὲν Τὸν λανθάνει, ἀλλὰ τὸ θέλημὰ Του κανεὶς δὲν τὸ γνωρίζει. Τὰ ἔργα τοῦ Σατανᾶ εἶναι τίποτε κοντὰ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Καί, ὅταν ὁ Κύριος μᾶς δοκιμάζῃ ὅπως αὐτὸς γνωρίζει, τότε νὰ δείχνωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ὑπομονὴν καὶ εὐχαριστίαν μας.

Καὶ τώρα, παιδί μου, ἂν τὸ θεῖον Του θέλημα εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν προθυμίαν μας, ἀσφαλῶς θὰ γίνῃς καλά. Ἐὰν ὅμως προγινώσκῃ κάτι ὅπου ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν - διότι ἀλλέως ὡς Θεὸς ἄνωθεν βλέπει καὶ κρίνει - τότε δὲν γίνεσαι, ἀλλὰ πάλιν ὁ μισθὸς μας δὲν χάνεται· ταμιεύεται εἰς τὴν Βασιλείαν Του.

Λοιπὸν ὑπομονὴ καὶ ἀγωνίζου.

Αὐτὲς τὲς ἡμέρες, παραμονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, εἶχα μεγάλον ἀγῶνα τοῦ Σατανᾶ, προερχόμενον

ἀπὸ ἐσένα. Πάλη φανερά. Εἶπα· ἄράγε μήπως ἔγινες καλά; Εἶχε μανίαν. Ὠρύετο. Ἐγὼ ἐστάθην ὅλην τὴν νύκτα εἰς προσευχὴν δι᾽ ἐσένα καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν. Μήπως γίνῃ ἵλεως ὁ Θεός. Τέλος ἔφυγε. Ξανὰ δὲν ἦλθε. Λοιπόν, γράψε μου τί κάμεις, πῶς ἀπερνᾷς. Σὲ πειράζει ὁ Σατανᾶς; Ἔχε ὑπομονήν.

Ἔτσι νὰ προσεύχεσαι:

"Ἐγώ, Θεέ μου, θέλω νὰ μὲ κάμῃς καλὰ νὰ σὲ εὐλογῶ, καὶ νὰ σὲ δοξάζω. Μά, ἂν πάλιν ἐσὺ γνωρίζῃς ἀλλέως τὸ συμφέρον τῆς σωτηρίας μου, τὸ θέλημά Σου νὰ γίνῃ".

Ὁ Πανάγαθος, καλό μου παιδί, δὲν κάμνει τίποτε ὅπου νὰ μὴ μᾶς εἶναι δι᾽ ὄφελος τῆς ψυχῆς. Εἴτε ἀσθένειαν, εἴτε πειρασμόν, ὅ,τι ἀφήνει εἰς ἡμᾶς, δι᾽ ὠφέλειάν μας τὸ κάμνει. Ὅπου ἡμεῖς δὲν γνωρίζομεν καὶ πολλάκις γογγύζομεν, ἀγανακτοῦμεν, καὶ πολλὰ κακὰ κάμνομεν. Ἐνῶ Ἐκεῖνος, ἀπὸ τὴν πολλὴν Του ἀγάπην, μόνον εἰς τὸ συμφέρον μας τῆς ψυχῆς ἀποβλέπει. Διότι γνωρίζει ὅτι ἐδῶ πρόσκαιροι εἴμεθα καὶ ὅλα σύντομα ἀπερνοῦν καὶ διαβαίνουν. Καὶ ὅταν τελειώσῃ αὐτὴ μας ἡ ἐξορία καὶ ἀνοίξουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τὰ ἀληθινά, τότε δι᾽ ὅλα θὰ εὐχαριστήσωμεν εὐγνωμόνως.

Λοιπόν, καλό μου παιδί, πάντα νὰ κάμνῃς ὑπομονήν. Διότι πληροφοροῦμαι ὅτι διὰ τὴν καλωσύνην σου σοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς αὐτὸν τὸν πειρασμόν· καὶ πάλιν ὅποτε θέλει τὸν παίρνει.

Ὅταν εἶδα τοὺς γονεῖς σου τοὺς εἶπα, νὰ πᾶνε εἰς

τὸν πνευματικόν. Νὰ ἐξομολογηθοῦν ὅλα, ὅσα δὲν ἔχουν ποτὲ ἐξομολογηθῆ. Ὅλα καθαρὰ νὰ τὰ εἰποῦν. Ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ὅ,τι ἐφάμαρτον εἶναι ξεχασμένο νὰ τὸ θυμηθοῦν. Διότι, χωρὶς ἐξομολόγησιν καθαράν, μήτε ἐσὺ βοηθεῖσαι, μήτε αὐτοὶ πηγαίνουν εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐκεῖ νὰ εἰπῆ ὁ πατέρας καὶ διὰ τὸν ὅρκον ποὺ πῆρε καὶ ἡ μητέρα σου διὰ τὸ βάρος ποὺ ἔχει ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ γάμου. Καὶ τ᾽ ἀδέλφια σου ὅλα ἐπίσης. Ὅλοι στὸ σπίτι γενικὴ ἐξομολόγησις. Νὰ καθαρισθοῦν, νὰ ξαλαφρώσουν, νὰ γίνουν τέκνα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Καὶ σύ, παιδί μου, γράψε μου ὅ,τι σοῦ συμβαίνει. Καὶ μὴ φοβῆσαι τὸν πειράζοντα. Μόνον τὴν εὐχὴν νὰ λέγης ἀδιαλείπτως. Αὐτός, παιδάκι μου, εἶναι πειρασμός-Διάβολος καὶ μόνον ἡ εὐχὴ τὸν καίει καὶ ἡ νηστεία τοῦ κόβει τὰ νεῦρα, τὸν ξενευρίζει.

Λοιπόν· ὅλο ὑπομονὴ καὶ εὐχαριστία· πολλὴ νηστεία καὶ προσευχὴ καί, ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταργήση.

Σὲ εὔχομαι ὑγείαν, χαράν· καὶ στοὺς γονεῖς καὶ ἀδέλφια σου. Ἂς προσέχουν, ἂς βιάζωνται, ἂς φροντίζουν, πῶς νὰ σωθοῦν.

ΝΑ΄

Μακάριος ὅστις νυχθημερὸν ἐνθυμεῖται τὸν θάνατον καὶ ἑτοιμάζεται νὰ τὸν συναντήσῃ.

Υἱέ μου ἠγαπημένε, τέκνον ἐμόν, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ.

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, υἱέ μου, καὶ ἐνθυμήθην ἡμέρας τοῦ παρελθόντος. Καὶ κύψας τοῖς γόνασι πικρῶς ἔκλαυσα.

Εἶπα· πῶς μάταιος οὗτος ὁ κόσμος καὶ ἄστατος! Πῶς δὲν στέκει αὐτὴ ἡ περίοδος τῆς ζωῆς ἐν μιᾷ στάσει, ἀλλὰ διαρκῶς μεταβάλλεται καὶ ἀλλάσσει τὰ πράγματα!

Φεῦ τῆς τοῦ ἀνθρώπου ματαιοπονίας!

Σήμερον εἴμεθα μαζί, αὔριον χωριζόμεθα. Σήμερον χαίρομεν, ἀγαλλόμεθα· αὔριον μαλώνομεν, πικραινόμεθα. Σήμερον ζοῦμεν καὶ γλυκύφωνα κελαϊδοῦμεν· αὔριον ἀποθνήσκομεν καὶ σκώληκες μᾶς ἐσθίουσιν.

Ἄχ μάταιε κόσμε! Ἄχ ψεύτικε ἄνθρωπε!

Ἐχθὲς πολλοὺς υἱοὺς εἶχον καὶ ἐκόμπαζον ἐν τοῖς υἱοῖς μου· σήμερον μεθ᾿ ἑνὸς μόνον εὑρισκόμενος ἐντὸς ταπεινοῦ σπηλαίου πονῶ καὶ στενάζω ἐπάνω τοῦ στήθους μου· καὶ αὔριον ἴσως τὰ μνημόσυνα τελειώνουσιν ἀπ᾿ ἐμοί.

Πόσον μάταιος ὄντως ὁ βίος οὗτος,υἱέ μου! Πόσον ἀπατηλὸς καὶ σύντομος!

Ἰδοὺ νέον ἔτος καὶ πάλιν! πάλιν εὐχὲς καὶ ἐλπίδες. Ὅμως κάπου καὶ δι᾿ ἡμᾶς κρυμμένος ὁ θάνατος περιμένει. Κάποια ἡμέρα ἢ νύκτα θὰ εἶναι ἡ τελευταία καὶ τῆς ἰδικῆς μας ζωῆς. Διὰ τοῦτο μακάριος, ὅστις νυχθημερὸν ἐνθυμεῖται τὸν θάνατον καὶ ἑτοιμάζεται νὰ τὸν συναντήσῃ. Διότι ἔχει συνήθειαν αὐτός, εἰς ὅσους τὸν περιμένουν νὰ ἔρχεται ἱλαρός, ἀλλ᾿ εἰς ὅσους δὲν τὸν προσμένουν καταφθάνει πικρὸς καὶ σκληρός.

Ὅθεν ἀναλόγισαι, υἱέ μου, καὶ σὺ τὸ ψεῦδος, τὴν ἀπάτην τοῦ πλάνου τούτου κόσμου, καὶ τῆς θείας χάριτος βοηθούσης, πρόσεχε μὴ ἁμαρτήσῃς ποτέ.

Διότι ὁ πλάνος αὐτὸς κόσμος βιάζει τοὺς πάντας νὰ τοὺς ἔχῃ πλησίον του· ἴσως ποτὲ δυνηθῇ νὰ τοὺς πιάσῃ στὰ δίχτυα του, νὰ τοὺς ἔχῃ διὰ παντὸς ἐδικούς του! Διότι οἱ ἄνθρωποι πλανοῦν καὶ πλανῶνται· ὡς θνητοὶ τὰ θνητά τους ἐργάζονται. Ὅμως ἐσὺ ἡμέραν καὶ νύκτα ἄκουε ἐντός σου τὴν θείαν φωνήν·

“Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, ὅλην τὴν ἀπάτην τοῦ κόσμου· διότι συντόμως περνᾷ καὶ ὅλες αἱ χαρές του διαβαίνουν· μόνον ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.”

Μνημόνευε καθ᾿ ἑκάστην υἱέ μου, ὅτι σὺ ἐκλήθης νὰ διέλθῃς τὸν βίον τοῦτον ὡς μοναχός, ὄχι ὡς κοσμικός. Φθάνουν τόσοι κοσμικοὶ εἰς τὸν κόσμον.

Χαίρω, ἐὰν χαίρῃς· λυποῦμαι, ἐὰν λυπῆσαι, ἀγαθέ μου υἱέ· πάσχω, ἐὰν πάσχῃς. Μὴ λυπῆσαι ὑπερμέτρως διὰ τίποτε. Ἄφηνέ τα ὅλα εἰς τὸν Θεόν. Καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ ἡμᾶς γνωρίζει καλύτερα τῆς ψυχῆς τὸ συμφέρον. Μὲ τὴν μέριμναν καὶ τὰς σκέψεις, περισσότερον καταστρέφεσαι, παρὰ ὅπου διορθώνεις τὸν ἑαυτόν σου. Τὰ κακῶς γενόμενα εἰς τὸ παρελθὸν, μόνον μετάνοια καλή, καὶ ἀλλαγὴ ζωῆς τὰ διορθώνει.

Χαῖρε λοιπὸν ἐν Κυρίῳ καὶ φρόντισε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς σου νὰ διέλθῃς ἐν μετανοίᾳ.

ΝΒ΄

Οὐαί μοι τῷ ταπεινῷ καὶ ἀθλίῳ! ποίαν ἀπολογίαν θὰ δώσω ἐν ὥρᾳ τῆς Κρίσεως;

Σπλάχνα μου τῆς ψυχῆς, ὁ υἱός μου ὅν ἐγέννησα διὰ Πνεύματος Θείου.

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, ἀγαπητέ μου υἱέ. Καὶ ἰδὼν τὰ ἐν σοὶ ἔκλαυσα πικρῶς. Τὰς δὲ χεῖρας ὑψώσας πρὸς τὸν γλυκύτατόν μας Χριστόν - ὅση μοι δύναμις - φωνάζω ἐν σπλάχνοις ἀγάπης:

"Ἄνοιξον, λέγω, γλυκεῖα πνοή μου, Ἰησοῦς ὁ Σωτήρ μου, ἄνοιξον τοὺς ὄμβρους τοῦ Θείου Σου Πνεύματος καὶ στάλαξον ὕδωρ τῆς παρακλήτου Σου χάριτος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ μου. Καὶ παραμύθησον καὶ θεράπευσον αὐτοῦ τὴν καρδίαν, γλυκαίνων αὐτὴν τῷ γλυκασμῷ τῆς θείας καὶ ἀπορρήτου Σου ἡδονῆς, ὅν οὐκ ἔξεστι γλῶσσα λαλῆσαι. Ἀπόστειλον, Ἰησοῦ μου φωτοδότα, αὐγὴν φωτισμοῦ τῶν θείων Σου γνώσεων καὶ διαύγασον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ μου τὸ φάος τῆς θεϊκῆς Σου ἐλλάμψεως· ἵνα χαρῇ καὶ σκιρτήσῃ ὡς ἔλαφος καὶ ἀλησμονήσῃ τὰς θλίψεις καὶ τὰ πάντα τοῦ κόσμου. Ναί, εὐωδία μου γλυκυτάτη·

ναί, πνοή μου εὐωδεστάτη· ναί, Χριστέ μου ἠγαπημένε· λυπήσου τὸ πλᾶσμα Σου καὶ μὴν τὸ ἀφήσῃς νὰ πάσχῃ ὑπὲρ τὰς δυνάμεις του".

Ταῦτα λαλῶ τῷ Κυρίῳ μας περὶ σοῦ, συμπαθέστατέ μου υἱέ. Λαλῶ καὶ εὔχομαι ἀληθῶς καὶ ὄχι ἁπλῶς. Τὰς χεῖρας ἐκτείνω μὲ πόνον ψυχῆς καὶ τὸ ἔδαφος βρέχω μὲ δάκρυα. Καί·

"Πάρασχε, λέγω, γλυκεῖα πνοή μου, ὁ Χριστός, ἡ ζωή μου· δὸς τὴν χάριν Σου εἰς τὸν δοῦλον Σου καὶ ἀπάλλαξον αὐτὸν ἐκ τῶν ἐχθρῶν ὅπου τὸν περικύκλωσαν· καὶ πάντα διάλυσον καὶ εἰς εὐδίαν καὶ γαλήνην θαυμασίως μετάβαλον, καθὼς συνηθίζει νὰ πράττῃ ἡ παντέφορος καὶ θεία Σου δύναμις· ὅτι Σὺ ἡ βοήθεια καὶ ἡ δύναμις, τὸ ἔλεος καὶ ἡ εὐσπλαχνία, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, νῦν καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας".

Ταῦτα λέγων καὶ πράττων, ἀγαπητέ μου υἱέ, ὁ ταπεινός σου πατὴρ ἐκ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς ὅπου τὰ βάσανά σου μᾶς ἔγραψες· καὶ ἰδοὺ ἐν ἀγωνίᾳ ψυχῆς ὡς ἤμην περὶ σοῦ μᾶς ἦλθε καὶ τὸ καλάθι μὲ τοῦ "Εὐφροσύνου ὡς ἐν τύπῳ τὰ μῆλα". Καὶ εὐθύς, τὴν δισύλλαβον ἀνιχνεύων, ἐζήτησα τὰ νέα τῆς ψυχῆς σου νὰ μάθω. Ἀλλ' ὡς εἶδον ὅτι δὲν ἐτελείωσαν πάλιν εἰς προσευχὴν τὴν διάνοιαν ἔστρεψα. Καὶ ἐκ τῶν μήλων ἐσθίων, εὐλογῶν εὐλογήσει σε ἡ ψυχή μου, καὶ ἔσει εὐλογημένος παρὰ Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος· τῆς Μιᾶς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τῆς μόνης πηγῆς παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πάσης εὐλογίας.

Ἐὰν λοιπὸν προσέχῃς τὸν ἑαυτόν σου καὶ λέγῃς καὶ τὴν εὐχὴν συνεχῶς, βοηθῇς δὲ καὶ τοὺς μικροὺς ἀδελφούς σου, ἀνάβεις τὴν φωτιὰ τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ στὴν ψυχήν σου. Καὶ ὅσον ἐσὺ διψᾷς καὶ τρέχεις νὰ βοηθήσῃς τὸν ἄλλον, τόσον ὁ Θεὸς ἀνοίγει τὸν χείμαρρον τῆς ἀγάπης καὶ ποτίζει ἐσένα.

Καὶ ὅταν ἀκούῃς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον νὰ λέγῃ·

"Τίς δύναταί με χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης;" δὲν τὸ λέγει ὁ Παῦλος, ἀλλ' αὐτὴ ἡ Ἀγάπη φωνάζει πρὸς τὴν Ἀγάπην ἐν τῷ σκεύει τοῦ Παύλου.

Δι' αὐτό, "ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστι". Καὶ ὅπου πέσει αὐτὴ ἡ ἀγάπη καίει καὶ δὲν καταφλέγει. Διψᾷ, μὰ ἡ δίψα δὲν σβήνει. Φλέγεται ἡ καρδία ἀπὸ ἀγάπην, φωνάζει·

- Ποῦ εἶσαι γλυκειά μου ἀγάπη, Ἰησοῦ μου, τὸ Φῶς τῆς ζωῆς μου;

Καὶ ἔτι περισσότερον φλέγεται, μέχρις ὅτου καταπαύουσιν αἱ αἰσθήσεις.

Λοιπόν, ἀγαπητό μου παιδί, μὴ ζητῇς ἄλλο, μόνον ἀγάπην.

- Ἀξίωσόν με Κύριε νὰ σὲ ἀγαπήσω, ὅσον ἐσὺ μὲ ἠγάπησας!

Καὶ τώρα πλέον ἀρκεῖ, παιδάκι μου, ἐπειδὴ ἐκουράσθην· διότι μὲ βασανίζει πολὺ ἡ δύσπνοια. Σοῦ εἶχα στείλει καὶ ἄλλο μικρὸ γραμματάκι ὅπου τὸ ἔγραψεν ὁ Παπα-Ἐφραίμ· τότε δὲν ἐδυνάμην νὰ πιάσω τὴν

πέννα. Τώρα, δόξα σοι ὁ Θεός· ἀρχίζω πάλιν νὰ γράφω.

Πρόσεχε, παιδί μου, πολὺ τοὺς αἱρετικούς. Αὐτοῦ ὅπου εἶσαι εἶναι ξένες φυλὲς καὶ γλῶσσες...

Μὴν ὁμιλῇς διόλου μὲ αὐτούς, διότι μολύνεται ἡ καθαρά σου ψυχούλα ἀπὸ τὰ βλάσφημα λόγια τους. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας τοὺς ἔχει χωρίσει.

ΠΑ΄

Δὲν ἐβγαίνω ἔξω· ἐδῶ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν Πατέρων μου.

Δὲν εἶναι τέσσερις ἡμέρες ποὺ ἔστειλα γράμμα, παιδί μου, καὶ ἄρχισα νὰ σοῦ γράφω καὶ μικρὸν πονηματάκι νὰ τὸ ἔχῃς ἐνθύμιον.

᾿Αφ᾿ ὅτου ἀνεχώρησες ἀπὸ κοντά μου, ἀνέλαβα καθῆκον πνευματικοῦ σου Πατρός· νὰ προσεύχωμαι ὄχι ὡς ξένον ἀλλ᾿ ὡς ἀγαπητόν μου παιδί. Καὶ ἐκτὸς τὰς Λειτουργίας καὶ ἑτέρας εὐχάς, κάμνω καὶ ἓξ κομβοσχοίνια κάθε νύκτα διὰ ἐσένα.

Εὐχαριστῶ διὰ ὅλα ὅ,τι ἐποίησες δι᾿ ἡμᾶς. Τώρα μὴ μεριμνᾷς.

῎Εχε ὑπομονὴν εἰς τὰς θλίψεις καὶ ἀσθενείας σου καὶ φώναζε τὸν Χριστόν, τὴν εὐχούλα· νὰ μὴ λείπῃ ἀπ᾿ τὸ στόμα σου. Καὶ τὴν γλυκειά Του καὶ γλυκειά μας Μαννούλα, νὰ σὲ σκεπάζῃ ἀπὸ κάθε κακόν.

Σοῦ ἔστειλα καὶ ἄλλο φυλλαδιάκι, τὸ δεύτερον·

τώρα σοῦ στέλνω τὸ τρίτον. ᾿Αλλὰ ἐβάρυνα, δὲν ἠξεύρω ἂν ἠμπορέσω νὰ γράψω καὶ ἄλλο· εἰ δέ, θὰ σᾶς προσεύχωμαι εἰς τὴν ἄλλην ζωήν.

῾Η εὐχή μου θὰ εἶναι πάντα μαζί σας.

῎Εχετε τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν βοήθειαν· ἂς εἶναι πάντοτε εἰς τὸν νοῦν σας καὶ εἰς τὴν καρδίαν τὸ γλυκύτατον καὶ ποθεινότατον ὄνομά τους. Καὶ τοῦτο ἀρκεῖ ἀντὶ πολλῶν προσευχῶν.

Μὴ στενοχωρεῖσαι ὅτι δὲν ᾿βρίσκεις χάριν στὴν προσευχήν σου. Θὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν. Διὰ τοῦτο ὑποχωρεῖ, διὰ νὰ τὴν ζητῇς μὲ περισσότερον πόθον. Καὶ ὅταν ἔρχεται νὰ εἶσαι προσεκτικὸς περισσότερον, μήπως τὴν χάσῃς. Καὶ πάλιν ὑποχωρεῖ.

Καὶ τοιουτοτρόπως γίνεσαι ἄνθρωπος τέλειος, πρακτικὸς καὶ ἔμπειρος νὰ ὁδηγήσῃς καὶ ἄλλους ἀσφαλῶς εἰς ὁδὸν σωτηρίας.

Λοιπὸν βιάζεσθε καὶ προσέχετε ἀπὸ τὲς παγίδες τοῦ Διαβόλου. Διότι οἱ βιασταὶ ἁρπάζουν τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Δι᾿ ὅλα ὅσα μοῦ γράφεις ἐφρόντισαν οἱ πνευματικοὶ ἀδελφοί σου· καὶ σήμερον ἦλθαν γιατροὶ καὶ ἐνέσεις, ἀλλὰ ἡ χεὶρ Κυρίου ἐπάνω πάντων ἐστι.

Σοῦ ἔγραψα ὅτι ἡ δύσπνοια εἶναι ἀπὸ τὴν πάθησιν τῆς καρδίας, ἀλλά, κατὰ βάθος ἡ ἀλήθεια, εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν.

Διότι, ἐπειδὴ νέος ἠγωνίσθην μὲ τὴν προαίρεσιν, τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀγωνισθῶμεν παρὰ προαίρεσιν

διὰ νὰ ἔχωμεν καὶ μισθὸν περισσότερον.

Τὰ βλέπω ὅλα, παιδί μου, ἀλλὰ τί νὰ κάμω; Οἱ ἀδελφοί σου δὲν ἡσυχάζουν. Ζητοῦν νὰ μὲ ζωντανέψουν. Ἐγὼ βλέπω· χεὶρ Κυρίου ἐπάνωθέν μου. Κλαίω ὁ πτωχὸς ἀπαρηγόρητα καὶ ἀνωφελῶς. Τοὺς φωνάζω: Ἀφῆστε με νὰ ἀποθάνω!

Δὲν ἐβγαίνω ἔξω. Δὲν θὰ πάω πουθενά, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνω στοὺς δρόμους· ἐδῶ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν Πατέρων μου.

Σὲ ἀσπάζομαι ταπεινὸς π. Ἰωσήφ.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΗΣΥΧΑΣΤΗΝ ΕΡΗΜΙΤΗΝ

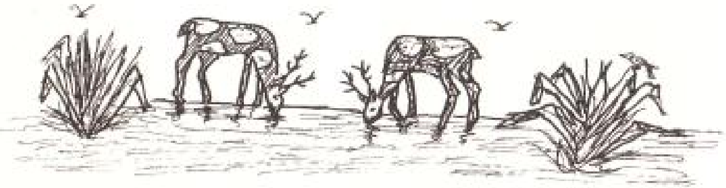

Ἐπιστολὴ Μοναχοῦ τινος ἀσκητοῦ Ἁγιορείτου, διαιρεθεῖσα εἰς κεφάλαια, περιέχουσα ἐν συντόμῳ:

α) λόγους πρακτικοὺς περὶ τάξεως φαγητοῦ καὶ προσευχῆς ἤγουν πῶς νὰ διέρχεται τὸ 24ωρον τοῦ ἡμερονυκτίου,

β) ἀπολογίαν ἐρωτήσεων, περὶ πλάνης καὶ χάριτος, περὶ γνώσεως καὶ φρονήσεως, περὶ ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης, περὶ τοῦ διπλοῦ ἀγῶνος τῶν δαιμόνων, περὶ τῶν τριῶν καταστάσεων τῆς φύσεως, περὶ τελείας ἀγάπης,

καὶ γ) ἕτερα τινὰ, ὅπου αὐτὸς ἐκατάλαβε, εἶδε καὶ ἤκουσεν καὶ τὰ γράφει πρὸς τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τέκνον ἀγαπητὸν ἐν Κυρίῳ· χαίροις, καὶ χάρις Θεοῦ Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τὴν ψυχήν σου. Ἀμήν.

Επειδή, τέκνον μου, σὲ βλέπω διψῶντα ὡς ἔλαφον νὰ ἐπιθυμῇς τὰς πηγὰς τῶν οὐρανίων ὑδάτων τῆς θείας χάριτος καὶ μετὰ θερμῆς ἀγάπης αὐτὰ νὰ ἐκζητῇς· ἐγώ, καίτοι ἀγράμματος, ἐπιχειρῶ τοῦτο ἐπιλαθόμενος τὸ μέτρον τῆς ἀνικανότητός μου καὶ ἀμαθείας, πιστεύων εἰς τὰς εὐχὰς τῶν Πατέρων μου. Καὶ νῦν, Θεοῦ βοηθοῦντος μοι καὶ εὐχαῖς σας ἁγίαις, ἄρχομαι ἐξ ἀρχῆς νὰ σοῦ ἀναπτύξω περὶ τῆς μοναχικῆς καὶ ἀσκητικῆς πολιτείας καὶ τίνι τρόπῳ ἀξιοῦται ὁ μοναχὸς τῆς οὐρανίου Βασιλείας καὶ γίνεται μέτοχος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι καὶ ἐλέει Θεοῦ.

Σὺ δέ, τέκνον μου, μὴ βαρύνεσαι νὰ τὰ μελετᾷς, ἀλλὰ καθ᾽ ἑκάστην ἐπιμελῶς νὰ τὰ ἀναγινώσκῃς, ἕως νὰ τυπωθοῦν μέσα εἰς τὴν ψυχήν σου, καὶ νὰ γεννήσουν καρποὺς καλοὺς καὶ ἀγαθούς. Καὶ μὴν τὰ ἔχῃς ὡς λόγια ἁπλᾶ, διότι δὲν εἶναι, ἀλλὰ εἶναι λόγοι

πράξεως ἁγίων Πατέρων φωτιζομένων ἐκ θείας χάριτος. Ἐκ τῶν ὁποίων ἐδιδάχθην καὶ τὸν καρπὸν αὐτῶν κατὰ μέρος ἐγεύθην. Καὶ ὡς ἀγράμματος ὅπου εἶμαι πολλοὺς κόπους κατέβαλα νὰ σοῦ τὰ γράψω. Καθὼς καὶ εἰς τὴν γεωργίαν αὐτῶν μέχρις αἵματος ἐπεδόθην. Καὶ τώρα τὰ παραθέτω ἕτοιμα ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ὡς τράπεζαν μὲ πολυειδῆ φαγητά, καὶ ὡς παράδεισον ἐκ διαφόρων δένδρων ὅπου εἶναι γεμᾶτα καρπόν.

Λοιπὸν μὴ ἀμελῇς, ἀλλὰ κόπτων ἐξ αὐτῶν τρῶγε κάθε στιγμήν, διὰ νὰ ζήσῃς ζωὴν αἰώνιον, καὶ φύγῃς ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς γνώσεως ὅπου ἔφαγον οἱ προπάτορες καὶ ἀπέθανον.

Οὕτως, γένοιτο Κύριε, διαφυλαχθῆναι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, διὰ Σοῦ δὲ τοῦ γλυκυτάτου μας Θεοῦ φωτισθῶμεν τὴν ἀλήθειαν· Ὦ, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

α΄

Περὶ τάξεως καὶ πολιτείας μοναχικῆς, ἤτοι πῶς νὰ διάγῃ τὸ 24ωρον ἡμερονύκτιον.

Καὶ ἰδού, τέκνον, ἄρχομαι ἐν πρώτοις νὰ σοῦ ἀναθέσω πῶς πρέπει νὰ διάγῃς. Ἂν καὶ πολλάκις διὰ μυρίων νουθεσιῶν καὶ ἐπιστολῶν σοῦ εἶπον, ἰδοὺ καὶ πάλιν σοῦ ἐκθέτω κατὰ μέρος τὰ ἀναγκαῖα ἐν συντόμῳ· καὶ ἄκου τὴν τάξιν.

Ἀπὸ μεσημέρι στὰς ἑπτὰ - Ἁγιορείτικη ὥρα - ἀφοῦ φάγῃς τὸ διατεταγμένον σου φαγητόν, κοιμήσου τρεῖς ἢ τέσσαρες ὧρες. Καὶ ἀφοῦ ξυπνήσῃς κάμε ἑσπερινὸν μὲ κομβοσχοίνι. Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃς, κάμεις τὸν καφὲν ὡς βοήθημα τῆς ἀγρυπνίας. Καί, ἀφοῦ τὸν πίῃς, ἀρχίζεις τὸ Ἀπόδειπνον. Ἡσύχως, χωρὶς φωνὴν καὶ χωρὶς φῶς. Λέγεις καὶ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃς, στάσου, ἂν δύνασαι ὄρθιος, τὰς χεῖρας ἔχων ἐσταυρωμένας καὶ λέγε αὐτὴν τὴν εὐχήν· νοερῶς, χωρὶς φῶς, διότι τὸ φῶς σκορπίζει τὸν νοῦν.

"Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γλυκύτατε Πατέρα, Θεὲ καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, καὶ πάσης κτίσεως Δημι-

πράξεως ἁγίων Πατέρων φωτιζομένων ἐκ θείας χάριτος. Ἐκ τῶν ὁποίων ἐδιδάχθην καὶ τὸν καρπὸν αὐτῶν κατὰ μέρος ἐγεύθην. Καὶ ὡς ἀγράμματος ὅπου εἶμαι πολλοὺς κόπους κατέβαλα νὰ σοῦ τὰ γράψω. Καθὼς καὶ εἰς τὴν γεωργίαν αὐτῶν μέχρις αἵματος ἐπεδόθην. Καὶ τώρα τὰ παραθέτω ἕτοιμα ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, ὡς τράπεζαν μὲ πολυειδῆ φαγητά, καὶ ὡς παράδεισον ἐκ διαφόρων δένδρων ὅπου εἶναι γεμᾶτα καρπόν.

Λοιπὸν μὴ ἀμελῇς, ἀλλὰ κόπτων ἐξ αὐτῶν τρῶγε κάθε στιγμήν, διὰ νὰ ζήσῃς ζωὴν αἰώνιον, καὶ φύγῃς ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς γνώσεως ὅπου ἔφαγον οἱ προπάτορες καὶ ἀπέθανον.

Οὕτως, γένοιτο Κύριε, διαφυλαχθῆναι ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, διὰ Σοῦ δὲ τοῦ γλυκυτάτου μας Θεοῦ φωτισθῶμεν τὴν ἀλήθειαν· Ὦ, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

α΄

Περὶ τάξεως καὶ πολιτείας μοναχικῆς,
ἤτοι πῶς νὰ διάγῃ τὸ 24ωρον ἡμερονύκτιον.

Καὶ ἰδού, τέκνον, ἄρχομαι ἐν πρώτοις νὰ σοῦ ἀναθέσω πῶς πρέπει νὰ διάγῃς. Ἂν καὶ πολλάκις διὰ μυρίων νουθεσιῶν καὶ ἐπιστολῶν σοῦ εἶπον, ἰδοὺ καὶ πάλιν σοῦ ἐκθέτω κατὰ μέρος τὰ ἀναγκαῖα ἐν συντόμῳ· καὶ ἄκου τὴν τάξιν.

Ἀπὸ μεσημέρι στὰς ἑπτὰ - Ἁγιορείτικη ὥρα - ἀφοῦ φάγῃς τὸ διατεταγμένον σου φαγητόν, κοιμήσου τρεῖς ἢ τέσσαρες ὧρες. Καὶ ἀφοῦ ξυπνήσῃς κάμε ἑσπερινὸν μὲ κομβοσχοίνι. Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃς, κάμεις τὸν καφὲν ὡς βοήθημα τῆς ἀγρυπνίας. Καί, ἀφοῦ τὸν πίῃς, ἀρχίζεις τὸ Ἀπόδειπνον. Ἡσύχως, χωρὶς φωνὴν καὶ χωρὶς φῶς. Λέγεις καὶ τοὺς Χαιρετισμοὺς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃς, στάσου, ἂν δύνασαι ὄρθιος, τὰς χεῖρας ἔχων ἐσταυρωμένας καὶ λέγε αὐτὴν τὴν εὐχήν· νοερῶς, χωρὶς φῶς, διότι τὸ φῶς σκορπίζει τὸν νοῦν.

“Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γλυκύτατε Πατέρα, Θεὲ καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, καὶ πάσης κτίσεως Δημι-

ουργέ· ἔπιδε ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν μου καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας μου συγχώρησον παρ' ὅλον τὸν τῆς ζωῆς μου χρόνον ἅς ἔπραξα ἕως καὶ αὐτῆς τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας· καὶ ἐξαπόστειλον τὸ Πανάγιον καὶ Παράκλητόν Σου Πνεῦμα, ὅπως Αὐτὸ μὲ διδάξῃ, φωτίσῃ, σκεπάσῃ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ μετὰ καθαρᾶς ψυχῆς καὶ καρδίας λατρεύειν καὶ προσκυνεῖν, δοξολογεῖν, εὐχαριστεῖν, καὶ ἀγαπᾷν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, Σὲ τὸν γλυκύτατόν μου Σωτῆρα καὶ εὐεργέτην Θεόν, τὸν ἄξιον πάσης ἀγάπης καὶ λατρείας. Ναί, ἀγαθὲ Πάτερ Ἄναρχε, Υἱὲ Συνάναρχε, καὶ Πανάγιον Πνεῦμα· ἀξίωσόν με φωτισμοῦ θείας καὶ πνευματικῆς γνώσεως, ἵνα θεωρῶν τὴν γλυκεῖαν Σου χάριν δι' αὐτῆς βαστάσω τὸ βάρος ταύτης μου τῆς νυκτερινῆς ἀγρυπνίας καὶ καθαρὰς ἀποδώσω τὰς πρὸς Σέ μου εὐχὰς καὶ εὐχαριστίας, πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ Πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμήν".

Εἰπὲ κατόπιν καὶ λόγους ἐδικούς σου, ὅσους δύνασαι καὶ ὅπως ἠξεύρεις, παρακινῶν τὰ ἅγια σπλάγχνα τοῦ Θεοῦ πρὸς ἔλεος καὶ ἀγάπην. Καὶ ἀφοῦ πολὺ κουρασθῇς κάθισε. Καὶ φέρε εἰς τὸν νοῦν σου διάφορες μνῆμες ἀγαθές: τὸν θάνατον, τὴν κόλασιν, τὴν κρίσιν τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Καὶ κλαῦσε ὅσον σοῦ δώσῃ ὁ Θεός. Καὶ κατόπιν στρέψον τὸν νοῦν σου εἰς τὸν Παράδεισον. Εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν Δικαίων, εἰς τὰ αἰώνια ἀγαθά. Καὶ εὐχαρίστει τὸν ἀγαθὸν Σωτῆρα καὶ εὐεργέτην Θεόν.

Καὶ μετὰ σηκώνεσαι καὶ κάνεις Κανόνα. Καὶ πάλιν

καθίζεις. Καὶ ἀναγινώσκεις Βίους Ἁγίων καὶ ἄλλα βιβλία κατανυκτικά, καὶ ὠφέλιμα. Καὶ ἂν ἔλθῃ ὕπνος σηκώνεσαι καὶ ἀρχίζεις τὴν Ἀκολουθίαν. Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃς ὅλα, καὶ Ὥρας καὶ Παράκλησιν μὲ κομβοσχοίνιον, ὅπως σὲ ἔχω διδάξει, τότε καθίζεις καὶ ξεκουράζεσαι. Κοιμᾶσαι ὀλίγον, ἕως νὰ ξημερώσῃ.

Καὶ ἀφοῦ σηκωθῇς πίνεις τὸ ζεστόν σου μὲ 25 δράμια ψωμὶ ἢ παξιμάδι. Καὶ ἀρχίζεις νὰ κάμῃς τὴν ἐργασίαν σου λέγων καὶ τὴν εὐχὴν μὲ τὸν νοῦν ἀδιαλείπτως. Καὶ πάλιν, ἂν ἔχῃς καιρόν, ἀναγινώσκεις καὶ κλαίεις μὲ σιωπήν. Καὶ μαγειρεύεις τὸ φαγητόν σου μὲ μέτρον, ὅπως σὲ ἐδίδαξα, ἔχων μετρητὴν ἕνα κουτὶ γάλακτος. Λοιπὸν ἕνα τοιοῦτον κουτὶ γεμάτο ξερὰ ὄσπρια ἢ ρύζι γίνεται δύο πιάτα φαγητὸ καὶ φθάνει διὰ δύο ἡμέρας, μισὸ διὰ μίαν. Καὶ ἀφοῦ βράσῃ καλῶς, τρώγεις στὰς 7 = 1 μεσημβρινὴ - μαζὶ μὲ 50 δράμια ψωμὶ ἢ παξιμάδι. Καὶ ἂν τρώγουν ἔλαιον βάζεις - Τρίτη, Πέμπτη, Σάββατο, Κυριακὴ - στὸ πιάτο ἕως 10 δράμια. Καί, ἂν ἔχῃς, βάζεις ὀλίγον τυρί, αὐγό, σαρδέλλα, ἢ 10 ἐλαίας. Καὶ ὅ,τι ἔχεις, φροῦτα ἢ γλυκόν, φάγε στὴν τράπεζα ὀλίγον καὶ ἐξ ὅλων εἰς δόξαν Θεοῦ. Τρῶγε καὶ ἔχε ταπείνωσιν, νὰ μὴν κρίνῃς τοὺς ἄλλους.

Καὶ μετὰ τὸ μεσημέρι δὲν ἔχεις εὐλογίαν νὰ δέχεσαι κανένα νὰ ὁμιλῇς, οὔτε μοναχὸν οὔτε κοσμικόν. Ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, ἄς ἔλθῃ πρωΐ.

Αὐτὴ ἡ τάξις πρέπει νὰ φυλάγεται. Καὶ κἂν εἶναι Πάσχα, κἂν Χριστούγεννα, κἂν Ἀπόκρηες, πάντα θὰ τρώγῃς μίαν φοράν. Καὶ τὴν Καθαρὰν Δευτέραν, ἄς

μὴ νηστεύσης τριήμερον, ἀλλὰ πίνης ζεστὸ αὐτὰς τὰς τρεῖς ἡμέρας μὲ ὀλίγον ψωμὶ ἢ παξιμάδι ἀφοῦ νυκτώση.

Καὶ εἰς ὅλα ἔχε μέτρον καὶ διάκρισιν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ πολλάκις αὐτὰ σοῦ τὰ ἔχω εἰπῆ καὶ τὴν τάξιν πλέον γνωρίζεις, διὰ τοῦτο ἀφήνω νὰ λέγω τὰ ὅμοια, καὶ διότι ἡ πρᾶξις μετὰ τοῦ μακροῦ χρόνου, βοηθείᾳ τῆς χάριτος σοφίσει ὑμᾶς τὸ πλέον. Ἀμήν.

β´

Πρὸς ἀπάντησιν ἐρωτήσεων τοῦ αὐτοῦ.

Ἰδοὺ ὅτι ἔμαθες, τέκνον, πῶς νὰ διάγης. Μάθε καὶ δι᾽ ὅσα μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ μάθης.

Καὶ πρῶτον λέγομεν δι᾽ ἐκεῖνα, ὅπου λέγεις ὅτι ἀκούεις μέσα σου· τὸ "Ἅγιος-"Ἅγιος... καὶ λοιπὰ ὅσα μοῦ γράφεις. Αὐτὰ ἐγὼ λέγω, τέκνον μου, ὅτι σὺ κοιμᾶσαι καὶ τὰ ἀκοῦς. Διότι εἶναι ἕνας ὕπνος εἰς τοὺς ἀγωνιστάς, ὅταν τὸ σῶμα ἀδυνατίση, πολὺ λεπτός. Καὶ ὅταν στέκεται ὄρθιος ἢ κάθεται τὸν κλέπτει χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήση. Καὶ τότε βλέπει αὐτὰ καθ᾽ ὕπνον, καὶ νομίζει ὅτι εἶναι ξύπνιος, ἀλλὰ δὲν εἶναι. Καὶ καταντᾷ νὰ κοιμᾶται, ὅλην τὴν νύκτα, καὶ δὲν τὸ γνωρίζει. Λοιπὸν σὺ δοκίμασον τὴν νύκτα σου νὰ ἀγρυπνᾷς μὲ ἀνάγνωσιν ὄρθιος· περιπάτει μέσα εἰς τὸ δωμάτιον· πλύνε τὸ πρόσωπόν σου διὰ νὰ ξυπνᾷς· καὶ τότε θὰ γνωρίσης πῶς τὰ βλέπεις. Διότι στὸν ὕπνον τὰ βλέπουν ὅλοι οἱ ἀγωνισταί. Ἂν πάλιν τὰ βλέπης ἔξυπνος, καὶ πάλιν πλάνη δὲν εἶναι. Ὁ δαίμων

τοιαῦτα δὲν λέγει: "προσκυνῶ Πατέρα, Υἱόν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα".

Καὶ πάλιν μοῦ γράφεις διὰ τὸ σκίρτημα τῆς καρδίας ὅπου λέγεις ὅτι αἰσθάνεσαι. Εἰς τοῦτο γνώριζε ὅτι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος καθαρίσῃ τὴν ψυχήν του, καὶ συλληφθῇ μέσα ὁ νέος Ἀδὰμ ὁ γλυκύτατος ἡμῶν Ἰησοῦς, τότε ἡ καρδία μὴ δυναμένη νὰ κρατήσῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἄρρητον ἐκείνην ἡδονὴν ὅπου πίπτει εἰς τὴν καρδίαν, σκιρτᾷ καὶ ῥέουν οἱ ὀφθαλμοὶ γλυκύτατα δάκρυα, καὶ ὅλος ὁ ἄνθρωπος γίνεται ὡς φλόγα πυρὸς ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ὁ νοῦς γίνεται ὅλος φῶς καὶ ἐκπλήττεται καὶ θαυμάζει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ὄχι ὅπως ἐσὺ μοῦ γράφεις ὅτι σκοτίζεσαι καὶ ποῦ εἶσαι δὲν γνωρίζεις. Λοιπὸν εἰς αὐτὰ ἐσὺ λάθος τὰ ἐννοεῖς, καὶ πρόσεχε.

Καὶ πάλιν μοῦ λέγεις ὅτι τὸ σῶμα παραλύει καὶ γίνεται ὡσὰν νεκρόν. Καὶ σοῦ λέγω. Πολλάκις τὸ μὲν σῶμα παραλύει, ἀλλὰ ὁ νοῦς γίνεται ὅλος ὀφθαλμός, καὶ ἡ καρδία αἰσθάνεται πολλὴν γλυκύτητα καὶ χαρὰν ἄμετρον. Τέλος καὶ αὐτά, ἂν εἶναι ὅπως ἐγὼ σοῦ γράφω, πάλιν δὲν εἶναι μεγάλα μέτρα, ἀλλὰ εἶναι τῶν ἀρχαρίων. Ὅταν καθαρίζεται ἡ ψυχή, τότε αὐτὰ βλέπει. Ὅταν ὅμως τελείως καθαρισθῇ, τότε ἀλλέως βλέπει, τὸ ὁποῖον δὲν σοῦ γράφω, διότι δὲν δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς. Τώρα μόνον τοῦτο σοῦ λέγω. Νὰ εὔχεσαι εἰς τὸν Θεὸν νὰ σοῦ δώσῃ γνῶσιν πνευματικῆς διακρίσεως, πῶς πρέπει νὰ φρονῇς καὶ τὶ πρέπει νὰ ἔχῃς εἰς τὸν νοῦν σου, ἕως νὰ ἀξιωθῇς τῆς πραγματικῆς ἀληθείας. Ἡ δὲ ἀλήθεια εἶναι ὁ Χριστός· Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

γ΄

Περὶ πνευματικῆς ἐργασίας τῆς διανοίας, καὶ πῶς πρέπει νὰ φρονοῦμεν.

Ρητῶς ἔμαθες, τέκνον, τὰς πληροφορίας τῶν σῶν ἐρωτήσεων. Ἄκου καὶ πῶς πρέπει νὰ πολεμῇς μὲ τοὺς ἐχθρούς. Καὶ μετὰ προσοχῆς νὰ τὸ διαβάσῃς πολλὲς φορὲς ὡσὰν μάθημα. Διὰ νὰ γνωρίζῃς, τί νὰ ζητήσῃς, καὶ πῶς πρέπει νὰ πολεμῇς μὲ τοὺς λογισμοὺς τῆς ὑπερηφανείας, ὅταν σοῦ λέγουν ὅτι ἁγίασες ἢ ὅτι ἔχεις τὴν χάριν καὶ πολὺ κλαίεις.

Ἔτσι νὰ λέγῃς πρὸς τὸν Κύριον:

"Ὢ ἠγαπημένε μου, γλυκύτατε Ἰησοῦ Χριστέ· ποῖος δι' ἐμὲ σὲ παρεκάλεσε, καὶ ποῖος ἐπροσευχήθη νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὸν κόσμον, καὶ νὰ γεννηθῶ σὲ γονεῖς καλοὺς καὶ πιστοὺς Χριστιανούς· ὅπου τόσοι ἄλλοι γεννῶνται σὲ Τούρκους, Φράγκους, Μασώνους, καὶ Ἑβραίους, καὶ εἰδωλολάτρας, καὶ λοιπούς, ὅπου δὲν σὲ πιστεύουν, ἀλλὰ εἶναι ὡς νὰ μὴ εἶχον τελείως γεννηθῇ

καὶ κολάζονται αἰωνίως; Πόσον λοιπὸν πρέπει ἐγὼ νὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ νὰ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν τόσην μεγάλην χάριν καὶ εὐεργεσίαν ὅπου μοῦ ἔκαμες; Καὶ τὸ αἷμα μου νὰ χύσω δὲν δύναμαι νὰ σὲ εὐχαριστήσω."

᾿Αλλὰ καὶ πάλιν, Σωτήρ μου γλυκύτατε, ποῖος δι᾿ ἐμὲ σοῦ ηὔχετο νὰ μὲ ὑπομένης, τόσα ἔτη - ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἁμαρτάνοντα - καὶ δὲν μὲ ᾿βαρέθης ὅπου μὲ ἔβλεπες, ἀδικοῦντα, κλέπτοντα, ὀργιζόμενον, γαστριμαργοῦντα, πλεονέκτην, φθονερόν, ζηλότυπον, καὶ πλήρωμα πάσης κακίας, καὶ Σὲ τὸν Θεόν μου διὰ τῶν ἔργων μου ὑβρίζοντα;

Σὺ δὲ ὁ Κύριός μου δὲν ἔστειλες θάνατον νὰ μὲ πάρῃ ἐν ἁμαρτίαις, ἀλλὰ προθύμως μὲ ὑπέμενες. Ὅπου ἂν ἀπέθνησκα, αἰωνίως θὰ ἐκολαζόμουν! Ὢ τῆς ἀγαθότητός σου Κύριε!

᾿Αλλὰ καὶ πάλιν, ποῖος δι᾿ ἐμὲ σὲ ἱκέτευε νὰ μὲ φέρῃς εἰς μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν, καὶ νὰ μὲ ἐνδύσῃς τὸ Μέγα καὶ ᾿Αγγελικὸν Σχῆμα; Ὢ τῆς μεγαλωσύνης Σου Κύριε! Ὢ τῆς φρικτῆς Σου καὶ μεγίστης οἰκονομίας! Ὢ τῆς πλουσίας Σου δωρεᾶς, Δέσποτα! Ὢ τῶν ἀκενώτων Σου θησαυρῶν καὶ ἀνεκδιηγήτων μυστηρίων! Τίς μὴ φρίξῃ θαυμάζων τὴν Σὴν ἀγαθότητα; Τίς μὴ ἐκπλαγῇ ὁρῶν τὸ Σὸν πλούσιον ἔλεος; Φρίττω, Δέσποτα, νὰ διηγοῦμαι τὴν Σὴν πλουσίαν δωρεάν.

᾿Ο Δεσπότης μου καὶ Κύριος σταυρώνεται διὰ

νὰ σώσῃ τὸν σταυρώσαντα. ᾿Εγὼ διὰ τὰς ἁμαρτίας μου τὸν Πλάστην μου σταυρώνω, καὶ ὁ πλάσας με ἐμὲ ἐλευθερώνει! Ὢ γλυκεῖα ἀγάπη ᾿Ιησοῦ, πόσον σοῦ εἶμαι χρεώστης! Ὄχι, Πλάστα μου, διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν πρέπει νὰ σὲ ἀγαπῶ ὅπου μοῦ ὑπόσχεσαι· ὄχι, ἐπειδὴ μοῦ λέγεις νὰ μοῦ δώσῃς τὴν χάριν Σου, οὔτε διὰ τὸν Παράδεισον· ἀλλὰ χρεωστῶ νὰ σὲ ἀγαπῶ, διότι μὲ ἠλευθέρωσας ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν".

Ὢ θαῦμα μέγα! Ποῖος δοῦλος ἀγοραζόμενος ζητεῖ μισθόν, ἐπειδὴ ἐργάζεται τὸν Κύριον του; Καὶ πῶς δύναται ζητῆσαι ἐλευθερίαν, ἀφοῦ χρεωστῇ τῆς ἐξαγορᾶς τὰ χρήματα; ᾿Ιδοὺ ὁ Βασιλεὺς καὶ Κύριος τῶν ἁπάντων δι᾿ ἐσὲ ἐσταυρώθη καὶ σὲ ἠλευθέρωσε ἐκ τῆς δουλείας τῶν δαιμόνων. Καὶ σοῦ ἔδωκεν ἐντολὰς ὡς ἀντιφάρμακα τῶν παθῶν, ἵνα, αὐτὰς ἐργαζόμενος ἐκφύγῃς τὰ νικῶντά σε πάθη. Σὲ λέγει: Μὴ πορνεύσῃς. Καὶ κοπιάζεις νὰ γίνῃς σώφρων· διότι, ἂν δὲν βιασθῇς νὰ γίνῃς σώφρων, ἐξ ἀνάγκης θὰ γίνῃς πόρνος. Μὴ κλέπτῃς, διὰ νὰ γίνῃς πιστός· καὶ ἂν δὲν βιασθῇς νὰ γίνῃς πιστός, θὰ γίνῃς ἐξάπαντος κλέπτης. Μὴν εἶσαι φιλάργυρος, διὰ νὰ εἶσαι ἐλεήμων· καὶ ἂν δέν βιασθῇς νὰ γίνῃς ἐλεήμων, θὰ γίνῃς φιλάργυρος. Μὴ γαστριμαργῇς διὰ νὰ γίνῃς ἐγκρατής. Ἔχε ἀγάπην, διὰ νὰ μὴ γίνῃς φθονερός. Ἔτσι καὶ ὅλαι αἱ ἀρεταί.

Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ ὁ Κύριος πρῶτον διὰ τοῦ θείου Βαπτίσματος μᾶς ἐλευθέρωσε, μᾶς ἔδωκε τὰς θείας Αὐτοῦ ἐντολὰς ὡς ἀντιφάρμακα τῶν παθῶν, διὰ νὰ

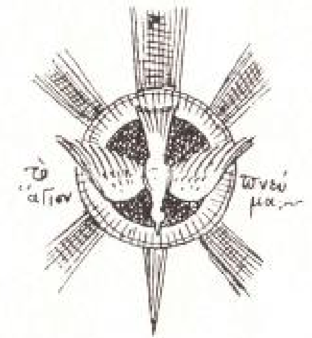
μὴν περιπέσωμεν πάλιν εἰς τὴν δουλείαν τῆς ἁμαρτίας. Λοιπὸν ἡμεῖς, ὄχι ὅτι ἐργαζόμεθα τὸν Θεὸν καὶ μᾶς χρεωστεῖ μισθόν· ὄχι ὅτι ἐργαζόμεθα διὰ τὴν αἰώνιον ζωήν· ἀλλὰ ὡς δοῦλοι ἀγοραστοὶ ἐργαζόμεθα διὰ νὰ μὴν γίνωμεν δοῦλοι τῶν δαιμόνων. Χρεωστοῦμεν νὰ ἐργαζώμεθα, ὅτι ἐξηγοράσθημεν. Καὶ ἀφοῦ χρεωστοῦμεν πρέπει νὰ τὸν ὑπηρετοῦμεν μὲ μεγάλην ταπείνωσιν, φυλάσσοντες πάσας τὰς ἁγίας Αὐτοῦ ἐντολάς. Καὶ ἂν λοιπὸν εὑρεθῶμεν πιστοὶ δοῦλοι, τότε ὁ Κύριος δίδει εἰς ἡμᾶς, δωρεὰν τὴν θείαν αὐτοῦ χάριν καὶ μᾶς ἀπαλλάσσει ἐκ τῶν παθῶν. Καὶ τὴν οὐράνιον αὐτοῦ Βασιλείαν μᾶς χαρίζει λέγων· "Δεῦρο, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! Ἐπὶ ὀλίγων ἐφάνης πιστός· ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω". Βλέπεις, τέκνον; Δὲν μᾶς λέγει· ἔλα νὰ σοῦ δώσω τοὺς κόπους σου ὅπου μὲ εἰργάσθης, ἀλλὰ ἔλεος ἀγάπης διὰ τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος δίδει εἰς ἡμᾶς τὴν γλυκεῖαν αὐτοῦ χάριν. Μᾶς παίρνει καὶ τὰ ἐνοχλοῦντα ἐν ἡμῖν πάθη καὶ ἐν γένει μᾶς ἀξιώνει τῆς Αὐτοῦ Βασιλείας.

Ὅταν λοιπὸν προσέρχεσαι νὰ κάμης τὸ χρέος σου, τὴν προσευχήν, πρόσελθε μετὰ μεγάλης ταπεινώσεως, ζητῶν τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὄχι ὅτι σὲ χρεωστεῖ καὶ πρέπει νὰ σοῦ δώση τὴν χάριν, ἀλλ' ὅτι εἶσαι δέσμιος καὶ ζητεῖς χάριν νὰ σὲ λύση, λέγων:

> "Δέσποτα γλυκύτατε Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ἐξαπόστειλον τὴν ἁγίαν σου χάριν καὶ λῦσόν με ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς ἁμαρτίας. Φώτισόν μου τὸ σκότος τῆς ψυχῆς, ὅπως κατανοήσω τὸ σὸν ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἀγαπήσω καὶ εὐχαριστήσω ἀξίως Σὲ τὸν γλυκύτατον Σωτῆρα μου, τὸν ἄξιον

> πάσης ἀγάπης καὶ εὐχαριστίας.
>
> Ναὶ ἀγαθὲ εὐεργέτα μου καὶ πολυεύσπλαχνε Κύριε· μὴ ἀπώση ἀφ' ἡμῶν τὸ σὸν ἔλεος, ἀλλὰ σπλαχνίσθητι τὸ σὸν πλᾶσμα.
>
> Γινώσκω, Κύριε, τὸ βάρος τῶν ἐμῶν πλημμελημάτων, ἀλλὰ εἶδον καὶ τὸ σὸν ἀνείκαστον ἔλεος. Θεωρῶ τὸ σκότος τῆς ἀναισθήτου μου ψυχῆς, ἀλλὰ πιστεύω μὲ χρηστὰς ἐλπίδας, ἀναμένων τὸν θεῖον σου φωτισμὸν καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν πονηρῶν μου κακῶν καὶ ὀλεθρίων παθῶν· τῇ πρεσβείᾳ τῆς γλυκυτάτης Σου Μητρὸς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ Πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμήν".

Ἔτσι μὴ παύσης νὰ παρακαλῆς ἕως τελευταίας σου ἀναπνοῆς καὶ ὁ Θεὸς δυνατὸς εἶναι πληρῶσαι τὴν σὴν αἴτησιν· Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

δ´

Περὶ προσοχῆς· ἂν μᾶς ἔλθῃ ἡ θεία βοήθεια, πῶς νὰ παλαίωμεν τὸν λογισμὸν τῆς οἰήσεως.

Ἔμαθες, τέκνον, πῶς νὰ φρονῇς· μάθε καὶ πῶς νὰ πολεμῇς. Ἐὰν ὁ ἀγαθὸς Κύριος μᾶς ἐπισκεφθῇ καὶ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἐκ τῶν παθῶν, καὶ δείξῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ ἀγάπην, μὴ νομίσῃς ὅτι πλέον δὲν σοῦ χρησιμεύει φυλακή. Ἀλλὰ μάθε ὅτι, ὅσον μὲν εἴμεθα πτωχοί, ζητοῦμεν πλοῦτον. Καὶ ὅταν πλουτήσωμεν, τότε ἔχομεν περισσότερον φόβον, μὴν τύχῃ καὶ κοιμηθῶμεν ἢ ἀμελήσωμεν καὶ εἰσέλθουν οἱ λησταὶ καὶ μᾶς κλέψουν τὸν θησαυρόν.

Καὶ ἄκουσον παράδειγμα διὰ τοὺς ληστάς:

Ἀφοῦ προσεύχεσαι, σοῦ ἦλθε θεῖος φωτισμός, αἰσθάνεσαι χαρὰν καὶ γλυκύτητα ἄρρητον. Ἀμέσως ἕνας ληστής, ἡ οἴησις, ἦλθε καὶ σοῦ λέγει μυστικῶς: Ὤ! Τώρα ἐσὺ ἁγίασες! Λέγε του: Παῦσε, κακὲ δαίμον, ὅτι ἂν καὶ ἕως τρίτου οὐρανοῦ ἀνεβῶ, ἀπὸ ἐμένα οὐδὲν εἶναι. Καὶ ἰδοὺ τί λέγει ὁ Παῦλος:

“ἁρπαγῇ ἡρπάγην καὶ ἤκουσα ἄρρητα ῥήματα”. Λοιπὸν μήπως αὐτὸς ἀνέβη θεληματικῶς; Ὄχι. Καὶ ἀφοῦ ἄλλος τὸν πηγαίνει, ἔχει αὐτὸς τίποτε ἐδικόν του; Ὄχι. Ἰδοὺ πάλιν τί λέγει, ὅταν ὅλον τὸν κόσμον ἔσωζε διὰ τοῦ κηρύγματος· “οὐχὶ ἐκ θελήματος πράττω ταῦτα, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἐν ἐμοὶ ἐνεργοῦντος Χριστοῦ”.

Βλέπεις, τέκνον; Τί εἶχε λοιπὸν ἐκεῖνος ἐδικόν του, ἐνῷ ἄλλος τὸν ὁδηγεῖ; Λέγε λοιπὸν καὶ σὺ πρὸς τὴν κακὴν ὑπερηφάνειαν· ὅτι, ἐὰν ἀνεβῶ στοὺς οὐρανούς, καὶ τοὺς Ἀγγέλους ἰδῶ, καὶ μὲ τὸν Κύριον ὁμιλήσω, οὐδὲν εἶναι ἀπὸ ἐμένα. Ὅτι ἠθέλησεν ὁ Βασιλεὺς νὰ πάρῃ πηλόν, λάσπην ἐκ τοῦ βορβόρου καὶ νὰ τὸν θέσῃ πλησίον τοῦ θρόνου του. Βασιλεὺς δὲν εἶναι; Ὅπως θέλει κάμνει. Ἀλλὰ μήπως δύναται ὁ πηλὸς νὰ ὑπερηφανεύεται, ἐπειδὴ εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Βασιλέα; Ὄχι. Ἀλλὰ μᾶλλον θαυμάζει τὴν ἀγαθότητα τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν ταπείνωσιν. Πῶς δὲν ἐσιχάθη τὸν πηλὸν τὸν βρώμικον, ἀλλὰ τὸν ἔφερε πλησίον του. Λοιπόν, ὅπως ἐκ τῆς λάσπης σὲ ἀνέβασε, ἔτσι πάλιν, ὅταν Αὐτὸς θέλῃ, σὲ ῥίπτει κάτω εἰς τὴν φύσιν σου λάσπην. Λοιπόν, οὔτε ὅταν σὲ ἀνέβασε ἦτον καμμία ἐδική σου προκοπή, οὔτε ὅταν σὲ ῥίξῃ κάτω ἐκεῖθεν ὅπου σὲ ἔλαβε πρέπει νὰ λυπῆσαι, ἀλλὰ νὰ λέγῃς: Ἐγὼ μέν, Κύριε, εἶμαι ἄξιος υἱὸς τῆς κολάσεως καὶ δὲν παραπονοῦμαι, ὅτι αὐτῆς τὰ ἔργα ἔπραξα καὶ πράττω. Λοιπὸν ἐσὺ ἤθελες, μὲ ἀνέβασες στοὺς οὐρανούς· ἐσὺ θέλεις, μὲ ῥίχνεις στὸν Ἅδη· γενηθήτω τὸ θέλημά Σου τὸ ἅγιον.

Τότε μόνον πρέπει νὰ λυπῆσαι, ὅταν ἐσὺ κάμῃς

ἁμαρτίαν καὶ πέσῃς. Καὶ ὄχι νὰ λυπῆσαι, ἐπειδὴ ἔπεσες, ἀλλὰ νὰ λυπῆσαι, ἐπειδὴ ἐλύπησες τὸν Θεὸν κατόπιν τόσης ἀγάπης ὅπου σοῦ ἔδειξε καὶ σὺ ἐφάνης ἀχάριστος. Ἀλλὰ καὶ πάλιν νὰ ἀνανεώσῃς ἐλπίδας νὰ σηκωθῇς. Νὰ μὴ ἀπελπισθῇς, ἐπειδὴ ἥμαρτες. Εἰ δὲ καὶ χωρὶς ἐδικήν σου ἁμαρτίαν ἠλλοιώθης, μὴ φοβῆσαι, ἀλλὰ χαῖρε, ὅτι εἶδες τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπέκτησες πίστιν περισσοτέραν καὶ θερμὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐλέει Θεοῦ καὶ φιλανθρωπίᾳ μέλλεις νὰ γίνῃς κληρονόμος ἐκείνων ποὺ εἶδες. Καὶ βιάζου νὰ ἀποκτήσῃς περισσοτέραν ταπείνωσιν.

Ὅταν πάλιν σοῦ λέγῃ, ὁ κακὸς δαίμων ὅτι εἶσαι ἀνώτερος τῶν ἄλλων μοναχῶν λέγε του: Παῦσε δαῖμον, διότι ἂν θελήσῃ ὁ Κύριος νὰ ἐκχύσῃ τὴν θείαν του χάριν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους, ὅλοι θὰ γίνουν ὅμοιοι. Λοιπόν, τί πταίει αὐτὸς ὅπου δὲν ἔχει τὴν χάριν ἢ ἔχει ὀλίγον ; Ἰδοὺ ὁ Κύριος δίδει τὸν ἕνα πέντε τάλαντα, τὸν ἄλλον ἔδωσε δύο. Μήπως πταίῃ ὁ λαβὼν τὰ δύο; Ὄχι. Ὁ Κύριος γινώσκει τοῦ κάθε ἑνὸς τὸ συμφέρον. Ὅμως, ἂν καὶ δύο τοῦ ἔδωσεν, ἤκουσε τῆς ἰδίας φωνῆς: "Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου". Δὲν τοῦ εἶπε: "Διατί καὶ ἐσὺ δὲν τὰ ἔκαμες δέκα;" Βλέπεις λοιπόν, τέκνον, ὅτι ἂν καὶ ἐσὺ ἔλαβες πολὺ παρὰ Θεοῦ, πολὺ καὶ θὰ σοῦ ζητήσῃ;

Λοιπόν, οὔτε ὁ λαβὼν πολλὴν χάριν δύναται νὰ ἐξουθενῇ καὶ νὰ κατακρίνῃ τὸν μὴ ἔχοντα, οὔτε ὁ μὴ ἔχων τὴν ἰδίαν χάριν πρέπει νὰ λυπῆται καὶ νὰ γογγύζῃ, διατὶ δὲν δίδει καὶ εἰς αὐτὸν τὰ ὅμοια ὁ Θεός. Ἀλλὰ πρέπει ὁ μὲν ἔχων τὴν χάριν νὰ ὑπομένῃ μακροθύμως τὸν μὴ ἔχοντα, βαστάζων πάσας τὰς

σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ ἀσθενείας, καὶ νὰ τὸν καθοδηγῇ μετὰ διακρίσεως εἰς τὴν πνευματικὴν ὁδόν, ἕως καὶ αὐτὸς ἀναλόγως νὰ διπλασιάσῃ τὸ τάλαντον· ἢ μᾶλλον νὰ ἔλθῃ μία ἀκτίνα νὰ ἀνοίξῃ καὶ φωτίσῃ καὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς, νὰ ἴδῃ τὸ ὑστέρημά του καὶ ἀδιακρίτως νὰ ὑπακούῃ εἰς τὸν μειζότερον ἀπὸ αὐτόν.

Αὐτὸς λοιπόν, τέκνον, εἶναι ὁ τρόπος τοῦ φρονήματος ὅπου πρέπει νὰ φρονῶμεν· ὅτι χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Θεοῦ δὲν δυνάμεθα πρᾶξαι οὐδέν, καθὼς μᾶς λέγει ὁ Κύριος· "χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν"· καί, "ἂν μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες". Πρέπει λοιπὸν νὰ ζητῶμεν νὰ μᾶς δοθῇ καὶ πνευματικὴ γνῶσις μετὰ διακρίσεως. Διότι χωρὶς αὐτῶν καὶ αὐτὰ ὅπου μᾶς φαίνονται καλὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, εἶναι κακὰ καὶ ἀνάποδα. Καὶ ἐκεῖ ποὺ βλέπομεν μέλι εἶναι φαρμάκι. Διότι ἡ μὲν διάκρισις βλέπει, μετρᾷ, καὶ ζυγίζει, ἡ δὲ γνῶσις τὰ διαλύει καὶ καταργεῖ κάθε κακίαν καὶ λογισμὸν ὑπερηφανείας· ἡ ταπείνωσις τὰ συνάζει, καὶ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀγάπη τὰ φυλάγει, ὡς κεφάλαιον ὅλων τῶν ἀρετῶν. Διὰ τῆς ὁποίας καὶ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ἦλθε καὶ ἐσταυρώθη διὰ νὰ δείξῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ ἀγάπην ὅπου ἔχει εἰς τὸ πλάσμα του. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ε΄

Περὶ τοῦ πῶς ἔρχεται ἡ θεία Χάρις, καὶ πῶς γνωρίζεται ἐκ τῆς πλάνης, καὶ περὶ τῆς συντόμου ὁδοῦ.

Λοιπὸν ἄκουσον, τέκνον, καὶ πῶς ἔρχεται ἡ θεία χάρις καὶ πῶς γνωρίζεται. Καὶ λέγομεν ὅτι ἐκεῖνος ὅπου ἐγεύθη τὸ κρασί, κατόπιν, ἐὰν τοῦ δώσουν ξύδι τὸ γνωρίζει. Ἔτσι ἐννόησον καὶ περὶ τῆς θείας χάριτος. Ὁ γευόμενος πρῶτον αὐτὴν γνωρίζει κατόπιν τὴν πλάνην. Ὅτι ὁ μὲν δαίμων προσποιεῖται τὴν χάριν, ὅμως ὁ φαγὼν ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς ἀληθείας, ὡς εἴπωμεν, αὐτὸς γνωρίζει τὸν καρπὸν τῆς πλάνης. Διότι, ὀλίγον μόνον νὰ προσέξῃ ὁ νοῦς εἰς τὴν πλάνην, γεμίζει ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου ταραχήν. Ὁ νοῦς σκοτίζεται καὶ αἱ τρίχες του ἀκόμη σηκώνονται. Ἀλλὰ καὶ τὸν φουσκώνει ὡς ἀνεμόφουσκα. Ἡ δὲ θεία χάρις, εἶναι γλυκεῖα, εἰρηνική, ταπεινή, ἥσυχη, καθαρτική, φωτιστική, χαροποιός, καὶ δὲν χωρεῖ οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι εἶναι ἡ θεία χάρις.

Καὶ πρόσεχε καλῶς νὰ μάθῃς τίνι τρόπῳ ἔρχεται ἡ

θεία Χάρις, καὶ πῶς γνωρίζομεν τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐκ τῆς πλάνης.

Καὶ λέγομεν ὅτι ἡ μοναχικὴ ζωὴ ἔχει οὕτως:

Ἀφοῦ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ φωτίσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ φύγῃ τὸν κόσμον ἔρχεται εἰς Κοινόβιον, ἢ μὲ ἄλλους πολλοὺς ἀδελφούς. Κάμνει εἰς ὅλους ὑπακοὴν καὶ ἀναπαύεται φυλάττων τὰς θείας ἐντολάς. Καὶ ἐκτελῶν τὰ διατεταγμένα πνευματικὰ του καθήκοντα ἀναμένει μὲ χρηστὰς ἐλπίδας τὸ ἔλεος τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ. Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ κοινὸς δρόμος ὅπου βαδίζουν οἱ πολλοὶ Πατέρες. Ὅμως ἔχει καὶ ἄλλην ὁδὸν σύντομον, διὰ τὴν ὁποίαν καὶ τὸν λόγον ποιοῦμεν. Αὐτὸς δὲ ὁ σύντομος δρόμος δὲν εἶναι εὕρημα τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως, ἀλλὰ Αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Δεσπότου, ὅπου καθοδηγεῖ τὸν καθένα, ὡς βούλεται τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα.

Καὶ ἀφοῦ ὁ φιλάνθρωπος καὶ ἀγαθὸς Θεὸς ἐξαποστείλῃ τὴν ἀκτίνα τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ, εὐθὺς αὐτὸς ἐξανίσταται ζητῶν πνευματικοὺς πρὸς ἐξομολόγησιν τῶν πεπραγμένων ὑπ᾿ αὐτοῦ κακῶν. Ζητεῖ καὶ ἐρήμους καὶ σπήλαια πρὸς φύλαξιν ἀπὸ τῶν παθῶν καὶ διόρθωσιν τῶν πρώην κακῶν· διὰ σκληραγωγίας, πείνης, δίψης, κρύου, ζέστης καὶ λοιπῶν ἀσκήσεων. Ὁ δὲ Κύριος τοῦ ἐπιθέτει πλέον περισσοτέραν θέρμην - ὅπου ὡς φλογίζουσα κάμινος καίει τὴν καρδίαν του πρὸς θερμὸν ἔρωτα διὰ τὸν Θεὸν - καὶ ζῆλον ἄμετρον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν θείων ἐντολῶν, καὶ μῖσος ἀπεριόριστον κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῆς ἁμαρτίας.

Καὶ λοιπὸν ἄρχεται μετὰ μεγάλης προθυμίας νὰ διασκορπᾷ πάντα τὰ ἑαυτοῦ ὑπάρχοντα, εἴτε ὀλίγα, εἴτε πολλά. Καὶ ἀφοῦ γίνῃ τελείως πένης καὶ κατὰ μέρος φυλάξῃ τὰς θείας ἐντολάς, μὴ δυνάμενος ἐπὶ πλέον κρατῆσαι τὴν ἀγάπην καὶ τὸν πόθον τῆς ἐρήμου, τρέχει ὡς διψῶσα ἔλαφος τὰς ἐρήμους, ζητῶν ὁδηγὸν καὶ χειραγωγὸν πρὸς τὴν ἀνάβασιν τῆς πνευματικῆς πολιτείας.

Ὅμως δυστυχῶς, ἐπειδὴ τὴν σήμερον ἐξέλιπον οἱ σπουδαῖοι ὁδηγοὶ καὶ εἶναι πολὺ ὀλίγοι οἱ τὴν αὐτὴν ὁδὸν περιπατοῦντες, διὰ τοῦτο κλαίει καὶ ὀδύρεται, μὴ εὑρίσκων κατὰ τοὺς παλαιοὺς καιρούς, ὡς αὐτὸς ἐπιθυμεῖ. Ὅμως τί ἔχει νὰ κάμῃ ὅπου ἔχει μεγάλην θέρμην διὰ ἡσυχίαν; Ἐξετάζει καὶ ζητεῖ τὸν πλέον ἔμπειρον ὁδηγὸν καὶ καταβάλλει ἑαυτὸν ἐν ὑπακοῇ, καὶ μὲ εὐχὴν καὶ εὐλογίαν ἄρχεται τῶν πνευματικῶν ἀγώνων.

Ἐδῶ τώρα: Πολλοὶ ἔχοντες αὐτὴν τὴν θέρμην ἔλαβον τὸ ἅγιον Σχῆμα καὶ ἔφυγον κατὰ μόνας εἰς ἡσυχίαν μὲ εὐχὴν καὶ εὐλογίαν τοῦ Γέροντος, καὶ κατὰ καιροὺς ἤρχοντο καὶ ἐσυμβουλεύοντο. Καὶ ἄλλοι πάλιν ἔμενον μαζὶ καὶ εἶχον τὴν ἄδειαν εἰς ὡρισμένας ὥρας ἐφησυχάζειν καὶ ἐπιχειρεῖν πάσης ἀρετῆς· κλαίειν, ἀγρυπνεῖν, νηστεύειν, εὔχεσθαι, ἀναγινώσκειν, καὶ ποιεῖν μετανοίας κατὰ δύναμιν, καὶ ἐν γένει φροντίζειν τῆς καθαρότητος καὶ πολεμεῖν μετὰ τῶν παθῶν. Καὶ ἀφοῦ, ὡς εἴπομεν, ἡσυχάσῃ δι᾽ ἑνὸς τρόπου ἐπιδίδεται περαιτέρω εἰς τὴν ἄσκησιν.

Ὅμως ἐδῶ θέλει προσοχήν. Διότι πολλοὶ ἐχωρίσθησαν, ὄχι ἀπὸ φλέγουσαν ἀγάπην Χριστοῦ καὶ ἐπιθυμίαν πρὸς ἀγῶνας καὶ θλίψεις, ἀλλὰ θέλουν τὴν ἡσυχίαν πρὸς θεραπείαν τῶν παθῶν των, διότι δὲν ὑπομένουν τὴν ὑπακοὴν καὶ τὰς ὕβρεις, ἀλλὰ ἀγαποῦν τὸ ἑαυτῶν θέλημα, καὶ δοῦλοι γενόμενοι τῶν παθῶν αὐτὰ ὑπηρετοῦσι, θυμὸν λέγομεν καὶ ἐπιθυμίαν, καὶ τελείως πλανῶνται.

Ὁ δὲ ἐν ἀληθείᾳ διὰ Χριστὸν ἡσυχάζων ἔχει τὸ δάκρυον διηνεκές, ἀποκλαιόμενος τὰς αὐτοῦ ἁμαρτίας καὶ ἐπιμελούμενος πάσης ἀρετῆς. Καὶ μετὰ θερμῆς πίστεως παραδίδεται εἰς τοὺς ἀγῶνας μέχρι θανάτου. Καὶ ἐμβάζων τὸν νοῦν εἰς τὴν καρδίαν βιάζεται διὰ τῆς εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς νὰ λέγῃ τὴν εὐχήν: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ... ἐλέησόν με· καὶ νὰ συνάζῃ τὸν νοῦν κατὰ τὰς ὁδηγίας τῶν Νηπτικῶν Ἁγίων Πατέρων.

Καὶ ὅλα αὐτὰ μετερχόμενος καὶ ἐμπόνως ζητῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἄρχεται ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον μυστικῶς νὰ αἰσθάνεται νοερῶς τὴν θείαν βοήθειαν· καὶ ὡς ἕνα λουτρὸν ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον νὰ καθαρίζῃ αὐτόν. Τοῦ μαλακώνει τὴν καρδίαν πρὸς κατάνυξιν, πρὸς πένθος, πρὸς ὑπακοὴν καὶ πρὸς ζῆλον καὶ θέρμην περισσοτέραν. Καὶ ὡς μία μητέρα τὸν βαστάζει καὶ τὸν παιδαγωγεῖ ὡς νήπιον. Καὶ ὅταν ἀναχωρῇ ἡ χάρις αὐτὸς μὴ γνωρίζων τὴν σοφίαν τοῦ ἁγίου Θεοῦ κλαίει καὶ ὀδύρεται ἀναζητῶν. Καὶ ἐπιβάλλει νηστείας ἐπὶ νηστείας, στάσεις καὶ ἀγρυπνίας, εὐχὰς καὶ δεήσεις, νομίζων ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἕλκεται ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ πειρασμοὶ πολυτρόπως τὸν θλίβουν διὰ νὰ ζητῇ περισσότερον μετὰ δακρύων τὴν θείαν βοήθειαν –

οἰκονομία τῆς θείας Προνοίας διὰ νὰ τὸν γυμνάσῃ.

Καὶ ἀφοῦ πάλιν ἔλθῃ ἡ θεία ἐπίσκεψις αὐτὸς ὡς νήπιος ἄρχεται νὰ φωνάζῃ: Ἄχ! Ἄχ! Πῶς μὲ ἄφησες, καὶ παρ᾿ ὀλίγον νὰ μὲ πνίξουν οἱ δαίμονες; Μὴ φύγῃς πλέον! Ἄχ! Τί νὰ κάμω, νὰ σὲ κρατήσω; Νομίζων ὡς νήπιος ὅτι οἱ ἀγῶνες του τὴν φέρνουν· καὶ πῶς νὰ κάνῃ νὰ τὴν κρατήσῃ. Ἀλλὰ ὁ Θεός, ἕως πάλιν καλῶς νὰ τὴν γευθῆ, ἀμέσως ἀναχωρεῖ. Ἀλλὰ ὀλίγον κατ᾿ ὀλίγον ἔρχεται συντομώτερα καὶ περισσότερον. Ὁ δὲ νήπιος τῇ φρονήσει καὶ γνώσει ἄρχεται νὰ συνηθίζῃ καὶ νὰ ξεθαρρεύῃ, νομίζων ὅτι πλέον τοῦ ἐδόθη ὡς μίσθωμα τῶν κόπων του.

Καὶ ἐπὶ τρία καὶ τέσσερα συναπτὰ ἔτη βλέπει τὴν χάριν τοῦ Θεου διαρκῶς γυμνάζουσαν καὶ σοφίζουσαν αὐτὸν καὶ τὰ πάθη του ἐλαττούμενα καὶ τοὺς δαίμονας μὴ δυναμένους ἐπὶ πολὺ πολεμῆσαι αὐτὸν ἕνεκεν τῆς φρουρᾶς τῆς θείας τοῦ Θεοῦ χάριτος. Καὶ ἐὰν μὲν εἶναι ξύπνιος ἔχει παρηγορίαν τὰ δάκρυα, εἴτε περιπατεῖ, εἴτε ἐργάζεται. Ἂν δὲ νοερῶς εὔχεται ἔχει τὴν νοερὰν αἴσθησιν τῆς φωτεινῆς νεφέλης, ὅπου ἐνίοτε τὸν ἐπισκέπτεται. Ἐὰν πάλιν κοιμᾶται, ἔστω καὶ ὀλίγον, βλέπει τὰ ὡραῖα ἐνύπνια· παραδείσους μὲ ἄνθη χρυσοφαῆ καὶ βασιλικὰ ἀνάκτορα ἀνεκδιήγητα καὶ ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμποντα, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ διάφορα ὅπου ἀφοῦ ξυπνήσῃ τὰ περιφέρει ὁ νοῦς καὶ τὸν κινεῖ πρὸς θέρμην καὶ ζῆλον· θαυμάζων τὸ κάλλος τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ πότε νὰ ἀξιωθῆ νὰ γίνῃ κληρονόμος.

Ὅμως, τέκνον, καὶ ἐδῶ θέλει προσοχὴν καὶ διάκρισιν, νὰ μὴν πιστεύῃ τινὰς εἰς τὰ ἐνύπνια, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἂν εἶναι ἐκ Θεοῦ ἢ ἐκ δαιμόνων. Ἀλλά, ἐπειδὴ ὅλοι δὲν ἔχουν αὐτὴν τὴν διάκρισιν, δι᾿ αὐτὸ ἂς μὴν τὰ πιστεύῃ τελείως. Ὅμως τὰ ἐκ Θεοῦ γνωρίζονται. Πότε μὲν τὰ βλέπει ἐν βαθεῖ ὕπνῳ, ποτὲ δὲ ἐν ὀλίγῳ, ὡς κοιμώμενος καὶ μὴ κοιμώμενος, καὶ ἐν ὀλίγῳ διαστήματι. Καὶ ἀφοῦ ξυπνᾷ εἶναι γεμᾶτος χαρά, καὶ ὁ νοῦς τὰ περιστρέφει, καὶ τοῦ προξενοῦν θεωρίαν. Καὶ ὁλόκληρα ἔτη τὰ φέρει εἰς μνήμην, καὶ εἶναι ἀλησμόνητα. Τὰ δὲ ἐκ τῶν δαιμόνων γεμίζουν τὴν ψυχὴν ταραχήν. Καὶ ὅταν ξυπνᾷ καὶ θελήσῃ ὁ νοῦς νὰ τὰ φέρῃ εἰς μνήμην γεμίζει ἀπὸ φόβον. Καὶ ἡ καρδία δὲν τὰ δέχεται. Ἀλλὰ καὶ καθ᾿ ὕπνον ὅπου τὰ βλέπει αὐτὰ δὲν ἔχουν στάσιν, ἀλλὰ μεταλλάττονται εἰς μορφὰς καὶ σχήματα, εἰς τόπους καὶ τρόπους, εἰς πράξεις καὶ κινήσεις. Καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἀλλοιώσεις καὶ τὸ ταραχῶδες καὶ ἀηδὲς δύνασαι νὰ γνωρίσῃς πόθεν εἶναι. Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα ἐκ τῆς φαντασίας τοῦ νοὸς καὶ ἐκ τῆς πολυφαγίας, ἀλλὰ δὲν εἶναι χρεία νὰ τὰ ὑποδείξωμεν. Ἀλλὰ καὶ εὐχάς, ὡς εἴπωμεν εἰς ἄλλο μέρος, μελετᾷ ἀδιαλείπτως ἡ καρδία τοῦ ἀγωνιστοῦ ὅταν κοιμᾶται.

Ὁπότε βλέπων αὐτὰ ὅλα τὰ ἀγαθὰ ὁ νήπιος καὶ μὴ ἔχων γνῶσιν ἀπαιτουμένην, ἵνα καλῶς γνωρίσῃ καὶ διακρίνῃ τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ – διότι ἕως ἐδῶ ἀκόμη τρώγει γάλα καὶ διότι δὲν ἀπέκτησε ἀκόμη καθαροὺς ὀφθαλμούς, ἀλλ᾿ ἕως ἐδῶ βρύει ὁμοῦ τὸ φῶς καὶ τὸ σκότος, καὶ τὰ ἔργα του εἶναι μιγμένα μετὰ τῶν παθῶν – δι᾿ αὐτὸ λοιπὸν ἄρχεται νὰ διαλογίζεται, ὅτι διὰ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θλίψεών του, ἰδοὺ τί τοῦ

χαρίζει ὁ Θεός. Ὁ δὲ κακὸς δαίμων μυστικῶς σπείρει τὸ δηλητήριον ὡς πάλαι τῆς Εὔας. Καὶ ὁ νήπιος ἀνοίγει τὰ ὦτα του. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ κατὰ θείαν παραχώρησιν, διὰ νὰ μάθη τὴν ταπείνωσιν.

Καὶ ἄρχεται ὁ δόλιος δαίμων νὰ τοῦ λέγῃ: Βλέπεις, τοῦ λέγει, ὅπου τὴν σήμερον λέγουν, ὅτι δὲν δίδει χάριν ὁ Θεός; Βλέπεις; Ἐπειδὴ αὐτοὶ δὲν θέλουν νὰ ἀγωνισθοῦν, ἐμποδίζουν καὶ τὸν ἄλλον καὶ τοῦ λέγουν· θὰ πλανηθῇς, θὰ πέσῃς, θὰ ἀδυνατίσῃς.

Καὶ ἄλλα πολλὰ τὸν διδάσκει τὸ ἀρχαῖον κακόν. Καὶ αὐτὸς μὴ γνωρίζων τὴν πλεκτάνην ὅπου τοῦ πλέκει, διότι εἶναι ἀπειροπόλεμος, κλέπτεται, καὶ δέχεται τὸ ψεῦδος ὡς ἀλήθειαν ἢ καὶ κατ᾽ οἰκονομίαν Θεοῦ, ὡς εἴπομεν, διὰ νὰ τὸν σοφίσῃ καὶ νὰ μὴν εἶναι πάντα νήπιος.

Δόξα τῇ σοφίᾳ καὶ γνώσει τοῦ Θεοῦ, ὅπου οἰκονομεῖ ποικιλοτρόπως τὴν θεραπείαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν· δόξα καὶ αἴνεσις πάντοτε νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ς´

Περὶ τοῦ πῶς πίπτουσιν εἰς πλάνας οἱ τοιοῦτοι ἀγωνισταί, ὅταν εἶναι χωρὶς ὁδηγόν· καὶ ποῖον εἶναι τὸ φάρμακον τῆς θεραπείας των.

Ἤκουσας μέχρι τώρα πῶς ἔρχεται ἡ χάρις. Ἄκουσον καὶ πῶς πλανῶνται. Καὶ ἀπαιτεῖται μεγάλη προσοχὴ ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους. Διότι ἔπεσαν πολλοὶ καὶ παλαιόθεν καὶ τὴν σήμερον πίπτουσι κάθε ἡμέραν. Διότι, ἀφοῦ δεχθῇ τὸ ψεῦδος ὡς ἀλήθειαν, ἐπαιρόμενος ἄρχεται νὰ λέγῃ καὶ νὰ διδάσκῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος θέλει καὶ δὲν κάμνει. Ἂν θέλῃ καὶ βιασθῇ γίνεται δοχεῖον τῆς χάριτος. Καὶ θυμομαχῶν μὲ τοὺς ἀντιλέγοντας, ὀλίγον κατ᾽ ὀλίγον πίπτει εἰς πλάνην καὶ γίνεται δοῦλος τοῦ δαίμονος· λέγων, ὅτι ὅλοι θὰ κολασθοῦν, διότι κανεὶς δὲν ἔχει γνῶσιν, μόνον αὐτός. Καὶ παύει νὰ πείθεται εἰς τοὺς λέγοντας τὸ συμφέρον του. Καὶ κλείεται κατὰ μόνας ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ ἐν αὐτῷ ἐνοικοῦντος δαίμονος. Καὶ ἂν μείνῃ κλειστὸς ἢ θὰ τὸν πνίξῃ, ἢ θὰ τὸν κρεμάσῃ, πείθων αὐτὸν ὅτι θὰ πάῃ Μάρτυρας. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο δὲν κάμει, θὰ τὸν

ρίψη εἰς ἀδιαφορίαν καὶ ἀμέλειαν, νὰ τὰ ἀφήση ὅλα καὶ νὰ τρώγη καὶ νὰ μεθᾷ. Καὶ οὔτε νὰ ἐννοῆ ὅτι ἔπεσε διὰ νὰ ζητήση τὴν θεραπείαν του, ἀλλὰ νομίζει ὅτι καλῶς βαδίζει καὶ ὅτι ἔτσι εἶναι ὁ δρόμος καὶ ἡ ἀλήθεια. Ὁ δὲ φιλάνθρωπος Κύριος τὸν ἀναμένει νὰ ἐννοήση πόθεν ἔπεσε. Καί, ἂν ἐννοήση τὴν πτῶσιν, ἔχει τὴν θεραπείαν.

Αὔτη λοιπόν, τέκνον, εἶναι μία πλάνη. Καὶ τὸ φάρμακόν της εἶναι νὰ γνωρίση ὅτι ἐπλανήθη καὶ μετὰ δακρύων νὰ ζητήση ἔμπειρον ἰατρὸν τὸν δυνάμενον σῶσαι αὐτὸν, νὰ τοῦ δώση τὰ ἁρμόδια φάρμακα πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ψυχῆς του. Καὶ ἡμεῖς ἂς ἐπανέλθωμεν ἐκεῖ ὅπου ἀφήσαμεν. Καὶ λέγομεν·

Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν φύγη ἔξω, ὅπως αὐτός ὅπου εἴπομεν, ἀλλὰ ἔχει μὲν τὴν ἀγνωσίαν καὶ φρονεῖ ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ του κατέκτησε τὴν χάριν· φιλονικεῖ δὲ καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται ἂν θέλη νὰ βιασθῆ καὶ νὰ λάβη τὴν χάριν· ἀλλ' ὅμως ἔχει καὶ τὸν φόβον καὶ μὲ τὴν φυσικὴν διάκρισιν λέγει: Πῶς ἐγὼ νὰ κατακρίνω τοὺς ἄλλους, ὅτι ὅλοι δὲν ἔχουν γνῶσιν καὶ ἐγὼ μόνον εὑρέθην φωτισμένος; Καὶ δέρων καὶ δερόμενος ἀντιπαλαίει μὲ τοὺς λογισμούς. Ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον μακρύνεται καὶ τὸν παραχωρεῖ νὰ πίπτη εἰς τοὺς πειρασμοὺς διὰ νὰ μάθη τὴν ταπείνωσιν. Αὐτὸς δὲ μὴ ὑποφέρων τὴν δριμύτητα τῶν λογισμῶν, καὶ φοβούμενος μὴν πλανηθῆ, φεύγει ζητῶν Γέροντα ἔμπειρον νὰ τοῦ θεραπεύση τὴν πληγήν.

Ἀλλὰ πάντες μὲν οἱ Πατέρες καλοί καὶ ἅγιοι καὶ ὁ

κάθε ἕνας λέγει τὴν γνώμην του, αὐτὸς ὅμως δὲν θεραπεύεται, ἐπειδὴ δὲν ἦλθε ἀκόμη ἡ ὥρα διὰ νὰ ἀποκαλύψη ὁ Θεὸς τὸν ἰατρὸν καὶ τὰ φάρμακα. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν πληροφορεῖται. Καὶ διότι εἰς αὐτὸν χρησιμεύει πράξεως λόγος ἀνωτέρου ἀπὸ αὐτὸν διὰ νὰ τὸν ταπεινώση καὶ νὰ ρίψη τὴν ἔπαρσιν. Καὶ μὴ εὑρίσκων αὐτὸ ὅπου ζητεῖ - διότι δὲν ἔχει ὑπομονὴν νὰ ἔλθη ὁπότε θέλει ὁ Κύριος - πλέον περισσότερον φυσιοῦται. Ὁπότε παραχωρεῖται εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως. Φεύγει ἡ χάρις. Ἀσθενεῖ τὸ σῶμα. Δὲν δύναται ὅπως ἄλλοτε νὰ κάμη τὰ συνήθη καθήκοντα. Τὸν πλακώνει ἡ ἀμέλεια, ἡ ἀκηδεία, βάρος τοῦ σώματος, ὕπνος ἄμετρος, παραλυσία τῶν μελῶν, σκότος τοῦ νοός, λύπη ἀπαρηγόρητος, λογισμὸς ἀπιστίας, φόβος πλάνης. Καὶ μὴ δυνάμενος ὑπομένειν τρέχει ζητῶν βοήθειαν. Ἀλλὰ ὡς εἴπομεν πολλάκις, δύσκολον νὰ εὕρης τὴν σήμερον ὁδηγὸν πρακτικόν. Διὰ τοῦτο, ἄλλος τοῦ λέγει νὰ φάγης γάλα, αὐγά, τυρί, κρέας νὰ δυναμώσης. Καὶ αὐτός, μὴ δυνάμενος ἀλλέως νὰ κάμη πείθεται. Διότι ἔχασε τὴν ὑπομονὴν καὶ ἐψυχράνθη ὁ ζῆλος καὶ ἡ θέρμη τῆς πίστεως, καὶ διότι ἀπὸ ὅλων τὰ λόγια ἔγινεν ὡσὰν τρελλός. Ἄλλοι τοῦ λέγουν· ἐχάθης. Ἄλλοι· ἐπλανήθης, ἔτσι καὶ ἄλλοι ἐχάθησαν. Καὶ ὁ καθεὶς κατὰ τὴν γνῶσιν του ἐξ ἀγάπης ὅ,τι γνωρίζουν τοῦ λέγουν. Καὶ αὐτὸς ἄρχεται τρώγων, πίνων, σκάπτων, καὶ λοιπά. Καὶ γίνεται ὁ πρώην νηπτικός· ἔμπορος, ἀμπελουργός, καὶ περιβολάρης.

Καὶ δὲν εὐχαριστεῖται νὰ μένη κἂν εἰς τὴν κοινὴν ὁδὸν τῶν Πατέρων. Ἀλλά, ἢ θὰ ρίψη τελείως τὸ

Σχῆμα καὶ θὰ ὑπανδρευθῆ, ἢ θὰ γίνη ὡς εἴπομεν, δοῦλος τῆς σαρκὸς καὶ ἐχθρὸς τῶν ἄλλων ἀσκητῶν. Καὶ ὅταν ἀκούση κανένα ὅτι νηστεύει, ἀγρυπνεῖ, κλαίει, προσεύχεται, αὐτός θυμώνει, ταράσσεται, λέγων· αὐτὰ εἶναι πλάνες, θὰ πλανηθῆς. Σήμερον ὁ Θεὸς αὐτὰ δὲν θέλει. Καὶ ἐγὼ αὐτὰ ἔκαμα καὶ παρ᾽ ὀλίγον νὰ μὲ δέσουν μὲ ἁλυσίδες. Καὶ αὐτὸς μὲν καταφρονεῖ τελείως τὰ πνευματικά του καθήκοντα, ζῶν ἐν μεγάλη ἀναισθησίᾳ, εὑρισκόμενος εἰς τὰ πρόθυρα τῆς κολάσεως, ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν ὅπου κάθε στιγμὴν κυλίεται. Καὶ εἰς τοὺς ἄλλους γίνεται ἐμπόδιον σωτηρίας. Καὶ ζητεῖ ὅλους νὰ γίνουν ὡσὰν αὐτόν, ὅπου πρῶτα ἦτον θερμὸς ἀγωνιστής, τώρα δὲ δοῦλος τῶν δαιμόνων.

Αὐτὴ λοιπόν, τέκνον, εἶναι ἄλλη πλάνη ὅπου κλέπτει τοὺς ἀγωνιστάς. Καὶ τὸ φάρμακόν της εἶναι ταπείνωσις καρδίας· καὶ νὰ ἐπανέλθη ἐκεῖ ὅπου ἦτο, καὶ μὲ ὑπομονὴν νὰ περιμένη τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Καί, ἂν μὲν ἔλθη ἡ θεία βοήθεια, ἔχει καλῶς, ἀλλέως νὰ ὑπάγη εἰς ὑπακοήν, νὰ ταπεινωθῆ βαδίζων τὴν κοινὴν ὁδὸν τῶν Πατέρων. Ἡμεῖς δὲ πάλιν ἂς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἴδια. Καὶ λέγομεν:

Ἐὰν αὐτὸς ὅπου εἴπομεν ὑπομείνη τὸν ἀγῶνα μεθ᾽ ὑπομονῆς ἀναμένων τὸ ἔλεος τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ, ταπεινούμενος... καὶ ἀφοῦ πρῶτον δοκιμάση ὀλίγον τὰς ὁδηγίας τῶν Πατέρων καὶ βλέπει ὅτι δὲν γίνεται καμμία θεραπεία - διότι δὲν εἶναι τὰ ἁρμόδια καὶ κατάλληλα φάρμακα αὐτὰ ὅπου τοῦ δίδουν ἀλλὰ εἶναι κάτι ἄλλον τὸ ὁποῖον βέβαια κάποιος θὰ τὸ ἔχη - ἀρχίζει λοιπὸν μετὰ δακρύων ταπεινούμενος νὰ τὸ

ζητῆ παρὰ Θεοῦ καὶ παρὰ ἀνθρώπων.

Ὁ δὲ ἅγιος Θεὸς κρύπτει ἔτι περισσότερον τὴν χάριν Του καὶ τὸν ἀφήνει εἰς τοὺς πειρασμούς, ἕως τελείως νὰ τὸν ταπεινώση, καὶ νὰ τὸν διδάξη καλῶς πῶς πρέπει νὰ φρονῆ· διότι ἔχει ἀκόμη ὑπερηφάνειαν. Καὶ ἐδῶ πλέον εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀγών, καὶ δοκιμάζεται ἡ καθαρὰ προαίρεσις τοῦ ἀγωνιστοῦ ὡς χρυσίον ἐν χωνευτηρίῳ. Διότι, ἐπειδὴ εἶναι γεμᾶτος πάθη, πλέον δὲ πάντων τῆς ὑπερηφανείας, διὰ τοῦτο παραχωρεῖται εἰς τὰς χεῖρας τῆς μικροψυχίας, τῆς ἀθυμίας, τοῦ θυμοῦ, τῆς βλασφημίας, καὶ πάσης κακίας τοῦ ἐχθροῦ. Καὶ γεύεται κάθε στιγμὴν τοῦ ψυχικοῦ πνιγμοῦ, καὶ πίνει ἐκ τῶν ὑδάτων τῆς κολάσεως· καὶ τὰ πάθη του ὅλα ἐνεργοῦν οἱ δαίμονες ἡμέραν καὶ νύκτα. Ὁ δὲ Κύριος στέκει μακρόθεν μὴ ἐνισχύων αὐτὸν ὅπως πρῶτα.

Ὁ δὲ ἐν ἀληθείᾳ ἀγωνιστής, μὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους, δὲν ἀφήνει τὴν θέσιν, ἀλλὰ στέκει ἀμυνόμενος καὶ μαζεύων τὰ σεσαθρωμένα ἐκ τῆς πάλης τῶν δαιμόνων μέρη τοῦ σκάφους του. Κάθεται κλαίων καὶ ὀδυρόμενος τάς πληγάς. Καὶ προσπαθεῖ νὰ θεραπεύη, τὰ ἑαυτοῦ τραύματα. Καὶ ἀναμένει ἀγωνιαίως ἢ τὴν ἔκβασιν τῶν πειρασμῶν ἢ τὴν τελείαν ἐξολόθρευσιν. Καὶ ἔχων μικρὰν ἐλπίδα λέγει: Κάλλιον νὰ ἀποθάνω ἐπάνω εἰς τὸν ἀγῶνα, παρὰ νὰ ἀφήσω καὶ νὰ ὑβρισθῆ ἡ ὁδὸς τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἔχω τόσας μαρτυρίας ὅτι δι᾽ αὐτῆς διώδευσαν Πάντες οἱ Ἅγιοι. Πάντων δὲ τῶν ἄλλων Πατέρων περισσότερον μᾶς βεβαιοῖ καὶ μᾶς ἐνθαρρύνει ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος, τὸ καύχημα τῆς ἡσυχίας καὶ ἡ παρηγορία τῶν ἀσκητῶν.

Καὶ μὲ τοιαύτας παρηγορίας θεραπεύει τὴν ἀθυμίαν μικρὸν καὶ κάμνει ὑπομονήν. Καὶ τὸ μὲν σῶμα τὸ θεραπεύει δι᾽ ὀλίγης εὐτελοῦς τροφῆς διὰ νὰ βαστάζη καὶ ὑπομένη τάς θλίψεις καὶ τοὺς σωματικοὺς ἀγῶνας. Καὶ ὅλας τάς δυνάμεις τοῦ νοός τὰς θέτει εἰς τὴν προσοχήν· μήπως ἐν τῇ ταραχῇ τῶν δαιμόνων καὶ τῶν παθῶν βλασφημήση τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸς λοιπὸν ὁ μέγας ἀγὼν βαστάζει χρόνον ἀρκετόν, ἀναλόγως τῆς ὑπομονῆς τοῦ κάθε ἑνός, καὶ ὅσον ὁ Θεός θελήση. Ἕως τελείως νὰ τὸν καθαρίση ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη καὶ νὰ τὸν φέρη εἰς τελείαν ἐπίγνωσιν νὰ ἰδῆ καλῶς ποῖα γίνονται ἐξ αὐτοῦ καὶ ποῖα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἀφοῦ πρεπόντως πειρασθῆ, τότε ἄρχεται καλῶς νὰ διαλογίζεται λέγων ἐν ἑαυτῷ: Ὢ ταπεινὲ καὶ ἄθλιε! ποῦ εἶναι ὅπου ἔλεγες, ὅτι οἱ ἄλλοι δὲν βιάζονται, καὶ δι᾽ αὐτὸ δὲν προκόπτουν; Ἀλλοίμονον εἰς σέ, ὅτι, ἐὰν μὴ Κύριος οἰκοδομήση οἶκον τὸν τῆς ψυχῆς σου, μάτην κοπιᾷς.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ διαλογίζεται καὶ ἀεννάως πολεμεῖ μετὰ τῶν δαιμόνων. Μίαν δίδει, δέκα λαμβάνει.

Καὶ αὐτὴ ἡ μία ὅπου δίδει εἶναι ἡ ὑπομονή. Τὴν ὁποίαν δὲν παίρνει ὅλην ὁ Θεός, ἀλλὰ τοῦ ἀφήνει ὀλίγον, ὅσον μετὰ βίας νὰ στέκη. Καὶ μυστικῶς τοῦ λέγει μία φωνή: Πρόσεχε, μὴν κινηθῆς ἐκ τῆς θέσεώς σου, διότι θὰ πέσης καὶ τελείως θὰ χαθῆς. Καὶ θὰ σβήση τὸ μνημόσυνόν σου ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς. Καὶ θὰ γίνης χειρότερος τῶν κοσμικῶν! Καὶ δι᾽ αὐτὸ ὑπομένει. Οἱ δὲ μοχθηροὶ δαίμονες τόσον τὸν πολεμοῦν, καὶ μόνον ὅτι δὲν τὸν πνίγουν. Καὶ καθ᾽ ὕπνον τοὺς βλέπει ὁλόκληρα τάγματα.

Καὶ μυριοτρόπως τὸν βασανίζουν. Καὶ ξύπνιος βλέπει ὅλας τάς ταραχὰς τῶν παθῶν.

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ δώση ἡμῖν ἀνδρείαν καὶ ὑπομονήν, ὅπως περάσωμεν ἐν ἀσφαλείᾳ τοῦτον τὸν ψυχικὸν κίνδυνον.

ζ´

Περὶ τοῦ πῶς ἐπανέρχεται ἡ θεία Χάρις, ἀφοῦ καλῶς πρῶτον μᾶς παιδαγωγήση.

Καλόν νὰ ἀκούσης πῶς οἰκονομεῖ ὁ σοφὸς Κυβερνήτης τὴν ἔκβασιν τῶν πειρασμῶν καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ πλέον γνωρίση καλῶς, καὶ ἰδῇ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης, καὶ ἔλθη εἰς βάθος ταπεινώσεως, τότε καὶ ὁ Κύριος λέγει: "Φθάνει πλέον ὁ ἀγὼν τοῦ ψυχικοῦ πνιγμοῦ, καὶ ἄς βοηθήσωμεν τὸν πληγωμένον". Καὶ πάλιν δὲν στέλνει Ἀγγέλους νὰ τὸν ὁδηγήση, διότι ἡ φύσις τοῦ ὀγδόου αἰῶνος δὲν σηκώνει, ἀλλὰ οὔτε τοῦ δίδει τὴν χάριν κατὰ μόνας, ὅπως πρῶτα, διὰ νὰ μὴν εἰπῇ ὅτι τοῦ ἐδόθη χάριν τῆς ἰδικῆς του ὑπομονῆς καὶ τοῦ ἀγῶνος. Διὰ τοῦτο ὁ σοφὸς Θεός, ὅπου πάντα οἰκονομεῖ διὰ τὸ συμφέρον, ὅπου ἀνάγει εἰς οὐρανοὺς καὶ μᾶς κατάγει εἰς Ἅδην, ὅπου θανατοῖ καὶ ζωογονεῖ, Αὐτὸς καὶ εἰς τοῦτον· ἐπάγει μὲν τοὺς πειρασμοὺς πρὸς κάθαρσιν καὶ θεραπείαν, ἀλλ' ἀφοῦ ἔλθη καιρὸς νὰ τοὺς πάρη, πάλιν μὲ τρόπον καὶ σοφίαν ποιεῖ τὴν ἔκβασιν.

Σηκώνει ἕναν ὁμοιοπαθῆ καὶ πρακτικὸν Γέροντα καὶ ἔμπειρον ὁδηγὸν δυνάμενον σῶσαι ψυχήν, ἢ μᾶλλον ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς κατοικεῖ ἐν αὐτῷ καὶ λαλεῖ διὰ μέσου αὐτοῦ καὶ τὸν φέρνει πρὸς συνάντησιν. Καὶ γενομένης ὁμιλίας, ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπανάληψις τῆς θείας χάριτος. Ὁ μὲν Πατὴρ λέγει καὶ ὡς ἀστραπαὶ διέρχονται εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας οἱ λόγοι αὐτοῦ, καὶ φῶς θεῖον περιλάμπει τὴν ψυχήν, καὶ οἱ δαίμονες φεύγουν μακράν, μὴ δυνάμενοι στῆναι ἐνώπιον τοῦ Γέροντος. Διότι κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ ἅγιος Γέρων εἶναι ὅλος θεῖον πῦρ καὶ οἱ λόγοι του γέμουν θείου φωτισμοῦ καὶ αἱ συμβουλές του εἶναι λεπτὲς καὶ μεγάλης γνώσεως καὶ συνέσεως, γεμᾶτες ἀπὸ θεωρίαν· διότι συνοδεύονται παρὰ τῆς θείας χάριτος. Καὶ εὐθὺς ὅπου εἰσέλθουν εἰς τὴν καρδίαν ὁ νοῦς κινεῖται πρὸς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν, διότι ὑπερφυσικὰ τὸν διδάσκει καὶ ὅσα ἁρμόζουν διὰ νὰ σηκώσουν τὸ μέγα βάρος τῆς κακίας τῶν δαιμόνων. Καὶ ἀφοῦ καλῶς τὸν ἀνορθώση καὶ ἀρκετάς ὁδηγίας τοῦ δώση, δυναμένας σῶσαι ψυχήν, χωρίζονται. Καὶ ἡ ὁλόκληρος νύχτα τοῦ χειμῶνος διῆλθε ὡς στιγμὴ ὥρας, ὡς θαῦμα, χωρὶς νὰ ἐννοήσουν πότε ἐπέρασε.

Καὶ μετὰ τὸν χωρισμὸν ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἴδια ὁ πρώην νήπιος, νῦν δὲ διὰ τῆς πείρας τῶν δαιμόνων γενόμενος δόκιμος, ἔκραξε μετὰ κλαυθμῶν ῥέων τῆς ἀγάπης τὰ γλυκύτατα δάκρυα. Ἐφώναξε: "ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοί", καὶ "εἰ μὴ Κύριος ἐβοήθησέ με, παρὰ βραχὺ παρῴκησεν τῷ Ἅδη ἡ ψυχή μου", καὶ ἄλλα πολλά. Καὶ ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὴν καλύβην καὶ ἔβαλεν εἰς ἔργον τάς ὁδηγίας,

εὐθὺς καὶ ἀπηλλάγη ἐξ ὅσων πρωτύτερα ἐδυναστεύετο.

Καὶ μετ᾽ ὀλίγον καιρὸν ταῖς εὐχαῖς τοῦ ἁγίου ἐκείνου Γέροντος ὅπου καὶ καθ᾽ ὕπνον τὸν ἔβλεπε καὶ τὸν ἐνίσχυε, ἐθεραπεύθη τελείως. Καὶ γέμων ἀπὸ ἀγάπην Χριστοῦ καὶ τὰ πάθη του ἡσύχασαν καὶ εἰρήνη τῶν λογισμῶν ἦλθε. Ἀλλὰ καὶ δύναμις πίστεως τοῦ ἐδόθη, ἡ γενομένη ἐκ τῆς θεωρίας· καὶ ὄχι ὅπως πρῶτα ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς μυστικῆς ἐλπίδος ὅπου ἔχομεν ἐκ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος καὶ τῶν ὀρθῶν δογμάτων· ἀλλὰ πίστις ἡ γενομένη ἐκ τῆς θεωρίας ὅπου βλέπει καὶ πιστεύει. Ἐπίσης δὲ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα τοῦ Θεοῦ ἔρχονται ὡς ἅλυσος δεδεμένα, χάρις καὶ ἔλεος, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὰ ζητήσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὅταν σταθῇ εἰς τὴν προσευχὴν δὲν δύναται νὰ εἴπῃ· "δὸς μου τόδε ἢ τόδε", διότι ὁ Κύριος τοῦ δίδει πλέον παρ᾽ ὅ,τι αὐτὸς νὰ ζητῇ. Καὶ ἡ προσευχή του εἶναι νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ κατὰ καιροὺς καὶ καιροὺς ἐν ὥρᾳ τῆς προσευχῆς, γίνεται αἰχμάλωτος ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἀδιαλείπτως τὸν Κύριον εὐχαριστῶν διὰ τὰς τόσας εὐεργεσίας, ὁ νοῦς του ἁρπάζεται εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν. Ὁ δὲ ἀὴρ τῆς θείας χάριτος ἐμφράττει τὸ στόμα αὐτοῦ. Καὶ βασιλεύει Χριστός. Καὶ ἀφοῦ μικρὸν παρέλθῃ ἡ θεωρία αὐτὸς γίνεται ὡς μὴ ἔχων σῶμα. Καὶ μετὰ θαυμασμοῦ βοᾷ:

> Ὢ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ! Ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ μυστήριά Σου Κύριε! Τίς δύναται ἐξιχνιάσαι τὸν ἀμέτρητον πλοῦτον τῆς σῆς χάριτος; Καὶ ποία γλῶσσα δύναται

> ἑρμηνεῦσαι τὰ ἀκατάληπτά Σου μυστήρια; Ὢ Κύριε, εἰ μὴ κρατήσεις τὰ ὕδατα τῆς σῆς χάριτος, ὁ ἄνθρωπος ὡς κηρὸς ἀναλύει.

Αὐτὰ λέγων βλέπει τὸν ἑαυτόν του χειρότερον καὶ ἀπὸ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. Καὶ θέλει, ἂν ἦτον δυνατὸν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ βάλῃ εἰς τὴν καρδίαν του νὰ ἰδοῦν καὶ νὰ σωθοῦν, κἂν καὶ αὐτὸς νὰ ζημιωθῇ ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο ἐδοκιμάσθη, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ σώσῃ κανεὶς τοὺς ἄλλους διὰ τοῦτο ἀρκεῖται μένων εἰς τὴν ἡσυχίαν νὰ εὔχεται διὰ ὅλους νὰ τοὺς σώσῃ ὁ Θεός.

Αὐτὸς λοιπόν, τέκνον μου ἐν ὀλίγοις εἶναι ὁ τρόπος τῆς θείας χάριτος καὶ ὁ φθάσας ἕως ἐδῶ δύναται νὰ μᾶς εἴπῃ τί ἄλλα βλέπει, ἂν δὲν τοῦ ἔτυχεν ἄλλο ἐμπόδιον. Διότι αὐτὸς τρώγει θείαν ἀγάπην καὶ πίνει οἶνον ὃν ἔπιον Πάντες οἱ Ὅσιοι Πατέρες οἱ ὁδεύοντες τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ ἐπελάθοντο τῶν θλίψεων. Ἀλλὰ καὶ ἡ χάρις πλέον δὲν φεύγει, ὅπως πρῶτα εἰς τὰς ἀρχάς. Ἐκτός, ἐὰν γίνῃ καμμία ἀλλοίωσις, ὃ μὴ γένοιτο, Κύριε!

Ἐὰν λοιπὸν καὶ σύ, τέκνον μου, ὑπακούσῃς, χωρὶς ἄλλο ὅλα αὐτὰ θὰ ἰδῇς. Καὶ ἐγὼ ἀφήνω ἕως ἐδῶ τὸν λόγον, νὰ σοῦ εἰπῶ περὶ ἄλλης πλάνης. Τώρα μόνον σοῦ λέγω, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ πειρασμοὶ ὅπου ἔπαθεν, ὅλες αἱ τρικυμίες καὶ τὰ ναυάγια, ὅλοι οἱ φόβοι καὶ αἱ τόσον μεγάλες δυσκολίες, ἦτον διότι δὲν εἶχε ὁδηγὸν νὰ τὸν βαστάζῃ καὶ νὰ τὸν καθοδηγῇ. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι αὐτὴ ἡ ἔλλειψις τῶν τοιούτων πρακτικῶν ὁδηγῶν, διὰ τοῦτο μόλις νὰ εὑρίσκεται εἷς ἐκ τῶν χιλίων

νὰ διαπεράση τὴν κινδυνώδη ταύτην ὁδόν. Ἡ ὁποία ὡς εἴπομεν προηγουμένως εἶναι ὁ σύντομος δρόμος τοῦ Θεοῦ ὅπου ἀνάγει τὸν ἄνθρωπον εἰς ζωὴν αἰώνιον. Καί, διὰ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ ἔλλειψις διὰ τοῦτο ἀκολουθοῦν διάφορες πλάνες.

Διότι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀνάγκη ἀπαραίτητος, ἀφοῦ καλῶς τὴν γευθῇ ὁ δόκιμος ἀγωνιστὴς εἰς τὴν ἀρχήν, πρέπει νὰ φύγῃ, διὰ νὰ τὸν γυμνάσῃ καὶ νὰ γίνῃ πρακτικὸς στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ. Καὶ χωρὶς τῶν τοιούτων πειρασμῶν οὐδεὶς ἀνῆλθε σὲ τελειότητα. Καὶ ὁ σταθμὸς λοιπὸν αὐτὸς ὅπου εἴπομεν, ὅτι πολλοὶ ἔπεσαν εἰς πλάνην, αὐτὸς εἶναι ὁ σταθμὸς ὅπου ἀναχωρεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ μᾶς κάμῃ, ὡς εἴπομεν, πρακτικοὺς στρατιώτας πολέμου καὶ ὄχι νὰ εἴμεθα πάντοτε νήπιοι. Ἀλλὰ ὁ Κύριος μᾶς θέλει νὰ γίνωμεν ἄνδρες ἄξιοι καὶ ἀνδρεῖοι πολεμισταὶ δυνάμενοι φυλάξαι τὸν πλοῦτον Αὐτοῦ. Καὶ δι᾽ αὐτὸ μᾶς ἀφήνει νὰ πειραζώμεθα.

Οἱ δὲ ἅγιοι Πατέρες ὅπου μᾶς διδάσκουν νὰ εἴμεθα εἰς τὴν ὑψηλοτάτην τῶν ἀρετῶν Ὑπακοὴν - γενόμενοι μιμηταὶ τοῦ Ἰησοῦ - αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπός των. Ἤγουν δι᾽ αὐτῆς νὰ μᾶς καθαρίσουν ἀπὸ τὰ διάφορα πάθη φρονήσεως καὶ αὐταρεσκείας ἰδίου θελήματος, διὰ νὰ λάβωμεν τὴν θείαν χάριν. Καὶ πάλιν ἡ χάρις, ὅταν ἀναχωρῇ διὰ νὰ μᾶς γυμνάσῃ, ὁ Γέροντας ὡς μία ἄλλη χάρις νὰ σὲ βαστάζῃ καὶ νὰ σὲ καθοδηγῇ μὲ τοὺς λόγους τῆς πράξεως ὅπου αὐτὸς ἐπέρασεν· καὶ σὲ θερμαίνῃ τὸν ζῆλον ἕως καὶ σὺ θείᾳ χάριτι καὶ εὐχαῖς τοῦ Πατρός σου νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας· καὶ νὰ σὲ καταλάβῃ πάλιν ἡ θεία

χάρις καὶ νὰ σοῦ ἐμπιστευθῇ ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς τοὺς τιμίους θησαυροὺς αὐτοῦ ὡς τέλειον.

Οὐδεὶς λοιπὸν ἄλλος σκοπὸς ὑπάρχει διὰ νὰ ὑπάγῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ὑπακοήν. Ὅμως τὴν σήμερον ὁ καθεὶς νομίζει ὅτι παίρνει τὸν μαθητὴν διὰ νὰ τὸν διδάξῃ τέχνην νὰ βγάλῃ χρήματα, ἢ νὰ σκάπτῃ τὸ ἀμπέλι, ἢ νὰ γίνῃ ἔμπορος καὶ νὰ τὸν κάμῃ κληρονόμον εἰς τὸ σπίτι ἢ κελλίον ἢ στὸ μαγαζὶ ἢ εἰς ὅ,τι καὶ ἂν ἔχῃ, ἢ καὶ διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῇ.

Ἡμεῖς δὲν λέγομεν, ἐξ αὐτῶν ὅ,τι εἶναι ἀνάγκης νὰ μὴ γίνουν, ἀλλὰ ὅτι ὁ κύριος σκοπὸς ὅπου πάει ὁ μαθητὴς πλησίον Γέροντος καὶ κάνει τελείαν ὑπακοὴν εἶναι: ὁ μὲν Γέροντας φλεγόμενος ἀπὸ ἀγάπην Χριστοῦ νὰ μεταδώσῃ τὸ τάλαντον τοῦ πλούτου τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς, ὁ δὲ μαθητὴς βέβαια - ἀφοῦ ἔχει τελείαν αὐταπάρνησιν καὶ κοπὴν θελήματος κάμνων τελείαν ὑπακοὴν καὶ ἀπολαμβάνει τόσην χάριν παρὰ τοῦ πνευματικοῦ του Πατρὸς - τότε ἀναμφιβόλως θὰ τελειώνῃ καὶ πάσας τὰς διακονίας τοῦ σπιτιοῦ ὡς ἀπαραίτητα.

Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ἔσβησε αὐτὸς ὁ ὀρθὸς σκοπὸς τοῦ προορισμοῦ τῶν μοναχῶν καὶ εἰς ὁλοκλήρους χιλιάδας μοναχῶν, μόλις νὰ φαίνωνται ὀλίγοι ὡς σπινθῆρες· καὶ πάλιν αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι παρ᾽ ὅλων τῶν χιλιάδων μοναχῶν, κηρύττονται ὡς πλανεμένοι· διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ μεταδώσουν τὸν πνευματικὸν θησαυρὸν τὸν κρύπτουν καὶ τοῖς πᾶσι δεικνύουν ὅτι εἶναι μωροὶ καὶ πλάνητες.

Καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀγωνισταὶ ὅταν ἔλθουν εἰς τὸν

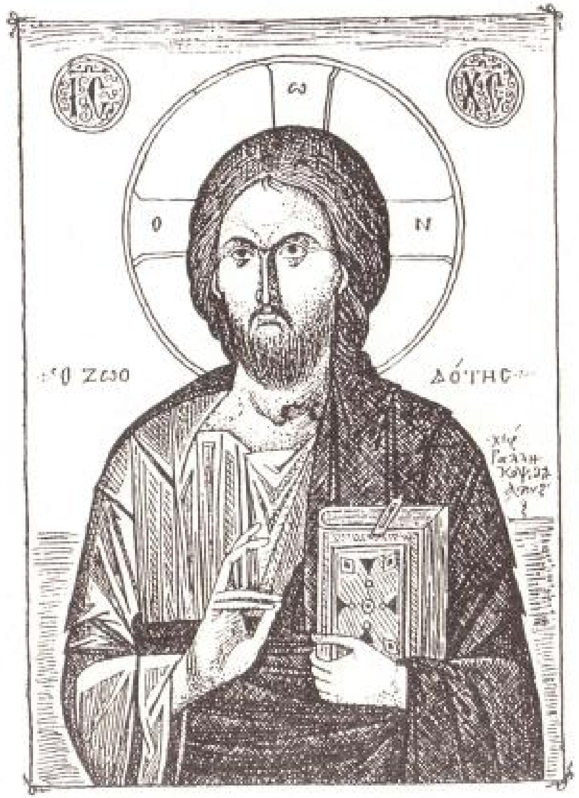
σταθμὸν ὅπου φεύγει ἡ χάρις ἀπαραιτήτως, μὴ εὑρίσκοντες τὸ ἀντικείμενον φάρμακον τῆς αὐτῶν θεραπείας, πίπτουν, πλανῶνται, καὶ χάνονται μυριάδες ψυχὲς ὅπου ἔδειξαν εἰς τὴν ἀρχὴν μεγάλην προαίρεσιν καὶ φιλόθεον ζῆλον. Καὶ οἱ μὴ γινώσκοντες, ἐξ ἀγνοίας ὠνόμασαν τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ὅπου ἐπεριπάτησαν οἱ πονεμένοι πόδες τῶν Ἁγίων, αὐτοὶ τὴν σήμερον τὴν λέγουν ὁδὸν πλάνης. Καὶ ἐξ ἀγνοίας ἁμαρτάνουν, καὶ ὑβρίζουν τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐμποδίζουν τοὺς θέλοντας εἰς αὐτὴν βαδίζειν. Καὶ κἂν δὲν λέγομεν ὅταν μᾶς ἐρωτοῦν: Ἐγώ, τέκνον μου, ὡς ἀσθενὴς δὲν δύναμαι τὴν ὁδὸν αὐτὴν περιπατῆσαι. Σύ, ἀφοῦ ἔχεις ζῆλον, φρόντισε νὰ εὕρῃς τοιοῦτον ὁδηγόν.

Καὶ ἂν μὲν εὕρῃς ἀκολούθει πιστῶς, εἰ δὲ καὶ δὲν εὕρῃς ἀκολούθει τὴν κοινὴν ὁδὸν τῶν Πατέρων ὅπου θὰ ἔχῃς πολλοὺς συνοδοιπόρους καὶ ὁδηγοὺς καὶ δὲν φοβεῖσαι νὰ πλανηθῇς.

Αὐτὴ εἶναι ἡ καθαρὰ καὶ ἀπαθὴς ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅποιος ἔτσι λέγει σκεπάζεται ἀπὸ πολλὰς παγίδας. Εἰ δὲ καὶ μόλις ἐρωτηθῇ λέγει ὅτι ὁ δρόμος αὐτὸς εἶναι τῆς πλάνης, καὶ ὅλοι ὅσοι τὸν περιπατοῦν εἶναι πλανεμένοι, ὁ τοιοῦτος ἂς γνωρίσῃ ὅτι εἶναι εἰς τὴν παγίδα. Καὶ ἂς τὸ ἠξεύρῃ νὰ ζητῇ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, προτοῦ μᾶς φθάσῃ ὁ θάνατος καὶ ἀποκλεισθῶμεν εἰς τὰ κλεῖθρα τοῦ Ἅδου. Καὶ τότε οὐδεὶς δύναται ῥῦσαι ἡμᾶς τῆς αἰωνίου καταδίκης τῆς γενομένης ἡμῖν ἕνεκεν ἀπαιδευσίας τῆς ἡμῶν γλώσσης.

Καὶ ἐνῷ ὁ Πατὴρ τῶν Φώτων τὴν Κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ Υἱῷ ἡμεῖς οἱ ἄφρονες, τὴν κρίσιν ἁρπάζοντες κρίνομεν τὸν πλησίον ἀδιακρίτως, ἀγνοοῦντες τὴν αὐτοῦ ἐργασίαν καὶ τὴν θεϊκὴν Πρόνοιαν ὅπου ἔχει περὶ αὐτοῦ ὁ Θεός· Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

η΄

Περὶ ἑτέρας πλάνης.

Νὰ ἀκούσης τέκνον μου καὶ περὶ ἄλλης πλάνης διὰ νὰ φυλαχθῆς. Πολλοὶ μοναχοὶ ἐπιμελήθησαν μιᾶς ἀρετῆς καὶ ἔβαλαν ὅλην αὐτῶν τὴν βίαν πρὸς κατόρθωσιν αὐτῆς. Ἐπὶ παραδείγματι, ἂς εἴπωμεν τὴν νηστείαν· ἤγουν νὰ μὴ φάγουν λάδι ἢ μαγείρευμα ἢ ἄλλα τοιαῦτα. Καὶ ἐδέσμευσαν τὴν ἐλευθερίαν τους πιστεύοντες τὸν ἑαυτῶν λογισμὸν ὅτι τὸ πᾶν ἔγκειται εἰς τὴν νηστείαν. Καὶ ἐξασκοῦντες αὐτὴν τὴν ἀρετὴν συμβουλεύουν καὶ τοὺς ἄλλους ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη ὁδός, καὶ τὸ πλήρωμα πασῶν τῶν ἀρετῶν, καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς ψυχικῆς σωτηρίας. Βασιζόμενος ὅτι ἔχει τόσα ἔτη νὰ μὴν φάγῃ ἔλαιον ἢ μαγείρευμα ἢ ἄλλο.

Καὶ λέγομεν ὅτι ὁ τοιοῦτος ἔγινε δοῦλος τῆς θεληματικῆς του νηστείας καὶ νομίζει ὅτι ὅποιος δὲν κάμνει ἔτσι δὲν θὰ σωθῇ ἢ ὅτι εἶναι ἔξω τοῦ δρόμου. Καὶ τὸν τοιοῦτον ἡμεῖς ἐρωτῶμεν: Ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, εἰπέ μοι· τὰ τόσα ἔτη, τῆς νηστείας σου, τί

ἐκέρδησας; δεῖξόν μοι τὸν καρπὸν τῆς πολυετοῦς νηστείας σου καὶ ἐγὼ πείθομαι. Ὦ ἄνθρωπε, σὺ διὰ τῆς Κυρίας σου νηστείας ἀπέκλεισας εἰς τοὺς ἄλλους τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ποῦ λοιπὸν ἔβαλες τὸ ἄπειρον ἔλεος τῆς ἀγαθότητος τοῦ Κυρίου; Ἀλλὰ καὶ μήπως πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶναι τῆς ὁμοίας σου κράσεως καὶ σωματικῆς δυνάμεως, ὅπου ζητεῖς ὅλοι νὰ γίνουν κατὰ σὲ; Δι᾽ αὐτὸ λοιπόν, ἐπειδὴ δὲν διοικεῖς καλῶς τὰ κατὰ σέ, διὰ τοῦτο κρούεις ἐπὶ τὸν ἄκμονα τῆς νηστείας τόσα ἔτη ὀβολὸν σιδήρου καὶ σκεῦος οὐδαμῶς, διὰ τὸ μὴ ἔχειν διάκρισιν. Καὶ ἡ θεραπεία τοῦ τοιούτου εἶναι νὰ ἀφήσῃ τὴν λεγομένην του νηστείαν καὶ νὰ ζητήσῃ ὁδηγίας ἀπὸ πνευματικόν, πῶς νὰ διάγῃ.

Ἄλλος πάλιν ὁμοίως ἐβασίσθη εἰς τὴν ἀγρυπνίαν του καὶ μόνον περὶ αὐτῆς διδάσκει. Καὶ μετρᾷ τοὺς χρόνους ὅπου ἀγρυπνεῖ. Καὶ ὅποιος κατ᾽ αὐτὸν δὲν κάμνει τὸν ἔχει ὅτι βαδίζει στὸ σκότος. Καὶ ὁ τοιοῦτος ἂς ἀφήσει τὴν ἀγρυπνίαν του καὶ ἂς ἀκολουθήσῃ πνευματικὸν ὁδηγόν.

Ἄλλος πάλιν πέποιθεν εἰς τὰ δάκρυά του, καὶ ὡς ἀνθρώπινον ἐφεύρημα διδάσκει τοὺς ἄλλους, καὶ ὅτι, ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὅπου δὲν κλαίει! Καὶ νομίζει ὅτι, ἂν μόνον κλαίῃ, αὐτὴ εἶναι ἡ τελειότης. Καὶ αὐτοῦ τὸ φάρμακον εἶναι νὰ γνωρίζῃ ὅτι τὰ δάκρυα πρέπει νὰ συνοδεύωνται μὲ ταπείνωσιν, καὶ νὰ μὴν θεωρῇ ὅτι κάνει κανένα ἔργον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τοῦ χρεωστεῖ ὁ Κύριος χάριν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἐὰν καὶ καλῶς κλαίῃ, ἂς ἠξεύρῃ ὅτι μόνον μίαν ἀρετὴν ἐργάζεται, καὶ τοῦ λείπουν ἀκόμη τὰ ἐνενῆντα ἐννέα.

Καὶ πάλιν ἄλλος πέποιθεν εἰς τὴν εὐχήν του καὶ ὁδηγεῖ τοὺς ἄλλους, ὅτι ἔτσι ἂν κάνῃς θὰ κρατήσῃς τὸν νοῦν. Καὶ ὁμοίως, τὸ ἔχει ὡς ἐφεύρημα τῆς ἰδικῆς του γνώσεως.

Ἄλλος πάλιν πέποιθεν εἰς τὴν ἡσυχίαν του. Ὅτι αὐτοῦ ἔγκειται πᾶσα ἡ τελειότης. Καὶ νομίζει ὅτι ἂν θελήσῃ κανεὶς δύναται νὰ ἡσυχάσῃ.

Ἀλλὰ τί λέγω; Εἶναι ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἐλπίζουν μόνον εἰς τοὺς χρόνους ὅπου ἔχουν φορέσει τὸ Σχῆμα τῶν μοναχῶν καὶ εἰς αὐτοὺς καυχῶνται.

Λοιπὸν ἡμεῖς δι᾿ ὅλας αὐτὰς τὰς ἀρετὰς λέγομεν: Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εἶναι τὰ ἐργαλεῖα, ὅπου χωρὶς αὐτὰ δὲν δυνάμεθα ἐλθεῖν εἰς τελειότητα, ἀλλὰ καὶ πρέπει μέχρις αἵματος νὰ ἐπιμεληθῶμεν αὐτὰς καὶ ὅλας ὁμοῦ καθὼς καὶ τὰς ἄλλας, ὅπου ἡμεῖς δὲν ἀναφέρομεν.

Διότι ἡ μὲν ἡσυχία εἶναι τὸ μόνον βοήθημα, ὅπου συνεργεῖ πρὸς κατόρθωσιν ὅλων τῶν ἀρετῶν. Ὅμως λέγομεν: Οὐδεὶς δύναται ὑπομεῖναι τὸ βάρος αὐτῆς ἐν γνώσει καὶ διακρίσει, ἐὰν δὲν στείλῃ ὁ Κύριος ὡς δῶρον καὶ ἔλεος τὴν χάριν τῆς ἡσυχίας. Ὥστε ὁ ἡσυχάζων πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ ἡσυχία εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸν πρέπει νὰ εὐχαριστῇ.

Ὁμοίως λέγομεν καὶ δι᾿ ἐκεῖνον ποὺ εὔχεται. Ὁ μὲν Ἀπόστολος λέγει ὅτι "οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ". Λοιπόν, πῶς ἐσὺ λέγεις ὅτι εὔχεσαι καθαρῶς καὶ κρατεῖς τὸν ἀκράτητον νοῦν ἀμετεώριστον καὶ διδάσκεις ὅτι, ἂν

βιασθῇ ὁ ἄνθρωπος δύναται κρατῆσαι τὸν νοῦν καὶ εὔχεσθαι καθαρῶς; Λοιπὸν ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι τὸ μόνον βοήθημα ὅπου συνεργεῖ πρὸς κάθαρσιν τῆς διανοίας, καὶ χωρὶς αὐτῆς δὲν δυνάμεθα ζῆσαι πνευματικῶς. Ὅμως οὐδεὶς δύναται κρατῆσαι τὸν νοῦν καὶ εὔχεσθαι καθαρῶς, ἐὰν δὲν ἔλθῃ χάρις θείας καὶ πνευματικῆς γνώσεως, ἢ νὰ ἔλθῃ ἕνας ἀγαθὸς καὶ θεῖος λογισμὸς ὑπὲρ φύσιν, ἢ ἄλλη ἐνέργεια τῆς θείας χάριτος· ὁπότε πρέπει νὰ γνωρίζῃ, ὅτι δὲν τὸν κρατεῖ αὐτὸς τὸν νοῦν, ἀλλὰ ἡ θεία χάρις, καὶ κατὰ ἀναλογίαν τῆς θείας χάριτος εὔχεται καθαρῶς. Καὶ ἂς γνωρίζῃ ὁ τοιοῦτος ὅτι ὄχι ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾿ ἐκ τοῦ Θεοῦ· καὶ Αὐτὸν νὰ εὐχαριστῇ. Καὶ ἂς διδάσκῃ τοὺς ἄλλους ὅτι ἡμεῖς χρεωστοῦμεν νὰ κάμωμεν ὅ,τι δυνάμεθα, τρόπους καὶ κινήσεις, δεικνύοντες τὴν ἡμῶν προαίρεσιν εἰς τὸν Θεὸν ὅτι θέλομεν εὔχεσθαι καθαρῶς, τὸ δὲ νὰ ἔλθῃ εἶναι τοῦ Θεοῦ.

Ἐπίσης λέγομεν καὶ εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἔχει τὰ δάκρυα. Ὅτι τὰ δάκρυα εἶναι τὸ μόνον ὅπλον κατὰ τῶν δαιμόνων, καὶ λουτρὸν καθάρσεως ἁμαρτιῶν, ἂν γίνωνται μὲ γνῶσιν. Ὅμως δὲν εἶναι ἐξ ἑαυτοῦ. Ἀλλὰ αὐτὸς μὲν βιαζόμενος δεικνύει προαίρεσιν θελήσεως κλαίειν, τὸ δὲ νὰ ἔλθῃ δάκρυον εἶναι τοῦ "ἐξάγοντος νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς". Καὶ ἂς τὸν διδάξῃ ἡ πρᾶξις, ὅπου δὲν κλαίει ὅταν θέλῃ, ἀλλὰ ὅταν ὁ Θεὸς θέλῃ. Καὶ ἂς εὐχαριστῇ τὸν δοτῆρα Θεόν. Καὶ τοὺς μὴ ἔχοντας δάκρυα ἂς μὴν τοὺς κατακρίνῃ. Διότι ὁ Θεὸς δὲν δίδει εἰς ὅλους ὁμοίως.

Ἐπίσης λέγομεν καὶ διὰ τὴν ἀγρυπνίαν· ὅτι συνεργεῖ πρὸς κάθαρσιν τοῦ νοός, ἐὰν γίνεται ἐν γνώσει καὶ διακρί-

σει. Ὅμως, ἐὰν δὲν βοηθήσῃ ὁ Κύριος, δὲν γίνεται καρπὸς ἐξ αὐτῆς. Λοιπὸν ὁ δυνάμενος ἀγρυπνεῖν ὀφείλει νὰ ζητῇ παρὰ Θεοῦ γνῶσιν, καὶ νὰ διοικῆται ἐν διακρίσει. Διότι χωρὶς τῆς θείας βοηθείας μένει ἄκαρπος.

Ἐπίσης καὶ ὁ νηστεύων καὶ ὅλα ὁμοῦ, ἐὰν καλῶς κυβερνῶνται, εἶναι ἀρεταὶ ὅπου ἡμεῖς τὰς ἐργαζόμεθα ἐπιπόνως· ἕνα μὲν δεικνύοντες τὴν ἡμῶν προαίρεσιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλο δέ, ὅπου ἀντιπαλαίομεν τὰς ἐπιθυμίας τῶν παθῶν. Διότι ἐὰν δὲν βιασθῶμεν εἰς αὐτὰς τὰς ἀρετάς, ἐξάπαντος θὰ πράξωμεν τὰς ἁμαρτίας. Αὐτὸ εἶναι ἡ καθαρὰ ἀλήθεια, τὸ ἐδικόν μας, τὸ ἀνθρώπινον. Ὅπως τοῦ γεωργοῦ: Αὐτὸς σκάπτει τὴν γῆν, καθαρίζει, σπέρνει καρπόν, καὶ ἀναμένει τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐὰν δὲν στείλῃ ὁ Θεὸς βροχὰς εἰς πρεπώδεις καιροὺς καὶ ἀνέμους εὐνοϊκούς, αὐτὸς χάνει καὶ τοὺς κόπους του. Ἐπειδὴ γεμίζει ἀκάνθας καὶ οὐδὲν θερίζει, ἀλλὰ γίνεται βρῶσις τῶν ἀλόγων ζώων. Ἔτσι καὶ εἰς ἡμᾶς. Ἐὰν ὁ Κύριος δὲν στείλῃ τὰ καθαρτικὰ ὕδατα τῆς θείας Αὐτοῦ χάριτος, ἡμεῖς μένομεν γυμνοὶ ἀπὸ καρπόν, καὶ τὰ ἔργα μας γίνονται βρῶσις δαιμόνων. Διότι τὰ πνίγουν τὰ πάθη μας καὶ οὐδὲν θερίζομεν. Καὶ αἱ ἀρεταί, αἱ μὴ καλῶς ἐργαζόμεναι, γίνονται κακίες.

Λοιπὸν πλεῖον τῶν ἄλλων χρῄζομεν τῆς πνευματικῆς διακρίσεως, καὶ πρέπει ἐμπόνως νὰ τὸ ζητοῦμεν παρὰ Θεοῦ· Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

θ΄

Περὶ διαφορᾶς τῆς ἰδίας πλάνης.

Καὶ ἄλλην πλάνην ἄκου τέκνον: Ὅπου εἶναι πάλιν ἄλλοι μοναχοί, ὅπου ἐργάζονται ὅλας μαζὺ αὐτὰς τὰς ἀρετάς, καὶ ἐλπίζουν εἰς τὰ ἔργα τους. Καὶ ὅταν προσεύχωνται καὶ ζητοῦν τίποτε παρὰ Θεοῦ, δὲν τὸ ζητοῦν μὲ ταπείνωσιν, ἀλλὰ μὲ αὐθάδειαν καὶ ἀπαίτησιν, ὡς νὰ ἔχουν ὑποχρεώσῃ τὸν Θεὸν μὲ τοὺς κόπους των καὶ τοὺς χρεωστῇ. Καί, ὅταν δὲν εἰσακούωνται καὶ δὲν πράττῃ ὁ Κύριος τὸ θέλημά τους, ταράττονται καὶ σφόδρα λυποῦνται. Ὁ δὲ ἐχθρὸς δαίμων, ὅταν τοὺς ἰδῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἀγνωσίαν, τοὺς ἐπιτίθεται καὶ μὲ διεστραμμένους λογισμοὺς τοὺς διδάσκει λέγων: Βλέπεις; Σὺ τόσον βιάζεσαι ἕως θανάτου νὰ τὸν ἐργασθῇς, καὶ αὐτὸς δὲν σὲ ἀκούει! Λοιπὸν τί τὸν δουλεύεις; Καὶ τὸν πιέζει, διὰ νὰ βλασφημήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ κατόπιν νὰ ἔμβῃ μέσα του ὁ δαίμων, νὰ τὸν κυριεύσῃ καὶ νὰ τὸν δέσουν μὲ ἁλυσίδες.

Εἰ δὲ καὶ αὐτὸ δὲν δυνηθῇ νὰ κάμῃ, γυρίζει ἀλλέως. Μεταμορφοῦται εἰς ἄγγελον φωτὸς καὶ τοῦ λέγει ὅτι εἶναι ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ἢ ἄλλος Ἄγγελος καὶ τὸν ἔστειλεν ὁ Θεὸς νὰ εἶναι πλησίον του, ἐπειδὴ καὶ εὐηρέστησε τὸν Θεὸν μὲ τὰ ἔργα του. Ἢ πάλιν μεταμορφοῦται εἰς σχῆμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἄλλος εἰς σχῆμα Ἀγγέλου πάει ἐνωρίτερον καὶ τοῦ λέγει: Ἐπειδὴ ἀνέπαυσας τὸν Θεόν μὲ τοὺς ἱδρῶτας σου, ἦλθεν ὁ Κύριος νὰ σὲ ἐπισκεφθῇ καὶ ἔβγα νὰ τὸν προσκυνήσῃς, νὰ λάβῃς τὴν χάριν. Ἢ πάλιν τοῦ λέγει, ὅτι ἦλθε νὰ τὸν ἀναλάβῃ ὡς Προφήτην Ἠλίαν εἰς τοὺς οὐρανούς. Καὶ τέλος νὰ μὴν πολυλογῶ, μὲ τοιούτους τρόπους ἐπλάνησε πολλοὺς τὸν παλαιὸν καιρὸν καὶ τὴν σήμερον. Καὶ ἄλλους ἔρριξε εἰς τοὺς βράχους, ἄλλους σὲ πηγάδια, ἄλλους διαφόρως ἔσφαξε καὶ τελείως ἀπώλεσεν. Καὶ αὐτὰ γίνονται, διότι ἐξ ἀρχῆς δὲν εἶχον διάκρισιν καὶ ἦτον εἰς τὸ ἴδιον θέλημα, χωρὶς νὰ κάμουν ὑπακοήν.

Σὺ δὲ τέκνον μου ἀγαπητὸν ἐν Κυρίῳ, ἐπειδὴ κάμνεις ὑπακοήν, καὶ εἰς ὅλα καθαρὰ ἐξομολογεῖσαι, μὴ φοβῆσαι· ἐπειδὴ ἔχεις Γέροντα καὶ σὲ ὁδηγεῖ, καὶ νυχθημερὸν διὰ σὲ εὔχεται, ὁ Θεὸς δὲν σὲ ἀφήνει νὰ πλανηθῇς. Ἀλλὰ καὶ ἂν σοῦ φανῇ καμμία τοιαύτη φαντασία εἴδους ἀγγέλου, μὴ φοβῆσαι ἀλλὰ μὲ θάρρος εἰπέ του, κἂν σὲ σχῆμα τοῦ Κυρίου, κἂν σὲ Ἁγίου, κἂν σὲ Ἀγγέλου, εἰπέ του:

-Ἐγὼ ἔχω Γέροντα, καὶ μὲ ὁδηγεῖ. Δὲν θέλω διδαχὲς Ἀγγέλων! Ἐγὼ τὸν Κύριόν μου, Ἀγγέλους, καὶ Ἁγίους θέλω εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν νὰ τοὺς ἰδῶ.

Ἐδῶ δὲν θέλω. Καὶ στρέψε τὸ πρόσωπόν σου ἀλλοῦ. Μὴν τὸν κυττάζῃς. Καὶ αὐτός, μὴ ὑπομένων τὸ θάρρος σου γίνεται ἄφαντος. Ἀλλὰ καὶ ἀληθινὴ νὰ εἶναι ἡ ὅρασις, πάλιν ὁ Κύριος δὲν θυμώνει, ἀλλὰ εὐθὺς μεταβάλλεται ὁ φόβος εἰς χαρὰν καὶ ὡς θέλει ὁ Κύριος γίνεται.

Ἡμεῖς ὅμως ποτὲ τοιαύτας αἰτήσεις καὶ ἐπιθυμίας νὰ μὴν ἔχωμεν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἤγουν νὰ ἴδωμεν Ἀγγέλους ἢ Ἁγίους, διότι εἶναι πλάνες. Ἡμεῖς νὰ ζητῶμεν - ὡς πολλάκις ἐγράψαμεν - τὸ ἔλεος τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν μας, καὶ νὰ ἐπιμεληθῶμεν τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ ἔρχονται μόνα τους χωρὶς τὴν ἡμῶν ζήτησιν.

Καὶ ἂν ἀνέλθωμεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς διὰ τῆς θεωρίας, οὐδὲν ἐξ ἡμῶν εἶναι. Καὶ ἂν μετ' ὀλίγον ἀλλοιωθῶμεν χωρὶς τὴν ἡμῶν θέλησιν καὶ μᾶς ἔλθῃ μία λύπη μεγάλη καὶ στενοχώρια ἀφόρητος ὡς νὰ εἴμεθα εἰς τὸν Ἅδην, καὶ μᾶς φαίνεται ὅτι πλέον δὲν θὰ μᾶς φύγῃ, ἀλλὰ ἕως θανάτου μᾶς θλίβει, τότε καὶ πάλιν νὰ μένωμεν ἀτάραχοι. Καὶ ὅπως ὅταν ἀνέβημεν εἰς οὐρανοὺς εἴμεθα χαρούμενοι, ἔτσι καὶ ὅταν μᾶς γίνῃ ἀλλοίωσις καὶ ἔλθῃ λύπη νὰ κάνῃς ὑπομονήν, χωρὶς νὰ ταράττεσαι καὶ νὰ γογγύζῃς. Ἀλλὰ μὲ εἰρήνην λέγε εἰς τοὺς λογισμούς: Ὅτι ὁ Πατὴρ ἔχει δύο θέσεις καὶ κατοικίας· μίαν εἰς τοὺς οὐρανούς, τῆς χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως, καὶ μίαν κάτω στὸν Ἅδην, τῶν θλίψεων. Καὶ ὁπότε θέλει μὲ ἀνεβάζει εἰς τὴν ἄνω χαράν, ὁπότε θέλει μὲ κατεβάζει στὰ κάτω. Διὰ νὰ γνωρίσω, ὅτι, ἐφ' ὅσον φορῶ τὸ ὀστράκινον τοῦτο σῶμα, ἕπεται καὶ ἀλλοίωσις. Λοιπὸν ἐγὼ τίποτα δὲν

ἔχω νὰ εἰπῶ. Μόνον, γενηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μου ἐν πᾶσι, εἰς πάντα καὶ διὰ πάντα. Ἀλλὰ καὶ ἂν διὰ παντὸς μὲ ἀφήσῃ εἰς τὸ κάτω, ἐγὼ λέγω:

> - Γλυκύτατέ μου Σωτῆρα καὶ Θεέ. Ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἀγαθὸν ἔπραξα καὶ εὐάρεστον ἐνώπιόν Σου, ἀλλὰ ὡς ἐπιμελὴς ἐργάτης τῆς ἁμαρτίας εἶμαι ἄξιος υἱὸς τῆς κολάσεως. Λοιπόν, ἐὰν καὶ κολασθῶ, δικαίως μοῦ πρέπει. Ἀρκεῖ μόνον ἐσὺ νὰ μὴν εἶσαι κατ᾽ ἐμοῦ λυπημένος, ἀλλὰ νὰ μὲ κυττάζῃς μὲ χαρούμενον πρόσωπον· καὶ τότε δι᾽ ἐμὲ καὶ ὁ Ἅδης θὰ γίνῃ φωτεινὸς Παράδεισος!

Καί, ὅταν αὐτὰ λέγῃς φεύγει καὶ ἡ λύπη καὶ γίνεται πάλιν χαρά. Ἀλλὰ ὅμως ἐσὺ δὲν τὰ λέγεις διὰ νὰ ἔλθῃ χαρά, ἀλλὰ τὰ λέγεις ἀπὸ καρδίας. Καὶ ἐφ᾽ ὅσον εἴμεθα - ὡς εἴπωμεν καὶ πάλιν - εἰς τὴν ζωήν, ποτὲ μὴν θαρρεύσῃς εἰς τὸν ἑαυτόν σου, κἂν ἀνέβῃς ἕως ἑβδόμου οὐρανοῦ, κἂν ἴδῃς ὅλας τὰς φύσεις τῶν μυστηρίων. Ἀφοῦ φορεῖς σῶμα φόβος ὑπάρχει καὶ φυλακὴ μᾶς χρησιμεύει. Μόνον ὅταν ἀφήσῃς τὸ σῶμα νεκρόν, τότε χαῖρε ὅτι πλέον δὲν ἀλλοιοῦσαι, ἀλλὰ ὅ,τι σοῦ δώσει ὁ Κύριος εἶναι ἐδικόν σου καὶ κανένας δὲν σοῦ τὸ παίρνει· Ὧ, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ι΄

Περὶ τῆς διπλῆς πάλης τῶν δαιμόνων, καὶ ὅτι πολεμοῦν τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπιστημονικῶς.

Λοιπόν, τέκνον, μάθε καὶ περὶ τῆς διπλῆς πάλης τῶν δαιμόνων. Καὶ λέγομεν· ὅτι ὁ δαίμων πολεμεῖ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπιστημονικῶς. Καὶ ὅταν βλέπῃ ὅτι τρέχει ὁ ἀγωνιζόμενος μοναχὸς μὲ μεγάλην ὁρμὴν καὶ θέρμην, καὶ ὅτι εἶναι χωρὶς ὁδηγόν, τότε ὁ κακὸς δαίμων ἀκολουθῶν πλησίον κρυπτῶς τὸν ἐπιβουλεύεται. Καὶ κρύπτων τὰς αὐτοῦ παγίδας τὸν σπρώχνει πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὁ δὲ ἀγωνιστής, μὴ ὑπονοῶν ὅτι εἶναι καὶ ὁ ἐχθρὸς μαζί, τρέχει ἀδιακρίτως, νηστεύων, ἀγρυπνῶν, καὶ προσευχόμενος. Καὶ ὁ δαίμων τοῦ κόπτει παντελῶς τὴν ὄρεξιν τοῦ φαγητοῦ. Καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ τίποτα, κἂν νὰ εἶναι τὰ καλύτερα φαγητά.

Ἐπίσης τὸν ἀφήνει νὰ ἀγρυπνῇ ἐλευθέρως, ὥστε νὰ νομίζῃ ὁ μοναχὸς ὅτι πλέον ἔφθασε εἰς ἀπάθειαν καὶ δύναται καὶ χωρὶς τροφὴν νὰ ζήσῃ. Καὶ ἀφοῦ τὸν ἴδῃ πλέον ὁ δαίμων ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ ἄκρον, τότε

τὸν ἀφήνει καὶ πίπτει. Διότι μὴ ἔχων πτέρυγας ὑψηλὰς τῆς θεωρίας νὰ ὑψωθῇ καὶ νὰ σηκώσῃ τὸ σῶμα, κυλίεται κάτω ὡς ὄφις. Διότι, ἐκεῖ ὅπου νομίζει ὅτι ἤρθη ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὰ οὐράνια, ἐκεῖ χωρὶς νὰ καταλάβῃ ἐξαίφνης εὑρέθη χωρὶς ὅπλα μέσα εἰς τὸ πέλαγος. Διότι, τὸ σῶμα ὅπου συγκρατεῖ τὰ ὅπλα καὶ πολεμεῖ, αὐτὸ διὰ τῆς ὑπερβολικῆς ἀσιτίας ἐξηντλήθη καὶ ἔπεσεν. Τότε λοιπὸν ὁ αἱμοβόρος δράκων, χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος ἐπιπίπτει δρομαίως ἐπὶ τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον μοναχόν, σύρων μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ἄλλα μύρια πονηρὰ πνεύματα. Καὶ τελείως τὸν πνίγουν, ἐὰν δὲν ζητήσῃ ἀμέσως ἔμπειρον καὶ πρακτικὸν ὁδηγόν. Καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἔρριξε πολλοὺς ἀγωνιστὰς εἰς διάφορα τῆς ἁμαρτίας αἰσχρὰ πάθη. Διότι αὐτὸ τὸ πάθος κινοῦν οἱ δαίμονες πλέον τῶν ἄλλων παθῶν, ὅταν τὸ σῶμα ἐξαντληθῇ καὶ πέσῃ.

Ἐὰν πάλιν αὐτὸς ὁ ἀγωνιστὴς εἶναι ὀξὺς τὸν νοῦν καὶ διακριτικῶς ἀγωνίζεται, προσέχων νὰ μὴν πέσῃ ἐμπρός, τότε ὁ δαίμων τὸν ἀφήνει. Καὶ ὅταν ἰδῇ ὅτι παύει ἡ θέρμη καὶ ὁ ζῆλος ὁ πολὺς καὶ κόπτεται ὀλίγον ἡ ὁρμή, καὶ ἄρχεται νὰ ἀμελῇ, τότε πάλιν ὁ δαίμων τὸν τραβάει ὀπίσω, ὥστε νὰ τὸν ρίξῃ σὲ ἀδιαφορίαν νὰ τὰ ἀφήσῃ ὅλα, ὥστε καὶ πάλιν νὰ γίνῃ δοῦλος τῶν δαιμόνων.

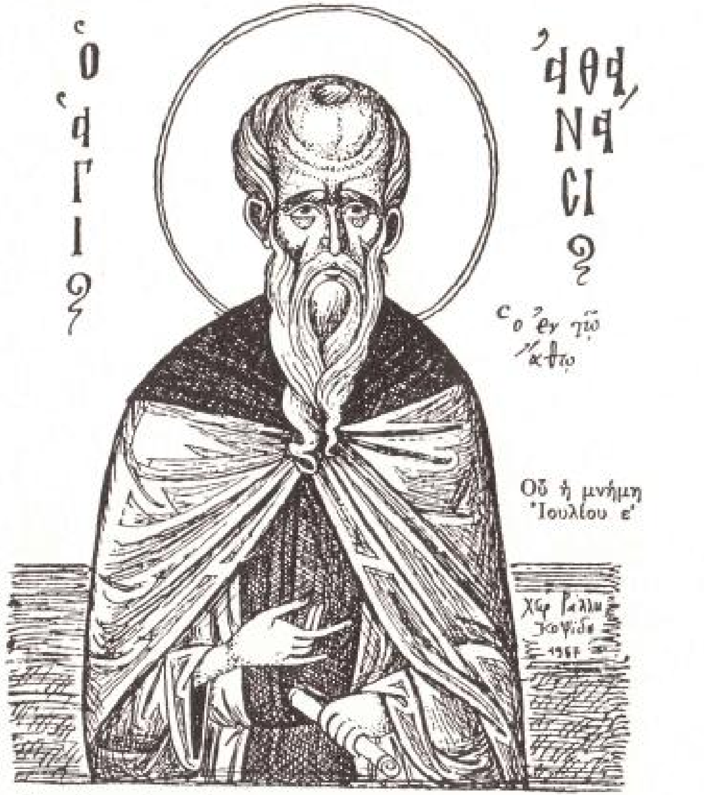
Δι᾽ αὐτὸ εἶναι διπλὸς ὁ ἀγών. Καὶ πρέπει ὁ μοναχός· ἢ νὰ ἔχῃ ὁδηγὸν τῆς αὐτῆς ἐργασίας καὶ νὰ κάνῃ τελείαν ὑπακοήν, κόπτων τελείως τὸ ἴδιον θέλημα· ἤ, ἂν εἶναι μόνος του, πρέπει νὰ φυλάγεται ἀπὸ τὰ ἄκρα καὶ νὰ βαδίζῃ τὴν μέσην ὁδόν. Νὰ μὴν κλίνῃ οὔτε δεξιά, οὔτε ἀριστερά. Καὶ νὰ γνωρίζῃ

καλῶς ὅτι μόνον ὅταν λάβῃ πτέρυγας ὑψηλὰς τῆς θεωρίας, τότε, ἀναλόγως αὐτῆς τῆς θείας χάριτος, κρατεῖ καὶ τὸ σῶμα τὰς ἀσθενείας. Καὶ τὸ μὲν σῶμα ὡς φθαρτὸν ὅπου εἶναι, πολλάκις ἀλλοιοῦται, ἀσθενεῖ καὶ πίπτει. Ὁ δὲ νοῦς, ἐπειδὴ ἔχει ἄλλα πτερὰ οὐράνια καὶ ὑπὲρ φύσιν, πετᾷ ὑψηλὰ καὶ δὲν τὸν μέλλει διὰ τὸ βάρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸ σηκώνει, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἀσθενές. Δι᾽ αὐτὸ καὶ πολλοὶ Ἅγιοι ἔχοντες αὐτὴν τὴν χάριν ἐπέρασαν πολλὰ ἔτη χωρὶς ἄρτον καὶ φαγητὸν καὶ ἀρκοῦντο μόνον μὲ τὴν ἁγίαν Κοινωνίαν τοῦ ἀχράντου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου.

Ὅμως ἡμεῖς, ἐπειδὴ δὲν μᾶς διδάσκουν οἱ Ἅγιοι Πατέρες νὰ μὴν τρώγωμεν καθόλου· δι᾽ αὐτό, ἂν καὶ αὐτὴν τὴν χάριν λάβωμεν καὶ γνωρίσωμεν ὅτι δυνάμεθα καὶ χωρὶς τροφῆς ζῆσαι κατὰ ἀλήθειαν καὶ ὄχι κατὰ φαντασίαν, καὶ πάλιν τότε πρέπει νὰ τρώγωμεν καὶ τυρὶ καὶ αὐγὸ καὶ γάλα, ἂν μᾶς τύχῃ, καὶ ψάρι. Ἀπὸ ὀλίγον καὶ ἐξ ὅλων ἀπὸ ὅσα μᾶς ἐπιτρέπει ὁ νόμος τοῦ μοναχικοῦ ἐπαγγέλματος διὰ δύο σκοπούς: Ἕνα μὲν ὅπου συντρίβομεν τὴν ρίζαν τῆς οἰήσεως καὶ ὑπερηφανείας, καταπατοῦντες κάθε φρόνημα ἐπαιρόμενον κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλο· ὅπου φαινόμεθα τοῖς πᾶσιν ὅμοιοι, χωρὶς κανεὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν κατὰ Θεὸν ἐργασίαν μας, φεύγοντες τὴν ἀνθρώπινον δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους. Καὶ ἐπὶ τούτοις νὰ μὴ νομίζωμεν ὅτι τὸ ὀλίγον αὐτὸ φαγητὸν τὸ ἐν γνώσει καὶ διακρίσει γενόμενον, ὅτι μᾶς ὑστερεῖ ἐκ τῆς θείας χάριτος, καὶ ὅτι ἂν ἐνηστεύαμεν θὰ εἴχομεν περισσοτέραν χάριν. Ὄχι. Διότι ὁ Θεὸς δὲν βλέπει εἰς τὴν ποσότητα τῶν

ἀγώνων μας, ἀλλὰ ἐξετάζει τὸν σκοπὸν καὶ τὴν διάκρισιν ὅπου τὰ ἐργαζόμεθα καὶ ἀναλόγως ἐπιχέει τὸ Αὐτοῦ ἀγαθόν, μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν!

Τὸν τῆς μεγίστης ἱερὸν δομήτορα, Λαύρας ἐν ὕμνοις τιμῶ, ὡς ἀπαρχὴν θείαν, μέγαν Ἀθανάσιον, τὸν τύπον καὶ παράδειγμα, τῶν ἐν Ἄθῳ Πατέρων, ὡς ἀληθῶς χρηματίσαντας ἔν τε θεωρίαις καὶ πράξεσιν.

ια´

Περὶ τῶν τριῶν καταστάσεων τῆς φύσεως ὅπου ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται ὁ ἄνθρωπος: κατὰ φύσιν, παρὰ φύσιν, καὶ ὑπὲρ φύσιν. Καὶ περὶ τῶν τριῶν τρόπων τῆς θείας Χάριτος ὅπου ἐνδέχεται νὰ λάβη, ὅταν βιάζεται ἡ ἀνθρώπινος φύσις: καθαρτικῆς, φωτιστικῆς, καὶ τελειωτικῆς.

Ἄκουσον λοιπόν, τέκνον, καὶ τοὺς τρεῖς τρόπους τῆς φύσεως ὅπου ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται ὁ ἄνθρωπος. Καὶ λέγομεν· ὅτι ἡ φυσικὴ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ παρέβημεν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξεπέσαμεν ἐκ τοῦ Παραδείσου, εἶναι ὁ θεϊκὸς Νόμος ὅπου μᾶς ἐδόθη γραπτῶς μετὰ τὴν ἐξορίαν ἐκείνην. Καὶ πᾶς ἄνθρωπος χρεωστεῖ, ἐὰν θέλη τὴν σωτηρίαν του, νὰ βιάζεται, νὰ πολεμῇ μετὰ τῶν παθῶν, δέρων καὶ ἀντιτασσόμενος, πολεμῶν καὶ ἀντιπολεμούμενος, νικῶν καὶ νικώμενος. Καὶ ἐν γένει ὀφείλει νὰ ἀγωνίζεται διὰ νὰ στέκῃ εἰς τοὺς θεϊκοὺς νόμους τῆς φύσεως.

Καὶ ὅταν λοιπὸν εὑρισκώμεθα ἔσωθεν τοῦ θεϊκοῦ νόμου τῆς δοθείσης ἡμῖν Ἁγίας Γραφῆς, καὶ δὲν εἴμεθα πόρνοι, φονεῖς, κλέπται, ἄδικοι, ψεῦσται,

ὑπερήφανοι, κατάλαλοι, κενόδοξοι, γαστρίμαργοι, πλεονέκται, φιλάργυροι, φθονεροί, λοίδωροι, βλάσφημοι, θυμώδεις, ὀργίλοι, μεμψίμοιροι, ὑποκριταὶ καὶ λοιπά, τότε εἴμεθα εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν τὴν μετὰ τὴν παράβασιν ἡμῖν γενομένην.

Ἡ δὲ παρὰ φύσιν κατάστασις εἶναι ἐκεῖνος ὅπου εἶναι ἔξω τοῦ θεϊκοῦ Νόμου καὶ ὡς κτῆνος ὡμοιώθη τοῖς ἀλόγοις ὅπου δὲν ἔχουν νόμον, καὶ δι᾽ αὐτὸν λέγει ὁ προφήτης: "Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, ἀλλὰ παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς". Ὅποιος λοιπὸν τοιοῦτος περιπατεῖ ἔξω τοῦ θεϊκοῦ Νόμου, κυλιόμενος εἰς τὰς διαφόρους ὡς εἴπομεν ἁμαρτίας, εἶναι εἰς τὴν παρὰ φύσιν κατάστασιν.

Ἡ δὲ ὑπὲρ φύσιν κατάστασις εἶναι ἡ ἀπάθεια ὅπου εἶχεν ὁ Ἀδάμ, προτοῦ παραβῇ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκπέσῃ ἐκ ταύτης τῆς θείας χάριτος καὶ ἀκακίας.

Αὐτοὶ λοιπόν, τέκνον, εἶναι οἱ τρεῖς τρόποι ὅπου, ἐὰν προκόπτωμεν, ἀνερχόμεθα ἐκ τῶν παρὰ φύσιν εἰς τὰ ὑπὲρ φύσιν. Εἰ δὲ καὶ ζῶμεν ἐν ἀναισθησίᾳ, ἀμελοῦντες τῆς ἡμῶν σωτηρίας, τότε βόσκομεν χοίρους καὶ προσπαθῶμεν νὰ χορτάσωμεν ἀπὸ ξυλοκέρατα ὡς ὁ ἄσωτος υἱός.

Οἱ δὲ τρεῖς τρόποι ὅπου εἴπομεν τῆς θείας χάριτος, ὅπου ἐνδέχεται νὰ λάβῃ ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων, ὅταν ἔχῃ καλὴν προαίρεσιν καὶ βιάζεται, εἶναι οὗτοι: καθαρτική, φωτιστική, καὶ τελειωτική.

Καὶ ἀφοῦ πρῶτον ὁ ἄνθρωπος ἔλθῃ εἰς μετάνοιαν

ἐκ τῶν πρώτων ἁμαρτιῶν βιάζεται νὰ σταθῇ ἐντὸς τοῦ θεϊκοῦ Νόμου καὶ πάσχει ἐκ τῆς ἕξεως τῶν παθῶν μεγάλους ἀγῶνας καὶ πόνους δριμεῖς. Τότε μυστικῶς ἡ θεία χάρις τοῦ δίδει παράκλησιν καὶ χαράν, πένθος, ἡδονὴν καὶ γλυκύτητα ἐκ τῶν θείων λογίων ὅπου ἀναγινώσκει· καὶ δύναμιν καὶ θάρρος πρὸς τὸν ἀγῶνα τὸν πνευματικόν. Αὐτὴ λοιπὸν λέγεται χάρις καθαρτική, ἡ ὁποία βοηθεῖ μυστικῶς τὸν μετανοοῦντα ἀγωνιστὴν διὰ νὰ καθαρισθῇ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν καὶ νὰ σταθῇ εἰς τὸ κατὰ φύσιν.

Ἐὰν λοιπὸν οὗτος σταθῇ ἐκεῖ, εἰς τὸ κατὰ φύσιν, καὶ δὲν παύσῃ τοὺς ἀγῶνας, δὲν στραφῇ ὄπισθεν, δὲν ἀμελήσῃ, δὲν πέσῃ ἐκ τῆς θέσεώς του, ἀλλὰ ὑπομένῃ βιαζόμενος ποιῆσαι καρποὺς ἀγαθούς, μακροθυμῶν καὶ δεχόμενος τὰς συνεχεῖς ἀλλοιώσεις τῆς φύσεως, ἀναμένων τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ· τότε ὁ νοῦς δέχεται θεῖον φωτισμὸν καὶ γίνεται ὅλος θεῖον φῶς ἐκ τοῦ ὁποίου βλέπει νοερῶς τὴν ἀλήθειαν καὶ διακρίνει πῶς πρέπει νὰ περιπατῇ ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀγάπην ὅπου εἶναι ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς.

Ὅμως καὶ ἐδῶ, τέκνον, θέλει μεγάλην προσοχήν. Καὶ μὴ ἀκούων φῶς νομίσῃς ὅτι εἶναι φωτιὰ ἢ φῶς λύχνου ἢ ἀστραπῆς ἢ ἄλλο εἶδος χρωμάτων. Ἄπαγε τοιαύτης ἀτοπίας! Διότι πολλοὶ τοῦτο μὴ νοήσαντες ἐδέχθησαν εἴδους ἀστραπῆς, καὶ πλανηθέντες κακῶς ἀπωλέσθησαν. Τὸ δὲ νοερὸν φῶς τῆς θείας χάριτος εἶναι ἄϋλον, ἀνείδεον καὶ ἀχρωμάτιστον, ἱλαρὸν καὶ εἰρηνικόν. Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι καὶ καλεῖται χάρις φωτιστική, ἡ ὁποία φωτίζει τὸν νοῦν καὶ γνωρίζει τοὺς ἀσφαλεῖς δρόμους τῆς πνευματικῆς ὁδοιπορίας,

διὰ νὰ μὴν πλανηθῇ ὁ ὁδοιπόρος καὶ πέσῃ.

Ὅμως, ἐπειδὴ τὸ σῶμα εἶναι μεμιγμένον μὲ τὰς ἀλλοιώσεις, καὶ ὁ χρόνος πολύς, διὰ τοῦτο ἡ χάρις δὲν παραμένει διηνεκῶς, ἀλλὰ φεύγει καὶ ἔρχεται. Καὶ μετὰ τὸ φῶς ἀναδέχεται σκότος, καὶ πάλιν μετὰ τὸ σκότος φῶς.

Καὶ ἄκουσον μετὰ προσοχῆς νὰ ἐννοήσῃς.

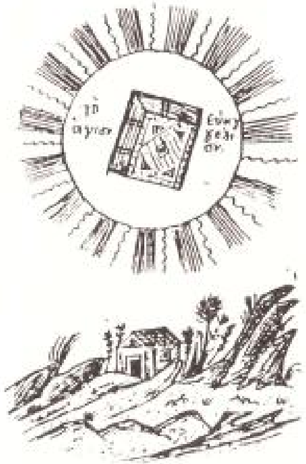
Ἡ φυσική μας κατάστασις ἀπέναντι τῆς θείας χάριτος εἶναι σκότος. Πόσον μᾶλλον ὅταν μᾶς πλησιάζουν καὶ οἱ σκοτεινοὶ δαίμονες οἱ ὁποῖοι εἶναι φύσει σκότος; Ὅταν λοιπὸν ἔλθῃ τὸ φῶς τῆς χάριτος ὅλα χάνονται, ὅπως ὁ ἥλιος ἀφοῦ ἀνατείλῃ φεύγει τὸ σκότος καὶ βλέπομεν καθαρῶς ἔστω καὶ τὰ ἐλάχιστα συμπτώματα τὰ ὁποῖα πρὸ τῆς αὐγῆς τοῦ ἡλίου μᾶς ἐλάνθανον. Καὶ πάλιν ἀφοῦ ὁ ἥλιος δύσῃ, πάλιν μᾶς καταλαμβάνει φυσικῶς τὸ σκότος, καὶ ἐντὸς τῆς σκοτίας ὅποιος βαδίζει τὸν ἀκολουθοῦν μεγάλαι ἐπιφοραὶ καὶ ὀδυνηραὶ συμβάσεις.

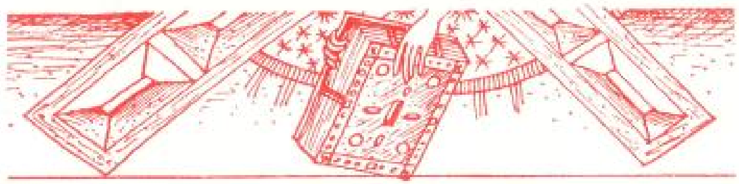
Ὁμοίως μᾶς συμβαίνει καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ὁδοιπορίαν. Ὅταν ἔχωμεν τὸ θεῖον φῶς, βλέπομεν καθαρὰ ὅλα, καὶ οἱ δαίμονες μακρὰν φεύγουν, μὴ δυνάμενοι στῆναι ἐνώπιον τῆς θείας χάριτος. Καὶ ἀφοῦ πάλιν φύγῃ ἡ θεία χάρις, μένει τὸ σκότος, ἡ ἐδική μας φυσικὴ κατάστασις. Ὁπότε πάλιν ἔρχονται οἱ λησταὶ δαίμονες καὶ μᾶς πολεμοῦν. Καὶ ἐπειδὴ λοιπὸν ἐνδέχεται, ἡ φύσις ἡμῶν τόσας πολλὰς ἀλλοιώσεις, καὶ ἐν καιρῷ σκοτίας ἐργαζόμεθα πολλὰ ἔργα μὴ ἔχοντα διάκρισιν θείας χάριτος, ἐκ τῶν ὁποίων βλαπτόμεθα καὶ πολλάκις πληγωνόμεθα παρὰ τῶν ἐχθρῶν θανασίμως - διὰ τὸ εἶναι σκοτίαν καὶ δὲν βλέπομεν τοὺς ἐχθροὺς ποὺ κρύπτονται - δι᾽ αὐτὸ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεθαρρεύωμεν καὶ νὰ νομίζωμεν ὅτι ὅλα ὅσα κάμνωμεν ἀρέσουν τῷ Θεῷ. Οὔτε νὰ ἐλπίζωμεν εἰς τὰ ὅπλα καὶ τέχνην μας. Ἀλλά, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν βοήθειαν, εἰς αὐτὴν καὶ μόνον νὰ ἐλπίζωμεν, καὶ μετὰ μεγάλου φόβου νὰ ὁμιλῶμεν, ὡς μὴ γνωρίζοντες· ἄραγε τὸ λεγόμενον ἀρέσει τῷ Θεῷ ἢ μήπως τὸν λυπῷ; Καὶ ἐν καιρῷ τῶν ἀλλοιώσεων νὰ ὑπομένωμεν.

Ἂν λοιπὸν μένωμεν ἐν αὐτῇ τῇ καταστάσει καὶ δὲν πάθωμεν κανένα κακὸν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων καὶ τῆς ταραχῆς τῶν παθῶν, τότε μᾶς δίδεται ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, ἡ χάρις ἡ τελειωτική. Ἡ ὁποία μᾶς τελειοῖ καὶ εἶναι καὶ λέγεται ὑπερφυσική, διότι περιπατεῖ ἄνωθεν τῆς φύσεως. Καὶ εἰς μὲν τὰς ἄλλας δύο πρώτας καταστάσεις ὁ ἄνθρωπος βιάζεται διὰ λογισμῶν ἀγαθῶν καὶ πνευματικῶν ἐνθυμήσεων νὰ κρατήσῃ τὰς ἀρετάς· ἀγάπην, ταπείνωσιν, ἐγκράτειαν καὶ λοιπά· γενικῶς διὰ τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀντιρρητικῶν λογισμῶν ἀναιρεῖ τὰς κακίας τῶν παθῶν καὶ κρατεῖ τὰς ἀρετάς. Ἀφοῦ ὅμως ἔλθῃ ἡ τελειωτικὴ χάρις καὶ ὑπερφυσικὴ ὅλα τότε τὰ πάθη ἐξαλείφονται. Καὶ κρατῶνται ὅλαι αἱ ἀρεταὶ ὡς ἰδία φύσις, χωρὶς τρόπους καὶ μεθοδίας ἐδικάς του. Διότι τοῦ ἐδόθη ἡ πρὸ τῆς παραβάσεως θεία ἐκείνη ἀπαθὴς κατάστασις. Καθότι τὰ πάθη, κατόπιν τῆς παρακοῆς ὅπου ἔκαμεν ὁ Ἀδὰμ ἐπεισῆλθον εἰς τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ δὲ φυσικὴ κατάστασις ὅπου ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος παρὰ τοῦ Θεοῦ ἦτον ἀπαθής. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νοῦς, ὅταν

ἐλευθερωθῇ ἐκ τῶν παθῶν, περιπατεῖ διὰ τῆς θείας γνώσεως, ὡς βασιλεύς, ἄνωθεν τῆς φύσεως.

Ὅταν λοιπὸν καὶ σύ, τέκνον, βλέπῃς ὅτι χωρὶς μηχανὰς καὶ ἐννοίας πνευματικὰς τῶν λογισμῶν στέκονται ὅλαι αἱ ἀρεταὶ ὡς φυσικαὶ καὶ δὲν ἀλλοιοῦνται, γνώριζε ὅτι εἶσαι ὑπὲρ φύσιν. Ὅταν πάλιν τὰς κρατᾷς διὰ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν καὶ ἀλλοιοῦνται, γνώριζε ὅτι εἶσαι κατὰ φύσιν. Καὶ ὅταν πράττῃς τὰς ἁμαρτίας, γνώριζε ὅτι εἶσαι παρὰ φύσιν καὶ βόσκεις τοὺς χοίρους τῶν πολιτῶν, κατὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον· καὶ βιάζου νὰ ἐλευθερωθῇς. Τὸ δὲ πλέον τούτων οἶδεν ὁ Πάνσοφος καὶ Πανάγαθος Θεὸς καὶ ὁ μένων ἐν τῷ Θεῷ· Ὧι ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ιβ´

Περὶ ἀγάπης.

Επειδὴ πολλὰ καὶ διάφορα ἐγράψαμεν, τέκνον μου, κινούμενος ἀπὸ τὴν θερμὴν σου πίστιν καὶ εὐλάβειαν, καλὸν ἐθεώρησα νὰ σοῦ γράψω καὶ ὀλίγα περὶ ἀγάπης, ἐξ ὧν ἔμαθον παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ ὁσίων Πατέρων καὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν. Ἀλλὰ δεδοικὼς τὸ ὕψος τῆς ὑπερφυσικῆς χάριτος ταύτης, τῷ φόβῳ νικῶμαι, μήποτε δὲν δυνηθῶ τὸν λόγον περαιῶσαι. Ἀλλὰ καὶ πάλιν, θερμούμενος τῇ ἐλπίδι τῶν ἁγίων εὐχῶν σας, ἄρχομαι τὸν λόγον. Διότι, πῶς δύναμαι, τέκνον μου, ἐξ ἰδίας δυνάμεως γράψαι περὶ τοσούτου μεγάλου χαρίσματος, ὅπου τὴν ἐμὴν δύναμιν ὑπερβαίνει; Καὶ μὲ τί γλῶσσαν ἔχω διηγήσασθαι περὶ τῆς τοιαύτης ὑπερουρανίου τρυφῆς καὶ τροφῆς ἁγίων Ἀγγέλων, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Δικαίων, Μαρτύρων, Ὁσίων, καὶ παντὸς καταλόγου ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων;

Ἀληθῶς λέγω, τέκνον μου. Εἰ εἶχον, ὅλας τὰς γλώσσας τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐξ Ἀδὰμ νὰ μὲ βοηθοῦν, καὶ πάλιν ἀδύνατον μοῦ φαίνεται, ὅτι θὰ ἠδυνάμην ἀξίως ἐγκωμιάσαι τὴν Ἀγάπην. Καὶ τί λέγω ἀξίως. Ἀλλὰ μηδὲ μικρόν τι δύναται βρότειος γλῶσσα ὅλως λαλῆσαί τι περὶ τῆς ἀγάπης, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ Θεός, ἡ αὐτοαλήθεια καὶ Ἀγάπη δώσει ἡμῖν τὴν ἐνέργειαν τῶν λόγων, καὶ τὴν σοφίαν καὶ γνῶσιν· καὶ διὰ μέσον γλώσσης ἀνθρωπίνης αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεὸς καὶ γλυκὺς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἴδιος μετὰ τοῦ ἰδίου καὶ καλεῖν καὶ ἐγκωμιάζεσθαι. Καθότι ἡ Ἀγάπη δὲν εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ καὶ Πατήρ, ὁμοῦ Πνεῦμα τὸ Θεῖον, ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς.

Καὶ ὅλα μὲν τὰ ἄλλα θεῖα χαρίσματα τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἔχουσι θείαν αἴσθησιν, ὅταν εἰς ἡμᾶς ἐνεργοῦνται παρὰ τῆς θείας χάριτος, δηλαδὴ ταπεινοφροσύνη, πραότης, ἐγκράτεια καὶ λοιπά. Ταῦτα γενικῶς χωρὶς τὴν ἐνέργειαν τῆς θείας χάριτος εἶναι ἁπλῶς ἀρεταί, καὶ τὰς φυλάγωμεν, χάριν τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου, πρὸς θεραπείαν τῶν ἡμετέρων παθῶν. Καὶ προτοῦ λάβωμεν τὴν χάριν συνεχῶς ἀλλοιούμεθα· πρὸς ταπείνωσιν καὶ πρὸς οἴησιν, πρὸς ἀγάπην, καὶ πρὸς μῖσος, πρὸς ἐγκράτειαν καὶ πολυφαγίαν, πρὸς πραότητα καὶ ὀργήν, πρὸς μακροθυμίαν καὶ θυμόν, καὶ λοιπά.

Ὅμως, ἀφοῦ τῇ θείᾳ χάριτι ἐνεργούμεθα, τότε παύουν αἱ συνεχεῖς αὗται τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσεις τῆς ψυχῆς. Καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔχει τὰς στοιχειώδεις καὶ φυσικάς του ἀλλοιώσεις· δηλαδὴ κρύον, ζέστη, βάρος, κόπος, πόνος, πεῖνα, δίψα, ἀρρωστία καὶ λοιπά. Ἡ δὲ

ψυχή, ἡ τῇ ἐνεργείᾳ τῆς θείας χάριτος τρεφομένη, μένει ἀναλλοίωτος ἐκ τῶν δεδωρημένων αὐτῇ φυσικῶν θείων χαρισμάτων.

Τὸ δὲ ἀναλλοίωτος ὅπου λέγω, τοῦτο νόει μοι· τῆς χάριτος ἐν ἡμῖν εὑρισκομένης, ἡ ψυχὴ δὲν ἀλλοιοῦται ἐκ τῶν δεδωρημένων αὐτῇ παρὰ τοῦ Θεοῦ θείων χαρισμάτων· ὄχι ὅμως, καὶ τῆς χάριτος ἀναχωρούσης, ὅτι δὲν ἀλλοιοῦται. Δυσκίνητος μὲν γίνεται, διὰ τὸ στερεὸν φρόνημα τῆς ψυχῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀναλλοίωτος.

Ἡμεῖς γάρ, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἐγράψαμεν, ὅτι ἐφ' ὅσον περιφέρωμεν τὸ ὀστράκινον τοῦτο περιβόλαιον, ἂς μὴν πιστεύσῃ κανεὶς ὅτι ὑπάρχει ὕψος καταστάσεως ἀναλλοίωτον καὶ χωρὶς φόβον, εἰ μὴ τῇ παρουσίᾳ τῆς θείας χάριτος. Ὁπότε καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ κάθε θείου χαρίσματος καλῶς γεύεται καὶ ἀσφαλῶς κατανοεῖ.

Ὅταν ὅμως φθάσῃ εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς θείας Ἀγάπης, ὅπου εἶναι ὁ ἴδιος Θεός, κατὰ τὸν λέγοντα· ὅτι "ὁ Θεὸς Ἀγάπη ἐστι καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ", τότε πῶς ἱκανὴ πλέον γλῶσσα βρότειος καὶ μὴ ἔχουσα θείαν ἐνέργειαν ὅλως περὶ Θεοῦ καὶ περὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ χαρισμάτων διαλέγεσθαι; Καθὼς καὶ πολλοὶ τὴν σήμερον ἐνάρετοι καὶ ἀγαθῶς πολιτευόμενοι καὶ μὲ ἔργον καὶ λόγον τὸν Θεὸν εὐαρεστοῦντες καὶ τὸν πλησίον ὠφελοῦντες, νομίζουσι, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων νομίζονται ὅτι πεφθάκασι τὴν Ἀγάπην, διὰ τοῦ μικροῦ ἔργου ἐλέους καὶ συμπαθείας ὅπου ἔχουν πρὸς τὸν πλησίον.

Ἀλλ᾽ ὅμως δὲν ἔχει οὕτως ἡ ἀλήθεια. Ἀλλ᾽ ἐντολὴν μὲν ἀγάπης ποιοῦσι, διὰ τὸν λέγοντα Κύριον "ἀγαπᾶτε ἀλλήλους". Καὶ ὁ ταύτην φυλάγων εἶναι ἄξιος ἐπαίνων ὡς φύλαξ τῶν θείων ἐντολῶν. Ἀλλ᾽ οὐχὶ ὅμως πὼς εἶναι καὶ τῆς θείας Ἀγάπης ἐνέργεια. Εἶναι μὲν δρόμος πρὸς τὴν πηγήν, οὐχὶ ὅμως καὶ πηγή. Εἶναι μὲν βαθμίδες πρὸς τὰ ἀνάκτορα, οὐχὶ ὅμως καὶ θύρα τῶν ἀνακτόρων. Εἶναι μὲν φόρεμα βασιλικόν, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ Βασιλεύς. Εἶναι μὲν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ὄχι καὶ Θεός.

Λοιπὸν ὁ θέλων λέγειν περὶ Ἀγάπης, πρέπει νὰ γευθῇ καλῶς ἐν αἰσθήσει τὸ μυστήριον τῆς Ἀγάπης καὶ κατόπιν, ἐὰν ἐπιτρέπῃ ἡ πηγὴ τῆς Ἀγάπης ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, νὰ μεταδώσῃ τὸν καρπὸν ἐξ ὧν ἔλαβε, καὶ ἀσφαλῶς τὸν πλησίον νὰ ὠφελήσῃ. Καθότι μέγας κίνδυνος εἰς ἡμᾶς, τοῦ λαλεῖν ἐσφαλμένως, καὶ φρονεῖν ἀγνώστως, καὶ οἴεσθαι ὅτι οἴδαμεν, ὃ οὐκ οἴδαμεν.

Τοῦτο λοιπὸν, ἀγαπητόν μοι τέκνον ἀκριβῶς γίνωσκε· ὅτι, ἄλλο μὲν εἶναι ἐντολὴ ἀγάπης ἐξ ἔργων τελουμένης πρὸς τὴν ἀλληλοφιλαδελφίαν, καὶ ἄλλο ἐνέργεια τῆς θείας Ἀγάπης. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον δύνανται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἐὰν θελήσουν καὶ βιασθοῦν νὰ τὸ πληρώσουν, τὸ δὲ δεύτερον ὄχι. Καθότι μήτε ἐξ ἔργων ἡμῶν γίνεται, μηδὲ τῆς ἡμετέρας θελήσεως εἶναι νὰ γένῃ, ἐὰν θέλωμεν, ὅταν θέλωμεν, καὶ ὅπως θέλωμεν. Ἀλλὰ τοῦτο ἔγκειται εἰς τὴν πηγὴν τῆς Ἀγάπης, τὸν γλυκύτατόν μας Ἰησοῦν, ὅπου μᾶς δίδει, ἐὰν θέλῃ, ὅπως θέλει, καὶ ὁπότε Αὐτὸς θέλει.

Καὶ ἡμῶν μὲν ἐν ἁπλότητι περιπατούντων, καὶ τὰς ἐντολὰς τηρούντων καὶ μετὰ δακρύων ἐν ὑπομονῇ, καὶ ἐπιμονῇ ἐμπόνως ζητούντων, καὶ τὰ πρόβατα τοῦ Ἰοθὸρ ὡς ὁ Μωϋσῆς καλῶς φυλασσόντων· ἤγουν τὰς ἀγαθὰς καὶ πνευματικὰς τοῦ νοῦ κινήσεις καὶ διαλογισμοὺς ἐν τῷ καύσωνι τῆς ἡμέρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς τῶν συνεχῶν πολέμων καὶ πειρασμῶν καὶ ἐν βίᾳ καὶ ταπεινώσει ἡμῶν συντριβόντων· τότε ἀξιούμεθα τῆς θεοπτίας καὶ τὴν Βάτον βλέπειν ὑπὸ τοῦ θείου πυρὸς τῆς Ἀγάπης ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καιομένην καὶ μὴ καταφλεγομένην. Καὶ ταύτῃ ἐγγίσαντες διὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς ἀκούομεν τῆς θείας φωνῆς ἐν μυστηρίῳ τῆς πνευματικῆς γνώσεως λέγουσαν· "λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου"! λῦσον δηλονότι ἀπὸ σοῦ κάθε ἴδιον θέλημα καὶ μέριμναν τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ κάθε παιδαριώδη φρόνησιν, καὶ ὑποτάγηθι τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ τῷ θείῳ Αὐτοῦ θελήματι, διότι ὁ τόπος ὃν σὺ ἕστηκας ἅγιος ἐστί.

Καὶ ἀφοῦ ἐκ πάντων λυθῇ τότε δέχεται τὴν τοῦ λαοῦ προστασίαν καὶ ἐπιβάλλει πληγὰς τῷ Φαραώ, δηλαδὴ τὴν διάκρισιν καὶ διοίκησιν τοῖς θείοις χαρίσμασι καὶ τὴν νίκην κατὰ τῶν δαιμόνων. Καὶ κατόπιν λαμβάνει τοὺς θείους νόμους. Καὶ ὄχι ἐν πλαξὶ λιθίναις, ὡς ὁ Μωϋσῆς, ὅπου φθείρονται καὶ σπάζουσι, ἀλλ᾽ ἐν θείαις χαραγμαῖς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν ταῖς ἡμῶν καρδίαις ἐνεργουμέναις. Καὶ ὄχι μόνον δέκα ἐντολάς, ἀλλ᾽ ὅσον ὁ νοῦς ἡμῶν χωρεῖ, ἡ γνῶσις καὶ ἡ φύσις. Καὶ κατόπιν εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος.

Καὶ τῆς θείας νεφέλης ἐν στύλῳ πυρὸς τῆς

Ἀγάπης ἐπιφοιτούσης ὅλος πῦρ καὶ τοῦτος γενόμενος, καὶ μὴ ἐπὶ πλέον βαστᾶσαι δυνάμενος, βοᾷ ἡ θεία ἐνέργεια τῆς Ἀγάπης πρὸς τὴν πηγὴν τῆς Ἀγάπης καὶ λέγει ἐν μέσῳ ἀνθρωπίνων χειλέων· "τίς δύναταί με χωρίσαι ἐκ τῆς γλυκείας Ἀγάπης Σου Ἰησοῦ"; Καὶ ἐπὶ πλέον τῆς αὔρας πνεούσης - εἴτε ἐν σώματι ἢ χωρὶς σῶμα ὁ Θεὸς οἶδεν ἢ μέσον τῆς καλύβης ἢ ἔξω ἐν ἀέρι ὁ Θεὸς οἶδεν - τοῦτο μόνον οἶδε ἐκεῖνος ποὺ εἶδε· ὅτι ὅλος γενόμενος πῦρ μετὰ τοῦ πυρός, καὶ ἀγάπης δάκρυα ἀπορρέων, μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως φωνάζει: "Παῦσον γλυκεῖα Ἀγάπη τὰ ὕδατα τῆς Σῆς χάριτος, ὅτι αἱ ἁρμονίαι τῶν μελῶν μου διελύθησαν"! Καὶ ταῦτα λέγων, τοῦ ἀέρος τοῦ Πνεύματος ἐπιπνέοντος μετὰ τῆς θαυμασίας Αὐτοῦ καὶ ἀρρήτου εὐωδίας, καταπαύουν αἱ αἰσθήσεις, μὴ συγχωρούσης ὅλως σωματικῆς ἐνεργείας. Καὶ ὅλως αἰχμάλωτος, τῇ σιωπῇ ἀποκλειόμενος, μόνον θαυμάζει τὸν πλοῦτον τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ γνόφος.

Καὶ μένει ὡς ἔκφρων
ἐκστατικὸς ὡς ἐξ οἴνου,
καὶ οὐδὲν ἄλλο λέγει.

Ἀλλ' οὐδὲ ἐπιτρέπει ἡ γλῶσσα λαλῆσαι
οὔτε νοῦς καὶ καρδία ψυχῇ καὶ θελήσει.

Εἰ μὴ Ἰησοῦς μου, γλυκεῖα Ἀγάπη!
Πατὴρ καὶ Σωτήρ μου, ὢ γλυκύτατος ἔρως!

Πλαστουργὸς καὶ Θεός μου
καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα,
ὢ Τριὰς Παναγία ἐν Μονάδι τῇ θείᾳ!

Ἡ ζωὴ τῆς ψυχῆς μου καὶ τρυφὴ τῆς καρδίας,
φωτισμὸς τοῦ νοός μου· ὢ Ἀγάπη τελεία!

Ἡ πηγὴ τῆς Ἀγάπης, ἡ ἐλπίδα καὶ πίστις,
δίδαξόν με πῶς πρέπει νὰ ζητῶ, νὰ Σὲ εὕρω.

Ναὶ γλυκεῖα Ἀγάπη, Ἰησοῦς καὶ Σωτήρ μου·
τοῦτο μόνον εἰπέ μοι καὶ ἄλλο πλέον δὲν θέλω.

Νὰ Σὲ 'βρῶ καὶ νὰ πέσω
εἰς τοὺς θείους Σου πόδας
καὶ γλυκὰ νὰ φιλήσω τὰς πληγὰς καὶ τοὺς ἥλους.

Καὶ ἀενάως νὰ κλαίω μετὰ πόνου καρδίας,
καὶ τοὺς πόδας νὰ βρέχω ὡς τὴν πάλαι Μαρίαν.

Καὶ νὰ μὴ μὲ χωρίζουν ὅλαι πᾶσαι δυνάμεις,
ἐξουσίες, ἀρχές τε τοῦ ἐχθροῦ καὶ Βελίαρ.

Μηδὲ πάλιν ὁ κόσμος ἅπας, ὅλος ἐξ ὅλου
καὶ τρυφαί, ἀπολαύσεις τοῦ αἰῶνος ἐτούτου.

Ἀλλ' ἐκεῖ καθὼς εἶμαι καὶ τοὺς πόδας σου
βρέχω, τὴν ψυχήν μου νὰ πάρῃς
καὶ ὅθεν οἶδας νὰ βάλῃς.

Καὶ Ἐσὲ τὸν Σωτῆρα, Πλαστουργὸν
καὶ Θεόν μου,
ἀενάως νὰ βλέπω, νὰ ὑμνῶ, νὰ λατρεύω.

Μετὰ Πάντων Δικαίων, Προφητῶν, Ἀποστόλων
καὶ Μαρτύρων, Ὁσίων καὶ Γυναίων τῶν θείων.

Καὶ στρατείας ἁπάσης οὐρανίων Ἀγγέλων
Χερουβίμ, Σεραφίμ τε
Ἐξουσιῶν καὶ τῶν Θρόνων.

Καὶ Μητρὸς γλυκυτάτης Παναγίας Παρθένου,
καὶ Κυρίας τῶν ὅλων Θεοτόκου Μαρίας.
Ἀμήν.

Μακαρία λοιπόν, τέκνον μου, ἡ ὥρα ἐν ᾗ μέλλομεν - ἐὰν ἀξιωθῶμεν - τὴν ψυχὴν μας παραδῶσαι καθαρὰν τῷ Κυρίῳ καὶ συνευφραίνεσθαι μετὰ πάντων ὧν εἴπομεν, ὅπου τοῖς πᾶσι, ἐν πᾶσι, καὶ ἐπὶ πᾶσι, βασιλεύει Ἰησοῦς Χριστὸς γλυκὺς Σωτήρ, Πατὴρ καὶ Θεός, Πνεῦμα Ἀγαπητόν, Ἅγιον, Ἀγαθόν, Εἰρηνικόν, Ζωαρχικόν, Ζωοποιοῦν, Τριὰς Ἁγία Ἀχώριστος· νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν ἀτελευτήτων αἰώνων.
Ἀμήν.

ιγ´
Ἐπίλογος

Ω τέκνον ταῦτα πάντα ὅσα σοῦ ἔγραψα, στρέφε ἀδιαλείπτως εἰς τὸν νοῦν καὶ καρδίαν σου. Καὶ γίνωσκε ἀκριβῶς ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς καθαρᾶς ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἔλευσις πάντων τῶν ἀγαθῶν, εἶναι νὰ γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν ἰδίαν ἀσθένειαν.

Καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ τοῦτο πρέπει νὰ εἰσέλθῃ εἰς μεγάλους πειρασμοὺς τοὺς ὑπὲρ τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Χωρὶς δὲ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοιούτους ὑπὲρ φύσιν πειρασμούς, ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως. Καὶ ἀφοῦ γνωρίσῃ τοῦτο, τὸ πᾶν οἶδε καὶ τὰ πάντα καταλειφθήσονται εἰς τὰς χεῖρας του. Καὶ τότε ἐγγὺς εἶναι καὶ ἡ ἀληθὴς ταπείνωσις. Ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἡ ὑπομονὴ ἔφθασε. Καὶ ἡ γνῶσις τῶν μυστηρίων κατέλαβε. Καὶ τὴν διάκρισιν ἐσκεπάσθη. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγάπην ἔλαβε καὶ τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος· χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια.

Ἐρώτησις: Ἀλλὰ καὶ ποῦ λοιπὸν συνίστανται ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθά;

Ἀπόκρισις: Ὅλα ταῦτα συνίστανται εἰς τὸ νὰ ἴδῃ ὁ

ἄνθρωπος γυμνῇ τῇ ὄψει - οὐχὶ φάσματα καὶ φαντασίας - ἀλλὰ ὅλως γυμνὴν τὴν καθαρὰν ἐκ τῆς χάριτος ἀλήθειαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι οὐδέν.

Ἐρώτησις: Ἀλλὰ καὶ τί εἶναι τὸ οὐδὲν;

Ἀπόκρισις: Τὸ οὐδὲν εἶναι ἐκεῖνο ὅπου, προτοῦ ὁ Θεὸς ποιήσῃ καὶ γῆν καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν, ἦτον οὐδέν. Καὶ ἀφοῦ ἐποίησεν οὐρανὸν καὶ γῆν, τότε τὴν ὠνόμασε γῆν - ἡ γενομένη ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. Καὶ πάλιν, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐπῆρε πηλὸν ἐξ αὐτῆς καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, ἦτον πήλινος, ἄψυχος· καὶ ἀφοῦ τὸν ἐμφύσησεν διὰ τοῦ ἐμφυσήματος, ἔλαβε πνεῦμα ζωῆς, τὴν λογικὴν ψυχήν, καὶ τὸν ὠνόμασεν ἄνθρωπον "κατ᾽ εἰκόνα Αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν".

Καὶ τὸ μὲν "κατ᾽ εἰκόνα" εἶναι τὸ πνεῦμα ὅπου τοῦ ἔδωκε διὰ τοῦ ἐμφυσήματος, ἡ λογικὴ ψυχή. Τὸ δὲ "καθ᾽ ὁμοίωσιν" εἶναι αἱ καλαὶ καὶ ἀγαθαὶ ἀρεταί· ἀγάπη, ἀγαθότης, ἐλεημοσύνη, καὶ λοιπὰ ὅπως ἐγράψαμεν ἀνωτέρω. Καὶ ὅποιος λοιπὸν ἔχει αὐτὰς τὰς φυσικὰς καὶ ἀγαθὰς ἀρετὰς ἔχει τὸ καθ᾽ ὁμοίωσιν. Καὶ ὅποιος δὲν τὰς ἔχει, δὲν ἔχει τὸ καθ᾽ ὁμοίωσιν, ἀλλὰ δι᾽ αὐτὸν λέγει ὁ Προφήτης, ὅτι "ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε, ἀλλὰ παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς".

Ἐρώτησις: Ἀλλὰ καὶ ποῖον λοιπὸν εἶναι τὸ πλήρωμα ὅλων τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡ περαίωσις τῶν ἁπάντων, ἵνα καὶ τὸν λόγον ἀποκλείσωμεν;

Ἀπόκρισις: Τὸ πλήρωμα ὅλων τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡ περαίωσις τῶν ἁπάντων εἶναι Θεός· ἀγαθός, εὔσπλα-

χνος, ἐλεήμων, ὅπου τὰ πάντα δι᾽ Αὐτοῦ ἐγένοντο ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, καὶ χωρὶς Αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. Καὶ εἰς Αὐτὸν λοιπὸν πρέπει ὅλη ἡ δόξα, ἀγάπη, τιμή, λατρεία, καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἠγαπημένῳ Αὐτοῦ Υἱῷ καὶ γλυκυτάτῳ Σωτῆρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ Ἀγαθῷ καὶ Ζωοποιῷ Αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν ἀτελευτήτων αἰώνων.

Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ

ΚΑΙ ΤΩ͵ ΕΝ ΤΡΙΑΔΙ ΘΕΩ͵ ΗΜΩΝ ΔΟΞΑ

Στίχοι τοῦ αὐτοῦ

Τὸ ὄνομά μου δὲν ἔγραψα.
γνωστὸν ἐστι τοῖς πᾶσι.
Εἰ δὲ καὶ σὺ τὸ ἀγνοεῖς
ἄκουε νὰ τὸ μάθῃς:
Ἐκ τοῦ οὐδενὸς ἔχει ἀρχήν,
εἰς γῆν πρῶτον ἐποιήθη.
Λοιπόν, γῆ ὀνομάζομαι, χῶμα, πηλός, καὶ σκόνη·
καὶ ἐκ τῆς γῆς μὲ ἔπλασε,
μὲ ᾿μόρφωσεν ὁ Πλάστης,
καὶ διὰ λογικῆς ψυχῆς μὲ ᾿στόλισεν ὡς εἶμαι.
Καὶ Μοναχὸν μὲ ἐποίησε, γιὰ νὰ τόνε δοξάζω.
Λοιπὸν μὴ ζήτει πλέον τι γιὰ νὰ μὴ ἁμαρτάνῃς.
Ἀλλὰ καὶ σὺ εὐχαρίστησον καὶ δόξασον Αὐτόν τε
ὡς ἄξιον τῆς δόξης Του καὶ τῆς εὐχαριστίας.
Ἄναρχον μὲν Γεννήτορα, σὺν τῷ Μονογενεῖ Του
Υἱῷ, καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι, Τριάδα Παναγίαν.
Ὅπως μᾶς ἀξιώσειεν μερίδος σωζομένων.
Πρεσβείαις τῆς γλυκείας μας Μητέρας Παναγίας
καὶ Πάντων τῶν Ἁγίων τε εὐχαῖς αὐτῶν ὁσίαις.

Ἀμήν

σὲ γνωρίσε σὶ μὲ ἐγνόρισας σὶ αὐτόν καί
προτοῦ ἀγαπήσω σὶ μὲ ἀγάπησας ὅμως
καί γλυκιάμου πνοή ἤμουν στόσκοτα
καί ὑγλικιάσαν φωνή μὲ ξύπνισε καί
ἐφώνισε σὲ ἦδον ὅταν μὲ ἔγνος ἡ γνώσιςον
ἦνε ἡθέασαν ὁ χαράμου καί ψυχική
ἀγαλίασις ὁ οὐράνιος ἔροτας ὁ ἀγάπη
ὅπου φλέγις καί δὲν κατακέεις ὅταν
λιπόν ἀγαπιτόμου πεδί ἀρχίζι νά κις
αὐτί ἡ αγάπη τότε ἀρχόμεθα τῆς
δευτέρας ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ἀφοῦ τόν
Θεόν ἀγαπήσις τότε καί τόν πλισίον
σου νά ἀγαπήσις ὡς ἑαυτόν ἐν ταυ
ταις ταῖς δισί ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος
καί ἡ προφίτε κρέμαντε ἀκούσης τί
λέγι ὁ Κύριο ~~[illegible]~~ πεδάκιμου ὅταν λιπόν
ἐσί ἀγαπιτόμου πεδί ~~[illegible]~~ νά ὀφελίσις
τόν ἀδελφόνσου καί πάς καί τόν
λέγις αὐτό ὅπου ξεύρις διλόν νά τόν

~~[illegible]~~ βοηθίσις αὐτό ἦνε ἀγάπη πρός
τόν πλισίον ἀγαπάς τόν ἀδελφόνσου
ὡς τόν ἑαυτόνσου καί ἐκίνο πού
γράφις ὅτι ἐσθάνεσε στίν καρδίαν
σου καί σοῦ προξενί χαρά καί ἀγαλίασι
ἦνε ἡ αγάπη τοῦ Θεοῦ ὅπου κάνι
ἀρχί νά ἐνεργί στιψυχίνσου ἐάν
λιπόν προσέχις τόν ἑαυτόνσου καί
λέγις καί τήν εὐχίν συνεχῶς βοηθίς
δαί καί τούς μικρούς ἀδελφούσου ἀνά
βις τήν φωτιά τής ἀγάπις τοῦ Θε
οῦ στήν ψυχίνσου καί ὅσον σί δι
ψας καί τρέχι νά βοηθίσις τόν ἄλλον
τόσον ὁ Θεός ἀνίγι τόν χίμαρον τής
ἀγάπης καί ποτίζη ἐσένα καί ὅταν
ακούσης τον Ἀπόστολον Παῦλον νά
λέγι τής δίνατε με χορίσε ἀπό τής
ἀγάπις δέν τό λέγι ὁ Παῦλος ἀλλά
τί ἡ αγάπη φονάζι πρός τήν ἀγάπην
ἐν τῷ στήθι τοῦ Παύλου διαυτό